

PETRI LAMBECII HAMBURGENSIS, SACRÆ CÆSAREÆ MAIESTATIS CONSILIARII, HISTORIOGRAPHI AC BIBLIOTHECARII, COMMENTARIORUM DE AUGUSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI LIBER SEPTIMUS.

VINDOBONÆ, Typis Joannis Christophori Cosmerovij, Sac. Cæs. Majest. Typographi Aulici,

ANNO M DC LXXV.

IMP. CÆS.
LEOPOLDO I,
DIVI FERDINANDI III F.
AVGVSTO:

PIISSIMO FORTISSIMOQVE PRINCIPI:
VICTORI AC TRIVMPHATORI
INVICTISSIMO:
PATRI PATRIÆ
ET
VIGILANTISSIMO SALVTIS PVBLICÆ CONSERVATORI:
GERMANIÆ, HVNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ, CROATIÆ ET SCLAVONIÆ
REGI:
ARCHIDVCI AVSTRIÆ; &c.
PETRVS LAMBECIVS HAMBVRGENSIS,
NVMINI MAIESTATIQVE EIVS
DEVOTISSIMVS,
SALVTEM ET PROSPERITATEM PERPETVAM.

ùm proxime præcedentibus horum Commentariorum Libris quatuor, SACRATISSIME INVICTISSIMEQVE IMPERATOR, nempe tertio, quarto, quinto & sexto, Augustissimæ Bibliothecæ Tuæ Aulicæ Codices Manuscriptos Græcos Theologicos, Juridicos & Medicos, non minori labore & difficultate, quàm industriâ & fide, gradatim & distinctè recensuerim, consequenter nunc S. CÆS. MAJESTATI TVÆ pari studio & curâ etiam Philosophicos propriè dictos humilimè offero; certò sperans ac confidens, cùm priora sex, tùm septimum quoq; hoc Volumen, & reli-

reliqua octodecim, quæ, DEO volente, posthac sequentur, aliquando inter exempla fore, quòd nihil tàm difficile & arduum sit, quin Mens humana illud vincat & superet, si ipsa sibi patientiam laboris firmiter indicens, constanti & indefessâ diligentiâ noctésq; diésq; propositum strenuè urgeat; eâdem videlicet ratione, ut ingeniosissimus Historiæ Naturalis Scriptor C. Plinius, de Formicis agens, verissimè observat, & prudentissimè monet, quòd *silices itinere earum attritos videmus, & in opere semitam factam, ne quis dubitet, quàlibet in re quid possit quantulacunq; assiduitas*. Excipe igitur, SVMME MONARCHA ET OPTIME PRINCEPS, præsentem hanc præstantissimorum veterum Philosophorum Græcorum, ad Augustissimum Thronum Tuum demississimâ veneratione accedentium, catervam eodem affectu, quo ipsam Philosophiam, velut præcipuum benè imperandi adminiculum, & certissimam verè ac rectè de omnibus rebus judicandi normam, mirificè amplexaris, excolis & tueris. Quâ spe fretus, S. CÆS. MAJESTATIS TVÆ Clementiæ & Protectioni me meáq; studia suppliciter commendo, & pro PROPRIÆ IPSIVS PERSONÆ & VNIVERSÆ AVGVSTISSIMÆ DOMVS AVSTRIACÆ Salute & Prosperitate Vota mea solita repetens, DEVM OPT. MAX publicâ voce obtestor & precor, ut pro funestissimo bello, per universũ Terrarũ Orbem jàm longè latéq; diffuso, quàm primùm redeat

PAX, optima rerum,
Quas homini novisse datum est; PAX una Triumphis
Innumeris potior:

sed talis, quæ S. IMPERIO ROMANO-GERMANICO, injustissimè invaso, & ferro, flammâ, libidine, aliâq; variâ ferè inauditâ sævitiâ miserrimè vastato, gloriosa simul sit, ac salutaris, & perpetua. Vindobonæ d. XVto Novembris, S. LEOPOLDO sacro, A.C. MDCLXXV.

PETRI LAMBECII HAMBVRGENSIS COMMENTARIORVM DE AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI LIBER SEPTIMVS,

quo continetur

Catalogus Manuſcriptorum Codicum Græcorum *Philoſophicorum propriè dictorum* ſecundùm præſentem collocationis eorum ſeriem, & novum ordinem numerorum, quibus iidem nunc notati ſunt.

I.

PRimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *membranaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, conſtátq; foliis *ducentis triginta tribus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo (2) *Platonis Athenienſis*, qui ſeculo ante Chriſtum *quarto* floruit, & ex *Socratis diſcipulo Princeps* evaſit *Academiæ veteris*, *Dialogi viginti duo*: nempe Imò, Εὐθύφρων, ἢ, Περὶ ὁσίου· hoc eſt: *Eutyphro*, ſive, *De Sancto*; vel, ut alii interpretantur, *De Sanctitate*, vel *De Religione*, vel *De Pietate*; cujus principium: Τί νεώτερον ὦ Σώκρατες γέγονεν &c; IIdò, Σωκράτους ἀπολογία· hoc eſt: *Defenſio Socratis*; cujus principium: Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, &c; IIItiò, Κρίτων, ἢ, Περὶ πρακτοῦ· hoc eſt: *Crito*, ſive, *De eo quod agendum eſt*; cujus principium: Τί τηνικάδε ἀφῖξαι ὦ Κρίτων; &c, IVtò,

(1) *Fuit ſ[c]. olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos quartus.*

(2) *Vita* Platonis *exſtat apud* Diogenem Laertium, *integro libro tertio ampliſſimè deſcripta, cum insertâ accuratâ Diſſertatione de illius Scriptis, eorumque diviſione & ordine. Quâ eâdem de re conſulendi etiam ſunt* Petrus Victorius *Var. Lect. lib.* 18 *cap.* 2 *&* Samuel Petitus *Miſcell. lib.* 4 *cap.* 2. *Si quis etiam* S. Auguſtini *judicium de* Platonis *doctrinâ & ſcriptis ſcire deſideret, is legat libri octavi de Civitate Dei caput quartum & quintum.*

Φαίδων, ἢ, Περὶ ψυχῆς· hoc est: *Phædon*, sive, *De Animâ;* cujus principium Αὐτὸς, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει &c; Vtò, Κρατύλος, ἢ, Περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος hoc est: *Cratylus*, sive, *De rectâ nominum ratione;* cujus principium: Βούλει οὖν καὶ Σωκράτει &c; VItò, Θεαίτητος, ἢ, Περὶ ἐπιστήμης hoc est: *Theætetus*, sive, *De Scientiâ;* cujus principium: Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι &c; VIImò, Σοφιστὴς, ἢ, Περὶ τοῦ ὄντος· hoc est: *Sophista*, sive, *De ente*, vel, *De eo, quod est;* cujus principium: Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν &c; VIIIvò, Πολιτικὸς, ἢ, Περὶ βασιλείας· hoc est: *Politicus*, sive, *De Regno;* cujus principium: Ἦ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοὶ &c; IXnò, Παρμενίδης, ἢ, Περὶ ἰδεῶν· hoc est: *Parmenides*, sive, *De Ideis;* cujus principium: Ἐπειδὴ Ἀθήναζε οἴκοθεν &c; Xmò, Γοργίας, ἢ, Περὶ ῥητορικῆς· hoc est: *Gorgias*, sive, *De Rhetoricâ;* cujus principium: Πολέμου καὶ μάχης &c; XImò, Μένων, ἢ, Περὶ ἀρετῆς· hoc est: *Menon*, sive, *De virtute;* cujus principium: Ἔχεις μοι εἰπεῖν &c; XIImò, Ἱππίας μείζων, ἢ, Περὶ τοῦ καλοῦ· hoc est: *Hippias major*, sive, *De pulchro;* cujus principium: Ἱππίας ὁ καλός τε καὶ σοφὸς &c; XIIItiò, Συμπόσιον, ἢ, Περὶ (1) ἀγαθοῦ· hoc est: *Convivium*, sive, *De bono;* cujus principium: Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθε &c; XIVtò, Τίμαιος, ἢ, Περὶ φύσεως hoc est: *Timæus*, sive, *De Naturâ*, vel, *De Vniversitate;* cujus principium: Εἷς, δύο, τρεῖς· &c; XVtò, Ἀλκιβιάδης πρῶτος, ἢ, Περὶ φύσεως ἀνθρώπου· hoc est: *Alcibiades primus*, sive, *De naturâ hominis;* cujus principium: Ὦ παῖ Κλεινίου &c; XVItò, Ἀλκιβιάδης δεύτερος, ἢ, Περὶ προσευχῆς· hoc est: *Alcibiades* (2) *secundus*, sive, *De Precatione;* cujus principium: Ὦ Ἀλκιβιάδη, ἆρά γε πρὸς τὸν Θεὸν &c; XVIImò, Ἀξίοχος, ἢ, Περὶ θανάτου· hoc est: (3) *Axiochus*, sive, *De Morte*, cujus principium: Ἐξιόντι μοι ἐς Κυνόσαργες &c; XVIIIvò, Περὶ δικαίου, hoc est, *De justo;* cujus principium: Ἔχεις ἡμῖν εἰπεῖν ὅτι ἐστὶ τὸ δίκαιον &c; XIXnò, Περὶ ἀρετῆς, sive, (4) *De virtute, an doceri possit;* cujus principium: Ἆρα διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή; &c. XXmò, Δημόδοκος, ἢ, Περὶ,

(1) *Idem Dialogus vulgò inscribitur* Συμπόσιον, ἢ, Περὶ ἔρωτος· *hoc est*: Convivium, sive, De Amore. *Sed præferenda est lectio hujus Codicis manuscripti* Cæsarei, *utpote quæ etiam apud* Laertium *exstat in Vitâ* Platonis, *ubi gemini Platonis Dialogi quinquaginta sex enumerantur, & inter eos quoque recensetur* Συμπόσιον, ἢ, Περὶ ἀγαθοῦ. (2) *Dialogum hunc secundum quidam olim crediderunt esse* Xenophontis, *ut refert* Athenæus *Deipnosophistarum lib.* 11 *pag.* 506. (3) *A* Laertio *lib.* 2 *& ab* Harpocratione *atque* Suidâ *sub vocibus* Ἀξίοχος *&* Αἰσχίνης *tribuitur hic Dialogus* Æschini Socratico. (4) *A* Suidâ *in voce* Αἰσχίνης *tribuitur hic Dialogus* Æschini Socratico. *Reverâ autem is nihil aliud est, quàm* Menonis compendium, *positâ videlicet nudâ illius argumenti tractatione, absque ullis digressionibus.*

ἢ, Περὶ τοῦ ξυμβουλεύεσθαι· hoc est: *Demodocus*, sive, *De consilio dando*; cujus principium: Σὺ μὲν δὴ κελεύεις με &c; XXImò, Σίσυφος, ἢ, Περὶ τοῦ βουλεύεσθαι· hoc est: *Sisyphus*, sive, *De consultando*; cujus principium: Ἡμεῖς γὰρ καὶ χθὲς σε πολὺν χρόνον ἀνεμένομεν &c; XXIIdò, Ἀλκυών, ἢ, Περὶ μεταμορφώσεως· hoc est: *Alcyon*, sive, *De Transformatione*; cujus principium: Τίς ἡ φωνὴ προσέβαλεν ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, πόῤῥωθεν ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν καὶ τῆς ἄκρας ἐκείνης; ὡς ἡδεῖα ταῖς ἀκοαῖς· &c. Adjecta quoque jam enumeratis Dialogis sunt *anonymi* cujusdam *Græci Scholiastæ Annotationes marginales*, hactenùs ineditæ. Quamvis autem in præstantissimo hoc Codice manuscripto Cæsareo omnes illi Dialogi *Platoni* promiscuè attribuantur, re verâ tamen *sedecim* tantùm priores sine ullâ controversiâ ipsius sunt; *quinque* autem sequentes habentur pro nothis atque suppositítijs, ut videre est in optimis *Operum Platonis* editionibus impressis græco-latinis *Henrici Stephani* Parisijs A. 1578 in folio interprete *Joanne Serrano* & *Guillelmi Lamarij* Lugduni A. 1590 in folio interprete *Marsilio Ficino*, quippe ubi *quinque* isti Dialogi separatim collocati sunt in fine post *Epistolas*. Vide etiam ibidem doctissimas *Henrici Stephani* Notas, in quibus de *Axiocho* sic scribit: *Platoni Dialogum hunc adscribit Stobæus, ubicunque aliquem ejus locum citat;* (1) *Harpocration autem ÆSCHINI Socratico, eique hâc in re assentitur* (2) *Diogenes Laertius, AXIOCHUM recensens inter septem Dialogos ÆSCHINIS, quos esse dicit* τὸ Σωκρατικὸν ἦθος ἀπομεμαγμένους; *nisi fortè aliquis alius fuit eodem nomine, sed non eodem argumento, Dialogus. Marsilius Ficinus XENOCRATIS esse credidit, qui Platonis fuit & ipse discipulus; atque id credendi occasionem illi præbuit fortasse non aliud quàm quod apud* (3) *Laertium legitur in Vitâ Xenocratis, scriptum ab eo esse Dialogum de morte. Ego hoc unum affirmare ausim, à Platone scriptum non esse hunc Dialogum, quòd ejus sermonem à Platonico planè diversum esse animadvertam, & aliud genus* μεγαλοφωνίας *habere, quàm quod habet Platonicus; qui parciùs etiam quàm ille poeticis vocibus utitur.* Hæc *Henricus Stephanus*. Quod porro ad *ultimum* suprà enumeratorum viginti duorum Dialogorum, nempe *Alcyonem*, attinet, is in suprà laudatis Operum Platonis editionibus impressis omninò deest, quià vulgari opinione perperàm tribuitur *Luciano Sophistæ*, ejusque (4) Operum Tomo primo insertus est. Atenimverò tùm ex pervetusto illo Codice manuscripto

(1) *In Lexico decem Græciæ Rhetorum, sub voce* Ἀξίοχος.
(2) *Libro secundo de Vitis, Dogmatibus & Apophthegmatibus illustrium veterum Philosophorum Græcorum in Vitâ* Æschinis, *pag.* 48 *editionis Menagianæ.*
(3) *Lib.* 3. *pag.* 99 *editionis Menagianæ.*
(4) *Vide Operum* Luciani *editionem græco-latinam Salmuriensem Joannis Benedicti A.* 1619 *in octavo, Tom.* 1 *pag.* 97.

ſcripto *Cæſareo*, de quo in præſens agitur, tùm ex *Vitâ Platonis* à *Diogene Laertio* conſcriptâ, ut & ex *Athenæi* Deipnoſophiſtis certò liquet, eundem Dialogum *Platoni* olim fuiſſe attributum; minùs tamen rectè; quoniam verus ejus autor à pleriſque fuit habitus *Leo Academicus*. Ipſa *Laertij* verbâ eâ de re ſunt hæc: Νοθεύονται δὲ τῶν διαλόγων ὁμολογουμένως Μίδων ἢ (1) Ἱπποτρόφος, Ἐρυξίας, ὁ καὶ Ἐρασίστρατος, ἢ (2) περὶ πλούτου, ἈΛΚΥΩ'Ν ἢ περὶ μεταμορφώσεως, (3) Ἀκέφαλοι ἢ (4)---, Σίσυφος ἢ περὶ τοῦ βουλεύεσθαι, Ἀξίοχος ἢ περὶ θανάτου, Φαίακες ἢ (5)---, Δημόδοκος ἢ περὶ τοῦ ξυμβουλεύεσθαι, Χελιδὼν ἢ (6)---, Ἑβδόμη ἢ (7)---, Ἐπιμενίδης ἢ (8)---. ὧν ἡ ἈΛΚΥΩ'Ν ΛΕ'ΟΝΤΟΣ τινὸς εἶναι δοκεῖ, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. Hoc eſt: *Qui autem* P L A T O N I, *omnium conſenſu, falsò tribuuntur Dialogi, ſunt hi: Midon ſive Hippotrophus*, hoc eſt, *Nutritor equorum, Eryxias, qui aliàs etiam Eraſiſtratus inſcribitur, ſive De Divitijs, Alcyon ſive de Transformatione, Acephali ſive ---, Siſyphus ſive De conſultando, Axiochus ſive De Morte, Phæaces ſive ---, Demodocus ſive De conſilio dando, Chelidon ſive ---, Septima ſive ---, & Epimenides ſive ---; è quibus* ALCYON, *ut Phavorinus in quinto Commentariorum ait*, LEONTIS *cujuſdam eſſe videtur.* Hæc *Diogenes Laertius*. Quæ, ut ſuprà indicavi, confirmat *Athenæus* libro undecimo Deipnoſophiſtarum

rum

(1) *Ita rectè in* Laertij *Codice* Cæſareo *ſcriptū eſt; nempe* Ἱπποτρόφος, *non autem, ut vulgò perperàm legitur*, Ἱπποστρόφος. (2) *Locus hic* Diogenis Laertij *in omnibus hactenus impreſſis editionibus, ne ultima quidem illâ atq; optimâ Menagianâ exceptâ, valdè mendoſus ac mutilus eſt, & re verâ ſic legendus atque ſupplendus eſt, uti hic exhibetur. Cùm enim ipſe* Laertius *expreſsè teſtetur*, Πλάτωνα διπλαῖς χρῆσθαι ταῖς ἐπιγραφαῖς ἑκάστου τῶν βιβλίων· τῇ μὲν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· τῇ δὲ ἀπὸ τοῦ πράγματος, *hoc eſt*, Platonem duabus uti inſcriptionibus cujuſque Dialogi, alterâ nempe à nomine perſonæ, alterâ autem ab ipsâ re deſumptâ, *minimè dubium eſt, quin etiam* ſuppoſititij Platonis Dialogi *ſimiliter duplicem habuerint titulum, nominalem videlicet atque realem. Ex his igitur* ſuppoſititijs Dialogis *ille, qui ſecundùm Laertij recenſionem eſt* ſecundus, *& à* Suidâ *ſub voce* Αἰσχίνης Æſchini Socratico *tribuitur, ab ipsâ re, quæ in eo tractatur, jam olim fuit inſcriptus, & etiam nunc rectè inſcribitur* Περὶ πλούτου *ſive* De divitijs: *de alterâ autem ejuſdem Dialogi ſuppoſititiâ inſcriptione, à nomine perſonæ deſumptâ, jam olim fuit & etiam nunc eſt controverſia, quia is jam* Laertij *ævo promiſcuè fuit appellatus, & adhuc promiſcuè appellatur* Eryxias *&* Eraſiſtratus, *nempe ab* Eryxiâ Stirienſi *&* Eraſiſtrato Phæacenſi, *qui in uno atque eodem Dialogo cum* Socrate *colloquentes introducuntur. Valdè ergo errat* Suidas, *qui ſuprà citato loco ex uno atque eodem Dialogo duos facit diverſos. Si quis etiam ipſum Dialogum attentè perlegerit, facilè perſpiciet, eum potiùs* Eryxiam *inſcribendum eſſe, quàm* Eraſiſtratum. (3) *Similiter & apud* Suidam, *qui hunc quoque Dialogum* Æſchini Socratico *tribuit, æquè obſcurè legitur* οἱ καλούμενοι Ἀκέφαλοι. *Sed qualiſcunque ille fuerit Dialogus, deeſt certè hic ſecundus ejus titulus. Quod enim* Siſyphus *peculiaris ſit Dialogus, & ab* Acephalis *planè diverſus, nullâ indiget probatione, cùm ipſe adhuc exſtet integer.* (4) *Vulgò ibi perperàm legitur plurali numero* Σίσυφοι. (5) *Deeſt hic ſecundus hujus Dialogi titulus, ab ipsâ re deſumptus; qui forſan fuit* Περὶ ἀσωτίας, *ſive*, De luxu. Phæaces *enim, incolæ Inſulæ* Phæacis, *quæ aliàs* Corcyra *dicitur, luxui adeò fuerunt dediti, ut* Horatius *Libri primi Epiſt.* 15 *ad Valam nomen* Phæacis *uſurpet pro homine benè curato, ventrique & gulæ addicto. Ipſi ejus verſus ſunt hi:* Tractus uter plures lepores, uter educet apros; Vtra magis piſces & echinos æquora celent; PINGVIS ut inde domum poſſim, PHÆAXq; reverti; Scribere te nobis, tibi nos accredere par eſt. *Vide etiam* Eraſmi Roterodami *explicationem Proverbij*, Φαιακικῶς ζῆν *ſive* Phæacum more vivere. (6, 7, 8) *Deſunt hic horum Dialogorum ſecundi tituli, ab ipsâ re deſumpti.*

rum autoritate *Niciæ Nicaensis* hoc modò: Ὁ δεύτερος Πλάτωνος εἰς Ἀλκιβιάδην διαλόγων ὑπό τινων Ξενοφῶντος εἶναι λέγεται, ὡς καὶ ἡ ἈΛΚΥΩ'Ν ΛΕΌΝΤΟΣ ΤΟΥ͂ ἈΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ͂, ὥς φησι Νικίας ὁ Νικαεύς. Hoc eſt: *Secundus Platonis in Alcibiadem Dialogus à quibuſdam Xenophontis eſſe dicitur, quemadmodum & ALCYON LEONTIS ACADEMICI, ut ait Nicias Nicaenſis.* Hæc *Athenæus.* Quod ſupereſt, utiliſſimum certè fore moneo, ut cum jam memorato Dialogorum Platonicorum eximio Codice manuſcripto *Cæſareo* editiones hactenùs impreſſæ diligenter conferantur, & partim Lectionum variantium, partim Annotationum veterum græcarum marginalium beneficio emendentur atque illuſtrentur.

II.

Secundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in folio, conſtátque folijs *centum ſexaginta duobus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Platonis Dialogi decem:* nempe Imò, *Euthyphro*, cujus ſuprà jam eſt facta mentio; IIdò, *Apologia Socratis*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; IIItiò, *Crito*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; IVtò, *Phædo*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; Vtò, *Cratylus*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; VItò, *Theætetus*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; VIImò, *Sophiſta*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; VIIIvò, *Politicus*, cujus itidem ſuprà jam eſt facta mentio; IXnò, Φαῖδρος, ἢ, Περὶ καλοῦ· hoc eſt: *Phædrus*, ſive, De pulchro; cujus principium: Φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; &c; Xmò, *Parmenides*, cujus ſuprà jam eſt facta mentio. Adjunctæ etiam his Dialogis paſſim ſunt *anonymi* cujuſdam *Scholiaſtæ Annotationes græcæ marginales* hactenùs ineditæ. Qui verò ante *Sambucum* Codicis hujus manuſcripti poſſeſſores fuerint, indicatur ibidem folij primi paginâ primâ his verbis: *Franciſco Aleardo, Viro doctiſſimo & nobiliſſimo, Thadæus Quirinus, Patricius Venetus, hos Platonis Libros amoris & benivolentiæ optumum teſtimonium, ex numeroſâ Bibliothecâ delectos, dono liberaliter dedit, faventibus Muſis.*

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos decimus quintus.

III.

Tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt chartaceus antiquus in *folio*, conſtátque folijs *ducentis ſeptendecim*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos trigeſimus primus.

Primò, & quidem à fol 1 pag. 1 usque ad fol. 122 pag 2, *Platonis Dialogi septem:* quorum primus, *Euthyphro* sive *De sancto;* secundus, *Socratis Apologia;* tertius, *Crito* sive *De eo, quod agendum est:* qui in hoc Codice prætereà etiam inscribitur Περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαιοσύνης, hoc est, *De gloriâ verâ & Justitiâ;* quartus, *Phædo* sive *De Animâ;* quintus, *Cratylus* sive *De rectâ nominum ratione;* sextus, *Theætetus* sive *De scientiâ;* septimus, *Phædrus* sive *De pulchro;* octavus, Μενέξενος ἢ Ἐπιτάφιος, hoc est, *Menexenus*, sive, *Funebris oratio*, quæ continet exhortationem ad patriam amandam & defendendam, & his incipit verbis: Ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν &c.

Secundò, & quidem à fol. 122 pag. 2 usque ad fol. 179 pag. 2, *Platonis* Πολιτειῶν ἢ περὶ δικαίου, hoc est, *De Republicâ sive de Justo Libri quinque priores*, quarum *primus* inscribitur atque incipit hoc modo: Πλάτωνος πολιτεία ἢ περὶ δικαίου ά. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ &c.

Tertiò, & quidem à fol. 180 pag. 1 usq; ad fol. 217 pag. 2, *Gemini Rhodij*, antiqui ac celebris Mathematici Græci, qui seculo ante Christum primo *L. Cornelij Syllæ*, *Cn. Pompeij Magni* & *M. Tullij Ciceronis* temporibus claruit, *Introductio in Phænomena*, sive, *Elementa Astronomiæ;* quorum titulus & principium: Γεμίνου εἰσαγωγὴ εἰς τὰ φαινόμενα. Ὁ τῶν ζωδίων κύκλος διαιρεῖται εἰς μέρη δεκαδύο, &c. finis autem: καὶ φιλεῖ ἐπισημαίνειν ἐπ' αὐτοῦ. Exstat hoc Opus *græcè* & *latinè* in R. P. *Dionysij Petavij*, Societatis Jesu Presbyteri, *Uranologio*, sive, Systemate variorum Autorum, qui de Sphærâ ac sideribus eorumque motibus græcè commentati sunt, Parisijs apud Sebastianum Cramosium A. 1630 in folio edito, ibidémque de ætate, vitâ ac scriptis *Gemini* in Præfatione ad Lectorem hæc inprimis observatu digna leguntur: *Primus horum Autorum est GEMINUS, qui ante annos amplius quadraginta prodijt græcè latinéque ab Edone Hilderico; Scriptor eruditus & antiquus. Vixit enim Syllæ ac Ciceronis seculo, ut ex ijs constat, quæ ad paginam trigesimam tertiam in Notis observamus. Patriâ Rhodium fuisse inter omnes convenit; sed Romæ, & in Italiâ vixisse, non levis est conjectura, ibique Commentarium hunc scripsisse, ut in ijsdem Scholijs adnotavimus. Ac vel nomine ipso GEMINI satis hoc evincitur, Latinorum usu & commercio implicatum esse hominem, ac libertum fortean, ac clientem alicujus fuisse Familiæ, cui peculiare cognomen id erat, nempe Serviliorum. Proclus in Commentarijs*

tarijs ad priores. Euclidis libros non ſemel GEMINUM *laudat; quem &* Γεμῖνον *perpetuò nominat, circumflexâ penultimâ: indidemq; colligitur, quædam illum de Geometriâ ſcripſiſſe. Cujus fidem facit Catalogus Librorum, qui ex Barocciana Bibliothecâ nuper in Angliam avecti ſunt, quos inter Gemini Liber exſtat nondum editus. Sed & Procli Sphæra nihil aliud eſt præter Iſagoges Gemini capita quædam, quod ſuo loco declaravimus.* Hucuſque R. P. *Petavius.* Vide etiam *Gerard. Joan. Voſſij* Librum de Scientijs Mathematicis cap. 16 § 5 & cap. 33 § 7.

IV.

Quartus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in folio, conſtátque folijs trecentis undecim. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 201 pag. 2, *Platonis Dialogi novem*, cum nonnullis *Annotationibus græcis marginalibus:* nempe *Euthyphro, Socratis Apologia, Crito, Phædo, Cratylus, Theætetus, Parmenides, Sophiſta*, & *Gorgias*; quorum omnium ſuprà in recenſione trium præcedentium Codicum uberiùs jam eſt facta mentio.

Secundò, & quidem à fol. 202 pag. 1 uſque ad fol. 259 pag. 2, *Ariſtidis* (2) *Adrianenſis*, Rhetoris clariſſimi, qui ſeculo poſt Chriſtum *ſecundo* ſub *Imp. Marco Antonino Philoſopho* potiſſimùm floruit, *Oratio contra Platonem pro Quatuorviris Pericle, Cimone, Miltiade & Themiſtocle*, cujus titulus & principium: Ἀριστείδου πρὸς Πλάτωνα ὑπὲρ τῶν τεσσάρων. Παραιτεῖσθαι μὲν οὐκ οἶδα ὅτι δεῖ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις &c. Præfixa huic Orationi eſt *Vita Ariſtidis*, à (3) *Sopatro Apamenſi*, Sophiſtâ celeberrimo, qui juſſu *Imp. Conſtantini Magni*, cui familiariſſimus fuerat, tandem ſecuri percuſſus eſt, conſcripta, cujus titulus & principium: Ἀριστείδου βίος. (4) Τρεῖς φοραὶ ῥητόρων γεγόνασιν· ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀγράφως ἔληγεν· &c; finis autem: οὐ πάνυ δὲ γηραιὸς τέθνηκε. Sequuntur deinde ejuſdem *Sopatri Prolegomena de Charactere Orationum Ariſtidis*, quorum principium: Περὶ δὲ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐν τοῖς λόγοις Ἀριστείδου φύσεως τοῦτο

γδ

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

(2) Ἀδριανεύς; *à patriâ videlicet, quæ apud* Philoſtratū *in ipſius Vitâ, & apud* Suidam *ſub nomine* Σώπατρος, *vocatur* Ἀδριανοί, πόλις Μυσίας, *hoc eſt*, Adriani, Vrbs Myſiæ. *In Vitâ autem ejuſdem à* Sopatro Apamenſi *conſcriptâ, quæ in hoc Codice manuſcripto Cæſareo Orationibus ipſius præfixa eſt, appellatur patria illius* Adrianopolis Joniæ. *Ipſa verba eò pertinentia ſunt hæc:* Ἐγένετο δὲ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως τῆς Ἰωνίας· Ἀδριανοὶ γὰρ οἱ πολῖται αὐτῆς λέγονται. (3) *Vide de eo* Eunapium *in Vitâ* Jamblichi, *cujus fuit diſcipulus & in Vitâ* Ædeſij. *Appellatur is ibi* Σώπατρος ὁ ἐκ Συρίας, ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γράψαι δεινότατος. *Conſule etiam* Suidam *ſub nomine* Σώπατρος. (4) *Epitome hujus Vitæ, ſed valdè mutila & interpolata exſtat in Orationum* Ariſtidis *editione græcâ Florentinâ Philippi Juntæ A.* 1517 *in folio, cujus principium:* Τρεῖς φορὰς ῥητόρων γενέσθαι φασί· τὴν σχεδίοις λόγοις χρωμένην, *&c.*

γὰρ παρήκαμεν ἐν τοῖς ἄνω εἰπεῖν· ἤδη μὲν Λογγῖνος καὶ πάντες οἱ κριτικοὶ πολλὰ περιειρήκασιν, ὡς γόνιμος, &c; finis autem: ἀλλ' ὥρα λοιπὸν, ἐπ' αὐτὴν τῶν ἐδαφίων ἐλθεῖν τὴν ἐξέτασιν. His porrò subjungitur Orationis *Hypothesis* sive *Argumentum*, ab eodem *Sopatro* conscriptum, cujus principium? (1) Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος, ἐπισημότατος ἐν φιλοσοφίᾳ γενόμενος, &c; finis autem: δῆλον ἐκ τούτων, ὡς πανηγυρικῆς ὁ λόγος ἐστὶν ὑποθέσεως. Post hanc *Hypothesin* sequitur demùm ipsa *Aristidis* Oratio, respectu *Periclis*, *Cimonis*, *Miltiadis* & *Themistoclis* in *quatuor Tmemata* sive *Sectiones* divisa, quarum *tertia*, quæ ad *Miltiadem* pertinet, peculiarem suam habet *Hypothesin*, cujus principium: (2) Ἡρόδοτος ἐν τῇ ϛ' ἱκανῶς ἐξείργασται τὰ περὶ Μιλτιάδην, &c. *Quinta* autem sive reliqua tota ejusdem Orationis Pars post verba προσεῖναι προσήκει, quibus *Sectio quarta de Themistocle* clauditur, omninò deest. Ea verò in Orationum *Aristidis* editione græcâ *Florentinâ* Philippi Juntæ anni 1517 in folio exstat à fol. 144 pag. 2 usque ad fol. 159 pag. 2, ibique inscribitur atque incipit his verbis: ΚΟΙΝΗ' ἈΠΟΛΟΓΙΑ. Ἃ μὲν τοίνυν περὶ τῶν ἀνδρῶν εἰκὸς ἦν εἰπεῖν, &c; desinit autem, φίλον οὐκ ἐχθρὸν κείνου.

Tertiò, & quidem à fol. 260 pag. 1 usque ad fol. 311 pag. 1, *Aristidis contra Platonem pro Rhetoricâ Orationes duæ*, quarum *prima* inscribitur atque incipit his verbis: Ἀριστείδου πρὸς Πλάτωνα ὑπὲρ Ῥητορικῆς λόγος α'. (3) Ὤιμαι δεῖν, ὅς τις μέλλει τὰ δέοντα ἐρεῖν, &c; desinit autem, ὁ μὲν οὖν ὑπὲρ ῥητορικῆς λόγος, οὗτος. *Secundæ* verò Orationis titulus cum principio est talis: Ἀριστείδου ῥήτορος ὑπὲρ ῥητορικῆς λόγος β'. (4) Ἐπεὶ δὲ καὶ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους καθήψατο καὶ Κίμωνος καὶ Περικλέους, &c; finis autem, τὰ δὲ, οὑτωσὶ πεζῇ. Similiter etiam exstant hæ *duæ Aristidis Orationes* in suprà citatâ antiquâ græcâ editione *Florentinâ*. In *Gulielmi* autem *Canteri* Vltrajectini Orationum Aristidis editione latinâ Basileensi A. 1556 in folio, ut & in editione græco-latinâ *Pauli Stephani* A. 1604 in octavo, sunt jam memoratæ duæ Orationes *una atque eadem Oratio*; cui opinioni etiam ipse assentior. Nec aliter judicavit *Sopater Apamensis*, utpote qui duabus illis Orationibus *unicam* præfixit *Hypothesin*, quæ in præsenti Codice manuscripto *Cæsareo* inscribitur atque incipit his verbis: Ὑπόθεσις τοῦ ὑπὲρ ῥητορικῆς. Ἀριστείδης ὁ σοφιστὴς ἐντυχὼν Γοργίᾳ τοῦ Πλάτωνος, καὶ τοὺς τῶν Ἀθηναίων ῥήτορας διαβαλλομένους εὑρὼν,

(1) *Exstat quidem hæc* Hypothesis *in suprà memoratâ Orationum* Aristidis *antiquâ editione græcâ Florentinâ fol. 127 pag. 1, sed valdè mutila & interpolata, incipitque ibi his verbis:* Πλάτων πάντας ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν προτρεπόμενος.

(2) *Vide suprà citatam editionem græcam Florentinam fol. 134. pag. 2.*

(3) *Vide suprà citatam edit. græc. Florent. fol. 211 pag. 1.*

(4) *Vide suprà citatam edit. Florent. fol. 218 pag. 1.*

εὑρὼν, τῷ πιθανῷ πρὸς τὴν τῶν ἀναγκαίων λύσιν χρησάμενος, τὸν λόγον συνέθηκε, προσποιούμενος περιτρέπειν εἰς τοὐναντίον, ἃ Πλάτων μετὰ ἀποδείξεως εἴρηκεν. ἵνα δέ σοι σαφέστερον, ΑΛΕ'ΞΑΝΔΡΕ τιμιώτατε, τήν τε τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν τοῦ σοφιστοῦ μεταχείρισιν ἐκκαλύψωμεν, περὶ τοῦ πολιτικοῦ ὀλίγα περὶ τῆς ὑποθέσεως προλάβωμεν, οἷος ἐστὶν ὁ πολιτικὸς ὑπογράφοντες. ὁ πολιτικὸς &c; definit autem: καὶ νῦν εἰ δοκεῖ σαφέστερον τοῦτο ὀψόμεθα. Eadem *Hypothesis* exstat quoque in suprà memoratâ antiquâ græcâ editione *Florentinâ* à fol. 103 pag. 2 usque ad fol. 104 pag. 2, ibique inscribitur hoc modo: Προλεγόμενα τῶν περὶ Ῥητορικῆς λόγων ΣΩΠΑ'ΤΡΟΥ.

V.

Quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátq; folijs *trecentis viginti duobus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 117 pag. 2, *Platonis Dialogi octo*: nempe *Socratis Apologia*, *Crito*, *Phædo*, *Axiochus*, *Alcyon*, *Menexenus*, *Phædrus*, & *Gorgias*; ex quibus, ut (2) suprà jam indicavi, *primus*, *secundus*, *tertius*, *sextus*, *septimus* & *octavus* genuini, *quartus* autem & *quintus* supposititij sunt.

Secundò, & quidem à fol. 117 pag. 2 usque ad fol. 212 pag. 1, *Platonis Libri decem de Republicâ*, quorum *primus* incipit: Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ &c. Vide etiam suprà pag. 6.

Tertiò, & quidem à fol. 212 pag. 2 usque ad fol. 218 pag. 1, *Timæi Locri*, Philosophi Pythagorei celeberrimi, qui seculis ante Christum, partim *quinto*, partim *quarto*, floruit, *Liber de Animâ Mundi & Naturâ*, dialecto *Doricâ* conscriptus, cujus titulus & principium: Τιμαίω Λοκρῶ περὶ ψυχᾶς κόσμω καὶ φύσιος. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς τάδ' ἔφα· δύο αἰτίας εἶμεν τῶν συμπάντων· &c. Exstat hic *Timæi* Liber inter Opera *Platonis*, quia *Plato* illum Dialogo suo, quem eâ de causâ *Timæum* inscripsit, Commentarij vice dilucidiùs explicavit. Introducitur enim ibi *Timæus* de Naturâ universi disputans cum *Socrate*, & quidem respectu temporis verisimilimè. Certò quippe constat, (3) *Socratem* floruisse seculo ante Christum *quinto* & ipso (4) *quadringentesimo* ante initium vulgaris Æræ Christianæ anno, haustâ cicutâ, in carcere obijsse; nec minùs certum est, eodem *quinto* ante Christum seculo floruisse etiam *Parmenidem Eleatem*, *Empedoclem Agrigentinum*

(1) *Fuit is olim inter Codices MSStos Philosophicos & Philologicos Græcos decimus tertius.*

(2) *Vide suprà pag. 3, 4, 5.*

(3) *Vide Prodromum meum Historiæ Literariæ lib. 2 cap. 12 & 13.*

(4) *Vide R. P. Dion. Petavij Opus de Doctrinâ Temporũ lib. 13.*

gentinum & *Heraclitum Ephesium*, quorum, ut *Macrobius* Commentarij in Somnium Scipionis lib. 1 cap. 2 refert, *Timæus* fuit *PROGENIES*, hoc est, ut ego interpretor, *discipulus* seu *auditor*. Floruit igitur etiam *Timæus* eodem *quinto* ante Christum seculo, partim *juvenis*, partim *mediæ ætatis vir*; *extrema* autem ejusdem *ætas* & *obitus* inciderunt in seculum ante Æram Christianam *quartum*, *Platone* adhuc *juvene*, & Philosophiæ excolendæ gratiâ exteras Regiones, eo nomine præcipuè claras, peragrante. Unde verissimum esse patet, quod *Cicero* capite vigesimo nono Libri quinti de Finibus bonorum & malorum scribit, *Platonem Timæi* audiendi, & Pythagoricæ doctrinæ addiscendæ causâ, *Locros* se contulisse. Ipsa *Ciceronis* verba sunt hæc: *Plato Ægyptum peragravit, ut à Sacerdotibus barbaris numeros & cælestia acciperet; post Tarentum ad Architam, & ad cæteros Pythagoreos, Echecratem, TIMÆUM, Acrionem LOCROS se contulit, ut, cùm* (1) *Socratem expressisset, adjungeret Pythagoreorum disciplinam, eáque, quæ Socrates repudiabat, addisceret.* Hæc Cicero. Minimè ergo audiendus est *Sebastianus Foxius Morzillus Hispalensis*, dum in Prolegomenis Commentarij sui in Timæum Platonis sic scribit: *Cùm autem Timæus hìc inducitur, minimè quidem putes, eum Socratis Platonisve tempore fuisse, sed longè ante.* Hæc *Foxius*; quæ, ut suprà demonstratum est, veræ temporis supputationi manifestè repugnant.

Quartò, & quidem à fol. 219 pag. 1 usque ad fol. 229 pag. 2, *Xenophontis Atheniensis*, Philosophi, Oratoris & Imperatoris clarissimi, qui *Socratis* fuit discipulus, & seculo ante Christum *quarto* præcipuè floruit, Συμπόσιον sive *Convivium*, cujus titulus & principium: (2) Ξενοφῶντος, Ῥήτορος καὶ Φιλοσόφου, Συμπόσιον. Ἀλλ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα, οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα, ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς. οἷς δὲ &c.

Quintò, & quidem à fol. 230 pag. 1 usque ad fol. 246 pag. 1, *Platonis Epistolæ decem*: quarum *prima* ad *Dionysium Juniorem*, Syracusanorum Tyrannum, inscribitur atque incipit hoc modo: Πλάτωνος Ἐπιστολαί. (3) Πλάτων Διονυσίῳ (2) εὖ πράττειν. Διατρίψας ἐγὼ παρ᾽ ὑμῖν χρόνον τοσοῦτον &c; *secunda* ad *Dionysium*, Ἤκουσα

(1) *Secundùm* Diogenem Laertiū *audivit* Plato Socratem *annos natus viginti, anno ante* Christum 408. *Quâ de re vide* R.P. Dionysij Petavij *S. I. Opus de Doctrinâ temporum lib.* 13 *pag.* 581.

(2) *Vide Operum* Xenophontis *editionem græco-latinam Sylburgianam pag.* 872.

(3) *In suprà citatis Operum* Platonis *editionibus impressis attribuitur hæc Epistola non* Platoni, *sed* Dioni Syracusano, *& inscribitur* Δίων Διονυσίῳ εὖ πράττειν. (2) *Hâc salutationis epistolaris formulâ, nempe* εὖ πράττειν, *sive* Benè agere, Plato *peculiariter usus est*; Epicurus *autem* εὖ διάγειν, *hoc est*, Benè vivere; Cleon *verò* χαίρειν, *hoc est*, Gaudere; *ut refert* Diogenes Laertius *in Vitâ Platonis*.

Ἥκουσα Ἀρχέδημος &c; *tertia* ad *Dionysium*, Ἐπεσείλας, ἀεί ὀρθῶς &c; *quarta* ad *Dionem Syracusanum*, Οἶμαι μὲν, φανερὸν εἶναι &c; *quinta* ad *Perdiccam*, Εὐφραίῳ μὲν συνεβούλευσα &c; *sexta* ad *Hermiam*, *Erastum* & *Coriscum*, Ἐμοὶ φαίνεταί θεῶν τις &c; *septima* ad *Dionis Syracusani propinquos & familiares*, Ἐπεσείλατέ μοι νομίζειν &c; (1) *octava* ad *Archytam Tarentinum*, Ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς &c; (2) *nona* ad *Aristodorum*, Ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα &c; (3) *decima* ad *Dionysium Juniorem*, Syracusanorum Tyrannum, Ἀρχὴ σοι τῆς ἐπιστολῆς ἔστω &c. Desunt ergò hîc *Epistolæ tres*; quia *Diogenes Laertius* expresse refert, suâ ætate *tredecim Platonis Epistolas* exstitisse; & re verâ totidem etiamnunc exstant in suprà citatis Operum *Platonis* editionibus impressis: de quibus quid censeat *Photius* Patriarcha Constantinopolitanus, vide in *Epistolâ* ipsius *ducentesimâ septimâ* ad *Amphilochium* Metropolitanum Cyzicenum. Cæterùm ut *Platonis Epistolæ* rectè intelligantur, legenda non solùm est *Vita Platonis* à *Diogene Laertio* & (4) *Olympiodoro* conscripta, verùm etiam *Vita Dionis Syracusani* apud *Cornelium Nepotem* & *Plutarchum*, unà cum libro decimo quarto & decimo quinto Bibliothecæ Historicæ *Diodori Siculi*. Ex recentioribus autem Autoribus consulendus præcipuè est *Hubertus Goltzius* Parte secundâ Historiæ Siciliæ, quæ *de Vita ac Rebus gestis Regum Siciliæ* inscribitur, & peculiaria duo continet Capita, quibus de *duobus* (5) *Dionysijs*, *Seniore* videlicet ac *Juniore*, ex professo agitur ad illustranda antiqua *Numismata Græca*, quæ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ nomine insignita sunt.

Sextò, & quidem à fol. 246 pag. 2 usque ad fol. 247 pag. 2, *Platonis Definitiones*, quarum titulus & principium: Πλάτωνος ὅροι. Ἀΐδιον, τὸ κατὰ πάντα χρόνον καὶ πρότερον ὄν, καὶ &c. Quamvis autem harum *Definitionum* nulla à *Laertio* in *Vitâ Platonis* fiat mentio, eas tamen ut genuinas defendit *Isaacus Casaubonus* in Annotationibus ad caput tertium Characterum ethicorum *Theophrasti* his verbis: *In Theateto Platonis* κολακεία *sive Adulatio definitur breviter*, τέχνη ἡδυντική, *Ars suavitatis conciliatrix. In ejusdem Definitionibus (non enim ijs assentiri debemus, qui temerè & contra auctoritatem vetustissimorum scriptorum illum Librum à Platone abjudicant) ita definitur:* Κολακεία, ἡ πρὸς ἡδονὴν ἄνευ τοῦ βελτίστου.

(1) *Hæc in editionibus impressis est* nona.

(2) *Hæc in editionibus impressis est Epistola* decima.

(3) *Hæc in editionibus impressis est Epistola* decima tertia, *atque ibi habetur pro nothâ sive suppositiâ.*

(4) Platonis *Vitam, ab* Olympiodoro *conscriptam, primus græcè in lucem edidit* Mericus Casaubonus *in Notis in* Diogenem Laertium.

(5) *Horum prior, nempe* Pater *sive* Senior, *invasit Syracusis tyrannidem anno ante Christum* 405; *alter autem, nempe* Filius *sive* Junior, *patri defuncto successit anno ante Christum* 368, *& anno* 343 *per* Timoleontem Corinthium *tyrannide exutus, &* Corinthum *missus, ibi deinceps, mutâ fortunâ mutatione,* Ludimagistrum *egit.*

Septimò, & quidem à fol. 247 pag. 2 usque ad fol. 251 pag. 2, anonymi cujusdam eclogarij *Excerpta ex Diogenis Laertij Libris decem de Vitis, Dogmatibus & Apophthegmatibus illustrium veterum Philosophorum Græcorum;* quorum titulus & principium: Λαερτίου Διογένους ἐκ τῶν εἰς δέκα γεγραμμένων φιλοσόφους ἑλλήνας λόγων. Ὅτι φασί τινες, τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι· γεγενῆσθαι γὰρ &c.

Octavò, & quidem fol. 251 pag. 1 & 2, *Lysidis Pythagorei Epistola ad Hipparchum*, cujus titulus & principium: Λύσιδος τοῦ Πυθαγορείου ἐπιστολὴ πρὸς Ἵππαρχον. Μετὰ τὸ Πυθαγόραν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι, &c. Exstat ea in Appendice editionis græco-latinæ *Diogenis Laertij* Parisijs typis Henrici Stephani A. 1594 in octavo, pag. 875.

Nonò, & quidem à fol. 252, pag. 1 usque ad fol. 319 pag. 1, *Dionis Prusaensis*, ob eloquentiam cognominati *Chrysostomi*, (1) qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Trajano* potissimùm floruit, *Orationes*, seu, *Declamationes rhetoricæ septendecim;* quarum prima *de Gloriâ* inscribitur atque incipit hoc modo: Δίωνος τοῦ παρ' ἕλλησι Χρυσοστόμου ῥητορικαὶ μελέται. Περὶ δόξης λόγος α'. Εἰσί τινες τῶν λεγομένων φιλαργύρους &c; secunda *de Gloriâ*: Περὶ δόξης δεύτερος. Τίνι γὰρ δοκεῖ σοι μάλιστα διαφέρειν ὁ σώφρων &c; tertia, quæ est *de Fortunâ prima:* Περὶ τύχης λόγος α'. Οἱ ἄνθρωποι ἐοίκασι πρὸς τὴν τύχην διακεῖσθαι &c; quarta, quæ est *de Fortunâ secunda:* Περὶ τύχης δεύτερος. Τὰ γινόμενα περὶ τῶν ἀνθρώπων &c; quinta, quæ est *de Fortunâ tertia:* Περὶ τύχης τρίτος. Οἱ σφόδρα τῇ τύχῃ πεπιστευκότες &c; sexta, sive, *Achilles:* Ἀχιλλεύς. Ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Χείρωνα ἤρετο· &c; septima, nempe *Olympica, seu, de primâ Dei cognitione:* Ὀλυμπικὸς, ἢ, περὶ τῆς πρώτης τοῦ Θεοῦ ἐννοίας. Ἀλλ' ἢ τὸ λεγόμενον, ὦ ἄνδρες, &c; octava, nempe *Nessus, seu Dejanira:* Νέσσος ἢ Δηϊάνειρα. Ἔχεις μοι λῦσαι ταύτην τὴν ἀπορίαν &c; nona, quæ est *de Regno prima:* Περὶ βασιλείας λόγος πρῶτος. Φασί ποτε Ἀλέξανδρον τῷ βασιλεῖ τὸν αὐλητὴν Τιμόθεον &c; decima, quæ est *de Regno secunda:* Περὶ βασιλείας λόγος β'. Λέγεταί ποτε Ἀλέξανδρον τῷ πατρὶ Φιλίππῳ &c; undecima, quæ est *de Regno tertia:* Περὶ βασιλείας λόγος τρίτος. Σωκράτης Ἀθήνησι πρεσβύτης ἀνὴρ καὶ πένης &c; duodecima, quæ est *de Regno quarta:* Περὶ βασιλείας λόγος δ'. Φασί ποτε Ἀλέξανδρον Διογένει συμβαλεῖν οὐ πάνυ τοι σχολάζοντα, &c; decimatertia, nempe *Fabula Libyca:* Μῦθος Λιβυκός. Μῦθον Λιβυκὸν

(1) *De* Dionis Chrysostomi *Vitâ & scriptis consulendi præcipuè sunt* Philostratus *Libro primo de Vitis Sophistarum*, Synesius *in Oratione, quæ inscribitur* Dion, Photius *Patriarcha Constantinopolitanus in recensione Codicis Bibliothecæ suæ ducentesimo nono, &* Suidas *sub nomine* Δίων.

βυλὸν ἐκπονεῖν, καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα &c; decima quarta, nempe *Trojana de Ilio non capto:* Τρωικὸς ὑπὲρ τοῦ Ἴλιον μὴ ἁλῶναι. Οἶδα μὲν ἔγωγε σχεδὸν, ὅτι διδάσκειν μὲν ἀνθρώπους &c; decima quinta, nempe *de Homero:* Περὶ Ὁμήρου. Ὁ μὲν Δημόκριτος περὶ Ὁμήρου φησὶν οὕτως· &c; decima sexta, nempe *de Socrate:* Περὶ Σωκράτους. Ἐπεὶ φασὶν καὶ τἄλλα Σωκράτους ἐπαινέτης &c; decima septima, nempe *de Avaritiâ:* Περὶ πλεονεξίας. Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τούτων οἴονται λέγειν, &c. Operæ pretium, ut opinor, fuerit, Orationes hasce manuscriptas conferri cum impressâ *Orationum Dionis Chrysostomi* editione græco-latinâ Parisinâ *Federici Morelli* A. 1604 in folio; quâ etiam ipse, cùm hæc scriberem, usus sum.

Decimò, & quidem à fol. 319 pag. 1 usque ad fol. 320 pag. 2, anonymi cujusdam Eclogarij *Excerpta ex reliquis Dionis Chrysostomi Scriptis;* quorum titulus & principium: Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν λοιπῶν τοῦ Δίωνος συγγραμμάτων. Δεῖν ἔλεγε τὸν φρόνιμον ἄνδρα ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ἰατρὸν &c.

Vndecimò, & quidem fol. 321 pag. 1 & 2, *Dionis Chrysostomi Oratio de Regno & Tyrannide;* cujus titulus & principium: Περὶ βασιλείας καὶ τυραννίδος. Καὶ μὴν εἴ τις ἑνὸς ἀνδρὸς οὐχ' οἷός τε ἐστὶν ἄρχειν, &c.

Duodecimò, & quidem à fol. 321 pag. 2 usque ad fol. 322 pag. 2, *Dionis Chrysostomi Oratio*, inscripta *Philoctetes*, cujus principium: Φοβοῦμαι, μήποτε μάτην κατ' ἐμοῦ φανῶσιν &c.

VI.

Sextus(1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* antiquus & elegans in folio; atque aureis literis passim exornatus, constátque folijs *septuaginta septem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Platonis Dialogi tres:* quorum primus, *Crito*, sive, *De eo quod agendum est;* secundus, Συμπόσιον ἢ περὶ ἔρωτος, hoc est, *Convivium sive De* (2) *amore;* tertius, *Phædrus*, *sive*, *De pulchro;* de quibus omnibus suprà jam uberior facta est mentio. Subjuncta ijs hîc in fine sunt *Septem Græciæ Sapientum Symbola*, quorum *primum*, nempe *Solonis*, Μηδὲν ἄγαν, sive, Ne quid nimis.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus* trigesimus septimus.

(2) *Vide suprà pag. 2, ubi inscribitur* Συμπόσιον ἢ περὶ ἀγαθοῦ.

VII.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus sexagesimus secundus.*

Septimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in quarto, conſtátque folijs *ducentis quadraginta ſeptem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 39 pag. 2, *Platonis Phædon*, ſive, *Dialogus de Animâ*; cujus ſuprà jam aliquoties facta eſt mentio.

Secundò, & quidem à fol. 40 pag. 1 uſque ad fol. 155 pag. 2, *Procli Lycij Diadochi*, Philoſophi Platonici celeberrimi & Mathematici probatiſſimi, qui circa annum Chriſti *quingenteſimum* floruit, *Commentariorum in primum Elementorum Euclidis Librum Libri tres priores*, quorum *primus* ſine ullo titulo ſive inſcriptione incipit his verbis: Τὴν μαθηματικὴν οὐσίαν, οὔτε τῶν πρώτιστων ἐν τοῖς οὖσι γενῶν, οὔτε τῶν ἐσχάτων εἶναι, &c; *tertius* autem deſinit: καὶ ἐπὶ πλειόνων ἑνός. Deeſt igitur in hoc Codice manuſcripto *Cæſareo* eorundem Commentariorum *Liber quartus* ſive *ultimus*. Quòd enim *Proclus primum Elementorum Euclidis Librum quatuor Libris* explanaverit, re ipsâ apparet ex impreſſis *Elementorum Euclidis* editionibus, quibus illi in fine adjuncti ſunt, ut in editione græcâ Baſileenſi Joannis Hervagij A. 1533 in folio videre eſt. Eoſdem *quatuor Commentariorum Libros* primus *latinè* vertit, Scholijs atque Figuris illuſtravit, & abſque contextu græco ſeparatim edidit *Franciſcus Barocius*, Patricius Venetus, Patavij typis Gratioſi Perchacini A. 1560 in folio.

Tertiò, & quidem à fol. 156 pag. 1 uſque ad fol. 247 pag. 1, *Libanij Sophiſtæ*, qui ſeculo poſt Chriſtum *quarto* floruit, *Progymnaſmata* ſive *Exercitia Oratoria*, quorum titulus & principium: Λιβανίου Προγυμνάσματα. Οἱ λύκοι παρὰ τῶν προβάτων εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν ᾔτουν &c. Exſtant ea græcè & latinè in Operum *Libanij* editione Morellianâ Pariſienſi A. 1606 in folio, à pag. 1 Tomi primi uſque ad pag. 187.

VIII.

(2) *Fuit is olim extra numerum.*

Octavus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, conſtátque folijs *viginti quinque*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continetur eo *Platonis Phædrus*, ſive, *Dialogus de Pulchro*; cujus ſuprà jam aliquoties mentio facta eſt.

IX.

Nonus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *folio*, conſtátque folijs *centum quinquaginta ſex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Platonis Libri decem de Republicâ*, quorum *primus* incipit his verbis: Κατέβλω χθὲς εἰς Πειραιᾶ &c. Adjuncta ijſdem uſque ad finem *Libri tertij* in margine eſt *Verſio latina Marſilij Ficini Florentini*, cujus principium: *Deſcenderam heri in Piræum unà cum Glaucone Ariſtonis filio, ut & Deam precarer, & celebritatem ſpectarem, quonam modo acturi eſſent, quæ tunc primùm agebant. Pulchra igitur mihi patria pompa viſa eſt*, &c. Natus eſt eximius ille *Platonis Interpres* & præclarus Philoſophiæ Platonicæ inſtaurator A. C. 1433, & A. 1499 obijt, ut refert Eminentiſſimus Cardinalis *Robertus Bellarminus* in Libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & R. P. *Philippus Labbeus* in Diſſertatione Hiſtorico-Philologicâ ad eundem Librum; ubi ſimul etiam omnia illius Opera accuratè recenſentur ſecundùm duas editiones Baſileenſes A. 1561 & 1576 duobus Tomis in folio. Ejuſdem *Ficini Vitâ* cum *Imagine* æri inciſâ exſtat in *Jani Jacobi Boiſſardi* Iconographiâ Virorum doctrinâ & eruditione illuſtrium, Part. 1 num. 24; ſed ibi minùs rectè legitur, illum obijſſe A. C. 1483. Vide etiam *Pauli Jovij* Elogia doctorum Virorum publicatis ingenij monumentis illuſtrium capite quadrageſimo tertio, quo de eodem *Ficino* honorificentiſſimè agitur, & varia variorum in illius honorem compoſita *Epigrammata* exhibentur. *Monumentum* ejuſdem *ſepulcrale* cum inſertâ *Imagine*, à *Senatu Populóque Florentino* publicis ſumptibus vigeſimo ſecundo poſt mortem ipſius anno in Eccleſiâ S. Laurentij exſtructum, exſtat æri inciſum inter *Sigifridi Rybiſcij* & *Tobiæ Fendij* Monumenta Virorum illuſtrium Tabulâ vigeſimâ ſecundâ, & hanc habet Inſcriptionem:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos quintus.

En Hoſpes; hic eſt MARSILIVS, Sophiæ pater,
Platonicum qui dogma culpâ temporum
Situ obrutum illuſtrans, & Atticum decus
Servans, Latio dedit, fores primus ſacras
Divinæ aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus antè Coſmæ munere
Laurique Medicis; nunc revixit publico.
S. P. Q. F. AN. M D XXI.

Cæterùm

Cæterùm quàm ſtupendo poſt mortem ſuam miraculo *Marſilius Ficinus* amicum ſuum intimum *Michaelem Mercatum Seniorem*, cum quo vivus ſtudioſiſſimè philoſophatus fuerat, *de immortalitate animæ* certiorem reddiderit, refert Eminentiſſimus Cardinalis *Baronius* Annalium Eccleſiaſticorum Tomo quinto ſub anno Chriſti 411 his verbis: *Sed quòd in* (1) *his verſetur oratio, patere quæſo, Lector, ut exemplo* (2) *Evangelici Patrisfamilias, qui profert de theſauro ſuo nova & vetera, veteribus recentia conjungamus; erit enim, ut ex his, quæ breviter dicturi ſumus magnam capias animi voluptatem. Haud nàmque inexplorata referam, ſed quæ complurium eruditorum Virorum ſcimus aſſertione firmata, immò & à religioſis Viris ad populum pro concione ſæpè narrata. Ego verò, à quo accepi, auctorem proferam, nempe integerrimæ fidei Virum, Michaelem Mercatum Miniatenſem, S. R. E. Protonotarium, probitate morum atque doctrinâ ſpectatum. Ipſe enim narravit de avo ſuo, eodem quo ipſe nomine nuncupato, MICHAELE MERCATO SENIORE, cui cum MARSILIO FICINO, nobiliſſimi ingenij Viro, ſumma intercedebat amicitiæ conſuetudo, parta & aucta philoſophicis facultatibus, in quibus PLATONEM ambo affectabantur auctorem. Accidit autem aliquando, ut ex more, quidnam poſt obitum ſuperſit homini, ex ejuſdem PLATONIS ſententiâ, ſed non ſine tamen trepidatione, deducerent, quæ labantia Chriſtianæ Fidei Sacramentis ſuffulcienda eſſent: eo enim argumento exſtat ejuſdem Marſilij ad ipſum Michaelem Mercatum erudita quidem Epiſtola de Animæ & Dei immortalitate. Cùm verò inter diſſerendum eorum progreſſa longiùs fuiſſet diſputatio, eam ad calcem perductam illo clauſerunt corollario, ut junctâ ſimul dexterâ pacti fuerint, uter eorum ex hâc vitâ prior decederet, ſi liceret, alterum de alterius vitæ ſtatu redderet certiorem. Quibus inter ſe contentis, ambo jurati ab invicem diſceſsêre. Interlapſo autem haud brevi temporis ſpatio, evênit, ut, cùm ſummo mane idem Michael Senior in philoſophicis ſpeculationibus vigilaret, ex inopinato ſtrepitum velociter currentis equi, ejuſdèmque ad oſtium domûs curſum ſiſtentis audiret, vocêmque ſimul MARSILII clamantis: O MICHAEL, O MICHAEL, VERA, VERA SVNT ILLA. Ad vocem amici Michael admiratus, aſſurgens, feneſtrâmq; aperiens, quem audierat, vidit poſt terga, ad curſum iterùm acto equo candido, candidatum. Proſecutus eſt eum voce, Marſilium, Marſilium invocans; proſecutus & oculis; ſed ab eis evanuit. Sic ipſe novi caſûs ſtupore affectus, quid de Marſilio Ficino eſſet, ſolicitiùs perqui-*

(1) *Nempe in antiquis exemplis dubitationis Philoſophorum de immortalitate animæ.*

(2) *S. Lucæ cap. 13.*

perquirendum curavit, (degebat ille Florentiæ, ubi diem clausit extremum) invenitque eundem illâ ipsâ horâ defunctum, quâ eo modo auditus & visus est sibi. Quid tùm ipse? licet enim antiquæ probitatis Vir esset, innoxiamque & proficuam omnibus vitam hactenùs excoluisset, prout decebat verum Philosophum, ex eo tamen tempore, vale dicens Philosophicis disciplinis, solius Christianæ Philosophiæ cæteris eminentioris propensior cultor effectus, quod reliquum fuit temporis, Mundo defunctus, soli vitæ futuræ vixit, specimen edens absolutissimi omnibus numeris Christiani, qui inter Philosophos sui temporis magnâ cum laude claruerat nulli secundus. Hucusque Cardinalis *Baronius.*

X.

Decimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *octavo*, constátque folijs *centum nonaginta uno*, & ad V. CL. (2) *Sebastianum Ericium* olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 73 pag. 1, *Alcinoi Philosophi Platonici celeberrimi, Epitome Philosophiæ Platonicæ*, cujus titulus & principium: Ἀλκινόου Διδασκαλικὸν τῶν Πλάτωνος δογμάτων. Τῶν κυριωτάτων Πλάτωνος δογμάτων τοιαύτη τις ἂν διδασκαλία γένοιτο. Φιλοσοφία ἐστὶν ὄρεξις σοφίας, ἢ &c. Meminit hujus Opusculi *Gerardus Joannes Vossius* capite decimo sexto Libri singularis de Philosophorum Sectis his verbis: *Nec ALCINOVS inter Philosophos Platonicos prætereundus est. Exstat hujus Epitome Philosophiæ Platonicæ. Vertit eam* (3) *Marsilius Ficinus; sed emendavit illam versionem Jacobus Carpentarius, Claromontanus Bellovacensis, qui & insigni Autorem hunc Commentario illustravit, quo totam Platonicam Doctrinam explicare conatus est. De ætate hujus Autoris nihil certò adfirmari potest. Eusebius de Præparatione Evangelicâ libro undecimo bonam hujus Opusculi partem citat, non sub ALCINOI nomine, verùm DIDYMI, ut DIDYMVS ALEXANDRINVS hujus Scripti Autor possit videri; nisi forsan Didymus ex Alcinoo locum illum descripserit.* Hæc *Vossius.* Vbi primò notandum est, editionem illam latinam *Alcinoi* cum adjuncto *Jacobi Carpentarij* amplissimo Commentario prodijsse in lucem Lutetiæ Parisiorum ex officinâ Jacobi du Puys A. 1573 in quarto sub hoc titulo: *Platonis cum Aristotele in universâ Philosophiâ Comparatio, quæ hoc Commentario in ALCINOI INSTITVTIONEM ad ejusdem Platonis doctrinam explicatur.* Post hanc autem *Jacobi Carpentarij* (4) editionem,

(1) *Fuit & olim extra numerum.*

(2) *Vide Librum* quintū *borū Commentariorum pag.* 295. 297. 298. 413. 414. 415. 416. 417.

(3) *Vide suprà pag.* 15, 16.

(4) *Plures, præter Carpentarianam & Heinsianam*, Alcinoi *editiones vide apud R. P.* Philip. Labbeum *in Brevi conspectu Græcorum Interpretum* Platonis, *Lut. Paris. typ. Cramosian. A.* 1657 *edito in quarto.*

nem latinam, edidit porrò eundem *Alcinoi* Librum V. CL. *Daniel Heinsius* græcè & latinè Lugduni Batavorum A. 1614 in octavo sub hâc inscriptione: Ἀλκινόου Φιλοσόφου εἰσαγωγὴ τῶν δογμάτων Πλάτωνος· hoc est: *Alcinoi Philosophi in Platonis Doctrinam Introductio.* Notandum *secundò* est, locum *Eusebij Pamphili*, cujus *Vossius* meminit, exstare capite vigesimo tertio Libri undecimi de Præparatione Evangelicâ, Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἰδεῶν, sive, *De Platonicis Ideis* inscripto, atque ibi citari & incipere his verbis: Ταῦτα μὲν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ. Τὴν δὲ τῶν εἰρημένων διάνοιαν ἘΚ ΤΩ͂Ν ΔΙΔΎΜΟΥ ΠΕΡΙ` ΤΩ͂Ν ἈΡΕΣΚΌΝΤΩΝ ΠΛΑ΄ΤΩΝΙ ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕ΄ΝΩΝ ἐκθήσομαι. γράφει δὲ οὕτως. Τῶν κατὰ φύσιν αἰσθητῶν, κατὰ (1) γένος ὡρισμένα τινὰ παραδείγματα φάμενος εἶναι τὰς Ἰδέας, ὧν &c. Si quis autem hunc *Didymi* locum cum *Alcinoi* capite duodecimo, quod Περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ κόσμου sive *De causis Mundi* inscribitur, accuratè contulerit, facilè perspiciet, verba *Didymi* à verbis *Alcinoi* non mediocriter discrepare, nec confundendam esse *Alcinoi Epitomen Philosophiæ Platonicæ specialem* cum *Didymi Opere generali*, quo non solùm *Platonis*, verùm etiam aliorum veterum Philosophorum Placita complexus est. Ex eodem enim Opere profert idem *Eusebius* capite 15 Libri 15 de Præparatione Evangelicâ insignem locum de *Stoicorum* sententiâ de Deo déque hujus Vniversi constitutione, cujus inscriptio sive titulus est talis: Ὁποίαν δόξαν ἐπάγονται οἱ Στωϊκοὶ περὶ Θεοῦ καὶ περὶ συστάσεως τοῦ παντὸς, ἀπὸ τῆς Ἐπιτομῆς (2) ἈΡΕΊΟΥ ΔΙΔΎΜΟΥ. Ejusdem quoque Operis pars fuit Liber *de Pythagoricâ Philosophiâ*, cujus *Clemens Alexandrinus* Stromatum lib. 1 meminit his verbis: ΔΙ΄ΔΥΜΟΣ ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῆς Φιλοσοφίας Θεανὼ τὴν Κροτωνιάτιν πρώτην γυναίκων φιλοσοφῆσαι καὶ ποιήματα γράψαι ἱστορεῖ. Hoc est: *DIDYMVS in Libro de Pythagoricâ Philosophiâ Theano Crotoniaten primam fœminarum philosophatam esse & poemata scripsisse memorat.* Multo igitur verisimilius est, *Alcinoum* sua à *Didymo*, quàm *Didymum* sua ab *Alcinoo* mutuâsse, ideóque ab *Eusebio Pamphili Didymum* potiùs citari, quàm *Alcinoum*. Quod porrò ad *ætatem Alcinoi* attinet, ea prorsùs incerta est; *Didymus* autem ille, Historiæ Philosophicæ Autor, quem *Suidas Philosophum Academicum* sive

Plato-

(1) *Apud* Alcinoum *legitur* τὸ μίσος.

(2) Didymus *hic videtur fuisse appellatus* Ἄρειος Δίδυμος *sive* Arrius Didymus, *quòd cliens fuerit celeberrimæ Romanæ Gentis* Arriæ; *vel, ut legitur apud* Suidam, Ἀτήιος Δίδυμος *sive* Attejus Didymus, *quòd cliens fuerit æquè illustris Romanæ Gentis* Atteiæ. *Plura ejus consuetudinis exempla vide Libri secundi horum Commentariorum capite septimo, pag.* 591. *Huc quoque pertinet* Claudius Didymus, *Grammaticus & Musicus insignis, qui, teste* Suidâ *sub* Imp. Nerone *floruit.*

Platonicum appellat, si, ut *Vossius* arbitratur, idem sit atque *Didymus*, (1) *Grammaticus Alexandrinus senior*, cognomine Χαλκέντερος & Βιβλιολάθης, floruit seculo ante Christum *primo*. Quâ de re vide ipsum *Vossium* capite vigesimo quarto Libri tertij de Historicis Græcis; atque insuper consule *Joannis Jonsij* caput primum Libri tertij de Scriptoribus Historiæ Philosophicæ.

(1) *Minimè enim ibi potest intelligi* Didymus *ille* Alexandrinus, *Scriptor Ecclesiasticus, &* S. Hieronymi *in Ægypto Magister, qui obijt circa annum Christi* 393, *hoc est, quinquaginta tribus circiter annis post obitum* Eusebij Pamphili, *utpote qui A. C.* 340 *mortuus est.*

Secundò, & quidem à fol. 74 pag. 1 usque ad fol. 119 pag. 2, *Maximi Tyrij*, Philosophi Platonici celeberrimi, qui seculo post Christum *secundo* sub Imperatoribus *M. Aurelio Antonino Philosopho* & *L. Aurelio Antonino Commodo* floruit, *Dissertationes Philosophicæ sex*: quarum *prima*, *secunda* & *tertia*, quæ in *Danielis Heinsij* editione græco-latinâ Lugduno-Batavâ A. 1614 in octavo sunt XXXIma, XXXIIda & XXXIIItia, inscribuntur: Ὅτι ἡδονὴ εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ οὐ βέβαιον· hoc est: *Voluptatem etsi bonum, non tamen esse stabile.* Principia autem singularum sunt hæc: Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, &c; Ἐπεχείρει ἐχθρὸς λόγος &c; Αἰσώπῳ τῷ Φρυγὶ πεποίηνται λόγοι &c. *Quarta Maximi Tyrij Dissertatio*, quæ in eâdem jam memoratâ editione Heinsianâ est XXXIVta, inscribitur atque incipit his verbis: Τί τέλος φιλοσοφίας, sive, *Quis sit Philosophiæ finis.* Χαλεπὸν εὑρεῖν λόγον ἀληθῆ· &c; *quinta*, quæ in suprà memoratâ editione est XXXVta: Ὅτι ἔστι καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων ὠφελεῖσθαι· hoc est: *Ex adversâ etiam fortunâ utilitatem posse percipi.* Δεινόν γε, εἰ ὁ μὲν Θεοὶ &c; *sexta*, quæ in suprà memoratâ editione est XXXVIta: Πῶς ἄν τις τὸν φίλον διασκευάσαιτο· hoc est: *Quomodo quis ad amicum se præparare debeat*: Ἔχεις εἰπεῖν, τινάς ποτε Ὅμηρος &c. Cæterùm *omnes Maximi Tyrij Dissertationes* in suprà citatâ editione Heinsianâ græco-latinâ sunt *quadraginta & una*, earúmque generalis Inscriptio, itidem ut in Codice hoc manuscripto Cæsareo, est hæc: Μαξίμου Τυρίου, Πλατωνικοῦ Φιλοσόφου, ἐν τῇ Ῥώμῃ διαλέξεις τῆς πρώτης ἐπιδημίας. Cujus *Tituli* eruditissimam explicationem vide in *Notis Danielis Heinsij*, ubi simul etiam de vero eorundem Dissertationum *ordine* doctè atque accuratè disserit.

Tertiò, & quidem à fol. 120 pag. 1 usque ad fol. 171 pag. 1, *S. Justini*, Philosophi Christiani & Martyris, qui A. C. 161 vel 163 passus est, *Aristotelicorum quorundam Dogmatum eversio*, cujus titulus & principium: Ἰουστίνου τοῦ θείου Φιλοσόφου ἀνατροπὴ δογμάτων τι-

νῶν Ἀριστοτελικῶν. Τῶν κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σπουδὴν εἰς θεραπείαν τοῦ Θεοῦ &c. Exſtat hic Liber inter *S. Juſtini* Opera græcè & latinè à *Federico Morello* Lutetiæ Pariſiorum A. 1615 in folio edita, à pag. 110 uſque ad pag. 159, atque ibi deſinit his verbis: ὄντων γὰρ αὐτῶν, μεταβάλλεται εἰς ἄλληλα, καὶ γίνονται ἐξ ἀλλήλων. In hoc autem Codice manuſcripto *Cæſareo* ſequuntur poſt illa verba *integræ duæ paginæ*, hactenùs, quod ſciam, nondum editæ, & totius Libri finis eſt ibi talis: Ἐι γεννητὸς ὁ ἐνιαυτὸς, πῶς ἀΐδια καὶ ἀγέννητα τὰ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. Diviſio quoque ejuſdem Libri in *Capita* & *paragraphos*, quæ in eodem Codice manuſcripto eſt, non parùm à ſuprà memoratâ editione impreſsâ diſcrepat; nec dubito, quin etiam beneficio *variantium lectionum* non pauca ejuſdem editionis impreſſæ loca poſſint emendari & illuſtrari. Quamobrem conſulendæ ibidem omninò ſunt doctiſſimæ *Friderici Sylburgij Notæ* pag. 49 & deinceps.

Quartò, & quidem à fol. 172 pag. 1 uſque ad fol. 191 pag. 1, ex *Michaelis Pſelli Libro de quatuor Mathematicis Scientijs, Arithmeticâ, Muſicâ, Geometriâ & Aſtronomiâ, Pars prima de Arithmeticâ*, quæ abſque nomine Autoris inſcribitur atque incipit hoc modo: Ἐνταῦθ' ἀριθμῶν συντομωτέρα φράσις. Μέλλοντί μοι καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐν ἐπιτόμῳ τῷ λόγῳ διαλαβεῖν, ὁ περὶ Ἀριθμητικῆς ἡγείσθω λόγος, ἐπείτοιγε καὶ τῶν ἄλλων &c; deſinit autem: τὴν ἔκθεσιν περιγραπτέμενος. Integrum hunc *Pſelli* Librum, omnibus *quatuor* partibus conſtantem, primus *græcè* & *latinè* in lucem edidit *Guilielmus Xylander Auguſtanus* Baſileæ typis Joannis Oporini A. 1556 in octavo.

XI.

(1) Fuit is olim extra numerum.
(2) Vide Lib. III horum Commentar. pag. 122, 134, & 190; Lib. IV pag. 67; & Lib. V pag. 6, 51, 183, & 417.
(3) Vide Lib. III horum Commentar. pag. 134.

Vndecimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, conſtátque folijs *ducentis ſexaginta ſex*, & primùm quidem ad (2) *Marcum Mamunam Cretenſem*, deinde autem ad (3) *Georgium Comitem Corinthium* pertinuit, ut patet ex duabus hiſce, quæ ibi exſtant, inſcriptionibus: Μάρκου Μαμουνᾶ καὶ τῶν φίλων. Νῦν δὲ Γεωργίου Κόμητος Κορινθίου τοῦ ἐκ Μονεμβασίας, καὶ τῶν χρωμένων. Tandem verò pervenit hic Codex in poteſtatem *Joannis Sambuci*; emptus, ut ipſe propriæ manûs inſcriptione teſtatur, octodecim aureis Pannonicis, atque unus eſt ex illis libris, quos à reliquâ ipſius Bibliothecâ avulſos, *Sebaſtianus Tengnagelius* redemit, & *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* legavit. Continentur eo hæc:

Primò,

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 177 pag. 1, *Plotini*, Philoſophi Platonici celeberrimi, qui ſeculo poſt Chriſtum *tertio* floruit, (1) *Diſſertationes Philoſophicæ quinquaginta quatuor, in ſex Enneades diviſæ*, quarum *prima* inſcribitur atque incipit hoc modo; Πλωτίνου Φιλοσόφου ἐννεάδος ά λόγος ά, περὶ τοῦ τί τὸ ζῶον καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος. Ἡδοναὶ καὶ λῦπαι &c; ultima autem deſinit his verbis: φυγὴ μόνου πρὸς μόνον. Primus has *Enneades* græcè edidit, cum *Marſilij Ficini* latinâ verſione & ampliſſimo doctiſſimóque Commentario, *Petrus Perna*, Typographus Baſileenſis, Baſileæ A. 1580 in folio, ibidémque in Præfatione ad Senatum Norimbergenſem Codicis hujus manuſcripti *Cæſarei*, qui *Joannis Sambuci* olim fuit, expreſſim facit mentionem his verbis: *Hoc ſanè conſilio, Viri Clariſſimi, PLOTINVM, qui ante aliquot annos ex officinâ noſtrâ, Marſilio Ficino interpretante, prodierat, quatuor Græcorum exemplarium manuſcriptorum, trium quidem Italicorum, quarti verò JOANNIS SAMBVCI Tirnavienſis, Cæſaris Hiſtorici, liberalitate literariâ privatis omnibus præferendi, Principibus etiam pleriſque conferendi, fide ac ſubſidio, ſuâ nunc linguâ loquentem & auctiorem & emendatiorem dare voluimus, ut Philoſophiæ Platonicæ, hoc eſt, quæ Chriſtianæ Religioni maximè affinis eſt, & cognoſcendæ & judicandæ, & ad uſum veræ pietatis traducendæ, utriuſque linguæ ſtudioſis poteſtatem faceremus; cùm eâ ſententiarum ubertate & verborum brevitate ſcateat, ut interdum ex Græcis rectiùs, quàm ex Latinis intelligi queat, nullo quidem interpretis vitio, ſed ob rei ipſius obſcuritatem & linguæ proprietatem.* Hæc *Perna*; nec deeſt teſtimonium ipſius *Sambuci*, quippe qui manu ſuâ in eodem Codice fol. 3 pag. 1 annotavit, ſe illum à prelo *Pernæ* recepiſſe A. 1581 d. 15 Aprilis. Quod porrò ad *Vitam Plotini* attinet, ea cum *Catalogo Librorum* ipſius à *Porphyrio* prolixè conſcripta, & ſuprà memoratæ Operum *Plotini* editioni Baſileenſi græcè & latinè præfixa eſt. Eadem quoque exſtat *manuſcripta* in *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* Codice manuſcripto Theologico Græco CLXXVto, ut Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 182 à me indicatum eſt.

(1) Vide etiam Lib. IV horum Commentar. pag. 182.

Secundò, & quidem à fol. 177 pag. 1 uſque ad fol. 187 pag. 2, *Plotini Diſſertationes duæ Philoſophicæ extraordinariæ*; quarum *prima* inſcribitur atque incipit hoc modo: Πλωτίνου περὶ τοῦ πῶς ἡ ἀρχὴ ἡ ἐνεργεία διάθεσις εἰς τὸν περίγειον κόσμον. Ἐπειδὴ πεπίστευται, ὡς διὰ τῶν ἄστρων πολλὰ τελεῖται, &c; *ſecunda* autem: Πλωτίνου περὶ τῆς

πρώτης ἀρχῆς τῶν πάντων ἤτοι περὶ τοῦ ἑνός. Ἐπειδήπερ δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοὸς, &c. Quid autem de his *duabus* Dissertationibus *Sambucus* olim censuerit, indicat ipse in eodem hoc Codice fol. 3 pag. 1 his verbis: *Duo Libelli in extremo Plotini quoque videntur, eruditi & rari, stylo non dissimili & genio, licet Porphyrius eorum non meminerit.* Item fol. 177 pag. 1 in margine: *Hoc scriptum* (nempe jam memoratarum Dissertationum prima) *differt à Ficini editione; sed est tersius & magis γνήσιον Plotini.*

Tertiò, & quidem à fol. 188 pag. 1 usque ad fol. 213 pag. 1, *Hermetis Trismegisti* sive *Mercurij Termaximi* (1) Λόγοι sive *Sermones Philosophici quindecim*; quorum *primus*, (2) Ποιμάνδρης sive *Poemander* inscriptus, incipit his verbis: Ἐννοίας μοί ποτε γενομένης περὶ τῶν ὄντων &c; *secundus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς Τὰτ λόγος καθολικός· hoc est: *Hermetis Trismegisti ad Tat Sermo universalis.* Ἡ Θεὸς τὸ θεῖον· λέγω νῦν οὐ τὸ γεννητὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγέννητον· ἐὰν μὲν οὖν &c; (3) *tertius*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου λόγος ἱερός· hoc est: *Hermetis Trismegisti Sermo sacer.* Δόξα πάντων ὁ Θεὸς &c; (4) *quartus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τὰτ λόγος, ὁ Κρατὴρ ἢ μονάς· hoc est: *Hermetis Trismegisti ad filium suum Tat sermo, inscriptus Crater sive Monas.* Ἐπειδὴ τὸν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς, οὐ χερσὶν, ἀλλὰ λόγῳ, &c; (5) *quintus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τὰτ, ὅτι ἀφανὴς Θεὸς, φανερώτατός ἐστιν· hoc est: *Hermetis Trismegisti ad filium suum Tat, quod immanifestus Deus, manifestissimus est.* Καὶ τὸν δέ σοι τὸν λόγον ὦ Τὰτ διεξελεύσομαι &c; (6) *sextus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου, ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ· hoc est: *Hermetis Trismegisti, quòd in solo Deo bonum est, alibi autem nusquam.* Τὸ ἀγαθὸν ὦ Ἀσκληπιὲ, ἐν οὐδενὶ ἐστιν, εἰ μὴ ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ· &c; (7) *septimus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου, ὅτι μέγιστον κακῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἡ περὶ τοῦ Θεοῦ ἄγνοια· hoc est: *Hermetis Trismegisti, quòd maximum malorum in hominibus est ignoratio Dei.* Ποῖ φέρεσθε ὦ ἄνθρωποι μεθύοντες &c; (8) *octavus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου, ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτους πλανώμενοι λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι· hoc est: *Hermetis Trismegisti, quòd nullum entium*

(1) *Vide ibi antiquum totius istius Codicis Indicem græcum fol. 1 & 2.* (2) *Vide* Francisci Patricij *Novæ de Universis Philosophiæ editionem secundam, Venetijs A.* 1593 *typis Roberti Meietti in folio impressam, ubi hic Hermetis Sermo seu Libellus ordine est* secundus. (3) *Hic apud Patricium quoque est Liber* tertius. (4) *Hic apud Patricium est Liber* duodecimus. *Sed ibi in principio deest particula* Ἐπειδὴ. (5) *Hic apud Patricium quoque est Liber* quintus. (6) *Hic apud Patricium quoque est Liber* sextus. (7) *Hic apud Patricium est Liber* octavus. (8) *Hic apud Patricium est Liber decimus* octavus.

tium pereat, ſed quòd mutationes ab hominibus per errorem appellantur interitus & mortes. Περὶ ψυχῆς καὶ σώματος, ὦ παῖ, νῦν λεκτέον· τρόπῳ μὲν ποίῳ &c; (1) *nonus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ (2) κινήσεως καὶ αἰσθήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ· hoc eſt: *Hermetis Triſmegiſti de motu & ſenſu, & quòd in ſolo Deo pulchrum eſt, alibi autem nuſquam.* Χθές, ὦ Ἀσκληπιέ, τὸν τέλειον ἀποδέδωκα λόγον· νῦν δὲ &c; (3) *decimus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου Κλείς· hoc eſt: *Hermetis Triſmegiſti Clavis.* Τὸν χθὲς λόγον, ὦ Ἀσκληπιέ, σοὶ ἀνέθηκα· τὸν δὲ σήμερον &c; (4) *undecimus*, Νοῦ πρὸς Ἑρμῆν· hoc eſt: *Sermo Mentis ad Hermetem.* Κατάσχου οὖν τοῦ λόγου, ὦ Τρισμέγιστε Ἑρμῆ, καὶ &c; (5) *duodecimus*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ νοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ· hoc eſt: *Hermetis Triſmegiſti de mente communi ad Tat.* Ὁ νοῦς, ὦ Τάτ, ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ Θεοῦ οὐσίας ἐστίν· εἴγε τις &c; (6) *decimus tertius*, Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τὰτ ἐν ὄρει λόγος ἀπόκρυφος περὶ παλιγγενεσίας καὶ σιγῆς ἀπαγγελίας· hoc eſt: *Hermetis Triſmegiſti ad filium ſuum Tat in monte Sermo occultus de Regeneratione & ſilentij profeſſione.* Ἐν τοῖς γενικοῖς, ὦ Πάτερ, αἰνιγματωδῶς &c; (7) *decimus quartus*, Ὑμνῳδία κρυπτή· hoc eſt: *Cantio arcana.* Πᾶσα φύσις κόσμου &c; (8) *decimus quintus*, *Hermetis Triſmegiſti ad Aſclepium Epiſtola*, cujus inſcriptio & principium: Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου Ἀσκληπιῷ εὖ φρονεῖν. Ἐπεὶ ὁ υἱός μου Τὰτ, ἀπόντος σοῦ τὴν τῶν ὄντων ἠθέλησε φύσιν μαθεῖν, &c. Cæterùm quòd jam enumerata *Hermetis Triſmegiſti* Opuſcula ſint ſuppoſititia, verúſque eorum ſemi-Platonicus & ſemi-Chriſtianus Autor, non ſeculo ante Chriſtum XVIto, quo *Moyſes* natus eſt, ſed *ſecundo* circiter poſt Chriſtum ſeculo floruerit, indicavi jam ante integros quindecim annos in (9) *Prodromo* meo *Hiſtoriæ Literariæ*, lib. 2 cap. 1 § 6, utpote ubi de *Hermetis Triſmegiſti ætate*, & de ejuſdem *Scriptis*, quæ ipſi vel antiquitùs fuerunt tributa, vel etiam nunc tribuuntur, ex profeſſo ſatis prolixè diſſerui. Quoniam autem jam memoratus *Hiſtoriæ* meæ *Literariæ Prodromus* ob paucitatem exemplarium impreſſorum valdè rarus & inventu difficilis eſt, haud gravatim, ut ſpero, benevolus Lector mihi ignoſcet, quòd ea, quæ ad rem præſentem, pertinent, ad verbum inde deſumpta, obiter hîc inſero.

Ad

(1) *Hic apud Patricium eſt Liber* decimus quintus. (2) *In* Franciſci Patricij *editione legitur* περὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως, *quod ille vertit*, De intellectione & ſenſu. (3) *Hic apud Patricium eſt Liber* quartus. (4) *Hic apud Patricium eſt Liber* decimus. (5) *Hic apud Patricium eſt Liber* undecimus. (6) *Hic apud Patricium eſt Liber* ſeptimus. (7) *Hic apud Patricium eſt Appendix Libri* ſeptimi. (8) *Hic apud Patricium eſt Liber* decimus nonus. *In primâ autem Patricij Nova de univerſi Philoſophia editione, Ferrariæ A. 1591 typis Benedicti Mammarelli impreſſâ, is deeſt.* (9) *Prodijt is in lucem Hamburgi typis Michaelis Piperi A. 1659 in folio. Plura de eo vide in Catalogo Librorum à me compoſitorum & editorum pag. 5 & 6.*

Ad seculum ante Æram Christianam XVItum, quo *Moyses* natus est, & apud Athenienses Cecrops ὁ Διφυὴς regnavit, referendus est *Hermes* sive *Mercurius*, cognomine Τρισμέγιστος sive *Ter-maximus*, quem Suidas v. Ἑρμῆς vocat Αἰγύπτιον σοφὸν, hoc est, *Ægyptium Sapientem*, & floruisse testatur πρὸ τοῦ Φαραὼ, h. e. *ante Pharaonem*. Ipsa Suidæ verba hæc sunt: Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος· ἦν Αἰγύπτιος σοφός· ἤκμαζε δὲ πρὸ τοῦ Φαραώ. Quòd autem alius hîc non intelligatur *Pharao*, quàm is, qui Israelitas gravi pressit servitute, nec Dei jussu dimittere voluit, inde satis apparere videtur, quia Eusebius Pamphili in Canone Chronico *Tat*, Hermetis Trismegisti filium, vigesimo circiter anno ante Moysis obitum claruisse memorat. Quàm de ætate Hermetis Trismegisti opinionem aliàs (1) accuratiùs expendam, additâ insuper uberrimâ dissertatione de inventis ipsius ac studijs, quorum respectu ut *Theologus*, *Legislator*, *Medicus*, *Philosophus*, *Grammaticus*, *Musicus*, alijsque varijs modis potest considerari. Interim nunc de scriptis, quæ ipsi vel antiquitùs attributa fuerunt, vel etiamnunc attribuuntur, pauca veluti in antecessum præmittam. Jamblichus igitur Hermetem librorum (2) *plus triginta sex millia* scripsisse refert. Sed doctissimus Bochartus Geograph. Sacræ part. 1 lib. 1 cap. 15 libros hìc *versus* interpretatur. Julius Firmicus *viginti voluminum millia* Hermeti attribuit his verbis: *Mercurius Ægyptius conscripserat viginti millia voluminum de varijs substantijs, & principijs, & potestatum ordinibus cœlestium: quæ alia atque alia tradita fuerant. In quibus Astrologia & Theologia Ægyptiorum explicabantur. Quas artes docuerat Æsculapium & Anubium.* Hæc Julius Firmicus. Clemens verò Alexandrinus Stromatum lib. 6 pag. 633 numerum librorum Hermetis, à Jamblicho & Firmico traditum, valdè circumcidit; quippe qui *quadraginta duos* tantùm ab ipso conscriptos asserat, nec asserat simpliciter, sed argumenta etiam eorum, & quibus eos legere licitum fuerit, recenseat. Ipsa Clementis verba, cùm ad rem præsentem plurimùm faciant, & dignissima sint, quæ doctorum Virorum oculis subjiciantur, integrè hîc apposui:

(1) *Nempe libro tertio hujus Prodromi Historiæ Literariæ, qui huic capiti primo libri secundi respondebit.*

(2) *Vide Francisci Patricij dissertationem de Hermete Trismegisto pag. 3; & damnatum Systema Theologicum de Præadamitis lib. 3 cap. 11.*

Μετίασι γὰρ ἰδίαν τινὰ φιλοσοφίαν Αἰγύπτιοι· αὐτίκα τοῦτο ἐμφαίνει μάλιστα ἡ ἱεροπρεπὴς αὐτῶν θρησκεία· πρῶτος μὲν γὰρ προέρχεται ὁ ᾠδός, ἕν τι τῶν τῆς μουσικῆς ἐπιφερόμενος συμβόλων· τοῦτόν φασι δύο βίβλους ἀνειληφέναι δεῖν ἐκ τῶν Ἑρμοῦ· ὧν θάτερον μὲν, ὕμνους περιέχει θεῶν· ἐκλογισμὸν δὲ βασιλικοῦ βίου τὸ δεύτερον· μετὰ δὲ τὸν ᾠδὸν, ὁ ὡροσκόπος, ὡρολόγιον τε μετὰ χεῖρα καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα, προέρχεται. τοῦτον τὰ ἀστρολογούμενα τῶν Ἑρμοῦ βιβλίων, τέσσαρα ὄντα τὸν ἀριθμὸν, ἀεὶ διὰ στόματος ἔχειν χρή· ὧν τὸ μὲν ἐστὶ περὶ τοῦ διακόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινομένων ἄστρων· τὸ δὲ περὶ τῶν συνόδων καὶ φωτισμῶν ἡλίου καὶ σελήνης· τὸ δὲ λοιπὸν, περὶ τῶν ἀνατολῶν. ἑξῆς δὲ ὁ ἱερογραμματεὺς προέρχεται, ἔχων πτερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βιβλίον τε ἐν χερσὶ καὶ κανόνα, ἐν ᾧ τό τε γραφικὸν μέλαν, καὶ σχοῖνος ᾗ γράφουσι· τοῦτον τά τε ἱερογλυφικὰ καλούμενα, περί τε τῆς κοσμογραφίας, καὶ γεωγραφίας, τῆς τάξεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ περὶ τῶν ε πλανωμένων· χωρογραφίαν τε τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς τοῦ Νείλου διαγραφῆς· περί τε τῆς καταγραφῆς σκευῆς τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων· περί τε μέτρων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίμων, εἰδέναι χρή. ἔπειτα ὁ στολιστὴς τοῖς προειρημένοις ἕπεται, ἔχων τόν τε τῆς δικαιοσύνης

Suam enim quandam ac peculiarem exercent Ægyptij Philosophiam. Hoc autem maximè ostendunt sacra eorum ceremoniæ. Primus enim procedit cantor, unum aliquod afferens ex symbolis musicæ. Eum dicunt oportere accipere duos libros ex libris Mercurij: ex quibus unus quidem continet hymnos deorum, alter verò rationes vitæ regiæ. Post cantorem verò procedit Horoscopus, qui in manu habet horologium & palmam, symbola Astrologiæ & signa. Eum libros Mercurij qui tractant de Astrologiâ, qui quidem sunt quatuor numero, oportet semper habere in ore. Ex quibus unus quidem est de ordine inerrantium, quæ videntur, astrorum, alius verò de coitu & illuminatione Solis & Lunæ, reliqui de eorum ortu. Deinceps autem ἱερογραμματεὺς, *id est, scriba sacrorum, pennas habens in capite, & librum in manibus ac regulam, in qua est & atramentum ad scribendum, & juncus, quo scribunt, progreditur. Hunc oportet scire & ea quæ vocantur hieroglyphica, & mundi descriptionem, & geographiam, & ordinem Solis & Lunæ, & quinque errantium, Ægyptique chorographiam & Nili descriptionem, & descriptionem instrumentorum ornamentorumque sacrorum, & locorum eis consecratorum, mensurasque, & ea quæ sunt in sacris utilia. Deinde post eos, qui priùs dicti sunt, sequitur qui dicitur* στολιστὴς, *id est ornator, qui justitiæ cubitum, & ad libandum habet calicem. Is scit omnia, quæ vocantur* παιδευτικὰ, *id est, ad discipli-*

καιοσύνης πῆχυν, καὶ τὸ σπονδεῖον· οὗτος τὰ παιδευτικὰ πάντα καὶ μοχοσφαγιστικὰ καλούμενα· δέκα δέ ἐστι τὰ εἰς τὴν τιμὴν ἀνήκοντα τῶν παρ' αὐτοῖς θεῶν, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν εὐσέβειαν περιέχοντα· οἷον περὶ θυμάτων, ἀπαρχῶν, ὕμνων, εὐχῶν, πομπῶν, ἑορτῶν, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων. ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ προφήτης ἔξεισι, προφανὲς τὸ ὑδρεῖον ἐγκεκολπισμένος, ᾧ ἕπονται οἱ τὴν ἔκπεμψιν τῶν ἄρτων βαστάζοντες· οὗτος, ὡς ἂν προστάτης τοῦ ἱεροῦ, τὰ ἱερατικὰ καλούμενα ι' βιβλία ἐκμανθάνει· περιέχει δὲ περί τε νόμων καὶ θεῶν, καὶ τῆς ὅλης παιδείας τῶν ἱερέων· ὁ γάρ τοι προφήτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τῆς διανομῆς τῶν προσόδων ἐπιστάτης ἐστίν· δύο μὲν οὖν καὶ τεσσαράκοντα αἱ πάνυ ἀναγκαῖαι τῷ Ἑρμῇ γεγόνασι βίβλοι· ὧν τὰς μὲν λϛ', τὴν πᾶσαν Αἰγυπτίων περιεχούσας φιλοσοφίαν, οἱ προειρημένοι ἐκμανθάνουσι· τὰς δὲ λοιπὰς ἕξ, οἱ παστοφόροι ἰατρικὰς οὔσας, περί τε τῆς τοῦ σώματος κατασκευῆς, καὶ περὶ νόσων, καὶ περὶ ὀργάνων, καὶ φαρμάκων, καὶ περὶ ὀφθαλμῶν, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῶν (1) γυναικίων. καὶ τὰ μὲν Αἰγυπτίων, ὡς ἐν βραχεῖ φάναι, τοιαῦτα.

disciplinam & institutionem pertinentia, & μοχοσφαγιστικά, hoc est, quæ ad ritum mactandorum spectant vitulorum. Sunt autem decem, quæ pertinent ad honorem eorum, qui sunt apud eos, Deorum, & Ægyptiam continent religionem: nempe sacrificia, primitias, hymnos, preces, pompas, dies festos, & quæ sunt his similia. Post omnes exit Propheta, qui apertè in sinu gestat hydriam: quem sequuntur, qui emissos panes portant. Is, ut qui sit sacrorum præfectus, ediscit libros decem, qui vocantur Sacerdotales: continent autem de legibus, & Dijs, & universâ Sacerdotum disciplinâ. Propheta enim apud Ægyptios præest etiam distributioni vectigalium. Sunt ergo quadraginta duo libri Mercurij valdè necessarij, ex quibus triginta quidem & sex, qui continent omnem Ægyptiorum philosophiam, ediscunt ij, qui antè dicti sunt; reliquos autem sex παστοφόροι, id est, qui gestant pallium, ut qui pertineant ad medicinam, nempe de constructione corporis & de morbis, & de instrumentis, & medicamentis, & de oculis, & postremò de mulieribus. Et res quidem Ægyptiorum, ut paucis dicam, sunt ejusmodi.

(1) *Legendum hic videtur vel* γυναικῶν *vel* γυναικείων.

Hæc Clemens Alexandrinus. Quæ quò clariora sint, operæ pretium me facturum arbitror, si librorum, qui *Hermeti Trismegisto* antiquitùs attributi fuerunt, Catalogum, ex ipsius verbis desumptum, unicâ quasi tabellâ Lectoris oculis hîc subjecero.

LIBRORVM HERMETIS TRISMEGISTI
secundùm Clementem Alexandrinum
CATALOGVS.

Ὕμνοι θεῶν· Hymni in Deos.

Ἐκλογισμὸς Βασιλικοῦ βίου· Rationarium vitæ Regiæ.

Τῶν ἀστρολογουμένων βιβλία δ'· Astrologicorum libri quatuor: quorum

Imus περὶ τοῦ διακόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινομένων ἄστρων· h. e. de ordine inerrantium, quæ videntur, astrorum.

IIdus περὶ τῶν συνόδων καὶ φωτισμοῦ ἡλίου καὶ σελήνης· h. e. de coitu & illuminatione Solis & Lunæ.

IIItius & IVtus περὶ τῶν ἀνατολῶν ἡλίου καὶ σελήνης· h. e. de ortu Solis & Lunæ.

Τὰ ἱερογλυφικά· Hieroglyphica.

Περὶ τῆς κοσμογραφίας καὶ γεωγραφίας· h. e. de Cosmographiâ & Geographiâ.

Περὶ τῆς τάξεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· de ordine Solis & Lunæ.

Περὶ τῶν ε' πλανωμένων· de quinque Planetis præter Solem & Lunam.

Χωρογραφία τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ Νείλου διαγραφή· Chorographia Ægypti & descriptio Nili.

Περὶ τῆς καταγραφῆς σκευῆς τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων· h. e. Descriptio instrumentorum ornamentorumque sacrorum, & locorum eis consecratorum.

Περὶ μέτρων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίμων· h. e. de mensuris alijsque rebus ad sacra pertinentibus.

Τὰ παιδευτικά· h. e. Ad disciplinam & institutionem pertinentia.

Τῶν μοσχοσφαγιστικῶν βιβλία δέκα, τὰ εἰς τὴν τιμὴν τῶν θεῶν ἀνήκοντα τῶν παρ' Αἰγυπτίοις θεῶν, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν εὐσέβειαν περιέχοντα· οἷον περὶ θυμάτων, ἀπαρχῶν, ὕμνων, εὐχῶν, πομπῶν, ἑορτῶν, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων· h. e. Moschosphagisticorum libri decem, qui pertinent ad honorem eorum, qui ab Ægyptijs coluntur, Deorum,

& Ægyptiacam religionem continent: nempe sacrificia, primitias, hymnos, preces, pompas, dies festos, & quæ sunt his similia.

Τὰ ἱερατικὰ βιβλία δέκα, περὶ νόμων καὶ θεῶν καὶ τῆς ὅλης παιδείας τῶν ἱερέων· h. e: Sacerdotales libri decem, de legibus & Dijs, & universa sacerdotum disciplinâ.

Ἰατρικαὶ βίβλοι περὶ τῆς τοῦ σώματος κατασκευῆς.
περὶ νόσων·
περὶ ὀργάνων καὶ φαρμάκων·
περὶ ὀφθαλμῶν·
περὶ τῶν γυναικείων.

h. e: Libri medici de constructione corporis,
de morbis,
de instrumentis & medicamentis,
de oculis,
de muliebribus.

Hucusque Index librorum Hermetis Trismegisti, quorum Clemens Alexandrinus suprà citato loco meminit. Eos autem non ab ipso Hermete conscriptos, sed multis pòst seculis ab Ægyptijs sacerdotibus compositos, & sub Hermetis nomine editos fuisse existimo: quippe qui omnes scientias suas & artes, omniaque inventa ad Hermetem retulerint auctorem, quò major existimatio ijs antiquitate & celebritate nominis ipsius conciliaretur. Innuere hoc videtur *Jamblichus* in principio libri de Mysterijs Ægyptiorum, ubi, interprete Marsilio Ficino, sic scribit: *Ægyptij scriptores putantes omnia inventa esse à Mercurio, suos libros Mercurio inscribunt.* Sic etiam Diogenes Laertius in Prooemio refert, Ægyptios certas sibi de justitiâ cõstituisse leges, easq; ad Hermetem sive Mercurium retulisse. Ἔθεσαν δὲ, inquit, οἱ Αἰγύπτιοι καὶ νόμους ὑπὲρ δικαιοσύνης, οὓς εἰς Ἑρμῆν ἀνήνεγκαν. Antiquos igitur illos ab Ægyptijs sacerdotibus Hermeti attributos libros, non magis Hermetis fuisse arbitror, quàm τὰ τῶν Πυθαγορείων ἔπη τὰ χρυσᾶ sunt *Pythagoræ*, vel *Catonis* sunt disticha illa moralia, quæ *Catonis* vulgò nuncupantur. Nec mirum, sacerdotes Ægyptios Hermeti libros suos attribuisse, cùm celebres illos Ægypti obeliscos, literis Hieroglyphicis exornatos, quorum genuini auctores, *Mitres, Ramises*, alijque Ægypti Reges, à Plinio Histor. Natur. lib. 36 cap. 8 recensentur, eidem Hermeti attribuerint. Testatur hoc Jamblichus in principio jam citati libri de Ægyptiorum mysterijs, ubi obeliscos istos *columnas Mercuriales* appellat, his, Marsilio Ficino interprete, verbis: *Mercurius præest sapientiæ & eloquio. Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus, & multi ad sacerdotes Ægyptios accesserunt. Dogmata hujus libri sunt Assyriorum, & Ægyptiorum, & ex columnis Mercurij. Pythagoras & Plato didicerunt philosophiam ex columnis Mercurij in Ægypto. Columnæ Mercurij plenæ doctrinis.* Hæc Jamblichus. Qui verò etiamnunc sub Hermetis Trismegisti nomine circumferuntur libri, ij secundum *Francisci Patricij* editionem, quæ cum *Novâ* ipsius *de Universis Philosophiâ & Zoroastris Oraculis* Ferrariæ an. 1591 græcè & latinè in folio, ut vulgò loquuntur, prodijt, sunt hi:

Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ εὐσεβείας καὶ φιλοσοφίας βιβλίον α΄· h. e: Hermetis Trismegisti de Pietate & Philosophiâ, Liber Imus.

Τοῦ αὐτοῦ Ποιμάνδρης· βιβλίον β΄. h. e: Ejusdem Pœmander. Liber IIdus.

Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἱερός· βιβλίον γ΄· h. e: Ejusdem Sermo sacer. Liber IIItius.

Τοῦ αὐτοῦ Κλείς· βιβλίον δ΄. h. e: Ejusdem Clavis. Liber IVtus.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν, ὅτι ἀφανὴς ὁ θεὸς φανερώτατός ἐστι· βιβλίον ε΄. h. e: Ejusdem ad Filium suum Tat, quòd immanifestus Deus manifestissimus est. Liber Vtus.

Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐν μόνῳ τῷ θεῷ τὸ ἀγαθόν· βιβλίον ς΄. h. e: Ejusdem, Quòd in solo Deo bonum. Liber VItus.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν ἐν ὄρει λόγος ἀπόκρυφος περὶ παλιγγενεσίας· βιβλίον ζ΄. h. e: Ejusdem ad filium suum Tat in monte sermo reconditus de Regeneratione & silentij professione. Liber VIImus:

Cum Appendice, quæ inscribitur Ὑμνῳδία κρυπτή· λόγος ἅγιος. h. e: Cantio arcana: Sermo sacer.

Τοῦ

Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι μέγιστον κακὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ περὶ τοῦ θεοῦ ἀγνωσία· βιβλίον η΄. h. e: Ejusdem, Quòd maximum malum in hominibus est Dei ignoratio. Liber VIIIvus.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀσκληπιὸν λόγος καθολικός· βιβλίον θ΄. h. e: Ejusdem ad Asclepium Sermo universalis. Liber IXnus.

Τοῦ αὐτοῦ· Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν· βιβλίον ι΄· h. e: Ejusdem: Mens ad Hermetem. Liber Xmus.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ νοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ· βιβλίον ια΄· h. e: Ejusdem de mente communi ad Tat. Liber XImus.

Τοῦ αὐτοῦ λόγος ὁ κρατὴρ ἢ μονάς. βιβλίον ιβ΄· h. e: Ejusdem Sermo Crater vel Monas. Liber XIImus.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου, τῆς ἐπικαλουμένης Κόρης κόσμου· βιβλίον ιγ΄· h. e. Ejusdem, ex sacro libro cognominato Minervâ Mundi. Liber XIIItius;

Cum Appendice quintuplici:

Περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης, ἐκ τῶν πρὸς Ἄμμωνα· h. e: de Providentiâ & fato ex libris ad Ammonem.

Πρὸς τὸν αὐτὸν Ἄμμωνα· h. e: ad eundem Ammonem.

Ἐκ τῶν πρὸς Τάτ περὶ εἱμαρμένης· h. e: ex scriptis ad Tat de fato.

Περὶ χρόνου, πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ· h. e: de tempore ad eundem Tat.

Περὶ τῶν ἀστέρων, πρὸς τὸν αὐτόν· h. e: de stellis ad eundem.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Ἄμμωνα βιβλίον ιδ΄· h. e: Ejusdem de anima ad eundem Ammonem. Liber XIVtus:

Cum Appendice πρὸς τὸν αὐτὸν Ἄμμωνα· h. e:
Ad eundem Ammonem.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως· βιβλίον ιε΄· h. e: Ejusdem de sensu & intellectione. Liber XVtus.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐνεργείας καὶ αἰσθήσεως· βιβλίον ις΄· h. e: Ejusdem de Energia & sensu. Liber XVItus:

Cum Appendice quintuplici:

Περὶ ἀϊδίων σωμάτων, πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ· h. e: de æternis corporibus ad eundem Tat.

Ἄνθρωπος· h. e: Homo.

Θάνατος· h. e: Mors.

Ὁμοιότης τῶν τέκνων, ἐκ τῆς Ἀφροδίτης· h. e: Similitudo natorum ex Venere.

Ἐκ τῆς Ἴσιδος· h. e: Ex Iside.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Τάτ περὶ ἀληθείας· βιβλίον ιζ΄· h. e: Ejusdem ad Tat de veritate. Liber XVIImus.

Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται· βιβλίον ιη΄· h. e: Ejusdem, Quod nullum Entium pereat. Liber XVIIIvus.

Asclepius Hermetis Trismegisti Dialogus ab Apulejo Madaurense Platonico in Latinum conversus.

Et sic quidem *Franciscus Patricius* opuscula illa Theologica, quæ sub *Hermetis* nomine etiamnunc circumferuntur, Ferrariæ an. 1591 græcè & latinè edidit. Quam editionem secutus est Illustris Cimbricæ Chersonesi Produx *Henricus Ranzovius*, qui Francisci Patricij Zoroastrem & Hermetem Trismegistum Hamburgi an. 1593 in octavo sub titulo *Magiæ Philosophicæ* latinè tantùm imprimi curavit. Marsilius autem Ficinus, qui ante Patricium opuscula illa, quæ Hermeti vulgò attribuuntur, primus publicavit, in duos dividenda censet libros, *Pœmandrum* videlicet & *Asclepium*, quorum alterum in quatuordecim, alterum in quindecim capita distribuit. Ficinianæ hujus editionis Gesnerus in Bibliothecâ suâ his verbis meminit: *Mercurij Trismegisti, id est, Ter-maximi, quòd Philosophus, Sacerdos & Rex maximus fuerit, Pymander* [immò Pœmander] *de potestate & sapientiâ Dei Dialogus, & Asclepius de voluntate Dei, extant Græcè in Italiâ. Excusi sunt latinè, Pymander* [Pœmander] *Marsilio Ficino interprete: alter verò ex L. Apuleij versione, Venetijs apud*

Aldum, & Baſileæ apud Bebelium an. 1532 *in* 8, *cum alijs quibuſdam ex Jamblicho, Proclo & Porphyrio.* Hæc Geſnerus. Ego verò cùm hæc ſcriberem, aliâ uſus ſum, & eâ qnidem aliquantò recentiori Marſilij Ficini editione, quæ Lugduni typis Joannis Tornæſij an. 1577 in 12 prodijt. Continentut eâ præter Hermetis Triſmegiſti *Pœmandrum & Aſclepium*, Jamblichns de Myſterijs Ægyptiorum, Chaldæorum & Aſſyriornm: Excerpta Marſilij Ficini ex græcis Procli Commentarijs in Platonis Alcibiadem primum de animâ atque dæmone: Idem de ſacrificio & magiâ, interprete Ficino: Porphyrius de occaſionibus ſive cauſis ad intelligibilia nos ducentibus, interprete Ficino: Excerpta ex Porphyrio de abſtinentiâ animalium, interprete Ficino: Excerpta ex Michaele Pſello de Dæmonibus interprete Ficino: Hinc deinde ſequuntur *Pœmander & Aſclepius* cum argumento ſive præfatione Marſilij Ficini & ejuſdem Commentario ſingulis capitibns ſubjuncto. Præfationis inſcriptio & principinm hoc eſt: *Argumentum Marſilij Ficini Florentini in librum Mercurij Triſmegiſti ad Coſmum Medicem, patriæ patrem. Eo tempore, quo Moſes natus eſt, floruit Atlas Aſtrologus, Promethei Phyſici frater,* &c. Nec multò poſt de Hermetis Triſmegiſti ſcriptis Theologicis hæc ſequuntur: *Scripſit autem Mercurius libros ad divinarum rerum cognitionem pertinentes quàm plurimos, in quibus, proh Deus immortalis, (1) quàm arcana myſteria, quàm ſtupenda panduntur oracula! nec ut philoſophus tantùm, ſed ut propheta ſæpenumerò loquitur, canitque futura. Hic ruinam prævidit priſcæ religionis, hic ortum novæ fidei, hic adventum Chriſti, hic futurum judicium, reſurrectionem ſeculi, beatorum gloriam, ſupplicia peccatorum. Quo factum eſt, ut Aurelius Auguſtinus dubitaverit, peritiâne ſiderum, an revelatione dæmonum multa protulerit. Lactantius autem illum inter Sybillam ac Prophetas commemorare non dubitat. E multis denique Mercurij libris, duo ſunt divini præcipuè, unus de voluntate divinâ, alter de poteſtate & ſapientiâ Dei. Ille Aſclepius, hic Pœmander inſcribitur. Illum Apulejus Platonicus latinum fecit, alter uſque adhuc tempora reſtitit apud Græcos: at nuper ex Macedoniâ in Italiam advectus diligentiâ Leonardi Piſtorienſis, docti probique monachi, ad nos pervenit. Ego autem cùm tuis exhortationibus provocatus, è Græcâ linguâ in Latinam convertere ſtatuiſſem, æquum fore putavi, Coſme felix, ut nomini tuo opuſculum dedicarem.* Hactenus de editione ſuâ Marſilius Ficinus. Audiamus nunc quoqne Franciſcum Patricium editionis ſuæ diviſionem in octodecim libros contra Ficinum defendentem. *De tanto,* inquit, *numero librorum Mercurij, ſoli ſuperſunt ex Ficini ſententiâ duo, Pœmander Græcè & Aſclepius, Latinè ab Apulejo jamdiu verſus. Quod & Vergicius & Fluſſas Candalla ſenſerunt, qui Græcum illum imprimi curarunt. Sed noſtrâ ſententiâ Pœmander ille à Ficino in quatuordecim capita diſſectus, non unus liber eſt, ſed totidem libelli per ſe à Pœmandro ſeparati. Cui ſolus primus debetur. Reliqui cum nullam Pœmandri mentionem faciant, nec ab eo pendeant, aut ordine dogmatum, aut connexione ullâ, Pœmandri partes dici non poſſunt. Eſſe autem eos ab illo diverſos, & quæ modò diximus, & perſonæ aliæ Tatus, & Aſclepius, & tituli ab illo alij, Clavis, Crateris, & reliquis libris additi, ſatis clarum faciunt. Sed extat & alius titulo ſacri libri, quem nos in Cypro in monaſterio, cui nomen Encliſtra, ſimul cum reliquis invenimus. Et quem Joan. Stobæus Eclogis ſuis Phyſicis inſeruit, cum fragmentis alijs, & libellis etiam non paucis, partim extantium, partim etiam non extantium. Quæ omnia nos in unum contulimus volumen, ſimul cum ijs pauculis, quæ tùm apud Cyrillum libris contra Julianum tùm apud Suidam reperimus, & juxta noſtra illa exemplaria, pluſquam mille quadraginta loca, tùm in Ficinianis, tùm in Stobæanis & Candallianis emendavimus. Quæ lectionum varietas neceſſitatem nobis impoſuit, ut omnes novo labore verteremus. Sed & ordinem libellorum mutavimus ita, ut materiarum ſequela magis ſit connexa, & ſcientifica magis appareat. Atque hæc quidem de Mercurio Ter-maximo, ſive Hermete Triſmegiſto ejuſque libris, ex Cimmerijs, non (2) linguis, ſed antiquitatis tenebris, quantum viribus ſuffecimus, à nobis eruta, in lucem prodeant. Quibus hæc paucula, ab eo, in ejus obitu prolata, addantur, quæ à Chalcidio referuntur, loquente ipſo Hermete:*

> *Hactenus, Fili, pulſus à patriâ vixi peregrinus & exul. Nunc incolumis patriam repeto. Cùmq; poſt paulum à vobis corporeis vinculis abſolutus diſceſſero, videtote, ne me quaſi mortuum lugeatis. Nam ad illam optimam beatamque civitatem regredior, ad quam univerſi cives mortis conditione venturi ſunt. Ibi namque ſolus Deus eſt ſummus Princeps, qui cives ſuos replebit ſuavitate mirificâ. Quô hæc, quam multi vitam exiſtimant, mors eſt potius dicenda, quàm vita.*

Hucuſ-

(1) Fruſtrà hic admiratur Marſilius Ficinus, opuſcula Theologica, quæ ſub Hermetis Triſmegiſti nomine nunc extant, Chriſtianiſmum ſapere; quippe cum certiſſimum ſit, ea ſuppoſititia eſſe, nec ab ipſo illo antiquo Hermete, qui temporibus Moyſis vixit, ſed ſecundo circiter poſt Æram Chriſtianam ſeculo ab auctore ſemi-Chriſtiano & ſemi-Platonico compoſita fuiſſe. Quâ de re vide paulò poſt plura. (2) Alludit ad Ioan. Goropij Becani ineptias ac nugas pluſquam aniles vel pueriles de primitivâ quâdam Cimmericâ ſive Cimbricâ linguâ. Videſis ipſum Patricium in principio Diſſertationis de Hermete Triſmegiſto.

Hucusque Patricius de suâ & Marsilij Ficini opusculorum Theologicorum Hermetis Trismegisti editione. Adjiciam insuper alium eorundem Catalogum à *Conrado Gesnero* ex Græco Codice descriptum, quem is Bibliothecæ suæ fol. 510 edit. Tigurin. an. 1545 ita inseruit:

Ποιμάνδρης.
Πρὸς Τὰτ λόγος καθολικός.
Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἱερός.
Πρὸς Τὰτ ὁ Κρατὴρ ἢ Μονάς.
Πρὸς Τὰτ υἱὸν, ὅτι ἀφανὴς θεὸς φανερώτατός ἐστι.
Ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτους πλανώμενοι λέγουσι.
Περὶ νοήσεως καὶ αἰσθήσεως.
Ὅτι ἐν μόνῳ τῷ θεῷ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ.
Τοῦ αὐτοῦ Κλείς.
Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν.
Περὶ (1) τοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ. (1) Pro τοῦ sine dubio hic scribendum est νοῦ.
Πρὸς τὸν υἱὸν Τὰτ ἐν (2) ἄρει λόγος ἀπόκρυφος περὶ παλιγγενεσίας, καὶ σιγῆς καὶ ἐπαγγελίας. (2) Legendum hic est ὄρει.
Ὑμνῳδία κρυπτή, λόγοι δ.
Ὅροι Ἀσκληπιοῦ πρὸς (3) Ἄμμωνα βασιλέα περὶ θεοῦ, περὶ ὕλης, περὶ κακίας, εἱμαρμένης, ἡλίου, νοητῆς οὐσίας, θείας οὐσίας, περὶ ἀνθρώπου, οἰκονομίας τοῦ πληρώματος, τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, τοῦ κατ' εἰκόνα ἀνθρώπου. (3) Ἄμμωνα.
Περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ σώματος ἐμποδιζομένης ψυχῆς.
Περὶ εὐφημίας τοῦ κρείττονος, καὶ ἐγκώμιον βασιλέως.
Μῖθος εἰς πᾶσαν κατευχὴν ἐπιτήδειος.

Hactenùs Index scriptorum Hermetis Trismegisti Gesnerianus. Quod restat, idem de opusculis hisce judicium meum est, atque de *Sibyllarum* & *Zoroastris*, quæ nunc extant, oraculis; nempè supposititia ea esse, nec ab Hermete temporibus Moysis, sed secundo circiter post Æram Christianam seculo ab homine semi-Platonico & semi-Christiano, cujus generis multi tunc, & deinceps vixerunt, composita fuisse. Argumenta, quibus id probari posse arbitror, eadem sunt, ac illa, quibus suprà Lib. I cap. 4 § 4 pag. 15 & deinceps, & cap. 7 § 5 pag. 91 & deinceps, Oracula illa, quæ sub Sibyllarum & Zoroastris nominibus circumferuntur, spuria & ψευδεπίγραφα esse demonstravi. His autem multò etiam plura addam, cùm *tertio* hujus Prodromi libro ea, quæ nunc de Hermete ejusque scriptis in antecessum paucis præmisi, pleniùs accuratiùsque elaboravero. Ibi enim de stylo, argumento, ratione philosophandi, ætate & interpretibus librorum Hermeticorum, quantum in me erit diligentissimè agam, & quæ à Marsilio Ficino, Augustino Steucho Eugubino & Francisco Patricio, Philosophiæ Platonico-Christianæ addictissimis Scriptoribus, pro eorum defensione afferuntur, solidissimè expendam ac discutiam. Interim ne primus aut solus in hoc certamen descendere videar, inseram hîc Viri undecunque doctissimi Gerardi Joannis Vossij judicium de scriptis Hermetis Trismegisti, quod extat lib. de origine & progressu Idololatriæ cap. 10 his verbis: *Stoici voluêre, ipsas sapientum animas non durare, nisi usque ad ἐκπύρωσιν sive conflagrationem universi; tunc enim resolvi omnia in principia sua, & antiqua elementa: hoc est Iovem, sive divinam mentem, sive etiam animam universi, vel mundanam; humanarum, imò omnium animarum originem. Ab illo enim spiritu omnes spiritus flamine vel evaporatione quâdam esse exspiratos: ab illo fonte vitali, quicquid vitam haberet, promanâsse. Proinde non solùm esse à Deo, sed etiam ex Deo: non κατ' ἀποκοπὴν sive per abscissionem, & imminutione aliquâ divinæ substantiæ; sed κατ' ἔκτασιν, h. e. per protensionem sive dilatationem, sive ejus emissionem: quo pacto lux à Sole diffunditur absque ejus noxâ. Hoc pacto Stoicorum sententiam optimè Philo Iudæus expressit libro, Quod deteriùs potiori insidietur: item supposititius ille semi-Platonicus, idemque semi-Christianus, eruditus interim scriptor, qui vulgò dicitur Hermes Trismegistus, Pœmandri cap. X & XII.* Hactenùs Vossij de Hermetis Pœmandro & cæteris suprà enumeratis scriptis judicium. Quod quidem sine dubio etiam pertinet ad testimonium illud de Sanctissimâ Trinitate quod Hermeti Trismegisto attribuitur à Suidâ v. Ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος, ubi de ipso hæc leguntur: Οὗτος ἦν Αἰγύπτιος σοφός· ἤκμαζε δὲ πρὸ τοῦ Φαραώ. ἐκέκλητο

δὲ Τρισμέγιστος, διότι περὶ τριάδος ἐφθέγξατο εἰπὼν, ἐν τριάδι μίαν εἶναι θεότητα. οὕτως ἦν φῶς νοερὸν πρὸ φωτὸς νοεροῦ, καὶ ἦν ἀεὶ νοῦς νοὸς φωτεινὸς, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἦν ἢ τούτου ἑνότης. καὶ πνεῦμα πάντα περιέχον. ἐκτὸς τούτου οὐ θεὸς, οὐκ ἄγγελος, οὐκ οὐσία τις ἄλλη. πάντων γὰρ κύριος καὶ πατὴρ καὶ θεὸς, καὶ πάντα ὑπ' αὐτὸν, καὶ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ὁ γὰρ λόγος αὐτοῦ παντέλειος ὢν, καὶ γόνιμος, καὶ δημιουργὸς ἐν γονίμῳ φύσει παῖς ὢν, καὶ γονίμῳ ὕδατι ἔγκυον τὸ ὕδωρ ἐποίησε. καὶ ταῦτα εἰρηκὼς ηὔξατο λέγων· ὁρκίζω σε οὐρανὲ, θεοῦ μεγάλου σοφὸν ἔργον. ὁρκίζω σε φωνὴν πατρὸς, ἣν ἐφθέγξατο πρώτην, ἡνίκα τὸν πάντα κόσμον ἐστηρίξατο. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ μονογενοῦς λόγου, καὶ τοῦ πατρὸς [legendum hic sine dubio est (1) πνεύματος] τοῦ περιέχοντος πάντα· ἵλεως, ἵλεως ἔσο. h.e. Æmilio Porto interprete: *Mercurius Ter-maximus, sive Trismegistus, sapiens fuit Ægyptius. Floruit autem ante Pharaonem. Vocatus autem fuit Ter-maximus, quòd de Trinitate locutus fuerit, dicens in Trinitate unam esse Deitatem. Sic fuit lumen intelligens ante lumen intelligens, & fuit semper mens mentis lucida, & nihil aliud fuit hujus unitas. Et spiritus omnia continens. Extra hunc non Deus, non angelus, non ulla alia essentia est. Omnium enim est Dominus, & Pater, & Deus, & omnia sub ipso & in ipso sunt. Nam ipsius sermo, qui est undique perfectus, & fœcundus, & opifex, in fœcundâ naturâ puer existens, & fœcundâ aquâ aquam fœcundam fecit. His autem dictis, precatus est: Obtestor te Cœlum, magni Dei sapiens opus. Obtestor te vocem Patris, quam locutus est primam, cùm omnem mundum firmavit. Obtestor te per unigenitum Sermonem, & Spiritum* [sic enim hîc pro *Patrem* legendum est; cùm in græco pro πατρὸς sine controversiâ scribendum sit πνεύματος] *omnia continentem: propitium, propitium esto mihi.* Profectò qui non videt, Hermetis hæc, à Suidâ commemorata verba, recentioris cujusdam Platonici Græculi commentum esse, eum omni prorsus judicio carere, & in legendis veterum Auctorum scriptis omninò rudem esse necesse est. Id quoque adjiciendum mihi videtur, ne illam quidem *Asclepij* latinam versionem, quæ *Apulejo* vulgò attribuitur, *Apuleji* censeri, cùm stylus & scribendi ratio reclamare videatur. Quâ de re operæ pretium est, nos audire duos illos illustres, sed in patriâ infortunatos Hamburgenses, *Ioannem* (2) *Wowerium* & *Gebbartum Elmenhorstium*, quorum prior in Dissertatione de Vitâ & Scriptis L. Apuleji, editioni Operum ipsius, quæ Hamburgi an. 1606 in 12mo prodijt, præfixâ, sic scribit: *Sunt qui Asclepium Hermetis Trismegisti Dialogum, tanquam ab Apulejo versum, inter ejus opera vulgare solent. Impellere illum poterat auctoris dignitas & argumenti præstantia: sed oratio planè sicca & exsanguis, nihilque simile habens cum Apulejanâ ubertate & laticiâ.* Alter verò idem confirmat in Emendationibus suis ad *Hermetis Trismegisti de Naturâ Deorum ad Asclepium Allocutam* his verbis: *Sic hunc librum indigetant membranæ Leidenses. In Flor. & Brem. est, Apuleji Asclepius, sive dialogus Mercurij Trismegisti. Rom. Ald. Basil. & Paris. edit. Henrici Stephani anni 1505 hanc Epigraphen proferunt: Asclepius Hermetis Trismegisti Dialogus à Lucio Apulejo Madaurense Platonico in Latinum conversus. Colvius, Schickeradus & Wowerius, non Apulejo, sed alij inferioris ævi scriptori versionem hanc attribuunt: quorum quidem sententiæ non admodum refragor, cùm genus dicendi siccum, & planè exsangue penitùs considero. Nolui tamen hunc Dialogum à continenti corpore Apulejano sejungere, vel ideò, quia res sacras scituque dignissimas continet.* Hæc de latinâ illâ Asclepij versione, quæ Apulejo adscribitur, Wowerius & Elmenhorstius. Cæterùm quod ad reliqua scripta, quæ sub Hermetis Trismegisti nomine etiamnunc extant, attinet, minimè dubium est, quin ea æquè, ac superiora, sint supposititia:

Iatromathematica, h.e. ut Gesnerus interpretatur, *Medicationes accommodatæ ad astrologicam rationem*; sive, *doctrina pronuntiandi de morborum eventu ex observatione motûs & aspectuum planetarum, regnantium eâ horâ, quâ decubuerit æger, unà cum brevi remediorum adjunctione.* Prodierunt autem hæc *Iatromathematica* (3) græcè cum alijs quibusdam Astrologicis operâ Joachimi Camerarij Norimbergæ an. 1532 apud Nicolaum Petrejum in 8vo: Item (4) Augustæ Vindelicorum typis Michaelis Mangeri an. 1597 in 8vo sub hoc titulo: *Hermetis Trismegisti, Prophetæ, Regis & Sacerdotis Termaximi, Iatromathematica ad Ammonem Ægyptium, à Davide Hæschelio Augustano græcè & latinè edita, fide MS. Codicis emendata, suppleta, cum Notis.*

Secreta secretorum Raymundi Lullij & (5) *Hermetis*, in libros tres divisa: quæ impressa sunt cum opusculo D. Thomæ Aquinatis de esse & essentiâ mineralium, & Cornelij

(1) Sic & paulo ante legitur. πνεῦμα πάντα περιέχον.

(2) Appellat is Hamburgum *in Testamento suo, Slesuici an. 1612, die 16 Martij composito,* Patriam ingratam, & factione malorum in optimum Civem impiam ac contumeliosam.

(3) Vide Gesneri Bibliothecam, ubi agitur de Mercurio Trismegisto. (4) *Vide Ioan. Georg. Schenckij Bibliothecam Medicam lit. H: Draudij Biblioth. Class. cap. 3 de libris Medicis tit. Mathematica curatio: & Lindanum de scriptis Medicis lib. 1.* (5) *Schenck. Biblioth. Medic. lit. R: Draud. Biblioth. tit. Chymica: Lindan. de script. Medic. lib. 1. lit. R.*

Cornelij Aluetani de conficiendo divino Elixire libello, Coloniæ apud Gosuinum Colinum an. 1592 in 8vo.

De (1) *Lapidis Philosophici secreto* Tractatus aureus, in capita septem divisus, & à quodam anonymo Scholijs illustratus, qui extat volumine quarto Theatri Chymici, editi Argentorati apud Lazarum Zetznerum an. 1613 in 8vo. Opus autem hoc idem esse videtur, cujus Gesnerus (2) ita meminit: *Hermæ Trismegisti tractatus septem memini videre manuscriptos, qui, ni fallor, magica quædam continent, aut certè chymistica: videntur autem falsò inscripti.*

Ejusdem, vel *Orphei*, secundum alios, *de Significationibus terræ motuum per singula Zodiaci signa* versus sexaginta sex, qui, teste (3) Gesnero, leguntur in Anthologio Græco folio 285 editionis Aldinæ.

Ejusdem Mercurij Trismegisti ex libro sacro de animabus Disputatio sub nomine Isidis ad Horum, quæ extat apud Joannem Stobæum libro primo Eclogarum Physicarum. Cujus dissertationis de qualitatibus populorum ab aëre oriundis notabilis locus, qui legitur pag. 127 editionis Plantinianæ, citatur, corrigitur & illustratur à V. CL. Casparo Barthio Adversar. lib. 15 cap. 12. Verba ejus loci hæc sunt: Τοὺς δὲ μετὰ τούτους, καὶ μικροῦ πέρρω τὸ νῦν Ἰταλικὸν καὶ τὸ ἑλλαδικόν· πάντας δὲ οὗτοι καλλίμηροι εἰσὶν καὶ εὐπωγωνότεροι· [vel, ut verosimillimè doctissimus Barthius hîc legendum censet, εὐπυγώτεροι] ὥστε τῇ δ' κάλλει τῶν μηρῶν τούτων ὑπερβολῇ καὶ τοὺς ἐνταῦθα ἀνθρώπους πρὸς τὴν τῶν ἀῤῥένων ὁμιλίαν.

Et hæc quidem de Hermetis Trismegisti vitâ & scriptis supposititijs in præsens sufficiant. Videsis insuper Platonem in Philebo pag. 75 & in Phædro pag. 356: Diodorum Siculum Biblioth. Hist. lib. 1 pag. 14, 15: S. Augustinum de Civitate Dei lib. 8 cap. 26: Lactantium divin. Instit. lib. 1: Joannis Stobæi Anthologium Ethico-Politicum Serm. 11 de Veritate, Serm. 13 de Libertate dicendi, & Serm. 119 de Laude mortis: Joan. Tzetzen Chiliad. Histor. 4 histor. 2, pag. 335: Marsilij Ficini Præfationem & Commentarium in Pœmandrum & Asclepium: Augustinum Steuchum Engubinum de Perenni Philosophiâ lib. 1 cap. 25, cui titulus, *De Mercurio Trismegisto, Theologiamque ejus esse veram, id est, ab antiquissimo illo Mercurio perscriptam*: Francisci Patricij Dissertationem Hermetis Opusculis Theologicis præfixam: Philip. Cluverium German. Antiq. lib. 1 cap. 9 pag. 65, 66, cap. 24 pag. 170, 171, cap. 26 pag. 184, 185 & passim alias: Gilber. Genebrard. Chronograph. lib. 1 pag. 81 & lib. 2 pag. 279, 280, ubi Mercurium Trismegistum perperam refert ad tempora Ptolemæi Lagi Ægyptiorum Regis: Bened. Perer. Præfat. in Genes. pag. 2 & Comment. in Genes. cap. 12 vers. 19 pag. 482: Raphael. Volaterran. Commentar. Vrbanor. lib. 33 pag. 783, 784: Vossium de orig. & progress. Idololatriæ lib. 1 cap. 16, 27, 37: & Thomæ Jamesij Indicem Catalogi Bibliothecæ Bodlejanæ Oxoniensis lit. M. Quorum omnium auctorum jam citata loca, unâ cum compluribus alijs, quæ nunc deditâ operâ silentio prætereo, posthac, si Deus permiserit, accuratissimè expendam, Prodromi hujus libro tertio.

Hucusque locus ille de *Hermete Trismegisto* ejusque Scriptis suppositijs, ex *Prodromo* meo *Historiæ Literariæ* desumptus; cujus supplendi causâ, quantum obiter per angustias temporis licet, in præsens hoc addo, suprà memorata *Hermetis Opuscula Theologico-Philosophica* edita quidem etiam esse græcè & latinè à *Francisco Flussate Candallâ* Burdigalæ A. 1574 in quarto, sed ibi comprehendi unico generali titulo *Poemandri*, in (4) *Capita sedecim* divisi hoc ordine: Caput primum: Ἐννοίας μέν ποτε γενομένης &c; secundum, *Ad Æsculapium*

Sermo

(1) *Lindan. de Script. Medic. lib. 1 lit. H.*

(2) *Biblioth. univers. lit. M.*

(3) *Jam citato loco.*

(4) *In recensione horum sedecim Capitum retinui deditâ operâ latinam inscriptionum versionem* Candallæ.

Sermo universalis : (1) Ἡ Θεὸς, ἢ τὸ θεῖον· λέγω νῦν οὐ τὸ γεννητὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγέννητον. ἐὰν μὲν οὖν &c; tertium, *Sermo sacer* : Δόξα πάντων ὁ Θεὸς, &c; quartum, *Ad filium suum Tat Sermo, inscriptus Crater vel Vnitas* : Ἐπειδὴ τὸν πάντα κόσμον &c; quintum, *Ad filium suum Tat, quòd Deus invisibilis manifestissimus sit:* Καὶ τὸν δέ σοι τὸν λόγον, ὦ Τὰτ, &c; sextum, *Quod in solo Deo bonum est, alibi verò nusquam:* Τὸ ἀγαθὸν, ὦ Ἀσκληπιὲ, &c: septimum, *Quòd maximum inter homines malum, eorum, quæ de Deo sunt, ignorantia:* Ποῖ φέρεσθε ὦ ἄνθρωποι &c; octavum, *Quòd eorum, quæ sunt, nihil deperit, at mutationes seducti homines abolitiones & interitus dicunt* : Περὶ ψυχῆς καὶ σώματος, ὦ παῖ, &c; nonum, *De intelligentiâ & sensu, & quòd in solo Deo pulchrum & bonum est, alibi verò nusquam:* Χθὲς, ὦ Ἀσκληπιὲ, τὸν τέλειον ἀποδέδωκα λόγον, &c; decimum, *Clavis:* Τὸν χθὲς λόγον, ὦ Ἀσκληπιὲ, σοὶ ἀνέθηκα· &c; undecimum, *Mens ad Mercurium:* Κατάσχες οὖν τοῦ λόγου &c; duodecimum, *De Mente communi* ad Tat: Ὁ νοῦς, ὦ Τὰτ, &c; decimum tertium, *ad filium Tat in monte Sermo arcanus de Regeneratione & silentij professione* : Ἐν τοῖς γενικοῖς, ὦ πάτερ, &c; cujus Apendix, *Cantio Arcana:* Πᾶσα φύσις κόσμου &c; decimum quartum, *Æsculapio benè sapere* : Ἐπεὶ ὁ υἱός μου Τὰτ &c; decimum quintum, *Ex Joannis Stobæi Collectaneis. Mercurij, ex ijs, quæ ad Tat:* Περὶ ἀληθείας, ὦ Τὰτ, &c; Θεὸν μὲν νοῆσαι χαλεπὸν, &c; Περὶ δὲ τοῦ θανάτου νῦν λεκτέον. τοῦτο γὰρ &c; quorum Appendix, *Ex Suida:* Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος. οὗτος ἦν Αἰγύπτιος &c; decimum sextum; *Æsculapij ad Ammonem Regem Definitiones:* Μέγαν σοι λόγον, ὦ Βασιλεῦ, διεπεμψάμην &c; quæ tamen ibi sunt mutilæ, & tantùm pertingunt usque âd hæc verba: (2) οὐδὲ ἡ ποίησις αὐτοῦ ἀρχὴν ἢ τέλος ἔχει. Quod porrò ad *Theologico-Scholasticam* eorundem Hermeticorum Sermonum explicationem attinet, ea valdè prolixè conscripta est à Fratre *Hannibale Rossælio Calabro*, Ordinis Minorum regularis observantiæ, Theologiæ & Philosophiæ ad S. Bernardinum Cracoviæ Professoris, in amplissimo *Commentario ad Mercurij Trismegisti Poemandrum*, in *quatuor* diviso *Libros*, quorum primus *de SS. Trinitate*, secundus *de Spiritu Sancto & Angelis*, tertius *de Ente, materiâ, formâ & rebus metaphysicis*, quartus *de Cœlo* inscribitur. Prodierunt hi quatuor Libri Cracoviæ A. 1584, 1585 & 1586 in folio, &

(1) *Ita ibi perperàm græcè legitur, nec meliùs latinè:* Vel Deus, vel Divinitas, nunc ajo esse non quid factum, quinimo quid non factum esse. *Sed re verá ibi legendum est, ut in Codice manuscripto Cæsareo:* Ἡ Θεὸς τὸ θεῖον· λέγω νῦν *&c. Hoc est:* Certè Deus idem est atq; Divinitas, non dico autem nunc, quòd ea sit, quæ genita est, sed, quæ non genita.

(2) *Vide Codicem manuscriptum Cæsareum, de quo in præsens agitur, fol. 215 pag. 1, & Francisci Patricij Novæ de Universis Philosophiæ editionem secundam Venetam.*

&, si bini conjunctim compingantur, duobus satis crassis constant Voluminibus.

Quartò, & quidem à fol. 213 pag. 1 usque ad fol. 217 pag. 1, *Asclepij* sive *Æsculapij, Hermetis* scilicet *Trismegisti discipuli, ad Ammonem Regem Sermones Philosophici tres*; quorum primus inscribitur atque incipit hoc modo: Ὅροι τοῦ Ἀσκληπιοῦ πρὸς Ἄμμωνα βασιλέα· Περὶ Θεοῦ, περὶ ὕλης, περὶ εἱμαρμένης, περὶ ἡλίου, περὶ νοητῆς οὐσίας, περὶ θείας οὐσίας, περὶ ἀνθρώπου, περὶ οἰκονομίας τοῦ πληρώματος τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα ἀνθρώπου. Μέγαν σοι λόγον, ὦ Βασιλεῦ, διεπεμψάμην, πάντων τῶν ἄλλων ὥσπερ κορυφὴν &c. Hoc est, *Candallâ* interprete: *Æsculapij ad Ammonem Regem Definitiones; De Deo, De materiâ, De fato, De Sole, De intelligibili essentiâ, De Divinâ essentiâ, De homine, De administratione summâ septem stellarum, De homine, qui est secundùm imaginem. Sublimem o Rex, sermonem ad te misi, cæterorum omnium veluti summam &c*; desinit autem, τῇ δὲ ἐπιούσῃ περὶ τῶν ἑξῆς θεολογήσομεν, hoc est, *Francisco Patricio* interprete: *sequenti verò de sequentibus theologizabimur*; secundus, Περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ σώματος ἐμποδιζομένης ψυχῆς. Τοῖς τῆς παμμούσου μελῳδίας τὴν ἁρμονίαν ἐπαγγελλομένοις &c. Hoc est, *Francisco Patricio* interprete: *De animâ à corporis passione impeditâ. His, qui harmoniam omnifariam musici cantûs profitentur*, &c; tertius, Περὶ εὐφημίας τοῦ κρείττονος, καὶ ἐγκώμιον βασιλέως. Ἀλλὰ σπεύδει ὁ λόγος εἰς ἀρχὰς καταλῦσαι τὸ τέρμα, καὶ &c. Hoc est, *Francisco Patricio* interprete: *De bonâ famâ, & encomium Regis. Sed festinat sermo in principia resolvere finem*, &c. De his *tribus Asclepij* sive *Æsculapij Sermonibus* vide *Francisci Patricij* secundam editionem Venetam (in primâ enim editione Ferrariensi non exstant) Novæ suæ de Vniversis Philosophiæ, ubi sic scribit: *TRES hosce, qui sub ASCLEPII nomine exstant, Libellos non videtur Steuchus Eugubinus, nî fallimur, cognovisse; Ficinus certè ijs caruit. Candalla non nisi primum habuit. Turnebus tres excudit, & calci prioris fragmentum quoddam ex* (1) *alio libro assuit, sine quo eum Candalla edidit. De tribus his Libellis, PRIMVS quidem & TERTIVS, digni videntur, quibus Hermetis auditor fuerit author. Sed SECVNDVS, quamvis ab eo tertius pendêre videatur, suppositus possit existimari. Neque enim, quod titulo promittit, præstat; quod tantum virum decere non videtur. Et prætereà PHIDIAS in eo nominatur; qui sculptor Periclis tempore fuit Athenis, cui Hermes, & audi-*

(1) *Contrarium manifestè apparet ex* Codice *manuscripto* Cæsareo, *de quo in præsens agitur.*

tor ejus, non potuit esse contemporaneus. Sed quia, non uti sculptor, ut fuit, sed uti Musicus nominatur, verisimile fuerit, vel alium hunc Phidiam Ægyptium, & Musicum fuisse; vel nomen hoc, librariorum incuriâ, in Ægyptij Musici locum irrepsisse. Sed & quod ait, citharoedo cuidam contigisse, dum caneret in agone, loco chordæ, quæ ei defuit, cicadam supplesse cantionem, apud Græcos id evenisse non pauci scribunt. Nisi quis dicat, id priùs Ægyptio alicui accidisse, quòd Græci, ut alia multa, ad se transtulerint. Sed utcunque id sit, non satis videtur is libellus tanti Viri discipulo esse dignus. Sed PRIMO cur & quomodo titulus, "ΟΡΟΙ *sive DEFINITIONES, congruat, nulla certa ratio videtur reddi posse. Neque enim, quæ subduntur, Definitiones sunt, neque his tribus Libris Definitiones ullæ, aut docentur, aut traduntur; nisi quis dicat, in Libris his, quorum titulos anteponit, Definitiones vel traditas ab eo fuisse vel tractatas. Tituli autem sunt hi: De Deo, De Divinâ essentiâ, De intelligibili essentiâ, De materiâ, De œconomiâ plenitudinis septem stellarum, De Sole, De Fato, De homine, De homine, qui est secundùm imaginem. Non enim sunt hæc in hisce tribus Libellis disputata; sed necesse est, cum hosce titulos præposuisse, ut Index quasi esset Libellorum aliorum, quos scripsisset, vel eorum ipsorum, quos initio PRIMI ait se Ammoni Regi transmisisse; vel, veriùs, ad eum misisse MAGNUM, ut inquit, SERMONEM, qui esset tanquam Summa & Commentarium eorum, quos nominat, Librorum novem, à se scriptorum. PRIMUS autem tùm apud Candallam, tùm apud Turnebum, proprio caret titulo seu hypothesi, quam duo sequentes habent. Si quid verò audere in alienis liceat, ex rebus, quæ in eo disputantur prolixiùs, DE SOLE ET DÆMONIBUS ausi sumus titulum præfigere. Si cui non placeat, pro non posito habeat; & Interpretationem nostram omnium trium æquo animo suscipiat.* Hæc *Franciscus Patricius.* Ego verò de *tribus* illis *Asclepij sive Æsculapij Sermonibus* seu *Libellis* idem prorsùs judico, quod de suprà memoratis ipsius *Hermetis*; nempe suppositios eos esse, & *secundo* circiter post Christum seculo ab homine semi-Platonico & semi-Christiano compositos.

Quintò, & quidem à fol. 218 pag. 1 usque ad fol. 228 pag. 1. (1) *Philonis Judæi Liber suppositititius de Mundo, sive, Quòd Mundus sit incorruptibilis*; cùjus titulus & principium: ΦΙΛΩΝΟΣ περὶ κόσμου. Οὐδὲν τῶν ὄντων ἰσότιμον ὑφέστηκε τῷ Θεῷ, ἀλλ' &c; finis autem: ἕστηκε κατὰ δύναμιν. Exstat hic Liber inter *Philonis* Opera, græcè & latinè Lutetiæ Parisiorum A. 1640 in folio edita, à pag. 1150 usque

(1) Vide Lib. III horum Commentar. pag. 258, & Lib. IV pag. 250.

usque ad pag. 1172, cum hâc præfixâ commonitione: *Librum hunc de Mundo PHILONIS Judæi non esse, non nescimus; sed tamen, quia sub Philonis nomine, quicunque tandem ille fuerit, circumfertur, hîc adijciendum putavimus, & ne quis curiosior lector in hâc nostrâ editione quicquam desiderare posset.*

Sextò, & quidem à fol. 228 pag. 1 usque ad fol. 240 pag. 2, *ex Eusebij Pamphili Opere de Præparatione Evangelicâ Excerpta varia*: nempe *Libri decimi quinti caput vigesimum secundum* adversus Stoicos, Animam corpoream esse non posse, ex Libro *Plotini* de Animâ. Εἰ δέ ἐστιν ἀθάνατος ἕκαστος ἡμῶν, &c; Libri undecimi caput vigesimum octavum de Animæ immortalitate, ex Porphyrio. Αὐτίκα λόγον ἰσχυρὸν εἶναι &c; *Libri decimi quinti caput decimum* adversus Aristotelem, qui Animam Entelechiam esse asserit, ex secundo *Plotini* de Animæ immortalitate libro. Τὸ δὲ τῆς Ἐντελεχείας, ὧδ' ἄν τις ἐπισκέψαιτο, &c; *Libri decimi quinti caput undecimum* de eâdem re, ex *Porphyrij* ad Boethum opere de Animâ. Πρὸς δὲ τὴν ἐντελέχειαν τὴν ψυχὴν εἰπόντα, &c; *Libri undecimi caput decimum tertium*, Vnum ac solum esse Deum. Μωσέως περὶ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ φήσαντος, &c; *Libri undecimi caput decimum quartum* de secundo Hebræorum Platonisque principio. Τὰ μὲν δὴ περὶ τοῦ πρώτου τῶν ὅλων Αἰτίου &c; *Libri undecimi caput decimum quintum* de secundo Principio, ex *Philone*. Εὐπρεπὲς γὰρ τοῖς ἑταιρείαν πρὸς ἐπιστήμην θερμοῖς, &c; *Libri undecimi caput decimum sextum* de secundo Principio, ex *Platone*. Καὶ τιμὰς ἀποδιδῶμεν &c; *Libri undecimi caput decimum octavum* de secundo Principio, ex *Numenio*. Τὸν μέλλοντα δὲ συνήσειν Θεοῦ &c; *Libri undecimi caput decimum nonum* de Joannis apud nos Evangelistæ Theologiâ, ex *Amelio*. Καὶ οὗτος ἄρα ἦν ὁ Λόγος, &c; *Libri undecimi caput vigesimum* de tribus Substantijs Principij vim habentibus. Τῶν παρ' Ἑβραίοις λογίων &c; *Libri undecimi caput decimum septimum* de secundo Principio, ex *Plotino*. Κόσμον αἰσθητὸν &c, Καὶ πάντα δὲ ὅσα ἤδη τέλεια &c; *Libri undecimi caput nonum* de Ente, ex Moysis Platonisque doctrinâ. Μωσέως ἐν ταῖς ἱεροφαντίαις χρησμὸν &c; *Libri undecimi caput decimum* de Ente, ex Libro secundo *Numenij* Pythagorei de Bono. Φέρε οὖν ὅση δύναμις, ἐγγύτατα πρὸς τὸ ὂν ἀναγώμεθα, &c; *Libri undecimi caput undecimum*, ex *Plutarchi* Opusculo de syllabâ Εἰ, Delphico Templo inscriptâ. Οὔτε ὂν ἀριθμὸν

μοὶ &c, Τί οὖν ὄντως ὄν ἐστι; τὸ ἀΐδιον &c. Cæterùm cur omnia illa Excerpta adeò distinctè & accuratè enumeraverim, hæc causa est, quòd illi ipsi, qui Codicem hunc suâ manu exaravit, incognitum fuit, ea desumpta esse ex *Eusebij* Opere de Præparatione Evangelicâ. Propterea enim sine ullâ *Eusebij* mentione generalem hunc ibi præfixit titulum: Συλλογὴ ἀπὸ διαφόρων σοφῶν περὶ τινων χρησίμων καὶ ἀναγκαίων. Nec *Sambucus* ibidem quidquam in margine adscripsit, præter hæc verba: *Collectanea alicujus.*

Septimò, & quidem à fol. 240 pag. 2 usque ad fol. 266 pag. 2, *Xenophontis de memorabilibus dictis & factis Socratis Libri duo priores*; quorum *primus* incipit his verbis: Πολλάκις ἐθαύμασα &c; *alter* autem, Ἐδόκει δέ μοι καὶ τοιαῦτα λέγων &c. Vide Operum *Xenophontis* editionem græco-latinam Leunclavianam Francofurt. typ. Wechel. A. 1596 in folio, pag. 708 & 733.

XII.

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

Duodecimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis novendecim*, & unus est ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos à reliquâ ipsius Bibliothecâ avulsos, *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continentur eo *Plotini Dissertationum Philosophicarum Platonicarum Enneades sex*, quarum *prima*, ut (2) suprà jam indicavi, incipit his verbis: Ἡδοναὶ καὶ λῦπαι &c. Exstat quoque ibidem à fol. 214 pag. 2 usque ad fol. 217 pag. 2, ejusdem *Plotini Sermo de primo Principio universi sive de Vno*; cujus titulus & initium: Πλωτίνου περὶ τοῦ α΄ ἀρχῆς τῶν πάντων ἤτοι περὶ τοῦ ἑνός· incipiens hoc modo: (3) Ἐπειδήπερ δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοός, &c. Item à fol. 217 pag. 2 usque ad fol. 219 pag. 1 *ex* ejusdem *Plotini Libro secundo de Immortalitate Animæ Fragmentum*, cujus principium: Τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας, ὧδ' ἄν τις ἐπισκέψαιτο &c. Exstat autem illud, ut (4) suprà indicavi, apud *Eusebium Pamphili* capite decimo Libri decimi quinti de Præparatione Evangelicâ.

(2) *Vide suprà pag.* 21.
(3) *Vide suprà pag.* 21, 22.
(4) *Vide suprà pag.* 35.

XIII.

(5) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus sexagesimus octavus.*

Decimus tertius (5) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, principio & fine mutilus, constátque nunc folijs *centum octodecim*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo *Plotini Dissertationum Philosophicarum*

phicarum Platonicarum Enneades; quæ, licet valdè mutilæ, collatu tamen dignissimæ sunt, quoniam in adornandâ earundem suprà memoratâ editione græco-latinâ Basileensi nec *Sambucus* nec *Perna* Codice hoc manuscripto usus est.

XIV.

Decimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *quadringentis quatuor*, & ad V. CL. (2) *Sebastianum Ericium*, doctissimum celeberrimumque Senatorem Venetum, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 267 pag. 1, *Procli Lycij*, Philosophi Platonici celeberrimi, per excellentiam Διαδόχου Πλατωνικοῦ sive (3) *Successoris Platonici* cognominati, *Libri sex de Theologiâ Platonicâ*, anonymi cujusdam *Græci Scholiastæ Annotationibus marginalibus* illustrati; quorum *primus* post *Indicem Capitum* inscribitur atque incipit his verbis: Πρόκλου, μεγάλου Φιλοσόφου καὶ Πλατωνικοῦ διαδόχου, περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα Θεολογίας βιβλίον α΄. Πᾶσαν μὲν τὴν Πλάτωνος φιλοσοφίαν, ὦ φίλων ἐμοὶ φίλτατε Περίκλεις, &c; desinit autem, ὁπόταν περὶ τῶν μερικῶν δυνάμεων τὸν λόγον προαγάγωμεν. *Secundus*: Ἀρχὴ δέ ἐστι κυριωτάτη &c; *desinit autem*, τῶν ἑνάδων πλῆθος. *Tertius*: Ὁ μὲν οὖν περὶ τοῦ πρώτου Θεοῦ &c; desinit autem, συνέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς. *Quartus*: Ὁ μὲν δὴ περὶ τῶν νοητῶν λόγος &c; desinit autem, τῇ περὶ τῶν νοητῶν καὶ νοερῶν θεῶν διδασκαλίᾳ. *Quintus*: Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, τρίτην ἄλλην διακόσμησιν θεῶν, &c; desinit autem, οὐδέν εἰσι τῶν ἀπεγνωσμένων. *Sextus*: Ὁ μὲν τοίνυν τῶν νοερῶν θεῶν ἑβδοματικὸς αἰὼν &c; desinit autem, καὶ οὐδὲν δεῖ τὰ αὐτὰ κἀν

 τούτοις

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

(2) *Vide Lib. V horum Commentar. pag.* 295, 297, 298 *&* 414. *Plura quoque de ejusdem Ericij vitâ & scriptis exstant apud* Jacobum Alberici *in Catalogo alphabetico Illustrium Scriptorum Venetorũ, Bononiæ A.* 1605 *Italicè in quarto edito, sub literâ S., & apud* Hieronymum Ghilini *in Theatro Hominum literatorum, Venetijs A.* 1647 *Italicè in quarto edito, pag.* 207; *ubi hoc inprimis ad rem præsentem maximè pertinet, quòd* Timæum Platonis *in* Italicam *linguam transtulisse traditur. Transtulit enim* Sebastianus Ericius *in* Italicam *linguam non solùm* Platonis Timæum *sive Dialogum de Naturâ, verùm etiam* Enthyphronem *sive Dialogum de Sanctitate*, Apologiam Socratis, Critonem *sive Dialogum de eo, quod agendum est, &* Phædonem *sive Dialogum de Immortalitate animæ, eosque omnes* Annotationibus *&* Commentarijs *doctissimis illustravit. Integer istius Operis titulus Italicus est talis:* I Dialoghi di Platone, intitolati: L'Eutifrone, overo Della Santita; L' Apologia di Socrate; Il Critone, ò Di quel che s' ha affate; Il Fedone, ò Della immortalirà dell' Anima; Il Timeo, overo Della Natura; tradotti di lingua Greca in Italiana da M. SEBASTIANO ERIZZO, e dal medesimo di molte utili Annotationi illustrati; con un Comento sopra il Fedone, nuovamente mandati in luce in Vinegia presso Giovanni Varisco e Compagni, in 8vo.

(3) *Reverà fuit* Proclus *discipulus* Syriani, *eique successit in Scholâ Platonicâ, uti* Proclo *posteà successit* Marinus, *qui Magistri sui conscripsit Vitam; quæ etiamnunc exstat, & Libris ejus sex de Theologiâ Platonicâ, Hamburgi editis, græcè & latinè præfixa est.*

τούτοις ἀναγράφειν. Prodierunt hi ſex Procli Diadochi Libri primùm in lucem Hamburgi ex *Gottorpianâ* Sereniſſimi Ducis Holſatiæ Bibliothecâ cum *verſione latinâ Æmilij Porti* A. 1618 in folio; ut Libri *primi* horum Commentariorum paginâ 147 & Libri tertij paginâ 326 jam olim indicavi.

Secundò, & quidem à fol. 268 pag. 1 uſque ad fol. 318 pag. 2, ejuſdem *Procli Inſtitutio Theologiæ Platonicæ, in Capita ducenta undecim diviſa*, quorum *primum* inſcribitur atque incipit hoc modo: Πρόκλου, μεγάλου Φιλοσόφου καὶ Πλατωνικοῦ διαδόχου στοιχείωσις θεολογική· Κεφάλαια σιά. Κεφάλαιον ά. Πᾶν πλῆθος μετέχει πῃ τοῦ ἑνός· εἰ γὰρ μηδαμῇ &c; *ultimum* autem definit, κἀκεῖνα τέλεια ποιεῖν· πᾶσα ἀρχ. ψυχὴ κάτεισι. Primus hanc *Procli Inſtitutionem Theologicam Platonicam* latinè vertit *Guilelmus de Morbectâ* vel *Morbetâ*, Monachus Dominicanus & *Papæ Clementis IV Poenitentiarius*, eámque abſolvit *Viterbij* XV Kal. Junij, ſive d. 18 Maij, A. C. 1268. Quæ translatio *latina* exſtat *manuſcripta* in *Auguſtiſſimâ Bibliothecâ Cæſareâ* antiquo Codice membranaceo in folio, inter Theologicos Latinos MStos *centeſimo ſexageſimo quarto*, atque incipit ibi hoc modo: *Omnis multitudo participat æqualiter* (1) *uno*, &c. In fine autem æquè antiquo charactere leguntur hæc ſubſcripta: *Procli Diadochi Lycij Platonici Elementatio Theologica explicit. Completa fuit translatio hujus Operis Viterbii à Fratre G. de Morbecta Ordinis Fratrum Prædicatorum XV Kal. Junij anno milleſimo ducenteſimo ſexageſimo octavo.* Eadem Στοιχείωσις ſive *Inſtitutio Theologiæ Platonicæ* exſtat *græcè* cum aliâ novâ verſione *latinâ* in fine ſuprà memoratorum ſex Librorum *Procli* de Theologiâ Platonicâ, ab *Æmilio Porto* ex Bibliothecâ Gottorpianâ primùm græcè & latinè editorum Hamburgi apud Michaelem Heringium A. 1618 in folio. Plura hâc de re vide Libri *primi* horum Commentariorum paginâ 148, & Libri *tertij* paginâ 326; ubi ſimul etiam *Libri de Arte Geomantiæ*, à ſuprà memorato *Guilelmo de Morbectâ* compoſiti, & hactenùs, quod ſciam, nondum editi, fit mentio.

(1) *Vno per archaiſmum in dativo caſu rectè ac licitè pro* uni. *Quâ de re vide plura in fine Libri* ſecundi *horum Commentariorum inter Errata.*

Tertiò, & quidem à fol. 319 pag. 1 uſque ad fol. 330 pag. 2, *Plotini Diſſertationes duæ*, quarum *prima* inſcribitur atque incipit his verbis: Πλωτίνου περὶ τοῦ πῶς δρᾷ ἡ οὐρανία διάθεσις εἰς τὸν περίγειον κόσμον. Ἐπειδὴ πεπίστευται, ὡς διὰ τῶν ἄστρων πολλὰ τελεῖται, &c; *altera* autem: Πλωτίνου περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν πάντων ἤτοι περὶ τοῦ ἑνός.

ἑνός. Ἐπειδή πως δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοός, οὔ πως χωρεῖν &c. Plura de eiſdem vide ſuprà pag. 21, 22 & 36.

Quartò, & quidem à fol. 331 pag. 1 uſque ad fol. 337 pag. 1, *ex Euſebij Pamphili Opere de Præparatione Evangelicâ Excerpta varia:* nempe Libri 15 Caput 10 & 11 de Immortalitate animæ, ex *Plotino* & *Porphyrio*; Libri 11 Caput 13, Quod unus ac ſolus ſit Deus; Libri 11 Caput 14 de ſecundo *Hebræorum Platoniſque* principio; Libri 11 Caput 15, 16 & 18 de ſecundo Principio, ex *Philone*, *Platone* & *Numenio:* Libri 11 Caput 20 de tribus Subſtantijs Principij vim habentibus; Libri 11 Caput 17 de ſecundò Principio, ex *Plotino*; Libri 11 Caput 9 de Ente ex *Moyſis Platoniſque* doctrinâ; Libri 11 Caput 10 de Ente, ex *Numenio*; Libri 11 Caput 11, ex *Plutarchi* Opuſculo de ſyllabâ Ἐι, Delphico Templo inſcriptâ. Plura de his Excerptis vide ſuprà in recenſione Codicis XImi, num. 6.

Quintò, & quidem à fol. 338 pag. 1 uſque ad fol. 404 pag. 2, *Syneſij*, Philoſophi & Rhetoris Alexandrini, qui A. C. 410 ſub *Imp. Theodoſio Juniore* à *Theophilo* Patriarchâ Alexandrino *Epiſcopus Cyrenæus* ordinatus eſt, *Dion, ſive de Vitæ ipſius inſtituto*, cujus titulus & principium: Συνεσίου Κυρηναίου Φιλοσόφου καὶ Ῥήτορος ΔΙΏΝ, ἢ περὶ τῆς κατ' αὐτὸν διαγωγῆς. Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρις αὐτοῦ σοφιστῶν, &c; deſinit autem, παραβομβεῖ κινουμένῳ μέλει. Secundò, *Ægyptij, ſive, De Providentiâ Libri duo*, quorum *primùs* inſcribitur atque incipit hoc modo: Αἰγύπτιοι, ἢ, περὶ προνοίας· λόγος α΄. Προθεωρία. Γέγραπται μὲν ἐπὶ τοῖς Ταύρου παισὶ &c. Ὁ λόγος. Ὁ μῦθος Αἰγύπτιος· περιττοὶ σοφίαν Αἰγύπτιοι &c; *ſecundus* autem: Αἰγύπτιοι, ἢ, περὶ προνοίας λόγος δεύτερος. Ἄρχεται δὲ ὑποσημαίνειν &c. Tertiò, *Liber de Regno ad Imp. Arcadium*, cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ βασιλείας. Ἆρα εἰ μή τις ἐκ πόλεως ἥκοι μεγάλης &c. Vide *Syneſij* Opera, à R. P. *Dionyſio Petavio* S. I. Lutetiæ Pariſiorum A. 1612 græcè & latinè in folio edita, pag. 35, 88, 1.

XV.

Decimus quintus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, conſtátque folijs *ducentis ſeptem*, atque unus eſt ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos à reliquâ ipſius Bibliothecâ avulſos *Sebaſtianus Tengnagelius* redemit, & *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* legavit. Continentur eo *Procli Dia-*

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

Diadochi Platonici de Platonicâ Theologiâ Libri tres; nempe *primus, secundus* & *quartus* :· quorum *primus* inſcribitur atque incipit hoc modo: Πρόκλου Διαδόχου Πλατωνικοῦ τῶν εἰς τὴν Πλάτωνος θεολογίαν τὸ πρῶτον. Προοίμιον. Ἅπασαν μὲν τὴν Πλάτωνος φιλοσοφίαν, ὦ φίλων ἐμοὶ φίλτατε Περίκλεις, &c. Plura de hoc *Procli* Opere videſis in recenſione proximè præcedentis Codicis *decimi quarti.*

XVI.

Decimus ſextus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *folio*, ſcriptus manu (2) *Andreæ Darmarij Epidauriotæ* A. C. 1565 in folio, conſtatque folijs *ducentis ſeptem.* Continentur eo *Procli Diadochi Platonici de Theologiâ Platonicâ Liber primus, quartus* & *quintus*; ubi tamen notandum eſt, *Librum quartum*, cujus principium eſt, Ὁ μὲν δὴ περὶ τῶν νοητῶν λόγος &c, in hoc Codice inſcribi Βιβλίον δεύτερον ſive *Librum ſecundum*, & ſimiliter *Librum quintum*, cujus principium eſt, Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τρίτην ἄλλην διακόσμησιν Θεῶν &c, inſcribi Βιβλίον τρίτον ſive *Librum tertium*; reclamante non ſolùm ſuprà memoratâ editione impreſſâ Hamburgenſi, verùm etiam ipſo illo præſtantiſſimo Codice manuſcripto *Cæſareo*, qui ſuprà eſt *decimus quartus.*

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos trigeſimus tertius.*
(2) *Vide Lib. III horum Commentar. pag. 110; Lib. IV pag. 180 & 218; & Lib. V pag. 21.*

XVII.

Decimus ſeptimus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, conſtátque folijs *trecentis viginti.* Continentur eo *Procli Diadochi Platonici de Theologiâ Platonicâ Liber primus, quartus, quintus* & *ſextus*; ubi tamen notandum eſt, *Librum quartum*, cujus principium eſt, Ὁ μὲν δὴ περὶ τῶν νοητῶν λόγος &c, in hoc Codice inſcribi. Βιβλίον δεύτερον ſive *Librum ſecundum*, & ſimiliter *Librum quintum*, cujus principium eſt, Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τρίτην ἄλλην διακόσμησιν Θεῶν &c, inſcribi Βιβλίον τρίτον ſive *Librum tertium*, & ſimiliter quoque *Librum ſextum*, cujus principium eſt, Ὁ μὲν τοίνυν τῶν νοερῶν Θεῶν ἑβδοματικὸς αἰὼν &c, inſcribi Βιβλίον τέταρτον ſive *Librum quartum*; reclamante non ſolùm ſuprà memoratâ editione impreſſâ Hamburgenſi, verùm etiam ipſo illo præſtantiſſimo Codice manuſcripto *Cæſareo*, qui ſuprà eſt *decimus quartus.*

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos trigeſimus* quartus.

XVIII.

Decimus octavus (4) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt

(4) *Fuit is olim extra numerum.*

eſt *chartaceus* in *folio*, conſtátque folijs *quingentis triginta octo*, & ad V. CL. (1) *Sebaſtianum Ericium*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Quis autem illum manu ſuâ ſcripſerit, indicatur ibi fol. 359 pag. 2 his verbis: Ἡ βίβλος αὕτη ὑπ' ἐμοῦ (2) Κορνηλίου τοῦ Ναυπλιέως τῶν Μουρμουρέων, υἱοῦ Ἀνδρέου, μετὰ τὴν τῆς πατρίδος ὑπὸ Τούρκων ἅλωσιν Ἐνετίησι διατρίβοντος, ἐξεγράφη ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς Θεογονίας ,αφξα. Hoc eſt: *Liber hic à me CORNELIO Nauplienſi Peloponneſio, filio Andreæ, poſt patriæ per Turcos expugnationem Venetijs degente, deſcriptus eſt anno à nativitate Chriſti milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo.* Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 359 pag. 2, *Procli Lycij, Diadochi Platonici, Commentariorum in Platonis Parmenidem*, ſive, *Dialogum de Ideis*, *Libri ſeptem*, hactenùs, quod ego ſciam, nec græcè nec latinè unquam in lucem editi; quorum *primus*, qui pluſquam viginti integrorum foliorum *Prolegomena*, varijs *Hiſtoriæ Philoſophicæ* memorabilibus notitijs referta, continet, inſcribitur atque incipit hoc modo: Πρόκλου Πλατωνικοῦ Διαδόχου τῶν εἰς τὸν Παρμενίδην τοῦ Πλάτωνος ἑπτὰ βιβλίων τὸ πρῶτον. Εὔχομαι τοῖς Θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις, ποδηγῆσαι μου τὸν νοῦν εἰς τὴν προκειμένην θεωρίαν, καὶ φῶς ἐν ἐμοὶ στιλπνὸν τῆς ἀληθείας ἀνάψαντας, ἀναπλῶσαι τὴν ἐμὴν διάνοιαν ἐπ' αὐτὴν τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην, ἀνοῖξαί τε τὰς τῆς ψυχῆς τῆς ἐμῆς πύλας εἰς ὑποδοχὴν τῆς ἐνθέου τοῦ Πλάτωνος ὑφηγήσεως, &c. Quâ ſatis prolixâ *auxilij Deorum invocatione* finitâ, alloquitur *Proclus* (3) ASCLEPIODOTVM, eique hoc Opus dedicat, & porrò hiſtoricum totius iſtius Dialogi apparatum exponere orditur his verbis: Σὺ δὲ, ὦ φιλοσοφίας ἐπάξιον ἔχων τὸν νοῦν, καὶ ἐμοὶ φίλων φίλτατε ἈΣΚΛΗΠΙΟ'ΔΟΤΕ, δέχου τὰ δῶρα τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τέλεα τελέως, ἐν γνησιωτάτοις κόλποις τῆς σαυτοῦ ψυχῆς. πρὶν δὲ τῆς ἄλλης ἄρξασθαι θεωρίας, βούλομαι τὴν δραματικὴν τοῦ διαλόγου διασκευὴν ἐκθέσθαι τοῖς καὶ

(1) *Vide ſuprà pag.* 37.

(2) *Plura de hoc* Cornelio Nauplienſi, *aliiſque Codicibus Græcis, ipſius manu deſcriptis, vide Lib.* VI *horum Commentar. pag.* 192, 193.

(3) *De hoc* Aſclepiodoto, *genere* Alexandrino, *qui ex* Muſico & Medico *evaſit* Philoſophus Platonicus *excellentiſſimus, & omnium* Procli *diſcipulorum optimus fuiſſe traditur, vide plura apud* Photium *in Excerptis ex* Damaſcij *Opere de Vitâ* Iſidori *Philoſophi, Codice* CCXLII, *apud* Suidam *v.* Ἀσκληπιόδοτος *&* Δεισιδαιμονία, *& apud* Georgium Codinum *in Excerptis de Originibus Conſtantinopolitanis num. marg.* 65 *editionis meæ græcolatinæ Pariſinæ A.* 1655 *in folio*; *ubi in primis notabile eſt, quòd traditur floruiſſe ſub* Imp. Anaſtaſio Dicoro, *& quidem* Conſtantinopoli, *nempe quia eodem tempore etiam ipſe magiſter ejus* Proclus Conſtantinopoli *degens, apud jam memoratum Imperatorem gratiâ & autoritate plurimùm valuit, ut paulo poſt prolixiùs indicabitur in recenſione proximè ſequentis Codicis* XIXni. *Conſule etiam* Animadverſionem meam *in ſuprà citatum* Georgij Codini *locum, utpote in quâ non ſolùm* Commentariorum Procli in Parmenidem Platonis, Aſclepiodoto dedicatorum, *verùm etiam* Artis Tacticæ Aſclepiodoti, *hactenùs inedita, fit mentio.*

τοιούτων διακοῦσαι σπουδάζουσι. Παναθήναια οὖν τὰ μεγάλα κατὰ μείζω παρασκευὴν πληρούμενα τοῖς τότε Ἀθηναίοις, &c. Ipsum denique explicationis verborum Dialogi principium est tale: Παρμενίδης, ἢ, περὶ Ἰδεῶν. Ἐπειδὴ Ἀθήναζε οἴκοθεν ἐκ Κλαζομενῶν ἀφικόμεθα, κατ' ἀγορὰν ἐνετύχομεν Ἀδειμάντῳ τε καὶ Γλαύκωνι.] Οἱ μὲν περὶ τὴν Ἰταλίαν, ὡς πολλάκις εἴπομεν, Φιλόσοφοι περὶ τὴν τῶν ὄντων εἰδῶν θεωρίαν διετέλουν, ὀλίγα τῶν τῶν δοξαστῶν ἐφαπτόμενοι φιλοσοφίας. ④ δὲ περὶ τὴν Ἰωνίαν, τῶν μὲν περὶ τὰ νοητὰ θεωρίας ἧττον ἐφρόντιζον· ἄνω δὲ καὶ κάτω τὴν φύσιν ἐπεσκόπουν, καὶ τὰ ἔργα τῆς φύσεως. Σωκράτης δὲ καὶ Πλάτων ἀμφοτέρων μετασχόντες, τελειοῦσι μὲν τὴν καταδεεστέραν φιλοσοφίαν· ἐκφαίνουσι δὲ τὴν ὑψηλοτέραν &c: *Vltimus* eorundem *septem Librorum* inscribitur atque incipit fol. 266 pag. 2 hoc modo: Ἀρχὴ τοῦ ἑβδόμου βιβλίου Πρόκλου. Μέτεισιν ἐφ' ἑκατέραν τάξιν ὁ λόγος, τὴν ἀκρότητα τῶν ἰδίως καλουμένων νοερῶν Θεῶν, καὶ ταύτην ἀποφάσκει τοῦ ἑνός· δεικνὺς ὡς οὐδαμοῦ τὸ ἓν &c. Divisus verò est *septimus* sive *ultimus* ille *Liber* in *Hypotheses novem*, quarum *prima* definit fol. 322 pag. 2 his verbis: (1) οὐκοῦν, ἓν εἰ ἔστι, φαμέν, τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτὸ, ποιάποτε τυγχάνει ὄντα, διομολογητέα ταῦτα; οὐχ οὕτω; Ναί. In margine autem exstat ibidem haec Annotatio: Μέχρι ὧδε τὰ τοῦ ΠΡΟΚΛΟΥ, ἢ μέχρι τῆς πρώτης ὑποθέσεως ὅλης. Hoc est: *Hucusque ea, quæ sunt PROCLI, nempe usque ad finem totius primæ Hypotheseos.* Sequitur deinde *secunda Hypothesis* hoc modo: Ἀρχὴ τῆς δευτέρας ὑποθέσεως. Ὅρα δὴ ἐξ ἀρχῆς. ἓν εἰ ἔστιν, ἆρα οἷόν τε αὐτὸ εἶναι μὲν, οὐσίας δὲ μὴ μετέχειν; Οὐχ οἷόν τε. Οὐκοῦν &c.] Ἀμφοτέρωθεν ἐπιχειρεῖ ὁ Παρμενίδης περὶ τοῦ ἑνὸς, δεικνὺς τὴν δύναμιν τῆς διαλεκτικῆς. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου &c. *Nona* denique sive ultima illarum Hypothesium inscribitur atque incipit his verbis: Ἀρχὴ τῆς ἐνάτης καὶ τελευταίας ὑποθέσεως κατὰ ΔΑΜΑΣΚΙΟΝ. Ἔτι δὲ ἅπαξ ἐλθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν εἴπωμεν· ἓν εἰ μὴ ἔστι, &c.] Ἐπὶ τῆς τρίτης ὑποθέσεως, τὸ ἓν εἰ μὴ ἔστι, τί ἕπεταί τε καὶ οὐχ ἕπεται, καθὼς καὶ &c; definit autem: καὶ ἔστι καὶ οὐκ ἔστι, καὶ φαίνεται καὶ οὐ φαίνεται ἀληθέστατα, καθὼς συντίθεται ὁ προσδιαλεγόμενος. Vnde apparet, *ipsum Proclum septem illos Commentariorum* suorum *in Parmenidem Platonis Libros* non absolvisse, sed posteriorem *Libri septimi* Partem, ab initio videlicet *secundæ*

(1) *Vide Operum* Platonis *editionem græco-latinam Henrici Stephani Tom. III pag.* 142.

cunda Hypotheſeos uſque ad *nonæ* Hypotheſeos, ſive totius ultimi Libri finem (1), à *Damaſcio Philoſopho*, qui *Marini*, ſucceſſoris *Procli* in Scholâ Athenienſi, fuit diſcipulus, & ſub *Imp. Juſtiniano I* ſive *Magno* floruit, præcedenti *Parti priori*, ſive *primæ Hypotheſi*, pro ſupplemento univerſi Operis adjunctam eſſe. Cæterùm minimè hîc ſilentio prætereundum eſt, exſtare in *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* Codice manuſcripto Philoſophico Latino *ducenteſimo ſexageſimo ſeptimo* eorundem ſuprà memoratorum *Procli Commentariorum in Platonis Parmenidem antiquam verſionem latinam*, à præclaro Medico & Mathematico *Antonio Hermanno Gogavâ* (2) *Gravienſi* compoſitam, & ab (3) ipſo ſcripturâ Belgicâ, lectu haud mediocriter difficili, exaratam in folio; quæ cùm itidem, ut ipſe contextus *græcus*, hactenùs nondum prodierit in lucem, plurimùm ea profectò poterit prodeſſe, ſi quis Commentariorum illorum editionem *græco-latinam* publicaturus ſit.

Secundò, & quidem à fol. 360 pag. 1 uſque ad fol. 538 pag. 1, *Hermiæ Philoſophi*, qui *Procli* ſub *Syriano* fuit condiſcipulus, & *Ammonij* pater, *Scholiorum in Platonis Phædrum*, ſive, *Dialogum de Pulchro*, *Libri tres*, hactenùs, quod ego ſciam, nec *græcè* nec *latinè* unquam in lucem editi; quorum primus inſcribitur atque incipit hoc modo: Ἑρμείου Φιλοσόφου τῶν εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον Σχολίων τῶν εἰς τρία τὸ πρῶτον. Ὁ Σωκράτης ἐπὶ εὐεργεσίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους καὶ τῶν ψυχῶν τῶν νέων κατεπέμφθη εἰς γένεσιν. διαφορᾶς δὲ οὔσης πολλῆς κατά τε τὰ ἤθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ψυχῶν, &c. Liber autem tertius ſive ultimus deſinit his verbis: τὰ γὰρ αὐτὰ εὐχόμεθα καὶ τοῖς φίλοις, ἅπερ ἂν ἑαυτοῖς εὐξαίμεθα. Plura de hoc *Hermiâ Philoſopho*, natione *Alexandrino*, *Syriani* diſcipulo, *Procli* condiſcipulo, *Damaſcij* magiſtro, & *Ammonij* patre, vide apud *Photium* Patriarcham CPnum in recenſione Codicum Bibliothecæ ſuæ CLXXXImi & CCXLIIdi, & apud *Suidam* lit. E ſub nomine Ἑρμείας. Ipſa *Suidæ* verba ſunt hæc: Ἑρμείας, φιλόσοφος, Ἀμμωνίου καὶ Ἡλιοδώρου, τῶν διδασκάλων Δαμασκίου, πατήρ. ἦν δὲ ὁ Ἑρμείας &c. Quæ verba *Hieronymus Wolfius* in Hiſtoricis ex Suidæ Lexico Excerptis, Baſileæ apud Joannem Oporinum A. 1564 in folio latinè editis, &

(1) *De hoc* Damaſcio *Damaſceno, Philoſopho Syro, vide plura apud* Photium *in recenſione Codicum Bibliothecæ ſuæ CLXXXImi & CCXLIIdi, & apud* Suidam *v.* Δαμάσκιος.

(2) *Nempe à patriâ ſuâ* Graviâ, *quæ in Brabantiâ ad Moſam Comitatûs Cuickenſis* (vulgò die Graffſchaft Cuyck) *primaria Urbs, & nuperâ ex Gallorum manibus difficili recuperatione percelebris eſt.*

(3) *Similiter etiam exſtat in* Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ *Codice manuſcripto Philoſophico Latino* ſexageſimo nono *ejuſdem* Antonij Hermanni Gogavæ verſio latina Commentariorum Procli in Platonis Alcibiadem primum, *cujus titulus & principium:* Procli Diadochi in Platonis Alcibiadem. Civilium diſputationum & univerſæ, ut ita dixerim, philoſophicæ contemplationis principium potiſſimum & firmiſſimum eſſe arbitramur ſuæ eſſentiæ cognitionem, ſui ipſius diſcretionem. Hujus quippe fundamento ritè poſito, *&c.*

Æmilius Portus in græco-latinâ suâ Lexici Suidæ editione Genevensi A. 1619 in folio, falsâ commatis inter voces διδάσκαλον & Δαμασκίου insertione decepti, perperàm ac prorsùs absurdè interpretantur hoc modo: *Hermias, Philosophus, Ammonij & Heliodori Doctorum discipulus, Damascij pater. Hic autem* &c. Verus enim illorum verborum sensus est talis: *Hermias, Philosophus, Ammonij & Heliodori, magistrorum Damascij, pater. Hic autem* &c. Quod superest, cur *Hermias* suprà memoratos tres Annotationum suarum in *Platonis Phædrum* Libros maluerit *Scholia* inscribere, quàm *Hypomnemata* sive *Commentaria*, vide infrà in recensione proximè sequentis Codicis XIXni, ubi obiter fit mentio *Scholiorum Procli in Platonis Cratylum*.

XIX.

Decimus nonus (1) Codex manuscriptus Philosophicus *Græcus* est *chartaceus* in folio, constátque folijs *trecentis tredecim*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Procli Lycij, Diadochi Platonici, Commentaria in Platonis* (2) *Timæum*, sive, *Dialogum de Naturâ*; quorum titulus & principium: Πρόκλου Διαδόχου εἰς τὸν Τίμαιον Πλάτωνος βιβλίον α. Ὅτι μὲν ἡ τοῦ Πλατωνικοῦ Τιμαίου πρόθεσις τῆς ὅλης φυσιολογίας ἀντέχεται, καὶ πρὸς τὴν τοῦ παντὸς ἀνήκει θεωρίαν, ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος τοῦτο πραγματευομένου, τοῖς μὴ παντάπασιν ἐσκοτωμένοις πρὸς τοὺς λόγους, ἐναργὲς εἶναί μοι καταφαίνεται. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ πυθαγορικοῦ γράμμα περὶ φύσεως &c. Meminit horum *Commentariorum* cum singulari laude *Marinus in Vitâ Procli*, eáque à *Proclo* scripta esse refert *anno ætatis vigesimo octavo*. Ipsa *Marini* verba sunt hæc: Ὁ δὲ ἀγρύπνῳ τε τῇ ἀσκήσει καὶ ἐπιμελείᾳ χρώμενος, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ τὰ λεγόμενα συνοπτικῶς καὶ μετ' ἐπικρίσεως ἀπογραφόμενος, τοσοῦτον ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐπιδί-δου, ὥστε ὌΓΔΟΟΝ ΚΑῚ ΕἸΚΟΣΤῸΝ ἜΤΟΣ ἄγων, ἄλλα τε πολλὰ συνέγραψε, καὶ ΤᾺ ΕἸΣ ΤΊΜΑΙΟΝ γλαφυρὰ ὄντως καὶ ἐπιστήμης γέμοντα ὙΠΟΜΝΉΜΑΤΑ. Hoc est: *Ille autem* (nempe *Proclus*) *nocte diéque insomni exercitatione ac studio utens, cùm ea, quæ (à Syriano) dicerentur, compendiosè exciperet, & cum proprij judicij censurâ describeret, tantum exiguo tempore profecit, ut VIGESIMUM OCTAVUM ANNUM ætatis*

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos septimus.*

(2) *Vide* R. P. Philip. Labbei *Brevem conspectum Græcorum Platonis Interpretum* pag. 19; *ubi refert*, Procli in Timæum Platonis Libros quinque græcè *in lucem prodijsse in folio Basileæ apud Valderum A.* 1534 *cum Platonis Operibus &* Comentario in Politicen. *Consule etiam* Joan. Jacobi Frisij *Bibliothecam Gesnerianam, à se auctam, lit.* P, *ubi de varijs* Procli *scriptis fusè agitur, &* Libri quinque Commentariorum in Timæum *appellantur* totius veteris Philosophiæ Thesaurus.

tis agens, cùm alia multa conscripserit, tùm ILLA IN TIMÆUM verè concinna & scientiæ plena COMMENTARIA. Hæc *Marinus* de ætate *Procli*, quâ is *Commentaria* sua *in Platonis Timæum* composuit. Nec mirum profectò est, quòd is *vigesimo octavo* ætatis anno hoc præstiterit, quia idem *Marinus* expressè refert, *Proclum*, cùm primùm *Athenas* venisset, οὐδὲ ὅλον εἰκοστὸν ἔτος ἄγοντα, sive, *nondum integrum vigesimum annum agentem*, à *Syriano* ad magnum Philosophum *Plutarchum Atheniensem*, *Nestorij filium*, deductum esse, & jam memoratum *Plutarchum* excellens *Procli* ingenium & ardentem discendi atque in Philosophicâ vitâ proficiendi cupidinem statim adeò admirari & amare cœpisse, ut, licet ipse valdè jam senex, ideóque publico docendi onere immunis esset, *Aristotelis* tamen *libros tres de Animâ*, & *Platonis Phædonem*, sive, *Dialogum de Immortalitate animæ*, illi prælegerit, simul etiam monuerit, ut, quæ à se dicerentur, exciperet & describeret; fore enim, ut, absolutis hisce *Scholijs*, hoc est, ut ego interpretor, brevibus Annotamentis, ex Prælectionibus magistri collectis, suo deinceps tempore componeret *in Phædonem Commentaria* integra. Ipsa *Marini* verba, observatu & consideratu dignissima sunt hæc: Παραλαβὼν δὲ ΠΡΌΚΛΟΝ, ἄρτι ἐπιδημήσαντα ταῖς Ἀθήναις, ὁ ΣΥΡΙΑΝΌΣ, προσάγει τῷ μεγάλῳ ΠΛΟΥΤΆΡΧΩ τῷ Νεστορίου. ὁ δὲ νέον μὲν ἰδὼν, καὶ οὐδὲ ὅλον ΕἸΚΟΣΤῸΝ ἜΤΟΣ ἄγοντα· ἀκούσας δὲ αὐτοῦ τὴν αἵρεσιν, καὶ τὴν πολλὴν ἔφεσιν τοῦ ἐν φιλοσοφίᾳ βίου, σφόδρα ἥσθη ἐπ᾽ αὐτῷ, ὥστε καὶ ἑτοίμως ἐπιδοῦναι αὐτῷ τῶν φιλοσόφως διατριβῶν· καὶ ταῦτα κωλυόμενος ὑπὸ τῆς ἡλικίας. μάλα γὰρ ἦν ἤδη πρεσβύτης· ἀναγινώσκει οὖν παρὰ τούτῳ Ἀριστοτέλους μὲν τὰ περὶ ψυχῆς, Πλάτωνος δὲ τὸν Φαίδωνα· προὔτρεπε δὲ αὐτὸν ὁ μέγας καὶ ἈΠΟΓΡΆΦΕΣΘΑΙ ΤᾺ ΛΕΓΌΜΕΝΑ, τῇ φιλοτιμίᾳ τοῦ νέου ὀργάνῳ χρώμενος, καὶ φάσκων, ὅτι συμπληρωθέντων αὐτῷ τῶν ΣΧΟΛΊΩΝ ἔσται καὶ Πρόκλου ὙΠΟΜΝΉΜΑΤΑ φερόμενα εἰς τὸν Φαίδωνα. Vbi obiter inprimis observanda est differentia inter *Scholia* & *Hypomnemata*, hoc est, inter *Annotamenta brevia*, *ex prælectionibus vivæ vocis magistri collecta*, & *Commentaria justa*, *proprio marte composita*. Hinc enim apparet, cur *Proclus* ea, quæ *in Platonis Cratylum*, & *Hermias* ea, quæ *in Platonis Phædrum* scripsit, non *Hypomnemata* sive *Commentaria*, sed tantùm *Scholia* appellare voluerint; nempe tanquam Annotationes collectas ex Prælectionibus vivæ vocis magistri sui *Syriani*.

Cæterùm notabile porrò in eâdem suprà citatâ *Procli* Vitâ, à *Marino* conscriptâ, & hoc est, *Plutarchum* (1) biennio ferè post *Procli* in Vrbem Atheniensem adventum obijsse, & ab eo moribundo adolescentem *Proclum* successori suo *Syriano* fuisse commendatum; ipsum autem *Proclum* vixisse (2) *totos septuaginta quinque annos*, & tàm longâ vitâ non nisi bis aut ter ægrotâsse, (3) omnésque sensus, & quidem præcipuè præstantissimos illos, *Visum* & *Auditum*, qui à Deo ad Philosophiam & benè vivendum hominibus donati sunt, per omnem vitam illi permansisse integros. Quandoquidem autem nec *Marinus* ibi addit, nec ab ullo alio, quod ego sciam, hactenùs demonstratum est, unde *septuaginta quinque* illi anni vitæ *Procli* incipiant, & ubi desinant, haud ingratum fore arbitror Historiæ Philosophicæ curiosis, si ipse meam de tempore *nativitatis* & *obitûs* celeberrimi istius Philosophi opinionem breviter hîc aperiam. Circumstantijs itaque omnibus rerum de *Procli* vitâ memoratarum diligenter & accuratè consideratis, videtur is mihi natus esse anno Christi 443 vel 444 sub *Imp. Theodosio Juniore.* Quamvis autem utrumque parentem habuerit *Xantho Lyciæ Vrbe* oriundum, nempe patrem quidem nomine *Patricium*, professione Jurisconsultum, matrem autem *Marcellam*, ipse tamen (4) *Byzantij* sive *Constantinopoli* natus est, quòd pater ejus (5) ibi exerceret artem (6) *Juridicam.* Prima eruditionis fundamenta, quæ pueritiæ conveniunt, jecit (7) *Xanthi in Lyciâ*; ineunte autem adolescentiâ, nempe circa annum ætatis *decimum tertium*, à parentibus *Alexandriam Ægypti* missus est ad celeberrimum Rhetorem *Leonam Isaurum*, qui illum non tantùm studiorum suorum fecit participem, sed etiam domesticum habere dignatus est, curavitque, ut cibum unà cum uxore liberisque caperet, non aliter, quàm si ipse quoque sibi verus filius exstitisset. Ab hoc igitur Rhetore *Leonâ*, simul etiam à præstantissimo Grammatico (8) *Orione*, *Thebis Ægyptijs* oriundo, qui eodem tempore *Alexandriæ* claruit, &, ut *Suidas* testatur, ad *Eudociam Imp. Theodosij Junioris Vxorem* Collectionem Sententiarum sive Florilegium in tres Libros divisum conscripsit, fidelissimè institutus est usque ad annum circiter ætatis *decimum septimum*, &c,

(1) *Græcè:* δύο μόνα σχεδὸν ἔτη.

(2) *Græcè:* ἔτη ὅλα πέντε καὶ ἑβδομήκοντα.

(3) *Ipsa* Marini *Elegantissimá verba sunt hæc:* τούτῳ δὲ καὶ περὶ πάντα τὸν βίον ἀσινὴς διέμεινε ἐναισθησία τις ὑπεραίρουσα, ἣν δὴ φρόνησιν σωματικὴν ἐπονομάζουσι, καὶ μάλιστα τῶν τιμιωτάτων αἰσθήσεων ὄψεως καὶ ἀκοῆς· αἳ δὴ καὶ πρὸς φιλοσοφίαν καὶ τὸ εὖ εἶναι παρὰ θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηνται.

(4) *Ipsa* Marini *verba sunt hæc:* Τίκτει αὐτὸν Μαρκέλλα μήτηρ Πατρικίῳ κατὰ νόμον συναρμοσθεῖσα. Λύκιοι δὲ οὗτοι ἄμφω, γένει τε καὶ ἀρετῇ ὑπερφέροντες· ὑποδέχεται δὲ αὐτὸν καὶ οἱονεὶ μαιεύεται ὁ τοῦ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ πολιοῦχος· ἥτις τότε καὶ αὐτῷ τοῦ εἶναι γέγονεν αἰτία, τεχθέντι κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν. (5) Nempe, ut Marinus *loqui amat*, ἐν τῇ βασιλίδι πόλει. (6) Marinus *eam appellat* τὴν δικανικήν. (7) Marinns *eam vocat* τὴν ἱερὰν τοῦ Ἀπόλλωνος Ξάνθον, *hoc est*, Apollini sacram Xanthum. (8) Marini *verba de eo sunt hæc:* Ἐφοίτησε δὲ καὶ εἰς Ὀρίωνα γραμματικόν, ὃς ἦν ἐκ τοῦ παρ᾽ Αἰγυπτίοις ἱερατικοῦ γένους καταγόμενος &c, Suidas *autem meminit ejusdem hoc modo:* Ὠρίων, Θηβαῖος τῆς Αἰγύπτου· συναγωγὴν γνωμῶν, ἤγουν ἀνθολόγιον πρὸς Εὐδοκίαν, τὴν βασιλίδα γυναῖκα Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, βιβλία γ΄. *Vide etiam Lib. V horum Commentariorum pag.* 279. 280.

&, ut (1) patris exemplo in caufis agendis aliquando excelleret, totum fe dedit comparandæ & excolendæ eloquentiæ. *Decimo feptimo* deinde ætatis anno, anno videlicet Chrifti 460 vel 461, fub *Imp. Leone Thrace* quafi divino monitu impulfus, derepente mutavit propofitum vitæ, &, prioribus ftudijs intermiffis, fe addixit *Philofophiæ*; & in *Mathematicis* quidem difciplinis magiftro ufus eft (2) *Herone* illo, qui ad differentiam antiquioris *Heronis*, itidem *Mathematici*, qui fæculo ante Chriftum *fecundo* fub *Ptolemæo Euergete fecundo* floruit, cognominandus eft *Secundus*: in (3) *Ariftotelis* autem *Logicis* præceptorem habuit *Olympiodorum*; qui, licet *Ariftotelicam* difputandi rationem optimè calluerit, eóque nomine fuerit clariffimus, quod ad ipfa tamen *Philofophiæ dogmata* attinet, non fuit Philofophus *Ariftotelicus* five *Peripateticus*, fed *Platonicus* five *Academicus*, ut ex *Scholijs in Platonis Alcibiadem primum, Phœdonem, Philebum* & *Gorgiam*, quæ ex Prælectionibus ejus olim excerpta fuerunt, & etiam nunc in *Auguftiffimâ Bibliothecâ Cæfareâ* manufcripta exftant, luculenter patet, & Libri *fexti* horum Commentariorum pag. 181 & 182 teftimonio *Ifidori Pelufiotæ*, alijfque rationibus fatis fupérque à me demonftratum eft. Hic nempe *Olympiodorus Procli* ingenio, moribus & diligentiâ adeò delectatus eft, ut, cùm is anno ætatis *vigefimo*, anno videlicet Chrifti 463 vel 464 *Alexandriâ Athenas* profecturus effet, (4) filiolam fuam, quæ ipfa quoque philofophicè inftituta erat, illi defpondere voluerit. Cùm igitur *Proclus*, ut (5) fuprà memoratum eft, *vigefimo* ætatis anno veniffet *Athenas*, primùm quidem per integrum ferè biennium audivit eximium Philofophum Platonicum *Plutarchum Athenienfem, Neftorij filium*, Scholæ Athenienfis regimen tunc adhuc obtinentem. Quo mortuo, audivit porrò *Syrianum, Plutarchi* fucceflorem, cui ipfe *Plutarchus* jam moribundus diligentiffimè eum commendaverat; & fub fecundo hoc Athenienfi fuo Magiftro Platonico adeò gnaviter & feliciter profecit, ut ipfe anno ætatis *vigefimo octavo*, hoc eft, anno Chrifti 471 vel 472, cùm alia multa confcripferit, tùm illa in Timæum Commentaria, quæ etiamnunc exftant in *Auguftiffimæ Bibliothecæ Cæfareæ* Codice manufcripto Græco, de quo in præfens ex profeffo agitur. Quamobrem deinceps jure ac merito etiam in regimine Scholæ Atheni-

(1) Marini *verba eâ de re funt hæc*: Καὶ γὰρ ἥγετο τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ τοῦ πατρὸς ἐπιτήδευμα, ἐφ' ᾧ δὴ ἐκεῖνος σοφιστὴς ὀνομαστὸς ἐγεγόνει, τὴν δικανικὴν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει διάγοντα μεταχειρισάμενος. μάλιστα δὲ ἐδόκει τις ὢν χαίρειν τότε ἐντρεχῆ &c. (2) *Ipfa* Marini *verba funt hæc*: Ἐπὶ δὲ μαθήμασιν Ἥρωνι ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν, &c. *Cùm itaq;* Hero *hic* Secundus A.C. 460 *vel* 461 *fub* Imp. Leone Thrace Proclum *in Mathematicis erudierit, fatis hinc patet, eum non effe confundendum cum* Herone Tertio, *quem conftat floruiffe fub* Imp. Heraclio, *qui A.C.* 610 *cœpit imperare, & A.* 641 *obijt. Quâ de re vide* Ger. Joan. Voffij *Librum de Scientijs Mathematicis cap.* 16 § 4, *cap.* 27 § 8, *& cap.* 48 § 8 *&* 20. (3) *Ipfa* Marini *verba funt hæc*: Καὶ φοιτᾷ μὲν ἐπὶ Ἀριστοτελικοῖς λόγοις παρ' Ὀλυμπιόδωρον τὸν φιλόσοφον, οὗ κλέος ἦν εὐρύ. *Quorum verborum veram explicationem vide Lib. IV horum Commentariorum pag.* 181, 182. (4) *Ipfa* Marini *verba funt hæc*: Τοσοῦτον δὲ καὶ οὗτος ὁ ἀνὴρ τὸ ἦθος τοῦ μειρακίου ἠγάσθησαν, ὥστε τὸν μὲν Ὀλυμπιόδωρον θυγάτριον ἔχοντα, ἠγμένον καὶ αὐτὸ φιλοσόφως, βουληθῆναι αὐτῷ κατεγγυῆσαι &c. (5) *Vide fuprà pag.* 45.

Athenienſis ſuprà memorato magiſtro ſuo *Syriano* ſucceſſit, ἵνα, ut inquit *Marinus*, ἀνόθευτος ἔτι καὶ εἰλικρινὴς σώζηται ἡ Πλάτωνος διαδοχὴ, hoc eſt, *ut genuina & integra conſervaretur Platonis ſucceſſio.* Quoto autem ætatis ſuæ anno *Proclus Syriano* ſucceſſerit, & quamdiu ipſe *Proclus* Scholæ Athenienſi præfuerit, priuſquam ejus regimen ſucceſſori ſuo *Marino* traderet, id mihi nondum ſatis liquet; nec jam ampliùs certò recordor, an de jam memoratâ ſucceſſione, ut & *de loco & tempore obitûs Procli*, quidquam expreſsè proditum ſit in *Vita Procli, à Marino conſcripta*, (1) *poſteriori* illâ *hactenùs ineditâ parte*, quam me adhuc adoleſcentem integris ab hinc viginti quinque annis *Romæ* apud avunculum meum *Lucam Holſtenium* in privatâ ipſius Bibliothecâ manuſcriptam legiſſe memini. Aliud igitur, quod pro comperto & indubitato nunc addam, non habeo, quàm quod certò conſtat, *Proclum*, ingraveſcente jam ætate, *Athenis* ad locum nativitatis ſuæ, *Byzantium* videlicet ſive *Conſtantinopolim*, ſe recepiſſe, atque ibi apud *Imp. Anaſtaſium Dicorum*, qui A. C. 491 cœpit imperare, & A. 518 d. 8 Julij fulmine ictus perijt, magnâ floruiſſe gratiâ & autoritate, ac tandem *integros ſeptuaginta quinque annos* natum obiiſſe. Meminit ejus rei *Joannes Zonaras* Annalium Tomo tertio; ubi de Imperio *Anaſtaſij Dicori* agens, inter alia refert, *Vitaliani Thracis*, tyrannidem affectantis, & *Conſtantinopolim* A. C. 515 mari obſidentis, claſſem à *Proclo* ſpeculis uſtorijs ex ære fabricatis combuſtam eſſe. Ipſa ejus verba ſunt hæc: Τοῦ μὲν τοι Θρᾳκὸς Βιταλιανοῦ, τυραννίδι ἐπικεχειρηκότος, Μυσοὺς τε καὶ Σκύθας προσεταιρισαμένου, καὶ ἅμα τούτοις τὰ περὶ τὴν Βασιλίδα ληϊζομένου τῶν πόλεων, ἀλλὰ μὴν καὶ στόλῳ κατ' αὐτῆς ἐπελθόντος, ἀντικατέστη τούτῳ διὰ Μαρινοῦ τοῦ ἐπάρχου ὁ Ἀναστάσιος, καὶ ναυμαχίας γενομένης, ἔκ τινος μηχανῆς παρὰ ΠΡΟΚΛΟΥ τοῦ πάνυ γεγενημένης, (τότε γὰρ ἤνθει καὶ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν τοῖς μηχανήμασι, τά τε τοῦ ἐν τούτοις περιβοήτου Ἀρχιμήδους ἅπαντα διελθὼν, καὶ αὐτὸς ἐκείνοις προσεξευρὼν) τὸ ναυτικὸν τῶν πολεμίων κατεπολεμήθη. κάτοπτρα γὰρ ᾄδεται χαλκεῦσαι πυρφόρα ὁ ΠΡΟΚΛΟΣ, καὶ ἐκ τοῦ τείχους ταῦτα ἀπαιωρῆσαι κατέναντι τῶν πολεμίων νεῶν, τούτοις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων προσβαλουσῶν, πῦρ ἐκεῖθεν ἐκκεραυνοῦσθαι καταφλέγον τὸν νηΐτην τῶν ἐναντίων στρατὸν, καὶ τὰς νῆας αὐτὰς, ὃ πάλαι τὸν Ἀρχιμήδην ἐπινοῆσαι ὁ Δίων ἱστόρησε, τῶν Ῥωμαίων τότε πολιορκούντων Συρακούσας. Hoc eſt: *Vitaliano Thraci, qui tyrannidem affectabat, & Myſis ac Scythis in ſocietatem aſſum-*

(1) *Vide Animadverſiones meas in* Georgij Codini *Excerpta de Originibus Conſtantinopolitanis numero marginali* 7.

assumptis, cum his non modò territorium Byzantinum deprædabatur, verùm etiam ipsam Vrbem classe obsidebat, per Marianum Præfectum Imp. Anastasius restitit, (1) navalique pugnâ commissâ, ex machinâ quâdam, à PROCLO, Viro excellentissimo, factâ, (is enim tunc & in Philosophiâ & in Mechanicis florebat, neque Archimedis duntaxat, in ijs celeberrimi, cognôrat omnia; sed & ipse nova quædam adinvenerat) classis hostium debellata est. Specula enim fertur ex ære fabricâsse ustoria PROCLVS, eâque de muro è regione hostilium navium suspendisse; in qua cùm solares radij impegissent, ignem inde fulminis instar erumpentem, classiarios ipsásque naves hostium combussisse: quod olim Archimedem excogitâsse refert Dio, Romanis Syracusas obsidentibus. Hucusque *Zonaras.* Hinc ergò, ut suprà dixi, apparet, *Proclum* adhuc vixisse, & *Constantinopoli* sub *Imp. Anastasio Dicoro* floruisse A. C. 515. Quòd etiam idem *Proclus* superstes adhuc fuerit A. C. 518, & *Imp. Anastasio Dicoro* per interpretationem somnij mortem imminentem prædixerit, testatur *Theophanes* Monasterij *Magni Agri* in *Sigriane, Asiæ* ad *Cyzicum* regione, Abbas, in Chronographiâ suâ (2) his verbis: Τῷ κζ´ ἔτει, Ἀναστάσιος ὁ Βασιλεὺς εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα φοβερὸν, βαστάζοντα κώδικα. καὶ τοῦτον ἀναπτύξας, καὶ εὑρὼν τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ διὰ τὴν κακοπιστίαν σου ἀπαλείφω (3) τεσσαρεσκαίδεκα ἔτη· καὶ ἀπήλειψεν αὐτά. ἐξυπνισθεὶς δὲ, καὶ προσκαλεσάμενος Ἀμάντιον τὸν πραιπόσιτον, εἶπεν αὐτῷ τὸ ὅραμα. ὁ δὲ εἶπεν· κἀγὼ ἐθεασάμην ταύτῃ τῇ νυκτὶ, ὅτι παρεισαμένου μου τῷ κράτει σου, χοῖρος μέγας ἐλθὼν, καὶ δραξάμενός μου τῆς χλαίνης, κατέῤῥαξέ με εἰς γῆν, καὶ ἀνήλωσεν. προσκαλεσάμενος δὲ ΠΡΟ´ΚΛΟΝ τὸν ὀνειροκρίτην, ἐξεῖπεν αὐτῷ τὰ ὁραθέντα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἀμφότεροι οὐ μετὰ πολὺ τελευτᾶτε. Hoc est: *Vigesimo septimo Imperij sui anno vidit Imp. Anastasius in somnio virum terribilem, gestantem codicem; quem cùm is aperuisset, & nomen Imperatoris in eo invenisset, dixit illi: Ecce ob perversitatem fidei tuæ deleo annos quatuordecim; simúlque eos delevit. Experrectus hinc Anastasius, accersi ad se jussit Amantium Præpositum, eiq; visum illud narravit. Is autem respondit: Etiam ego eâdem hâc nocte in somnio vidi, me Majestati Tuæ adstante, venisse magnum porcum, qui, veste meâ arreptâ, prostraverit me in terram, atque devoraverit. Cùmque PROCLVS, somniorum interpres, eâdem de causâ advocatus esset, retulerunt ipsi, quid vidissent. Hic autem ijs respondit, fore, ut ambo non multo post vitam finirent.* Hæc *Theophanes.* Eadem quoque ijsdem ferè verbis

(1) *Vide* Evagrij *Historiam Ecclesiasticam lib. 3 cap. 43.*

(2) *Pag.* 140 *editionis Regia Parisina græcolat. A.* 1655 *in fol.*

(3) *Ita hic* ex Cedreno *scribendum est, non autem, ut vulgò perperàm legitur,* δεκατεσσάρας, *& omissâ voce* ἔτη.

memorat (1) *Georgius Cedrenus* in Compendio Historiarum, pag. 362 editionis Regiæ Parisinæ græco-latinæ A. 1647 in folio. Ne quis autem fortè existimet, *Proclum* hunc *somniorum interpretem* à suprà memorato *Proclo Philosopho* diversum esse, necessarium videtur, ut ejusdem rei narrationem ex *Chronico* etiam *Alexandrino* hîc exhibeam, quippe ubi *Proclus* expressè vocatur Ἀσιανὸς φιλόσοφος, sive *Asianus Philosophus*; nempe quia natus quidem fuit *Byzantij*, sed oriundus *Xantho Vrbe Lyciæ*. Ipsa Chronici verba sunt hæc: ΙΝΔ. ια, κζ'; ὑπ'. Μάγνου μόνου. Ἐπὶ τούτου τοῦ ὑπ'. ἴδεν ὁ Βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἐν ὁράματι. ἔστη ἐναντίον αὐτοῦ ἀνήρ τις τέλειος, λευχήμων, βαστάζων κώδικα γεγραμμένον, καὶ ἀναπτύξας φύλλα τοῦ κώδικος πέντε, ἀναγνοὺς τὸ τοῦ Βασιλέως ὄνομα, εἶπεν αὐτῷ· Εἶδε διὰ τὴν (2) ἀπληστίαν σου ἀπαλείφω ιδ'· καὶ τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ ἀπήλειψεν. καὶ διυπνισθεὶς, καὶ καταῤῥαγεὶς ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς Ἀναστάσιος, προσκαλεσάμενος (3) Ἀμάντιν τὸν κουβικουλάριον καὶ πραιπόσιτον, εἶπεν αὐτῷ τὴν τοῦ ὁράματος δύναμιν. ὅστις Ἀμάντης εἶπεν αὐτῷ· εἰς τὸν αἰῶνα ζῆθι Βασιλεῦ. κἀγὼ γὰρ ἐθεασάμην ταύτῃ τῇ νυκτὶ, ὅτι, ὡς ἵσταμαι ἐναντίον τοῦ ὑμετέρου κράτους, ὄπισθέν μου χοῖρος ἐλθὼν μέγας, δραξάμενος τῷ στόματι τὴν ἀρχὴν τῆς χλαμύδος μου, καὶ τινάξας κατήγαγέ με εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἀνήλισκέ με, κατεσθίων καὶ πατῶν. καὶ προσκαλεσάμενος Βασιλεὺς ΠΡΟ'ΚΛΟΝ ΤΟ'Ν 'ΑΣΙΑΝΟ'Ν, ΤΟ'Ν ΦΙΛΟ'ΣΟΦΟΝ ΚΑΙ' 'ΟΝΕΙΡΟΚΡΙ'ΤΗΝ, εἶπεν αὐτῷ τὸ ὅραμα, ὁμοίως καὶ Ἀμάντιος. ὁ δὲ ἐσαφήνισεν αὐτοῖς τὴν αὐτῶν δύναμιν, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον τελευτᾶται. Hoc est: *Indictione undecimâ, Imperij Anastasij anno vigesimo septimo, Magno solo Consule. Hoc Consule vidit Imp. Anastasius in somnio hoc visum. Stetit è regione ipsius Vir quidam eximius, candidatus, gestans Codicem manuscriptum: quo aperto, cùm folia ejus quinque evolvisset, nomênque Imperatoris legisset, dixit ipsi: En, propter tuam* (4) *inexplebilem avaritiam deleo annos quatuordecim; ac statim suomet digito delevit. Experrectus hinc Imp. Anastasius & debilitatus, accersivit Amantium Cubicularium & Præpositum, eique nocturni visi gravitatem narravit. Is autem ei respondit: Vive Imperator æternùm. Ego quoque eâdem hac nocte vidi, cùm coram Majestate Vestrâ starem, pone*

(1) *Corrigendus hâc occasione est alius quidam ejusdem* Georgij Cedreni *locus pag. 304 editionis Regiæ Parisinæ græco-latinæ, ubi* Procli Philosophi, *tanquam sub* Imp. Juliano Apostatâ *florentis, perperàm ac mendosè fit mentio his verbis:* Τότε καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ὁ τῶν Καππαδοκῶν ἐκκλησίας πρεσβύτερος ἦν, καὶ Λιβάνιος ὁ σοφιστὴς, καὶ ΠΡΟ'ΚΛΟΣ καὶ Μάξιμος οἱ φιλόσοφοι. *Hoc est:* Tunc quoque magnus Basilius, Cappadocum Ecclesiæ Presbyter, vivebat, & Libanius Sophista, & PROCLVS & Maximus Philosophi. *Minimè enim dubium est, quin ibi pro* Πρόκλος *scribendum sit* Πρίσκος *sive* Priscus; *ut primo intuitu apparebit, si quis* Prisci *&* Maximi *Vitas, ab* Eunapio *conscriptas, inspexerit.* (2) *Immò* διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν σου. (3) Ἀμάντης *corruptè pro* Ἀμάντιος. (4) *Immò* propter perversitatem fidei tuæ.

pone me porcum ingentem venisse, qui rostro suo traxerit oram meæ chlamydis, eamque concutiens, in terram me dejecerit, & conculcatum devoraverit. Cùm igitur *Imperator PROCLVM ASIANVM, PHILOSOPHVM ET SOMNIORVM CONJECTOREM, eâ de causâ ad se vocâsset, narravit ipsi quid vidisset; similiter & Amantius. Ille autem indicavit ijs visorum significationem, & quòd post exiguum temporis spatium vitam essent finituri.* Hæc Autor anonymus *Chronici Alexandrini.* Vbi tamen pro διὰ τὴν ἀπληςίαν σοῦ, sive, *propter inexplebilem avaritiam tuam*, scribendum est διὰ τὴν ἀπιςίαν σου, sive, *ob perversitatem fidei tuæ*; ut rectè legitur apud *Theophanem* & *Cedrenum*, eamque lectionem, ut veram & genuinam, approbat quoque Eminentissimus Cardinalis *Baronius* Annalium Ecclesiasticorum Tomo sexto in actis anni Christi 518; ubi de interitu *Imp. Anastasij Dicori* prolixè agit, eundémque haud immeritò reprehendit, quòd *Proclum Lycium, Diadochum Platonicum,* hominem ethnicum & Christianæ religionis infensissimum hostem, inter intimos ac necessarios habuerit. Cùm itaque ex suprà citatis *Theophanis, Cedreni,* & *Chronici Alexandrini* locis certò ac perspicuè constet, *Proclum* anno Christi *quingentesimo decimo octavo,* priusquam *Imp. Anastasius Dicorus* d. 8 Julij fulmine periret, adhuc fuisse superstitem, verisimilimum porrò videtur, eundem paulo post *Imp. Anastasij* interitum obijsse, nempe vel eodem adhuc anno Christi 518, vel proximè sequenti 519, currente jam *anno ætatis septuagesimo sexto, Imperij* autem *Justini Thracis primo.*

XX.

Vigesimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* in *folio*, constátque folijs *ducentis quadraginta novem*, & ad V. CL. *Sebastianum Ericium*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 98 pag. 1, *Scholia in Platonis Alcibiadem primum, sive, Dialogum de Naturâ humanâ, ex ore, sive, ex Prælectionibus vivæ vocis, OLYMPIODORI, magni Philosophi Alexandrini, ab anonymo aliquo ejus discipulo primùm excepta, deinde autem ab* (2) *alio quodam incognito auctore ex Procli & Damascij scriptis locupletata, & in formam justorum* (3) *Commentariorum redacta;* quorum titulus & principium: Σχόλια εἰς τὸν Πλάτωνος Ἀλκιβιάδην ἀπὸ φωνῆς ὈΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ,

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

(2) *Nempe, qui Proclo Olympiodori discipulo, & Damascio discipulorum* Procli *discipulo fuit junior.* (3) *De differentiâ inter* Scholia *&* Hypomnemata *sive* Commentaria *vide suprà pag. 45.*

τοῦ μεγάλου Φιλοσόφου. Ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀρχόμενος τῆς ἑαυτοῦ θεολογίας, φησί· πάντες ἄνθρωποι εἰδέναι ὀρέγονται φύσει· σημεῖον δὲ ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις· ἐγὼ δὲ τῆς τοῦ Πλάτωνος φιλοσοφίας ἀρχόμενος, φαίην ἂν τοῦτο μειζόνως, ὅτι πάντες ἄνθρωποι τῆς Πλάτωνος σοφίας ὀρέγονται, χρηστὸν παρ' αὐτῆς ἅπαντες ἀρύσασθαι βουλόμενοι, καὶ κάτοχοι τῆς ταύτης νάμασιν εἶναι σπουδάζοντες, καὶ τῶν Πλατωνικῶν ἐνθουσιασμῶν πλήρεις ἑαυτοὺς καταστήσοντες. τέσσαρες δέ εἰσιν οὗτοι παρ' αὐτῷ, ἐν τέτρασι διαλόγοις· εἷς μὲν, ἐν Τιμαίῳ ὃν &c. Divisum autem est totum hoc Opus in *Capita viginti octo*, quæ Πράξεις sive *Actiones* inscribuntur. Harum *prima* sic incipit, ut suprà jam indicavi; &, post exordium *de quadruplici Platonis Enthusiasmo*, continet *Vitam Platonis*, cujus principium: Φέρε δὲ καὶ τὸ γένος εἴπωμεν τοῦ Φιλοσόφου, οὐ (1) πολυκοΐας χάριν, ἀλλ' ὠφελείας καὶ παιδεύσεως μᾶλλον τῶν προσιόντων αὐτῷ· οὐ γάρ τις (2) οὗτος οὔτις, ἀλλὰ μᾶλλον πολλῶν ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων. λέγεται γὰρ ὁ Πλάτων υἱὸς γενέσθαι, πατρὸς μὲν, Ἀρίστωνος τοῦ Ἀριστοκλέους, ἀφ' οὗ τὸ γένος εἰς Σόλωνα τὸν νομοθέτην ἀνέφερε· διὸ καὶ κατὰ ζῆλον προγονικὸν &c; finis autem: καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ γένους τοῦ Φιλοσόφου· λοιπὸν δὲ χωρητέον καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον. Et hæc quidem est illa ipsa (3) *Platonis Vita*, ab *Olympiodoro* conscripta, quam *Mericus Casaubonus*, inter patris sui *Isaaci Casauboni* adversaria repertam, Notis suis in *Diogenem Laertium* græcè inseruit; ubi etiam rectè monet, multa in hac Vitâ legi, quæ nusquam exstant apud *Laertium*, & quædam secùs. Quam corrupta autem & mutila sit jam memorata *Merici Casauboni* editio, apparet ex sequentibus duarum notabilium lacunarum supplementis. Primò nempe, ubi mutilè legitur, ἐπὶ τούτων οὖν ὁ Διονύσιος ἀγανακτήσας, προεῖπεν αὐτῷ ἡλίου ὄντος ὑπὲρ γῆς - - - ἐκ τῶν Συρακουσῶν ἐδιώχθη, supplenda est ea lacuna ex Codice manuscripto *Cæsareo* hoc modo: ἐπὶ τούτοις οὖν ὁ Διονύσιος ἀγανακτήσας, προεῖπεν αὐτῷ ἡλίου ὄντος ὑπὲρ γῆς, ἐκ τῶν Συρακουσῶν ἀπαλλάττεσθαι καὶ οὕτως ἀτίμως ὁ Πλάτων ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν ἐδιώχθη. Secundò, ubi mutilè legitur, πολιτικώτερον ἑαυτὸν παρέχων πρὸς ἅπαντας - - - λήσας, supplenda est ea lacuna ex Codice manuscripto *Cæsareo* hoc modo: πολιτικώτερον ἑαυτὸν παρέχων πρὸς ἅπαντας, πολλοὺς τοίνυν ἐραστὰς αὐτοῦ καταστήσας, καὶ πλείστους ὠφελήσας. Cæterùm quòd etiam hæc *ex ore Olympiodori excepta Platonis Vita* à recentiori quodam

(1) *Videtur legendum esse* πολυηκοΐας.

(2) *In editione* Merici Casauboni *legitur*, οὐ γάρ τις αὐτὸς ὄντος, &c.

(3) *Vide suprà pag.* 11.

dam interpolatore aucta sit, satis clarè apparet ex ijs glossematibus, quæ ex *Procli* scriptis desumpta, & eidem inserta sunt. Similiter enim etiam in tertiâ parte *primæ Praxeos*, dissertationem *de scopo* istius *Dialogi* continente, fit *Procli* mentio his verbis: Ὁ τοίνυν σκοπὸς τοῦ παρόντος διαλόγου, ὡς ὁ ΠΡΟ´ΚΛΟΣ φησὶν, ἐστὶ περὶ τοῦ γνῶναι ἑαυτόν &c. Nec multo pòst *Damascij*: Καὶ ὁ μὲν Πρόκλειος σκόπος, οὗτος. ὁ δὲ ΔΑΜΑ´ΣΚΙΟΣ, ἀκριβέστερον καὶ ἀληθέστερον παραδιδοὺς τὸν σκοπὸν, οὐχ᾽ ἁπλῶς φησὶν αὐτὸν εἶναι περὶ τοῦ γνῶναι ἑαυτὸν, ἀλλὰ περὶ τοῦ πολιτικῶς γνῶναι ἑαυτόν· τοῦτο δὲ κατασκευάζει ἐκ τοῦ ὁρίζεσθαι τὸν ἄνθρωπον &c. *Praxis* verò *secunda* inscribitur atque incipit hoc modo: Πρᾶξις σὺν Θεῷ β´. Ὦ παῖ Κλεινίου οἶμαί σε θαυμάζειν] Μετὰ τὸν σκοπὸν τρίτον ὄντα, Πρόκλειον, Δαμάσκειον, Ἐξηγητικὸν, τουτέστι τὸν τοῖς ἐξηγηταῖς ἀρέσαντα, φέρε καὶ τὸ χρήσιμον τοῦ παρόντος διαλόγου πολυπραγμονήσωμεν, καὶ αὐτὸ τρίτον ὑπάρχον· συμβάλλεται γὰρ ἡμῖν ὁ παρὼν διάλογος, πρῶτον μὲν, πρὸς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἀΐδιον εἰκότως. εἰ γὰρ &c. Finis demùm *Praxeos vigesimæ octavæ* sive *ultimæ* est talis: πῶς κρατεῖ καὶ Σωκράτους ὁ δῆμος, ἢ ὡς ἐρωτικοῦ, καὶ μετὰ τῶν παιδικῶν, αὐτοῦ κρατήσει.

Secundò, & quidem à fol. 99 pag. 1 usque ad fol. 213 pag. 2, *Scholia in Platonis Phædonem*, sive, *Dialogum de Immortalitate animæ, ex ore, sive, ex Prælectionibus vivæ vocis, Olympiodori, Philosophi Alexandrini, excepta*, quorum sex priora folia desunt usque ad hæc verba: - - - οὐ μέν τοι ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι, &c. E quorum verborum regione in margine hæc adscripta sunt: ὈΛΥΜΠΙΟΔΩ´ΡΟΥ Φιλοσόφου Σχόλια εἰς τὸν Πλάτωνος Φαίδωνα. λείπει δὲ τούτοις τὰ ἐξ ἀρχῆς φύλλα ἕξ. Desinunt autem ea Scholia his verbis: διὸ καὶ τὸ λόγιον φησί· τὰς ψυχὰς ἀναγομένας, τὸν παιᾶνα ᾄδειν.

Tertiò, & quidem à fol. 213 pag. 2 usque ad fol. 245 pag. 2, anonymi cujusdam *Eclogæ Scholiorum in Platonis Philebum, sive, Dialogum de Voluptate vel de Summo bono, ex Olympiodori, Philosophi Alexandrini, ore exceptorum*; quarum titulus & principium: Εἰς τὸν Φίληβον. Ὅτι περὶ ἡδονῆς ὁ σκοπὸς φασὶν, ὡς δηλοῖ ἥτε ἐπιγραφὴ καὶ ὁ Σωκράτης αὐτὸς, πρῶτον μὲν περὶ ἡδονῆς διαλεχθῆναι προβαλλόμενος, ἔπειτα δὲ τὰ περὶ αὐτῆς διεξιὼν, τρίτον αὐτὸ τοῦτο συμπεραινόμενος, ὡς οὐκ ἔστιν ἡ ἡδονὴ τὸ τέλος τοῦ βίου. Ὅτι οὐ περὶ

ἡδονῆς οἱ διελέγχοντες φασί· πᾶς γὰρ ἂν ἐδέησε λόγων μειζόνων, &c; finis autem: διατί ἀτελὴς ὁ διάλογος; ἢ ὅτι τὰ λειπόμενα ῥᾴδιον ἀπὸ τῶν εἰρημένων συλλογίσασθαι, ἢ ὅτι φύσει τὸ ἀγαθὸν ἀπερίληπτον, ἢ ὅτι παρεῖται τῷ ὄντι τὰ ἄκρα, τά τε ὑπὲρ τὰ ζῶα, καὶ τὰ μὴ τὰ ζῶα, ὡς καὶ ἐν τῷ τοῦ διαλόγου σκοπῷ διωριζόμεθα.

Quartò, & quidem à fol. 246 pag. 1 usque ad fol. 249 pag. 2, (1) *HERMIÆ, Philosophi Christiani, Irrisio Philosophorum gentilium*; cujus titulus & principium: ἙΡΜΕΙΟΥ Φιλοσόφου διασυρμὸς τῶν ἔξω Φιλοσόφων. Παῦλος, ὁ μακάριος ἀπόστολος, τοῖς τὴν Ἑλλάδα τὴν Λακωνικὴν παροικοῦσι Κορινθίοις γράφων, Ὦ ἀγαπητοί, ἀπεφήνατο λέγων, ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ· οὐκ ἀσκόπως εἰπών. δοκεῖ γάρ μοι τὴν ἀρχὴν εἰληφέναι ἀπὸ τῆς τῶν ἀγγέλων ἀποστασίας· δι' ἣν αἰτίαν οὐδὲ σύμφωνα, οὐδὲ ὁμόλογα οἱ Φιλόσοφοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ἐκτίθενται τὰ δόγματα. οἱ μὲν γὰρ φασὶν αὐτῶν ψυχὴν εἶναι τὸ πῦρ &c; finis autem: καὶ ὡς εἰς ἄπειρον αὐτοῖς ἀόριστον πρόεισιν ἡ ζήτησις τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν ἀτέκμαρτον καὶ ἄχρηστον, ἔργῳ μηδενὶ προδήλῳ καὶ λόγῳ σαφεῖ βεβαιούμενον. Τέλος ἙΡΜΕΙΟΥ τοῦ Φιλοσόφου.

XXI.

Vigesimus primus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Graecus* est *chartaceus* in *quarto*, constátque folijs *ducentis quinque* & ad V. CL. (3) *Sebastianum Ericium*, qui illum integrum manu suâ se scripsisse testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 172 pag. 2, *Scholia in Platonis Gorgiam, sive, Dialogum de Rhetoricâ, ex ore, sive ex prælectionibus vivæ vocis, OLYMPIODORI, magni Philosophi Alexandrini*, ab anonymo quodam ipsius discipulo excepta, & in *Capita quadraginta octo*, quæ Πράξεις sive *Actiones* appellantur, divisa; quorum *Prolegomena* inscribuntur atq; incipiunt hoc modo: Σχόλια σὺν Θεῷ εἰς τὸν τοῦ Πλάτωνος Γοργίαν ἀπὸ φωνῆς ὈΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ, τοῦ μεγάλου Φιλοσόφου. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι ὦ Σώκρατες] Ἰστέον ὅτι ὁ διάλογος περιέχει διαλεγόμενα πρόσωπα, καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ λόγοι Πλάτωνος διάλογοι προσαγορεύονται, ὡς ἔχοντες πρόσωπα. Καὶ ἄξιον ζητῆσαι διὰ ποίαν αἰτίαν μεμφόμενος ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν κωμῳδίαν ἐπαγγελλομένους καὶ τραγῳδίαν, &c.

Quibus

(1) *Videtur hic esse* Hermias *ille* Sozomenus, *patriâ* Salaminius, *cujus etiam nunc exstant Libri novem Historiæ Ecclesiasticæ cum Præfatione ad* Imp. Theodosium Juniorem, *sub quo floruit. Quâ de re vide plura apud* Photium *in recensione* Codicis XXXmi *suæ Bibliothecæ. Consule etiam ipsius* Sozomeni *Historiam Ecclesiasticam lib.* 1 *cap.* 17. *lib.* 2 *cap.* 4. *lib.* 3 *cap.* 16. *lib.* 5 *cap.* 1, *& deinceps passim, ubi agitur de* Gentilibus. (2) *Fuit is olim extra numerum.* (3) *Vide suprà pag.* 37.

Quibus finitis *Prolegomenis*, inſcribitur atque incipit *prima Praxis* his verbis: Πρᾶξις σὺν Θεῷ πρώτη. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι ὦ Σώκρατες] Περὶ ἀνθρώπων διαλέγονται μὲν ποιηταὶ, διαλέγονται δὲ καὶ φιλόσοφοι· ἀλλ' ἐπειδὴ διττὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν ὁρώμενος, ὁ δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον, &c. Finis demùm *quadrageſimæ octavæ* ſive *ultimæ Praxeos* eſt talis: Τούτῳ οὖν ἑπώμεθα ὡς ἡγεμόνι τῷ λόγῳ· τούτῳ καὶ ὑπὸ μηδενὸς νικηθέντι δεῖ ἕπεσθαι, καὶ πάντως καὶ ἐνταῦθα κἀκεῖ ἐχόμενοι ἐν βίῳ. Notabile porrò eſt, folij primi paginâ ſecundâ adſcriptum eſſe in margine hoc *Olympiodori* Elogium:

Ὀλύμπιον δῶρημα πεμφθεὶς τῷ βίῳ,
Χρυσῆν Ἀλεξάνδρειαν ἔσχες πατρίδα.

Meminit horum, ut & aliorum ſuprà memoratorum *Scholiorum in varios Platonis Dialogos, ex ore Olympiodori exceptorum*, R.P. *Philippus Labbeus* S.I. in Synopſi Græcorum *Platonis* Interpretum pag. 18 his verbis: *Exſtant in membranis calamo exarata OLYMPIODORI in Phædonem, Gorgiam, Philebum & Alcibiadem primum Commentaria; ſed nulli, quod ſciam, hactenùs Lucina favit, nec mihi mens eſt modò recenſere Interpretes nondum è membranarum involucris emiſſos.* Hucuſque R.P. *Labbeus*.

Secundò, & quidem à fol. 173 pag. 1 uſque ad fol. 176 pag. 2, *Joannis Pediaſimi, Chartophylacis Primæ Juſtinianæ & totius Bulgariæ, Expoſitio in Theocriti Idyllium trigeſimum*, quod Σύριγξ τῷ Πάνι, ſive, *Fiſtula ruſtica Pani dedicata*, inſcribitur. Titulus hujus Expoſitionis cum principio eſt talis: Ἐξήγησις εἰς τὴν τοῦ Θεοκρίτου Σύριγγα, τοῦ σοφωτάτου Χαρτοφύλακος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας, κυροῦ ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΕΔΙΑΣΙΜΟΥ. Δίκαιος ἂν εἴην, οὐχ ἁπλῶς τὰ τῇ ἀληθείᾳ δοκοῦντα· δυσληπτὸν γὰρ ἡ ἀλήθεια· τὰ δὲ ἐμοὶ τυγχάνειν &c. Prodijt ea *græcè* in lucem, cum *Zachariæ Calliergi Cretenſis in Theocriti Idyllia Scholijs* itidem *græcis*, curâ ac ſtudio *Guilielmi Xylandri* Auguſtani Francofurti ad Moenum typis Petri Brubachij A. 1558 in octavo.

Tertiò, & quidem à fol. 177 pag. 1 uſque ad fol. 182 pag. 1, *Conſtantini* (1) *Harmenopuli, Nomophylacis & Judicis Theſſalonicenſis*, qui circa annum Chriſti 1345 floruit, *Lexicon polyonymum alphabeticum*, cujus titulus & principium: Τοῦ ἉΡΜΕΝΟΠΟΥ'ΛΟΥ Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον, περιέχον τὰ πολυώνυμα τῶν ῥημάτων. Ἀρχὴ τοῦ ἄλφα. Ἀγαπῶ, φιλῶ· &c.

(1) Plura de eo vide Lib. VI horum Commentar. pag. 39, 40, 64 & 75.

Quartò,

Quartò, & quidem à fol. 183 pag. 1 uſque ad fol. 190 pag. 2, *Libanij Sophiſtæ Declamatio trigeſima ſexta*; cujus Argumentum: (1) Δύσκολος ὤλισθεν· ὁ παῖς παρὼν ἐγέλασε· καὶ ἀποκηρύττει αὐτόν. Hoc eſt: *Moroſus lapſus eſt; filius, qui aderat, riſit; & pater eum abdicavit;* principium autem: Ἐπειδή ποτε ῥᾷον ἔχον ἀπὸ τοῦ πτώματος &c. Subjuncta porrò huic Declamationi ſunt anonymi cujuſdam antiqui Autoris *Scholia Græca*, quorum principium: Ῥᾷον ἐγένετο ἡ νόσος, καὶ ἐῤῥάνησαν ἡ νόσος, ἀντὶ τοῦ, ἐλαφροτέρα γέγονεν· καὶ ῥᾷον ἔχει ὁ δεῖνα ἀπὸ τῆς νόσου ἢ τοῦ πτώματος, ἀντὶ τοῦ, ἐλαφρότερον διέκειτο, &c.

Quintò, & quidem à fol. 191 pag. 1 uſque ad fol. 205 pag. 2, *Procli Lycij, Diadochi Platonici, Inſtitutionis Phyſicæ Libri duo*, quorum *primus* inſcribitur atque incipit hoc modo: ΠΡΟΚΛΟΥ Διαδόχου Λυκίου (2) Στοιχείωσις φυσική. Ὅροι τοῦ πρώτου. Συνεχῆ ἐστιν, ὧν τὰ μέρη (3) πρῶτα ἕν. Ἁπτόμενά ἐστιν, ὧν τὰ πέρατα ἅμα. Ἐφεξῆς ἐστιν, &c; *ſecundus* autem: Πρόκλου Διαδόχου Λυκίου Στοιχείωσις φυσική. τῶν εἰς δύο τὸ δεύτερον. Ὅροι τοῦ δευτέρου. Πᾶν σῶμα φυσικὸν κινητόν ἐστι κατὰ τόπον. Πᾶσα κίνησις τοπικὴ &c. Edidit hoſce *duos Procli Libros græcè* cum *latinâ* ſuâ verſione *Juſtus Velſius*, Haganus, Medicus & Phyſicus inſignis Argentoratenſis, Baſileæ typis Joannis Hervagij A. 1545 in octavo, ſed inſcripſit eos Περὶ κινήσεως, ſive *De motu*.

In fine demùm totius hujus Codicis XXImi, nempe fol. 205 pag. 2, legitur hæc latina ſubſcriptio: *Hunc Librum ego SEBASTIANUS ERICIUS ſcripſi manu propriâ.*

XXII.

Vigeſimus ſecundus (4) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *octavo*, & ad *Bibliothecam* (5) *meam privatam*, Hamburgo in *Auguſtiſſimam Bibliothecam Cæſaream* translatam, olim pertinuit. Continentur eo *Selecta ex Libro primo & tertio Scholiorum Hermiæ Philoſophi in Platonis Phædrum*, ſive, *Dialogum de Pulchro*, ab Avunculo meo *Luca Holſtenio*, Baſilicæ Vaticanæ Canonico & Bibliothecæ Vaticanæ Præfecto, (6) cùm is adhuc juvenis A. C. 1622 *Angliam* inviſit, ex Codice manuſcripto *Bibliothecæ Oxonienſis* propriâ manu deſcripta; quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν τοῦ ἙΡΜΕΙΟΥ Φιλοσόφου τῶν εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον Σχολίων. Ὁ Σωκράτης ἐπὶ εὐεργεσίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους καὶ τῶν ψυχῶν τῶν νέων κατεπέμφθη εἰς γένεσιν.

διαφορὰς

(1) *Vide Operum* Libanij *editionem græco-latinam Pariſinam Morellianam A. 1606 in folio Tom. 1 pag. 792.*

(2) *Hoc eſt ad verbum*, Elementatio; *ut etiam vertit* Guilelmus de Morbecta. *Quâ de re vide ſuprà pag. 38.*

(3) *Ita quidem ibi ſcriptum eſt; ſed in Velſianâ editione impreſſâ pro* πρῶτα *rectè legitur* πέρατα.

(4) *Fuit is olim extra numerum.*

(5) *Vide Libri tertij horum Commentariorum Appendicem pag. 288.*

(6) *Vide Libri ſexti horum Commentariorum Appendicem pag. 272.*

διαφορᾶς δὲ οὔσης πολλῆς κατά τε ἤθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ψυχῶν, διαφόρως ἕκαστον εὐεργετεῖ, ἄλλως τοὺς νέους, ἄλλως τοὺς σοφιστάς, πᾶσι χεῖρας ὀρέγων, καὶ ἐπὶ φιλοσοφίαν προτρεπόμενος. καὶ νῦν οὖν τὸν Φαῖδρον ἐπὶ ῥητορικῇ ἐπτοημένον ἐπανάγει ἐπὶ τὴν ἀληθῆ ῥητορικήν, τουτέστι φιλοσοφίαν. *Inde* τὸ ὑλικὸν τοῦ διαλόγου καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ὑποθέσεως *exponit, de Lysiæ amore, ejusque oratione, Socratis reprehensione & palinodiâ.* Καὶ πρῶτον μὲν ἐπεὶ διαμφίβολον ἦν τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα, &c. Plura de his *Hermiæ in Phædrum Scholijs* vide (1) suprà in recensione Codicis XVIIIvi, num. 2.

XXIII.

Vigesimus tertius (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* pervetustus in octavo, constátque folijs *quinquaginta tribus.* Continetur eo *Platonis Timæus*, sive, *Dialogus de Naturâ*, vel *de Vniversitate*; sed principio carens usque ad hæc verba: - - - ὄντα ὧν λεγομένων· τοῦ δὲ Ἑρμοκράτους αὖ περὶ φύσεως καὶ τροφῆς &c.

XXIV.

Vigesimus quartus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *ducentis triginta*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olím pertinuit. Quis autem ante illum ejusdem Codicis fuerit possessor, indicatur ibidem his verbis: Θεοδοσίου Κόμητος τοῦ Κορινθίου· hoc est: (4) *Theodosij Comitis Corinthij.* Continetur eo *Aristotelis Stagiritæ*, Præceptoris *Alexandri Magni*, & Principis Philosophiæ Peripateticæ, qui seculo ante Christum *quarto* floruit, & anno *trecentesimo vigesimo secundo* ante Æram Christianam communem obijt, nempe anno ætatis sexagesimo tertio, Olympiadis autem centesimæ decimæ quartæ anno tertio, (5) *Organum Logicum*, quo comprehenduntur: *De Categorijs* sive *Prædicamentis decem Liber unus*, cujus titulus & principium: Ἀριστοτέλους κατηγορίαι δέκα. Ὁμώνυμα λέγεται &c; *De Interpretatione Liber unus*, cujus titulus & principium: Ἀριστοτέλους περὶ ἑρμηνείας. Πρῶτον δεῖ θέσθαι, τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα &c; *Analyticorum priorum Libri duo*, quorum primus inscribitur atque incipit hoc modo: Ἀριστοτέλους Ἀναλυτικῶν προτέρων τὸ πρῶτον. Πρῶτον εἰπεῖν περὶ τί &c; *Analyticorum posteriorum Libri duo*, quorum primus inscribitur atque incipit hoc modo: Ἀριστοτέλους Ἀναλυ-

(1) *Vide suprà pag.* 43, 44.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus septuagesimus.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* trigesimus octavus.

(4) *Vide etiam suprà pag.* 20, *ubi fit mentio ejusdem* Georgij Comitis Corinthij.

(5) *Inter varias, à reliquis Operibus separatas, editiones* Organi Aristotelis, *sive, omnium ejus Librorum ad Logicam pertinentium, vide inprimis græco-latinam illam* Julij Pacij *quæ Francofurti typis Wechelianis A. 1592 impressa est in octavo.*

πικῶν ὑςέρων τὸ πρῶτον. Πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ &c; *Topicorum Libri octo*, quorum primus inſcribitur atq; incipit hoc modo: Ἀριστοτέλους Τοπικῶν τὸ πρῶτον. Ἡ μὲν πρόθεσις τῆς πραγματείας &c; *De Sophiſticis Elenchis* (1) *Liber unus*, cujus titulus & principium: Ἀριστοτέλους περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. Περὶ δὲ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, καὶ τῶν φαινομένων ἐλέγχων, &c. Plura de *Ariſtotelis* Vitâ, Scriptis, Interpretibus & Explanatoribus vide apud *Strabonem* Geographiæ lib. 13, apud *Dionyſium Halicarnaſſenſem* in Epiſtolâ ad Ammæum, apud *Plutarchum* in Vitâ Syllæ, apud *Diogenem Laertium* libro quinto de Vitis & Dogmatibus Illuſtrium Philoſophorum, & apud *Ammonium*, ſeu potiùs *Joannem Philoponum*, in Prolegomenis in Categorias: quæ omnia loca à *Friderico Sylburgio* collecta, & græcæ Operum Ariſtotelis editioni Francofurtenſi Wechelianæ A. 1587 in quarto, in decem Tomos diviſæ, præfixa ſunt; ut ſimiliter etiam in *Iſaaci Caſauboni* græco-latinâ Operum *Ariſtotelis* editione Genevenſi Roverianâ A. 1605 in folio, in duos Tomos divisâ, & in *Guilelmi Du-Vallij* græco-latinâ eorundem Operum editione Pariſinâ A. 1654 in folio, in quatuor Tomos diſtributâ, videre eſt. Ex recentioribus autem præcipuè conſulendi ſunt *Franciſcus Patricius* in Diſcuſſionibus Peripateticis, *Petrus Joannes Nunneſius Valentinus* in Notis ad Ammonium, R.P. *Andreas Schottus* S.I. in Vitis comparatis Ariſtotelis ac Demoſthenis, R.P. *Philippus Labbeus* S.I. in Synopſi Græcorum Ariſtotelis Interpretum, *Gerardus Joannes Voſſius* in Libro de Sectis Philoſophorum, *Joannes Jonſius* in Opere de Scriptoribus Hiſtoriæ Philoſophicæ, & alij plures ejuſdem eruditionis atque doctrinæ.

(1) *Ex uno hoc Sophiſticorum Elenchorum Libro nonnulli perperàm faciunt* duos.

XXV.

Vigeſimus quintus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* pervetuſtus in folio minori, conſtátque folijs *ducentis nonaginta ſeptem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 42 pag. 2, *Porphyrij Iſagoge* ſive *Inſtitutio de quinque Vocibus*, cujus principium: Ὄντος ἀναγκαίου, Χρυσαόριε, καὶ εἰς τὴν τῶν παρὰ Ἀριστοτέλει κατηγοριῶν διδασκαλίαν &c; cum (3) *Joannis Grammatici, cognomine Philoponi Scholijs, ex ore Ammonij, filij Hermiæ, exceptis*, quæ inſcribuntur atque incipiunt hoc modo: Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Φιλοπόνου Προλεγόμενα εἰς τὴν Πορφυρίου εἰσαγωγὴν ἀπὸ φωνῆς Ἀμμωνίου

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* quadrageſimus octavus.

(3) *Floruit is ſeculo poſt Chriſtum* ſexto *ſub* Imp. Juſtiniano I *ſive* Magno, *& fuit diſcipulus* Ammonij, *qui filius fuit* Hermiæ, *diſcipulus autem* Procli.

μωνίου τοῦ Ἑρμείου. Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεσθαι φιλοσόφων λόγων, ἀναγκαῖον ἐστὶ &c. Edidit hæc Scholia *græcè Joannes Bernardus Felicianus* Venetijs typis Joan. Antonij & Petri fratrum de Nicolinis de Sabio A. 1545 in octavo; *latinè* autem eadem vertit atque edidit *Joannes Baptista Rasarius* Venetijs typis Joannis Gryphij A. 1549 in octavo; sed in utrâque editione attribuuntur ea ipsi *Ammonio* sub hoc titulo: Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου εἰς τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου ὑπόμνημα· hoc est: *Ammonij Hermiæ in quinque Voces Porphyrij Commentarius.*

Secundò, & quidem à fol. 43 pag. 1 usque ad fol. 106 pag. 2, *Aristotelis Categoriæ*, quarum principium: Ὁμώνυμα λέγεται &c: cum *Anonymi* cujusdam antiqui Autoris *Scholijs græcis marginalibus*

Tertiò, & quidem à fol. 107 pag. 1 usque ad fol. 148 pag. 1, *Aristotelis Liber* περὶ ἑρμηνείας sive *De Interpretatione*, cujus principium: Πρῶτον δεῖ θέσθαι, τί ὄνομα &c; cum *Paraphrasi Michaelis Pselli*, quæ inscribitur atque incipit hoc modo: Παράφρασις τοῦ ΨΕΛΛΟΥ εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων &c. Edidit hanc *Paraphrasin græcè* Aldus Manutius Venetijs A. 1503 in folio, cum *Ammonij*, & *Magenteni* seu *Magentini*, *Episcopi Mitylenæ*, in eundem Aristotelis Librum Commentarijs.

Quartò, & quidem à fol. 148 pag. 2 usque ad fol. 150 pag. 1, *Alexandri Aphrodisiensis*, qui seculo post Christum *tertio* sub *Impp. L. Septimio Severo* & *Antonino Caracallâ* floruit, &, tanquam omnium veterum *Aristotelis Interpretum Græcorum* optimus ac præstantissimus, per excellentiam Ἐξηγητὴς sive *Interpres* solet appellari, *Commentarius in Aristotelis Analyticorum priorum Librum primum*, incipiens hoc modo: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ὑπόμνημα εἰς τὰ πρῶτα ἀναλυτικά. Ἡ λογική τε καὶ συλλογιστικὴ πραγματεία, ἡ νῦν ἡμῖν προκειμένη, &c; sed maxima ejus pars posterior ibi deest. Edidit hunc Commentarium *græcè* Aldus Manutius Venetijs A. 1520 in folio.

Quintò, & quidem à fol. 150 pag. 2 usque ad fol. 196 pag. 2, *Joannis Grammatici, cognomine Philoponi, Scholia in Aristotelis Analytica priora, excepta ex ore Ammonij, filij Hermiæ*, quorum titulus & principium: Ἰωάννου Γραμματικοῦ εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων Ἀναλυτικῶν Σχόλια καὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου τῶν εἰς τὸ α´ τὸ πρῶτον. Ἤδη μὲν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἴρηται

συγγράμμασιν &c. Edidit hæc Scholia *græcè Victor Trincavellus* Venetijs A. 1536 typis Bartholomæi Zanotti in folio sub hoc titulo: Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν σχολικαὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου μετά τινων ἰδίων ἐπιστάσεων· hoc est ad verbum: *Joannis Alexandrini, cognomine Philoponi in primum priorum Analyticorum Librum Scholicæ Annotationes ex frequentationibus Ammonij Hermiæ, unà cum proprijs quibusdam Considerationibus.*

Sextò, & quidem à fol. 197 pag. 1 usque ad fol. 249 pag. 2, *Themistij*, cognomine *Euphradæ* sive *Eloquentis*, qui sub *Imp.* (1) *Theodosio Magno* sive *Seniore* floruit, *Paraphrasis in Aristotelis de Animâ Libros tres, in septem* Λόγους sive *Dissertationes* divisa, quarum *prima* inscribitur atque incipit hoc modo: Θεμιστίου παράφρασις τῶν περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους. Λόγος α΄. (2) Περὶ ψυχῆς ὅσα δυνατὸν σὺν ἐπιστήμῃ λαβεῖν &c; *secunda*, Θεμιστίου περὶ ψυχῆς λόγος β΄. (3) Δόξειε δ' ἂν τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος τῷ Δημοκρίτῳ φυσιολογεῖν &c; *tertia*, Θεμιστίου περὶ ψυχῆς λόγος γ΄. Ἃ μὲν (4) περὶ τῶν προτέρων εἴχομεν παραδεδομένα περὶ ψυχῆς &c; *quarta*, Λόγος δ΄. (5) Τῆς ὄψεως ἴδιον αἰσθητόν, τὸ ὁρατὸν &c; *quinta*, Λόγος ε΄. (6) Ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν αἴσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε &c; *sexta*, Λόγος ϛ΄. (7) Ἐπειδὴ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως γινομένων ἕκαστον &c; *septima*, Λόγος ζ΄. (8) Ἐπειδὴ ψυχὴ τῶν ζώων κατὰ δύο ὥρισται μάλιστα δυνάμεις &c; sed ob defectum unius folij caret ea ibi in fine parte aliqua exiguâ, & pertingit tantùm usque ad hæc verba: (9) καὶ ὁ χυμὸς δέ, οὐχ ᾗ χυμός, ἀλλ' ᾗ ἥψατο τῶν κυρίων μερῶν. αἱ δὲ τῶν ἁπλῶν ὑπερ - - -. Edidit quidem hanc *Themistij Paraphrasin græcè* Medicus celeberrimus *Victor Trincavellus* Venetijs A. 1534 typis hæredum Aldi Manutij in folio; sed divisa ea ibi est in *Libros tres*; eandemque divisionem retinuit etiam *Hermolaus Barbarus*, Patricius Venetus doctissimus, in latinâ suâ ejusdem Paraphraseos translatione, quæ Venetijs apud Hieronymum Scotum A. 1570 in folio impressa est.

Septimò, & quidem à fol. 250 pag. 1 usque ad fol. 297 pag. 2, *Euclidis Elementorum Libri sex priores secundum editionem Theonis Alexandrini*, qui seculo post Christum *quarto* sub *Imp. Theodosio Seniore* floruit, & Euclidea non solùm meliùs digessit, verùm etiam aliquot locis auxit; quorum primus inscribitur atque incipit his verbis:

(1) *Vide Lib. V horum Commentariorum pag. 14, 15.*
(2) *Vide editionem græcam Aldinam fol. 64 pag. 1.*
(3) *Vide ibid. fol. 68 pag. 2.*
(4) *In jam citatâ editione Aldinâ legitur:* Ἃ μὲν οὖν περὶ τῶν προτέρων &c.
(5) *Vide ibid. fol. 78. pag. 2.*
(6) *Vide ibidem fol. 84 pag. 1.*
(7) *Vide ibidem fol. 88 pag. 2.*
(8) *Vide ibidem fol. 93 pag. 1.*
(9) *Vide ibidem fol. 95 pag. 1.*

Εὐκλείδου Στοιχείων τῆς Θέωνος ἐκδόσεως τὸ πρῶτον. Σημεῖόν ἐστιν, οὗ μέρος οὐδέν. γραμμὴ δὲ &c. Præfixa his libris ibidem ſunt anonymi cujuſdem antiqui Autoris *Prolegomena* de origine *Geometriæ* apud *Ægyptios*, & de translatione ejus in Græciam per *Thaletem Mileſium*, ut & de ſequentibus claris Mathematicis uſque ad *Euclidem*, tùm de ætate & ſcriptis *Euclidis*, nec non de alijs varijs rebus partim generaliter ad univerſam Matheſin, partim ſpecialiter ad Geometriam pertinentibus; quæ inſcribuntur Ἐπίγραμμα εἰς τὴν Εὐκλείδου γεωμετρίαν, ſive, *Epigramma in Euclidis Geometriam*, & incipiunt his verbis: Εὐκλείδης νόον ὀξὺν ἀειζώοις γράμμασι &c. Sequitur deinde de origine *Geometriæ* & claris Mathematicis ante *Euclidem*: (1) Εὕρηται ἡ γεωμετρία πρῶτον ἐκ τῶν Αἰγυπτίων· ἤγαγε δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας Θαλῆς. μετὰ δὲ &c. Et porrò de ipſo *Euclide*: Οὐ πολὺ δὲ τούτων νεώτερός ἐστιν ὁ Εὐκλείδης, ὁ τὰ στοιχεῖα συναγαγών. γέγονε δὲ οὗτος ἐπὶ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου· νεώτερος μὲν τοῦ Πλάτωνος, ἀρχαιότερος δὲ τοῦ Ἐρατοσθένους καὶ Ἀρχιμήδους· &c. Subjungitur deinceps de nomine *Matheſeos* & *Mathematum*: (2) Τὸ δὲ ὄνομα τῆς μαθηματικῆς καὶ τῶν μαθημάτων &c. Quæ omnia *ex Procli Diadochi Platonici Libro primo & ſecundo Commentariorum in Euclidis Elementorum Librum primum* compendiosè deſumpta ſunt; ut quiſque videbit, ſi loca hîc in margine citata inſpexerit. Notabile autem ibi inprimis eſt, quòd *Proclus* expreſsè teſtatur, *Euclidem Geometram* fuiſſe *Philoſophum Platonicum*, & minimùm (3) *ſeptuaginta ſex* annis poſt mortem *Socratis Alexandriæ* in *Ægypto* floruiſſe ſub *primo Ptolemæo*, nempe *Lagi filio*, ideóque omninò diverſum eſſe ab *Euclide Megarenſi, Socratis diſcipulo*, & *Platonis æquali, autore Sectæ Megaricæ* ſive *Eriſticæ*, cujus Vita exſtat apud *Diogenem Laertium* lib. 2 cap. 10. Vulgò enim duo illi *Euclides* perperàm confunduntur, nec à mediocriter tantùm doctis, verùm etiam à Viris alioqui doctiſſimis; ut videre eſt apud *Conradum Geſnerum* in Bibliothecâ Vniverſali, & in ipſis titulis variarum editionum impreſſarum *Elementorum Euclidis*, ubi is falsò appellatur *Euclides Megarenſis*. Plura hâc de re legenda ſunt apud *Federicum Commandinum* in Prolegomenis Elementorum Euclidis, apud *Henricum Savilium* in Prælectione primâ in Euclidem, & apud *Gerardum Joannem Voſſium* Libri ſingularis de Scientijs Mathematicis capite decimo quinto, quo de *Euclide* ejuſque *Geometricis* ex profeſſo agitur; nec non Libri de Philoſophorum Sectis capite undecimo, ubi agitur de *Sectâ Megaricâ*.

(1) *Vide* Procli *Commentar. in Lib. 1 Euclidis editionis græcæ Basil. Hervagianæ lib. 2 pag. 19 &* 20.

(2) *Vide ibidem lib. 1 pag. 13.*

(3) *Nempe reſpectu intervalli inter mortem Socratis anno ante Æram Chriſtianam vulgarem quadringentesimo & initium* Regni Ptolemæi Lagi *anno ante Æram Chriſtianam vulgarem trecenteſimo vigeſimo quarto.*

XXVI.

Vigesimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Graecus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *centum quadraginta novem*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 12 pag. 2, *Porphyrij* (2) *Isagoge in Aristotelis Organum*, sive, *Liber de quinque Vocibus*, cujus principium: Ὄντος ἀναγκαίου, Χρυσαόριε, &c.

Secundò, & quidem à fol. 13 pag. 1 usque ad fol. 46 pag. 1, *Aristotelis* (3) *Categoriæ*, & *Liber de Interpretatione*.

Tertiò, & quidem à fol. 47 pag. 1 usque ad fol. 71 pag. 1, *Nicephori Blemmydæ*, vel secundum alios, *Gregorij Aneponymi*, *Compendiosum Philosophiæ* (4) *Syntagma*, cujus titulus & principium: Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας. Ὥσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτον μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσι, ἀπὸ δὲ τῶν στοιχείων ἐπὶ τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν &c; finis autem: ἐπιστήμην πᾶσαν καὶ τέχνην ἰχνηλατεῖν. Prodijt hic Liber sub *Nicephori Blemmydæ* nomine *latinè*, *Georgio Vallâ Placentino* interprete, Basileæ A. 1542 in octavo; sub *Gregorij* autem *Aneponymi* nomine edidit eundem Librum *græcè* & *latinè* ex Codice Græco manuscripto Bibliothecæ Augustanæ *Joannes Wegelinus Augustanus* Augustæ Vindelicorum typis Michaelis Mangeri A. 1600 in octavo, unà cum amplissimis suis doctissimisque Scholijs. Et certè in alio quodam *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* Codice manuscripto, qui olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos fuit *centesimus octogesimus secundus*, fol. 51 pag. 2 è regione horum verborum, Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας, in marginè expressè & clarè adscriptum est: Πόνημα τόδε μοναχοῦ Γρηγορίου.

Quartò, & quidem à fol. 71 pag. 2 usque ad fol. 103 pag. 1, *Michaelis Pselli Liber quadripartitus de quatuor Mathematicis Scientijs Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ*; cujus *Pars prima de Arithmetica* absque nomine Autoris inscribitur atque incipit hoc modo: Ἐνταῦθ' ἀρχὴ μὲν συντομωτέρα φράσις. Μέλλοντι μοι καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐν ἐπιτόμῳ τῷ λόγῳ διαλαβεῖν &c; *Pars* autem *quarta* sive *ultima de Astronomiâ* definit his verbis: εἰ μὴ τὸ κάλλιστον δῶρον τῶν ἐν ἡμῖν, τὴν ἡγεμονίαν τοῦ λογικοῦ, σφαλερῶς παραιτήμεθα. Integrum hunc *Pselli* Librum, omnibus quatuor

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* nonagesimus primus.

(2) *Vide suprà pag.* 58.

(3) *Vide suprà pag.* 57. & 59.

(4) *Vide* Joannis Wegelini *Scholia pag.* 163 & 164, *ubi agitur de differentiâ inter* Syntagma & Hypomnema: Syntagma, *inquit*, significat Opus aliquod singulari curâ & studio elaboratum; Hypomnema autem qualemcunque Commentarium, ex quotidianâ Autorum lectione collectum denotat. De quo discrimine Ammonius in Commentario in Categorias Aristotelis, ubi divisionem exponit Librorum Aristotelis, sic scribit: Ὑπομνηματικὰ δὲ ὅσα καλοῦσιν, ὅσα πρὸς οἰκείαν ἀπεσημειοῦντο ὑπόμνησιν, εἰώθασι γὰρ οἱ παλαιοί &c.

tuor Partibus constantem, primus *græcè* & *latinè* in lucem edidit *Guilelmus Xylander Augustanus* Basileæ typis Joannis Oporini A. 1556 in octavo cum doctissimis *Annotationibus*. Vide etiam suprà Codicem MStum Philosophicum Græcum Xmum, num. 4.

Quintò, & quidem à fol. 103 pag. 1 usque ad fol. 121 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Ecloga sive Excerpta de Animâ*, quorum titulus & principium: Δόξαι περὶ ψυχῆς. Ὅτι τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, αἱ μὲν εἰσὶ ἄλογοι, αἱ δὲ λογικαί· τῶν δὲ λογικῶν, αἱ μὲν ζωτικαὶ καὶ ὀρεκτικαί, αἱ δὲ γνωστικαί· ὁμοίως δὲ &c.

Sextò, & quidem à fol. 121 pag. 2 usque ad fol. 125 pag. 1, Excerpta quædam *ex* (1) *Leontij Byzantini*, Lauræ S. Sabæ prope Vrbem Hierosolymitanam Monachi, *Scholijs ex ore Theodori Abbatis & Philosophi de diversis contra S. Trinitatem hæresibus*; quorum titulus & principium: Ἀπὸ τῶν Λεοντίου. Ὅτι οὐ ταυτὸν ὑπόστασις καὶ ἐνυπόστατον, &c.

(1) *Vide Lib III horum Commentariorum pag.* 63, 250, *& Lib. V pag* 76, 77, 145, 340.

Septimò, & quidem à fol. 125 pag. 1 usque ad fol. 132 pag. 1, *Theodori Abucaræ, Episcopi Cariæ, Opuscula quædam contra hæreticos & infideles*; de quibus vide plura Libri quinti horum Commentariorum pag 77 & 78, in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CCXXXVti, num. 7.

Octavò, & quidem à fol. 133 pag. 1 usque ad fol. 145 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Excerpta Arithmetica*, quorum principium absque ullo titulo est tale: Ἰστέον ὅτι ὁ ἐπιδιμερὴς καὶ ὁ ἐπιδίτριτος ὁ αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἐπιτριμερὴς καὶ ἐπιτέταρτος, &c.

Nonò, & quidem à fol. 146 pag. 1 usque ad fol. 149 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Fragmenta* quædam *Philosophica*, ad *Logicam* præcipuè pertinentia.

XXVII.

Vigesimus septimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in quarto, constátque folijs *ducentis quinquaginta duobus*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* quadragesimus septimus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 63 pag. 1, *Aristotelis Categoriæ cum anonymi cujusdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus & interlinearibus*; sed principio mutilæ.

Secundò, & quidem à fol. 63 pag. 1 usque ad fol. 81 pag. 2, *Joannis Tzetzæ Grammatici*, qui seculo post Christum *duodecimo* circa annum 1180 floruit, *Expositio Isagoges Porphyrij, sive, Libri de quinque Vocibus, versibus politicis*; cujus titulus & principium:

Ἐμῶν

Ἐμῷ δ᾽ ὁμαίμων Ἀνδρονίκῳ λοισθίῳ
Ἐις πέντε φωνὰς τοῖσδ᾽ ἐγραψάμην πόνον
Ὁ γραμματικὸς ὁ ΤΖΕΤΖΗΣ ἸΩΑΝΝΗΣ &c.
Τῶν πέντε φωνῶν τὴν παροῦσαν πυκτίδα
Ῥώμης ὑπάτῳ Χρυσαορίῳ γράφει
Ὁ Πορφύριος, ὃς &c.

Adjuncta etiam huic Opuſculo ſunt nonnulla fragmenta *ex* ejuſdem *Joannis Tzetzæ Variâ Hiſtoriâ*, quam itidem *verſibus politicis* compoſuit. Plura de illius ætate & ſcriptis vide apud *Gerard. Joan. Voſſium* Lib. 2 de Hiſtoricis Græcis cap. 27. Notandum denique eſt Libellum hunc *Tzetzæ* à R. P. Philippo Labbeo S. I. in *Catalogo Græcorum Ariſtotelis Interpretum* ſilentio prætermiſſum eſſe, tanquam hactenùs, quod ego ſciam, ineditum.

Tertiò, & quidem à fol. 81 pag. 2 uſque ad fol. 111 pag. 2, ejuſdem *Joannis Tzetzæ Epitome Artis Rhetoricæ Hermogenis, verſibus politicis*; cujus titulus & principium: Τοῦ ΤΖΕΤΖΟΥ. Πολιτικὰ ζητήματα &c. Τῶν στάσεων βιβλίον δὲ προκειται τῶν ἑτέρων, Ἑυρέσεων καὶ ἰδεῶν, δεινότητος μεθόδου, &c. Eſt autem etiam hæc Epitome, quod quidem ego ſciam, hactenùs inedita.

Quartò, & quidem à fol. 111 pag. 2 uſque ad fol. 132 pag. 2, *Michaelis Pſelli Rhetorica verſibus politicis*, cujus titulus & principium: Περὶ Ῥητορικῆς τοῦ ΨΕΛΛΟΥ. Ἐι μάθοις τῆς ῥητορικῆς τὴν τέχνην Στεφηφόρε, Ἕξεις καὶ λόγου δύναμιν, ἕξεις καὶ λόγου χάριν &c.

Quintò, & quidem à fol. 133 pag. 1 uſque ad fol. 209 pag. 2, *Ariſtotelis Liber* περὶ ἑρμηνείας, ſive, *De Interpretatione cum Paraphraſi Michaelis Pſelli*: Περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων &c; de quâ vide plura ſuprà pag. 59 in recenſione proximè præcedentis Codicis manuſcripti Philoſophici Græci XXVti, num. 3.

Sextò, & quidem à fol. 210 pag. 1 uſque ad fol. 252 pag. 2, *Ammonij, filij Hermiæ, Commentarius in Ariſtotelis Categorias*, ſed imperfectus; de quo haud multo pòſt agetur uberiùs.

XXVIII.

Vigeſimus octavus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *folio*, conſtátque folijs *viginti quinque*, & ad *Joannem Sambucum olim* pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

Primò, & quidem fol. 1 pag. 1 *Anonymi cujuſdam Autoris Expoſitio Proœmij, Iſagoges Porphyrij de quinque Vocibus*; cujus principium

pium absque ullo titulo est tale: Ὄντος ἀναγκαίου Χρυσαόριε] Ἐπειδὴ μετὰ τὸ προτελειῶσαι, καὶ τοῦ τελειῶσαι καιρὸς, καὶ προτελοῦσι μὲν τὰ ἡμέτερα, τελοῦσι δὲ αἱ τοῦ Φιλοσόφου φωναὶ, φέρε τῶν μὲν ἡμετέρων ἅλις· ἐπ' αὐτὰς δὲ λοιπὸν ἀγῶνας ἀποδυσώμεθα τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως. τὸ τοίνυν προοίμιον αὐτὸ &c.

Secundò, & quidem à fol. 2 pag. 1 usque ad fol. 19 pag. 1, *Ammonij, filij Hermiæ, Expositio Isagoges Porphyrij de quinque Vocibus*; cujus titulus & principium: Ἀμμώνιος εἰς τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου. Ὄντος ἀναγκαίου Χρυσαόριε] Διατί τὸ ὂν προέταξε τοῦ ἀναγκαίου; καὶ λέγομεν, ὅτι ὡς καθολικώτερον· τὸ γὰρ ὂν &c. Sed, ut ex ipso hoc principio satis claret apparet, omninò diversa est hæc Expositio ab alterâ illa *Joannis Philoponi*, (1) suprà in recensione Codicis XXVti, num. 1, memoratâ, quæ aliàs ipsi etiam *Ammonio* solet attribui.

(1) Vide suprà pag. 58.

Tertiò, & quidem à fol. 20 pag. 1 usque ad fol. 25 pag. 2, *Alexandri Aphrodisiensis Commentaria in Aristotelis Librum de Sophisticis Elenchis*, quæ absque ullo titulo incipiunt his verbis: Διδάξας περὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ καὶ διαλεκτικοῦ συλλογισμοῦ ὁ Ἀριστοτέλης, νῦν ἥκει διδάξων ἡμᾶς καὶ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, οὐχ' ὥστε τούτοις χρῆσθαι ἡμᾶς, &c; sed deest ibi eorum pars maxima posterior. Prodierunt autem integra in lucem Venetijs A. 1520 græcè in folio, & Florentiæ in quarto cum Commentarijs in Analytica Priora; nec desunt eadem integra manuscripta etiam in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ*, ut paulo pòst accuratiùs indicabitur.

XXIX.

Vigesimus nonus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & optimæ notæ in *folio*, constatque folijs *ducentis septuaginta sex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(2) Fuit is olim inter Codices MSstos Philosophicos & Philologicos Græcos duodecimus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 103 pag. 2, *Joannis Grammatici Alexandrini, cognomine Philoponi, ex frequentationibus seu colloquijs Ammonij, filij Hermiæ, Scholicæ Annotationes in Aristotelis Categorias, sive, Librum de decem Prædicamentis*. Ipsa tituli græci verba sunt hæc: Ἰωάννου Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου (3) σχολικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὰς Ἀριστοτέλους δέκα κατηγορίας. Sequitur deinde *Vita Aristotelis*, ab eodem *Joanne Grammatico* conscripta, quæ aliàs ipsi etiam *Ammonio* attribuitur; in hoc autem Codice Cæsareo inscribitur atque

(3) Suprà pag. 59 legitur σχόλια καὶ ἀποσημειώσεις.

incipit hoc modo: Γενεαλογία Ἀριστοτέλους. Ἀριστοτέλης τὸ μὲν γένει ἦν Μακεδὼν, πόλεως δὲ Σταγείρων, υἱὸς Νικομάχου, ἰατροῦ Ἀμύντου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως &c; desinit autem: ταῦτα λέγειν ἔχομεν περὶ τοῦ (1) Vide supra pag. 58. βίου τοῦ Ἀριστοτέλους. (1) Edita quidem hæc Vita jam aliquoties est, sed beneficio hujus Codicis manuscripti *Cæsarei* emendari potest & suppleri. Sequitur porrò in eodem Codice *Joannis Philoponi Proœmium*, quod incipit his verbis: Ἐπεὶ δὲ λογικῆς πραγματείας ἀρχὴ τὸ προκείμενον βιβλίον, &c; desinit autem: συμβιβαζομένη δὲ τοῖς πράγμασι, μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας. Quo finito, sequuntur ipsa *Ammonij Prolegomena*, valdè ab editis discrepantia, atque incipiunt hoc modo: Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου προλεγόμενα εἰς τὰς κατηγορίας Ἀριστοτέλους. Ἐπειδὴ τῆς Ἀριστοτέλους ἐντὸς θέλομεν φιλοσοφίας γενέσθαι, φέρε τινὰ ἡμῖν συμβαλλόμενα εἰς ταύτην ζητήσωμεν. ἔστι δὲ ταῦτα δέκα τὸν ἀριθμόν. Πρῶτον, πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων· δεύτερον, τίς ἡ διαίρεσις τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων· τρίτον, πόθεν ἀρκτέον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων· τέταρτον, τί τὸ ἀναφαινόμενον ἡμῖν χρήσιμον ἐκ τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας· πέμπτον, τίνα ἄγοντα ἐπὶ ταύτην· ἕκτον, &c; desinunt autem: καὶ ὁ αὐτὸς λόγος· τέ καὶ ἡ τάξις ἄχρι τῶν δευτέρων ἀναλυτικῶν, τουτέστι τῶν ἀποδεικτικῶν. Incipit deinde ipsa *Categoriarum Expositio*, in *Capita centum quadraginta septem* divisa, hoc modo: Ἀριστοτέλους κατηγοριῶν τῶν δέκα, πρώτη. Ὁμώνυμα λέγεται, &c. ἈΜΜΩΝΙΟΥ. Αἱ ψυχαὶ εἰ μὲν ἄνωθεν ἦσαν χωρὶς τοῦ σώματος τούτου, πάντα ἂν ἐγίνωσκον αὗται, ἑκάστη οἴκοθεν, μόνος ἑτέρου προσδεόμεναι· ἀλλ' ἐπειδὴ κατεληλύθασιν εἰς τὴν γένεσιν καὶ συνδέδενται τῷ σώματι, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀχλύος ἀναπιμπλάμεναι ἀμβλυώττουσι, καὶ οὐχ' οἷαί τέ εἰσι τὰ πράγματα γινώσκειν ὡς ἔχει φύσεως, διὰ τοῦτο τῆς ἀλλήλων ἐδεήθησαν κοινωνίας διακονούσης αὐταῖς τῆς φωνῆς εἰς τὸ διαπορθμεύειν ἀλλήλαις τὰ νοήματα. δηλοῦνται δὲ πάντα ἢ δι' ὀνομάτων, ἢ διὰ λόγων· &c. Si quis jam hoc Codicis manuscripti *Cæsarei* principium cum *Joannis Bernardi Feliciani* editione græcâ Venetâ anni 1545 in octavo contulerit, tantam inveniet discrepantiam, ut ad eam sufficienter indicandam, integra prorsùs novâ editione opus sit. In jam memoratâ enim *Feliciani* editione *Annotationes Ammonij* & *Joannis Philoponi* sine ullo discrimine confunduntur; in Codice autem hoc manuscripto *Cæsareo* distinctè indicatur, quænam sint *Ammonij*, quænam autem *Joannis Philoponi*; quippe

quippe qui non solùm *Scholia ex Ammonij ore à se excepta* literis mandavit verùm etiam ijsdem addidit ἰδίας ἐπιστάσεις, sive, *proprias suas Considerationes* seu *Contemplationes*, ut suprà pag. 60 videre est. Auxit quoque *Ammonij* illa & *Joannis Philoponi* in Categorias Aristotelis Commentaria *Photius Patriarcha Constantinopolitanus* suâ *Synopsi* earundem *Categoriarum*, quæ in eodem hoc præstantissimo Codice manuscripto Cæsareo *Ammonij* & *Joannis Philoponi* Expositionibus intermixta exstat, & folij vigesimi quinti paginâ primâ inscribitur atque incipit his verbis: Κατηγοριῶν σύνοψις ΦΩΤΙΟΥ ἤδη. Τῶν ὄντων καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν, τὰ μὲν εἰσιν ὁμώνυμα, τὰ δὲ &c. Vide etiam ibidem fol. 45 pag. 2, ubi expressè legitur: Περὶ τοῦ ποσοῦ ΦΩΤΙΟΥ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ποσὸν ἐστι κατηγορία, καθ' ἣν ἕκαστον τῶν ὄντων &c. Item fol. 55 pag. 2: ΦΩΤΙΟΥ περὶ τοῦ πρός τι. Πρός τι ἐστὶ κατηγορία, &c. Quod quidem propterea inprimis notandum est, quia hujus *Synopseos Photij in Categorias Aristotelis* in R.P. *Philippi Labbei* S.I. Catalogo Græcorum Aristotelis Interpretum nulla fit mentio.

Secundò, & quidem à fol. 103 pag. 2 usque ad fol. 276 pag. 2, *Ammonij, filij Hermiæ, Commentarius in Aristotelis Librum de Interpretatione, in Capita sexaginta & unum divisus*, cujus Procemium inscribitur atque incipit hoc modo: ἈΜΜΩΝΙΟΥ τοῦ Ἑρμείου Ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας Ἀριστοτέλους. Πολὺ μὲν ἐν σοφοῖς καὶ οὐκ ἀνώνυμοι τὸ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον, τῆς τε πυκνότητος ἕνεκα &c. In margine autem adscriptum ibidem est hoc anonymi cujusdam Autoris Scholion: Ἕλλην ἦν ὁ παρὼν ἈΜΜΩΝΙΟΣ, ὡς δηλοῖ ἡ αὐτοῦ ἐξήγησις· τὰ γὰρ ἀστέρας καὶ τὸν ἥλιον Θεοὺς ὀνομάζει. Hoc est: *AMMONIVS hic erat ethnicus sive gentilis, ut apparet ex ipsâ hâc ejus Expositione, utpote in quâ Stellas & Solem appellat Deos.* Ipsa porrò verborum *Aristotelis* Explanatio incipit fol. 123 pag. 2 his verbis: Κείμενον. Πρῶτον δεῖ θέσθαι, τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα] Πρόκειται μὲν, ὡς ἐλέγομεν, τῷ Ἀριστοτέλει παραδοῦναι ἡμῖν τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀποφαντικοῦ λόγου &c. Edidit quidem hunc Commentarium *græcè Aldus Manutius* Venetijs A. 1503 in folio; item *Joannes Bernardus Felicianus græcè* Venetijs typis Nicolinianis A. 1545 in octavo, & *Bartholomæus Sylvanius Salonensis latinè* Venetijs apud Joannem Gryphium A. 1549 in octavo: sed omnes illæ editiones beneficio hujus Codicis manuscripti *Cæsarei* valdè possunt meliorari.

Cæterùm quàm maximè notandum eſt, jam memorato *Ammonij* Commentario in eodem Codice manuſcripto intermixtam eſſe *Leonis Magenteni* vel (1) *Magentini, Metropolitæ Mitylenenſis, Expoſitionem in* eundem *Ariſtotelis de Interpretatione Librum*, quæ ibi fol. 108 pag. 1 inſcribitur atque incipit his verbis: Ἐξήγησις τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Μιτυλήνης τοῦ ΜΑΓΕΝΤΗΝΟΥ εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Ἀρχομένους τοῦ προκειμένου συγγράμματος, οὐκ εἰς ἀνοδίας ἑαυτοὺς ἐμβάλλειν ἐχρῆν, ἀλλ' εὐθὺς αὐτὸ τὸ σπούδασμα &c. Edidit hanc quoque *Magentini* Expoſitionem *Aldus Manutius græcè* Venetijs cum ſuprà memorato *Ammonij* Commentario, ita tamen, ut eidem non intermixta, ſed ſeparatim ſubjuncta ſit.

XXX.

Trigeſimus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *folio*, conſtátque folijs *trecentis quadraginta uno*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 22 pag. 1, *Ariſtotelis Liber* περὶ ἑρμηνείας ſive *de Interpretatione cum anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus & interlinearibus.*

Secundò, & quidem à fol. 23 pag. 1 uſque ad fol. 176 pag. 2, *Ariſtotelis Liber primus Analyticorum priorum:* Περὶ φύσεως συλλογισμῶν Ἀριστοτέλους Ἀναλυτικῶν προτέρων τμῆμα πρῶτον. Πρῶτον εἰπεῖν περὶ τί, καὶ τίνος ἡ σκέψις· &c; *cum Commentario Joannis Philoponi*, cujus principium: Πρῶτον εἰπεῖν] Κατὰ τὸ Ἀττικὸν ἔθος τὸ χρὴ παρέλειψε· τὸ γὰρ χρὴ καὶ δεῖ πρὸς τὰ ἀπαρέμφατα συντασσομένου &c. Plura de hoc Commentario vide ſuprà in recenſione Codicis XXVti, num. 5, ubi is exſtat cum *Proœmio*, quod in præſenti Codice XXXmo deeſt.

Tertiò, & quidem à fol. 177 pag. 1 uſque ad fol. 224 pag. 1, *Ariſtotelis Libri duo Analyticorum poſteriorum*, quorum *primus* incipit: Πᾶσα διδασκαλία &c; ſecundus autem, Τὰ ζητούμενά ἐστιν ἴσα &c.

Quartò, & quidem à fol. 224 pag. 1 uſque ad fol. 266 pag. 1, *Ariſtotelis Topicorum Libri ſex priores*, quorum *primus* incipit: Ἡ μὲν πρόθεσις τῆς πραγματείας &c.

Quintò, & quidem à fol. 267 pag. 1 uſque ad fol. 294 pag. 2, *Ariſtotelis Analyticorum priorum Liber ſecundus:* Ἀναλυτικῶν προ-

των

(1) Μαγεντίνου. *Ita enim appellatur in* Commentario in Ariſtotelis Analytica priora, *cum* Joanne Philopono *græcè edito à* Victore Trincavello *Venetijs typis Bartholomæi Zanetti A.* 1536 *in folio.*

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* decimus ſextus.

των βιβλίον δεύτερον. Ἐν πόσοις μὲν οὖν σχήμασι &c; *cum Anonymi cujusdam Annotationibus græcis marginalibus & interlinearibus.*

Sextò, & quidem à fol. 295 pag. 1 usque ad fol. 317 pag. 1, *Joannis Philoponi Scholia in Aristotelis Analyticorum priorum Librum secundum*, quorum titulus & principium: Ἰωάννου Σχολαστικοῦ Ἀλεξανδρέως Σχόλια εἰς τὸν δεύτερον τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν Ἀριστοτέλους. Ἐν πόσοις μὲν οὖν σχήμασι] Σκοπὸς τῆς προκειμένης πραγματείας κατὰ μὲν Ἀλέξανδρον οὗτος, εἰπεῖν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ πρώτου λόγου· ποῖα δὲ &c. Edidit hæc *Scholia græcè Victor Trincavellus* Venetijs A. 1536 typis Bartholomæi Zannetti in folio.

Septimò, & quidem à fol. 318 pag. 1 usque ad fol. 341 pag. 1, *Themistij Paraphrasis duorum Librorum Analyticorum posteriorum Aristotelis, in duas Partes divisa;* quarum *prima* in Librum primum inscribitur atque incipit hoc modo: Θεμιστίου παράφρασις Ἀναλυτικῶν ὑστέρων. Ἐμοὶ συντάττεσθαι μὲν ἐξηγήσεις τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων μετὰ τοσούτους τε καὶ τοιούτους, &c; *secunda* autem in Librum secundum: Ἔπεται δὲ εὐθὺς ἐπισκέψασθαι τὰς τῶν ζητουμένων διαφοράς· αἱ δ' αὐταὶ &c.

XXXI.

Trigesimus primus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis septuaginta uno*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathusalam, Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum suâ manu scripsit, posteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, comparatus est *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 43 pag. 1, *Aristotelis Libri duo Analyticorum posteriorum, cum Anonymi cujusdam Annotationibus græcis marginalibus & interlinearibus.*

Secundò, & quidem à fol. 44 pag. 1 usque ad fol. 88 pag. 1, *Themistij Paraphrasis duorum Librorum Analyticorum posteriorum Aristotelis;* de quâ vide plura in recensione proximè præcedentis Codicis XXXmi, num. 7.

Tertiò, & quidem à fol. 89 pag. 1 usque ad fol. 271 pag. 1, *Joannis Philoponi in Aristotelis Libros duos Analyticorum posteriorum* (2) *Scholicæ Annotationes ex frequentationibus seu colloquijs Ammonij, filij Hermiæ, cum quibusdam proprijs considerationibus.* Ipsa tituli græci verba cum principio *Annotationum* sunt hæc: Ἰωάννου Φιλοπόνου τοῦ Ἀλεξανδρέως σχολικαὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμω-

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* ducentesim' quinquagesimus tertius.

(2) *Sic apud* Aulum Gellium *Noct. Atticar. lib. 4 cap. 1 legitur* Scholica nugalia. *Vide etiam suprà pag.* 59, 60 & 65.

νίκ ꙋ̃ Ἑρμείκ μετά τινων ἰδίων ἐπιςάσεων εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὑςέρων ἀναλυτικῶν Ἀριςοτέλȣς. Πᾶσα διδασκαλία] Τȣ̃το τὸ βιβλίον, λέγω δὴ ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος, ἔςι τέλος τῆς λογικῆς πραγματείας. τὰ γὰρ ἄλλα &c. Edidit has Annotationes *græcè* Aldus Manutius Venetijs A. 1534 in folio.

XXXII.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* octogesimus primus.

Trigesimus secundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *folio*, conſtátque folijs *centum & quinque.* Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 36 pag. 1, *Alexandri Aphrodiſienſis Annotationes in Ariſtotelis Librum de Sophiſticis Elenchis;* quarum titulus & principium: Ἀλεξάνδρȣ Ἀφροδισιέως ἀποσημειώσεις εἰς τȣ̀ς σοφιςικȣ̀ς ἐλέγχȣς. Διδάξας περὶ τȣ̃ ἀποδεικτικȣ̃ καὶ διδασκαλικȣ̃ συλλογισμȣ̃ ὁ Ἀριςοτέλης, νῦν ἥκει διδάξων &c. Plura de eo vide (2) ſuprà in recenſione Codicis XXVIIIvi, num. 3.

(2) *Vide ſuprà pag.* 65.

Secundò, & quidem à fol. 37 pag. 1 uſque ad fol. 105 pag. 2, *Nemeſij*, vel, ut vulgò creditur, *Emeſæ in Phoeniciâ*, vel, ut in Codice hoc manuſcripto *Cæſareo* traditur, (3) *Cyrenea, Vrbis Inſulæ Cypri, Epiſcopi, Liber de Naturâ hominis* in *Capita triginta octo* diviſus; cujus titulus & principium: ΝΕΜΕΣΙΟΥ, Ἐπισκόπȣ, ὥς τινες φασὶ, ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ, περὶ φύσεως ἀνθρώπȣ κεφαλαιώδης λόγος α΄. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς καὶ σώματος ἄριςα κατεσκευασμένον, &c; finis autem: διὰ γὰρ πλεονεξίαν, ȣ̓χὶ διὰ τὸ συμφέρειν ἐκείνοις ἀφείλοντο. Plura de hoc *Nemeſij* Opuſculo vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 182 in recenſione Codicis manuſcripti Theologici Græci CLXXVI, num. 4.

(3) *Vide* Abrahami Ortelij *Theſaurum Geographicum ſub voce* Cyrenea.

XXXIII.

(4) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* ſexageſimus nonus.

Trigeſimus tertius (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, conſtàtque folijs *ducentis duodecim*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continetur eo *Georgij Pachymeris, Protecdici Magnæ Eccleſiæ & Dicæophylacis Aulæ Conſtantinopolitanæ*, qui ſub *Imp. Michaele Palæologo*, ejuſque filio *Imp. Andronico Seniore* ac pronepote *Imp. Andronico Juniore* floruit, & circa annum Chriſti 1340 obijt, *Expoſitio totius Organi Ariſtotelis*, ſive, *omnium ejus Librorum ad Logicam pertinentium:* nempe *in Iſagogen Porphyrij de quinque Vocibus*, & in ipſius *Ariſtotelis Categorias, Librum de Interpretatione, Analytica priora & poſteriora, Topica*, & *Sophiſticos Elen-*

Imago hæc GEORGII PACHYMERIS, *Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Protecdici, pertinet ad Libri septimi Commentariorum de Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi paginam 71.* (*) .

Imago hæc Imperatoris Constantinopolitani MICHAELIS PALÆOLOGI *Senioris pertinet ad Libri septimi Commentariorum de Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi paginam 71.* (**) .

Imago hæc Imperatoris Constantinopolitani ANDRONICI PALÆOLOGI *Senioris pertinet ad Libri septimi Commentariorum de Augustissimâ Bibliotheca Cæsareâ Vindobonensi paginam* 71. (* * *) .

ROMA

Elenchos. Ipſa tituli græci verba, cum principio Expoſitionis in *Iſagogen Porphyrij*, ſunt hæc: Τοῦ σοφωτάτου Πρωτεκδίκου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ Δικαιοφύλακος ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ Ἐξήγησις λίαν λαμπρὰ εἰς ὅλον τὸ Ὄργανον. Φιλοσοφία ἐστὶν, ἐξ ὑποκειμένου μὲν προσεχοῦς λαμβανομένου τοῦ ὁρισμοῦ, γνῶσις ὄντων, ᾗ ὄντα ἐστίν· ἐξ ὑποκειμένου δὲ πόῤῥω, γνῶσις θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ἐκ τέλους, πόῤῥω μὲν, &c. Εἰσαγωγὴ δὲ ἐπιγράφεται τὸ βιβλίον μόνον κατ' ἐξοχὴν, &c. Diverſam autem eſt hoc Opus ab ejuſdem *Pachymeris Epitome univerſæ Philoſophiæ Ariſtotelis;* cujus principium: Γεννᾶται παρ' Ἡσιόδῳ καὶ Ἶρις τῷ Θαύμαντι &c; ut ſuo deinceps loco, cùm ad eum Codicem manuſcriptũ *Cæſareum*, quo jam memorata *Epitome* continetur, pervenero, accuratiùs indicabitur. Cæterùm ſi quis de *Georgij Pachymeris* Vitâ & Scriptis plura ſcire deſideret, is conſulat *Leonis Allatij* Diatribam de Georgijs, & R. P. *Petri Poſſini* S. I. Notas in Hiſtoriam Pachymerianam Imperij Michaelis Palæologi. Vt inſuper quoque appareat, qualis non ſolùm (1) *Protecdici Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ*, verùm etiam *ultimorum Imperatorum Conſtantinopolitanorum*, *ex Familiâ Palæologâ* olim fuerit habitus, exhibeo hìc è regione æri inciſam veram ipſius *Georgij Pachymeris Imaginem*, unà cum *duabus Imaginibus Imperatorum Michaelis Palæologi Senioris* & (2) *Andronici Palæologi Senioris*, ſub quibus ille floruit.

XXXIV.

Trigeſimus quartus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *membranaceus* pervetuſtus & optimæ notæ in *folio*, conſtátque folijs *ducentis & uno*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 55 pag. 2, *Ariſtotelis* φυσικῆς ἀκροάσεως, ἢ, περὶ φυσικῶν ἀρχῶν, hoc eſt, *Naturalis auſcultationis, ſeu, de Naturalibus principijs, Libro octo*, quorum *primus* incipit his verbis: Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει &c.

Secundò,

(1) Protecdicus, *ſecundùm* Joañem Meurſium *in Gloſſario Græco-barbaro, ſuſcipiebat captivos de Clero in cauſis criminalibus, & de ijs judicabat, providebátque, ne quis ijs injuriã faceret. Plura de eodem vide apud* R. P. Jacobum Gretſerum *S. I. & R. P.* Jacobum Goar *in Obſervationibus & Notis ad* Georgij Codini *Librum de Officijs Magnæ Eccleſiæ & Aulæ Conſtantinopolitanæ.* (2) Hieronymus Wolfius *in græco-latinâ ſuâ Hiſtoriæ Byzantinæ* Nicephori Gregoræ *editione, Baſileæ typis Joan. Oporini A.* 1562 *in folio impreſſâ, ubi eaſdẽ tres Imagines exhibet, veriſimilimè conſectat,* Imp. Andronici Palæologi Senioris Imagini unam *tantùm appictam eſſe* Aquilam, *quòd* Aſiæ *Imperium totum amiſerit, ipsâ* Conſtantinopoli *vix defensâ; quam tandem nepos*, Imp. Andronicus Secundus *ſive* Junior, *ei eripuit, & miſerum ſenem monachum fieri coegit.* (3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* octavus.

Secundò, & quidem à fol. 56 pag. 1 usque ad fol. 86 pag. 1, *Aristotelis* περὶ Οὐρανοῦ, sive, *de Cœlo Libri quatuor*, quorum *primus* incipit his verbis: Ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη &c.

Tertiò, & quidem à fol. 86 pag. 2 usque ad fol. 102 pag. 1, *Aristotelis* περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, sive, *de Generatione & Corruptione Libri duo*, quorum *primus* incipit his verbis: Περὶ δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φύσει γιγνομένων καὶ φθειρομένων &c.

Quartò, & quidem à fol. 102 pag. 2 usque ad fol. 134 pag. 1, *Aristotelis* Μετεωρολογικῶν sive *Metorologicorum Libri quatuor*, quorum *primus* incipit: Περὶ μὲν οὖν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως &c.

Quintò, & quidem à fol. 134 pag. 2 usque ad fol. 137 pag. 2, *Theophrasti Eresij*, (1) *discipuli & successoris Aristotelis*, *Metaphysica*, quorum titulus & principium: Θεοφράστου (2) τῶν μετὰ τὰ φυσικά. (3) Πῶς ἀφορίσαι δεῖ, καὶ ποίοις τὴν ὑπὲρ τῶν πρώτων θεωρίαν. ἡ γὰρ δὴ τῆς φύσεως (4) πολυχουστέρα &c; finis autem, καὶ πῶς ἔχει πρὸς ἄλληλα. Exstant hæc *Theophrasti Metaphysica græcè* in *Friderici Sylburgij* editione græcâ Operum *Aristotelis* Francofurtensi Wechelianâ A. 1587 in quarto, & quidem Tomo antepenultimo à pag. 252 usque ad pag. 262. In fine autem eorum legitur ibidem hæc antiqua græca subscriptio: Τοῦτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἕρμιππος ἀγνοοῦσιν· οὐδὲ γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως πεποίηνται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων. (5) Νικόλαος δὲ ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ φυσικὰ μνημονεύει αὐτοῦ, λέγων εἶναι ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ. εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῷ προδιαπορήσεις τινὲς ὀλίγαι τῆς ὅλης πραγματείας. Hoc est: *Hunc Librum Andronicus & Hermippus ignorant; utpote cujus nullam fecerunt mentionem in Catalogo Librorum Theophrasti. Nicolaus autem in Contemplatione suâ Metaphysicorum Aristotelis ejusdem meminit, dicens esse THEOPHRASTI.* Eadem subscriptio forsan quoque in præstantissimo hoc Codice manuscripto *Cæsareo* exstitit; nam ob defectum unius vetusti folij finis istius Libri recentiori manu adscriptus est.

Sextò, & quidem à fol. 138 pag. 1 usque ad fol. 201 pag. 2, *Aristotelis Metaphysicorum Libri quatuordecim*, quorum *primus*, literâ A notatus, incipit his verbis: Ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία &c. *decimus quartus* autem sive *ultimus*, notatus literâ N, definit: μηδὲ ταύτας εἶναι τὰς ἀρχάς. Vide suprà citatam Operum *Aristotelis* editionem græcam

(1) *Vide Vitam illius apud* Diogenem Laertium *libro quinto.*

(2) In Sylburgianâ *editione legitur*, τῶν μετὰ τὰ φυσικά, *ita ut subintelligatur* βιβλίον *sive* Liber, *seu potiùs* ἀπόσπασμα *sive* Fragmentũ.

(3) In Sylburgianâ *editione legitur* ὡς.

(4) In Sylburgianâ *editione legitur* πολυσχιδέστερα.

(5) *Videtur hic intelligendus esse* Nicolaus Damascenus, *qui, teste* Suidâ, Herodi *Judæorum Regi &* Imp. Augusto *familiaris, Philosophus fuit Peripateticus, &* Aristotelis *maximus æmulator.*

græcam *Sylburgianam* Tomo antepenultimo, ut & editionem græco-latinam Isaaci Casauboni, ubi ijdem Metaphysicorum Libri eodem exstant ordine, & ijsdem literis græcis loco numerorum notati; in editione autem græco-latinâ *Guillelmi Du-Vallij* ordo *posteriorum quatuor* Librorum immutatus est; ita nempe, ut ex *decimo tertio* factus sit *undecimus*, ex *decimo quarto duodecimus*, ex *undecimo decimus tertius*, & ex *duodecimo decimus quartus*: de cujus mutationis rationibus ipse *Du-Vallius* consulendus est in *Synopsi Analyticâ Doctrinæ Peripateticæ*.

XXXV.

Trigesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* elegantissimus in *folio*, constátque folijs *centum quinquaginta*, & primùm quidem ad Illustrissimum *Andream Matthæum, Ducem Adriæ*, cujus *Insignia gentilitia* in principio exstant, posteà autem ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos tertius.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 71 pag. 2, *Aristotelis Naturalis Auscultationis*, sive, *Physicorum Libri octo*.

Secundò, & quidem à fol. 72 pag. 1 usque ad fol. 91 pag. 2, *Aristotelis de Generatione & Corruptione Libri duo*.

Tertiò, & quidem à fol. 92 pag. 1 usque ad fol. 122 pag. 2, *Aristotelis de Cœlo Libri tres priores*; quorum *tertius* caret fine: *quartus* autem omninò deest.

Quartò, & quidem à fol. 123 pag. 1 usque ad fol. 150 pag. 2, *Aristotelis Libri tres de Animâ*, quorum *primus* incipit his verbis: Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἴδησιν ὑπολαμβάνοντες &c; *tertius* autem sive ultimus desinit: γλῶτταν δὲ, ὅπως σημαίνῃ τι ἑτέρῳ. Sequitur deinde subscriptio græca, quâ breviter indicatur, ubi, à quo, & quando Codex hic scriptus sit, eáque est talis: Ἐγράφησαν τὰ Φυσικὰ, καὶ τὸ περὶ ψυχῆς, καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ οὐρανοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Ἀπρουτείᾳ χώρᾳ διὰ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ Παπᾶ Ῥομβέρτου Μαϊοράνου ἐκ κώμης Μιλπηνιάνης ἔτει ζγʹ, ἀπὸ δὲ σαρκώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτους τρέχοντος α (2) ȣ ϟ ϛʹ. Hoc est: *Scripta sunt hæc Aristotelis Physica, & Liber de Animâ, & Libri de Generatione atque Corruptione, & de Cœlo, in* (3) *Aprutiâ Italiæ regione, manu peccatoris*, (4) *Papæ Romberti Majorani, ex Vico Milepiniano, anno à creatione Mundi 7003, ab Incarnatione autem Domini nostri Jesu Christi 1496*. Cæterùm, quandoquidem Codicem hunc suprà appellavi elegan-

(2) Hic ȣ perperàm usurpatur pro υ.

(3) Vulgò Abruzzo.

(4) Nomine Papæ significatur hic simpliciter Sacerdos. Quâ de re vide plura in Dominici Magri Notitiâ Vocabulorum Ecclesiasticorum.

K

elegantiſſimum, ſupereſt, ut porrò addam, illud non tàm intelligendum eſſe de externâ compacturâ, quæ magnifica profectò ac Regia eſt, quàm de pulcherrimis *Miniaturis inauratis*, quibus ſingulorum Librorum frontiſpicia mirificè exornata ſunt. Sic enim, ut reliqua longè plura ſpectatu digna ſilentio prætercam, folij primi paginâ primâ, præter *Imp. Auguſti Numiſma aureum inter duos* (1) *Capricornos*, ſidus videlicet ipſius genethliacum, & præter Figuras duas muliebres, *Pacem cum Palmâ* & *Sapientiam cum Libro* repræſentantes, *Imago* quoque exhibetur (2) *Naturæ*, tanquam communis Matris, toto corpore nudæ, & *mammis lacte plenis* totum terrarum Orbem, quem gremio ſuo fovet, irrigantis atque alentis; ut ex apographo æri inciſo, è regione hujus paginæ collocato, videre eſt.

XXXVI.

Trigeſimus ſextus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *membranaceus* antiquus, elegans, & bonæ notæ in *quarto*, aureis literis paſſim exornatus, conſtátque folijs *centum viginti*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur olim pertinuit. Continentur eo *Ariſtotelis Naturalis Auſcultationis*, ſive, *Phyſicorum Libri octo*; quorum ſuprà jam aliquoties mentio facta eſt.

XXXVII.

Trigeſimus ſeptimus (4) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus*, elegans & bonæ notæ in *folio*, literis aureis paſſim exornatus, conſtátque folijs *ducentis viginti novem*, & primum quidem ad *Guarinum Veronenſem*, poſteà autem ad *Joannem Sambucum*, ut ambo propriæ manûs inſcriptione teſtantur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 82 pag. 1, *Ariſtotelis Naturalis Auſcultationis*, ſive, *Phyſicorum Libri octo*, cum præfixâ anonymi cujuſdam antiqui Autoris *Tabulâ Diviſionum Phyſicarum*, quæ inſcribitur, Διαίρεσις τῶν φυσικῶν πραγμάτων, & *Præfatione de varijs Philoſophorum veterum Græcorum Opinionibus Phyſicis*, cujus titulus & principium: Δόξαι παλαιῶν. Τῶν Φυσικῶν οἱ μὲν μίαν ἀρχὴν λέγουσιν, οἱ δὲ πλείους· καὶ τῶν μίαν λεγόντων, οἱ μὲν &c. Præthereà etiam ab eodem vel alio quodam anonymo Autore in margine *antiqua Scholia græca* adjecta ſunt; quibus inſuper accedunt *Guarini Veronenſis Annotationes* itidem *marginales*, partim *græcæ*, partim *latinæ*, propriâ ipſius manu ſcriptæ; ut etiam deinceps in reliquo toto Codice ſingulis paginis videre eſt.

(1) *Vide antiquam* Achatem Cimeliarchij Cæſarei, *quæ Lib. II horũ Commentar. inter pag.* 1000 *&* 1001 *inſerta eſt.*

(2) *Vide* Cæſaris Ripæ *Peruſini Iconologiam pag.* 351.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* quadrageſimus ſeptimus.

(4) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* trigeſimus quintus.

Secundò,

Tabula hæc pertinet ad Libri septimi Commentariorum de Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi paginam 74.

Secundò, & quidem à fol. 83 pag. 1 uſque ad fol. 111 pag. 1, *Ariſtotelis Libri tres de Animâ*, ut ſuprà in Codice XXXVIto, num. 4; atque inſuper *cum Annotationibus marginalibus Guarini Veronenſis.*

Tertiò, & quidem à fol. 112 pag. 1 uſque ad fol. 153 pag. 2, *Ariſtotelis de Cœlo Libri quatuor, cum Annotationibus marginalibus Guarini Veronenſis.*

Quartò, & quidem à fol. 154 pag. 1 uſque ad fol. 176 pag. 1, *Ariſtotelis de Generatione & Corruptione Libri duo; cum Annotationibus marginalibus Guarini Veronenſis.*

Quintò, & quidem à fol. 177 pag. 1 uſque ad fol. 323 pag. 1, *Ariſtotelis Meteorologicorum Libri quatuor, cum Annotationibus marginalibus Guarini Veronenſis;* ibidemque in fine ſubſcriptum eſt, Codicem hunc exaratum eſſe A.C. 1446 à quodam *Demetrio Cycandylâ.* Ipſa ſubſcriptionis verba græca ſunt hæc: Δημήτριος ὁ Κυκανδύλης ἔγραψε.

Sextò, & quidem à fol. 224 pag. 1 uſque ad fol. 227 pag. 1, *Ariſtotelis Liber* περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως, ſive, *de Memoriâ & Reminiſcentiâ*, cujus principium: Τῶν δὲ λοιπῶν πρῶτον σκεπτέον περὶ μνήμης καὶ τοῦ μνημονεύειν, τί ἐστι καὶ διὰ τίνας αἰτίας γίνεται, καὶ &c.

Septimò, & quidem à fol. 227 pag. 2 uſque ad fol. 229 pag. 2, *Ariſtotelis Liber* περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος, ſive, *de Longitudine & Brevitate vitæ*, cujus principium: Περὶ δὲ τοῦ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια τῶν ζώων, τὰ δὲ βραχύβια, &c.

Cæterùm, ſi quis de doctiſſimo celeberrimóque Viro, *Guarino Veronenſi*, primo præſtantiſſimi hujus Codicis manuſcripti *Cæſarei* poſſeſſore, qui A. C. 1460 d. 4 Decembris Ferrariæ obijt, plura ſcire deſideret, is conſulat *Pauli Jovij* Elogia doctorum Virorum, publicatis ingenij monumentis illuſtrium, & *Gerardi Joannis Voſſij* Opus de Hiſtoricis Latinis lib. 3 cap. 7.

XXXVIII.

Trigeſimus octavus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus, elegans & bonæ notæ in *folio*, conſtátque folijs *quadringentis nonaginta quatuor*, & primum quidem ad *Eſaiam Hieromonachum* & (2) *Pneumaticum Cyprium*, poſteà autem ad *Joannem Sambucum* olim pertinuit, à quo, ut ipſe propriâ manu teſtatur, A. C. 1555 Venetijs emptus eſt. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos trigeſimus ſextus.*

K 2 *Primò*,

(2) Πνευματικὸς, *ſubaudito* πατὴρ, *hoc eſt*, Spiritualis Pater, *à Græcis recentioribus appellatur, qui vulgò latinè dicitur* Confeſſarius. *Quâ de re vide plura apud* Joannem Meurſium *in Gloſſario Græco-barbaro.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 78 pag. 2, *Aristotelis Naturalis Auscultationis*, sive, *Physicorum Libri octo, cum anonymi cujusdam Autoris antiqui Scholijs græcis marginalibus.* Præfixus est hisce octo Physicorum Libris *antiquus Græcus Catalogus* omnium toto illo Codice contentorum Tractatuum, cum hâc æquè antiquâ subscriptione: Κτῆμα Ἠσαΐου Ἱερομονάχου καὶ Πνευματικοῦ τοῦ Κυπρίου. Hoc est ad verbum: *Possessio Esaiæ Hieromonachi & Pneumatici Cyprij.* Quòd enim præstantissimus hic *Codex* jam memorati *Esaiæ sumptibus Romæ in Italiâ A. C. 1457, Indictione quintâ, die 25 mensis Martij, Pontificatûs Calixti Tertij anno secundo, cùm eodem tempore Patriarcha Constantinopolitanus esset Gregorius, à Joanne Presbytero Cretensi scriptus & absolutus sit*, clarè & expressè ibidem indicatur folij 439 pag. 2 & fol. 440 pag. 1 his verbis: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ,α υ ν ζ, Ἰνδικτιῶνος πέμπτης, μηνὸς Μαρτίου κε', τῆς ἀρχιερωσύνης τοῦ μακαριωτάτου Κυρίου ἡμῶν, Κυρίου Καλλίστου Πάπα γ' ἔτει β', ἀρχιερατεύοντος καὶ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου, Κυρίου Γρηγορίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ οἰκουμενικοῦ, ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ, ὑπὸ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου Ἠσαΐου Ἱερομονάχου καὶ Πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ Κυπρίου. Ἰωάννης πρεσβύτερος ὁ ἀπὸ τῆς Κρήτης. Exstat præterea in fine ejusdem suprà memorati *Catalogi*, nempe folij secundi, quod quidem membranaceum est, paginâ secundâ, *Imago Aristotelis, Physicorum Libros scribentis*, ita ut ea fideliter delineata, æri incisa, & è regione hujus paginæ collata cernitur.

Secundò, & quidem à fol. 79 pag. 1 usque ad fol. 132 pag. 2, *Aristotelis Libri quatuor de Cœlo.*

Tertiò, & quidem à fol. 133 pag. 1 usque ad fol. 155 pag. 1, *Aristotelis Libri duo de Generatione & Corruptione.*

Quartò, & quidem à fol. 155 pag. 1 usque ad fol. 166 pag. 2, *Aristotelis Liber* περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν, sive, *de Sensu & sensibilibus*, cujus principium: Ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς καθ' αὑτὴν διώρισαι πρότερον, &c.

Quintò, & quidem à fol. 166 pag. 2 usque ad fol. 174 pag. 2, *Aristotelis Liber de Memoriâ & Reminiscentiâ.*

Sextò, & quidem à fol. 174 pag. 2 usque ad fol. 178 pag. 2, *Aristotelis Liber* περὶ ἐνυπνίων, sive, *de Insomnijs*, cujus principium: Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ἐνυπνίων ζητητέον &c.

Septimò,

Septimò, & quidem à fol. 178 pag. 2 usque ad fol. 180 pag. 2, *Aristotelis Liber περὶ τῆς καθ' ὕπνυ μαντικῆς*, sive, *de Divinatione per somnum*; cujus principium: Περὶ δὲ τῆς μαντικῆς τῆς ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένης &c.

Octavò, & quidem à fol. 180 pag. 2 usque ad fol. 186 pag. 2, *Aristotelis Liber περὶ ζώων κινήσεως*, sive, *de Animalium motione*; cujus principium: Περὶ δὲ κινήσεως τῆς τῶν ζώων &c.

Nonò, & quidem à fol. 187 pag. 1 usque ad fol. 189 pag. 2, *Aristotelis Liber de Longitudine & brevitate vitæ*; cujus jam suprà mentio facta est.

Decimò, & quidem à fol. 189 pag. 2 usque ad fol. 201 pag. 2, *Aristotelis Liber περὶ νεότητ@ καὶ γήρως, καὶ ζωῆς καὶ θανάτου, καὶ περὶ ἀναπνοῆς*, sive, *de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte, & de Respiratione*; cujus principium: Περὶ δὲ νεότητ@ καὶ γήρως, &c.

Vndecimò, & quidem à fol. 202 pag. 1 usque ad fol. 210 pag. 2, *Aristotelis Liber περὶ χρωμάτων*, sive, *de Coloribus*; cujus principium: Ἁπλᾶ τῶν χρωμάτων ἐστὶν, ὅσα &c.

Duodecimò, & quidem à fol. 211 pag. 1 usque ad fol. 276 pag. 2, *Aristotelis Meteorologicorum Libri quatuor cum anonymi cujusdam antiqui Autoris Scholiis græcis marginalibus.*

Decimo tertiò, & quidem à fol. 277 pag. 1 usque ad fol. 334 pag. 2, *Aristotelis Libri quatuor περὶ ζώων μορίων*, sive, *de Partibus Animalium*, quorum *primus* incipit: Περὶ πᾶσαν θεωρίαν τε καὶ μέθοδον &c.

Decimo quartò, & quidem à fol. 335 pag. 1 usque ad fol. 440 pag. 1 *Aristotelis Metaphysicorum Libri quatuordecim*, quorum *primus* inscribitur atque incipit his verbis: Ἀριστοτέλους τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ ἢ περὶ θεολογίας βιβλίον πρῶτον, ἤτοι ἄλφα μεῖζον. Πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει &c. Sequitur deinde: Ἀριστοτέλους τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ ἄλφα ἔλαττον. Ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία &c. Plura de his *Metaphysicorum* Libris vide suprà in Recensione Codicis XXXIVti, num. 6.

Decimo quintò, & quidem à fol. 441 pag. 1 usque ad fol. 487 pag. 2, *Manuelis Bryennii Harmonica*, seu, *Musices Ptolemæi Libri tres cum Expositione Bryennii, & elegantissimis Diagrammatibus musicis*. Ipsa tituli græci verba sunt hæc: Μανουὴλ (1) Βρυεννίυ Ἁρμονικῶν Βιβλίον

(1) Perperàm ibi scriptum est Βελαννίυ pro Βρυεννίυ, ut rectè legitur paulò pòst.

Βιβλίον πρῶτον. Μυσικὴ ΠΤΟΛΕΜΑΙ'ΟΥ μετὰ καὶ τῆς ἐξηγήσεως (1) ΒΡΥΕΝΝΙ'ΟΥ. Ἐπειδήπερ ὁ χρόνος καὶ τὴν ἁρμονικὴν ἐπιστήμην, καὶ ταυθ' ὅτω φύσει καλὴν καὶ τιμίαν ὑπάρχουσαν, &c. Ijdem *tres Libri*, ut ſuo deinceps tempore & loco accuratiùs indicabitur, exſtant etiam in alio quodam *Auguſtiſſima Bibliotheca Cæſarea* Codice manuſcripto, ſed ibi, ſine ullâ *Ptolemæi* mentione, ſimpliciter inſcribuntur: Μανυὴλ Βρυεννίυ Ἁρμονικῶν βιβλία γ'· hoc eſt: *Manuelis Bryennij Harmonicorum Libri tres*; ſubjunguntурque ibidem jam memoratis *tribus Bryennij Libris Commentaria Porphyrij in duos Ptolemæi Harmonicorum Libros*, à *Bryennij Harmonicis* omninò diverſa. Cæterùm ipſa *Prænominis* diverſitas ſatis per ſe indicat, *Manuelem* hunc *Bryennium* non eſſe confundendum cum *Nicephoro Bryennio*, (2) *Annæ Comnenæ marito*, cujus *Libros quatuor Commentariorum de Rebus Byzantinis* R. P. *Petrus Poſſinus* S. I. in Corpore Hiſtoriæ Byzantinæ Pariſino (3) græcè & latinè edidit, & non ſolùm ipſe, verùm etiam Nobiliſſimus atque doctiſſimus Dominus *Carolus Du-Freſne* in eodem Corpore Hiſtoriæ Byzantinæ (4) eruditiſſimis Notis illuſtravit.

Decimo ſextò, & quidem à fol. 488 pag. 1 uſque fol. 494 pag. 1, *Timæi Locri*, Philoſophi Pythagorei celeberrimi, *Liber de Animâ Mundi & Naturâ*; de quo vide plura (5) ſuprà in Recenſione Codicis Vti, num. 3.

XXXIX.

Trigeſimus nonus (6) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in folio, conſtátque folijs *centum triginta ſeptem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Ariſtotelis Naturalis Auſcultationis* ſive *Phyſicorum Libri octo*, *de Cœlo Libri quatuor*, & *de Generatione atque Corruptione Libri duo*; quorum omnium ſuprà jam aliquoties mentio facta eſt.

XL.

Quadrageſimus (7) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, principio & fine mutilus, conſtátque nunc folijs *centum viginti quatuor*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus Conſtantinopoli. Continentur eo *Ariſtotelis Phyſicorum Liber ſeptimus & octavus*, *de Senſu & ſenſilibus Liber unus*, & *de Partibus animalium*

(1) *Ita ibi rectè ſcriptum eſt; nempe* Βρυεννίυ, *non autem, ut ſuprà perperàm*, Βρυεννίυ.

(2) *Vide Tabulam Genealogicam* Familiæ Comnenæ, *quæ Lib. V horum Commentariorum inter pag.* 170 *&* 171 *inſerta eſt*.

(3) *Et quidem in eo Tomo, quo continentur* Procopij Cæſareenſis Opera.

(4) *Et quidem in eo Tomo, quo continentur* Joannis Cinnami Hiſtoriarum Libri ſex.

(5) *Vide ſuprà pag.* 9, 10.

(6) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* vigeſimus ſeptimus. (7) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* ſexageſimus ſeptimus.

um Libri quatuor, & περὶ ζώων γενέσεως, sive, *de Generatione animalium Libri quatuor priores*, quorum *primus* incipit: Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἄλλων μορίων &c.

XLI.

Quadragesimus primus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, principio & alijs quoque nonnullis locis mutilus, constátque nunc folijs *sexaginta uno*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo *Aristotelis Libri Naturalis Auscultationis* sive *Physicorum*, *Libri de Partibus animalium* & *Libri de Generatione animalium*; sed ferè omnes mutili & imperfecti.

(1) *Fuit is olim inter Codices MSstos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus decimus quartus.

XLII.

Quadragesimus secundus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus, sed bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *quingentis quadraginta quatuor*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathusalam, Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum totum suâ manu ad proprium usum scripsit; posteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, comparatus est *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit is olim inter Codices MSstos Philosophicos & Philologicos Græcos* sexagesimus quintus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 2 pag. 1, *Georgij Pachymeris Prolegomena in Aristotelis Libros octo Naturalis Auscultationis* sive *Physicorum*. Ipsa tituli græci verba cum principio sunt hæc: Γεωργίου τοῦ Παχυμέρους, τίς ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου. Σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου ἐστὶ, ζητῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων. &c.

Secundò, & quidem à fol. 3 pag. 1 usque ad fol. 11 pag. 1, *Simplicij Prolegomena in Aristotelis Libros octo Naturalis Auscultationis* sive *Physicorum*; quorum titulus & principium: Θεμιστίου Προλεγόμενα εἰς τὴν φυσικὴν Ἀριστοτέλους ἀκρόασιν. Τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως μαθεῖν ἐστι ῥαδίως, εἰ τὸν κατ᾽ αὐτὸν διαιρέσεως τοῦ φυσικοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας ἐπιμνησθείημεν· &c. Vide *Commentariorum Simplicij in Aristotelis octo Physicorum Libros* editionem *græcam* Aldinam A. 1526 in folio, & eorundem editionem *latinam* Joannis Vincentij à Collibus Venetijs typis Hieronymi Scoti A. 1587. itidem in folio.

Tertiò, & quidem fol. 11 pag. 2, *Mathusalæ*, cognomine *Machiris, Monachi Sancti Montis Sinai, Observationes duæ Physicæ de Principijs naturalibus*, quarum *prima* inscribitur atque incipit hoc modo:

Σημειω

Σημειῶ σοι καὶ ταῦτα τῷ φιλομαθεστάτῳ ἐγὼ Μαθουσάλας μονάζων ὁ Μαχαίρ. Αἱ διαφοραὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Δημοκρίτου· θέσις, σχῆμα, &c.

Quartò, & quidem à fol. 12 pag. 1 usque ad fol. 27 pag. 2, *Themistij Paraphrasis in Aristotelis Librum primum Analyticorum posteriorum*, cujus titulus & principium: Θεμιστίου Παράφρασις εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἀποδεικτικῆς Ἀριστοτέλους. Ἐμοὶ συντάττεσθαι μὲν ἐξηγήσεις τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων μετὰ τοσούτους τε καὶ τοιούτους, οὐ δοκεῖ &c. Plura de hâc *Themistij Paraphrasi* vide (1) suprà in recensione Codicis XXXmi, num. 7.

(1) Vide suprà pag. 69.

Quintò, & quidem à fol. 28 pag. 1 usque ad fol. 243 pag. 2, *Themistij Paraphrasis in Libros octo Naturalis Auscultationis* sive *Physicorum Aristotelis*, cujus titulus & principium: Πρόκειται τῇδε τῇ συγγραφῇ, ἐπισήμην τινὰ ποιήσασθαι τῆς τε φύσεως καὶ &c; finis autem: τοιαύτη δὲ ἡ τοῦ ὅλου κίνησις, ἐκεῖ ἄρα τὸ κινοῦν. Sequitur deinde hæc suprà memorati *Monachi Mathusalæ* subscriptio: Μαθουσάλας ὁ μοναχὸς καὶ ταύτην τὴν ἀγαθὴν βίβλον ἑαυτῷ ἐξέγραψεν ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει Σινᾶ. Hoc est: *Mathusalas Monachus etiam hunc bonum Librum sibi descripsit in Sancto Monte Sinâ.* Notandum porrò est, *Themistianæ* illi *Paraphrasi in Librum primum, quartum, sextum, septimum* & *octavum*, adscripta ibidem esse in margine etiam *Simplicij Scholia* in eosdem Physicorum Libros, ex suprà memoratis integris ejus & amplissimis Commentarijs à *Mathusalâ Monacho* excerpta. Huc insuper accedunt *Michaelis Pselli Argumenta & propria quædam Considerationes in Librum sextum & septimum* sub hoc titulo: Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως ϛʹ, μετ' ἐπιστάσεων Μιχαὴλ ὑπερτίμου τοῦ Ψελλοῦ.

Sextò, & quidem à fol. 244 pag. 1 usque ad fol. 249 pag. 2, *Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai, Excerpta quædam de Fato ex Alexandri Aphrodisiensis Libro secundo de Animâ*; item *de Sanctissimâ Trinitate ex Hermete Trismegisto, Platone, Aristotele*, & *Eunomio.*

Septimò, & quidem à fol. 250 pag. 1 usque ad fol. 368 pag. 2, *Themistij Paraphrasis in Aristotelis Libros tres de Animâ*; quæ incipit: Περὶ ψυχῆς, ὅσα δυνατὸν σὺν ἐπιστήμῃ λαβεῖν, ἀκολουθοῦντας Ἀριστοτέλει, &c; desinit autem: καὶ περὶ τὸ σημαίνειν ἑτέρῳ. Plurâ de hâc *Themistij Paraphrasi* vide (2) suprà in recensione Codicis XXVti, num. 6. Notandum porrò est, *Themistianæ* illi *Paraphrasi* in posteriori hoc

(2) Vide suprà pag. 60.

hoc Codice manuſcripto adſcripta eſſe in margine etiam *Alexandri Aphrodiſienſis Scholia*, ex *Libris* ejus *duobus de Animâ* à *Mathuſalâ Monacho* excerpta, unà *cum proprijs quibuſdam ejuſdem Mathuſalæ Annotationibus*; quibus ipſe in fine hæc ſubſcripſit: Μαθουσάλας ὁ Μαχελς καὶ ταύτην τὴν θειοτάτην βίβλον ἑαυτῷ ἐξέγραψεν ἐν πόνῳ καὶ ἀσθενείαις καὶ κινδύνοις πολλοῖς.

Octavò, & quidem à fol. 369 pag. 1 uſque ad fol. 375 pag. 1, *Themiſtij Paraphraſis in Ariſtotelis Librum de Memoriâ, & Reminiſcentiâ*, quæ incipit his verbis: Περὶ δὲ μνήμης καὶ τοῦ μνημονεύειν λεκτέον τί ἐστι, καὶ &c. Vide Operum Themiſtij editionem græcam Venetam Aldinam A. 1534 fol. 96 pag. 1.

Nonò, & quidem à fol. 376 pag. 1 uſque ad fol. 415 pag. 1, *Ariſtotelis Liber de Senſu & ſenſilibus, Liber de Memoriâ & Reminiſcentiâ, Liber de Somno & Vigiliâ, Liber de Inſomnijs*, & *Liber de Divinatione per ſomnum*, cum *Mathuſalæ, Monachi Sancti Montis Sinai, Annotationibus græcis* ſparſim adjectis.

Decimò, & quidem à fol. 415 pag. 2 uſque ad fol. 416 pag. 1, *Mathuſalæ, Monachi Sancti Montis Sinai, Annotatio Medico-Phyſica, cur ſeptimeſtres & novimeſtres partus vitales ſint, octimeſtres autem minimè*; cujus principium: Διὰ τί τὰ ἑπταμηνιαῖα καὶ ἐννεαμηνιαῖα ζωογονεῖται, τὰ δὲ ὀκταμηνιαῖα &c. Φυσικὴ αἰτία εἰς τὸ αὐτό. Ἐὰν πληρωθῇ ἡ μήτρα &c. Vide etiam de eâdem quæſtione *Hippocratem* peculiaribus duobus Libris de Septimeſtri & Octomeſtri partu; Ariſtotelem lib. 7 Hiſtor. Animal. cap. 4, *Alexandrum Aphrodiſienſem* Problemate quadrageſimo ſeptimo Libri ſecundi, pag. 313 editionis græcæ Sylburgianæ Operum Ariſtotelis Tomo VII, & *Aulum Gellium* Noctium Atticarum lib. 3 cap. 16.

Vndecimò, & quidem à fol. 416 pag. 1 uſque ad fol. 421 pag. 1, *Michaelis Pſelli fragmenta quædam de Mente, de Animâ, de Platonicâ Pſychogoniâ, & de Ideis*; quorum primum inſcribitur atque incipit his verbis: Μιχαὴλ ὑπερτίμου τοῦ Ψελλοῦ περὶ νοῦ κα΄. Ὁ πᾶς νοῦς μετέχεται ὑπὸ πάσης ψυχῆς· ὁ δὲ πρῶτος νοῦς οὐδεμίας ψυχῆς μεθεκτός ἐστιν. ὁ γὰρ &c.

Duodecimò, & quidem à fol. 421 pag. 1 uſque ad fol. 433 pag. 1, *S. Maximi* τοῦ Ὁμολογητοῦ ſive *Confeſſoris*, qui (1) aliàs etiam *Monachus, Abbas*, & *Martyr* ſolet appellari, & A. C. 662 obijt, *Fragmenta quædam de Animâ*; quorum primum inſcribitur atque incipit hoc modo: Τοῦ σοφωτάτου ΜΑΞΙΜΟΥ τοῦ Ὁμολογητοῦ, μερικόν. (1) *Vide Lib. III horum Commentar. pag. 252.*

Ἐι

Ει γὰρ ἀνθρώπε μέρη, καθὼς προαποδέδοται, τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τυγχάνουσι τὰ δὲ μέρη &c.

Decimo tertiò, & quidem à fol. 434 pag. 1 uſque ad fol. 456 pag. 1, Excerpta quædam *ex S. Gregorij, Epiſcopi Nyſſeni, Hexaëmero*, quorum primùm inſcribitur: Ὅτι διὰ τὴν αἰσθήσεων ὁ νοῦς ἐνεργεῖ. Plura hâc de re vide Libri primi horum Commentariorum pagina 99.

Decimo quartò, & quidem à fol. 457 pag. 1 & 2, *ex Joannis Metropolitæ Naupacti Epiſtolâ Excerptum de Aere*, cujus titulus & principium: Ἐξ ἐπιστολῆς ταῦτα Ἰωάννε Μητροπολίτε Ναυπάκτε. Ἀὴρ δὲ φύσει θερμὸς &c.

Decimo quintò, & quidem à fol. 458 pag. 1 uſque ad fol. 484 pag. 2, *Nemeſij Epiſcopi Opuſcula tria; quorum primum de Junctione Animæ & Corporis* inſcribitur atque incipit hoc modo: Νεμεσίε Ἐπισκόπε τὰ Ἀδαμαντίε περὶ ἑνώσεως ψυχῆς καὶ σώματος. ζητητέον δὲ, πῶς ψυχῆς καὶ σώματος ἀψύχε γίνεται ἕνωσις ἄπορον γὰρ &c; *ſecundum de Elementis:* Περὶ στοιχείων. Τὸ στοιχεῖον τὸ κοσμικὸν &c; *tertium de quinque Senſibus:* Περὶ τῆς φανταστικῆς. Φανταστικὸν μὲν ὖν ἐστι δύναμις τῆς ἀλόγε ψυχῆς διὰ τὴν αἰσθητηρίων &c. Vide ſuprà pag. 70, & R. P. *Philippi Labbei* S. I. Diſſertationem de Scriptoribus Eccleſiaſticis Tom. II pag. 100.

Decimo ſextò, & quidem à fol. 484 pag. 2 uſque ad fol. 488 pag. 1, *Georgij Gemiſti Plethonis*, qui ſeculo poſt Chriſtum *decimo quinto* cum *Cardinale Beſſarione* floruit, *Fragmentum de Fato;* cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτε Γεωργίε τῆ Γεμιστῆ περὶ Εἱμαρμένης θαυμάσιον. οἶμαι δὲ τῦτον εἶναι καὶ Πλωθώδιον καὶ Πλήθωνα, εἰς ἃ καὶ Γεώργιον τὸν Σχολάριον ἀπηντημένον ἐυρομένη σοφῶς ἄγαν καὶ θαυμασίως. Πότερα δὲ ὡρισαί τε καὶ εἵμαρται ἅπαντα τὰ μέλλοντα &c.

Decimo ſeptimò, & quidem à fol. 488 pag. 1 uſque ad fol. 489 pag. 2, *Michaelis Pſelli Fragmentum de Neceſſitate*, cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτε καὶ ὑπερτίμε Μιχαὴλ τῆ Ψελλῆ περὶ ἀνάγκης. Ἀνάγκην ὀνομάζουσιν οἱ φιλόσοφοι &c.

Decimo octavò, & quidem à fol. 490 pag. 1 uſque ad fol. 510 pag. 2, *Excerpta ex Georgio Pachymere de Cœlo, Sole, Eclipſi Solari, Diebus & Noctibus, & de quatuor Anni Temporibus;* quorum titulus & principium: Γεωργίε τῆ Παχυμέρες περὶ Οὐρανῦ. Τὸ δῆκον

ἀπὸ

ἀπὸ τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ στερεώματος ἕως τοῦ κοίλου τῆς σεληνιακῆς σφαίρας &c.

Decimo nonò, & quidem à fol. 510 pag. 2 usque ad fol. 515 pag. 1, *Nicephori Blemmydæ Fragmentum Geographicum*, cujus titulus & principium: Περὶ οἰκήσεων τοῦ Βλεμμύδους. Οἰκουμένης καθ' ὑπόθεσιν ὅλης τῆς γῆς; τῶν οἰκήσεων αἱ μὲν, περίσκιοι κληθήσονται, αἱ δ' ἀμφίσκιοι, αἱ δ' ἑτερόσκιοι περίσκιοι μὲν &c.

Vigesimò, & quidem à fol. 515 pag. 2 usque ad fol. 528 pag. 1, *Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai*, Excerpta varia; inter quæ sunt *Philosophica* quædam *ex Suidæ Lexico*.

Vigesimo primò, & quidem à fol. 528 pag. 1 usque ad fol. 531 pag. 1, *Michaelis Pselli Allegoriæ quarundam Fabularum Poeticarum*, quarum titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ ἀναγωγαί. Ἀναγωγὴ εἰς τὸν Τάνταλον. Πάλιν &c.

Vigesimo secundò, & quidem fol. 531 pag. 2 & fol. 532 pag. 1, *ex Suidæ Lexico Excerptum de Motu*; cujus titulus & principium: Ἐκ τοῦ Σουΐδα βίβλου. Κίνησις. Τῆς κατὰ τόπον κινήσεως &c. Vide Lexici Suidæ editionem græco-latinam Æmilij Porti pag. 1460.

Vigesimo tertiò, & quidem fol. 532 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Epigrammata quædam in Hortum*, quorum *primum* incipit: Ὁρᾷς θεατὰ φυτῶν τὴν χάριν, &c.

Vigesimo quartò, & quidem à fol. 533 pag. 1 usque ad fol. 538 pag. 1, *Theodori Prodromi*, qui principio seculi post Christum duodecimi sub *Imp. Alexio Commeno* floruit, *Poema Astronomicum versibus politicis ad Sebastocratorissam Irenen*; cujus titulus & principium: Στίχοι συντεθέντες παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Φιλοσόφου, κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου τῇ Σεβαστοκρατορίσσῃ, Κυρίᾳ Εἰρήνῃ. Ἔργε ψυχὴ Βασίλισσα μεγαλοπρεπεστάτη &c.

Vigesimo quintò, & quidem à fol. 539 pag. 1 usque ad fol. 543 pag. 2, *ex Theodoreti, Episcopi Cyrensis, Opere Therapeutices sive Curationis ethnicarum affectionum Excerpta de Materiâ Mundi, de Generatione, de Naturâ hominis, & de Animâ*; quorum *primum*, inscribitur atque incipit his verbis: Τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου περὶ ὕλης κόσμου. (1) Ξενοφάνης μὲν οὖν ὁ Ὀρθομένους, ὁ Κολοφώνιος, ὁ τῆς Ἐλεατικῆς αἱρέσεως ἡγησάμενος, &c.

Vigesimo sextò, & quidem fol. 544 pag. 1 & 2, ex *Platonis Epistolâ*

(1) Vide editionem ejus Operis græco-latinam Sylburgianam Commelinianam, Serm. IV, pag. 57; sed ibi legitur περὶ ὕλης καὶ κόσμου.

(1) Vide supra pag. 11, & operum Platonis editionem græco-latinam Lugdunensem pag. 719.

stolâ (1) *septimâ ad Dionis Syracusani propinquos & familiares Excerptum*, cujus titulus & principium: Πλάτων@ τῶν Δίωνος οἰκείοις τε καὶ ἑταίροις εὖ πράττειν. Ἐπεστείλατέ μοι νομίζειν χρῆναι τὴν διάνοιαν ὑμῶν τὴν αὐτὴν εἶναι ἣν εἶχε καὶ Δίων, &c.

Vigesimo septimò, & quidem fol. 545 pag. 1, ex *Suidæ Lexico Excerptum de Physicâ*; cujus titulus & principium: Ταῦτα ἐκ τοῦ Σουίδα βίβλου. Φυσικὸς λόγος. Παρὰ φιλοσόφοις μὲν τὸν ἠθικὸν διεξέρχονται περὶ τῆς φυσικῆς, τουτέστι, περὶ σωμάτων, περὶ ἀρχῶν καὶ στοιχείων, &c. Vide suprà citatam editionem græco-latinam pag. 1100.

XLIII.

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos quinquagesimus nonus.

Quadragesimus tertius (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, & ob evanescentiam scripturæ multis locis vix amplius legibilis, constátque folijs *centum nonaginta quatuor*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 113 pag. 2, *Georgij Pachymeris Expositio in Aristotelis Naturalis Auscultationis sive Physicorum Libros octo*; cujus titulus & principium: Ἐξήγησις σύντομος καὶ σαφεστάτη εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν τοῦ σοφωτάτου πρεσβυτέρου τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ Δικαιοφύλακος τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου Γεωργίου τοῦ Παχυμέρη. Τὸ παρὸν βιβλίον, οὗ σὺν Θεῷ ἀρχόμεθα, ἔστι μὲν τοῦ φυσικοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας, &c.

(3) Vide ibi imprimis fol. 189 pag. 2.
(4) Vide ibi imprimis fol. 118 pag. 1 & fol. 113 pag. 1.

Secundò, & quidem à fol. 114 pag. 1 usque ad fol. 194 pag. 2, anonymi cujusdam Collectoris *Excerpta miscellanea ex varijs Sanctorum Patrum, nempe* (3) *S. Gregorij Episcopi Nysseni*, (4) *S. Joannis Damasceni*, &c, *aliorumque Scriptorum Ecclesiasticorum Operibus*, maximâ ex parte ad *Philosophiam*, & præcipuè quidem *Naturalem*, pertinentia. Exstat etiam ibidem *Photij Patriarchæ Constantinopolitani Fragmentum aliquod de Processione Spiritûs Sancti* fol. 117 pag. 1 & 2.

XLIV.

(5) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus sexagesimus secundus.

Quadragesimus quartus (5) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, constátque folijs *centum quinquaginta quatuor*, & primùm quidem ad *Mathusalam Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum suâ manu scripsit, posteà autem ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 7 pag. 1, *Simplicij in*

in Aristotelis Naturalis Auscultationis sive Physicorum Libros octo Prolegomena; quorum principium: Τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως μαθεῖν ἐστι ῥᾳδίως &c. Plura de ijsdem vide suprà in Recensione Codicis XLIIdi, num. 2.

Secundò, & quidem à fol. 7 pag. 2 usque ad fol. 8 pag. 2, *Georgij Pachymeris in Aristotelis Physicorum Libros octo Prolegomena*; quorum principium: Σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου &c. Plura vide suprà in Recensione Codicis XLIIdi, num. 1.

Tertiò, & quidem à fol. 9 pag. 1 usque ad fol. 134 pag. 2, *Themistij Paraphrasis in Aristotelis Naturalis Auscultationis sive Physicorum Libros octo*; cujus principium: Πρόκειται τῇδε τῇ συγγραφῇ &c; finis autem: ἐκεῖ ἄρα τὸ κινοῦν. Sequitur deinde hæc suprà memorati *Monachi Mathusalæ* subscriptio: Μαθουσάλας ὁ ἀσκητὴς καὶ ταύτην τὴν ἀγαθὴν βίβλον ἑαυτῷ ἐξέγραψεν ἐν νήσῳ τῇ Κύπρῳ. Plura de hâc *Themistij Paraphrasi* vide suprà in Recensione Codicis XLIIdi, num. 5.

Quartò, & quidem à fol. 135 pag. 1 usque ad fol. 137 pag. 2, *Demosthenis Oratio Olynthiaca secunda cum Libanij Sophistæ Hypothesi sive Argumento*; cujus principium: Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, &c.

Quintò, & quidem à fol. 138 pag. 1 usque ad fol. 154 pag. 2, *Nicephori Blemmydæ Logica*, cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου Βλεμμύδους ἡ βίβλος αὕτη. Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν &c. Προοίμιον. Βασιλείας καὶ φιλοσοφίας πολὺ τὸ συγγενές τε καὶ ὁμοιότροπον &c. Edita autem ea jam est *græcè* & *latinè* aliquoties.

XLV.

Quadragesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátq; folijs *centum & quatuor*, & primùm quidem ad R. P. *Zenobium Acciaiolum Florentinum* Ordinis Prædicatorum d. 14 Januarij A. C. 1497, posteà autem ad *Joannem Sambucum* A. C. 1536, ùt ipsi propriâ manu ibi testantur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 77 pag. 2, *Alexandri Aphrodisiensis difficilium Physicarum sive Naturalium Quæstionum & Solutionum Libri tres*, quorum *primus* inscribitur atque incipit hoc modo: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως Φυσικῶν (2) σχολιῶν ἀποριῶν καὶ λύσεων Λόγος α'. Κεφάλαιον α'. Διὰ τίνων ἄν τις συστήσαιτο πρῶτον

(1) *Fuit in olim inter Codices MSstos Philosophicos & Philologicos Græcos decimus.*

(2) *Pro σχολιῶν perperàm ibi legitur χολίων & χολικῶν.*

αἴτιον κατὰ Ἀριστοτέλην. Εἰ αἱ οὐσίαι πᾶσαι φθαρταὶ, φθαρτὰ πάντα ἔσται ἀχώριστα γὰρ τὰ ἄλλα &c; *tertius* autem sive ultimus desinit: τὰ ἐκ τῆς τῶν ἀμερῶν συνθέσεως γίνεσθαι τὰ μεγέθη.

Secundò, & quidem à fol. 77 pag. 2 usque ad fol. 104 pag. 1, ejusdem *Alexandri Aphrodisiensis difficilium Ethicarum sive Moralium Quæstionum & Solutionum Liber*, cujus titulus & principium: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως σχολικῶν Ἠθικῶν ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλίον. Κεφάλαιον α΄· Ἀπορία πρὸς τοὺς τὸ ζῆν ἀγαθὸν εἶναι λέγοντας. Εἰ τὸ εὐπλεῖν ἀγαθὸν, τὸ δὲ κακῶς κακὸν, &c; finis autem: ὅτι μηδέ ἐστι τῇ οὐσίᾳ ἐναντίον. Prodierunt hi *quatuor Quæstionum Naturalium & Moralium Libri græcè* in lucem Venetijs A. 1536; *latinè* autem ibidem A. 1555, *Hieronymo Bagolino Veronensi* patre & *Joanne Baptistâ* filio interpretibus, itidem in folio.

XLVI.

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos nonagesimus tertius.

Quadragesimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque folijs *centum viginti septem*. Continentur eo *Alexandri Aphrodisiensis Commentaria in Aristotelis Libros quatuor Meteorologicorum*; quorum titulus & principium: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως τῶν Ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν ὑπόμνημα πρῶτον. Περὶ μὲν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πάσης κινήσεως φυσικῆς] Ἀρχόμενος τῶν μετεωρολογικῶν, πρῶτον ἡμᾶς ὑπομιμνήσκων τῶν εἰρημένων ἤδη περὶ τῶν ἐν τῇ φυσικῇ πραγματείᾳ, ἅμα καὶ τὴν τάξιν ἡμῖν προϋπογράφει πάσης τῆς φυσικῆς θεωρίας, &c. Prodierunt hæc *Commentaria græcè* in lucem Venetijs A. 1527 in folio; nec non *latinè* ibidem A. 1556 in folio, *Joanne Baptistâ Camotio* interprete; incipitque ea versio latina his verbis: *Initium faciens (Aristoteles) rerum meteorologicarum, primùm nobis redigit in memoriam, quæcunque jam ab ipso comprehensa sunt in eo tractatu, qui est de Natura: simúlque nobis ordinem præscribit omnis physicæ considerationis*, &c.

XLVII.

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus sexagesimus primus.

Quadragesimus septimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *centum triginta quinque*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 11 pag. 2, *Aristotelis Liber de Mundo ad Alexandrum Magnum*, cujus titulus & principium:

cipium: Ἀριστοτέλους περὶ Κόσμου πρὸς τὸν ἐν βασιλεῦσι δοκιμώτατον Ἀλέξανδρον. Πολλάκις μὲν ἔμοιγε θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον ὄντως χρῆμα, ὦ Ἀλέξανδρε, ἡ φιλοσοφία ἔδοξεν εἶναι &c. Plura de hoc Libro vide Libri *ſexti* horum Commentariorum pag. 106 in Recenſione Codicis manuſcripti Medici Græci XIXni, num. 13; quibus obiter nunc addo, eundem Librum etiam à *Joanne Langio*, celeberrimo Philoſopho & Medico, A. 1606 Francofurti typis Matthæi Beckeri *latinè* in octavo editum, & ampliſſimo doctiſſimoque *Commentario* illuſtratum eſſe, ibique inſcribi *Coſmuſiſtaſiam Ariſtotelicam*, ſive, *Theatrum Mundi minoris*. Exſtant prætereà in eundem Librum eruditiſſimæ quoque Annotationes *Simonis Grynæi*.

Secundò, & quidem fol. 11 pag. 2, *Procli Diadochi Platonici Scholium Aſtronomicum de duodecim Signis Zodiaci*, cujus titulus & principium: Σχόλιον Πρόκλου οὐρανοδρόμου. Περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων εἰπεῖν ἀστρολογικῶς ὁρμημένῳ μοι, δέον κεφαλαιωδέστερον ἐκθεῖναι πάσας ἀστροθεσίας ἐν τῷ ζωδιακῷ &c.

Tertiò, & quidem fol. 12 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Diagramma ſynopticum de quatuor Scientijs Mathematicis, Arithmeticâ, Muſicâ, Geometriâ & Aſtronomiâ.*

Quartò, & quidem à fol. 13 pag. 1 uſque ad fol. 40 pag. 2, *Claudij Ptolemæi Peluſiotæ*, qui propter Obſervationes Aſtronomicas, *Alexandriæ* factas, vulgò cognominatur *Alexandrinus*, quique ſeculo poſt Chriſtum *ſecundo* ſub *Impp. Hadriano, Antonino Pio* & *M. Antonino Philoſopho* floruit, Τετράβιβλος σύνταξις, hoc eſt, *Quadripartita Compoſitio*, ſive, *Opus quadripartitum de Aſtrorum judicijs ad Syrum;* quod quidem aliàs rectè in *Libros quatuor* dividitur, in præſenti autem Codice imperfectum eſt, & tantùm conſtat *Capitibus viginti & uno;* quorum titulus & principium: Κλαυδίου Πτολεμαίου (1) Κεφάλαια τῆς Ἀστρονομικῆς τέχνης. Κεφάλαιον α΄. Προοίμιον (2) πρός τινα Σύρον ἑαυτοῦ φίλον. Τῶν τὸ δι᾽ ἀστρονομίας προγνωστικὸν τέλος κατασκευαζόντων, ὦ Σύρε, δύο τῶν μεγίστων καὶ κυριωτάτων ὑπαρχόντων, &c; vigeſimum autem primum ſive ultimum Caput inſcribitur atque incipit hoc modo: Κεφάλαιον κα΄ περὶ τῆς τῶν φωστήρων συζυγίας. Ἀπόγραψαι τὰς κατὰ τὴν κθ΄ τῆς σελήνης ἐποχὰς τῶν δύο φωστήρων, &c. Adjuncta ſunt his Capitibus multa *Diagrammata Aſtrologica*, quæ in editionibus impreſſis non exſtant. Prætereà præfixa ibidem eſt *Capiti primo*,

(1) *Hoc eſt:* Claudij Ptolemæi Capita Aſtronomicæ Artis.

(2) *Hoc eſt:* Procemium ad quendam Syrum ſuum amicum. *In editione autem græcâ* Joachimi Camerarij, *Norimbergæ A. 1535 in quarto impreſſâ, legitur* πρὸς Σύρον ἀδελφὸν, *hoc eſt*, ad Syrum fratrem.

primo, five *Ptolemæi Proœmio*, etiam alterius cujusdam *anonymi antiqui Autoris Græci Præfatio historica de Claudij Ptolemæi ætate, & de Astrologiæ Judiciariæ antiquissimis apud Græcos Scriptoribus*; quæ quia multas ob causas valdè notabilis, hactenùs tamen, quod quidem ego sciam, publicâ luce nondum donata est, integram ecce eam hic exhibeo: Οὗτος ὁ ΠΤΟΛΕΜΑΓΟΣ κατὰ τὸν Ἀδριανοῦ μὲν ἤνθησε χρόνους· διήρκησε δὲ καὶ μέχρι Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου. ἐν ᾧ χρόνῳ καὶ Γαληνὸς ἰατρικῇ διεφαίνετο, καὶ Ἡρωδιανὸς ὁ γραμματικός, καὶ Ἑρμογένης ὁ περὶ τέχνης γράψας ῥητορικῆς. Πρῶτος δὲ παρ' Ἕλλησιν ὁ Χῖος Οἰνοπίδης τὰς ἀστρολογικὰς μεθόδους ἐξήνεγκεν εἰς γραφήν· ἐγνωρίζετο δὲ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καθ' ὃν καιρὸν καὶ Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἦν, καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, καὶ Ἡρόδοτος, ὡς ἔνιοι φασί, ὁ ἱστορικός, ὁ Ἁλικαρνασσεύς. μετὰ δὲ τὸν Οἰνοπίδην Εὔδοξος ἐπὶ ἀστρολογίαν δόξαν ἤνεγκε οὐ μικράν, συνακμάσας Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ, καὶ Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ, ἰατρικήν τε ἀσκοῦντι, καὶ ἱστορίας ἀναγράφοντι. Hoc est. *Hic PTOLEMÆVS Imp.* (1) *Adriani quidem temporibus floruit; permansit autem in vitâ usque ad Imperium Marci Antonini Philosophi. Quo eodem tempore etiam Galenus Arte Medicâ clarebat, & Herodianus Grammaticus, & Hermogenes, qui de Arte scripsit Rhetoricâ. Primus autem apud Græcos Astrologicas methodos literis mandavit,* (2) *Oenopides Chius; qui innotuit circa finem* (3) *Peloponnesiaci belli: quo eodem tempore & Gorgias Rhetor vivebat, & Zeno Eleates, & Herodotus, ut quidam affirmant, Historicus, patriâ Halicarnassensis. Post Oenopidem verò Astrologiæ gloriam attulit non exiguam Eudoxus; qui eodem floruit tempore, quo Plato Philosophus, & Ctesias Cnidius, Medicinam exercens, simul & Historias conscribens.* Hucusque anonymi illa Præfatiuncula, Historiæ Literariæ illustrandæ haud mediocriter inserviens. Quod porrò ad *Syrum*, cui *Ptolemæus* Opus suum quadripartitum dedicavit, attinet, is in præsenti Codice manuscripto *Cæsareo* φίλος sive *Amicus* tantùm vocatur *Ptolemæi*; in *Joachimi* autem *Camerarij* editione græcâ impressâ Norimbergensi anni 1536 in quarto pro φίλος legitur ἀδελφός, hoc est, *Frater*. *Anonymus* verò *antiquus Græcus* jam memorati Operis *Explanator*, cujus Ἐξήγησιν sive (4) *Expositionem*, cum *Porphyrij Philosophi*

(1) *Apud* Suidam, *ubi de ætate ejusdem* Ptolemæi *agitur, nulla* Imp. Adriani *fit mentio, sed tantùm* Imp. Marci Antonini Philosophi.

(2) *Confer cum his, quæ de eodem* Oenopide *refert* Gerardus Joannes Vossius *in Opere de Scientijs Mathematicis capite trigesimo tertio.*

(3) *Cœpit* Peloponnesiacum *hoc* bellum *anno ante Æram Christianam vulgarem* 431, *desijt autem anno ante jam memoratam Æram* 404, *Seculo nempe ante Christum* quinto. *Vide Prodromum meum Historiæ Literariæ lib.* 2 *pag.* 212.

(4) Anonymi *hæc* Expositio *prorsùs diversa est à* Procli Paraphrasi *in eosdem quatuor Ptolemæi Libros, quam* Philippus Melanchthon *Basileæ A.* 1554 *typis Joannis Oporini tantùm græcè in octavo edidit sub hoc titulo:* Πρόκλου τοῦ Διαδόχου τῶν ἀσαφῶς εἰρημένων Πτολεμαίῳ καὶ δυσπαρακολουθήτως ἐν τῇ αὐτοῦ τετραβίβλῳ ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ εὐπαρακολούθητον μεταχείρησις.

Philosophi Isagoge sive *Introductione in* idem *Ptolemai Quadripartitum Opus*, Henricus Petri Basileæ A. 1559 græcè & latinè in folio edidit, quémque nonnulli *Proclum* esse existimant, de eodem *Syro* sic scribit: Προσφωνεῖ δὲ τῷ ΣΥΡΩ τὸ βιβλίον, πρὸς ὃν καὶ τὰς ἄλλας αὐτοῦ πάσας πραγματείας προσεφώνησεν. λέγουσι δέ τινες, ὡς πέπλασται αὐτῷ τὸ τοῦ ΣΥΡΟΥ ὄνομα· ἄλλοι δὲ ὅτι οὐ πέπλασται, ἀλλ' ἰατρὸς ἦν οὗτος, ἀχθεὶς καὶ διὰ τούτων τῶν μαθημάτων. Hoc est: *Dedicat autem hoc Opus SYRO, cui & reliqua Opera omnia inscripsit. Et nonnulli quidem nomen hoc SYRI fictum esse dicunt; alij verò illud non esse fictum affirmant, sed Syrum istum fuisse Medicum, qui simul etiam in Scientijs Mathematicis versatus sit.* Notandum denique est, *Quadripartitum* illud *Ptolemai Opus* jam sæpè & *græcè* & *latinè* diversis temporibus ac locis impressum esse, & quidem, ut alias plures editiones silentio prætercam, Lovanij A. 1548 in quarto *Antonio Gogavâ Graviensi* interprete, Basileæ typis Joannis Oporini A. 1553 in octavo *Philippo Melanchthone* interprete, & Lugduni ad Rhodanum apud Theobaldum Paganum A. 1555 in octavo cum *Hieronymi Cardani*, Mediolanensis Medici celeberrimi, amplissimis doctissimisque Commentarijs; ideóque valdè miror, Virum doctissimum *Gerardum Joannem Vossium* Libri eruditissimi de Scientijs Mathematicis capite 37 §9 scribere, *quòd Leo Allatius Quadripartitum illud Ptolemai Opus primus latinè reddiderit*, & pro *primâ* ejusdem Operis *græco-latinâ editione* velit haberi eam, à me hactenùs nondum visam, quam refert Lugduni Batavorum A. 1635 typis Elzevirianis impressam esse.

Quintò, & quidem à fol. 41 pag. 1 usque ad fol. 65 pag. 1, *ex Antiochi Thesauris Capita quadraginta quatuor de Astrologiâ Judiciariâ*; quorum *primum* inscribitur atque incipit his verbis: Ἐκ τῶν Ἀντιόχου θησαυρῶν ἐπίλυσις καὶ διήγησις πάσης ἀστρονομικῆς τέχνης. Τίνος ἕνεκεν, τῶν ιβ' ζωδίων κυκλοειδῶς τετυχηκότων, ἀπὸ κριοῦ τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα, καὶ μὴ μᾶλλον ἀπὸ καρκίνου &c; *quadragesimum quartum* autem sive ultimum: Κεφάλαιον μδ'. Περὶ τῶν ζ' πλανωμένων ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν Ἀντιόχου. Ὁ κρόνος ἄρχειν λέγεται τῶν χρονίων πραγμάτων ὑγρότητός τε καὶ ψύξεως &c. Meminit hujus Opusculi *Joannes Jacobus Frisius* Tigurinus in Bibliothecâ Gesneriana, à se auctâ, tanquam in *Bibliothecâ Vaticanâ* exstantis, his verbis: *Antiochi Thesauri Apotelesmatum Capita 107 Romæ exstant in Vaticanâ Bibliothecâ*. Mentionem quoque ejusdem Opusculi facit R. P. *Philip-*

pus Labbeus S.I. in Novâ Bibliothecâ Manuſcriptorum Librorum, tanquam in *Bibliothecâ Regiâ Pariſinâ* exſtantis, his verbis: *In Codice MCCCVIto, poſt Claudij Ptolemai Tetrabiblon, variorum Aſtrologorum Apoteleſmata: ANTIOCHI Iſagoge Aſtrologica; Ecloga ex JVLIANI LAODICENI* περὶ καταρχῶν; *Methodi calculationis Aſtrologica.*

Sextò, & quidem à fol. 65 pag. 2 uſque ad fol. 69 pag. 1, *ex Heliodori Aſtrologicâ doctrinâ Capita octo*, quorum titulus & principium: Ἐκ τοῦ ἩΛΙΟΔΩΡΟΥ ἀστρονομικῆς διδασκαλίας κεφάλαια διάφορα. Κεφάλαιον α. Συνάντησις μέν ἐστι, ὅταν ἐκ τῶν ἑπομένων μοιρῶν &c. Ejuſdem Opuſculi fit mentio in R. P. *Philippi Labbei* S. I. Novâ Bibliothecâ Manuſcriptorum Librorum pag. 168, ubi ex *Scipionis Tettij Neapolitani* Indice Librorum nondum editorum refertur, illud olim exſtitiſſe in *Bibliothecâ Cardinalis Carpenſis*. Videtur autem hic *Heliodorus* idem eſſe atque *Heliodorus Lariſſaus*, cujus Κεφάλαια τῶν Ὀπτικῶν, ſive *Capita Opticorum*, ex antiquo Codice manuſcripto Bibliothecæ Florentinæ Mediceæ *Fridericus Lindenbrogius* Hamburgi A. 1610 græcè & latinè edidit in quarto.

Septimò, & quidem à fol. 69 pag. 2 uſque ad fol. 78 pag. 2, *ex Pauli Alexandrini Introductione in Aſtrologiam Judiciariam Capita decem*, quorum *primum* inſcribitur atque incipit hoc modo: Παύλου Ἀλεξανδρέως ἐπίσκεψις ἀστρονομική. Κεφάλαιον α. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ζώδιον ἔχει δεκάνους τρεῖς, μοίρας λ, ἡ δὲ μοῖρα λεπτὰς ξ. ἀρχὴ δὲ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου ὁ κριός, &c. Integram illam Pauli *Alexandrini* Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν, hoc eſt, *Introductionem in Aſtrologiam Judiciariam*, ex Perilluſtris & Generoſiſſimi Domini *Henrici Ranzovij*, Equitis Holſati, & in Ducatu Slesvici, Holſatiæ, Stormariæ & Ditmarſiæ Danici olim Proregis celeberrimi, Bibliothecâ primus *gracè* & *latinè* in lucem edidit *Andreas Schato* Wittebergæ typis Zachariæ Lehmanni A. 1588 in quarto, cum Epiſtolâ dedicatoriâ ad jam memoratum doctiſſimum æquè ac nobiliſſimum Dominum *Ranzovium*, & aliâ peculiari ad Lectorem Præfatione, in quâ de *atate* ſuprà memorati *Pauli Alexandrini* ſic ſcribit: *De Autore ſcripti, prater nomen & patriam, quod ſciam, fermè nihil exſtat. Conijcere tamen licet ex ijs, qua in Libello exponuntur, vixiſſe eum circa tempora Gratiani & Theodoſij Imperatorum Romanorum. Nam anni à Diocletiano numerati meminit nonageſimi quarti, ubi quota ſit hebdomadis dies, &, cujus Planeta nomen habeat, inveſtigare docet.* Hæc de ætate iſtius

Pauli

Pauli primus ejus editor *Schato.* Idem quoque de obſcuris & intellectu difficilibus Σημείοις ſive *Notis compendiarijs*, quæ in ejuſdem Operis ſcripturâ paſſim occurrunt, utiliſſimam addidit Appendicem, quam ijs, qui Græcos ejus generis Autores legere cupiunt, quàm maximè commendo. Notandum prætereà eſt, exſtare in eâdem editione *Præfationem Pauli Alexandrini ad Cronamonem*, cujus principium: Πάνυ καλῶς, ὦ φίλε παῖ Κρονάμων, ἐψευδογραφηκότας ἡμᾶς ἀνευρὼν, &c; in ejuſque fine mentionem quidem fieri *quinque Librorum Apollonij Laodicenſis de Aſtrologiâ Judiciariâ*, ſed reverà ibi pro ʼΑΠΟΛΛΩΝΙʼΟΥ τοῦ Λαοδικέως ἐν τοῖς ἰδίοις πέντε βιβλίοις legendum eſſe ʼΙΟΥΛΙΑΝΟΥ τοῦ Λαοδικέως, hoc eſt, *Juliani Laodicenſis;* ut proximè ſequenti paragrapho uberiùs indicabitur.

Octavò, & quidem à fol. 79 pag. 1 uſque ad fol. 91, pag. 2, *ex Juliani Laodicenſis Opere de Aſtrologiâ Judiciariâ Capita novendecim*, quorum *primum* inſcribitur atque incipit hoc modo: ʼΙουλιανοῦ Λαοδικέως ἐπίσκεψις ἀστρονομική. Κεφάλαιον ά. Ὁ περὶ καταρχῶν λόγος, καὶ ἀναγκαῖος καὶ ὠφέλιμος εἰς τὰς βιωτικὰς πράξεις ἐστὶ, ὡς ἡ πεῖρα &c. Meminit hujus Operis *Juliani Laodicenſis Paulus Alexandrinus* in ſuprà memoratâ Præfatione Introductionis ſuæ in Aſtrologiam Judiciariam, ibidémque expreſsè teſtatur, diviſum illud fuiſſe in *Libros quinque.* Aliam quoque ejuſdem Operis mentionem vide ſuprà in ejuſdem præſentis Codicis XLVIImi Recenſione, num. 5.

Nonò, & quidem à fol. 92 pag. 1 uſque ad fol. 94 pag. 1, Excerpta nonnulla *ex* ſuprà memorati *Pauli Alexandrini Introductione in Aſtrologiam Judiciariam.*

Decimò, & quidem à fol. 94 pag. 2 uſque ad fol. 95 pag. 2, Excerpta quædam *ex Claudij Ptolemæi Opere quadripartito de Judicijs aſtrorum;* cujus (1) ſuprà jam eſt facta mentio.

(1) *Vide ſuprà pag.* 87.

Vndecimò, & quidem à fol. 96 pag. 1 uſque ad fol. 97 pag. 1, Excerpta quædam *ex Heliodori Aſtrologicâ doctrinâ*, cujus (2) ſuprà jam eſt facta mentio.

(2) *Vide ſuprà pag.* 90.

Duodecimò, & quidem à fol. 97 pag. 2 uſque ad fol. 110 pag. 2, Excerpta quædam *Aſtrologica miſcellanea;* inter quæ etiam exſtat Ψῆφος Πυθαγόρου Σοφιστοῦ, ſive, *Pythagoræ Divinatio per numeros*, quæ aliàs (3) ʼΑριθμαντεία, ſeu potius ʼΑριθμομαντεία dicitur.

Decimo tertiò, & quidem à fol. 111 pag. 1 uſque ad fol. 122 pag. 2, *Heronis Junioris*, qui ſeculo poſt Chriſtum ſeptimo

(3) *Vide* Caſpari Peuceri *Commentarium de præcipuis Generibus Divinationum ſub titulo* de Sortibus *à fol.* 224 *uſque ad fol.* 229.

mo sub *Imp. Heraclio* floruit, *Introductio in Geodæsiam*; cujus titulus & principium: Ἥρων⊙ εἰσαγωγὴ τῶν γεωμετρουμένων. Καθὼς ἡμᾶς ὁ παλαιὸς διδάσκει λόγ⊙, ⓪ πλεῖστοι τοῖς περὶ τὴν γῆν μέτροις &c. Accedunt huc etiam alia quædam anonymi cujusdam Collectoris *Excerpta miscellanea*; inter quæ fol. 115 pag. 2 est Observatiuncula græca *de Inventoribus diversarum Artium*; cujus titulus & principium: Τίνες ἐφεῦρον τὰς τέχνας; Εὐκλείδης γεωμετρίαν, Δημοσθένης καὶ Ἑρμογένης ῥητορικὴν, Ἀντίλ⊙ λογχοποιΐαν, &c. Item fol. 122 pag. 2, *Divinationes* quædam *superstitiosæ de vitâ & morte ægroti*.

Decimo quartò, & quidem fol. 123 pag. 1, *Antiochi Prognosticon de Calendis mensium*; cujus titulus & principium: Περὶ καλανδῶν πρόγνωσις Ἀντιόχου. Εἰ γίνονται καλάνδα τῇ α' ἡμέρᾳ, ἔσται χειμὼν χρήσιμ⊙ &c. Hujusmodi Libri *de superstitiosis Calendarum Observationibus*, quæ à gentilibus ad Græcos recentiores longâ temporum successione pervenerunt, peculiari nomine appellantur Καλανδολόγια, de quorum prohibitione *Nicephorus Homologeta* sic scribit: Τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Παύλου, καὶ τὰ λεγόμενα Βροντολόγια, καὶ Σεληνοδρόμια, καὶ ΚΑΛΑΝΔΟΛΟΓΙΑ οὐ χρὴ δέχεσθαι· βίβλα γὰρ πάντα. Vide *Joannis Meursij* Lexicon Græco-barbarum in explicatione vocis Καλανδολόγιον.

Decimo quintò, & quidem fol. 123 pag. 2, *Hippocratis Prognosticon de valetudine humanâ secundùm temperiem quatuor anni temporum*; cujus titulus & principium: Ἱπποκράτους περὶ καιρῶν πρόγνωσις. Περὶ δὲ τῶν ὡρῶν, εἰ μὲν ὁ χειμὼν αὐχμηρὸς καὶ βόρει⊙ γίνηται, &c.

Decimo sextò, & quidem à fol. 124 pag. 1 usque ad fol. 135 pag. 2, *Salomonis, Regis Hebræorum, Arcana quædam superstitiosa supposititia*: quorum titulus: Τῶν Σολομωνιακῶν εἴδησις.

XLVIII.

(1) Fuit è olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos quadragesimus.

Quadragesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & elegans in *quarto*, constátque folijs *trecentis octo*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Aristotelis de Animâ Libri tres; de Sensu & sensilibus Liber unus; de Memoriâ & Reminiscentiâ Liber unus; de Somnio & Vigiliâ Liber unus; de Insomnijs Liber unus; de Divinatione per somnum Liber unus; de Animalium*.

malium motione Liber unus; de Longitudine & Brevitate vitæ Liber unus; de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte, & de Respiratione Liber unus; & denique *de Coloribus Liber unus;* quorum omnium Librorum suprà jam aliquoties mentio facta est.

XLIX.

Quadragesimus nonus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *centum nonaginta tribus*, & primùm quidem ad *Marcum Mamunam Cretensem* & *Georgium Comitem Corinthium ex Monembasiâ*, posteà autem ad *Joannem Sambucum*, ut ipsi propriæ manûs inscriptionibus testantur, olim pertinuit. Continentur eo *Aristotelis de Animâ Libri tres; de Sensu & sensilibus Liber unus; de Memoriâ & Reminiscentiâ Liber unus; de Somno & Vigiliâ Liber unus; de Insomnijs Liber unus; de Divinatione per somnum Liber unus; de Animalium motione Liber unus; de Longitudine & brevitate vitæ Liber unus; de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte, & de Respiratione Liber unus;* ac demùm *de Partibus Animalium Libri quatuor.*

L.

Quinquagesimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *quinquaginta*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 44 pag. 1, *Aristotelis de Animâ Libri tres*, quorum *primus*, ut in præcedentibus Codicibus, inscribitur atque incipit his verbis: Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἴδησιν &c.

Secundò, & quidem à fol. 44 pag. 1 usque ad fol. 50 pag. 1, *Aristotelis Liber de Insecabilibus lineis*, cujus titulus & principium: Ἆρά γε εἰσὶν ἄτομοι γραμμαὶ, καὶ ὅλως ἐν ἅπασι τοῖς ποσοῖς ἐστί τι ἀμερὲς, &c. Exstat in hunc Librum *Paraphrasis græca Georgij Pachymeris*, quam vide in Operum *Aristotelis* editione græcâ Sylburgianâ Tom. VI pag. 26.

LI.

Quinquagesimus primus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis & tribus*, & primùm quidem ad (4) *Georgium Trapezuntium*, posteà autem ad *Joannem Sambucum*, ut ipsi propriæ manûs inscriptionibus testantur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* octogesimus sextus.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus septuagesimus septimus.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* octogesimus secundus.

(4) *Obijt is* Romæ *valdè senex A. C.* 1485. *Plura de eodem, ut & ejus* effigiem *æri incisam, vide in Libri* sexti *horum Commentariorum Appendice pag.* 274 & 278.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 4 pag. 1, *Ariſtotelis Liber primus de Animâ*; ſed imperfectus.

Secundò, & quidem à fol. 5 pag. 1 uſque ad fol. 20 pag. 2, *anonymi cujuſdam antiqui Autoris Præparatio in Claudij Ptolemæi Magnam Conſtructionem*, cujus titulus & principium: Προκατασκευὴ εἰς τὴν μεγάλην σύνταξιν, καὶ εἰς τοὺς προχείρους κανόνας τῆς ἀστρονομίας, ἧς ἄνευ ἐπιστημονικῶς ἐπ' ἐκεῖνα προχωρῆσαι ἀδύνατον. Ῥητὸς ἀριθμός ἐστιν ὁ ἐξ ὅλων μονάδων συγκείμενος· ἄῤῥητος δὲ &c.

Tertiò, & quidem à fol. 21 pag. 1 uſque ad fol. 105 pag. 2, *Nicomachi Geraſeni, Philoſophi Pythagorei, Introductionis Arithmeticæ Libri duo, cum Annotationibus nonnullis antiquis Græcis marginalibus*; quorum *primus* inſcribitur atque incipit his verbis: Νικομάχου Πυθαγορείου Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς βιβλίον ά. Οἱ παλαιοὶ καὶ πρῶτοι, μεθοδεύσαντες ἐπιστήμην, κατάρξαντος Πυθαγόρου, ὡρίζοντο φιλοσοφίαν εἶναι φιλίαν σοφίας, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐμφαίνει, τὴν περὶ Πυθαγόρου πάντων Σοφῶν καλουμένων &c; *ſecundus* autem ſive ultimus deſinit hoc modo: τοσαῦτα ἐν πρώτῃ εἰσαγωγῇ ἀρκείτω. Τέλος τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς. Ibidem quoque nomen *Nicephori*, qui Codicem hunc ſuâ manu exaravit, indicatur his verbis: Θεοῦ τὸ δῶρον, καὶ Νικηφόρου πόνος. Meminit hujus *Introductionis Arithmeticæ Photius Patriarcha CPnus* in recenſione Codicis CLXXXVIImi ſuæ Bibliothecæ, ubi de alijs *duobus* ejuſdem *Nicomachi Libris*, Ἀριθμητικῶν θεολογουμένων, ſive, *de Arithmeticâ ad Theologiam gentilem applicatâ*, inſcriptis, fusè diſſerit. Plura tùm de ipſo *Nicomacho*, tùm de *Jamblichi Chalcidenſis in Introductionem* ejus *Arithmeticam Commentario*, vide in jam memorati Commentarij editione græco-latinâ in quarto, ſtudio & operâ *Samuelis Tennulij* A. 1668 Daventriæ typis Wilhelmi Wieri adornatâ, nec ſolùm ipſius *Tennulij* pereruditis Notis, verùm etiam *Joachimi Camerarij* doctiſſimâ Explicatione illuſtratâ.

Quartò, & quidem à fol. 107 pag. 2 uſque ad fol. 176 pag. 1, *Claudij Ptolemæi Harmonicorum, ſive de Muſicâ, Libri tres*, quorum *primus* inſcribitur atque incipit his verbis: Κλαυδίου Πτολεμαίου Ἁρμονικῶν πρῶτον. Κεφάλαιον ά περὶ τῶν ἐν ἁρμονικῇ κριτηρίων. Ἁρμονική μέν ἐστι δύναμις καταληπτικὴ τῶν ἐν τοῖς ψόφοις &c. Tranſtulit hoſce *tres Ptolemæi Harmonicorum Libros*, non tamen ex hoc, ſed alio quodam Codice manuſcripto græco, in linguam latinam *Antonius*

Gogava Graviensis, eósque in lucem edidit Venetijs apud Vincentium Valgrisium A. 1562 in quarto, unà cum *Aristoxeni*, Musici antiquissimi, *Harmonicorum Libris tribus*, & cum *Aristotelis* de objecto Auditûs fragmento, ex *Porphyrij* Commentarijs; ibique versio illa *Harmonicorum Ptolemai* incipit his verbis: *Claudij Ptolemai Pelusiensis Harmonicorum sive de Musicâ Liber primus. Caput primum: Quibus in Harmonicâ facultate utendum sit arbitris. Harmonica quidem facultas in percipiendâ sonorum acuminis & gravitatis differentiâ consistit. Sonus autem* &c. Plura de ijsdem Libris vide apud V.CL. *Gerar. Joan. Vossium* Libri doctissimi de Scientijs Mathematicis cap. 22 § 4, ubi inter alia refert, eos græcè manuscriptos *Oxoniensi Bibliothecæ* donatos fuisse ab (1) *Henrico Savilio*. Quod porrò autem ad *Porphyrij* & *Manuelis Bryennij Commentaria* in eosdem *Ptolemai* Libros attinet, eorum (2) suprà quidem jam est facta mentio in recensione Codicis XXXVIIIvi, num. 15; sed suo deinceps tempore de ijsdem infrà agetur accuratiùs.

(1) *Vide Lib. tertij horū Commentariorum Appendicem pag. 381 & deinceps.*

Quintò, & quidem à fol. 177 pag. 1 usque ad fol. 180 pag. 2, anonymi cujusdam antiqui Græci Autoris *Dialectica*, cujus principium sine ullo titulo est tale: Τι ἐςι διαλεκτική; τέχνη συλλογιςικαῖς ἀνάγκαις τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος ἀποδεικνῦσα. Γίνωσκε, ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεός, οὐρανὸν, γῆν, θάλασσαν, &c.

(2) *Vide suprà pag. 77 & 78.*

Sextò, & quidem à fol. 181 pag. 1 usque ad fol. 189 pag. 2, anonymi cujusdam *Annotationes miscellaneæ, ad Medicinam, Astrologiam, Magiam naturalem, aliáque nonnulla curiosa Artificia pertinentes*; inter quas sunt Στεφάνου Ἰατροῦ Ἀθηναίου Φιλοσόφου, hoc est, (3) *Stephani Atheniensis Medici & Philosophi, Remedia quadā contra dolores dentium & capitis, aliósque nonnullos morbos.* Exstat quoque ibidem singulare quoddam *Artificium scribendi auro*, cujus titulus & principium: Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας. Λαβὼν ἐπὶ χεῖρας σου πέπλον χρυσὸν &c.

(3) *Vide Lib. VI horum Commentar. pag. 212.*

Septimò, & quidem à fol. 190 pag. 1 usq; ad fol. 197 pag. 2, anonymi cujusdam Collectoris Ἐκλογαὶ sive *Excerpta varia arcana ex diversis antiquis sapientissimis Medicis*, quorum titulus & principium: Ἐκλογαὶ ἄρισαι ἐκ διαφόρων σοφωτάτων ἰατρῶν. Γυνὴ, ἣν μὴ λαμβάνειν γαςεὶ &c.

Octavò, & quidem à fol. 198 pag. 1 usque ad fol. 203 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Narratio de Daniele in captivitatem Babylonicam abducto*; cujus principium sine ullo titulo est tale:

Στεφ-

Στρατευσάμενος οὖν Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πολεμήσας αὐτὴν, ἠχμαλώτευσε πάντα τὸν λαὸν &c. Vide, præter ipsum *Librum Danielis*, *Flavij Josephi* Antiquitatum Judaicarum librum decimum capite duodecimo.

LII.

Quinquagesimus secundus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus, constátque folijs *centum triginta novem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Simplicij Commentaria in Aristotelis Libros tres de Animâ*; quorum *primum* principio mutilum, desinit hoc modo: εἴη ἂν καὶ αὐτοτελὲς τὸ εἶδος ψυχικόν. Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ ΣΙΜΠΛΙΚΙΌΥ εἰς τὸ πρῶτον Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς. *Secundum* autem inscribitur atque incipit his verbis: ΣΙΜΠΛΙΚΙΌΥ Ἐξήγησις εἰς τὸ περὶ ψυχῆς δεύτερον Ἀριστοτέλους. Ἐν τῷ πρώτῳ ἱστορήσας τε ἅμα τὰς τῶν (2) παλαιοτέρων δόξας &c. Edidit hæc *Simplicij Commentaria græcè Andreas Asulanus* typis Aldinis Venetijs A. 1527 in folio; *latinè* autem eadem vertit *Evangelista Lungus Asulanus*, atque itidem Venetijs edidit A. 1554 apud Hieronymum Scotum in folio. Principium Commentarij primi, excepto *Proœmio*, in jam memoratis editionibus impressis *græcè* est tale: Τὸ προοίμιον τὸν σκοπόν τε ἅμα τῆς προκειμένης πραγματείας ὁρίζει, καὶ &c; *latinè* autem: *Præsens Proœmium propositæ facultatis intentionem designat, simul &* &c. *Eclogus* sive *Excerpta* ex ijsdem *Simplicij Commentarijs*, sub titulo Βραχείας ἐξηγήσεως, sive, *Brevis Expositionis*, edidit *græcè Jacobus Schegkius* Basileæ typis Joannis Hervagij A. 1544 in octavo.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos vigesimus octavus.*

(2) *In editione Venetâ Aldinâ legitur* τῶν παλαιῶν.

LIII.

Quinquagesimus tertius (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque folijs *ducentis duodecim*, & primùm quidem ad (4) *Michaelem Sophianum*, posteà autem ad *Joannem Sambucum* pertinuit, estque unus ex illis libris, quos à reliquâ *Sambuci* Bibliothecâ avulsos, *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continentur eo hæc:

(3) *Fuit is olim extra numerum.*

(4) *Vide ibi fol. 155 pag. 2.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 123 pag. 2, *Sophoniæ Paraphrasis in Aristotelis Libros tres de Animâ*, in *totidem Libros* divisa, & hactenùs, quod ego sciam, nondum edita; quorum *primus* in *Capita septendecim* divisus, inscribitur atque incipit hoc modo:

Παρά-

Παράφρασις εἰς τὸ περὶ ψυχῆς τοῦ σοφωτάτου κυρίου ΣΟΦΟΝΙΟΥ. Κεφάλαιον α΄. Τὸ πρῶτον Προοίμιον καὶ κοινόν. Τοῖς τῶν Ἀριστοτελικῶν συνταγμάτων ἐξηγηταῖς, ἄλλοις ἄλλως ἐπῆλθε περάναι τὰ τῆς ὑποθέσεως. ἐγὼ μὲν γὰρ &c. Sequitur deinde Caput secundum: Κεφάλαιον β΄. Τὸ δεύτερον Προοίμιον καὶ ἴδιον, ἐν ᾧ ἔπαινος τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας, καὶ ὑπεροχὴ πρὸς τὰς ἄλλας, καὶ εἰς ὅσα χρήσιμος. Ἀρχὴ τοῦ πρώτου τμήματος. Ἡ περὶ ψυχῆς πραγματεία, οὐ μόνον ὅτι καλλίστη καὶ θειοτάτη, ἀλλ' &c; *Liber secundus* ejusdem Paraphraseos, in *Capita viginti novem* divisus: Ἀρχὴ τοῦ δευτέρου τμήματος. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων, ἐφόσον ἕκαστος ἀπεφήνατο τῶν προτέρων, εἴρηται σχεδὸν, νῦν &c; *Liber tertius*, in *Capita triginta quinque* divisus: Ἀρχὴ τοῦ τρίτου τμήματος. Τούτων οὕτω διωρισμένων, ἀνάγκη εἴπερ ἐκλείποι τὶς αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριον ἡμῖν ἐκλελοιπέναι. μήποτε γὰρ &c. Finis denique totius tripartitæ Paraphraseos est talis: ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρου χωρὶς οὐδὲν ἢ μικρὸν ὤνησεν. Τέλος τῆς παραφράσεως εἰς τὸ περὶ ψυχῆς τοῦ σοφωτάτου κυρίου ΣΟΦΟΝΙΟΥ. Cæterùm quis ille fuerit *Sophonias*, & quando vixerit, nondum mihi satis liquet; nec aliud in præsens addo, quàm quòd arbitror, hunc esse eundem atque *Sophoniam Monachum*, cujus *Commentarium græcum manuscriptum in Aristotelis Categorias* R.P. *Philippus Labbeus* S.I. in Novâ Bibliothecâ Manuscriptorum Librorum pag. 115 commemorat. In ejusdem autem *Labbei* Catalogo Græcorum *Aristotelis* Interpretum, ut & in *Joannis Jacobi Frisij* Bibliothecâ Vniversali Gesnerianâ nulla istius *Sophoniæ* fit mentio.

Secundò, & quidem à fol. 124 pag. 1 usque ad fol. 141 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis ex Diodori Siculi Bibliothecæ Historicæ libro secundo Excerptum de Assyriorum & Medorum Regno*; cujus titulus & principium: Πλήθωνος ἐκ τῶν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου ἱστοριῶν περὶ τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων βασιλείας. (1) Τὸ παλαιὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον ἐγχώριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος, οὔτε ὄνομα μνημονεύεται. πρῶτος δὲ &c; finis autem: (2) τούτου δὲ ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος, τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας μεταπεσεῖν. Idem Excerptum exstat etiam in alio quodam *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* Codice manuscripto Græco, inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos olim *octogesimo*, ut Libri *primi* horum Commentariorum pag. 134 & 135 uberiùs indicavi; ubi simul etiam monui,

(1) *Vide Bibliothecæ Historicæ* Diodori Siculi *editionem græco-latinam Laurentij Rhodomani Hanoviæ typis Wechelianis A. 1604 in folio pag. 90.* (2) *Vide ibidem pag. 120.*

jam memoratum *Diodori Siculi* fragmentum à *Joanne Jacobo Frisio* in Bibliothecâ Vniversali & à R. P. *Antonio Possevino* S. I. in Catalogo Manuscriptorum Codicum Græcorum Sacrorum, qui Apparatui Sacro subjunctus est, perperàm appellari *Epitomen Historiarum Sicularum*.

Tertiò, & quidem à fol. 142 pag. 1 usque ad fol. 155 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis ex Appiani Alexandrini Historiarum Romanarum Libro de Bellis Syriacis Excerptum de Macedonicis Syriæ Regibus*; cujus titulus & principium: Πλήθωνος ἐκ τῶν Ἀππιανοῦ ἱστοριῶν περὶ τῶν κατὰ Συρίαν Μακεδονικῶν βασιλέων. Ἀλέξανδρος μὲν βασιλεὺς ἦν ἐπὶ Πέρσαις (1) καὶ Σύρων, ὁ καὶ πάντων βασιλεὺς, ὁπόσων εἶδεν. Ἀλεξάνδρου δ' ἀποθανόντος ἐπὶ παισὶ, τῷ μὲν βραχεῖ πάνυ (2) νόθῳ τῷ ἐκ Βαρσίνης, τῷ δὲ ἔτι κυουμένῳ γνησίῳ ἐκ Ῥωξάνης, οἱ μὲν Μακεδόνες πόθῳ τοῦ Φιλιππείου γένους &c. Vide *Appiani Alexandrini* editionem græcam Parisinam Caroli Stephani typis Regijs A. 1551 in folio pag. 84, & Librum *primum* horum Commentariorum pag. 134.

(1) In editione græcâ Parisinâ perperàm deest particula καὶ.
(2) In eâdem editione est hic locus mutilus. Desunt enim ibi hæc verba, νόθῳ τῷ ἐκ Βαρσίνης, & paulò pòst γνησίῳ ἐκ Ῥωξάνης. Ibidem quoque pro κυουμένῳ legitur κυοφορουμένῳ.

Quartò, & quidem à fol. 156 pag. 1 usque ad fol. 163 pag. 1, *S. Nili, ex Præfecto Vrbis Constantinopolitanæ Monachi & Abbatis*, qui circa annum Christi 440 obijt, *Capita octo de octo Spiritibus malitiæ*, quorum titulus & principium: Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νείλου περὶ τῶν ὀκτὼ τῆς πονηρίας πνευμάτων. Κεφάλαιον α΄ περὶ γαστριμαργίας. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος, καὶ ἀρχὴ πρακτικῆς ἐγκράτεια. ὁ κρατῶν γαστρὸς &c. Plura de his *octo Capitibus* vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 68, 88, 349 & 350.

Quintò, & quidem à fol. 164 pag. 1 usque ad fol. 200 pag. 1, ejusdem *S. Nili Liber de Christianâ Philosophiâ*, cujus titulus & principium: Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν Φιλοσοφίας, καὶ οἵους δεῖ εἶναι τοὺς ταύτῃ προσερχομένους, καὶ ὅτι περὶ τῆς τελείας ἐν τῇ ἀρετῇ ἕξεως ἐπικίνδυνον τὴν ἑτέρων ἀναδέχεσθαι προστασίαν. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετήδευσαν καὶ ἑλλήνων πολλοὶ, καὶ Ἰουδαίων δὲ οὐκ ὀλίγοι. μόνοι δὲ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν ἐζήλωσαν οἱ τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ, ἐπεὶ καὶ μόνοι τὴν Σοφίαν αὐτὴν ἔσχον διδάσκαλον ἔργῳ, ὑποδείκνυσαν &c.

Sextò, & quidem à fol. 201 pag. 1 usque ad fol. 212 pag. 1, ejusdem *S. Nili Capita centum quinquaginta tria de Oratione*, quorum *primum* inscribitur atque incipit hoc modo: Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ΄. Προοίμιον. Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν, συνήθως &c. Κεφάλαιον α΄. Εἴ τις βούλοιτο εὐώδες

θυμίαμα

θυμίαμα σκευάσαι, &c. Vide Librum *quintum* horum Commentariorum pag. 68, 80 & 87.

LIV.

Quinquagesimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* in *quarto*, constátque folijs *ducentis undecim*, & primùm quidem pertinuit ad (2) *Mathusalam*, *Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum totum suâ manu scripsit, posteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, comparatus est *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus octavus.
(2) *Vide etiam suprà pag.* 79 *&* 84.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 96 pag. 2, *Aristotelis de Partibus animalium Libri quatuor cum Michaelis Ephesij Scholijs*, quæ à *Petro Victorio*, cum *Porphyrij Libris quatuor* Περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων, hoc est, *De abstinentiâ ab esu animalium*, seu, ut ille vertit, *De non necandis ad epulandum animantibus*, Florentiæ A. 1548 typis Bernardi Junctæ *græcè* in folio, *latinè* autem Basileæ typis Petri Pernæ *Dominico Monthesauro Veronensi* interprete in octavo edita sunt.

Secundò, & quidem à fol. 97 pag. 1 usque ad fol. 124 pag. 1, *Aristotelis Liber* Περὶ ζώων πορείας, sive, *de Animalium incessu cum Michaelis Ephesij Scholijs*, quorum principium: Τῆς προκειμένης πραγματείας τῆς περὶ ζώων πορείας ἐπιγραφομένης τὸν σκοπὸν &c. Edidit hæc *Scholia græcè Franciscus Asulanus* Venetijs typis Aldinis A. 1527 in folio, cum *Simplicij Commentarijs in tres Libros Aristotelis de Animâ*, & *Alexandri Aphrodisiensis Commentarijs in Librum de Sensu & sensilibus*.

Tertiò, & quidem à fol. 125 pag. 1 usque ad fol. 211 pag. 1, *Aristotelis de Generatione animalium Libri quinque cum Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai, Annotationibus nonnullis græcis, sparsim in margine adjectis*. In fine autem exstat hæc subscriptio: Κόπος καὶ οὗτος Μαχείρος, τοῦ καὶ Μαθουσάλα. ἐγράφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάβα εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ, Ἰνδικτιῶνος η τοῦ ζνη ἔτους, καὶ ἐλήφθη τὸ ὅλον ἀπὸ παλαιοῦ πάνυ βιβλίου. Hoc est: *Etiam hic est labor Machiris, aliàs quoque dicti Mathusalæ. Scriptus autem est hic Codex partim in Monasterio S. Sabæ in speluncâ, & partim in Sanctâ Vrbe Hierusalem, Indictione octavâ anni Mundi 7058,* (hoc est, anni Æræ Christianæ vulgaris 1550,) *&, quicquid eo continetur, desumptum est ex Libro valdè antiquo.*

LV.

Quinquagesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & elegans in *quarto*, constátque folijs *quadraginta*. Continetur eo *S. Epiphanij, Constantiæ sive Salaminis in Cypro Insulâ Episcopi, Physiologus*, sive, *Excerpta ex Libris Aristotelis, Physiologi sive Exploratoris Naturæ per Excellentiã dicti, de Naturâ animalium, cum Expositione & Applicatione Theologicâ*. Ipsa tituli græci verba cum principio Libri sunt hæc: Ἐπιφανίου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκ τοῦ Φυσιολόγου, ὃς ἐλάλησε περὶ φύσεως ἑκάστου γένους θηρίων τε καὶ πετεινῶν· καὶ ὁ Φυσιολόγος ἄρξηται λέγειν περὶ τοῦ Λέοντος. Ἀρξώμεθα λαλῆσαι περὶ τοῦ λέοντος, τοῦ βασιλέως τῶν θηρίων ἤτοι τῶν ζώων· καὶ γὰρ ὁ Ἰακὼβ εὐλογῶν &c. Adjunctæ etiam in eodem Codice singulis Capitibus sunt *vetustæ Imagines*, cujusque Capitis argumento convenientes, & vivis coloribus illuminatæ. Plura de eodem *S. Epiphanij* Libro vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 280, 281, & Libri sexti pag. 120.

LVI.

Quinquagesimus sextus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* in *quarto*, constátque folijs *centum nonaginta quinque*, & ad doctissimum celeberrimúmque Virum *Joannem Jovianum Pontanum*, ut ipse propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 23 pag. 2, *Aristotelis* Φυσιογνωμονικά, sive, *Liber de Physiognomoniâ*, cujus principium sine ullo titulo est tale: Ὅτι (3) καὶ διάνοιαι ἕπονται τοῖς σώμασι, &c; finis autem ob defectum aliquot foliorum deest.

Secundò, & quidem fol. 24 pag. 1, *Aristotelis Libellus* (4) *de Ventorum regionibus & nominibus*, cujus maxima pars prior ob defectum aliquot foliorum ibi deest; exigua autem pars posterior residua definit his verbis: - - - λαμπίας· τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πιερικοῦ Ὀλύμπου· ὀχλεῖ δὲ πυρραίους. ὑπογέγραφα δέ σοι καὶ τὰς θέσεις αὐτῶν, ὡς κεῖνται καὶ πνέουσιν, ὑπογράψας τὸν τῆς γῆς κύκλον, ἵνα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σοι τεθῶσιν.

Tertiò, & quidem à fol. 24 pag. 1 usque ad fol. 71 pag. 1, *Aristotelis Liber* Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, sive, *de mirabilibus Auscultationibus*; qui ab editionibus impressis valdè discrepat, atque incipit his verbis: (5) Λέγεται περὶ τὰ Τύανα ὕδωρ εἶναι Ὁρκίου Διός· (6) καλοῦσι

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

(2) *Fuit is olim inter* Codices MStos Philosophicos *& Philologicos Græcos* ducentesimus sexagesimus.

(3) *Ita ibi scriptum est; nempè* καὶ *pro* αἱ, *ut vulgò legitur.*

(4) *Inscribitur is vulgò,* Ἀνέμων θέσεις καὶ προσηγορίαι ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ σημείων· *hoc est*: Ventorum Situs & nomina ex Aristotelis Libro de Signis.

(5) *Invenit hoc principium etiam* Henricus Stephanus *in plerisque veteribus Codicibus manuscriptis, quibus ipse, cùm hunc* Aristotelis *Librum ederet, olim usus est; ut testantur* Fridericus Sylburgius, Isaacus Casaubonus *&* Guillelmus Du-Vallius *in fine editionum suarum ejusdem Libri.* (6) *In jam memoratis editionibus verbum* καλοῦσι *deest, & paulò post pro* ἡ πηγὴ *perperàm legitur* ἐν πηγῇ.

λοῦσι δὲ αὐτὸ Ἀσβαμαῖον· οὗ πηγὴ ἀναδίδοται πάνυ ψυχρά. παφλάζει δὲ &c; definit autem: ὡς δὲ προσῆλθεν ὁ ὄφις εἰς τὸν κύκλον, ἄυον εὐθὺς γενέσθαι αὐτόν. Vulgare ejusdem Libri principium est tale: Ἐν τῇ Παιονίᾳ φασὶν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἡσαίνῳ &c: finis autem: ὡς δὲ προσῆλθεν ὁ ὄφις εἰς τὸν κύκλον, λύσιν εὐθὺς γενέσθαι αὐτοῦ.

Quartò, & quidem à fol. 71 pag. 2 usque ad fol. 105 pag. 2, *Aristotelis Liber de Mundo ad Alexandrum Magnum*; de quo vide plura suprà in recensione Codicis XLVIImi, num. 1, pag. 86.

Quintò, & quidem à fol. 105 pag. 2 usque ad fol. 120 pag. 2, *Aristotelis Liber* περὶ πνεύματος, sive, *de Spiritu*, cujus principium: Τίς ἡ τοῦ ἐμφύτου πνεύματος διαμονὴ &c; finis autem: τοῦ λόγου ὑποληπτέον.

Sextò, & quidem à fol. 121 pag. 1 usque ad fol. 159 pag. 2, *Aristotelis Mechanicorum Liber*, cujus principium: Θαυμάζεται τῶν μὲν κατὰ φύσιν συμβαινόντων, ὅσων ἀγνοεῖται τὸ αἴτιον· τῶν δὲ παρὰ φύσιν &c; finis autem: ἅπαντα ἀνάγκη εἰς τοῦτο δὴ ἀθροίζεσθαι. Edidit hunc Librum græcè & latinè separatim, & doctissimo Commentario illustravit *Henricus Monantholius*, Medicus & Mathematum Professor Regius Parisinus, Lugduni Batavorum typis Commelinianis A. 1600 in quarto.

Septimò, & quidem à fol. 160 pag. 1 usque ad fol. 181 pag. 1, *Aristotelis Liber de Xenophane, Zenone & Gorgia*, cujus principium: Ἀΐδιον εἶναί φησιν εἴ τι ἐστιν, &c; finis autem: καὶ ταῦτα ἐξεταστέον.

Octavò, & quidem à fol. 181 pag. 1 usque ad fol. 195 pag. 1, *Aristotelis Liber* (1) περὶ ἀτόμων γραμμῶν, sive, *de Insecabilibus lineis*; cujus principium: Ἆρά γε εἰσιν ἄτομοι γραμμαὶ &c. In fine autem ejusdem Libri exstat subscriptio græco-latina, quâ indicatur Codicem hunc scriptum esse *anno Christi millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo*. Quod denique ad suprà memoratum ejusdem Codicis primum possessorem *Joannem Jovianum Pontanum, Cereti* in *Vmbriâ* natum, attinet, is literarum gloriâ florere cœpit circa annum Christi 1468, & A. 1505 obijt, cùm ageret annum ætatis septuagesimum octavum. Plura de eo vide apud *Gerardum Joannem Vossium* Libri tertij de Historicis Latinis capite octavo, pag. 607 & 608.

(1) *Plura de eodem vide suprà pag. 93 in recensione Codicis Lmi, num. 2.*

LVII.

Quinquagesimus septimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *centum quadraginta*

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos du*centesimus trigesimus septimus.

draginta octo, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Aristotelis Metaphysicorum Libri quatuordecim*, quorum *primus* incipit: Πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι φύσει ὀρέγονται· &c; *ultimus* autem definit: μήδε ταύτας εἶναι τὰς ἀρχάς. Plura de his *Metaphysicorum* Libris vide supra pag. 72 & 73 in recensione Codicis XXXIVti, num. 6, & pag. 77 in recensione Codicis XXXVIIIvi, num. 14.

LVIII.

Quinquagesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* in *quarto*, constátque folijs *centum octoginta octo*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathusalam*, *Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum suâ manu scripsit, posteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, comparatus est *Constantinopoli*. Continentur eo *Aristotelis Metaphysicorum Libri quatuordecim, cum Eclogis sive Excerptis ex Joannis Philoponi in eosdem Expositione*, quorum titulus & principium: Ἐξήγησις τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους ἀπὸ τοῦ Φιλοπόνου Ἰωάννου. Μετὰ τὰ φυσικὰ ἐπιγέγραπται ἡ πραγματεία, οὐ κατὰ τὴν ἕξιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως. διαλαμβάνει γὰρ &c.

(1) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus decimus tertius.

LIX.

Quinquagesimus nonus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* elegantissimus & prorsus regiè compactus *in folio regali*, constátq; folijs *nonaginta*, & primùm quidem ad *Illustrissimũ* (3) *Andream Matthæum Aquavivam, Ducem Adriæ*, posteà autem ad *Joañem Sambucum* pertinuit, & ab eodem *Maximiliano II*, nondum adhuc Imperatori, sed tantùm *Regi Bohemiæ*, dono datus est, ut patet ex sequenti inscriptione, quæ ibidem in principio collocata est: *MAXIMILIANO, Regi* (4) *Bohemiæ, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, &c, Domino suo clementissimo, infimus cliens Joannes Sambucus Pannonius.* Continentur eo *Aristotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem*, quorum *primus* inscribitur atque incipit his verbis: Ἀριστοτέλους Ἠθικῶν Νικομαχείων βιβλίον α΄. Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως πρᾶξίς τε καὶ προαίρεσις, &c; decimus autem sive ultimus definit: καὶ πᾶσι νόμοις καὶ ἔθεσι χρώμενοι. λέγωμεν οὖν ἀρξάμενοι. Cæterùm quandoquidem hunc Codicem suprà appellavi *elegantissimum*, superest, ut porrò addam, illud non tàm intelligendum esse de externâ compacturâ, quæ magnifica profectò ac Regia est,

(2) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* secundus.

(3) *Vide ibi fol.* 45 *pag.* 2.

(4) Maximilianus II *electus quidem fuit* Rex Bohemiæ *A.C.* 1548 *d.* 14 *Februarij; sed decimo quarto demùm post anno, nempe A.C.* 1562 *d.* 20 *Septembris, primùm coronatus est, patre* Imp. Ferdinando I *adhuc superstite.*

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑ-
ΧΕΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

Hæ duæ Imagines pertinent ad Libri Septimi Commentariorum de Augustissimâ Biblio,

ROMA

eſt, quàm de pulcherrimis *Miniaturis inauratis*, quibus ſingulorum Librorum frontiſpicia mirificè exornata ſunt. Cernuntur enim ibi ſumptuosâ magnificentiâ depictæ *variæ* (1) *Fabulæ Poeticæ*, nec non (2) *novem Muſæ* & (3) *tres Charites* ſive *Gratiæ*, aliæque longè plures Imagines, ex quibus ſpeciminis loco *quatuor*, fideliter delineatas æriq; inciſas, hîc exhibeo. Harum *primâ*, quæ pars eſt frontiſpicij *Libri primi*, repræſentatur ſub elegantiſſimo quodam Arcu triumphali, *Platonis* & *Ariſtotelis* capitibus inſignito, *Anima humana*, tanquam *Foemina capite alato & pedibus igneis*, pallio ſuo complectens *quatuor* præcipuas *Virtutes*, quas vulgò *Cardinales* vocant; nempè *Juſtitiam* cum gladio, *Prudentiam* cum ſpeculo, *Fortitudinem* cum columnâ, & *Temperantiam* cum urceolo. Cur autem *Anima* capite alato & pedibus igneis figuretur, vide apud *Joannem Pierium Valerianum* Hieroglyphicorum libro vigeſimo primo, ubi agitur *de Accipitre*, & in Appendice ejuſdem Operis, ubi agitur *de Paſiphae*, & de æthereo igneóq; animarum vehiculo; item apud *Fortunium Licetum* in Expoſitione veterum Gemmarum annularium capite 127 ubi exhibetur *Pſyche cum alis Pyralidis*, & apud R. P. *Athanaſium Kircherum* S. I. Obeliſci Pamphilij capite quinto, ubi *Zoroaſtris* & *Pythagoræ* traditio *de animæ alis* accuratè expenditur. *Secundâ* ſuprà memoratarum quatuor Picturarum, quæ pars eſt frontiſpicij *Libri ſexti*, repræſentatur *Naturalis Cupido ſciendi*, tanquam *Foemina, utrâque manu tenens Sphingem, eámque intentè auſcultans:* quia nempè Cupido illa, animæ humanæ congenita, latentes rerum cauſas curiosâ ſcrutatione inquirit, iiſque inventis, ceſſat; nondum autem inventis ingenia macerat. De quâ hieroglyphicâ *Sphingis* explicatione vide plura apud *Fortunium Licetum* in ſuprà citato doctiſſimo Opere de antiquis Gemmarum annularium Schematibus capite centeſimo quadrageſimo tertio, quod orditur his verbis: *Noſtra verò ſententia, Sphinge quærente ſolutionem ænigmatis ab homine, deſignat innatam cuique mortalium ſciendi Cupidinem, de quâ Ariſtoteles Metaphyſicorum lib. 1 apertè: Omnis homo naturâ ſcire deſiderat. Iſta verò cupiditas innata ſciendi congenita eſt Animæ humanæ, quatenus eſt conſtituta duplici parte, rationali ſcilicet, quæ propria eſt hominis, & irrationali, quæ ſenſitiva dicitur, non diſtinguens hominem à brutis. Quibus duabus intimè conflata mortalium Anima, bellè SPHINGEM repræſentat, monſtrum ſub humano capite membra brutalia continens; etenim Animæ pars irrationalis ac ſenſitiva rationali ſubdita eſt in homine.* Hucuſque *Licetus*. *Tertiâ* ſuprà memoratarum *quatuor* Picturarum, quæ pars eſt frontiſpicij

(1) *Exempli gratiâ* de Phaetonte, *fol.* 10 *pag.* 2, de Tantalo *fol.* 27 *pag.* 1, de Prometheo ad Caucaſum ligato, *&* de Siſypho, *fol.* 36 *pag.* 1, de Polyphemo & Vlyſſe *fol.* 45 *pag.* 2, *&c.*

(2) *Vide ibi fol.* 62 *pag.* 2.

(3) *Vide ibi fol.* 72 *pag.* 1.

ſpicij

ſpicij *Libri ſeptimi*, repræſentatur *Hercules*, cognomine *Muſagetes*, hoc eſt, *Dux & Protector Muſarum*; cui adſtat *Mercurius cum Caduceo*, tanquam *nuncius Pacis*. Plura de eodem *Hercule Muſagete*, & de *Templo*, à *M. Fulvio Nobiliore Romæ* in honorem ejus exſtructo, vide apud *Joañem Roſinum* Libri ſecundi Antiquitatū Romanarum capite 17, & apud *Andream Tiraquellum* in Annotationibus ad *Alexandri ab Alexandro*, Juriſconſulti Neapolitani, Genialium Dierum lib. 2 cap. 14. *Quartâ* denique ſuprà memoratarum *quatuor* Picturarum, quæ pars eſt frontiſpicij *Libri decimi*, repræſentatur *Vrbs Athenienſis*, *Noctuis* & *Statuâ Palladis* ſive *Minervæ* inſignita, ut in apographo æri inciſo ſatis luculenter videre eſt. Quod reſtat, quamvis (1) *Cicero* libro quinto de Finibus bonorum & malorum ad Brutum, cap. 5, pag. 70 editionis Gruterianæ Hamburgenſis in folio, certò videatur affirmare, ſuprà memoratos *decem Libros Ethicorum* non ab ipſo *Ariſtotele*, ſed ab ejus filio *Nicomacho* fuiſſe conſcriptos; attamen non ſolùm ipſa inventio, methodus, tractatio, phraſis, ac probandi ratio, Ariſtotelicum ingenium & acumen repræſentant, verùm etiam ipſe *Ariſtoteles* illos Libros pro ſuis haud obſcurè agnoſcit: nam & in alijs ſuis ſcriptis etiam iſtorum Librorum facit mentionem, & in his ipſis Libris lectorem remittit ad *Poſteriora Analytica*; ac demùm in fine hos Libros connectit cum *Politicis*; quos ab *Ariſtotele* conſcriptos eſſe, extra controverſiam eſt. Quâ de re vide plura apud *Theophilum Golium* in Prolegomenis Epitomes Doctrinæ Moralis, ex decem Libris Ethicorum Ariſtotelis ad Nicomachum collectæ, & per Quæſtiones atque Reſponſiones diſpoſitæ.

LX.

Sexageſimus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *folio*, conſtátque folijs *quadraginta ſeptem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri quinque priores*, quorum *primus* incipit: Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος &c; *quintus* autem: Περὶ δὲ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας &c.

LXI.

Sexageſimus primus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto majori*, conſtátque folijs *centum duobus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Ariſtotelis Ethicorum* ad

(1) *Ipſa illa* Ciceronis *verba ſunt ibi hæc:* Quare teneamus Ariſtotelem, & ejus filium NICOMACHUM: cujus accuratè ſcripti de Moribus Libri, dicuntur illi quidem eſſe Ariſtotelis; ſed non video, cur non potuerit patri ſimilis eſſe filius.

(2) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* vigeſimus ſecundus.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* ducenteſimus quadrageſimus quartus.

Hæ duæ Imagines pertinent ad Libri Septimi Com̄entariorum de Augustißimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi paginam. 104.

ROMA

ad Nicomachum Libri decem, quorum *primus* incipit: Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος &c; *decimus* autem ſive ultimus deſinit: λέγομεν ἐν ἀρξάμενοι.

LXII.

Sexageſimus ſecundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *quarto*, conſtátque folijs *centum octoginta*, & ad V. CL. *Sebaſtianum Ericium*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 174 pag. 2, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem, cum anonymi cujuſdam Autoris Scholijs græcis marginalibus.*

Secundò, & quidem à fol. 175 pag. 1 uſque ad fol. 180 pag. 1, *Ariſtotelis Liber* περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν, ſive, *de Virtutibus & Vitijs*, cujus principium: Ἐπαινετὰ μὲν ἐστι τὰ καλά, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά· καὶ τῶν μὲν κακῶν &c; finis autem: τῶν ψεγομένων ἐστί. Sequitur deinde ibidem ſubſcriptio quædam græca, quâ indicatur, Codicem hunc ſcriptum eſſe à quodã *Ariâ Ferdinandi filio* A.C. 1427. Ipſa verba ſunt hæc: Καὶ ἐγὼ Ἀρείας τοῦ Φερδινάνδου υἱὸς ταῦτα ἔγραψα. 1427.

LXIII.

Sexageſimus tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *octavo*, conſtátque folijs *trecentis quatuor*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 220 pag. 1, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem, cum anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus.*

Secundò, & quidem à fol. 220 pag. 2 uſque ad fol. 304 pag. 2, *Ariſtotelis* Ἠθικῶν μεγάλων, ſive, *Magnorum Moralium Libri duo*, quorum *primus* incipit: Ἐπειδὴ προαιρούμεθα &c; *ſecundus* autem deſinit: ἐν τῇ ἐν ἴσοις φίλοις φιλίᾳ.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* quadrageſimus nonus.

LXIV.

Sexageſimus quartus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *quarto*, conſtátque folijs *ducentis quinque*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathuſalam, Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum manu ſuâ ſcripſit, poſteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, comparatus eſt *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 98 pag. 2, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem*; in quorum fine ſuprà memo-

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* ducenteſimus ſexageſimus ſeptimus.

ROMA

ad Nicomachum Libri decem, quorum *primus* incipit: Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος &c; *decimus* autem ſive ultimus deſinit: λέγομεν οὖν ἀρξάμενοι.

LXII.

Sexageſimus ſecundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *quarto*, conſtátque folijs *centum octoginta*, & ad V. CL. *Sebaſtianum Ericium*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 174 pag. 2, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem, cum anonymi cujuſdam Autoris Scholijs græcis marginalibus.*

Secundò, & quidem à fol. 175 pag. 1 uſque ad fol. 180 pag. 1, *Ariſtotelis Liber* περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν, ſive, *de Virtutibus & Vitijs*, cujus principium: Ἐπαινετὰ μέν ἐστι τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά· καὶ τῶν μὲν κακῶν &c; finis autem: τῶν ψεγομένων ἐστί. Sequitur deinde ibidem ſubſcriptio quædam græca, quâ indicatur, Codicem hunc ſcriptum eſſe à quodã *Ariâ Ferdinandi filio* A.C. 1427. Ipſa verba ſunt hæc: Καὶ ἐγὼ Ἀρείας τοῦ Φερδινάνδου υἱὸς ταῦτα ἔγραψα. 1427.

LXIII.

Sexageſimus tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *octavo*, conſtátque folijs *trecentis quatuor*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* quadrageſimus nonus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 220 pag. 1, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem, cum anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus.*

Secundò, & quidem à fol. 220 pag. 2 uſque ad fol. 304 pag. 2, *Ariſtotelis* Ἠθικῶν μεγάλων, ſive, *Magnorum Moralium Libri duo*, quorum *primus* incipit: Ἐπειδὴ προαιρούμεθα &c; *ſecundus* autem deſinit: ἐν τῇ ἐν ἴσοις φίλοις φιλία.

LXIV.

Sexageſimus quartus (3) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *quarto*, conſtátque folijs *ducentis quinque*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathuſalam, Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum manu ſuâ ſcripſit, poſteà autem ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, comparatus eſt *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* duceteſimus ſexageſimus ſeptimus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 98 pag. 2, *Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libri decem*; in quorum fine ſuprà

memoratus *Monachus Mathusalas* peculiari subscriptione indicat, se illos descripsisse *in Ægypto*.

Secundò, & quidem à fol. 99 pag. 1 usque ad fol. 156 pag. 1, *Aristotelis Metaphysica;* sed imperfecta; & ejusdem *Liber octavus Naturalis Auscultationis*, sive, *Physicorum*, cujus principium: Ἅπαν τὸ κινούμενον &c.

Tertiò, & quidem à fol. 156 pag. 2 usque ad fol. 158 pag. 2, *S. Joannis Damasceni Oratio de Incorruptibili Corpore Christi, quod in Sacrâ Synaxi accipimus;* cujus titulus & principium: Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ περὶ τοῦ ἀχειράντου σώματος τοῦ Κυρίου, ὃ μεταλαμβάνομεν. Τὸ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν σῶμα, ὃ μεταλαμβάνομεν, ἀδελφοὶ, αὐτό ἐστι τὸ σῶμα &c. Plura de hâc Oratione vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 116 & 117.

Quartò, & quidem à fol. 159 pag. 1 usq; ad fol. 161 pag. 2, *Theophrasti Eresij Liber* περὶ Πυρὸς, sive, *de Igne;* sed principio mutilus. Vide Operum *Theophrasti* editionem græco-latinam Lugduno-Batavam *Danielis Heinsij* A. 1613 in folio pag. 422, ubi jam memoratus Liber incipit his verbis: Ἡ τοῦ πυρὸς φύσις ἰδιαιτάτας ἔχει δυνάμεις &c.

Quintò, & quidem à fol. 162 pag. 1 usque ad fol. 193 pag. 1, *S. Justini, Philosophi Christiani & Martyris*, qui A. C. 161 vel 163 passus est, *Aristotelicorum quorundam Dogmatum eversio;* de quâ vide plura suprà in recensione Codicis Xmi, num. 3; ubi ea itidem, ut in posteriori hoc Codice, desinit his verbis: Εἰ γέννητὸς ὁ ἐνιαυτὸς, πῶς ἀΐδια καὶ ἀγέννητα τὰ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

Sextò, & quidem à fol. 193 pag. 2 usque ad fol. 205 pag. 2, *Aristotelis Liber* περὶ ἑρμηνείας, sive, *de Interpretatione cum Mathusala, Monachi Sancti Montis Sinai, Annotationibus marginalibus & interlinearibus.*

LXV.

Sexagesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque folijs *centum octoginta octo*, & ad celeberrimam instructissimamque (2) *Bibliothecam Fuggerianam*, quæ A. C. 1656 *Augustâ Vindelicorum* in *Augustissimam Bibliothecam Cæsaream* translata est, olim pertinuit. Continetur eo *Anonymi cujusdam antiqui Autoris Paraphrasis in Aristotelis Ethicorum ad Nicomachum Libros decem;* cujus titulus & principium: Παράφρασις τῶν Ἀριστοτέλους Ἠθικῶν Νικομαχείων. Κεφάλαιον α΄. Ὅτι ἐστί τι ἔσχατον τέλος, πρὸς ὃ πᾶσαι τείνουσαι αἱ ἀνθρώπιναι πράξεις. Ἐν πάσῃ τέχνῃ καὶ μεθόδῳ ἀγαθόν τι ζητοῦμεν· καὶ περαι-

(1) Fuit is olim extra numerum.
(2) Vide Lib. 1 horum Commentar. pag. 67, 68, 69.

προσαιρούμεθα δὲ καὶ πράττομεν ἐκεῖνα, ὅθεν &c; finis autem: καὶ πῶς ἑκάστη ταχθεῖσα, καὶ τίσι νόμοις καὶ ἔθεσι χρωμένη, πολιτευομένοις λυσιτελήσει. λέγομεν οὖν ἀρξάμενοι.

LXVI.

Sexagesimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* elegantissimus in *quarto*, constátque folijs *septuaginta septem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus trigesimus sextus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 6 pag. 2, *Aristotelis Liber de Virtutibus & Vitijs*, cujus titulus & principium: Ἀριστοτέλους περὶ ἀρετῶν. Ἐπαινετὰ μὲν ἐστι τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρὰ· καὶ τῶν μὲν καλῶν &c.

Secundò, & quidem à fol. 7 pag. 1 usque ad fol. 11 pag. 1, *Aristotelis Definitiones Virtutum & Vitiorum ex Ethicis*, quarum titulus & principium: Ἀριστοτέλους Ὅροι ἀρετῶν καὶ κακιῶν ἀπὸ τῶν Ἠθικῶν. Ἀρετή ἐστιν ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα, &c.

Tertiò, & quidem à fol. 11 pag. 1 usque ad fol. 13 pag. 1, *Aristotelis Definitiones Politicæ*, quarum titulus & principium: Ἀπὸ τῶν Πολιτικῶν. Ἄρχον φύσει ἐστὶ, τὸ δυνάμενον τῇ διανοίᾳ προορᾷν· δοῦλον φύσει, τὸ &c.

Quartò, & quidem à fol. 13 pag. 2 usque ad fol. 25 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis Liber de Virtutibus*, cujus titulus & principium: Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ περὶ ἀρετῶν. Ἀρετή ἐστιν ἕξις, καθ' ἣν ἀγαθοὶ ἐσμέν. ἀγαθὸς μὲν δὴ τῷ ὄντι Θεός· ἄνθρωποι δὲ &c. Primus hunc Librum *græcè* & *latinè* edidit *Adolphus Occo*, Medicus Augustanus doctissimus æquè ac celeberrimus, unà cum suprà memorato *Aristotelis Libello de Virtutibus & Vitijs*, Basileæ typis Joannis Oporini A. 1552 in octavo.

Quintò, & quidem à fol. 26 pag. 1 usque ad fol. 48 pag. 2, *Alexandri Aphrodisiensis Liber de Virtutibus*, cujus titulus & principium: Ἐπιδρομὴ, πόθεν ἡ τῶν ἀρετῶν εὕρεσις καὶ σύστασις Ἐπεὶ ἡ εὐδαιμονία τοῖς ἀνθρώποις σκοπὸς, καὶ δεῖ πάντα πράττειν, ὅπως ταύτην κτησαίμεθα, ὡς τέλος τε καὶ μέγιστον τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, ἀδύνατον δὲ &c; finis autem: διότι καὶ τὸ τέλος ἡμῶν ἐν τῇ τῶν ἀρετῶν παρουσίᾳ τε καὶ κτήσει. Τέλος τῶν περὶ ἀρετῶν κεφαλαίων Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀφροδισιέως.

Sextò, & quidem à fol. 49 pag. 1 usque ad fol. 61 pag. 2, *Isocratis*

tis Oratio ad Demonicum, cujus principium: Ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε, πολὺ διεστώσας εὑρήσομεν, τάς τε τῶν σπουδαίων γνώμας, καὶ τὰς τῶν φαύλων διανοίας· πολὺ δὲ μεγίστην &c.

Septimò, & quidem fol. 62 pag. 1 & 2, anonymi cujusdam Autoris *Observatio de Doricâ Dialecto*; cujus titulus & principium: Περὶ Δωρίδος διαλέκτου. Ἡ Δωρὶς διάλεκτος, ἡ ἀπὸ Δώρου τοῦ Ἕλληνος οὕτω κληθεῖσα, &c.

Octavò, & quidem à fol. 63 pag. 1 usque ad fol. 66 pag. 1, *Moschi Syracusani Idyllium*, inscriptum *Epitaphium Dionis bubulci amatoris*, quod à nonnullis perperàm attribuitur *Theocrito*, utpote cujus in illo ipso mentio fit. Inscribitur illud in hoc Codice atque incipit hoc modo: Μόσχου, ἢ Θεοκρίτου, Σικελιώτου, Ἐπιτάφιος Βίωνος βουκόλου ἐρωτικοῦ. Αἴλινά μοι στοναχεῖτε νάπαι, καὶ Δώριον ὕδωρ, &c.

Nonò, & quidem à fol. 66 pag. 2 usque ad fol. 71 pag. 1, *Theocriti Syracusani Idyllium*, inscriptum *Europa à Jove rapta*, quod in hoc Codice perperàm attribuitur *Moscho Syracusano*, & ibidem incipit hoc modo: Τοῦ αὐτοῦ Μόσχου Σικελιώτου Εὐρώπη, ἡ παρὰ Διὸς ἁρπαγεῖσα. Εὐρώπῃ ποτὲ Κύπρις ἐπὶ γλυκὺν ἧκεν ὄνειρον &c.

Decimò, & quidem fol. 71 pag. 1 & 2, *Moschi Syracusani Idyllium*, inscriptum *Amor fugitivus*; cujus titulus & principium: Ἔρως δραπέτης. Ἁ Κύπρις τὸν Ἔρωτα τὸν υἱέα μακρὸν ἐβώστρει &c.

Vndecimò, & quidem fol. 72 pag. 1 & 2, *Moschi Idyllium*, inscriptum *Megara uxor Herculis*; cujus principium: Μᾶτερ ἐμὰ τίφθ' ὧδε φίλον κατὰ θυμὸν &c.

Duodecimò, & quidem à fol. 73 pag. 1 usque ad fol. 77 pag. 1, *variorum veterum Autorum Epigrammata Græca varia*, quorum primum sine ullâ inscriptione incipit: Εὐδαίμων πρῶτον μὲν, ὁ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλων, &c.

LXVII.

(1) Fuit is olim extra numerum.
(2) Plura de eodem Georgio vide suprà in Recensione Codicis XXXIIItij, pag. 70 & 71.

Sexagesimus septimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & optimæ notæ in *folio*, constátque folijs *ducentis octoginta quatuor*, atque unus est ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos, à reliquâ ipsius Bibliothecâ avulsos, *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continetur eo (2) *Georgij Pachymeris*, *Constantinopoli* quidem oriundi, sed *Nicææ* nati, *Protecdici* Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ & *Dicæophylacis* Aulæ Constantinopolitanæ, qui circa annum Christi

1340 obijt, *Epitome universæ Aristotelis Philosophiæ*, divisa in *Libros duodecim, Titulos quadraginta septem*, & *Capita ducenta triginta octo*: quæ primùm quidem à *Philippo Bechio*, Philosopho, Medico, atque Academiæ Basileensis Professore Dialectico, ex alijs duobus Codicibus manuscriptis, & ijs quidem, ut ipse testatur, valdè lacunosis, mendosis & corruptis, in latinum sermonem translata, & A. 1560 Basileæ typis Frobenianis in folio *latinè* tantùm edita est; beneficio autem tertij hujus Codicis manuscripti *Cæsarei græcè* simul & *latinè* longè meliùs & accuratiùs denuò edi poterit. Indicat hoc ibidem ipse *Sambucus* hâc propriæ manûs inscriptione: *Philippus Bechius, Medicus Basileensis convertit Basileæ, & excudit Episcopius cum Frobenio A. 1560. Verùm hic Codex longè duobus, quibus uti Interpreti tunc licuit, integrior & probior est. Bechius sæpè nec verba apprehendit, nec sensus reddidit. Sambucus hunc emit octo coronatis, missum ex Italiâ A. 1583.* Hæc de *Bechio* & de seipso ipse *Sambucus*. Cæterùm valdè dolendū est, primum præstantissimi hujus Codicis folium, quod *Præfationem* Autoris usque ad Indicem Operis continuit, culpâ nescio cujus perijsse. Incipit ea *Præfatio* in versione latinâ Bechianâ his verbis: *Ab eo tempore, quo Philosophiæ studijs vacans, atque ejus consideratione in sublime abreptus, quasi ex altâ quâdam speculâ, vitam hominum contemplatus sum*, &c; desinit autem: *Auspicabimur autem hinc. Deus Sanctorum sapientûm precationibus exordium faustum velit esse ac felix. Sciendum verò est, Opus hoc Libellos XII, Titulos XLVII, Capita CCXXXVIII comprehendere, quæ Theoremata universæ Aristotelicæ Philosophiæ summatim continent.* Hic igitur *Præfationis* finis in Codice hoc manuscripto *Cæsareo* græco est principium ejus folij, quod olim quidem ibi reverâ fuit *secundum*, nunc autem ob defectum unius præcedentis folij est *primum*, & græcè constat his verbis: *Ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν· Θεὸς δὲ τὴν καταρχὴν εὐλογοίη ταῖς τῶν σοφῶν ἁγίων δεήσεσιν. Ἰστέον τοίνυν, ὥσπερ ἔχει ἡ παροῦσα πραγματεία βιβλία δώδεκα· φέροντα τίτλους μὲν τεσσαρακονταεπτὰ, κεφάλαια δὲ διακόσια τριακονταοκτὼ, τὰ τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἁπάσης ὡς ἐν τύπῳ περιέχοντα θεωρήματα.* Sequitur deinde *Index totius Operis*, & quidem non ab alio quodam, ut V. CL. (1) *Leo Allatius* perperàm existimat, sed ab ipso *Georgio Pachymere* compositus, ut ex connexione cum Præfatione manifestè apparet. Finito *Indice Operis*, sequitur porrò ejusdem *Pachymeris Carmen dedicatorium ad Eumorum*; cujus titulus & principium: Στίχοι ἡρωϊκοὶ τοῦ Παχυμέρους. Δέχνυσο ἡμετέ-

(1) *In Diatribâ de Georgijs pag. 367.*

εριο πόνυ ἐρικύνιον ὕφος, ΕΥΜΟΡ' ἐμῶν περιπόλων πόλεων κηδέστατε πασῶν, &c. Post hoc *Carmen* incipit denique ipsa *Epitome* hoc modo: Φιλοσοφία. Πόνημα Γεωργίου Διακόνου, Πρωτεκδίκου καὶ Δικαιοφύλακος, τοῦ Παχυμέρους. βιβλίον α΄· τίτλος α΄· κεφάλαιον α΄. Προοίμιον εἰς Φιλοσοφίαν. Γεννᾶται παρ' Ἡσιόδῳ καὶ Ἶρις τῷ Θαύμαντι· καὶ ἔστιν ὁ μὲν Θαύμας, ἡ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραττομένων ἐν τοῖς οὖσι τῶν ἀλφηστῶν ἀνδρῶν ἀπορία, &c; Libri autem duodecimi caput vigesimum sive ultimum desinit his verbis: ἅπαντα ἀνάγκη εἰς τοῦτο δὴ ἀθροίζεσθαι.

LXVIII.

Sexagesimus octavus (1)Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* in *quarto*, constátque folijs *ducentis tredecim*, & primùm quidem pertinuit ad *Mathusalam, Monachum Sancti Montis Sinai*, qui illum manu suâ scripsit; deinde autem ab *Angerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, comparatus est *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos nonagesimus quartus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 12 pag. 2, *Georgij Pachymeris fragmenta nonnulla de Cœlo*; quorum *primum* inscribitur atque incipit his verbis: Γεωργίου τοῦ Παχυμέρους περὶ οὐρανοῦ. Τὸ διῆκον ἀπὸ τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ στερεώματος ἕως τοῦ κοίλου τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, &c.

Secundò, & quidem à fol. 13 pag. 1 usque ad fol. 17 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Sermo de Providentiâ*, cujus titulus & principium: Περὶ προνοίας λόγος τρίτος. Αἱ ἀποδείξεις ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνθρωπείου σώματος κατασκευῆς. Οἱ μὲν εὖ μάλα πως τὸ σῶμα διακείμενοι, τῆς ἀπὸ τῶν ἰατρῶν θεραπείας οὐ δέονται &c; finis autem: καὶ τὸν Θεὸν κατὰ τὸν προφήτην διὰ παντὸς προορωμένους καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ βαδίζοντας καὶ καθημένους, καὶ πᾶν ὁτιοῦν ἢ δρῶντας ἢ πάσχοντας. αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Tertiò, & quidem à fol. 18 pag. 1 usque ad fol. 54 pag. 1, *Marci Eugenici, Metropolitæ Ephesini*, qui Concilium Florentinum, A. C. 1438 & 1439 partim *Ferrariæ*, partim *Florentiæ* celebratum, acerrimè oppugnavit, *Responsio schismatica ad Latinorum assertiones de Igne purgatorio*, Ferrariæ A. 1438 habita, cujus titulus & principium: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μάρκου Ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου ἀπάντησις

πρὸς τοὺς παρὰ Λατίνων λόγους περὶ τοῦ πυργατορίου ἤτοι καθαρτηρίου πυρὸς, ἐν Φερραρίᾳ τῇ πόλει ῥηθεῖσα. Ἐπειδὴ μετ' ἀγάπης ἀποκεκρίναμεν πρὸς τὰ παρ' ὑμῶν εἰρημένα ὀφείλομεν, σωζομένης τῆς παρ' ἡμῖν εὐσεβείας, καὶ τῶν πατροπαραδότων ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, προστάττομεν κεφαλαιωδῶς &c. Plura de eodem *Marco Metropolitâ Ephesino* vide in *Actis* suprà memorati *Concilij Florentini*, & apud *Leonem Allatium* de Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis perpetuâ consensione lib. III cap. 1, 2, 3; item Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 342.

Quartò, & quidem à fol. 54 pag. 1 usque ad fol. 63 pag. 2, ejusdem *Marci Metropolitæ Ephesini Responsio secunda schismatica ad Latinorum assertiones de Purgatorio*, cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ κεφαλαιώδης ἀπόκρισις πρὸς τοὺς παρὰ Λατίνων εἰρημένους λόγους περὶ τοῦ αὐτοῦ πυργατορίου. Ἐπειδὴ σαφέστερον ἡμᾶς ἀπαιτεῖτε καὶ καθαρώτερον ἐπὶ τοῖς ἠρωτημένοις παρ' ὑμῶν ἀποκρίνασθαι, λέγομεν ἤδη διὰ βραχέων &c. In fine autem hujus secundæ Responsionis Exstat subscriptio *Mathusala, Monachi Sancti Montis Sinai*, quâ indicat, se jam memoratas *duas Marci Metropolitæ Ephesini Responsiones* descripsisse & absolvisse *in Ægypto* d. 25 Januarij anni Mundi 7055, sive anno Christi 1547; Indictione quintâ.

Quintò, & quidem à fol. 64 pag. 1 usque ad fol. 68 pag. 1, ejusdem *Marci Metropolitæ Ephesini aliæ quædam Quæstiones Theologicæ*, quarum titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ Μάρκου τοῦ Ἐφέσου τοῦ ἁγιωτάτου ἕτερα θεολογικὰ ζητήματα. Ἡ τοῦ Υἱοῦ προσηγορία δύο ταῦτα σημαίνει, τήν τε πρὸς τὸν Πατέρα σχέσιν, καθ' ἣν &c.

Sextò, & quidem à fol. 69 pag. 1 usque ad fol. 83 pag. 2. ejusdem *Marci Metropolitæ Ephesini Capita syllogistica adversus Latinos de Processione Spiritus Sancti*, quorum titulus & principium: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μάρκου Ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου συλλογιστικὰ κεφάλαια πρὸς Λατίνους. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισιν, ἢ &c.

Septimò, & quidem à fol. 84 pag. 1 usque ad fol. 103 pag. 2, ex *Gennadij Scholarij*, qui ante Monachatum *Georgius Scholarius* fuit appellatus, & à *Gennadio Patriarchâ Constantinopolitano*, qui ante Patriarchatum itidem fuit appellatus *Georgius Scholarius*, planè diversus est, *Opere schismatico adversus Latinos de Processione Spiritûs Sancti ex solo Patre Ecloga sive Excerpta Mathusala, Monachi Sancti*

Montis

Montis Sinai, quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ἐκλογαὶ Μαθουσάλα τοῦ ἀσκητοῦ. Τί κρατεῖ ἡ καθολικὴ πίστις περὶ τῆς προόδου τοῦ Πνεύματος, καὶ ὅτι τῆς χρονικῆς προόδου τοῦ Πνεύματος αἴτιός ἐστιν ὁ Υἱός. Τὸ Πνεῦμα τοίνυν τὸ ἅγιον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, &c. Plura de hoc *Gennadio Scholario*, & de jam memorato ejus Opere contra Latinos, vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 223 & 224 in recensione Codicum manuscriptorum Theologicorum Græcorum CCLXXVti & CCLXXVIti.

Octavò, & quidem à fol. 104 pag. 1 usque ad fol. 114 pag. 2, *ex Theophanis Metropolitæ Nicæni Libro quarto contra Judæos Eclogæ sive Excerpta Mathusalæ Monachi de Processione Spiritûs Sancti ex solo Patre*; quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν Θεοφάνους τοῦ Μητροπολίτου Νικαίας δ' λόγου ἐκλογαὶ Μαθουσάλα τοῦ ἀσκητοῦ. Τοῖς προεστηκόσι καὶ ὑπεραγωνιζομένοις τῆς κατ' εὐσέβειαν ἀληθείας &c. Ἐπεὶ δὲ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἰ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, ἢ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, ὡς ἡ θεολογία βούλεται τῶν Λατίνων, &c. Vide R. P. *Philippi Labbei* S. I. Novam Bibliothecam Manuscriptorum Librorum pag. 91, ubi refert, *Theophanis Metropolitæ Nicæni contra Judæos Libros sex exstare in Bibliotheca Regia Parisina Codicibus manuscriptis 788 & 1806.*

Nonò, & quidem à fol. 115 pag. 1 usque ad fol. 149 pag. 2, *S. Maximi* τοῦ Ὁμολογητοῦ sive *Confessoris*, (1) qui aliàs etiam *Monachus*, *Abbas* & *Martyr* solet appellari, & A. C. 662 obijt, *Expositio rectorum Ecclesiæ Catholicæ dogmatum ad Joannem Cubicularium, & contra Severum atque Eutychen.* Ipsa tituli verba græca cum principio sunt hæc: Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ πρὸς Ἰωάννην Κουβικουλάριον περὶ τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, καὶ κατὰ Σευήρου, καὶ περὶ τῶν δύο φύσεων κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ὁμοφρόνων αἱρετικῶν. Ἔκθεσις ὀρθῆς ὁμολογίας. Πρὸ δὲ πάντων καὶ ἐπὶ πασῶν νήφειν τε καὶ ἀγρυπνεῖν &c.

(1) Vide supra pag. 81.

Decimò, & quidem à fol. 150 pag. 1 usque ad fol. 190 pag. 2, *ex Macarij Metropolitæ Ancyrani Opere schismatico contra Latinos Eclogæ sive Excerpta Mathusalæ Monachi*, quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν τοῦ Μακαρίου Μητροπολίτου Ἀγκύρας ἐκλογαὶ Μαθουσάλα τοῦ ἀσκητοῦ. Α'· Τίς ἡ τοῦ ἐκπορεύεσθαι δύναμις; καὶ γράφει ὁ Χρυσορρήμων &c. Plura de hoc *Macarij* Opere schismatico vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 223 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CCLXXIVti.

Undecimò,

Vndecimò, & quidem à fol. 191 pag. 1 uſque ad fol. 213 pag. 2, *Mathuſala*, aliàs dicti Μαχεῖρος ſive *Machiris*, *Monachi Sancti Montis Sinai*, *Collectanea varia*, inter quæ ſunt *Excerpta ex Ariſtotelis Logicis & Phyſicis*, *ex Demoſthenis Oratione contra Androtionem*, *ex Syneſij Libro de Inſomnijs*, cujus principium: Εἰ δὲ εἰσιν ὕπνοι προφῆται &c, & *ex S. Maximo Confeſſore de Animâ*. Fit etiam ibidem mentio *Michaelis Choniatæ* fol. 10 pag. 1. Prætereà quoque fol. 201 pag. 1 ipſe *Mathuſalas* indicat, ſe iſta Collectanea ſcripſiſſe anno Mundi 7056 ſive anno Chriſti 1548, & fol. 212 pag. 2, quaſdam ærumnas ſuas recenſet his verbis: Ὦ, ὢ, πολλὰ πέπονθα, καὶ πονθάνω, &c. πεντάκις ἀπέπλευσα εἰς Κύπρον, &c.

LXIX.

Sexageſimus nonus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* in *folio*, conſtátque folijs *quinquaginta uno*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fôl. 10 pag. 1, *Michaelis Apoſtolij Byzantini Liber de Ariſtotelicâ Subſtantiâ pro Georgio Gemiſto Plethone contra* (2) *Theodorum Gazam*; cujus titulus & principium: Μιχαήλου Ἀποςόλη τοῦ Βυζαντίου πρὸς τὰς ὑπὲρ Ἀριςοτέλους περὶ οὐσίας κατὰ Πλήθωνος Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ ἀντιλήψεις. Ἔδει Πλήθωνα, εἴπερ αὐτῷ Ἀριςοτέλης λέγων οὐκ ὀρθῶς ἐδόκει περὶ οὐσίας, ἐλέγχειν τὰ λεγόμενα φαύλως πειρᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ λοιδορεῖσθαι τ' ἀνδρὶ, οὐχ' ὅπως &c. Meminit hujus, non ſolùm Libri, verùm etiam ipſius Codicis manuſcripti Sambuciani, *Joannes Jacobus Friſius Tigurinus* in Bibliothecâ Geſnerianâ, à ſe auctâ, his verbis: *Michaelis Apoſtoli contra Gazæ defenſionem de Ente Ariſtotelis pro Planude reſponſio ad Beſſarionem exſtat in Bibliothecâ Joannis Sambuci.* Hæc *Friſius*. Sed ibi ſine ullâ controverſiâ pro *Apoſtoli* ſcribendum eſt *Apoſtolij*, & paulò pôſt pro *Planude* legendum eſt *Plethone*; quia *Maximus Planudes* cum *Georgio Gemiſto Plethone* perperàm confunditur. Cæterùm inſignis de ætate & vitâ ejuſdem *Apoſtolij* exſtat locus apud doctiſſimum *Leonem Allatium* libri tertij de Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis perpetuâ conſenſione capite tertio, ubi eos recenſens, qui pro Græcis ſchiſmaticis contra Latinos & Concilium Florentinum ſcripſerunt, jam memorati *Michaelis Apoſtolij* meminit his verbis: *MICHAEL prætereà APOSTOLIUS Byzantinus, qui, ut ipſe*

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* trigeſimus ſecundus.

(2) Joannes Sambucus *ibidem ſuâ manu in margine adſcripſit hæc verba:* Libellum Gazæ περὶ οὐσίας dedi Henrico Stephano. *Plura de eodem* Theodoro Gaza *vide in Appendice Libri ſexti horũ Commentariorum pag.* 278.

(1) Hoc est: Rex omnium istic pauperum.
(2) Vide Libri sexti horũ Commentariorum Appendicem pag. 274, 275, 276.

ipse de se ait, (1) *βασιλεὺς τῶν τῆδε πενήτων, in pannis atque miseriâ, & quod ederet, & quod biberet, à Cardinale* (2) *Bessarione satis munificè accipiebat, ægrè ferens, se reliquis doctrinâ præstantibus Viris, qui eodem ac ille tempore florebant, minorem esse, in ingenuos eósque doctissimos calamum strinxit, ideóque in reprehensionem Bessarionis incurrit. Hinc egestate compulsus, in Cretam se contulit; ubi libros exscribens, & pueros instituens, cum mendicitate colluctabatur; tùm etiam, adverso in Ecclesiam Romanam animo, Librum contra eandem scripsit de Processione Spiritûs Sancti.* Hucusque *Allatius*. Consulenda quoq; est *Petri Pantini* Tiletani Flandri Præfatio in ejusdem *Michaelis Apostolij Paroemias græcè & latinè*, à *Daniele Heinsio* Lugduni Batavorum typis Elzevirianis A. 1619 in quarto editas, ubi inter alia fit mentio *Orationis funebris* ejusdem *Apostolij in obitum Cardinalis Bessarionis;* atque insuper inspiciendus est *Marquardi Freheri* Tomus secundus Syntagmatis Scriptorum Rerum Germanicarum à pag. 33 usq; ad pag. 36, ubi exstat *græcè* & *latinè* ejusdem *Michaelis Apostolij ad Imp. Fridericum*, vulgò *IIItium*, re verâ autem *Vtum*, Λόγος προσφωνηματικὸς sive *Oratio acclamatoria*.

(3) Ita etiam alibi, nempe in suprà memoratâ Oratione ad Imp. Fridericum Vtum, Turcas, seu Turcos vocat Τεύκρους sive Teucros.
(4) Vide suprà pag. 6.

Secundò, & quidem à fol. 11 pag. 1 usque ad fol. 15 pag. 2, ejusdem *Michaelis Apostolij Menexenus*, sive, *Dialogus de Sanctissimâ Trinitate;* nempè *utrum Judæi & Turcæ rectiùs simpliciter unum credant Deum, an Christiani Deum Triunum.* Ipsa tituli græci verba cum principio Dialogi sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Μενέξενος, ἢ, Περὶ Τριάδος. Τὰ τοῦ Διαλόγου πρόσωπα· Μενέξενος Κυδωνιάτης, Διοφάνης Γορτύνιος, Λαόνικος Βυζάντιος. Προλογίζει Διοφάνης. Δ. Ποῖ δὴ καὶ πόθεν ὦ φίλε Μενέξενε; Μ. Ἐκ Κυδωνίας ἐς Γορτύνην Διόφανες. Δ. Τί ποιήσων &c. Et aliquanto pòst: Λ. Ἀλλὰ τί πρὸς Θεοῦ ὑμῖν τὸ ζητούμενον; Μ. Ὅτι πότερον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ (3) Τεῦκροι, καὶ εἴ τι ἄλλο τούτοιν σύμφωνον ἐστὶ γένος, Θεὸν ἕνα δοξάζοντες μόνον, ὀρθῶς δοξάζουσιν, ἢ τὸν αὐτὸν ἡμεῖς ὄντα τρία καὶ ἕν; Λ. Ἄξιον λόγου τὸ πρόβλημα ὦ Μενέξενε, &c. Titulum hujus *Dialogi Apostolius* mutuatus est à *Platone*, utpote cujus etiam nunc exstat *Dialogus*, inscriptus (4) Μενέξενος ἢ Ἐπιτάφιος, hoc est, *Menexenus*, sive, *Funebris Oratio;* in quo Dialogo propositum *Platoni* est, cohortari omnes ad summam patriæ charitatem, idque duobus efficit modis: primò quidem, dum laudat illos, qui pro salute patriæ pericula mortemque intrepidè subeunt, deinde verò, dum ipse patriæ suæ antiquitatem & virtutes laudibus miris extollit; ac tandem totius sermonis summa eò redit,

ut

ut unusquisque patriæ suæ salutem atque incolumitatem omnibus rebus suis suæque adeò vitæ libenter anteponat, & illos existimet beatos, qui hujusmodi rerum causâ sanguinem profuderint, quippe quos & laus & merces maneat sempiterna. Hinc igitur patet, quanta inter *Menexenum Platonis* & *Menexenum Michaelis Apostolij* respectu argumenti sit differentia. Exstitit olim etiam *Aristotelis* quidam Liber, itidem inscriptus Μενέξενος, ut testatur in ipsius Vitâ *Diogenes Laertius*, ubi simpliciter legitur, Μενέξενος α΄. Quodnam autem istius Libri argumentum fuerit, apparet ex *anonymi antiqui Autoris Vitâ Aristotelis*, à veteri amico meo, doctissimo *Ægidio Menagio*, in Observationibus eruditissimis ad *Diogenis Laertij* Librum quintum primùm *græcè* editâ; quippe ubi legitur: Περὶ εὐχῆς. Μενέξενος, α΄. Verisimilimum enim mihi videtur, scribendum esse: Περὶ εὐχῆς, ἢ, Μενέξενος, α΄. Hoc est: *De Oratione, sive, Menexenus, liber unus*; eâdem videlicet ratione, ut jam memoratus Clarissimus *Menagius* ibidem verè ac rectè legendum monet, Περὶ ῥητορικῆς, ἢ, Γρύλλος, α΄.

Tertiò, & quidem à fol. 16 pag. 1 usque ad fol. 18 pag. 2, ejusdem *Michaelis Apostolij Oratio consultoria ad socerum sibi irascentem, cùm ad secundas transiret nuptias*; cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ λόγος συμβουλευτικὸς πρὸς τὸν αὐτοῦ κηδεστὴν, μηνιθέντα, ὅτε ἐς δευτέρους ἀφίκετο γάμους. Ἐν ἄλλοις τῶν ἀναγκαίων ἤδη χολάζοντα, οἷς οὐδὲ τροφῆς ἔξεστί μοι δαψιλῶς ἀπογεύεσθαι, ὁ περὶ ἡμᾶς σου θυμὸς, οὐ μέτριος χειμὼν οὐδὲ λόγῳ, &c.

Quartò, & quidem à fol. 19 pag. 1 usque ad fol. 21 pag. 1, ejusdem *Michaelis Apostolij Appellatio ad ultimum Imperatorem Constantinopolitanum Constantinum Palæologum, quâ continetur suspectæ religionis ipsius Confessio*. Ipsa tituli græci verba cum principio Appellationis sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ προσφώνημα εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ ὁμολογία τῆς αὐτοῦ πίστεως ὑποπτευομένης. Πολλῶν ὄντων, θειότατε Βασιλεῦ, ἃ τὸ χρῆμα τοῦτο τὴν βασιλείαν κοσμεῖ, ἕν τι, κἀκεῖνο μάλιστα, ἡ σοφία, ἡ φύσει προσεῖσα ταύτην ἡνιοχεῖν, ἢ &c. Notandum verò inprimis est, eum in hâc Appellatione suâ expressè confiteri *Processionem Spiritûs Sancti ex solo Patre, non autem etiam ex Filio*, his verbis; Τὸ δ᾽ αὖ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορευόμενον ἐκ Πατρὸς, οὐ μὴν δὲ ἐξ Υἱοῦ, κατὰ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ὃς τοῖς σοφωτέροις θεολογικώτερος ἔδοξε. ῥητέον τ᾽

 ἀληθῦ,

ἀληθῆ, ἐπειδὴ πρὸς σε ταῦτα λέγειν ἐπηγγειλάμην μὴ ψευδῶς γαληνότατε. ἔτι &c. Hinc igitur patet, cur idem *Apostolius contra Latinos* etiam peculiarem (1) *Librum de Processione Spiritûs Sancti* scribere atque edere coactus fuerit; nempè ut hòc ipso publicè se demonstraret *schismaticum*, & suspicionem *Latinæ* sive *orthodoxæ Fidei* à se amoliretur.

Quintò, & quidem à fol. 21 pag. 2 usque ad fol. 23 pag. 2, ejusdem *Michaelis Apostolij Oratio ad Magistrum suum* (2) *Joannem Argyropulum, cùm ipse Constantinopoli publicè docere inciperet, superstite adhuc ultimo Imperatore Constantinopolitano Constantino Palæologo.* Ipsa tituli græci verba cum principio Allocutionis sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Προσφώνημα εἰς τὸν αὐτοῦ διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Ἀργυρόπουλον, ὅτε ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῷ τοῦ ξενῶνος μουσείῳ. Τοῖς εὐγνώμοσι τῶν ἀνθρώπων τοὺς σφῶν αὐτῶν εὐεργέτας θαυμάζειν, μὴ ὅσον οἶμαι χρεὼν, ἀλλ', εἴπερ ἄλλό τι, καὶ τοῦτο τῶν ἀναγκαίων. πολλοῖς τε ἄλλοις σοφία &c.

Sextò, & quidem à fol. 24 pag. 1 usque ad fol. 51 pag. 2, ejusdem *Michaelis Apostolij Epistolæ quadraginta quinque*, quarum *prima ad Georgium Gemistum Plethonem* inscribitur atque incipit hoc modo: Τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλου Ἀποστόλη τοῦ Βυζαντίου Ἐπιστολαί. Ἐπιστολὴ α'. Γεμιστῷ τῷ Πλήθωνι. Ἔτι με καὶ πρότερον ἄλλο καὶ τό καλῶς μὴ γράφειν εἰδέναι, σοὶ μὴ γράφειν ἠνάγκαζεν, οὐκ ὀλίγην ἐμοὶ ἀτιμίαν ἔχον νομίζοντα, δοκεῖν μὲν εἰδότα τοῖς πλείστοις, αὐτῷ δέ σοι τοὐναντίον &c. Sequuntur deinde reliquæ *quadraginta quatuor Epistolæ ad Manuelem Chrysoloram, Laonicum Chalcocondylam, Joannem Argyropulum, Marcum Musurum, Michaelem Marullum, Joannem Chrysoloram, Cardinalem Bessarionem, Petrum Callergen*, aliosque plures eâdem ætate florentes Viros doctos; quas omnes publicâ luce dignissimas existimo, quia Historiæ illorum temporum illustrandæ valdè possunt inservire.

(1) *Vide suprà pag.* 114.

(2) *Vide de eo Libri sexti horũ Commentariorum Appendicem pag.* 278. *Effigies autem ejusdem exstat ibidem inter pag.* 274 *&* 275.

LXX.

Septuagesimus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *ducentis nonaginta*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 163 pag. 1, *Xenophontis Atheniensis*, Philosophi, Historici, & Imperatoris clarissimi, *Opera Philosophica varia*: nempe 1mò, Ἱππαρχικὸς, sive, *Hipparchicus*,

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos vigesimus tertius.*

chicus, hoc est, *Liber de Magisterio Equitum*, cujus principium: Πρῶτον μὲν θύοντα &c; 2dò, Ἱέρων ἢ Τυραννικός, hoc est, *Hiero*, sive, *Liber de Regno*, cujus principium: Σιμωνίδης ὁ ποιητής &c; 3tiò, Περὶ Ἱππικῆς, sive, *Liber de Re equestri*, cujus principium: Ἐπειδὴ διὰ τὸ συμβῆναι &c; 4tò, Λακεδαιμονίων πολιτεία, sive, *Lacedamoniorum Respublica*, cujus principium: Ἀλλ' ἐγὼ ἐννοήσας ποτέ, &c; 5tò, Ἀπομνημονευμάτων, sive, *Memorabilium Socratis Libri quatuor priores*, quorum primus incipit: Πολλάκις ἐθαύμασα, &c; 6tò, *Memorabilium Socratis Liber quintus*, nempè Οἰκονομικός, sive, *De administratione domesticâ*, cujus principium: Ἤκουσα δέ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ οἰκονομίας &c; 7mò, Συμπόσιον, sive, *Convivium*, cujus principium: Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα &c; 8vò, Κυνηγετικά, sive, *Liber de Venatione*, cujus principium: Πρῶτον εὕρημα Θεῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος &c; 9nò, Περὶ Ἱππικῆς, sive, *Liber de Re equestri*, secundâ vice, cujus principium, ut suprà; 10mò, Συμπόσιον, sive, *Convivium*, secundâ vice ut suprà. Vide *Operum Xenophontis editionem graco-latinam Joannis Leunclavij* Francofurti typis Wechelianis A. 1596 in folio.

Secundò, & quidem à fol. 165 pag. 1 usque ad fol. 170 pag. 2, *Epicteti*, Philosophi *Stoici* celeberrimi, patriâ *Hieropolitani* ex *Phrygiâ*, conditione quidem *servi*, quippe qui *Romæ Epaphrodito, Imp. Neroni à Libellis*, servivit, sed tantæ integritatis vitæ, tantæque apud omnes existimationis & famæ, ut lucerna ejus fictilis tribus drachmarum millibus divendita olim fuisse feratur, *Enchiridion*, cujus principium: Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, &c. Plura de Libello hoc verè aureo, imò plusquam aureo, addere supersedeo, quia omnibus vel mediocriter doctis notissimus est.

Tertiò, & quidem à fol. 171 pag. 1 usque ad fol. 244 pag. 2, *Simplicij Commentarius in Epicteti Enchiridion*; cujus titulus & principium: Σιμπλικίου ἐξήγησις εἰς τὸ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον. Περὶ μὲν τοῦ βίου τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς Ἀρριανὸς ἔγραψεν, ὁ τὰς Ἐπικτήτου διατριβὰς ἐν πολυστίχοις συντάξας βιβλίοις, καὶ ἀπ' ἐκείνου &c; finis autem: ἐφ' ἐυγνώσκομεν κατὰ τὸν Ὅμηρον ἢ μὲν Θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα. Vide præ cæteris hujus *Commentarij* editionibus impressis *graco-latinam* illam cum Animadversionibus & Notis *Claudij Salmasij* Lugduni Batavorum typis Joannis Maire A. 1640 in 4to.

Quartò, & quidem à fol. 245 pag. 1 usque ad fol. 290 pag. 2,

anonymi cujusdam Collectoris (1) *Capita Astrologiæ Judiciariæ centum triginta quinque*, quorum *primum* inscribitur atque incipit his verbis: Κεφάλαιον α΄ περὶ διαθέματος. Τῆς ἱερουργίας διαθέσεως κατὰ τόδε ἐγχαραχθέμενον σχῆμα &c. Eorundem Capitum *centesimo vigesimo septimo* continetur *Claudij Ptolemæi* (2) *Centiloquium*, sive, *Liber centum Aphorismorum ad Syrum fratrem*, incipiens, Προεκτεθέμενοι, ὦ Σύρε, τὰς ἐνεργείας τῶν ἀστέρων &c; desinens autem: εἰ δὲ κινεῖται ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολὰς, ἐπελεύσεται ἐχθρὸς ἀλλότριος ταῖς χώραις· εἰ δὲ οὐ κινεῖται, ἐνθάδιος ἔσται ὁ ἐχθρός. Capite porrò sequenti *centesimo vigesimo octavo* continetur *Petosiris*, *Philosophi Ægyptij*, *Epistola Astrologica ad Nechepsum Regem Ægypti*, *cum subjunctis Diagrammatibus ad eandem pertinentibus*; cujus titulus & principium: Ἐπιστολὴ Πετοσίρεως Φιλοσόφου πρὸς Νεχεψὼ Βασιλέα περὶ τῶν κατακλινομένων ἐν ἀρρωστίαις, εἰ ζήσονται, ἤ τε τεθνήξονται, καὶ περὶ τῶν νικώντων ἐν μονομαχίαις καὶ πράγμασιν· ἔτι γε μὴν, καὶ τῶν ἀποδιδρασκόντων, καὶ λοιπῶν τῶν τούτοις ὁμοίων. Περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὑπ' ἐμοῦ εὑρημένων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον ἐξακριβωσάμενος, διαπέμψασθαί σοι οὐκ ὤκνησα. ὑπέταξα δέ σοι ὄργανον κανονικὸν, ὅπερ &c. Plura de hâc *Epistolâ* vide Libri *sexti* horum Commentariorum Parte secundâ, pag. 94, 95, 105 & 106, in recensione Codicum manuscriptorum Medicorum Græcorum Xmi, & XIXni.

(1) *In fine Indicis Græci illorum Capitum exstat ibi fol. 246 pag. 1* Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας, *sive*, Artificium scribendi auro; *& quidem illud ipsum iisdémque verbis, atq; suprà in Codice LImo, num. 6.*

(2) *Plura de hoc* Ptolomæi *Libro vide Libri* sexti *horum Commentariorum Parte secundâ, pag. 89.*

LXXI.

Septuagesimus primus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis viginti sex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo *Epicteti Enchiridion cum Commentario Simplicij*, eodem modo ut in proximè præcedenti Codice LXXmo; estque etiam hoc exemplar, æquè ac præcedens, dignum, ut editiones impressæ cum eo diligenter conferantur.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus quadragesimus octavus.

LXXII.

Septuagesimus secundus (4) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* antiquissimus, elegantissimus & optimæ notæ in *quarto*, constátque folijs *ducentis quinquaginta novem*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo *Plutarchi Chæronensis*, Philosophi & Historici celeberrimi, qui sub *Imp. Domitiano* cœpit inclarescere, & sub *Impp. Nervâ* atque *Trajano* præcipuè floruit,

(4) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* nonagesimus octavus.

tuit, *Symposiacorum*, sive, *Convivalium Disputationum Libri novem*, quorum titulus & principium: Πλουτάρχου Συμποσιακῶν βιβλία θ'. Βιβλίον α'. A. (1) Εἰ δεῖ φιλοσοφεῖν παρὰ πότον. Τὸ, μισῶ μνάμονα συμπόταν, ὦ (2) Σόσσιε Σενεκίων, ἔνιοι πρὸς τοὺς ἐπιστάθμους εἰρῆσθαι λέγουσι, &c. Dignissimus profectò est hic Codex, ut editiones impressæ cum eo accuratè conferantur. In fine autem præ nimiâ vetustate unum folium perijt.

LXXIII.

Septuagesimus tertius (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* antiquissimûs in *quarto*, sed vetustate passim mutilus, constátque nunc folijs *ducentis quinquaginta uno*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Plutarchi Chæronensis Opera Philosophica varia:* nempe 1, Liber Περὶ παίδων ἀγωγῆς, sive, *De Liberis educandis*; qui hic quidem principio caret, vulgò autem incipit his verbis: Τί ποις ἂν ἔχοι εἰπεῖν &c; 2, Liber *ad Sossium Senecionem* Πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ, sive, *Quomodo quis suos in virtute parandâ sentire possit profectus*, cujus principium: Τίς τῶν λόγων, ὦ Σόσσιε Σενεκίων, &c; 3, Liber Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θείου βραδέως τιμωρουμένων, sive, *De his, qui serò à Numine puniuntur*; cujus principium: Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἐπίκουρος εἰπὼν &c; 4, Liber Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν, sive, *Quomodo adolescens Poetas audire debeat*; cujus principium: Εἰ μὲν, ὡς Φιλόξενος ὁ ποιητὴς ἔλεγεν, &c; 5, Liber Περὶ ἀοργησίας, sive, *De cohibendâ Irâ*; cujus principium: Καλῶς μοι δοκοῦσιν, ὦ Φυνδάνε, ποιεῖν οἱ ζωγράφοι, &c; 6, Liber, Περὶ πολυπραγμοσύνης, sive, *De curiositate*; cujus principium: Ἄπνουν, ἢ σκοτεινὴν, ἢ δυσχείμερον οἰκίαν &c; 7, Liber Πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφέλοιτο, sive, *De utilitate ex hostibus capiendâ*; cujus principium: Ὁρῶμεν ὅτι τὸν πρᾳότατον, ὦ Κορνήλιε Πούλχερ, &c; 8, Liber Πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου, sive, *Quomodo possit adulator ab amico internosci*; cujus principium: Τῷ σφόδρα φιλεῖν ἑαυτὸν &c; 9nò, Liber Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως, sive, *Quâ quis ratione seipsum citra invidiam laudare possit*; cujus principium: Τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν &c; 10, *Epistola ad Paccium* Περὶ εὐθυμίας, sive, *De Tranquillitate animi*; quæ hic quidem principio caret, vulgò autem incipit his verbis: Πλούταρχος Παχκίῳ εὖ πράττειν. Ὀψέ

(1) *Hoc est*: Libri primi Problema primum, An philosophandum sit inter pocula.

(2) Sossius Senecio, *cui* Plutarchus *hos Libros novem dedicavit, ille ipse est, qui sub* Impp. Nervâ *&* Trajano quater *fuit* Consul. *Quin etiam ipse Plutarchus ab* Imp. Trajano dignitate Consulari *ornatus est, ut testatur* Suidas. *Vide etiam* Ger. Joan. Voss. *de Historicis Græcis lib. 2 cap.* 10.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* sexagesimus sextus.

Ὀψέ σε τὴν ἐπιστολὴν ἐκομισάμην &c; 11, Liber Περὶ δυσωπίας, sive, *De vitioso pudore;* cujus principium: Ἔνια τῶν ἐκ γῆς φυομένων &c; 12, Liber Περὶ ἀδολεσχίας, sive, *De Garrulitate;* cujus principium: Δύσκολον μὲν ἀναλαμβάνει θεράπευμα &c; 13, Liber Περὶ φιλοπλουτίας, sive, *De cupiditate divitiarum;* cujus principium: Ἱππόμαχος ὁ ἀλείπτης &c; 14, Liber Περὶ τύχης, sive, *De Fortunâ;* cujus principium: Τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία. πότερον &c; 15. Liber Πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τὰ τοῦ σώματος πάθη χείρονα, sive, *Animine an corporis affectiones sint pejores;* cujus principium: Ὅμηρος μὲν ἐπιβλέψας τὰ θνητὰ τῶν ζώων γένη &c; 16, Liber Περὶ τοῦ ἀκούειν, sive, *De auditione;* qui hîc quidem principio caret, vulgò autem incipit his verbis: Τὴν γενομένην μοι σχολὴν &c; 17, Liber Περὶ τοῦ πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ χρησιμώτερον, sive, *Aquâne an Ignis sit utilior;* cujus principium: Ἄριστον μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ, &c; 18, Liber Περὶ δεισιδαιμονίας, sive, *De superstitione;* cujus principium: Τῆς περὶ Θεῶν ἀμαθίας &c; 19, Liber Περὶ πολυφιλίας, sive, *De multitudine amicorum;* cujus principium: Μένωνα τὸν Θετταλὸν &c; 20, Liber Περὶ φιλαδελφίας, sive, *De amore fraterno:* cujus principium: Τὰ παλαιὰ τῶν Διοσκούρων ἀφιδρύματα &c; quos omnes jam enumeratos *Plutarchi* Libros vide *Tomo secundo Operum Plutarchi editionis græco-latinæ Guilielmi Xylandri* Francofurti typis Wechelianis A. 1620 duobus Tomis in folio. Exstant præterea in eodem Codice manuscripto, recentiori quidem manu, sed itidem in membranâ, *anonymi cujusdam Ecloga* sive *Excerpta ex* ejusdem *Plutarchi Libro,* qui inscribitur Πολιτικὰ παραγγέλματα, sive, *Præcepta gerendæ Reipublicæ,* & vulgò incipit his verbis: Εἰ πρός ἄλλό τι χρήσασθαι καλῶς ἐστιν ἔχον, ὦ Μενέμαχε, &c.

LXXIV.

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos sextus.

Septuagesimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *quadringentis octoginta septem,* & ad *Joannem Sambucum,* ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Plutarchi Chæronensis Opera varia,* & præcipuè quidem *Philosophica:* nempe 1, Παραμυθικὸς πρὸς Ἀπολλώνιον, sive, *Oratio consolatoria ad Apollonium ob mortem filij;* cujus principium: Καὶ πάλαι σοι συνήλγησα &c; 2, Παραμυθικὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, sive,

Epistola

Epiſtola conſolatoria ad Vxorem ſuam ob obitum filiolæ; cujus principium: Πλούταρχος τῇ γυναικὶ εὖ πράττειν. Ὃν ἔπεμψας ἐπαγγελοῦντα περὶ τῆς τοῦ παιδίου τελευτῆς &c; 3, Liber Περὶ φυγῆς, ſive, *De exilio;* cujus principium: Τῶν λόγων ἀρίστους καὶ βεβαιοτάτους &c; 4, Γάλβας, ſive, *Vita Imp. Galbæ;* cujus principium: Ὁ μὲν Ἀθηναῖος Ἰφικράτης &c; 5, Ὄθων, ſive, *Vita Imp. Othonis;* cujus principium: Ὁ δὲ νεώτερος Αὐτοκράτωρ &c; 6, Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, Ἀθηναῖοι πότερον κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ (1) φιλοσοφίαν ἐνδοξότεροι, ſive, *Fragmentum Libri, Bellóne an Philoſophiâ clariores fuerint Athenienſes;* cujus principium: Ταῦτα ὀρθῶς μὲν ἐκεῖνος εἶπε &c; 7, Libellus Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, ſive, *De Virtute & vitio;* cujus principium: Τὰ ἱμάτια δοκεῖ θερμαίνειν τὸν ἄνθρωπον, &c; 8, Libellus Περὶ τοῦ, ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι, ſive, *Quòd maximè cum Principibus Philoſopho diſputandum ſit;* cujus principium: Σωρανὸν ἐγκολπίσασθαι &c; 9, Ὑγιεινὰ παραγγέλματα, ſive, *Sanitatis tuendæ Præcepta*, quorum principium: Σὺ δὴ Γλαῦκον χθὲς &c; 10, Liber Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον, ſive, *An ſeni gerenda ſit Reſpublica;* cujus principium: Ὅτι μὲν οὖν, ὦ Εὔφανες, ἐπαινέτης ὢν Πινδάρου, &c; 11, Ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον, ſive, *Septem ſapientum Convivium;* cujus principium: Ἦπου περιῶν ὁ χρόνος, ὦ Νίκαρχε, &c; 12, Περὶ Ἴσιδος καὶ (2) Σαράπιδος ἱερὸς λόγος, ſive, *De Iſide & Sarapide Sermo ſacer;* cujus principium: Πάντα μὲν, ὦ Κλέα, δεῖ τἀγαθὰ &c; 13, Γυναικῶν ἀρεταὶ, ſive, *Liber de Mulierum virtutibus;* cujus principium: Περὶ ἀρετῆς, ὦ Κλέα, γυναικῶν &c; 14, Περὶ τοῦ, πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ (3) χρησιμώτατον, ſive, *De eo, Aquáne an Ignis ſit utilior;* cujus principium: Ἄριστον μὲν ὕδωρ &c; 15, Γαμικὰ παραγγέλματα, ſive, *Conjugalia præcepta;* quorum principium: Πλούταρχος Πολλιανῷ καὶ Εὐρυδίκῃ εὖ πράττειν. Μετὰ τὸν πάτριον θεσμὸν &c; 16, Τῶν ἠθικῶν Πλουτάρχου, Πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ᾽ ἀρετῇ, ſive, *Ex Ethicis Plutarchi, Quomodo quis ſuos in virtute parandâ ſentire poſſit profectus;* cujus principium: Τίς τῶν λόγων, ὦ Σόσσιε Σενεκίων, &c; 17, *De his, qui ſerò à Numine puniuntur;* 18, *De utilitate ex hoſtibus capiendâ;* 19, *Quomodo adoleſcens Poetas audire debeat;* 20, *Quomodo poſſit adulator ab amico internoſci;* 21, *Quâ quis ratione ſeipſum citra invidiam laudare poſſit;* 22, *De cohibendâ ira;* 23, *De curioſitate;*

(1) *Vulgò ibi legitur* σοφίαν.

(2) *Vulgò hic Liber inſcribitur* de Iſide & Oſiride.

(3) *Ita ibi legitur pro* χρησιμώτερον.

24, *De tranquillitate animi*; 25, *De vitioso pudore*; 26, *De fraterno amore*; 27, *De garrulitate*; 28, *De auditione*; 29, *De multitudine amicorum*; 30, *De cupiditate divitiarum*; 31, *De Fortunâ*; 32, *Animine an corporis affectiones sint pejores*; 33, *De superstitione*; 34, Πότερον τὰ Ῥωμαίων πράγματα τύχη ἢ ἀρετῇ, sive, (1) *Utrum Romanorum res gestæ fortunæ an virtuti attribuendæ sint*; cujus principium: Αἱ πολλοὺς πολλάκις ἠγωνισμέναι &c; 35, Oratio prima Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, sive, *De Alexandri Magni Fortunâ vel Virtute*; cujus principium: Οὗτος ὁ τῆς τύχης λόγος &c; 36, *Præcepta gerendæ Reipublicæ*, quæ hîc inscribuntur & incipiunt his verbis: (2) Περὶ τοῦ, πῶς χρὴ τὸν φιλόσοφον πολιτεύεσθαι. Εἰ πρὸς ἄλλό τι χρήσασθαι καλῶς ἐστιν ἔχον, ὦ Μενέμαχε, &c; 37, Ἀποφθέγματα Βασιλέων καὶ Στρατηγῶν, sive, *Apophthegmata Regum & Ducum militiæ*; quorum principium: Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν Βασιλεὺς &c; 38, Ἀποφθέγματα Λακωνικὰ, sive, *Apophthegmata Laconica*; quorum principium: Ἀγασικλῆς ὁ Λακεδαιμονίων Βασιλεὺς &c; 39, Συναγωγὴ ἱστοριῶν παραλλήλων Ῥωμαϊκῶν καὶ Ἑλληνικῶν, sive, (3) *Collectio Historiarum parallelarum Romanarum & Græcarum*; cujus principium: Τὰς ἀρχαίας ἱστορίας διὰ τὰ παράδοξα τῆς πράξεως &c; 40, Oratio prima Περὶ σαρκοφαγίας, sive, *De esu carnium*; cujus principium: Ἀλλὰ σὺ μὲν ἐρωτᾷς, τίνι λόγῳ Πυθαγόρας &c; 41, Πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον, sive, Liber *ad Principem ineruditum*; cujus principium: Πλάτωνα Κυρηναῖοι παρεκάλουν &c; 42, Περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι, sive, Liber *de vitando ære alieno*; cujus principium: Ὁ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις οὐκ ἐᾷ &c; 43, Προβλήματα Ῥωμαϊκὰ, sive, (4) *Quæstiones Romanæ*, quarum principium: Διατί τὴν γαμουμένην ἅπτεσθαι πυρὸς καὶ ὕδατος κελεύουσι; πότερον τούτων, ὡς ἐν στοιχείοις &c; 44, Προβλήματα Ἑλληνικὰ, sive, *Quæstiones Græcæ*; quarum principium: Τίνες οἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ Κονίποδες καὶ Ἄρτυνοι; Οἱ μὲν τὸ πολίτευμα &c; 45, Περὶ Στοϊκῶν (5) ἐναντιωμάτων, sive, Liber *de Stoicis repugnantiis*; cujus principium: Πρῶτον ἀξιῶ τὴν τῶν δογμάτων ὁμολογίαν ἐν τοῖς βίοις θεωρεῖσθαι &c; finis autem ibi deest inde ab his verbis: (6) οἱ δὲ δύσηνοι λόγοι. ἀλλ' ὅγε Χρύσιππος,

ἐν

(1) *Liber hic vulgò simpliciter inscribitur* Περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης, *sive*, De Fortunâ Romanorum.

(2) *Ea vulgò simpliciter inscribuntur* Πολιτικὰ παραγγέλματα, *ut etiam in proximè præcedenti Codice videre est.*

(3) *Liber hic vulgò inscribitur* Περὶ παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν.

(4) *Hæ* Quæstiones Romanæ, *ut & sequentes* Quæstiones Græcæ, *perperàm & absurdè in suprà citatâ Operum Plutarchi editione græco-Latinâ Francofurtensi inscribuntur:* Κεφαλαίων καταγραφὴ· Capitulorum Descriptio, hoc est, Quæstionum solutio, sive Problematum. *Ex hoc enim Codice MSto* Cæsareo *manifestè apparet, per* Κεφαλαίων καταγραφὴν *nihil aliud significari, quàm* Indicem Capitum *sive* Quæstionum, *qui ipsi Problematum Libro separatim præfixus est.* (5) *In suprà citatâ editione legitur* ἐναντιωμάτων. (6) *Vide jam citatam editionem pag.* 1052.

ἐν οἷς - - - -; 46, Liber Περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων, sive, *De defectu Oraculorum*, sed principio carens usque ad hæc verba: - - - (1) τοῦ χρηστηρίου διαλεγομένης. τῶν δὲ ξένων &c; ut & fine inde ab his verbis: (2) ὅγε εὐηθές ἐστι τὸ μιᾷ γυναικὶ - - -; quos omnes jam enumeratos *Plutarchi* Libros vide *Tomo secundo* suprà citatæ *Operum Plutarchi* editionis græco-latinæ Francofurtensis, exceptis *duabus Vitis Impp. Galbæ & Othonis*, quæ exstant Tomo *primo* inter *Vitas Parallelas*.

(1) *Vide ibidem pag.* 412.

(2) *Vide ibidem pag.* 435.

LXXV.

Septuagesimus quintus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *centum sexaginta tribus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Plutarchi Chæronensis Opera varia*, & præcipuè quidem *Philosophica*: nempe 1, *Liber de Exilio*; 2, *Vita Imp. Galbæ*; 3, *Vita Imp. Othonis*; 4, *Fragmentum Libri, Bellóne an Philosophiâ clariores fuerint Athenienses*; 5, *Libellus de Virtute & Vitio*; 6, *Quòd maximè cum Principibus Philosopho disputandum sit*; 7, *Sanitatis tuendæ Præcepta*; 8, *De Liberis educandis*; 9, *An seni gerenda sit Respublica*; 10, *Septem Sapientum Convivium*; 11, *Quomodo possit adulator ab amico internosci*; qui Liber in hoc Codice etiam inscribitur Περὶ διαφορᾶς φίλου καὶ κόλακος, hoc est, *De differentiâ inter amicum & adulatorem*; 12, *Quâ quis ratione seipsum citra invidiam laudare possit*; 13, *De cohibendâ Irâ*; 14, *De Curiositate*; 15, *De tranquillitate animi*; 16, *De vitioso pudore*; 17, *De fraterno amore*; 18, *De garrulitate*; 19, *De auditione*; 20, *De multitudine amicorum*; 21, *De cupiditate divitiarum*; de quibus omnibus jam enumeratis *Plutarchi* Libris vide plura in duobus proximè præcedentibus Codicibus LXXIIItio & LXXIVto.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* decimo octavus.

LXXVI.

Septuagesimus sextus (4) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, constátque folijs *octoginta octo*. Continetur eo *Jamblichi*, Philosophi Platonici celeberrimi, qui *Imp. Constantini Magni*, filiorumque ejus, atque etiam *Imp. Juliani Apostatæ* temporibus floruit, *Responsio* sub personato *Abamnonis* nomine *ad* Magistri sui *Porphyrij Epistolam ad Anebonem Philosophum Ægyptium de Mysterijs Ægyptiorum*, hanc habens inscriptionem atq; principium: Ἐπιστολὴ Ἀβάμμωνος διδασκάλου πρὸς τὴν

(4) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus quadragesimus secundus.

τὴν Πορφυρίου ἐπιστολήν. Ἰστέον ὅτι φιλόσοφος ΠΡΟΚΛΟΣ, ὑπομνηματίζων τὰς τοῦ μεγάλου Πλωτίνου Ἐννεάδας, λέγει, ὅτι ὁ ἀντιγράφων πρὸς τὴν προκειμένην τοῦ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ἐπιστολὴν ὁ θεσπέσιος ἐστὶν ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ, καὶ διὰ τὸ τῆς ὑποθέσεως οἰκεῖον καὶ ἀκόλουθον ὑποκρίνεται πρόσωπον Αἰγυπτίου τινὸς Ἀβάμμωνος· ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς λέξεως σημαντικὸν καὶ ἀφοριστικὸν, καὶ τὸ τῶν ἐννοιῶν πραγματικὸν, καὶ γλαφυρὸν, καὶ ἔνθεον, μαρτυρεῖ τὸν Πρόκλον, καλῶς καὶ κρίναντα καὶ ἱστορήσαντα. Ἀβάμμωνος διδασκάλου πρὸς τὴν Πορφυρίου πρὸς Ἀνεβὼ ἐπιστολὴν ἀπόκρισις, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις. Ὁ Θεὸς, ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν, Ἑρμῆς πάλαι δέδοκται καλῶς ἅπασι τοῖς ἱερεῦσιν εἶναι κοινός. ὁ δὲ τῆς περὶ Θεῶν ἀληθινῆς ἐπιστήμης προεστηκὼς εἷς ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν ὅλοις. ᾧ δὴ καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τὰ αὑτῶν τῆς σοφίας εὑρήματα ἀνετίθεσαν, ἙΡΜΟΥ πάντα τὰ οἰκεῖα συγγράμματα ἐπονομάζοντες. εἰ δὲ τοῦδε τοῦ Θεοῦ καὶ ἡμεῖς &c. Finis autem ejusdem *Epistolæ responsoriæ Jamblichi* est talis: καὶ τελειοτέρων νοήσεων περὶ Θεῶν χορηγεῖν μετουσίαν· ἐν αἷς δὴ καὶ τὸ μακαριστὸν τέλος τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν πρόκειται, καὶ αὐτὸ τὸ κῦρος τῆς ὁμονοητικῆς φιλίας τῆς πρὸς ἀλλήλους. Edidit hunc *Jamblichi Librum de Mysterijs Ægyptiorum latinè* doctissimus *Marsilius Ficinus* Venetijs apud Aldum Manutium A. 1516 in folio, eidemque versioni præfixum ibi est hoc Argumentum: *PORPHYRIVS, qui inter Platonicos propter excellentiam Philosophus appellatur, longam in Ægyptum misit Epistolam ad ANEBONEM Sacerdotem, variarum & gravium Quæstionum plenam, ad omnes Philosophiæ partes spectantium, præsertim ad Deum atque Angelos, Dæmonésque & Animas; ad Providentiam, ad Fatum, Vaticinia, Magicen, Miracula, Sacrificia, Vota. Porphyrij Quæstionibus respondit JAMBLICHVS, ejus auditor. Introducit verò Porphyrio respondentem ABAMMONEM Ægyptium Sacerdotem, pro Anebone discipulo suo, ad quem Porphyrius misit epistolam.* Incipit deinde ibidem ipse *Jamblichi* Liber latinè hoc modo: *Jamblichus de Mysterijs. Caput primum de Cognitione divinorum. Ægyptij scriptores, putantes omnia inventa esse à Mercurio, suos Libros Mercurio inscribebant. Mercurius præest sapientiæ & eloquio;* &c. Quam versionem latinam si quis cum ipsis suprà exhibitis verbis græcis contulerit, primo intuitu videbit, quam imperfecta ea sit & mutila. Finis denique in eâdem versione latinâ est talis: *Perfectiorúmque circa Deos intelligentiarum compotes nos efficiant,*

ciant, in quibus beatissimus bonorum finis nobis est propositus, & amicitiæ concordiâque inter nos mutuæ autoritas omnis atq; firmamentum. Plura de hoc *Jamblichi* Opusculo, & de ipsâ *Porphyrij* ad *Anebonem* Epistolâ, cujus argumentum *S. Augustinus* lib. 10 de Civitate Dei cap. 11 prolixè recenset, vide apud Avunculum meum *Lucam Holstenium* capite nono accuratissimæ Dissertationis *de Vitâ & Scriptis Porphyrij*, quæ editioni Librorum ipsius *de Abstinentiâ ab esu animalium*, & *de Vitâ Pythagoræ*, subjuncta est.

LXXVII.

Septuagesimus septimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* pervetustus, elegans & optimæ notæ in quarto, scriptus, ut paulo pòst accuratiùs indicabitur, *ante annos septingentos quinquaginta*, nempe *anno Christi nongentesimo vigesimo quinto*, sed per temporis injuriam principio & fine mutilus, constátque nunc folijs *centum quinquaginta uno*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos trigesimus nonus.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 26 pag. 2, *Alcinoi Epitome Philosophiæ Platonicæ*, cujus (2) suprà in recensione Codicis Xmi jam uberiùs est facta mentio; debuissetque præsens hic Codex, ut sine ullâ comparatione & controversiâ longè præstantior, alteri illi præponi, si is tunc temporis à me jam fuisset inventus, nec pro deperdito habitus. In eximio igitur hoc venerandæ antiquitatis Codice ob defectum aliquot foliorum deest suprà memoratæ Epitomes principium, incipitque nunc ea ibi mutilè his verbis: - - - (3) σημαινεῖ τὸ ὀρθὸν, οἷον ἵππον εἰ θείμεθα ἀνθρώπῳ ὄνομα. καὶ γάρ τοι τὸ λέγειν &c. Sequuntur deinde reliqua omnia, unâ continuâ serie, & (4) *sine ullâ divisione in Capita*, usque ad totius Libri finem, qui est talis: Τοσαῦτα ἀπαρκεῖ πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Πλάτωνος δογματοποιΐαν εἰρῆσθαι ὧν ἴσως, τὰ μὲν τεταγμένως εἴρηται, τὰ δὲ, σποράδην καὶ (5) αὐτάρκως, ὥς τε μέν τοι ἀπὸ τῶν εἰρημένων θεωρητικούς τε καὶ εὑρετικοὺς ἐξ ἀκολουθίας καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ δογμάτων γενέσθαι. ἈΛΚΙΝΌΟΥ ἘΠΙΤΟΜῊ ΤΩ͂Ν ΠΛΆΤΩΝΟΣ ΔΟΓΜΆΤΩΝ. Vnde rectè colligitur, Librum illum *Alcinoi* etiam in deperdito hujus Codicis principio olim inscriptum fuisse ἈΛΚΙΝΌΟΥ

(2) *Vide suprà pag. 17 & 18.*

(3) *Vide suprà memoratam Libri hujus Alcinoi optimam editionem græco-latinam Heinsianam Lugduno-Batavam capite sexto, pag. 467.*

(5) *Hinc manifestè patet, ipsũ* Alcinoum *non esse autorem divisionis sui Librì in* Capita, *nec eorum* Lemmatum, *quæ nunc singulis Capitibus præfixa sunt.* (5) *In editione Heinsianâ pro* αὐτάρκως *perperàm legitur* ἀτάκτως. *Quod enim re verâ ipse* Alcinonus αὐτάρκως, *non autem* ἀτάκτως *scripserit, manifestè apparet ex sensu sequentium verborum,* ὥς τε μέν τοι &c, sufficienter, ut &c.

'ΕΠΙΤΟΜΗ'Ν ΤΩ'Ν ΠΛΑ'ΤΩΝΟΣ ΔΟΓΜΑ'ΤΩΝ, hoc est, *Alcinoi Epitomen Dogmatum Platonis*. Cæterùm potest is beneficio variantium Lectionum præstantissimi hujus Codicis Cæsarei non solùm quamplurimis locis insigniter emendari, verùm etiam valdè illustrari & suppleri *antiquis græcis Scholijs* & (1) *Schematibus* seu *Diagrammatibus Mathematicis*, æquè vetustâ manu ibidem passim in margine appositis, quorum Autor sine dubio est ipse ille *Joannes*,(2) *Nicolai*, cognomine *Mystici*, Patriarchæ Constantinopolitani, *Grammaticus* sive *Notarius*, qui, ut paulo pòst fusiùs indicabitur, totum hunc Codicem A. C. 925 suâ manu exaravit.

Secundò, & quidem à fol. 27 pag. 1 usque ad fol. 29 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris*, quem ego jam memoratum *Joannem* esse arbitror, *Præannotamenta miscellanea in Platonem*, quorum primum, ex *Olympiodori Commentario in Gorgiam Platonis* excerptum, inscribitur atque incipit hoc modo: Προτέλεια σύμμικτα εἰς τὸν Πλάτωνα. Ὅτι Ἀριστοτέλης σέβει τὸν Πλάτωνα. ἀμέλει ἔγραψεν ὅλον λόγον ἐγκωμιαστικὸν εἰς Πλάτωνα, ἐκθέμενος καὶ τὸν βίον αὐτοῦ. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐλεγείοις τοῖς πρὸς Εὔδημον ὁ αὐτὸς ἐπαινῶν τὸν αὐτὸν ἄνδρα, γράφει οὕτως·

Ἐλθὼν δ' ἐς κλεινὸν Κεκροπίης δάπεδον,
Εὐσεβέως σεμνῆς φιλίης ἱδρύσατο βωμὸν
Ἀνδρὸς, ὃν οὐδ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις.
Ὃς μόνος, ἢ πρῶτος, θνητῶν κατέδειξεν ἐναργῶς
Οἰκείῳ βίῳ καὶ μεθόδοισι λόγων,
Ὡς ἀγαθός τε καὶ εὐδαίμων ἅμα γίνεται ἀνὴρ,
Οὐ νῦν δ' ἐστι λαβεῖν οὐδενὶ ταῦτα ποτέ.

Hoc est: *Sciendum est, quòd Aristoteles Platonem defunctum honorificè coluerit. Scripsit nempe integram Orationem in ipsius laudem, in quâ etiam Vitam ejus exposuit. Præterea quoque in Elegijs suis ad Eudemum idem eundem laudans, sic scribit.*

(3)Cecropis ad claras venerat usque domos.
Dulcis amicitiæ mox illi condidit aram;
Quem laudare nefas ora profana foret.
Qui solus vitâ, doctrinâ, moribus, ore,

Admonuit

(1) *Vide ibi inprimis folium octavum & nonum; eaque confer cum editione græco-latina Heinsiana* Capite decimo tertio, *quod inscribitur* Περὶ διασχηματίσεως τοῦ κόσμου, ὅτι τῶν σχημάτων ἕκαστον τῷ τε κόσμῳ καὶ τοῖς στοιχείοις ἀνάλογον· *hoc est*: De Figuris Mundi, & earum cum Mundo & Elementis convenientiâ.

(2) *Secundùm Em.* Card. Baronium *Annal. Ecclesiast. Tom. X fuit* Nicolaus *ille creatus Patriarcha Constantinopolitanus A. C.* 890, *& A.* 930 *obijt.*

(3) *Ita versus illos* Aristotelis *græcos latinè vertit* Cardinalis Bessarion *capite tertio libri primi adversus Calumniatorem Platonis. Vide ipsos Bessarionis Libros quatuor contra* Calumniatorem Platonis, *hoc est*, Georgium Trapezuntium, *Venetijs ab Aldo Manutio A.* 1516 *in folio editos, fol.* 4 *pag.* 2. *Consule etiam R. P.* Andreæ Schotti *S. I.* Vitas comparatas Aristotelis & Demosthenis, *Augustæ Vindelicorum apud Christophorum Magnum A.* 1603 *in quarto editas, pag.* 79 *&* 80.

Admonuit cunctas, & monumenta dedit,
Ut virtute queant felicem ducere vitam;
Nulla ferent talem secla futura virum.

Sequuntur deinde in ijsdem Præannotamentis miscellaneis alia *duo Excerpta ex* eodem suprà memorato *Olympiodori in Gorgiam Platonis Comentario* his verbis: Ὅτι ὁ Δημοσθένης γράφει πρός τινα Ἡρακλεόδωρον, ἀκροασάμενον ἐπ' ὀλίγον Πλάτωνος, εἶτα διὰ ῥαθυμίαν ἀτύχως φερόμενον, καὶ καταφρονοῦντα τῶν λόγων, ἐπιπλήττων αὐτῷ ταυτί· Οὐκ αἰσχύνῃ, παιδείας καταφρονήσας, καὶ λόγων, ὧν Πλάτωνος ἠκροάσω; καὶ γὰρ ἦν καὶ ὁ Δημοσθένης ἀκροατὴς Πλάτωνος. Ὅτι Φιλίσκος ὁ ῥήτωρ, γράφων τὸν τοῦ Λυκούργου βίον, φησὶ, ὅτι μέγας γέγονε Λυκοῦργος, καὶ πολλὰ κατώρθωσεν, ἃ οὐκ ἔστι δυνατὸν κατορθῶσαι, τὸν μὴ ἀκροασάμενον τῶν λόγων Πλάτωνος. ἦν δὲ καὶ ὁ Λυκοῦργος οὗτος ὁ ῥήτωρ ἀκροατὴς Πλάτωνος. Hoc est: (1) *Sciendum est, quòd Demosthenes scribens ad quendam Heracleodorum, Platonis olim exiguo tempore auditorem, deinde autem per socordiam ab illo aversum, & sermones ejus negligentem, eundem increpat his verbis: Nonne erubescis eam doctrinam eósque sermones negligere, quos ex Platone audivisti? Erat enim etiam Demosthenes auditor Platonis. Sciendum quoque est, quòd Philiscus Rhetor, Lycurgi Rhetoris Vitam scribens, Magnus, inquit, Vir fuit Lycurgus, multáque præclarè gessit, quæ facere nemo potuisset, qui non fuisset Platonis auditor. Erat enim etiam hic Lycurgus Rhetor Platonis auditor.* Hucusque *Excerpta* illa, verbis nonnullis, ut in excerpendo plerumque fieri solet, vel mutatis vel omissis. *Integra* autem *Olympiodori in Gorgiam Platonis Scholia*, exstant in (2) suprà memorato *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* Codice manuscripto Philosophico Græco XXImo, num. 1, Amplissimi doctissimique Senatoris Veneti *Sebastiani Ericij* propriâ manu scripta; quæ cùm, ut ibi indicavi, in *Capita quadraginta octo*, quæ Πράξεις sive *Actiones* appellantur, divisa sint, consulendum ibi inprimis est *Caput quadragesimum primum*, quippe quo multa præclara memorantur, quibus *Vita Platonis*, non solùm apud *Diogenem Laertium*, verùm etiam apud ipsum (3) *Olympiodorum in Scholijs in Alcibiadem primum*, valdè potest illustrari & suppleri. Istic igitur inter alia etiam hæc leguntur: Ὅτι δὲ καὶ Ἀριστοτέλης σέβει αὐτὸν (nempe τὸν Πλάτωνα) ὡς διδάσκαλον, δῆλός ἐστι γράψας ὅλον λόγον ἐγκωμιαστικόν. ἐκτίθεται γὰρ τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ ὑπερεπαινεῖ. οὐ μόνον δὲ ἐγκώμιον ποιήσας αὐτοῦ, ἐπαι-

(1) *Vide suprà citatum locum Cardinalis Bessarionis, & Vitas comparatas Aristotelis & Demosthenis pag. 31.*

(2) *Vide suprà pag.* 54, 55 & 56.

(3) *Vide suprà pag.* 11, 51 & 52.

νεῖ

νεῖ αὐτὸν, ἀλλὰ ϗ ἐν τοῖς Ἐλεγείοις τοῖς πρὸς Εὔδημον, αὐτὸν ἐπαινῶν Πλάτωνα ἐγκωμιάζει, γράφων οὕτως· Ἐλθὼν δ᾽ ἐς κλεινὸν Κεκροπίης δάπεδον, & cætera, ut ſuprà. Ἐπειδὴ λείπει τί τοῖς ἤδη εἰρημένοις, δεῖ κἀκεῖνο προσθεῖναι περὶ Πλάτωνος. γεγόνασι ῥήτορες θαυμαστοὶ, Ἰσοκράτης ϗ Δημοσθένης, ϗ ὁ Λυκοῦργος· καὶ ὁ μὲν Ἰσοκράτης, ἰσόχρονος αὐτῷ, ὁ δὲ Δημοσθένης ϗ ὁ Λυκοῦργος, μαθηταὶ αὐτοῦ. εἰ τοίνυν Δημοσθένης ἐπαινεῖ τὸν Πλάτωνα, πῶς δεῖ πείθεσθαι τοῖς φλυάφοις (1) Ἀριστείδου. ὁ γὰρ Δημοσθένης γράφων πρὸς Ἡρακλεόδωρόν τινα, ἀκροασάμενον ἐπ᾽ ὀλίγον Πλάτωνος, εἶτα ἀτυχῶς φερόμενον, ϗ καταφρονήσαντα τῶν λόγων, ἐπιπλήττει αὐτῷ ϗ λέγει· Ὅτι οὐκ αἰσχύνῃ, παιδείας καταφρονήσας ϗ λόγων, ὧν Πλάτωνος ἠκροάσω; ϗ πάλιν αὖ (2) Φιλίσκος τὸν βίον γράφων τοῦ Λυκούργου, φησὶν ὅτι μέγας γέγονε Λυκοῦργος, καὶ πολλὰ κατώρθωσεν, ἃ οὐκ ἔστι δυνατὸν κατορθῶσαι, τὸν μὴ ἀκροασάμενον τῶν λόγων Πλάτωνος· δεῖ γὰρ ϗ &c. Et hæc quidem *de Præannotamentis* iſtis *ex Olympiodoro in Gorgiam Platonis* in præſens ſufficiant. Sequuntur porrò ibidem alia quædam *de Vitâ & Scriptis Platonis Excerpta ex Diogene Laertio*: inter quæ primo loco collocata ſunt *Epigrammata duo ſepulchralia*; quorum *primum* eſt:

Σωφροσύνῃ προφέρων θνητῶν ἤθει τε δικαίῳ,
Ἐνθάδε (3) κεῖται ἀνὴρ θεῖος Ἀριστοκλέης.
Εἰ δέ τις ἐκ πάντων σοφίης μέγαν ἔσχεν ἔπαινον,
(4) Οὗτος ἔχει πλεῖστον, ϗ φθόνος οὐχ᾽ ἕπεται.

Alterum autem:

Γαῖα μὲν ἐν (5) κόλποις κρύπτει τόδε σῶμα Πλάτωνος,
Ψυχὴ δ᾽ ἀθανάτων τάξιν ἔχει μακάρων·
Υἱοῦ Ἀρίστωνος, τὸν τίς ϗ τηλόθι ναίων
Τιμᾷ ἀνὴρ ἀγαθὸς θεῖον ἰδόντα βίον.

Operæ pretium quoq; fuerit, cætera, quæ ibidem exſtant Excerpta, ob lectionum variationem cum *Diogenis Laertij* editionibus impreſſis accuratè conferri. Quandoquidem etiam *Epigrammatum* illorum, quæ in Vitâ Platonis apud *Diogenem Laertium* exſtant, facta eſt mentio, lubet mihi hâc occaſione unum eorum explanare, quod in omnibus hactenùs impreſſis editionibus, ne ultimâ quidem illâ & optimâ *Menagianâ* exceptâ, adeò abſurdâ & obſcurâ translatione latinâ laborat, ut nullus intelligibilis & conveniens, nedum elegans ſenſus inde poſſit elici. *Epigramma* illud eſt hoc:

(1) *Vide ſuprà pag.* 7 & 8.

(2) *Locus notabilis* de Lycurgi Rhetoris Vitâ, à Philiſco conſcriptâ; *cujus à doctiſſimo* Voſsio *in Opere de Hiſtoricis Græcis nulla fit mentio.*

(3) *Apud* Laertium *legitur*, Ἐνθάδε δὴ κεῖται θεῖος Ἀριστοκλέης.

(4) *Apud* Laertium *legitur* Τοῦτον ἔχει πλεῖστον &c.

(5) *Apud* Laertium *legitur* ἐν κόλποις, & *paulo pòſt* ἀθανάτων.

Νῦν

Νῦν ὅτε μηδὲν Ἄλεξις ὅσον μόνον εἶφ' ὅτι καλὸς
Ὦπται, καὶ πάντῃ πᾶς τις ἐπιστρέφεται.
Θυμὲ, τί μηνύεις κυσὶν ὀστέον; εἶτ' ἀνιήσεις
Ὕστερον· οὐχ' οὕτω Φαῖδρον ἀπωλέσαμεν;

Verterat illud jam olim *L. Apulejus in Apologiâ* suâ satis obscurè, perplexè & ridiculè hoc modo:

Dixerit hic tantum cùm nil nisi pulcher Alexis
Exstitit, & vertunt quilibet in te oculos.
Cur, anime, os canibus monstras, angisque dolore
Postmodò? non Phædro sic priùs excidimus?

Sed auxit obscuritatem & absurditatem istius versionis Apulejanæ *Thomas Aldobrandinus* novâ hac suâ, &, quod mirandum est, communiter nunc receptâ translatione:

Nunc quando nihil Alexis hoc tantum dixit quod pulcher
Visum est, & quocunque quisque se vertit.
Anime, quid indicas canibus ossa? deinde dolebis
Posteriùs; non sic Phædrum perdidimus?

Vera autem hujus *Epigrammatis* interpretatio verúsque sensus est talis:

Hoc tantùm dixi: visus mihi pulcher Alexis;
Vndique nunc in se lumina amore trahit.
Quare os ostendis canibus mens læva? dolebis
Posteà; nam Phædrum nonne ita perdidimus?

Tertiò, & quidem à fol. 29 pag. 2 usque ad fol. 50 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris*, quem ego (1) suprà memoratum *Olympiodorum Philosophum Alexandrinum* esse arbitror, *Prolegomena generalia in universam Platonis Philosophiam, in Capita undecim divisa*, & hactenus, quod ego sciam, nondum in lucem edita, quorum titulus & principium: ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ. (2) Ὁ μὲν (3) δαιμόνιος Ἀριστοτέλης τῆς θεολογικῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας ἀρχόμενος, πάντας ἀνθρώπους ἔφη τοῦ εἰδέναι ἐφίεσθαι, καὶ τούτου πίστιν τὴν τῶν αἰσθήσεων ἔλεγεν ἀγάπησιν· διὰ τοῦτο γὰρ τὰς αἰσθήσεις ἀγαπῶμεν ἵνα γινώσκωμέν τι. Φαίην δ' ἂν ἐγὼ τὴν Πλάτωνος τοῦτο πεποιθέναι· πάντας γὰρ ἀνθρώπους ἔτι ἰδεῖν, ὥσπερ ἔκ τινος πηγῆς, ἀρύσασθαι βουλομένους ἐκ ταύτης, ὅσον ἕκαστος

R χρῆσι-

(1) *Vide suprà pag.* 11, 47, 51, 52, 53, 54.

(2) *Simili principio & iisdem ferè verbis incipiunt etiam* Prolegomena Olympiodori in Platonis Alcibiadem primum *suprà pag.* 52.

(3) *Vide Card.* Bessarionem *contra Calumniatorem Platonis lib.* I *cap.* 3, *ubi rectè monet tàm Peripateticos, quàm Platonicos Philosophos* Platonem, *ut præstantiorem ac digniorem appellare* Θεῖον *sive* Divinum, Aristotelem *autem* Δαιμόνιον *sive* Beatum.

χρήσιμοι οἴονται. πάντας δὲ λέγω, τούς γε κατὰ φύσιν ἔχοντας, καὶ μὴ ἀτεράμονας ὄντας, καὶ δίκην νυκτερίδων μὴ δυναμένους ἀντοπεῖν ἡλιακῷ φωτί· οἳ μόνα τὰ αἰσθητὰ οἰόμενοι εἶναι, τῶν νοητῶν οὐδεμίαν τίθενται φροντίδα. Ἔτι δ᾽ ἂν μᾶλλον ἀγασθείημεν τὴν τούτου φιλοσοφίαν, εἰ τήν τε ἱστορίαν τοῦ Φιλοσόφου, καὶ τὸ εἶδος τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας ὑφηγησώμεθα. Πλάτων τοίνυν (1) ὁ πολὺς, πατρὸς μὲν ἦν Ἀρίστωνος τοῦ Ἀριστοκλέους, μητρὸς δὲ Περικτιόνης, τῆς ἀπογόνου Σόλωνος τοῦ νομοθέτου· ὅθεν καὶ κατὰ μίμησιν αὐτοῦ ἐξέθετο τήν τε πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους. αὐτὸς δὲ ἐκαλεῖτο Ἀριστοκλῆς &c; finis autem: Καὶ μέχρι μὲν τούτων ἔσω ΤΑ' ΠΡΟΤΕ'ΛΕΙΑ τῆς συναναγνώσεως τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας, ἐν ἝΝΔΕΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙ'ΟΙΣ περικλεισθέντα· ἐπὶ μὲν τούτων, περιέχοντι τὴν ἱστορίαν τοῦ Φιλοσόφου· ἑτέρῳ δὲ, τὸ εἶδος τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ· τρίτῳ δὲ, διατὶ εἰς τὸ συγγράφειν ἦλθεν· τετάρτῳ δὲ, διατὶ τὸ διαλογικὸν εἶδος τῆς λογογραφίας ἐπετήδευσε· πέμπτῳ δὲ, τίνα συμπληροῦσι τοὺς διαλόγους· ἕκτῳ δὲ, πόθεν τὰς διαιρέσεις τῶν Πλάτωνος διαλόγων ποιητέον· ἑβδόμῳ δὲ, πόθεν τὰς ἐπιγραφὰς δεῖ θηρεύειν· ὀγδόῳ δὲ, ποίῳ τρόπῳ ὑφηγήσεως ἐν τοῖς διαλόγοις κέχρηται· τοῦτ᾽ ἔστι, τί ἐστι ἡ διασκευή· ἐνάτῳ δὲ, πόθεν τοὺς σκοποὺς τῶν διαλόγων θηρευτέον· δεκάτῳ δὲ, τίς ἡ τάξις τῶν διαλόγων· τελευταίῳ δὲ, πόσοις τρόποις κέχρηται διδασκαλίας ὁ θεῖος Πλάτων. ΤΕ'ΛΟΣ ΤΩ͂Ν ΠΡΟΤΕΛΕΙ'ΩΝ ΤΗ͂Σ ΠΛΑ'ΤΩΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙ'ΑΣ. Dignissimum profectò est hoc *Opusculum*, ut ex vetustissimo hoc præstantissimoque Codice manuscripto *Cæsareo* cum novâ *Alcinoi Epitomes Dogmatum Platonis* editione integrum in lucem proferatur. Possunt enim ejus beneficio, non solùm *Vita Platonis apud Diogenem Laertium*, & *Vita* ejusdem *apud* (2) *Olympiodorum in Prolegomenis Scholiorum in Alcibiadem primum*, verùm etiam ipsa *Platonis Opera* non mediocriter illustrari & suppleri.

Quartò, & quidem à fol. 51 pag. 1 usque ad fol. 52 pag. 1, *Carmina aurea*, vulgò dicta *Pythagoræ*, sed re verâ potiùs appellanda *Pythagorica*; quorum titulus cum principio est ibi talis: Πυθαγορικὰ ἔπη, τὰ οὕτως ἐπικαλούμενα Χρυσᾶ, στοιχείωσιν περιέχοντα τῆς τελειοτάτης τῶν Πυθαγορείων φιλοσοφίας.

Ἀνθα-

(1) Ὁ πολύς. sæpè memorandus, *vel* sæpè memoratus.

(2) *Vide suprà pag. 11 & 52; ubi tamen omisi indicare*, Vitam Platonis, ab Olympiodoro conscriptam, *quam primus græcè in lucem edidit* Mericus Casaubonus *in Notis in Diogenem Laertium*, *ibidem etiam exstare in latinum sermonem conversam à* Jacobo Windeto, *& cum ejusdem Annotatiunculis. Vide* Diogenis Laertij *ultimam & optimam editionem* Menagianam *Londinensem A.* 1664 *in folio.*

'Αθανάτους μὲν πρῶτα Θεοὺς νόμῳ, ὡς διάκειται,
Τίμα· καὶ σέβου ὅρκον &c.

Plura de his *Carminibus* addere (1) superfluum est, cùm de ijsdem à multis, tùm antiquis, tùm novis Autoribus, jam antehac abundè scriptum sit.

Quintò, & quidem à fol. 52 pag. 2 usque ad fol. 110 pag. 1, *Hieroclis*, Philosophi *Stoici* Alexandrini celeberrimi, qui seculo post Christum *quinto*, sub *Imp. Leone Thrace* potissimùm floruit, *Commentarius in* suprà memorata *Carmina aurea Pythagorica*, cujus titulus & principium: Ἱεροκλέους Φιλοσόφου Ὑπόμνημα εἰς αὐτά. Ἡ φιλοσοφία ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις καὶ τελειότης· κάθαρσις μὲν, ἀπὸ τῆς ὑλικῆς ἀλογίας καὶ τοῦ θνητοειδοῦς (2) πτώματος· τελειότης δὲ, &c; finis autem: ἔστι γὰρ οὐδὲν ἄλλο τὰ ἜΠΗ ταῦτα, ἢ τελειότατος χαρακτὴρ φιλοσοφίας, καὶ κεφαλαιωδεστέρων αὐτῆς δογμάτων ἐπιτομὴ, καὶ ὑπὸ (3) ΤΩΝ ἬΔΗ ΤῊΝ ΘΕΙ'ΑΝ ΟἼΜΟΝ ἀναβεβηκότων ἀπογραφεῖσα τοῖς μετ' αὐτοὺς παιδευτικὴ στοιχείωσις· ἃ δὴ καὶ τῷ ὄντι εἴποις ἂν τῆς ἀνθρωπίνης εὐγενείας εἶναι γνώρισμα κάλλιστον, καὶ οὐχ' ἑνός τινος τῶν Πυθαγορείων ἀπομνημόνευμα, ὅλου δὲ τοῦ ἱεροῦ συλλόγου, καὶ, ὡς ἂν αὐτοὶ εἴποιεν, τοῦ (4) 'ΟΜΟΙ'ΟΥ παντὸς ἀπόφθεγμα (5) κοινόν. διὸ καὶ νόμος ἦν, ἕωθέν τε ἀνισταμένους αὐτοὺς, ἀκροᾶσθαι τούτων τῶν ἐπῶν, ὡς περί τινων Πυθαγορικῶν θεσμῶν, ἑνός τινος ὑπαναγινώσκοντος, καὶ πρὸς ἑσπέραν εἰς ὕπνον μέλλοντας τρέπεσθαι, ὅπως ἂν τῇ συνεχείᾳ τῆς μελέτης τῶν τοιούτων λόγων ζῶντα ἐν αὐτοῖς ἀποφήνωσι τὰ δόγματα· ἃ δὴ καὶ ἡμᾶς ποιεῖν δίκαιον, πρὸς τὸ

(1) Certas tamen ob causas illud tantùm hîc moneo, eorundem Aureorum Carminum Pythagoricorum Paraphrasin Arabicam cum Versione Latinâ Joannis Elichmanni editã esse à Claudio Salmasio *Lugduni Batavorum typis Joannis Maire A.* 1640 *in* 4to, *cum* Simplicij Commentario græco-latino in Enchiridion Epicteti, *& cum* Cebetis Thebani Tabulâ Græcè, Arabicè & Latinè. (2) *Ita ibi rectè & appositè scriptum est; nempe* πτώματος, *sive* Cadaveris, *non autem, ut in vulgatis editionibus impressis legitur,* σώματος *sive* corporis. (3) *Vulgò ibi perperàm & correptè legitur,* καὶ ὑπὸ τὸν θεῖον νόμον ἀναβεβηκότων ἀπογραφεῖσα. *Ea enim lectio, quæ ex vetustissimo Codice manuscripto Cæsareo hîc exhibetur, vera & genuina est, & hunc habet sensum:* & ab ijs, qui jam divinam semitam conscenderunt, ex ore Pythagoræ præscripta posteris prima doctrinalis informatio. *Eadem lectio exstat etiam infrà in duobus proximè sequentibus Codicibus* LXXVIII & LXXIX. *Simili quoque sensu, sed* masculino genere, *usurpatur vox* οἶμος *à* S. Dionysio Areopagitâ *de Cælesti Hierarchia cap.* 15 § 9, *ubi legitur* ἀκλινὴς καὶ ἰθύτομος ὑπερκόσμιος οἶμος, *hoc est,* recta arduáque supramundana semita. (4) *Ita hîc reverà legendum est; nempe* Ὁμοίου, *non autem ut vulgò perperàm legitur,* Ὁμιλίου, *vel, ut* Joannes Curterius *legendum esse conjectat,* Ὁμακοΐου. Ὅμοιον *enim neutro genere secundùm peculiarem* Pythagoreorum *loquendi rationem est* Societas ijsdem legibus, institutis & moribus utens, *ideóque à* similitudine vitæ *sic appellata. Est igitur* Ὅμοιον Πυθαγορικὸν *idem atque* ἡ σύστασις ἅπασα, ἡ συνακολουθήσασα τῷ Πυθαγόρᾳ, *ut loqui amat* Porphyrius *in Vitâ Pythagoræ.* (5) *Huc pertinet insignis* Procli *locus lib.* 1 *in Timæum Platonis, ubi de* Pythagoreis *refert,* omnes eorum Inventiones omniaque Scripta habita fuisse communia: Τὴν κοινωνίαν, *inquit,* ἠσπάζοντο τὴν ἐν ταῖς εὑρέσεσι τῶν δογμάτων, καὶ τὸ μὴ ἑνὸς συγγράμματα ΚΟΙΝᾺ ΠΆΝΤΩΝ ἦν. *Similia quoque duo* Jamblichi *loca de Scriptis Pythagoreorum exstant lib.* 1 *de Vitâ Pythagoræ cap.* 29 *pag.* 143 *& cap.* 31 *pag.* 172 *editionis græco-latinæ Joannis Arcerij A.* 1598 *in quarto.*

συναίσθησιν τῆς ἀπ' αὐτῶν ὠφελείας ὀψὲ γοῦν ποτε κτήσασθαι. Sequitur deinde ibidem antiqua hæc *ſubſcriptio Græca*, quâ indicatur, *à quo* & *quonam tempore* præſtantiſſimus hic Codex ſcriptus fuerit: Ἐγράφη χειρὶ ἸΩΑΝΝΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ, ἀχρείου δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μηνὶ Ἰουλίῳ εἰς τὰς εἰκοσιοκτὼ, ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἰνδικτιῶνος ιγ'· ἔτη κόσμου ͵ς υ λ β'. Hoc eſt: *Scriptus eſt hic Hieroclis in Carmina aurea Pythagorica Commentarius manu JOANNIS GRAMMATICI, inutilis ſervi Jeſu Chriſti, menſis Julij die vigeſimo octavo, feriâ quinta, Indictione decimâ tertiâ, cùm elapſi eſſent anni Mundi ſexies mille quadringenti triginta duo.* Scriptus ergò eſt hic Codex *currente anno Mundi ſexies milleſimo quadringenteſimo trigeſimo tertio*, ſive *anno Chriſti nongenteſimo vigeſimo quinto*; utpote cui reſpectu diei vigeſimi octavi menſis Julij *Indictio decima tertia* reſpondet, quemadmodum præcedenti *anno Mundi ſexies milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo*, *Chriſti* autem *nongenteſimo vigeſimo quarto*, reſpectu ejuſdem diei vigeſimi octavi menſis Julij reſpondet *Indictio duodecima.* Hinc igitur neceſſariò ſequitur, *Joannem* hunc *Grammaticum* ſine ulla controverſiâ diverſum eſſe à *Joanne Grammatico* cognomine *Philopono*, qui ſeculo poſt Chriſtum *ſexto* ſub (1) *Impp. Anaſtaſio Dicoro*, *Juſtino Thrace* & *Juſtiniano Imo* ſive *Magno* floruit. Deinde, cum idem hujus Codicis ſcriptor ſe non ſolùm *Grammaticum*, verùm etiam *inutilem Jeſu Chriſti ſervum* nuncupet, ſatis clarè inde apparet, eum fuiſſe *hominem eccleſiaſticum*. Porrò, cùm comparatione aliorum ejuſdem ſcripturæ & temporis Codicum manuſcriptorum Græcorum Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ certò probari poſſit, Codicem hunc ſcriptum eſſe *Conſtantinopoli*, veriſimilimum mihi videtur, *Joannem* illum, à quo is ſcriptus eſt, unum fuiſſe ex *duodecim* iſtis *Patriarchæ Conſtantinopolitani Notarijs*, quos *Georgius Codinus* in Libro de Officijs Aulæ & Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ teſtatur, non ſolùm Νοταρίους, verùm etiam Γραμματικοὺς ſive *Grammaticos* appellatos fuiſſe. Ipſa *Codini* verba capite quinto editionis Regiæ græco-latinæ Pariſinæ, pag. 68, ſunt hæc: Ὁ Πρωτονοτάριος δῆλος καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· πρῶτος γὰρ τῶν ΝΟΤΑΡΙΏΝ, ἤτοι, τῶν ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩ͂Ν. Quos igitur vulgus græco-barbarè appellavit *Notarios*, hos eruditi vocârunt *Grammaticos.* De eorundem *numero*, *officio* & *cognomine*, quòd nempe *duodecim* fuerint, & *Chartophylaci Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ* navârint operam, & ad differentiam aliorum Notariorum ſive Grammati-

(1) *Vide Lib. III librorū Commentariorum pag. 246, Lib. IV pag. 322, & ſuprà pag. 59. 65, ac deinceps aliquoties.*

maticorum Πατριαρχικοὶ sive, *Patriarchales* dicti fuerint, vide plura apud doctissimũ & de re literariâ optimè meritũ *Joannem Meursium* in Glossario Græco-barbaro, litera N, sub titulo Νόταρι & Νοτάριος. Hoc itaque *Patriarchalis Notariatûs munere* suprà memoratus *Joannes* functus est sub *Nicolao* cognomine *Mystico*, quippe qui Patriarchalem Cathedram Constantinopolitanam conscendit A. C. 890, & A. 930 obijt. Cæterùm, ut ad *Hierolis in Aurea Carmina Commentarium* revertar, primus eum ex Codice manuscripto, Venetijs à se empto, *latinè* vertit, & A. C. 1474 translationem illam suam cum Epistolâ dedicatoriâ ad Papam *Nicolaum V* Patavij in quarto (1) edidit *Joannes Aurispa Siculus*; quæ incipit his verbis: *Sapientiæ studium est, quod in purgatione & perfectione humanæ vitæ versatur. Purgamur enim per Philosophiam hâc nostrâ terrenâ ignorantiâ & mortalis corporis specie*; &c. *Græcè* deinde cum nova versione suâ *latinâ* eundem Commentarium edidit *Joannes Curterius* Parisijs apud Nicolaum Nivellium A. 1583 in 12mo; & quidem ex alio quodam Codice manuscripto, quam quo *Aurispa* usus fuerat; nempe *Gallicano* Illustrissimi Abbatis *Francisci Rupifucaldij*, varijs Lectionibus ex *Bibliothecâ Vaticanâ* desumptis multis in locis emendato. Atenimverò cùm Codex ille manuscriptus *Cæsareus*, de quo in præsens agitur, vetustate & accuratâ scripturæ diligentiâ alijs omnibus ejusdem Commentarij Codicibus manuscriptis, quotquot nunc exstant, venerabilior & præstantior sit, & omnia jam memoratæ *editionis græco-latinæ Curterianæ* Parisinæ corrupta & mutila loca beneficio ejus emendari possint ac suppleri, operæ pretium profectò fuerit, totam novam editionem ex eo adornari. Interim facere non possum, quin nunc obiter singularem aliquem istius Commentarij locum, paginâ 230 jam memoratæ editionis *Curterianæ*, ubi *Hierocles* expresse, non *Pythagoram*, sed *Pythagoreum aliquem* Aureorum illorum Versuum autorem esse affirmat, inveterato mendo liberem. Legitur ibi vulgò hoc modo: Παραδέδοται ἡ τούτων γνῶσις τοῖς Πυθαγορείοις δι' αὐτοῦ τοῦ Πυθαγόρου, ὃν καὶ νῦν ἙΠΟ΄ΜΕΝΟΣ Ὁ ΤΩ͂Ν ἘΠΩ͂Ν ΤΟΥ΄ΤΩ͂Ν ΣΥΓΓΡΑΦΕΥ͂Σ, ὅτι τῆς ἀρετῆς ἡ τελείωσις πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἔλλαμψιν ἡμᾶς ἀνάξει. Vbi rectè quidem *Curterius* animadvertit sententiam claudicare, ideóque post vocem συγγραφεὺς existimat deesse verbum φησὶν, totumque illum locum sic vertit: *Est autem istorum tradita Pythagoreis per Pythagoram ipsum cognitio, quem insecutus, QVI VERSVS ISTOS CONSCRIPSIT, virtutis perfectionem*

(1) *Primam hanc translationis istius latinæ editionem emendavit & secundò edidit celeberrimus Jurisconsultus* Vdalricus Zasius *Basileæ typis Henrici Petri A.* 1543 *in octavo.*

perfectionem ad splendorem veritatis nos esse perducturam significat. Sed haud opus est verbo illo φησὶν; utpote cùm ex præstantissimo hoc Codice manuscripto *Cæsareo* certò constet, pro ὃν καὶ νῦν ἘΠΟ'ΜΕΝΟΣ legendum esse ὃν καὶ νῦν ἘΠΟ'ΜΝΥΤΑΙ, ita ut verus sit sensus: *per quem* (scilicet Pythagoram) *nunc etiam is qui Versus hosce conscripsit, jurat,* (sive juramento confirmat,) *quòd virtutis perfectio ad veritatis splendorem nos sit perductura.* Juramentum illud continetur his versibus:

Ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτὺν,
Παγὰν ἀενάου φύσεως.

(1) *Joannes Curterius metricè vertit:* Juro te, qui nos docuisti Tetrada, fontem Naturæ æternũ; *Theodorus autem Marcilius:* Juro tibi hunc, à quo datus ille Quaternio menti Nostræ, ex quo natura fluit ceu fonte perenni.

Hoc est ad verbum: (1) *Juro hoc per Illum* (scilicet Pythagoram), *qui nostræ animæ tradidit* (sive, qui nos docuit) *Quaternarium, fontem æternæ naturæ.* Ad quem locum *Theodorus Marcilius* in Commentario suo eruditissimo in Aurea Carmina Pythagorica, Parisijs apud Nicolaum Nivellium A. 1585 in 12mo impresso, sic scribit: *Profert hunc locum Plutarchus lib. 1 de Placitis Philosophorum cap. 3, & Macrobius in Somnium Scipionis lib. 1 cap. 6; sed paulo aliter: nempe* Ὀυ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ *&c. Ex quo intelligere licet, cum Pythagoræ discipuli asseverarent, jurare solitos,* Ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ *&c; contrà verò, cùm quid negarent,* Ὀὐ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ. *Ijdem quoque duo Autores jam citatis locis ajunt, Pythagoreos jurare solitos* Τετρακτὺν *sive Quaternarium. Atqui non* Τετρακτὺν *jurabant, sed* παραδόντα Τετρακτὺν, *sive illum, à quo* Τετρακτὺς *sive Quaternarij scientiam acceperant. Is autem doctor eorum Pythagoras. Pythagoram itaque juratum ab eis, rectè ait Sextus Empiricus & interpres HIEROCLES. Sed pro Plutarcho & Macrobio responderi potest. Si propter Quaternarij accepti beneficium, per Pythagoram jurejurando interposito, res suas firmârunt, multo magis Quaternarij ipsius jurejurando fidem suam adstringere potuerunt; quia, secundum Aristotelem, semper ea res, propter quam alia existit, ipsa magis existat necesse est. In ijsdem versibus* παραδιδόναι ψυχῇ μαθητῶν *pro* διδάσκειν, *sive, tradere discipulorum mentibus pro docere usurpatur. Nihil enim aliud est docere, quàm menti tradere; & discere, nihil aliud quàm mente accipere.* Hucusque *Curterius.* Plura de *Pythagorâ* & *Pythagoreis* qui volet, is ex antiquis Autoribus præcipuè consulat *Diogenem Laertium, Porphyrium, Jamblichum,* & *anonymum* illum de Vitâ Pythagoræ, cujus Fragmenta exstant apud *Photium* Patriarcham CPnum in recensione Codicis Bibliothecæ suæ CCXLIXni. Ex recentioribus

autem

autem inprimis legendi sunt *Gerardus Joannes Vossius* capite sexto de Philosophorum Sectis & *Joannes Jonsius* in Opere de Scriptoribus Historiæ Philosophicæ. Quod denique ad *Hieroclis* Vitam & Scripta attinet, vide præ cæteris *Suidam* in voce Ἱεροκλῆς, & Bibliothecæ Photianæ Codicem CCXIVtum, CCXLIIdum, & CCLImum; atque insuper consule suprà citatum *Jonsium* Libri tertij de Scriptoribus Historiæ Philosophicæ capite decimo octavo: ubi de hoc quidem *Hierocle*, Aureorum Carminum Pythagoricorum Explanatore, præcipuè & ex professo agit, obiter tamen etiam recenset (1) alios *quatuor* diversos *Hierocles*.

(1) *Huc quoque pertinet incerta* Hieroclis *mentio apud* Stephanum *de Vrbibus in explicatione Nominum* Βεγχυᾶνες, Ταρκυσία, & Τράειμα; *ut & apud* Joannem Tzetzen *Historiæ Variæ Chiliade VII à vers. 717 usque ad vers. 726, & apud* Imp. Constantinum Porphyrogenitum *Thematum lib. 2 cap. 1 & 4.*

Sextò, & quidem à fol. 110 pag. 2 usque ad fol. 112 pag. 2, *Speusippi, Potonæ sororis Platonis filij*, ejusdemque discipuli, & in Scholâ successoris, *Divisio*, hactenùs, quod ego sciam, nondum edita cujus titulus & principium: Ἡ Σπευσίππου Διαίρεσις. Τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐστι ταυτώνυμα, τὰ δὲ ἑτερώνυμα· τῶν δὲ ταυτωνύμων τὰ μὲν ἐστι ὁμώνυμα, τὰ δὲ συνώνυμα. τῶν δὲ ἑτερωνύμων &c. Hæc igitur est una ex illis *Divisionibus*, quarum *Diogenes Laertius* in Vitâ *Speusippi* expresse meminit; utpote ubi ipsum inter alios quamplurimos Libros suos etiam Διαιρέσεις reliquisse commemorat.

Septimò, & quidem à fol. 113 pag. 1 usque ad fol. 146 pag. 1, *Theodori Abucaræ, Episcopi Cariæ*, qui à *Photio* Pseudo-Patriarchâ Constantinopolitano, quòd ipsius partes contra *S. Ignatium*, verum Patriarcham Constantinopolitanum, sequeretur, ab Episcopatu Cariæ ad Episcopatum Laodicenum translatus est, & pro ipso ad *Imp. Ludovicum II* legationem obijt, posteà autem resipiscens in Concilio Oecumenico octavo, A. C. 869 & 870 contra *Photium* celebrato, commissi delicti veniam petijt & impetravit, *Opuscula varia contra Saracenos, Judæos & Hæreticos*, quorum *primum*, quo in *Dialogo* quodam ratiocinatione demonstratur, *quòd sit Deus*, inscribitur atque incipit hoc modo: Διάλογος Θεοδώρου τοῦ γεγονότος Ἐπισκόπου Κάρων, τοῦ ἐπίκλην Ἀβουκαρᾶ, γενόμενος πρὸς τὸν τοῦ δρόμου Ἐμέσης, αἰτησάμενον ἀπόδειξιν ἀποδοθῆναι αὐτῷ ἀπὸ λογισμοῦ ὅτι ἐστὶ Θεός. Πρόκειται οὖν τῷ μὲν προσώπῳ τοῦ ὀρθοδόξου Α, τῷ δὲ τοῦ ἀπίστου τὸ Β. Β. Ἀπαιτῶ ὦ οὗτος ἀπόδειξιν, ὅτι ἐστὶ Θεός. Α. Ἅπας ἀριθμὸς προσδεχόμενος προσθήκην &c. Exstat quoque inter eadem Opuscula *Thomæ Patriarchæ Hierosolymitani Epistola adversus Armenios hæreticos, à Theodoro Abucarâ Arabicè dictata, & à Michaele Syncello in linguam græcam translata*; cujus principium: Χριστὸς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς

Θεὸς ἡμῶν τῷ τῶν Ἀποστόλων ἔφη κορυφαίῳ Πέτρῳ &c. Plura de his *Theodori Abucaræ* Opusculis vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 13, 77, 78 & 358, in recensione Codicum manuscriptorum Theologicorum Græcorum CCVIIIvi & CCXXXVti, ubi jam olim indicavi, ea à R.P. *Jacobo Gretsero* S.I. ex Serenissimi Vtriusque Bavariæ Ducis Maximiliani Bibliothecâ primùm *græcè* & *latinè* edita esse, cum *Anastasij Sinaitæ* Ὁδηγῷ sive *Duce Viæ adversus Acephalos*, Ingolstadij typis Adami Sartorij A. 1606 in quarto. Nunc igitur hoc tantùm addo, Codicem illum manuscriptum *Cæsareum*, de quo in præsens agitur, non solùm *Bavarico* illo R.P. *Gretseri*, verùm etiam reliquis suprà memoratis Codicibus *Cæsareis* multo vetustiorem & præstantiorem esse, ideóque operæ pretium fore, *Gretserianam* editionem impressam cum eo diligenter conferri.

LXXVIII.

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus tertius.

Septuagesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, constátq; folijs *centum quinquaginta quinque*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 2 usque ad fol. 59 pag. 2, *Aurea Carmina Pythagorica cum Hieroclis Philosophi Commentario*, cujus titulus & principium: Ἱεροκλέους φιλοσόφου ὑπόμνημα εἰς τὰ Πυθαγορικὰ ἔπη. Φιλοσοφία ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις &c; finis autem: τὸ ἀπ' αὐτῶν ὠφελείας ὄψιν γοῦν ποτε κτήσασθαι. Plura de hoc Commentario vide suprà in recensione proximè præcedentis Codicis LXXVIImi, num. 5.

Secundò, & quidem à fol. 60 pag. 1 usque ad fol. 63 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Sententiæ Pythagoricæ ordine alphabetico*; quarum titulus & principium: Γνῶμαι τῶν Πυθαγορείων. Ἀνανεοῦσθαι σοι ὁ περὶ τῶν ἀγαθῶν λόγος μᾶλλον, ἢ τὰ σιτία καθ' ἡμέραν. Ἀπαιδευσία πάντων τῶν παθῶν μήτηρ· &c.

Tertiò, & quidem à fol. 64 pag. 1 usque ad fol. 75 pag. 2, anonymi cujusdam Excerptoris *Collectio Apophthegmatum & Sententiarum insigniorum ex Diogenis Laertij Libris decem de Vitis illustrium veterum Philosophorum*; cujus titulus & principium: Ἐκ τῶν Λαερτίου Διογένους βίων καὶ γνωμῶν τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων. Θάλης. Οὗτος ἐρωτηθεὶς, διὰ τί οὐ τεκνοποιεῖ; διὰ φιλοτεκνίαν, εἶπεν· καὶ τῆς μητρὸς αὐτὸν ἀναγκαζούσης γῆμαι, ἔλεγεν· οὐδὲ καιρὸς· εἶτα &c.

Quartò,

Quartò, & quidem à fol. 75 pag. 2 uſque ad fol. 78 pag. 2, *Ignatij Diaconi Tetraſticha Jambica ex Fabulis Æſopicis Babriæ*, vulgò perperam appellati *Gabriæ*; quorum titulus & principium: Ἰγνατίου ἐκ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου τετράστιχα. Ἀνδρὸς ποσὶ πατεῖτο πέτρινος λέων, &c. Exſtant ea *græcè* & *latinè* in *Iſaaci Nicolai Neveleti Mythologiâ Æſopicâ*, Francofurti typis Nicolai Hoffmanni A. 1610 in octavo editâ, à pag. 354 uſque ad pag. 387. Conſulenda autem ibi inprimis eſt ejuſdem jam memorati *Neveleti* pererudita Præfatio ad Lectorem, cui de *Babriâ* & *Ignatio Diacono* notabilia quædam loca ex *Suidæ* Lexico & *Gerardi Joannis Voſſij* Inſtitutionibus Oratorijs inſeruit.

Quintò, & quidem à fol. 79 pag. 1 uſque ad fol. 84 pag. 2, *Georgij Gemiſti Plethonis Liber de Virtutibus*, cujus principium: Ἀρετή ἐστιν ἕξις, καθ' ἣν ἀγαθοὶ ἐσμέν. ἀγαθὸς μὲν δὴ &c. Plura de hoc Libro vide ſuprà pag. 107.

Sextò, & quidem fol. 85 pag. 1 & 2, anonymi cujuſdam *Excerpta ex Definitionibus*, quæ vulgò quidem attribuuntur *Platoni*, re verâ autem ſunt *Speuſippi*, qui fuit *Potonæ ſororis Platonis filius*, ejuſque diſcipulus & in Scholâ ſucceſſor. Inſcribuntur ea Excerpta atque incipiunt hoc modo: Ἐκ τῶν ὅρων Πλάτωνος. Ἀΐδιον, τὸ κατὰ πάντα χρόνον καὶ πρότερον ὂν, καὶ νῦν μὴ διεφθαρμένον. Θεὸς ζῶον ἀθάνατον, &c. Plura de his *Speuſippi Definitionibus Platonicis* vide ſuprà pag. 11 in recenſione Codicis quinti, num. 6; ubi quidem & in ipſo illo Codice manuſcripto expreſsè *Platoni* attribuuntur, ſimul etiam obiter à me indicatur, quamvis harum *Definitionum* nulla à *Laertio* in *Vita Platonis* fiat mentio, eas tamen ut genuinas defendi ab *Iſaaco Caſaubono* in Annotationibus ad *Theophraſti Ereſij* Characteres Ethicos; ſed nunc ingenuè fateor, me *Iſaaco Caſaubono*, Viro alioqui doctiſſimo, eâ in re non poſſe adſentiri, tùm quoniam à *Diogene Laertio* in recenſione Librorum *Speuſippi* expreſsè memorantur Ὅροι ſive *Definitiones*, tùm quia ſuprà memoratæ *Definitiones* ſub vero *Speuſippi* nomine in antiquis Codicibus manuſcriptis à *Marſilio Ficino* repertæ & ab eodem in *latinum* ſermonem tranſlatæ, cum Præfatione ad *Joannem Cavalcantem Florentinum*, in quâ *Spſeuſippum* verum earum autorem eſſe affirmat, publicatæ ſunt; quemadmodum poſteà etiam factum eſt à *Franciſco Tegio* & *Aldo Manutio*, quorum primus ſub *Speuſippi* nomine eas *latinè* edidit Ticini ſive Papiæ A. 1516 menſe Martio in folio; alter autem Venetijs eodem anno 1516 menſe Novembri itidem *latinè*

tantùm in folio. Vtriusque editionis principium est tale: *Sempiternum est, quod per omne tempus, & prius exstitit, & nunc est, nulli corruptioni obnoxium. Deus est, vivens immortale, per seipsum ad beatitudinem sufficiens, essentiâ sempiternâ, ipsius boni causâ. Generatio,* &c.

Septimò, & quidem fol. 86 pag. 1 & 2, anonymi cujusdam Autoris *Interpretatio Partium Corporis humani*, cujus titulus & principium: Ἑρμηνεία τοῦ Ὑπάτου περὶ τῶν τοῦ σώματος μερῶν. Βρέγμα, τὸ λεγόμενον ἁπαλόν· Ἰνίον δὲ, ὁ ὀπισθόλακκος. Κρόταφος &c. An autem hîc forsan post vocem Ὑπάτου subaudiendum sit τῶν φιλοσόφων, ita ut intelligatur vel ipse *Michael Psellus*, vel *Joannes*, origine & cognomine *Italus*, qui seculo post Christum *undecimo*, sub *Imp. Michaele Ducâ* ejúsque fratribus *Andronico* & *Constantino*, beneficio Dialecticæ & Sophisticarum cavillationum adeò inclaruit, ut post *Michaelem Psellum*, cujus discipulus & æmulus fuerat, Φιλοσοφίας ἁπάσης Διδάσκαλος καὶ Ὕπατος τῶν Φιλοσόφων, hoc est, *Philosophiæ universæ Professor & Princeps omnium Philosophorum*, publicè declaratus sit, id tanquam incertum in medio relinquo. Plura de eodem *Joanne Italo* vide in Libri *quarti* horum Commentariorum Appendice à pag. 322 usque ad pag. 326.

Octavò, & quidem à fol. 87 pag. 1 usque ad fol. 101 pag. 1, *Michaelis Pselli*, qui circa annum Christi 1078 obijt, *Timotheus*, sive *Dialogus de Dæmonibus*, qui in hoc Codice inscribitur atque incipit hoc modo: Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ κυρίου Μιχαὴλ Τιμόθεος, ἢ, περὶ Δαιμόνων. Τιμόθεος. Χρόνιος, ὦ Θρᾷξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷς; Θρᾴξ. Χρόνιος ὦ Τιμόθεε δύο που ἔτη καὶ πρὸς ἔκδημος ὤν. Τιμόθεος. Πῆ δὲ καὶ τίνα πράγματα ἔχων ἐπὶ τοσοῦτον ἐνδιατέτριφας; Θρᾴξ. Μακρὸν ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν σχολὴν ἀπαιτεῖς ὑποθέσεις λόγων &c; desinit autem his verbis: Θρᾴξ. Μὴ ἄχθου φίλτατε ἀνδρῶν. Θεοῦ γὰρ παρέχοντος, εἴ ποτέ σοι συνεαχθείημεν, ὃ ἂν τῷ λόγῳ ἐνδεῖ, φιλοτίμως ὑπὲρ τὰς Συρακουσίων δεκάτας καταθησόμεθα. Primus hunc *Pselli Dialogum græcè* cum *latinâ Petri Morelli versione* in lucem edidit, & eruditissimis *Notis* illustravit, *Gilbertus Gaulminus Molinensis* Lutetiæ Parisiorum apud Hieronymum Drovart A. 1615 in octavo, estque ibi inscriptio ejus talis: Μιχαήλου τοῦ Ψελλοῦ ὁ περὶ ἐνεργείας δαιμόνων διάλογος Τιμοθέου καὶ Θρᾳκὸς κατὰ Μάνεντος. Hoc est: *Michaelis Pselli de Energiâ seu Operatione Dæmonum Dialogus Timothei & Thracis contra Manetem.* Operæ pretium tamen fuerit istam editionem ob variantium lectionum diversitatem cum Codice

dice hoc manuscripto *Cæsareo* diligenter conferri. *Gaulminus* enim, ut ipse in Præfatione ad Lectorem indicat, duobus tantùm Codicibus manuscriptis usus est, altero nempe *suo*, altero autem *Federici Morelli*.

Nonò, & quidem à fol. 102 pag. 1 usque ad fol. 105 pag. 2, *Excerpta quædam ex S. Cyrilli, Archiepiscopi Alexandrini*, qui A. C. 444 vel 445 obijt, *Opere contra Imp. Julianum Apostatam*, quorum titulus & principium: Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ. Τοιγαροῦν Νοῦς &c.

Decimò, & quidem à fol. 106 pag. 1 usque ad fol. 139 pag. 2, *Michaelis Pselli Solutiones & Expositiones Dubitationum Physicarum centum viginti quinque, scriptæ ad Imp. Michaelem Ducam*, quarum titulus & principium: Ἐπιλύσεις σύντομοι καὶ ἐξηγήσεις ἀπορειῶν φυσικῶν τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ, γραφεῖσαι πρὸς τὸν Βασιλέα, κύριον Μιχαὴλ τὸν Δούκαν. Α΄. Περὶ φύσεως. Φύσις ἐστὶ δύναμις ὀφθαλμοῖς μὲν ἀθέατος, νῷ δὲ &c; Caput autem *centesimum vigesimum quintum*, Περὶ ὑγείας καὶ νόσου καὶ γήρως inscriptum, quod incipit, Ὑγείας αἴτιον συνεκτικὸν &c, injuriâ temporis est mutilum, ac caret fine.

Vndecimò, & quidem à fol. 140 pag. 1 usque ad fol. 148 pag. 2 & fol. 155 pag. 1 & 2, *Porphyrij, Philosophi Pythagorici, Liber de Vitâ Pythagoræ*; qui principio mutilus est usque ad hæc verba: - - - (1) καὶ λαβεῖν· καὶ ταῦτα μὲν σχεδὸν πολλοὺς ἐπιγινώσκειν, διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν ὑπομνήμασι. Τὰ δὲ λοιπὰ &c; & similiter etiam caret fine, ac pertingit tantùm usque ad hæc verba: (2) ἐν δὲ τῇ περὶ Μεταπόντιον καὶ Πυθαγόραν αὐτὸν λέγουσι τελευτῆσαι, καταφυγόντα ἐπὶ τὸ Μουσῶν ἱερὸν, ἀπάνει τῶν ἀναγκαίων τεσσαράκοντα ἡμέρας διαμείναντα. - - - Primus hanc *Pythagoræ Vitam, à Porphyrio conscriptam*, sub nomine (3) *Malchi græcè* edidit *Conradus Rittershusius* cum *Notis* Altorfij typis Conradi Agricolæ A. 1610 in octavo; posteà autem *latinam* ejusdem Vitæ versionem publicavit *Joannes Donatus Ferrarius* Mediolani A. 1629; *græcè* denique ac latinè eandem Vitam sub *Porphyrij* nomine, unà cum ejusdem *Sententijs ad intelligibilia ducentibus*, & cum Libello *de Antro Nympharum*, quod in Homeri Odysseâ describitur, nec non cum *Dissertatione de Vitâ & Scriptis Porphyrij* & *ad Vitam Pythagoræ Observationibus*, edidit Avunculus meus *Lucas Holstenius* Romæ A. 1630 in octavo: quæ editio *græco-latina* deinde A. 1655 Cantabrigiæ in Angliâ in octavo recusa est cum ejusdem *Porphyrij Libris*

(1) Vide editionem græco-latinam Holstenianam Cantabrigiensem pag. 182.

(2) Vide jam citatam editionem Cantabrigiensem pag. 207.

(3) Vernaculâ enim Syro-Phœnicum linguâ Porphyrius *fuit appellatus* Malchus, *quæ vox propriè* Regem *significat. Plura eâ de re vide in Holsteniana Dissertatione de Vitâ & Scriptis Porphyrij cap. 1.*

bris quatuor de abstinentiâ ab esu animalium, ut & cum *Epicteti Enchiridio*, *Cebetis Thebani Tabulâ*, & *Arriani Commentariorum Libris quatuor de Epicteti Disputationibus*. Notandum autem est, suprà memoratam Pythagoræ Vitam in omnibus jam enumeratis editionibus non solùm *fine*, sed & vero suo carere *principio*, &, quamvis etiam exemplar hoc manuscriptum *Cæsareum* similiter imperfectum sit, operæ pretium tamen fore, editiones hactenùs impressas cum eo accuratè conferri.

Duodecimò, & quidem à fol. 149 pag. 1 usque ad fol. 151, pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Epistolæ duæ fictæ*; quarum prima inscribitur: Ὡς ἐκ προσώπου τῶν καλουμένων Τζύρων. Ἡμεῖς οἱ τῶν εὐγενῶν Κομάνων ἀπόγονοι, καὶ τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ παραπλέοντες στρατιῶται ἐλεύθεροι &c; altera autem: Ἐλέῳ βασιλικῷ καὶ καυκαδινικῇ προχειρήσει τιμηθεὶς Δικτάτωρ καὶ Ἀρχιστρατηγὸς τοῦ ἡμετέρου τῶν ἰχθύων πλήθυος καὶ πάσης ἄλλης θαλαττοκυνηθείσης γενεᾶς καὶ μορφῆς Δοὺξ καὶ Αὐγουστάλιος ὁ Κατασάμψας τῇ λειποταχθείσῃ ὑμετέρου μοίρᾳ καὶ θρασύτητι ληφθείσῃ τῶν Τζύρων ταύτην τὴν μετ᾽ ὀργῆς ἐπιστέλλω γραφὴν διὰ τῶν ὑμετέρων πρεσβευτῶν λιπαρέιτων. Ὑμεῖς, ὡς ἔοικε, τῇ ἐμοῦ θαῤῥήσαντες γαλλωότητι &c. Plura de his duabus Epistolis aliàs; nunc enim nondum mihi satis liquet.

Decimo tertiò, & quidem fol. 151 pag. 2 & fol. 152 pag. 1, *Macarij Hieromonachi Epistola ad Symeonem Hieromonachum*, cujus titulus & principium: Τοῦ τιμιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις κυροῦ Μακαρίου τῷ ἁγιωτάτῳ, ὁσιωτάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ ἐν Ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι κυρῷ Συμεών. Ἰοὺ, ἰού· ὃ μόνον εἶχον βίου ῥαστώνην τε καὶ παραμυθίαν τῶν δυσχερῶν &c.

Decimo quartò, & quidem à fol. 153 pag. 1 usque ad fol. 154 pag. 2, anonymi cujusdam *Excerpta quædam Geometrica & Arithmetica*; quorum ea, quæ ad *Geometriam* pertinent, incipiunt his verbis: Αἱ ἀρχαὶ τῆς γεωμετρίας διαιροῦνται εἰς ἀξίωμα, ὑπόθεσιν, αἴτημα. &c; *Arithmetica* autem hoc modo: Καβαλλάριοι διερχόμενοι εὗρον μηλέαν, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἁπλώσας εἰς τὴν μηλέαν, ἀνελάβετο μῆλον α', ὁ δεύτερος β', &c.

LXXIX.

Septuagesimus nonus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *octoginta* sex,

(4) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus septuagesimus primus.

ſex, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo *Aurea Carmina Pythagorica cum Commentario Hieroclis*. Ipſa *Carmina aurea* inſcribuntur ibi atque incipiunt hoc modo: Πυθαγορικὰ ἔπη, τὰ οὕτως ἐπικαλούμενα χρυσᾶ, στοιχείωσιν περιέχοντα τῆς τελειοτάτης τῶν Πυθαγορείων φιλοσοφίας. Ἀθανάτους μὲν πρῶτα Θεοὺς &c; *Hieroclis* autem *Commentarius*: Ἱεροκλέους φιλοσόφου ὑπόμνημα. Ἡ φιλοσοφία ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις καὶ τελειότης· κάθαρσις μὲν ἀπὸ τῆς ὑλικῆς ἀλογίας καὶ τοῦ θνητοειδοῦς σώματος· τελειότης δὲ &c. Plura de hoc *Commentario* vide ſuprà in recenſione duorum proximè præcedentium Codicum LXXVIImi, num. 5, & LXXVIIIvi, num. 1,

LXXX.

Octogeſimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *octavo*, conſtátque folijs *centum & quatuor*. Continentur eò hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus octogeſimus ſecundus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 50 pag. 2, *Collectanea Philoſophica varia*, inter quæ primum tenent locum *Photij Patriarchæ Conſtantinopolitani Excerpta ex Hieroclis Philoſophi Libris ſeptem* περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης, ſive, *de Providentiâ & Fato*, quæ ſine ullo titulo incipiunt his verbis: Καὶ τί σοι, φησί, καταλέγω τούτους, ὅπου γε καὶ τῶν Πλατωνικῶν τινες (2) οὐκ ὀρθῶς τὴν περὶ τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ διασώζουσιν ἔννοιαν; οὐ γὰρ ἱκανὸν &c. Vide jam memorati *Photij* Bibliothecam librorum à ſe lectorum in recenſione Codicis CCXIVti & CCLImi. Inter eadem hujus Codicis manuſcripti Collectanea Philoſophica exſtant quoque jam memorati *Photij Excerpta ex Vitâ Pythagoræ ab anonymo quodam Autore conſcripta*, eáque ibi fol. 6 pag. 2 incipiunt his verbis: Ὅτι ὁ ἄνθρωπος μικρὸς κόσμος λέγεται, οὐχ' ὅτι ἐκ τῶν δ' στοιχείων σύγκειται· τοῦτο γὰρ &c. Vide ſuprà citatam Photij Bibliothecam Codice CCLXIXno, pag. 1317 editionis græco-latinæ Rothomagenſis.

(2) *Apud* Photium *legitur* ὀρθήν.

Secundò, & quidem à fol. 50 pag. 2 uſque ad fol. 87 pag. 2, *Gregorij Monachi aneponymi*, vel, ſecundum alios, *Nicephori Blemmydæ, Compendioſum Philoſophiæ Syntagma*, cujus titulus & principium: Πόνημα τόδε μοναχοῦ Γρηγορίου. Συνοπτικὸν Σύνταγμα Φιλοσοφίας. Ὥσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτα μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν στοιχείων &c. Plura de hoc Philoſophiæ Syntagmate vide ſuprà pag. 62 in recenſione Codicis manuſcripti Philoſophici Græci XXVIti.

Tertiò, & quidem à fol. 88 pag. 1 usque ad fol. 104 pag. 2, *Miscellanea quædam Physica, Arithmetica & Geometrica*, quorum principium sine ullo titulo est tale: Ἴσεον ὅτι τὸ αἴτιον ἐπλαχῶς &c.

LXXXI.

Octogesimus primus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est (2) *membranaceus* pervetustus in *folio*, (3) *nongentorum viginti quinque circiter annorum*, sed principio mutilus, constátque nunc folijs *centum nonaginta sex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 195 pag. 2, *Joannis Stobæi Florilegium Sententiarum*, ex præstantissimis antiquis Autoribus Græcis circiter ducentis & quinquaginta collectarum, & in *Locos communes* digestarum: quorum *duo priores* omninò desunt; *tertius* autem, Περὶ σωφροσύνης, sive, *De Temperantiâ* inscriptus, caret principio usque ad hæc verba: - - - μὴ ζήτει μετὰ πολυτελείας ἐπαινεῖσθαι. Μέτρον ἔστω σοι παντὸς σίτου καὶ πότου &c; finis denique ultimi Loci communis, & simul totius Florilegij est: Τῆς εὐσεβείας ἥδ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις Ἀπόλωλ᾽, ὅταν τις ἐκ δόμων ἔλθῃ. Hinc igitur satis clarè apparet, antiquissimum hoc exemplar manuscriptum *Cæsareum* esse simillimum *primæ* isti *Florilegij Stobæi editioni græcæ*, quam celeberrimus Medicus ac Philosophus *Victor Trincavellus* A. C. 1536 Venetijs typis Bartholomæi Zanetti in quarto publicavit, & doctissimo *Petro Bembo*, tunc quidem Serenissimæ Reipublicæ Venetæ Bibliothecario dignissimo, posteà autem S. R. E. Cardinali verè eminentissimo, peculiari præfatione inscripsit; contrà autem valdè discrepare à *Conradi Gesneri* editionibus græco-latinis, Tiguri apud Christophorum Froschoverum A. 1559 in folio, & Francofurti typis Andreæ Wecheli A. 1581 itidem in folio; quarum posterior *Monachorum Antonij & Maximi intermixtis Additamentis* adeò interpolata est, ut ipse *Stobæus*, si nunc reviviscerct, proprium Opus suum vix ampliùs agnosceret. Quod porrò ad jam memorati *Joannis Stobæi ætatem* attinet, ea prorsùs incerta est; nec ulla, quod quidem ego sciam, apud antiquos Autores mentio fit *Stobæi*, nisi apud *Suidam*, qui in Lexico suo ipsius meminit his verbis: ἸΩΑ'ΝΝΗΣ ὁ ἐπονομαζόμενος ΣΤΟΒΑΓΟΣ ἔγραψε Ἀνθολόγιον, περιέχον τὰς παρὰ πᾶσι (4) Φιλοσόφων

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* ducentesimus trigesimus quintus. (2) *Exceptis* quinque *prioribus folijs* chartaceis, *quæ manu recentiori scripta, & in deperditorum foliorum membranaceorum locum substituta sunt.* (3) *Quantum enim ex similitudine scripturæ colligi potest, verisimillimum videtur, Codicem hunc scriptum esse ab eodem illo* Joanne Grammatico, *qui suâ manu exaravit Codicem Philosophicum Græcum LXXVIImum; de quo vide plura suprà pag. 132, 133.* (4) *Ita hic re verâ legendum est; nempe* Φιλοσόφων, *non autem, ut vulgò perperàm legitur* πολλῶν.

σόφων δόξας ἐν βιβλίοις δ'· ἐνάρετα πάνυ, καὶ γέμοντα πάσης παιδεύσεως. γράφει δὲ ταῦτα πρὸς Ἐπίμιον υἱὸν αὐτοῦ. Hoc eſt: *Joannes cognomine Stobæus ſcripſit Anthologium, continens omnium Philoſophorum Opiniones Libris quatuor, qui prorsùs excellentes, & omnigenâ doctrinâ referti ſunt. Scribit autem eos ad filium ſuum Epimium.* Hæc *Suidas*. Vbi inprimis notandum eſt, verbis iſtis propriè ſignificari *Joannis Stobæi Eclogas Phyſicas & Ethicas*, in *duos Libros* diviſas; quas ex Bibliothecâ *Joannis Sambuci* primus græcè & latinè edidit *Gulielmus Canterus* Antverpiæ typis Chriſtophori Plantini A. 1575 in folio.

Secundò, & quidem fol. 196 pag. 1, *Theoctiſti Sententiæ parænetica ordine alphabetico*, quarum titulus & principium: Γνῶμαι Θεοκτίστου πρὸς τοὺς μαλακῶς καὶ ἀπονωτέρως διακειμένους, μάλιστα τὴν ὠφέλειαν παρέχουσαι. Ἀναρχὸν μὲν &c. Eædem Sententiæ etiam in ſuprà memoratis editionibus, Venetâ & Tigurinâ, *Anthologio Stobæi* ſubjunctæ ſunt.

Tertiò, & quidem fol. 196 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Annotatio hiſtorica de Nonis, Idibus, Calendis, & Indictione*; cujus titulus & principium: Περὶ νόνων, εἰδῶν καὶ καλάνδων, καὶ ἰνδικτιῶνος. Διττὴ φέρεται διήγησις ἀπὸ ἱστορίας καὶ σημασίας· καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας οὕτως. κατὰ τὸν καιρὸν &c.

LXXXII.

Octogeſimus ſecundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *octavo*, conſtátque folijs *nonaginta*. Continetur eo anonymi cujuſdam *Collectio miſcella variorum Apophthegmatum tùm ſacrorum tùm profanorum*, cujus titulus & principium: Τὰ Ἀποφθέγματα τῶν Φιλοσόφων. Ἀντισθένης τοῖς μέλλουσι σώζεσθαι ἔφη φίλων δεῖ γνησίων &c. Quâ finitâ, ſequuntur *Capita* quædam *Ethica*, quorum primum ſine ullâ Autoris mentione inſcribitur atque incipit his verbis: Περὶ ξενιτείας. Ξενιτεία ἐστὶν κατάληψις ἀνεπίστροφος συγγενῶν, χρημάτων, κτημάτων, θελημάτων, &c.

(1) *Fuit à olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* ducenteſimus ſeptuageſimus ſeptimus.

LXXXIII.

Octogeſimus tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, conſtátque folijs *centum ſexaginta ſeptem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo

S. Ma-

(2) *Fuit à olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus vigeſimus quintus.

S. Maximi τοῦ Ὁμολογητοῦ sive *Confessoris*, qui aliàs etiam *Monachus, Abbas* & *Martyr* solet appellari, & A.C. 662 obijt, *Loci communes Sententiarum, ex varijs sacris & profanis Autoribus collecti, & in Capita septuaginta unum divisi*, quorum *primum* sine ullâ *S. Maximi* mentione inscribitur atque incipit his verbis: Ἐκλογαὶ διαφόρων ποιητῶν, τῶν τε ἐκκλησιάς καὶ παλαιῶν φιλοσόφων. Α΄. Περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας. (1) Τοῦ Εὐαγγελίου. Στενὴ ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν. Τοῦ Ἀποστόλου. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Σολομῶντος. Ἀρετῆς μὲν σημεῖον οὐδὲν ἔχομεν δεῖξαι, &c; *septuagesimum* autem *primum* desinit hoc modo; Προαιρετέον μέτριον βίον μετὰ δικαιοσύνης μᾶλλον, ἢ μέγαν πλοῦτον μετ' ἀδικίας. Edidit hosce Locos Communes, cum *Antonij Monachi Anthologio Sententiarum*, quod Melissa sive *Apis* inscribitur, *Conradus Gesnerus* græcè & latinè Tiguri typis Christophori Froschoveri A. 1546 in folio. Plura de ijsdem vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 213 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CXCVti, & Libri quinti pag. 279 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CCCXXmi. Tunc temporis enim præsentem hunc Codicem, qui nunc inter Codices manuscriptos Philosophicos Græcos est *octogesimus tertius*, rectiùs autem inter Codices manuscriptos Theologicos Græcos referendus fuisset, nondum in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ* inveneram.

(1) *Priores hæ duæ Sententiæ desunt in editione* Gesneri.

LXXXIV.

Octogesimus quartus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus, constátque folijs *ducentis triginta*, atque unus est ex illis *Joannis Sambuci* Libris, quos à reliquâ ipsius Bibliothecâ avulsos, *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continentur eo *Anicij Manlij Severini Boetij*, qui A.C. 510 sub *Theodorico* Ostro-Gotthorum in Italiâ Rege solus Consulatum gessit, ejusdemque jussu A. 524, vel secundùm alios 526, *Ticini* in carcere occisus est, *Libri quinque de Consolatione Philosophiæ*, à (3) *Maximo Planude*, Monacho Constantinopolitano, ex *latinâ* in *græcam* linguam translati, & ab eodem non solùm *Prolegomenis græcis*, verùm etiam *Annotationibus græcis marginalibus* illustrati. Adjuncti insuper isti *Versioni græcæ* ibidem è regione sunt ijdem quinque Libri etiam *latinè*, cum *Annotationibus latinis partim interlinearibus partim marginalibus*. Primus totius Codicis titulus generalis con-

(2) *Fuit is olim extra numerum.*

(3) *Plura de eo vide Lib. IV horum Commentariorum pag. 56, 57, 159 & 160.*

conſtat ibi his verbis: Βίβλος (1) Ἀννιτίου (2) Μαλλίου Σεβηρίνου (3) Βοηθοῦ, ἀπὸ Ὑπάτων, γένους τῶν Πατρικίων, ἣν μετήνεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδης. Sequuntur deinde hæc Prolegomena: ΒΟΗΤΙΟΣ ὁ σοφὸς ἦν μὲν ἐκ τῆς τῶν Τουρκουάτων οἰκίας. γέγονε δὲ ἐμπειρότατος τὴν παιδείαν κατ᾽ ἄμφω τὰς διαλέκτους, τήν τε τῶν Ἑλλήνων φημὶ καὶ Λατίνων· ὅθεν καὶ πλείστας βίβλους ἐξέδωκεν, ἐξηγησάμενος τὴν Πορφυρίου εἰσαγωγὴν, καὶ τὸ περὶ ἑρμηνείας Ἀριστοτέλους, καὶ ἕτερα. Φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ περὶ τῶν τοπικῶν ἴδιον βιβλίον συντάξασθαι. Γέγονε δὲ καὶ περὶ τὰ λοιπὰ τῶν μαθημάτων ἄριστος. Δοκεῖ δὲ τὴν παροῦσαν βίβλον, ἤδη πρὸς γῆρας ἐλάσων συντεθεικέναι. Θευδέριχος γὰρ, ὁ τῶν Γότθων Βασιλεὺς, τυραννήσας ἐν Ῥώμῃ, καὶ τὴν Ῥωμαίων καθελὼν πολιτείαν, πάντας τοὺς εὐγενεῖς, καὶ ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, οὓς μὲν διεχρήσατο, οὓς δὲ ὑπερορίᾳ κατέκρινε· διὰ δὴ ταῦτα καὶ τὸν Βοήτιον, (4) Ὕπατον ἅμα τοῖς υἱέσι γενόμενον, καὶ περὶ τὴν τῆς πόλεως ἐλευθερίαν σπεύδοντα, καὶ ἐπὶ τούτῳ κατηγορηθέντα παρὰ Θευδερίχῳ, καὶ αὐτὸν εἰς ὑπερορίαν ἔπεμψε καὶ καθεῖρξεν· ἔνθα καὶ τὴν παροῦσαν συνεγράψατο βίβλον ἐξ ἀγανακτήσεως καὶ ἀναξιοπαθείας πρὸς τὸ τῆς τύχης ἄστατον καὶ εὐμετάβολον τὴν ἀφορμὴν ἔχουσαν. Ὁ μὲν οὖν χαρακτὴρ ἐστι διαλογικός. εἰσάγει δὲ τὴν Φιλοσοφίαν παραμυθουμένην καὶ διδάσκουσαν αὐτὸν, περὶ ὧν διηπόρει, ἐρωτῶντα. Λέγεται δὲ κατὰ χρόνους γεγονέναι Μαρκιανοῦ τοῦ Βασιλέως. Φασὶ δὲ καὶ βίβλον αὐτὸν ἑτέραν συνθεῖναι θεολογικὴν (5) κατὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς, ἔνθα καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου μέμνηται· ὡς ἐκ τούτου δῆλον εἶναι, Χριστιανὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐμιμήσατο δὲ (6) Μαρκιανὸν, οὐ τὸν Βασιλέα λέγω, ἕτερον δέ τινα, κατὰ μέρος ἔμμετρα καὶ κατὰ μέρος λογάδην γράψαντα, δεικνὺς καὶ ἀμφοτέρων ἑαυτὸν διαπεφυκότα. Θαυμασίως δὲ ἰδεῖν ἐστιν αὐτὸν, ἐν μὲν τοῖς ἐμμέτροις, καὶ δόγμασι καὶ ἤθει ποιητικῷ· ἐν δὲ τῷ λογοειδεῖ, ὅτε μὲν ῥητορικῷ, ὅτε δὲ φιλοσόφῳ χρώμενον, καὶ διὰ πάντων εὐδοκιμοῦντα. Ἐπιγέγραπται μὲν οὖν ἡ βίβλος. Ἀννιτίου Μαλλίου Σεβηρίνου (7) Βοητίου, ἀπὸ Ὑπάτων, γένους τῶν Πατρικίων, περὶ

T παρα-

(1) Ἀννίτιος pro Ἀνίκιος ſive Anicius. (2) Μάλλιος pro Μάνλιος. (3) Ita in hoc Codice promiſcuè ſcriptū legitur; nempe Βοηθὸς ſive Boethus & Βοήτιος ſive Boetius. Diverſus autem ab hoc Boetho ſeu Boetio eſt Philoſophus ille Βοηθὸς, cujus meminit Plutarchus lib. 3 de Placitis Philoſophorum cap. 2. Plures etiam fuerunt ejuſdem nominis; de quibus vide Julium Martianum Rotam in fine Vitæ Boetij, Operibus ipſius præfixæ.

(4) *Ipſe* Boetius *ſolus Conſulatum geſſit A. C. 510. Filij autem ejus duo*, Symmachus *&* Boetius *Conſulatum geſſerunt A. C. 522.* (5) *Nempe* de duabus Naturis & unâ Perſonâ Chriſti *ad* Joannem *Eccleſiæ Romanæ Diaconum, qui deinde evaſit Papa hujus nominis primus.* (6) *Significatur hoc loco* Marcianus *ſeu* Martianus Capella, *cujus exſtat* Satyricon, *continens de Nuptijs Mercurij & Philologiæ Libros duos, & de ſeptem Artibus liberalibus Libros ſingulares totidem. Edidit hos novem Libros cum Notis ſuis* Hugo Grotius *anno ætatis ſuæ decimo quinto Lugduni Batavorum typis Plantinianis Chriſtophori Raphelengij A. C. 1599 in octavo.* (7) *Hinc rectè colligitur in antiquo Codice manuſcripto latino, quo* Maximus Planudes *uſus eſt, ſcriptum fuiſſe* Boetius, *non autem* Boethius *cum aſpiratione, vel* Boethus.

παραμυθίας τῆς Φιλοσοφίας. διαιρεῖ δὲ αὐτὴν εἰς βιβλία πέντε. Εἰσὶ δὲ τῶν ἐμμέτρων εἴδη τοῦ Βοηθοῦ· ὧν τὸ πρῶτον ἐστὶν ἐλεγεῖον, ὃ συνίσταται πρώτῳ μὲν στίχῳ ἑξαμέτρῳ δακτυλικῷ &c. His finitis *Prolegomenis*, incipit ipſe *Liber primus*, unaquâque paginâ in duas columnas, *latinam* videlicet & *gracam*, divisâ, & quidem cum *latinis* ac *gracis*, quæ hîc commodè exhiberi nequeunt, *interlinearibus & marginalibus Annotationibus*, hoc modo:

INCIPIT LIBER PRIMVS BOETII DE CONSOLATIONE.	ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.
Carmina qui quondam ſtudio florente peregi,	Ὃς πάρος ἐσπούδαζον ἐπῶν περὶ σύνθεσιν ἡδέων,
Flebilis, heu, moeſtos cogor inire modos.	Ἆσμα προσῆγμαι φεῦ γοερόν τι πλέκειν.
Ecce mihi laceræ dictant ſcribenda Camenæ	Δὴ γάρ μοι μελέαι μελετῶσι τὰ γραπτέα μοῦσαι
Et veris elegi fletibus ora rigant.	Ἀψευδῶν ἐλέγων δάκρυσι τεγγομένῳ.
Has ſaltem &c.	Οὐδὲν γὰρ καὶ τάσδε &c.

Quinti autem ſive ultimi Libri finis, cum annexâ ſubſcriptione, à quo, qnando, & ubi totus hic Codex ſcriptus ſit, eſt talis:

Averſamini igitur vitia; colite virtutes; ad rectas ſpes animum ſublevate; humiles preces in excelſa porrigite. Magna vobis eſt, ſi diſſimulare non vultis, neceſſitas indicta probitatis, cùm ante oculos agitis Judicis cuncta cernentis.	Ἀποστρέφητε τοιγαροῦν τὴν κακίαν· τιμήσατε τὰς ἀρετάς· πρὸς ἀληθεῖς ἐλπίδας τὸν νοῦν ἀνατείνατε· ἐν ταπεινώσει δεήσεις ἀναπέμπετε πρὸς τὸν ὕψιστον. μεγάλη τις ὑμῖν, εἰ μὴ ἀπροσποιεῖσθαι βούλεσθε, τῆς καλοκαγαθίας ἀνάγκη ἐπίκειται, ὁπότε πρὸ ὀφθαλμῶν ἀναστρέφεσθε κριτοῦ τὰ πάντα ἐπισκοποῦντος.
Explicit Liber quintus Boetij Severini Torquati, transſcriptus per me Georgium Mudacionem anno Domini M CCCC LV Kal. Februarij in Cydoniâ Cretenſium Vrbium vetuſtiſſimâ atq; pulcherrima.	Τέλος σὺν Θεῷ τῆς τοῦ σοφωτάτου Βοητίου βίβλου. Ὁ γραμμάτων ἄπειρος βλέπων οὐ βλέπει· ὁ γραμμάτων ἔμπειρος οὐ βλέπων βλέπει.

Plura

Plura de *Boetij* gloriosâ Vitâ, misero Interitu, & varijs doctissimis Scriptis, vide in *Julij Martiani Rotæ* Epistolâ nuncupatoriâ, *Operibus Boetij* ab *Henrico Lorito Glareano* Basileæ typis Henrici Petri A. 1546 in folio editis, præfixâ; ut & in *Theodori Sitzmanni* editione suprà memoratorum *quinque Librorum de Consolatione Philosophiæ*, Hanoviæ typis Wechelianis A. 1607 in octavo impressâ; utpote cui variorum veterum & recentiorum Autorum *de Boetio Testimonia* præfixa sunt. Ibidem quoque in principio *Notarum*, quæ eidem editioni subjunctæ sunt, varij quidem eorundem quinque Librorum *editores* & *explanatores* recensentur, sed *Maximi Planudis* & *versionis* ejus *græcæ* nulla fit mentio. Consulendi etiam sunt Em. Card. *Baronius* Annalium Ecclesiasticorum Tomo sexto & septimo, Em. Card. *Bellarminus* in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, R.P. *Antonius Possevinus* S. I. in Apparatu Sacro, *Aubertus Miræus* in Bibliothecâ Ecclesiasticâ, & præcipuè R. P. *Philippus Labbæus* S. I. in Chronologiæ Historicæ Parte primâ, & in Dissertatione de Scriptoribus Ecclesiasticis, ubi monet, *Boetium Ticini* occisum esse, non anno Christi 521, ut legitur apud Em. Card. *Bellarminum*, nec anno 526, ut legitur apud Card. *Baronium*, R.P. *Petavium* & *Aubertum Miræum*, sed re verâ anno 524, ut testatur *Marius Episcopus Aventicensis* in Chronico; mortem autem *Symmachi*, qui *Boetij* socer fuit, dilatam fuisse usque in annum 526, diebus aliquot antequam *Theodoricus* Ostro Gotthorum Rex scelerum suorum pœnas daret Kalendis Septembris ejusdem anni.

LXXXV.

Octogesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *quinquaginta uno*, & ad V. CL. *Sebastianum Ericium*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *Michaelis Pselli Ecloga variarum Opinionum de Animâ*, quarum titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ Δόξαι περὶ ψυχῆς. Ὅτι τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, αἱ μὲν εἰσὶν ἄλογοι, αἱ δὲ λογικαί, τῶν δὲ λογικῶν, &c; cum ejusdem Appendice περὶ τῆς ἰδιαίτατα διαφορᾶς, sive, de Differentiâ specificâ, cujus principium: Ἡ ἰδιαίτατα διαφορὰ δὲ λέγεται ἤτε εἰδοποιὸς διαφορά, ἴδιον τὸ λογικὸν, &c.

(1) *Fuit olim extra numerum.*

LXXXVI.

Octogesimus sextus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis triginta duobus*, & primum quidem ad (3) *Joannem Scandalarium Medi-*

(2) *Fuit olim extra numerum.*

(3) *Ipsa ejus verba sunt ibi hæc:* Τὸ παρὸν βιβλίον ἐστὶν ἐμοῦ Ἰωάννου τοῦ Σκανδαλαρίου τοῦ Ἰατροῦ Κρητικοῦ.

cum Cretensem, posteà autem ad V. CL. (1) *Sebastianum Ericium* Senatorem Venetum, ut ipsi propriarum manuum inscriptionibus testantur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 147 pag. 1, *Joannis*, (2) origine & cognomine *Itali*, qui seculo post Christum *undecimo*, sub *Imp. Michaele Ducâ ejúsque fratribus* (3) *Andronico & Constantino*, beneficio Dialecticæ & Sophisticarum cavillationum adeò inclaruit, ut post *Michaelis Pselli*, cujus discipulus & æmulus fuerat, (4) adtonsionem monasticam & ex Vrbe Constantinopolitanâ discessum, Φιλοσοφίας ἁπάσης Διδάσκαλος καὶ Ὕπατος τῶν Φιλοσόφων, hoc est, *Philosophiæ universæ Professor & Princeps omnium Philosophorum* publicè declaratus sit, *Responsa ad nonaginta tres Quæstiones Philosophicas miscellaneas*, sibi, cùm à diversis alijs, tùm præcipuè ab *Imp.* (5) *Michaele Ducâ*, ejusque fratre natu majore (6) *Andronico*, propositas; quorum *primum* inscribitur atque incipit hoc modo: ἸΩΑΝΝΟΥ, σοφωτάτου Ὑπάτου καὶ Διδασκάλου τῶν Φιλοσόφων, τοῦ ἸΤΑΛΟΥ, ἐκδόσεις εἰς διάφορα ζητήματα, διὰ τὸ καὶ διαφόρους αὐτοῦ ταῦτα προβαλλομένους. Α΄. Εἰς τὸ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν. Πολλοὶ μὲν πολλαχῶς τῶν ἀρχαίων τὴν φιλοσοφίαν ὡρίσαντο· ὧν οἱ μὲν γνῶσιν τῶν ὄντων ταύτην εἶναι εἰρήκασιν, οἱ δὲ ὁμοίωσιν Θεῷ, καὶ θανάτου μελέτην ἕτεροι. Ἀριστοτέλης δὲ ὁ Σταγειρίτης ἑτέραν ὁδὸν ἐτράπετο, φάσκων φιλοσοφίαν εἶναι τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν. τοῦτο δὲ τὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰρημένον, οὐ μικρὸν &c. Plura de hujus *Joannis Itali vitâ*, *eruditione* ac *scriptis*, & speciatim quoque de ipsis illis jam memoratis *Responsis*, vide in Libri (7) *quarti* horum Commentariorum Appendice à pag. 322 usque ad pag. 326, ubi ex *Annæ Comnenæ, Imp. Alexij Comneni filiæ, Alexiados*, sive Rerum à Patre suo vel ejusdem tempore gestarum, Libro quinto varia de jam memorato *Joanne* exhibentur loca notabilia; quibus nunc, ut ad rem præsentem maximè pertinens, hoc addo, ipsam quoque ibidem de singulari *Imp. Michaelis Ducæ* & fratrum ejus *Andronici* & *Constantini* erga *Joannem Italum* affectu luculentam facere mentionem his verbis: Ὁ τηνικαῦτα βασιλεύων Μιχαὴλ ὁ Δούκας καὶ οἱ τούτου ἀδελφοὶ

(1) *Plura de eo vide suprà pag.* 37.

(2) Anna Comnena *Lib.* 5 *pag.* 143: Οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς ὥρμητο μὲν ἐξ Ἰταλίας, καὶ *&c.*

(3) *Vide de iis* Joannem Zonaram *in fine narrationis Imperij Constantini Ducæ.*

(4) Anna Comnena *lib.* 5 *pag.* 145: τοῦ Ψελλοῦ μεταχωρήσαντος Βυζαντόθεν μετὰ τὴν ἀπόκαρσιν. *Contigit autem hoc imperante adhuc Michaele Ducâ.*

(5) *Vide ibi Responsum quinquagesimum fol.* 57 *pag.* 1.

(6) *Vide ibi Responsum quadragesimum tertium fol.* 47 *pag.* 2. *Quòd autem hic* Andronicus *fuerit trium Imp. Constantini Ducæ filiorum natu maximus, expressè testatur* Joannes Zonaras *tùm in narratione Imperij jam memorati Imperatoris, tùm in narratione Imperij Romani Diogenis; quo posteriori loco* Andronicus *appellatur* ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων τοῦ Καίσαρος ὁ πρόεδρος. (7) *Notandum est, jam citato Libri* quarti *loco, & quidem pag.* 323 *vers.* 3, *pro* sub Impp. Michaele Ducâ & Nicephoro Botaniatâ *legendum esse* sub Imp. Michaele Ducâ ejusque fratribus Andronico & Constantino. *Vide etiam Libri* quinti *horum Commentariorum Appendicem pag.* 415.

ἀδελφοὶ δευτέρευ μὲν λόγυ τὸν Ἰταλὸν πρὸς τὸν Ψελλὸν ἐπίθεντο· ὅμως δὲ περιεῖχον τότε αὐτὸν, καὶ ἐν λογικαῖς συνεχρῶντο ἁμίλλαις. ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Δοῦκαι, καὶ οἱ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀδελφοὶ, καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ. ὁ δὲ Ἰταλὸς &c. Hoc eſt: *Michael Ducas tunc imperans, & fratres ipſius, licet primum doctrinæ & exiſtimationis locum Pſello tribuerent, Italo tamen iſto delectabantur, & ejus operâ utebantur in Logicis concertationibus. Erant enim literarum & eruditarum artium ſtudioſiſſimi Ducæ, cùm omnes, tùm fratres Imperatoris, & ipſe Imperator Michael. Italus autem* &c.

Secundò, & quidem à fol. 147 pag. 2 uſque ad fol. 198 pag. 2, ejuſdem *Joannis Itali Expoſitio Libri ſecundi, tertij & quarti Topicorum Ariſtotelis*, cujus titulus & principium: Ἰωάννυ Ὑπάτυ καὶ Διδασκάλυ τῶν φιλοσόφων τοῦ Ἰταλοῦ ἔκδοσις εἰς τὸ β′ τῶν Τοπικῶν. Εἰς μὲν δὴ τόπος τὸ ἐπιβλέπειν &c. Plura de eâdem *Expoſitione* vide in Appendice Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 325.

Tertiò, & quidem à fol. 198 pag. 2 uſque ad fol. 224 pag. 1, ejuſdem *Joannis Itali Liber de Dialecticâ ad Andronicum Ducam, Imp. Michaelis Ducæ fratrem natu majorem*; cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα, κύριον Ἀνδρόνικον ἐρωτήσαντα περὶ διαλεκτικῆς. Καὶ πρώτην μὲν, ὦ κράτιστε Βασιλεῦ, &c.

Quartò, & quidem à fol. 224 pag. 1 uſque ad fol. 232 pag. 1, ejuſdem *Joannis Itali Methodus ſynoptica Rhetoricæ*, cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ Φιλοσόφου μέθοδος ῥητορικῆς ἐκδοθεῖσα κατὰ σύνοψιν. Ἡ ῥητορικὴ μέθοδός ἐστι ἐξ ἐνδόξων τοῦ περὶ ἕκαστον θεωρῆσαι τὸ πιθανόν· διὸ καὶ ἀντίστροφός ἐστι τῇ διαλεκτικῇ &c.

LXXXVII.

Octogeſimus ſeptimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, conſtátque folijs *ducentis ſexaginta quatuor*, & ad celeberrimam inſtructiſſimamque *Bibliothecam* (2) *Fuggerianam*, A. C. 1656 Auguſtâ Vindelicorum in *Auguſtiſſimam Bibliothecam Cæſaream Vindobonenſem* translatam, olim pertinuit. Continentur eo *Theodori Metochitæ*, (3) in Aulâ Imperatoriâ Conſtantinopolitanâ ſub *Imp. Andronico Palæologo Primo* ſive *Seniore Magni Logothetæ* ſive *Cancellarij*, Viri doctiſſimi, & relictis varijs ingenij monumentis clariſſimi, qui ſub *Imp. Andronico Palæologo Secundo* ſive *Juniore* magnam fortunæ mutationem perpeſſus, A. C.

(1) *Fuit hic olim extra numerum.*

(2) *Vide Lib. 1 horum Commentariorum pag.* 67.

(3) *Plura de eodem* Theodoro Metochitâ *vide apud* Nicephorum Gregoram *Hiſtoriæ Byzantinæ lib. 7, 8, & 9, & apud alios antiquos Autores, qui commemorantur à* Ger. Joan. Voſſio *lib. 2 de Hiſtoricis Græcis cap. 29.*

A. C. 1332 obijt, (1) *Capita Philosophica & Historica miscellanea centum viginti*, hactenus inedita; quæ cùm dignissima profectò sint, ut aliquando in publicam lucem proferantur, idcircò integrum eorum *Indicem græcum* in antecessum hîc publico: Πίναξ τῆς παρούσης βίβλου τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ κυρίου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΤΟΥ. Κεφάλαιον α', Προοίμιον, ἐν ᾧ καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν. β', Περὶ μνήμης, καὶ ὅτι ἀναγκαῖον. γ', Περὶ τῆς ἀσαφείας τῶν Ἀριστοτέλους συνταγμάτων. δ', Ὅτι πάντες ἥττωνται δοξοσοφίας. ε', Περὶ τῆς Ἀριστοτέλους δοξοσοφίας, καὶ περὶ τῶν μαθηματικῶν. ς', Ὅτι πολὺ πάντες ἥδονται, οἷς ἂν συνεθισθῶσιν. ζ', Περὶ τῆς εἰς τὸν Πυθαγόραν πάντων τῶν σοφῶν εὐλαβείας, καὶ περὶ τοῦ μαθηματικοῦ. η', Ὅτι πᾶσι συνηθὲς τοῖς σοφοῖς εἰρωνεία καὶ τὸ χαριεντίζεσθαι, καὶ Πλάτωνι μάλιστα καὶ Σωκράτει. θ', Ὅτι οὐκ ἔστιν, ὡς νοεῖ τις, λέγειν. ι', Ὅτι ἀνευλαβῶς ἅπαντες οἱ σοφοὶ πρὸς τοὺς πρὸ αὐτῶν ἐχρήσαντο, ἐν ᾧ καὶ περὶ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους. ια', Περὶ Ἀριστοτέλους καὶ τῆς εἰς τὸ φυσικὸν καὶ λογικὸν εὐδοκιμήσεως τοῦ ἀνδρός. ιβ', Ἔτι περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ περὶ τοῦ φυσικοῦ κατ' αὐτὸν καὶ λογικοῦ. ιγ', Περὶ Πλάτωνος καὶ τοῦ μαθηματικοῦ τῆς σοφίας, καὶ μάλιστα περὶ τοῦ ἁρμονικοῦ. ιδ', Ὅτι οὐκ ἐξ ἀρχῆς τέλειον κατέστη τὸ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. ιε', Περὶ Ἰωσήπου. ις', Περὶ Φίλωνος. ιζ', Ὅτι πάντες, ὅσοι ἐν Αἰγύπτῳ ἐπαιδεύθησαν, τραχύτερον τῷ λέγειν χρῶνται. ιη', Περὶ Συνεσίου. ιθ', Περὶ Δίωνος. κ', Περὶ Ξενοφῶντος. κα', Περὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων τῶν μετὰ τὰ φυσικά, καὶ περὶ τοῦ βιβλίου Ἑρμογένους τοῦ περὶ μεθόδου δεινότητος. κβ', Περὶ τοῦ ἐν τῇ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ ἀστασιάστου. κγ', Περὶ τοῦ ἐν τῇ φυσικῇ θεωρίᾳ ἀβεβαίου. κδ', Ὅτι διὰ τὸν πρὸς ῥητορικὴν πόλεμον ἀεὶ διαλόγοις ὁ Πλάτων χρῆται. κε', Ὅτι διὰ τὴν πρὸς Πλάτωνα μάχην σπουδάζειν ἠξίωσεν Ἀριστοτέλης περὶ τὴν ῥητορικήν. κς', Ὅτι τῷ ἁπλῷ καὶ ἀτημελήτῳ τῆς φωνῆς φιλοσοφία οἰκείως ἔχει. κζ', Θρῆνοι ἐπὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ. κη', Περὶ τοῦ ῥητοῦ τοῦ λέγοντος, οὐκ ἔστιν εὑρεῖν βίον ἄλυπον ἐν οὐδενί, καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον μεταβολῶν, καὶ περὶ τῶν κατ' αὐτὸν τὸν συγγράφοντα. κθ', Περὶ τοῦ εὐμεταβλήτου πάντων τῶν κατ' ἀνθρώπους. λ', Περὶ τῆς κατ' ἀνθρώπους ἀμαθίας τῶν βελτίστων. λα', Ὅτι οὐκ ἔστι τοῖς ἐν τῷ σώματι τελεία κατάληψις περὶ τῶν ὄντων, καὶ ὑπόδειγμα πρὸς τοῦτο ἀπὸ τῶν τῇ μέθῃ μὴ τελείως καταβαπτισθέντων. λβ', Ὅτι ἡδὺ κατ' ἀνθρώ-

(1) *Meminit eorundem* Joannes Jacobus Frisius *in Bibliotheca Gesneriana, à se aucta, tanquam in* Bibliotheca Augustana *exstantium. Vide etiam ipsius Catalogum* Græcorum *Codicum jam memoratæ celeberrimæ* Bibliothecæ Augustanæ, à Davide Hoeschelio *Augustæ Vindelicorum A.* 1595 *in quarto editum, pag.* 52 *in recensione* Codicis CIIdi.

ἀνθρώπους, ᾧ τις ἂν χρώμενος συνεθισθείη. λγ, Ὅτι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀηδῶς σύνεισι τῷ κατ' ἔθος μακρὸν ὁμοουσίῳ. λδ', Ὅτι τινὲς τῶν φαύλων καὶ ἀνοήτων οὐδὲν ἧττον ἢ κατὰ τοὺς πεπαιδευμένους ἥδιστα βιοῦσι, μεγάλα περὶ ἑαυτῶν οἰόμενοι. λέ, Ὅτι πολλοὶ διὰ φιλαυτίαν ἐπὶ μικροῖς, οἷς ἔχουσιν, ἀπειροκάλως ἐπιδείκνυνται. λς', Ὅτι καὶ ἐν μικροῖς τινὲς ἀγαθοῖς εὐγνώμονές εἰσι, καὶ περὶ τοῦ Βασιλέως ἐνταῦθα. λζ', Θρῆνοι ἐπὶ τῇ τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων ἐλαττώσει καὶ μεταβολῇ τῆς μεγάλης ἐκείνης εὐδαιμονίας. λή, Θρῆνοι τῶν κατὰ τὴν ἕω τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς κακῶς πραξάντων. λθ', Θρῆνοι ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐκ ἔνι παραβάλλειν τὰ ἐκεῖ πάντα τοῖς ἀλλαχοῦ ῥωμαϊκοῖς. μ', Θρῆνοι ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι καὶ τὰ τῶν μοναχῶν ἐκεῖσε βέλτιον εἶχεν ἢ ἀλλοθίπη. μα', Ὅτι ἔθος ἀνθρώποις τὰ παρελθόντα τοῦ βίου ποθεῖν, κἀκείνων ἥδιστα μεμνῆσθαι. μβ', Ὅτι σφόδρα ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἐποπτεία τῆς κτίσεως. μγ', Ὅτι ἥδιστον ἡ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κατ' οὐρανὸν ἐποπτεία. μδ', Ὅτι ἥδιστον θέαμα ἡ θάλαττα. μέ, Ὅτι εἰκάζειν ἂν εἴη τοὺς ἐν τῷ ἱλαρῷ σιωπῶντας σεμνότητι τῷ τῆς θαλάττης ἐν γαλήνῃ θεάματι. μς', Ὅτι πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων ποθεινὸν τὸ ἄπραγμον τοῦ βίου. μζ, Ὅτι πλ ὅσι περισπούδαστον ἡ περὶ τὸ πράττειν ἀσχολία. μή, Ὅτι πλεῖστα δυσχερῆ καὶ ἀναρμόδια τοῖς μετὰ τοῦ πολλὰ πράττειν βιοῦσι, κἂν εὐδοκῶσιν ἐν πράττειν. μθ', Ὅτι ἔνιοι διὰ μικρογνωμοσύνην τινὰ καὶ οὐ λογισμῷ κρίσιν ἀποτρέπονται τὰ πράγματα, καὶ τοῦτο πάντως οὐδ' ἐπαίνου τινὸς ἄξιον. ν', Ὅτι ἔστιν ὁμοίως ἥδεσθαι καὶ δοκεῖν εὐπραγεῖν, καὶ ἐν μεγίσταις ὑποθέσεσι, καὶ ἐν ἥττοσι, καὶ διαφόροις πολιτεύμασιν εὐπραττοντας. να', Ὅτι μέγας ἐπιτειχισμὸς τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν οἰκείαν νοερὰν ἐνέργειαν τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. νβ', Περὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις πᾶσι φιλαυτίας, καὶ ὅπως ἐπείγονται πάντως τε πλέον δοκεῖν ἢ εἶσιν. νγ' Ὅτι ἀπορεῖν ἔστιν, ὅπως τὸ μὲν τῶν ἀνθρώπων εὖ ξυνέλαχον ἐξ ἀρχῆς τοῦ βίου εἰς τέλος, τὸ δὲ τοὐναντίον. νδ', Ὅτι πολὺ τὸ ἐναντιολογεῖν ἀνθρώποις οὐ μόνον πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑαυτούς. νέ, Ὅτι οὐκ ἔστι παρ' ἀνθρώποις ἀπλανὴς σχεδὸν κρίσις οὐδ' ἀπαθής. νς', Ὅτι ἔστιν ἀεὶ ὅπως ποτέ τις πράττοι παρασκευῇ γνώμης εὐλόγως ἀντανισοῦν ἑαυτὸν ταῖς μεγάλαις εὐπραγίαις. νζ', Ὅτι ἔνιοι τῶν ἀνθρώπων πλάττονται φιλόσοφον πρόσχημα καὶ περιφρονοῦσι τῶν τυχηρῶν καὶ τῶν κατὰ τὸν βίον εὐπραγούντων, ἀτευκτοῦντες αὐτοὶ τινὸς εὐετηρίας καὶ βασκαίνοντες. νή, Πότερον ἄμεινον ἀνθρώπῳ, τὸ ψεύδεσθαι ἢ τὸ μὴ ψεύδεσθαι, καὶ ὅτι ἄμεινον τὸ ψεύδεσθαι. νθ', Ὅτι πολὺ παρ' ἀν-

ἀνθρώποις τὸ περιαυτολογεῖν. ξ', Ὅτι ἀπορεῖ, εἰ ἔστι τις ἀνθρώποις καθάπαξ γαλήνη κατὰ τοὺς λογισμούς. ξα', Ὅτι οὐκ ἔξω λόγου παντάπασι δόξειεν ἂν, εἶναι τὰ τῶν ἐφεκτικῶν ἐναντιουμένων πρὸς πᾶσαν κατάληψιν, καὶ ὅτι καὶ Πλάτων καὶ Σωκράτης ἀρχὰς εἰς τοῦτ' ἔδωκαν. ξβ', Περὶ τῶν ἐμπιπτόντων πράγμασι, τῶν μὲν διὰ φιλόπραγμον ἦθος φαῦλοι, τῶν δὲ διὰ ἀμαθίαν καὶ ἀπρονόητον τὴν τύχην. ξγ', Περὶ τῶν ἐλπίδων, καὶ ὅτι τρόπον μέν τινα βιωφελέστατον ἀνθρώποις τὸ κατ' αὐτὰς χρῆμα, τρόπον δέ τιν' αὖθις καθάπαξ νεμεσητὸν καὶ κατεγνωσμένον. ξδ', Ὅτι ἥδιστον ἀνθρώποις ἐν τοῖς οἰκείοις καὶ συνήθει διατριβῇ ὁποιονοῦν πράττειν εὖ καὶ τιμᾶσθαι. ξε', Ὅτι πολλάκις ἔνιοι συμπίπτουσι τοῖς ἑαυτῶν δόγμασι καὶ κρίσεσι, καὶ ὄλλυνται δίκης σφέτερα. ξς', Ὅτι τινὲς εἰσὶ ταχεῖς πιστεύειν τῇ προνοίᾳ διὰ τὰ φαινόμενα κατὰ λόγον ἀπαντᾶν τοῖς χρηστοῖς τε καὶ πονηροῖς ἐκ τοῦ προχείρου, καὶ αὖθις ἀπιστεῖν τῇ προνοίᾳ διὰ τἀναντία τούτοις. ξζ', Ὅτι θαυμασίως πολλάκις εἴωθε ταῖς μεγίσταις πράξεσι καὶ εὐτυχίαις τάχιστα ἀκολουθεῖν δυσπραγήματα χαλεπὰ καὶ μηδὲν ἧττον ἀνυπονόητα. ξη', Ὅτι οὐκ ἔστιν ὅλως ἐν ἀνθρώποις ὁμοφροσύνη. ξθ', Ὅτι πολὺ νοσοῦσι ταῖς προσπαθείαις ἄνθρωποι, καὶ οὐκ ὀρθῶς ὁρῶσιν. ο', Ὅτι χρήσιμα τὰ ἐκ τοῦ μαθηματικοῦ καὶ γεωμετρικοῦ τῆς φιλοσοφίας εἴδους διὰ τά τε ἄλλα πλεῖστα τοῦ βίου, καὶ διὰ τὰ τῶν μηχανικῶν ἔργα. οα', Περὶ Πλουτάρχου. οβ', Θεωρία εἰς τὸ ἔπος, τὸ λάθε βιώσας. ογ', Εἰ προσίσταται τῷ χριστιανικῶς ζῆν τὸ μετὰ πολλῶν ζῆν καὶ ἐν πολλοῖς πράγμασι ζῆν. οδ', Ὅτι τὸ μὴ μετὰ πολλῶν βιοῦν πραγμάτων, εὐκολίαν φέρει εἰς τὴν τήρησιν τῶν τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας νομίμων. οε', Ὅτι καὶ τοῖς ἐγκοινοπολιτευομένοις ἔξεστι καλῶς βιοῦν τῇ ἀρετῇ καὶ τοῖς τῆς θεοσεβείας νομίμοις. ος', Εἰ γαμητέον ἐστὶν, ἢ μὴ, τοῖς ἐπιμέλειαν ἔχουσι καὶ φροντίδα τῆς κατ' ἀρετὴν ζωῆς. οζ', Ὅτι παντὶ τρόπῳ τῷ πολιτικῷ ἀντιποιητέον τῆς εἰρήνης. οη', Ὅτι καὶ πρὸς τὸ πολεμεῖν παρασκευαστέον τῷ πολιτικῷ. οθ', Ὅτι μὴ διὰ τὰς ἀτυχίας καὶ τὸ κακῶς πολλάκις πράττειν ἀποτρεπτέον τοῦ πράττειν. π', Ὅτι τῶν φιλοσόφων οἱ πλείους ἢ πάντες σχεδὸν περὶ τὸ λέγειν διέτριψαν μόνον, μὴ χρήσιμοι γενόμενοι ταῖς περὶ τὸ πολιτικὸν θεωρίαις. πα', Ὅτι πάντες σχεδὸν τῶν ἐν Ἕλλησι φιλοσοφησάντων τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ τὰ κοινὰ πράττειν ἀπέστησαν. πβ', Ὅτι ἐπιμελητέον Βασιλεῖ μάλιστα περὶ τὸ πορίζεσθαι χρηματισμοὺς τῇ ἀρχῇ. πγ', Ὅτι μὴ καθάπαξ ἑαυτὸν δοτέον τῇ περὶ τὸ χρηματίζεσθαι ἐπιμελείᾳ τὸν Βασιλέα,

καὶ

καὶ πάντα τρόπον σπουδαστέον εἰς τοῦτο. πδ', Ὅτι ἐπιμελητέον ἀνεμεσήτως περιουσίας καὶ πλούτου τοῦ πολιτικοῦ. πε', Ὅτι οὐ καθάπαξ παντὶ τρόπῳ προσέχειν ἄξιον τὸν νοῦν τοῦ πλουτεῖν. πϛ', Ὅτι πάντες ἄνθρωποι σχεδὸν φιλοπλουτίας ἥττωνται. πζ', Θεωρία ἐξ ὑποδείγματος περὶ τῆς κατὰ τὰ ἀνθρώπινα ἀστασίας. πη', Θεωρία ἐξ ὑποδείγματος περὶ τῆς τοῦ λογικοῦ χρήσεως. πθ', Θεωρία ἐξ ὑποδείγματος περὶ τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς κυριότητος τοῦ νοός. ϟ', Θεωρία ἐξ ὑποδειγμάτων περὶ τῆς κατὰ νοῦν ζωῆς. ϟα', Θεωρία ἐξ ὑποδείγματος περὶ τῆς κατὰ τὴν ὕλην τῇ γεννητῇ φύσει ἐναντιοπραγίας. ϟβ', Ὅτι διὰ τὸ ἀπερίσκοποι τοῦ Χριστοῦ πίστεως ἔοικεν ᾠκονομήθη τὸ τῆς μοναρχίας κράτος Αὐγούστῳ τε τῷ Καίσαρι καὶ τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ. ϟγ', Ἐπισημασία ὅπως ἡμῖν ἐν μνήμῃ καὶ λόγῳ τὰ περὶ τῶν ἑλλήνων πάντα καὶ μέγιστα, καὶ ὅσα βραχέος ἄξια λόγου. ϟδ', Ὅτι χρήσιμον τοῖς παιδευομένοις ἡ ἀποχώρησις καὶ ἀποστροφὴ τῶν πραγμάτων ἐξ ὑποδείγματος. ϟε', Θεωρία ἐξ ὑποδειγμάτων περὶ τοῦ νοὸς καὶ τῆς τῶν αἰσθήσεων χρήσεως. ϟϛ, Περὶ δημοκρατίας. ϟζ, Περὶ ἀριστοκρατίας. ϟη', Περὶ βασιλείας. ϟθ', Περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας. ρ', Περὶ τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας. ρα', Ὅπως οὐ μόνον ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν κοινοπολιτείαις ἐχρήσαντο. ρβ', Ὅτι τὸ ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνη, οὐ κοινοπολιτείαις, ἀλλ' ὑπὸ δεσποτῶν ἤγοντο. ργ', Ὅτι τὸ ἐξ ἀρχῆς ἡ πόλις Κυρήνη ἑλληνὶς ἐν Λιβύῃ. ρδ', Περὶ Καρχηδόνος καὶ τῆς κατ' αὐτὴν πολιτείας. ρε', Περὶ Καρχηδόνος ἔτι, καὶ ὅπως διὰ τὰ μέγιστα εὐπραγῆσαι καθάπαξ ἐντεῦθεν ἡ πόλις αὐτὴ ὤλετο. ρϛ', Περὶ τῆς Ῥώμης, καὶ ὅπως ἐκ μικρῶν ἀρχῶν τοσοῦτο κράτος καὶ μέγεθος ἀρχῆς κατ' αὐτὴν συνέστη. ρζ', Περὶ Νουμᾶ Πομπιλίου δευτέρου βασιλέως τῆς Ῥώμης, καὶ ὅπως τηνικαῦτα κατὰ καιρὸν βασιλεύειν ᾑρέθη. ρη', Ὅπως Ῥωμαῖοι ἐκ μικρῶν τὴν ἀρχὴν πραγμάτων μετὰ πρὸς Πύρρον καὶ Καρχηδονίους ἑξῆς πολέμια εἰς μέγα προῆλθον ἀρχῆς κράτος καὶ φρόνημα σχεδὸν παγκόσμιον. ρθ', Ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ μεγίστη μοναρχία ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἔοικεν ὑπὸ τῆς θείας προνοίας γενέσθαι εἰς εὐδρομίαν τοῦ σωτηριώδους Χριστιανικοῦ δόγματος. ρι', Περὶ Σκυθῶν. ρια', Ὅτι χρήσιμον τοῖς περὶ λόγους σπουδάζουσιν ἡ περὶ τὸ ἱστορικὸν ἐπιμέλεια. ριβ', Περὶ τοῦ ἀνιδρύτου καὶ μὴ διαρκοῦς εἰς τέλος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐξ ὑποδειγμάτων. ριγ', Περὶ Ἑλλήνων, καὶ ὅτι οὐκ ὄγκῳ πράξεων ἢ τύχης περιφανεῖς ἦσαν τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἀστειότητι φύσεως καὶ ἤθους καὶ γνώμης

ἑρμηνεία. ριδ΄, Ὅπως κατὰ καιρὸν Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδας, ἀρί-
στω ἄνδρε καὶ στρατηγώ, κατὰ ταυτὸν γεγόνατον τῇ πατρίδι. ριε΄, Ἔλεγ-
χος εἰς τὸ ἀνίδρυτον καὶ εὐμετάβλητον τῶν ἀνθρωπίνων· καὶ ὅτι, εἰ δή
τι ἄλλο, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀλκιβιάδου βίοτον τοῦτο παρίστησιν, ὡσαύτως
καὶ τὰ κατὰ τὸν Πολιορκητὴν ἐπικληθέντα Δημήτριον, ἔτι δὲ καὶ τὸν Εὐ-
μενῆ. ρις΄, Εἰς τὸ ἄστατον τῆς τύχης ἐξ ὑποδείγματος. ριζ΄, Θεωρία
ἐξ ὑποδειγμάτων, ὅπως τινὲς ἀπὸ μεγάλων πράξεων καὶ μεγάλης τύ-
χης ἀλλάττουσιν εἰς ἀπραξίαν ἢ τὸ πράττειν ταπεινῶς. ριη΄, Ὅτι τῶν
ἐπιμελῶς κτηθέντων ἀποβολὴ οὐ καταλείποντος οὐδ' ἐρρᾳστωνευμένη.
ριθ΄, Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἀνθρώποις ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος τοῦ βίου ἄκρατος
ἀνιαροῦ τινος εὐδαιμονία, καὶ ὅτι δεῖ τὰς τῶν μεγάλων εὐτυχιῶν ὑπο-
βλέπεσθαι μεταβολάς. ρκ΄, Ὅπως πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀνεπιστήμονες
εἰσὶν ὡς ἀληθῶς τῆς τοῦ βίου χρήσεως ἐξ ὑποδειγμάτων. Hucuſque *In-
dex* ille *Græcus* omnium *centum viginti Capitum*. Quo finito, incipit
Caput primum ſive *Proœmium* hoc modo: Προοίμιον ἐν ᾧ καὶ ὅτι οὐκ
ἔστιν νῦν λέγειν. Ἀλλ' ἡμῖν ἄρα τοῖς ὀψὲ τῶν χρόνων νῦν εἶναι πειρω-
μένοις τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ὁτιοῦν τῷ λόγῳ χρῆσθαι, εἴ τις ἀμέλει καὶ ὁτιοῦν
χρῆσθαι δύναιτο &c; Caput autem centeſimum vigeſimum ſive ultimum
deſinit his verbis: καὶ μήτ' ἀλλότρια καὶ πόῤῥω τῆς φύσεως καὶ τὰ μὴ
ὄντα προσποιούμενος. Exſtat præterea in eâdem *Auguſtiſſimâ Bi-
bliothecâ Cæſareâ* ejuſdem *Theodori Metochitæ* etiam aliud *hactenùs
ineditum eximium Opus*, (1) ipſo illius ævo *in membranâ* pereleganter
exaratum, quo continentur *octodecim Orationes de varijs materijs*,
ſed præcipuè ad *Hiſtoriam de Vitis Sanctorum* & ad *Hiſtoriam Impe-
rij Conſtantinopolitani & ipſius Vrbis Conſtantinopolitanæ* pertinen-
tes; ut, volente Deo, ſuo deinceps tempore & loco accuratiùs à me
indicabitur in horum Commentariorum proximè ſequenti Libro
octavo, quippe quo *Catalogus Codicum manuſcriptorum Græcorum
Hiſtoricorum* continebitur.

LXXXVIII.

Octogeſimus octavus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græ-
cus* eſt *membranaceus* antiquus, elegantiſſimus & optimæ notæ in *fo-
lio*, conſtátque folijs *centum ſeptuaginta quinque*, & pertinuit olim ad
doctiſſimum celeberrimúmque (3) *Beſſarionem, Archiepiſcopum Ni-
cænum*, patriâ *Trapezuntinum*, qui A. C. 1439 à Papa *Eugenio IV*
Flo-

(1) *Meminit præſtantiſſimi hujus Codicis manuſcripti Cæſarei* R. P. Philippus Labbeus *S.I. in Protreptico Corporis Hiſtoriæ Byzantinæ pag.* 12, *ejuſque notitiam ſe accepiſſe refert, ex literis* R. P. Alexandri Barvoetij. (2) *Fuit is olim extra numerum.* (3) *Vide Lib. IV horum Commentariorum pag.* 84 & 139, *Lib. V pag.* 47, 173, 214, & *Libri VI Apendicem pag.* 274, 275, 276.

Florentiæ in Concilio Generali *S. R. E. Cardinalis* creatus est, & A. 1472 obijt. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem fol. 1 & 2, antiquus *Index græcus* omnium Opusculorum, toto hoc Codice contentorum; cujus titulus sive inscriptio: Πίναξ ἀκριβὴς τῆσδε τῆς βίβλου.

Secundò, & quidem à fol. 3 pag. 1 usque ad fol. 30 pag. 1, *Manuelis Palæologi*, antepenultimi Imperatoris Constantinopolitani, qui patri suo *Joanni* in Imperio (1) successit A. C. 1391, & A. 1425 obijt, (2) *Capita centum Parænetica sive Commonitoria ad filium suum Joannem Palæologum, cum præfixâ Epistolâ proœmiali*, cujus titulus & principium: Τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἐπιστολὴ προοιμιακὴ τῶν ἐφεξῆς κεφαλαίων. Ἐν Πελοποννήσῳ σε λιπὼν, ἐξ Ἰταλίας ἐρχόμενος, ὦ πῶς ἐνεγκεῖν ἐδυνήθην, ὄντα δὲ παιδίον ἔτι, καὶ παιδείας οὐ συχνῆς μετέχων διὰ τὴν ἡλικίαν, ἄλλως τέ σοι καὶ τῆς τύχης ἐμποδὼν εἰς τοῦτο γεγενημένης, ὑποθήκαις τῇ δυνάμει συμβαινούσαις ἐρρύθμιζον ἐν ἄλλαις ἑτέραις &c. Quâ finitâ *Epistolâ*, sequuntur ipsa *centum Capita* hoc modo: Τοῦ αὐτοῦ Κεφάλαια ἑκατὸν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν καὶ Βασιλέα, κύριον Ἰωάννην τὸν Παλαιολόγον, ὧν ἡ ἀκροστιχίς. Βασιλεὺς Βασιλεῖ, Μανουὴλ Ἰωάννῃ, πατὴρ υἱῷ, ψυχῆς ψυχῇ, καρπὸν προσφέρω, ἐμῆς τῇ σῇ ὁποιασοῦν ἀκμαζούσῃ, ἢ ὁ Θεὸς εἴη κοσμήτωρ. Κεφάλαιον α΄. Βίοι τοῖς ἀνθρώποις διάφοροι· οἱ μὲν φρονήσει καὶ παιδεύσει καὶ χρηστότητι· οἱ δὲ, ἀβελτηρίᾳ καὶ ἀπαιδευσίᾳ καὶ πονηρίᾳ, γιγνόμενοί τε καὶ μεριζόμενοι. καὶ αὖθις &c. *Capitis* demùm *centesimi* sive *ultimi* finis est talis: πάνυ ῥαδίως ἀφαιρεθῇς, ὥσπερ κἀκείνῳ συμβέβηκεν. Notandum porrò est, suprà exhibitæ *Acrostichidi* ibidem adjunctum esse hoc æquè antiquum *Scholion*: Ἠνάγκασε καινοπρεπῆ τὴν ἀκροστιχίδα γενέσθαι, τὸ δεῖν ἐν αὐτῇ πολλὴν ἔννοιαν εἶναι. σύνταξον οὖν ὧδε. Ὁ Βασιλεὺς Μανουὴλ καὶ πατὴρ, τῷ Βασιλεῖ Ἰωάννῃ καὶ υἱῷ, καρπὸν τῆς ἐμῆς ψυχῆς ὁποιασοῦν, προσφέρω τῇ σῇ ψυχῇ ἀκμαζούσῃ, δίδωμι δηλονότι, ἢ ὁ Θεὸς εἴη κοσμήτωρ.

(1) *Aparte enim adhuc superstite imperator designatus fuit A. C. 1373. Quâ de re vide plura in Ismaelis Bullialdi Notis ad Ducæ Historiam Byzantinam cap. 12, pag. 226.*

(2) *Vide etiam Lib. IV horum Commentariorum pag. 207 in recensione Codicis MSti Theologici Græci CLXXXVIII vi, num. 14.*

Tertiò, & quidem à fol. 31 pag. 1 usque ad fol. 106 pag. 1, ejusdem *Imperatoris Manuelis Palæologi Orationes septem ethico-politicæ ad eundem filium suum Joannem*, quarum *prima*, inscribitur atque incipit hoc modo: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος πρῶτος προτρεπτικὸς εἰς λόγους, καὶ περὶ ἀρετῆς, καὶ ἀγαθοῦ ἄρχοντος. Τοῦ καλῶς ἐπίστασθαι λέγειν, οὐδὲν ἂν γένοιτο μεῖζον ἄρχουσιν ἐθέλουσιν ἀγαθοῖς εἶ-

ναι, &c; *secunda*: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος δεύτερος, ὅτι τὸ μὲν ἀγαθὸν πᾶσι φιλούμενόν ἐστι φυσικῶς, ὁ δὲ κακὸς, καὶ ἑαυτῷ μισητός· φιλούμενον δὲ καὶ τὸ κακὸν ἐστὶν ὅτε, ἀγαθὸν κἀκεῖνο νομίζοντες. καὶ περὶ εὐδαιμονίας καὶ ἀρετῆς. Ἐγὼ νομίζω, καὶ πάντας οἶμαι τῇ δόξῃ ταύτῃ συντίθεσθαι, &c; *tertia*: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος τρίτος περὶ προαιρέσεως καὶ ἑκουσίου, καὶ ὅτι οὐκ ἐκ φύσεως οὐδὲ ἔξωθεν ὁ κακὸς, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ αἴτιος γίνεται. Δέδεικται μὲν, ὡς ἡγοῦμαι, τὸ προκείμενον ἡμῖν ἱκανῶς, &c; *quarta*: Του αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος τέταρτος περὶ ἡδονῆς, ὅτι κρεῖττον ἂν ἦν, μηδὲ τὴν ἀρχὴν συμπαρεῖναι τῷ βίῳ τούτῳ. Ἀλλὰ γὰρ γιγνόμενόν ἐστι καὶ προσῆκον, μὴ δὲ τὴν ἐνίων περὶ τῆς ἡδονῆς δόξαν &c; *quinta*: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος πέμπτος περὶ ἡδονῆς ἀντίθεσις εἰς τὸν πρὸ τοῦδε λόγον. Ταυτὶ μὲν οὖν, τὰ παρὰ τῶν μεμφομένων τὴν ἡδονήν· ἐγὼ δὲ ταύτῃ πειράσομαι βοηθεῖν, &c; *sexta*: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος ἕκτος, ὅτι ἡ μὲν ἁμαρτία τὸ πάντων χείριστον· δεῖ δὲ μηδένα ἀπογινώσκειν μήτε ἑαυτὸν, κρίνειν δὲ ἑαυτὸν, καὶ οὐχ' ἕτερον, καὶ τοὺς ἡμαρτηκότας οὐ μισεῖν· καὶ περὶ μετανοίας, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, καὶ ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Περὶ ἡδονῆς προδιαλεχθέντες ὡς οἷοι τ' ἦμεν, ἀποδεδώκαμεν τὸν περὶ ταύτησι λόγον· καὶ εἴη γε μὴ &c; *septima*: Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος ἕβδομος περὶ ταπεινοφροσύνης· ἐκ μέρους δὲ καὶ περὶ ἀγάπης. Τῶν κεφαλαίων τὸ ὕστατον, ἅ σοι παρ' ἡμῶν ἀποδέδοται εἰς ἠθῶν σπουδαίων ἐπιμέλειαν, &c. Clauduntur denique hæ *septem Orationes* communi *Epilogo epistolari*, cujus titulus & principium: Ἐπίλογος ἐπιστολιμαῖος. Ταῦθ' ἡμῖν, ὦ φίλτατε, σὴν χάριν εἴρηται νῦν, καὶ &c.

Quartò, & quidem fol. 106 pag. 1, & fol. 107 pag. 1, ejusdem *Imperatoris Manuelis Palæologi Oratiuncula parænetica ad benevolos suos subditos*, cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ ὡς ἐξ εὐμενοῦς ἄρχοντος πρὸς εὔνους ὑπηκόους τοὺς ἐν ἀκμῇ. Τὸ ὑμῖν συνοῖσον εὐχόμενός τε διατελῶν, καὶ ζητῶν ἅπασι τρόποις, δεῖν ᾠήθην διὰ βραχέων, ὥσπερ τι δῶρον, ταυτασὶ τὰς παραινέσεις εἰπεῖν. ἐπειδὴ τοίνυν &c.

Quintò, & quidem à fol. 107 pag. 1 usque ad fol. 111 pag. 2, ejusdem *Imperatoris Manuelis Palæologi Oratio glorificatoria ad Deum cum Confessione & Gratiarum actione*, cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ Εὐχὴ, δοξολογίαν ἔχουσα πρὸς Θεὸν, σὺν ὁμολογίᾳ τῆς εὐσεβείας, εἶτα δέησιν συγκεκραμένην εὐχαριστίᾳ καὶ ἐξομολογήσει, συνά-

γουσα

γοῦσα δὲ πρὸς τῷ τέλει τὰ εἰρημένα, λήγει εἰς πίστιν. Δόξα τῷ δείξαντι τὸ φῶς· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. δόξα σοι ὁ Πατὴρ, δόξα σοι ὁ Υἱὸς, δόξα σοι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τῇ ἁπλῇ καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀσυγχύτῳ Τριάδι. δόξα σοι Σοφία καὶ Λόγε αἰωνίου γεννήτορος ἕνεκα τῆς σῆς οἰκονομίας τε καὶ σαρκώσεως τῆς ὑπὲρ ἡμῶν, &c.

Sextò, & quidem à fol. 112 pag. 1 usque ad fol. 125 pag. 2, ejusdem *Imperatoris Manuelis Palæologi Dialogus cum Matre suâ de Nuptijs*; cujus titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ Διάλογος πρὸς τὴν κυρίαν αὐτοῦ Δέσποιναν καὶ μητέρα, ἢ περὶ γάμου. Βασιλεύς. Ὦ μῆτερ, εἴ ποτε ἄλλως εἶχον δόξης περὶ τοῦ πράγματος, ἄλλως δὲ ἔχειν ἐπλαττόμην διαλεγόμενός σοι, ἆρά γε τὰ πάντα μοι χαρίζεσθαι βουλομένη, ἀγνοιάν τινα καὶ αὐτὴ πλαττομένη, οὐκ ἤλεγχές με, ἢ, ἐλάνθανον ἀληθῶς; Δέσποινα. Οὔτ' ἠπατώμην, ὦ φίλτατε, οὔτ' αὖ ὑποκρινομένη, ἐχαριζόμην &c.

Septimò, & quidem à fol. 126 pag. 1 usque ad fol. 175 pag. 2, ejusdem *Imp. Manuelis Palæologi Oratio funebris*, valdè prolixa, & tota ferè historica, *in fratrem suum natu minorem* (1) *Theodorum*, *Despotam* sive *Principem* τῆς Λακεδαιμονίας sive *Laconiæ*, *Provinciæ Peloponnesi*, cum præfixâ *Georgij Gemisti Plethonis Protheoriâ*, & *Joasaphi Hieromonachi Judicio de Charactere ejusdem Orationis*. *Plethonis Protheoria* inscribitur atque incipit his verbis: Κυροῦ Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ προθεωρία τοῦ παρόντος λόγου. Περιπαθὲς μὲν τὸ προοίμιον, καὶ, οἷον γένοιτ' ἂν, ἀδελφῷ πρέπον, ἐπιτάφιον ἐπ' ἀδελφῷ διεξιόντι. πατρίδος δὲ καὶ γένους βραχύ τι μνησθεὶς ὁ τάδε λέγων θειότατος βασιλεὺς, οὐκ ἐπιπλέον ἐνδιατρίβει τῇ περὶ τούτων χρείᾳ, ἐπειγόμενος μὲν ἐπὶ τὰς τοῦ ἐπαινουμένου πράξεις, οὔσας οὐκ ὀλίγας, οὐδὲ βραχέων τῶν λόγων δεομένας. ἀπολογίαν δὲ ποιησάμενος, ὡς διὰ τὸ πᾶσι τούτων περιφανὲς, καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀγνοούμενον, οὐκ ἀναγκαῖον ἦν &c. Quâ *Protheoriâ* finitâ, sequitur *Joasaphi Hieromonachi Judicium de Charactere ejusdem Orationis* hoc modo: Τοῦ Ἱερομονάχου κυροῦ Ἰωασὰφ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου. Ὅσα μὲν ὡς ἐν προθεωρίᾳ λόγου τοῦ παρόντος ἐπεὶ ἔδει, πρὸς ἀνδρὸς εἴρηται σοφοῦ, καὶ οὐ δεῖ τούτοις προσθεῖναι· δέον γε μὴν εἰπεῖν καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος. ἔστι

(1) *Plura de eodem* Theodoro *vide apud* Ducam *Historia Byzantina capite duodecimo, ubi* de Imp. Joannis Palæologi filijs *agens, sic ait*: τὸν δὲ τέταρτον, τὸν καὶ Θεόδωρον, Δεσπότην Λακεδαιμονίας καθίστησι. *Præterea quoque de eodem* Theodoro *consulendum est* Georgij Phranzæ Protovestiarij *Chronicon lib. 1 cap. 15. 19 & 20. Omnium autem maximè huc pertinent* Georgij Gemisti Plethonis Orationes duæ de Rebus Peloponnesiacis, *ex Bibliothecâ* Joannis Sambuci *à* Gulielmo Cantero *Antverpiæ typis Christophori Plantini A. 1575, cum* Joannis Srobæi Eclogis Physicis & Ethicis, *græcè & latinè in folio editæ; quarum prima ad* Imp. Manuelem Palæologum, *altera autem ad ipsum* Despotam Laconiæ Theodorum, *ejus fratrem, scripta est.*

τοίνυν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὔτ' ἐπηρμένος οὔτε ταπεινὸς, ἀλλὰ τὸ μέτριον τηρῶν. αἵ τε γὰρ ἔννοιαι &c. Hinc porrò ſequitur ipſius *Imperatoris Manuelis Præfatiuncula*, quâ fratri ſuo defuncto eandem Orationem dedicat his verbis: Τοῦ Βασιλέως. Ἥκω πενθήσων, καὶ σε μὲν, πάντων ἄριστε, εἰ καὶ πρὸς Θεὸν ἐκδεδήμηκας· ἡ φύσις γὰρ οὐ δίδωσιν ἀδακρυτὶ τὸν τάφον θεάσασθαι ἡμᾶς δ' αὐτοὺς καὶ περὶ σοῦ, οὓς τὸ κράτιστον, ὧν εἴχομεν, ἀφήρηκας, σαυτόν. δέον δὲ ὂν καὶ τοῖς ἐπαίνοις κοσμῆσαί σε, τὸ χρέος ἀφοσιώσομαι· τὸ γὰρ κατ' ἀξίαν, οὐδ' ἂν οὐδ' εἰ πᾶς μὲν ἀνθρώπειος νοῦς, πᾶσαι τε γλῶσσαι εἰς ταυτὸν ἀκριβῶς συνῆλθον, συνεισενεγκεῖν ὅλως εἶχον. Inſcribitur deinde atque incipit ipſa *Oratio* hoc modo: Τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν αὐτάδελφον αὐτοῦ Δεσπότην τὸν Πορφυρογέννητον, κύριον ΘΕΟΔΩΡΟΝ τὸν Παλαιολόγον, ῥηθεὶς, ἐπιδημήσαντος εἰς Πελοπόννησον τοῦ Βασιλέως. Ἀλλά τι καὶ φθέγξωμαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ παρόντες, μήτ' αὐτὸς λέγειν ἰσχύων, μήθ' ὑμᾶς ὁρῶν δυναμένους καθαρὰν τὴν ἀκοὴν ὑποσχεῖν λόγοις. ἐμέ τε γὰρ ἀφωνία κατέχει ὑπὸ τῆς μεγίστης ταυτησὶ συμφορᾶς, ὑμᾶς τε &c; deſinit autem: συγγνώσεσθε δὲ καὶ ὑμεῖς, ὦ παρόντες, τοῦ ἐγχειρήματος τὸ ἅπαντες ἐννοοῦντες, εἰ μὴ κοτύλαις τὸ πέλαγος μεμετρήκαμεν, ἀλλ' ὡς ἐκ ποταμοῦ τινος ἀενάου ἀρυσάμενοι, ὅσον οἷόν τε, δεδώκαμεν ἡμῖν γεύσασθαι, ὡς ἂν, τὸ πότιμον ἐκείνου καὶ διειδὲς, ἀπὸ τοῦ μέρους γένοιτο δῆλον. Corollarij demum loco accedunt jam memoratæ Orationi *Matthæi Chryſocephali* & (1) *Demetrij Magiſtri Epigrammata duo funebria in eundem Deſpotam Theodorum*, quæ prorsùs ejuſdem argumenti ſunt, atq; ipſa illa *Imp. Manuelis* ſuprà exhibita *Præfatiuncula dedicatoria*, quæ Orationi præfixa eſt. Eorum *primum* inſcribitur atque incipit hoc modo: Κυροῦ Ματθαίου τοῦ Χρυσοκεφάλου. Ἥκω σε πάντ' ἄριστε πενθήσων ὅμως, Εἰ καὶ πρὸς αὐτὸν &c; *alterum* autem, Κυροῦ Δημητρίου τοῦ Μαγίστρου. Ἤλυθον, ἀνδρῶν φέρτατε, πενθίζων, θρηνίζων, Καί σε εἰ καὶ &c. Hactenus igitur fideliſſimè recenſui, quænam præſtantiſſimo hoc Codice manuſcripto etiamnunc re ipsâ contineantur; nec dubito, quin ſatis ſupérque hinc appareat, ea omnia digniſſima eſſe, ut græcè & latinè in lucem proferantur, & *Corpori Hiſtoriæ Byzantinæ* accedant tanquam opimum & verè Cæſareum *Auctarium*. Cæterùm, quandoquidem ex ſuprà memorato *antiquo Indice Græco*, qui in principio hujus Codicis exſtat, manifeſtè liquet, etiam plura Opuſcula, quàm

(1) *Videtur hic eſſe* Demetrius *ille* Chryſoloras, *cujus in ſuprà memorato ejuſdem Codicis* antiquo Indice græco *fit mentio. Vide etiam Libri* ſexti *horum Commentariorum Appendicem pag.* 276.

quàm quæ suprà enumerata sunt, ad eundem Codicem manuscriptum olim pertinuisse, & vel bibliopegi, vel alterius cujuspiam culpâ, ab ijs Opusculis, quæ nunc ibi supersunt, avulsa esse, idcircò posteriorem eò pertinentem Indicis istius partem bonâ fide hic exhibeo; ut inde perspiciatur, quænam Opuscula ibidem desint. Nempè primò: *Ejusdem Imp. Manuelis Palæologi Descriptio Imaginis Veris in velo textili purpureo.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἔαρος εἰκὼν ἐν ὑφαντῷ παραπετάσματι (1) ῥηγικῷ. ἡ ἀρχή· Ἦρος ὥρα. Secundò: *Ejusdem Meditamentum Rhetoricum, quibus verbis Temires sive Tamberlanes, Persarum & Scytharum Imperator, Bajazetem Turcarum Imperatorem, à se victum, alloqui potuerit.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ, τίνας ἂν εἴπε λόγους ὁ τῶν Περσῶν τε καὶ Σκυθῶν ἐξηγούμενος τῷ τυραννοῦντι τῶν Τούρκων, μεγάλα τε καὶ σοβαρὰ φθεγγομένῳ, καὶ ἀφορήτῳ ὄντι ταῖς ἀπειλαῖς, ἡνίκα εὖ ἔπραξε, τραπέντι δὲ πρὸς τοὐναντίον μετὰ τὴν ἧτταν. ἡ ἀρχή. Ὡς ἔοικε τὸ πόρρωθεν. Tertiò: *Ejusdem Gratiarum actio ad Deum instar Psalmi ob interitum Bajazetis, Turcarum Imperatoris.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ ἐν εἴδει Ψαλμοῦ, περὶ κεραυνοῦ τοῦ ἀγαρηνοῦ, ὁπότε ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὸν παντοδαπὸν ἀπέκτεινε θῆρα. ἡ ἀρχή. Ὕψιστος ὁ Κύριος ἐν ἀρχῇ. Quartò: *Demetrij Chrysoloræ ad Antonium Diasculin Dissertatio, cùm melius sit esse quàm non esse, cur Christus* (2) *de Judâ proditore dixerit, quòd bonum esset illi, si non fuisset natus.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ Χρυσολωρᾶ κυροῦ Δημητρίου πρός τινα Ἀντώνιον Διάσκουλον ἀποροῦντα, ὡς ἐπειδὴ τὸ ὂν τοῦ μὴ ὄντος κρεῖττον, πῶς ὁ Κύριος εἴρηκε περὶ τοῦ Ἰούδα, ὅτι καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη. ἡ ἀρχή· Ἀποροῦντος ὡς. Quintò: *Antonij Diasculis de eâdem re Contradictio ad Demetrium Chrysoloram.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ Ἀντωνίου πρὸς τὰ εἰρημένα τοῦ Χρυσολωρᾶ κυροῦ Δημητρίου ἀντίῤῥησις. ἡ ἀρχή· Ἴσως ἐχρῆν με. Sextò: *Imp. Manuelis Palæologi Declaratio utriusque opinionis cum propriâ assertione.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου σαφήνειά τις τῶν εἰρημένων ἐξ ἑκατέρου τῶν ἤδη διαλεχθέντων, καὶ ὅσον οὗτος περὶ τουτουὶ τοῦ ῥητοῦ δοξάζει· τίθησι δὲ καὶ λόγους καὶ λογισμούς, τὴν δόξαν συντόμως, ὡς ἀγαθὴν συνιστῶν. ἡ ἀρχή· Ταυτὶ σχεδόν. Septimò: *Ejusdem Imperatoris Capita catanyctica sive com-* *punctoria*

(1) Vide Joannis Meursij Glossarium Græco-barbarum in explicatione vocis Ῥηγικὰ, quâ significantur Vestes purpurâ tinctæ.

(2) Apud S. Matthæum cap. 26 vers. 24.

punctoria in sex præcepta Christi. Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Κεφάλαια κατανυκτικὰ εἰς τὰς ἓξ ἐντολὰς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ. ἡ ἀρχή· Διὰ τὸ μὴ εἶναί με. Octavò: *Ejusdem Canon paracleticus ad Sanctissimam Virginem Deiparam de suorum temporum calamitatibus.* Ipsa verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Δέσποιναν Θεοτόκον ὑπὲρ τῶν κατὰ καιροὺς περιστάσεων. ἡ ἀρχή· Ἅπασα τάξις. Hucusque *antiquus Index græcus illorum octo Opusculorum*, quæ in præstantissimo isto Codice nunc ampliùs non reperiuntur. Exstant tamen eorum *primum, secundum, tertium, septimum* & *octavum* in proximè sequenti Codice manuscripto Philosophico græco *octogesimo nono.*

LXXXIX.

Octogesimus nonus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus*, partim *membranaceus* antiquus, partim *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque nunc in universum folijs *centum quinquaginta tribus*, & ad (2) *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, A. C. 1577 pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 2 usque ad fol. 2 pag. 2, *Index græcus eorum, quæ continentur toto hoc Codice.*

Secundò, & quidem à fol. 3 pag. 1 usque ad fol. 40 pag. 1, *Imp. Manuelis Palæologi Capita centum Parænetica ad filium suum Joannem Palæologum, cum præfixâ Epistolâ proœmiali*, itidem ut in proximè præcedenti Codice LXXXVIIIvo, num. 2.

Tertiò, & quidem à fol. 41 pag. 1 usque ad fol. 138 pag. 2, ejusdem *Imperatoris Manuelis Orationes septem ethico-politicæ ad eundem filium suum Joannem*, cum subjuncto communi *Epilogo Epistolari*, itidem ut in proximè præcedenti Codice LXXXVIIIvo, num. 3.

Quartò, & quidem à fol. 139 pag. 1 & 2, ejusdem *Imperatoris Manuelis Oratiuncula parænetica ad benevolos suos subditos*, itidem ut in proximè præcedenti Codice LXXXVIIIvo, num. 4.

Quintò, & quidem à fol. 140 pag. 1 usque ad fol. 146 pag. 2, ejusdem *Imp. Manuelis Oratio glorificatoria ad Deum cum Confessione & gratiarum actione*, itidem ut in proximè Codice LXXXVIIIvo, num. 5.

Sextò,

(1) *Fuit is olim inter Codices MSStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus sexagesimus septimus. (2) *Notabile imprimis est, quod ipse* Joannes Sambucus *propriâ manu ibi testatur, folia hujus Codicis recentiora* chartacea, *quæ in veterum foliorum* membranaceorum *locum substituta sunt, descripta esse ex* Sophiani Codice autographo ipsius Imp. Manuelis Palæologi. *Vtrum autem ab eo significetur* Michael *ille* Sophianus, *cujus suprà pag. 96 in recensione Codicis LIIItij est facta mentio, an potius* Nicolaus Sophianus Corcyræus, *cujus exstat celeberrima Tabula Chorographica Græciæ, id ego tanquam incertum in medio relinquo.*

Sextò, & quidem fol. 146 pag. 2 & fol. 147 pag. 1, ejuſdem *Imperatoris Manuelis Carmen catanycticum ſive compunctorium in ſex præcepta Chriſti*; cujus titulus & principium: Κεφάλαια κατανυκτικὰ εἰς τὰς ἓξ ἐντολὰς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ διὰ στίχων ἀνακρεοντείων. Διὰ τὸ μὴ εἶναί με Ἄξιον σοῦ μεταχεῖν, Νῦν ὀργῆς &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem LXXXVIIIvum, num. 7.

Septimò, & quidem à fol. 147 pag. 2 uſque ad fol. 150 pag. 1, ejuſdem *Imperatoris Manuelis Canon paracleticus ad Beatiſſimam Virginem Deiparam de ſuorum temporum calamitatibus*; cujus principium: Πᾶσα τάξις καὶ ἡλικία πιστῶν &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem LXXXVIIIvum, num. 7.

Octavò, & quidem à fol. 150 pag. 2 uſque ad fol. 151 pag. 2, ejuſdem *Imperatoris Manuelis Deſcriptio Imaginis Veris*; cujus principium: Ἦρος ὥρα, καὶ δῆλον τὸ ἄνθη, καὶ λευκὸς οὗτος ἀὴρ &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem LXXXVIIIvum, num. 7.

Nonò, & quidem à fol. 152 pag. 1 & 2, ejuſdem *Imperatoris Manuelis Meditamentum Rhetoricum, quibus verbis Temires ſive Tamberlanes, Perſarum & Scytharum Imperator, Bajazetem Turcarum Imperatorem, à ſe victum, alloqui potuerit*; cujus principium: Ὡς ἔοικε τὸ πόρρωθεν ἔθρεψε καὶ ἐξ ἀρχῆς πολεμεῖν, φύσει πολέμιόν ἐστι, &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem LXXXVIIIvum, num. 7.

Decimò, & quidem fol. 152 pag. 2 & fol. 153 pag. 1, ejuſdem *Imperatoris Manuelis Gratiarum actio ad Deum inſtar Pſalmi ob interitum Bajazetis*; cujus principium: Ὕψιστος ὁ Κύριος ἐν ἀρχῇ, ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem LXXXVIIIvum, num. 7.

Undecimò, & quidem fol. 153 pag. 2, anonymi cujuſdam *Excerpta politica de Imperatore & adminiſtratione Imperii, deſumpta ex Imperatorum Baſilii, Conſtantini & Leonis Libro primo Prochiri Juris, ſive Manualis Legum*; quorum titulus & principium: Ἀπὸ τοῦ νομίμου βιβλίου Βασιλείου, Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος, ἀπὸ τοῦ α΄ τίτλου, κεφ. θ΄. Βασιλεύς ἐστιν ἔννομος ἐπιστασία, κοινὸν ἀγαθὸν πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις, &c. Plura de hoc *Manuali Juris* vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 162 & 163 in recenſione Codicis manuſcripti Theologici Græci CCLIIItii, num. 17, & Libri *ſexti* pag. 19 in recenſione Codicis manuſcripti Juridici Græci IIItii, num. 14.

XC.

(1) Fuit & olim extra numerum.

Nonagesimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, sed à diversis diverso tempore scriptus, & sine diversitatis materiarum respectu nimiùm confusè coagmentatus, constátque folijs *ducentis viginti*, atq; unus est ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos à reliquâ ipsius Bibliothecâ avulsos *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continentur eo hæc:

(2) Plura de eodem vide Lib. V horũ Commentariorum pag. 325 & 326.

(3) Similiter in totâ hâc Responsione verbá Scholarij verbis Plethonis intermixta sunt.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 27 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis Responsio ad Georgij Scholarij*, (2) qui post Patriarchatûs Constantinopolitani adeptionem *Gennadius* appellatus est, *pro Aristotele contra Platonem objectiones*; cujus titulus & principium: Γεωργίου Γεμιστοῦ τοῦ Πλήθωνος πρὸς τὰς Σχολαρίου ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἀντιλήψεις. (3) Σχολάριος. Ἐπεὶ τὸ βιβλίον τῶν κατ' Ἀριστοτέλους βλασφημιῶν καὶ ἐς ἡμᾶς ὀψὲ περιῆλθεν. Πλήθων. Ἐγὼ μὲν οὐκ ὀψὲ, ὥς γε σὺ φῂς, ἀλλ', ὅτε τὸ πρῶτον, ᾐτήθην, εὐθὺς ἔπεμψα· σὺ δὲ τὴν δέ σου τὴν συγγραφὴν πάλαι συγγεγραφὼς, καὶ πέμπειν κελευόμενος, πολλάκις τε τοῦτο κελευόμενος, τέως μὲν οὐκ ἔπεμπες. τελευταῖον δὲ &c. Definit denique tota illa Plethonis Responsio his verbis: φλυαρήσεις δὲ τὴν ἄλλως, καὶ σαυτὸν μόνον αἰσχυνεῖς, τὴν σαυτοῦ σκαιότητα ἔτι καὶ μᾶλλον ἐπιδείξας. ἡμῖν δέ σου τὰ τοιαῦτα ἴσα καὶ κυνιδίου μελιταίου τινὸς ὑλακαῖς λελόγισταί τε ἤδη καὶ αὖθις λογισθήσεται. Plura de hâc *Plethonis Responsione*, ut & de totâ illâ controversiâ, & de obtrectationum, calumniarum & opprobriorum plaustris, quibus ea ab utroque tractata est, vide apud doctissimum *Leonem Allatium* in Diatribâ de *Georgijs* & eorum Scriptis pag. 387; ubi inter alia etiam Codicis manuscripti, eandem *Plethonis Responsionem* continentis, quem ipse olim habuit, mentionem facit his verbis: *Cùm Heidelbergæ morarer, Tractatum hunc pro ævo Autoris antiquum, eleganter emendatéque descriptum, quem à Nicolao Alemanno dono acceperam, Gotbardo Voegelino, typographo satis celebri, impensè expostulanti tradidi, ut unà cum alio, De differentiâ Platonis & Aristotelis, & si fieri posset, etiam latinè typis elegantissimis evulgaret; sed an evulgatus sit, ad hunc diem non novi.* Hæc *Allatius*.

Secundò, & quidem à fol. 28 pag. 1 usque ad fol. 29 pag. 2, *Cardinalis Bessarionis Epistola ad Georgium Gemistum Plethonem, continens Philosophiæ Platonicæ Quæstiones quatuor*, nempe περὶ τοῦ ἀνυποστάτου, περὶ τοῦ μεθεκτοῦ καὶ ἀμεθέκτου, περὶ τῆς τῶν ὄντων συνωνυμίας ἢ ὁμωνυμίας,

νυμίας, & περὶ τῆς εἱμαρμένης, quæ inscribitur atq; incipit hoc modo: ΒΗΣΣΑΡΙΏΝ ΚΑΡΔΙΝΑΆΛΗΣ τῷ σοφῷ καὶ διδασκάλῳ Γεωργίῳ τῷ Γεμιστῷ εὖ πράττειν. Κοινῆς πᾶσιν ἐναπομεμένης ἐννοίας, καὶ ταύτης ἀληθεστάτης, μηδὲν μηδαμῇ ἀναίτιον εἶναι, πλὴν τοῦ πρώτου καὶ πάντων αἰτίου, οὐκ ὀλίγους τῶν Πλάτωνος ἑταίρων, ὡς Πρόκλον, Ἑρμείαν τε καὶ Δαμάσκιον, τήν τε ψυχὴν, τούς τε περὶ αὐτῆς πάντας, εἴτε νοητοὺς, εἴτε νοητούς τε καὶ νοερούς, εἴτε νοεροὺς θεοὺς, ἀνυποστάτους εἶναι πιθέμενοι (?) εὑρίσκομεν. εἴποι δ' ἄν τις &c.

Tertiò, & quidem à fol. 29 pag. 2 usque ad fol. 34 pag. 1, *Georgij Gemisti Plethonis ad superiorem Cardinalis Bessarionis Epistolam Epistolæ duæ responsoriæ*, quarum *prima* inscribitur atque incipit his verbis: Ἀπόκρισις Γεμιστοῦ πρὸς Βησσαρίωνα. Οὐ πάντα ὅσα δὴ χρὴ, τοὺς ἄνδρας τούτους, οὓς καταλέγεις, ἀλλήλοις συμφωνεῖν, ἀλλὰ τὰ μὲν μείζω καὶ κυριώτερα ἀλλήλοις συνᾴδειν, ἔστι μὲν τοι περὶ ἃ καὶ διαφωνεῖν. αὐτίκα ὁ Πλάτων &c; *altera* autem: Ἑτέρα ἀπόκρισις Γεμιστοῦ πρὸς Βησσαρίωνα. Ἐπειδὴ καὶ μαρτυριῶν δεῖν πρὸς τὰ προγεγραμμένα σοι ὑπὲρ μὲν τῶν περὶ τοῦ αὐτοπροαγωγοῦ μοι εἰρημένων, &c.

Quartò, & quidem à fol. 35 pag. 1 usque ad fol. 36 pag. 1, *Georgij Gemisti Plethonis ad Imp. Manuelem Palæologum Epistola de rebus Peloponnesiacis, & præcipuè quidem de Isthmo*, cujus titulus & principium: Τοῦ Γεμιστοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα. Θειότατε Αὐτοκράτορ, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα, περὶ ὧν ἄν σε ἐβουλόμην μαθεῖν, Ῥαξῆς ὁ καλός τε κἀγαθὸς ἀπαγγελεῖ, ἀλλ' ὥσπερ κεφάλαια τῶν ὑπ' ἐμοῦ σοι δηλουμένων, τῆδε δὴ μάλιστα διειμι. πρῶτον μὲν, ὡς οὐχ οἷόν τε ἐκ τῶν κακίστων τὸν Ἰσθμὸν φρουρεῖσθαι, οὔτε Πελοπόννησον ὅλως σῶν ἔτι ὑμῖν εἶναι, ἣν ἡ βάρβαροι δῃῶσι· τούτου δὲ ἐν τοῖς μάλιστα αἰτίαν τὴν κακοπολιτείαν εἶναι, δι' ἣν &c. Diversa autem est hæc *Epistola* ab ejusdem *Plethonis* ad eundem *Imp. Manuelem Oratione de rebus Peloponnesiacis*, quam *ex Bibliothecâ Joannis Sambuci*, cum *Joannis Stobæi Eclogis Physicis & Ethicis*, græcè & latinè edidit *Guilielmus Canterus* Antverpiæ typis Christophori Plantini A. 1575 in folio.

Quintò, & quidem à fol. 36 pag. 2 usque ad fol. 38 pag. 1, *Cardinalis Bessarionis ad Theodorum Gazam de Georgij*, in *Cretâ* quidem nati, sed ob paternam originem vulgò cognominati *Trapezuntij*, *Libro pro Aristotele contra Platonem Epistola*, quæ inscribitur atque incipit his verbis: Βησσαρίων Καρδινάλης Θεοδώρῳ εὖ πράττειν. Οὐκ

ἐθαύμαζον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἠθόμην, ὅτι μὴ ἀφίκου, ὡς ἐπήγγειλας,&c. Et aliquanto pòst: Τῷ γὰρ περὶ τοῦ νῦν ἔτει ἧκεν ἡμῖν εἰς χεῖρας βιβλίον τι τοῦ ἀναισχύντου Κρητὸς Γεωργίου, πάσης κατὰ Πλάτωνος βλασφημίας μεστόν· ὃ δὴ εἰς τρία διῃρημένον, καὶ σύγκρισιν Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος ποιούμενον, τὸν μὲν εὐφημίαις ἐξαίρει, Πλάτωνα δὲ τοῖς ἐξ ἁμαξῶν σκώπτει. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ &c. Meminit ejusdem *Comparationis Platonis & Aristotelis*, à *Georgio Trapezuntio* compositæ, *Leo Allatius* in Diatribâ de *Georgijs* pag. 378 his verbis: *Scripsit Georgius Trapezuntius etiam Comparationem Platonis & Aristotelis, editam Venetijs A. 1523 in 8°, quâ Aristotelem Platone longo intervallo superiorem esse contendit. Sed cùm in Platonem convitijs ac maledicentiâ libri essent referti, ubi eos Bessarion perlegit, hominis temeritate permotus, & hominis mentem exsecratus, tacito Trapezuntij nomine in Calumniatorem Platonis libris quatuor respondit; quibus primùm sapientiam Platonis atque doctrinam, mox scriptorum ejus cum nostris similitudinem, tùm probitatem morum, vitámque integerrimam exponit: &, ut inscitiam hominis magis ac magis propalaret, quintum addidit, in quo Trapezuntij in Interpretatione Legum Platonis, semel atque iterùm ab eodem editâ, errores ac lapsus collegit, refutavit & emendavit, adeò ut planè ostenderit, non potuisse eum de tali Philosopho judicium ferre, quem minimè intellexit; &, ut accuratior atque absolutior tractatio haberi posset, Disputationem suam De Naturâ & Arte, multis antè annis scriptam in eundem Trapezuntium, cùm ad utrúmque Philosophum quæstio illa pertineret, adjunxit.* Hæc *Allatius*. Vide etiam Libri *quinti* horum Commentariorum Appendicem pag. 278, ubi inter alia etiam hoc illius exstat Epitaphium:

Hâc urnâ TRAPEZVNTII quiescunt
GEORGII ossa, parùm Dijs amici,
Quod acri & nimium procace linguâ
PLATONEM, Superis parem, petivit.

Sextò, & quidem à fol. 39 pag. 1 usque ad fol. 41 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis Collectio summaria Zoroastreorum & Platonicorum Dogmatum* hactenùs inedita; cujus titulus & principium: Ζωροαστρείων τε καὶ Πλατωνικῶν Δογμάτων συγκεφαλαίωσις τοῦ Πλήθωνος. Ἐκεῖνα μάλιστ' ἂν δέοι κεφάλαια εἰδέναι, τόν γε δὴ φρόνιμον ἐσόμενον. πρῶτον μὲν ἐκεῖνο περὶ Θεῶν, ὡς εἰσίν· εἷς μὲν αὐτῶν, Ζεὺς ὁ Βασιλεὺς, μέγιστός τε, καὶ ὡς ὅσον γε ἐνὶ ἄριστος, τοῖς ὅλοις τοῖσδε ἐφε-

ἐφεστηκώς, καὶ θειότητι ἐξαίρετος· αὐτὸς μὲν πάντοτε ὤν, καὶ πάντως ἀγένητος, τῶν δὲ ἄλλων ἁπάντων πατήρ τε καὶ δημιουργὸς πρεσβύτατος: τούτου δὲ παῖς μὲν πρεσβύτατος, ἀμήτωρ γε, δεύτερος δὲ Θεὸς, Ποσειδῶν, τά τε δευτερεῖα τῆς κατὰ πάντων ἡγεμονίας πρὸς τοῦ πατρὸς ἐπιτετραμμένος, &c. Ex solo igitur hoc principio satis clarè appareat, *Collectionem* hanc *Zoroastreorum & Platonicorum Dogmatum* omninò diversam esse ab ejusdem *Plethonis Expositione Oraculorum Magicorum Zoroastris*, quæ cum *Sibyllinis Oraculis* à *Joanne Opsopoeo græcè* & *latinè* edita est Parisijs A. 1599 in octavo. Notandum enim hoc est propter *Leonem Allatium*, qui in Diatribâ de *Georgijs* jam memoratæ *Expositionis Oraculorum Zoroastris* mentionem faciens, minùs rectè sic scribit: *Nec alia videntur esse, quæ sub Zoroastræorum & Platonicorum Dogmatum Summa titulo in Bavaricâ Bibliothecâ Cod. 183 habentur.*

Septimò, & quidem à fol. 42 pag. 1 usque ad fol. 51 pag. 1, *Georgij Gemisti Plethonis Chorographia Thessaliæ*, hactenùs inedita; cujus titulus & principium: Τοῦ Πλήθωνος Θεσσαλίας Χωρογραφία. Ἡ χώρα πλωτὰ ποταμόκλυστός ἐστιν· ὁ γὰρ Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων, καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποταμοὺς, ὑπερχεῖται πολλάκις. Τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνάζετο &c. Meminit ejusdem Opusculi etiam Leo Allatius in Diatribâ de Georgijs pag. 386.

Octavò, & quidem à fol. 52 pag. 1 usque ad fol. 107 pag. 2, *Theophili Protospatharij Scholia in Hippocratis Aphorismos*; quorum titulus & principium: Ἀφορισμοὶ τοῦ Ἱπποκράτους, γραφέντες παρὰ Θεοφίλου Πρωτοσπαθαρίου, καὶ (1) ἐπὶ τοῦ χρόνου τρίτου, μετὰ τῶν σχολίων αὐτῶν. Ἀφορισμός ἐστι λόγος σύντομος, αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίζων, ἢ &c. Ἀρχὴ τοῦ πρώτου τμήματος. Ὁ βίος βραχὺς, &c. Τὸ τοῦ βίου ὄνομα πολλαχῶς εἴρηται. λέγεται γὰρ βίος ὁ τόπος, καθὸ φαμὲν ἀμφίβια ζῶα, ἃ καὶ ἐν τῇ χέρσῳ καὶ ἐν τῷ ὕδατι βιοῦν δύνανται· ὡς αἱ φῶκαι, &c; finis autem: Ὑγρὰς τὰς σάρκας ὑποτίθεται, ἐφ᾽ ὧν ἐστι πλεονεξία αἵματος. ἐπὶ τούτων οὖν δεῖ λιμὸν ποιεῖν· καὶ ἡ αἰτία, ὅτι ὁ λιμὸς ξηραίνει, καὶ τὸ ἐναντίον ἐναντίου πάντως ἂν εἴη ἴαμα. Τέλος τῶν Σχολίων Θεοφίλου (2) Φιλοσόφου εἰς τοὺς Ἱπποκράτους

(1) *De vero ac certo sensu horum verborum*, ἐπὶ τοῦ χρόνου τρίτου, *nondum mihi satis liquet; verisimilimam tamen videtur, ea interpretanda esse*: & quidem eo tempore tertij. *Quòd enim uno eodem tempore* plures *fuerint* Protospatharij, *hoc est*, Duces Spathariorum, *sive* Satellitum Imperatoris Constantinopolitani, spathâ *sive* gladio latiori *armatorum, vide apud* R. P. Jacobum Goar O. P. *in Notis ad* Georgij Codini *Caput secundum de Officijs Magnæ Ecclesiæ & Aulæ Constantinopolitanæ, num. 34, & apud* Joannem Meursium *in Glossario Græco-barbaro.* (2) *Idem ergo est* Theophilus Philosophus *atque* Theophilus Protospatharius; *& porrò idem quoque videtur esse atque* Theophilus Monachus, *nempè quòd, depositâ Protospathariatûs dignitate, monasticam vitam amplexus sit. Vide Lib. VI horum Commentariorum pag. 107 & 213.*

κράτους ἀφορισμούς. Eadem *Scholia* exſtant in ejuſdem *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* (1) Codice manuſcripto Medico Græco IIItio, num. 1, & XXXVto, num. 7; ſed in eorum priori attribuuntur *Stephano Athenienſi, Theophili diſcipulo*, quòd is ea, ut plura alia Opuſcula Medica, (2) ἀπὸ φωνῆς Θεοφίλου, ſive, *ex ore magiſtri ſui Theophili* exceperit.

(1) *Vide Libri VIti horū Commentariorum Partem ſecundam pag. 88 & 147.*
(2) *Vide ibidem pag. 88, 134, 212 & 213.*

Nonò, & quidem à fol. 108 pag. 1 uſque ad fol. 109 pag. 1, *Juris navalis Rhodiorum, ex Libro decimo quarto Digeſtorum excerpti, Capita poſteriora tredecim*; nempe à Capite *trigeſimo nono*, cujus principium: Ἐὰν πλοῖον μεσὸν σίτου ἢ οἴνου &c, uſque ad Caput quinquageſimum primum, cujus finis, εἰς βαρύτερον ἔργον τοῦ φίσκου ὁμοίως ἐκπέμπονται. Plura de eodem *Jure navali Rhodiorum* vide Libri *ſexti* horum Commentariorum Parte primâ, pag. 11, 12, 13 & 31.

Decimò, & quidem à fol. 109 pag. 1 uſque ad fol. 122 pag. 2, *Joannis* cognomine Νηστευτοῦ ſive *Jejunatoris*, *Patriarchæ Conſtantinopolitani, Canones Poenitentiales*; quorum titulus & principium: Κανονάριον, διαγορεῦον περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν, καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων, περί τε τῆς ἁγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πομάτων, καὶ εὐχῶν, λίαν συμπαθέστατον, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου καὶ ἀληθινοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μακαρίας χρηστότητος πάντοτε καὶ πανταχοῦ εὐεργετούσης ἡμᾶς, &c. Plura de eodem Opere *Pænitentiali* vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 196 & 197 in recenſione Codicis manuſcripti Theologici Græci CLXXXIVti, num. 1, 2 & 5, & Libri *quinti* pag. 236 in recenſione Codicis manuſcripti Theologici Græci CCLXXXIIItij, num. 25.

Vndecimò, & quidem à fol. 122 pag. 2 uſque ad fol. 132 pag. 1, *S. Athanaſij Archiepiſcopi Alexandrini Epiſtola de S. Dionyſio Epiſcopo Alexandrino, quòd idem cum Nicænâ Synodo contra Arianam hæreſin ſenſerit, quòdque Ariani falsò ac fruſtrà eum calumnientur tanquam hæreſeos ſuæ adſtipulatorem*; quæ ſine ullâ *S. Athanaſij* mentione inſcribitur atque incipit hoc modo: Περὶ Διονυσίου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὅτι καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς Ἀρειανῆς αἱρέσεως ὡς ἡ ἐν Νικαίᾳ σύνοδος, καὶ μάτην αὐτὸν συκοφαντοῦσιν οἱ Ἀρειομανῖται, ὡς ὁμόδοξον ἑαυτῶν. Βραδέως ἐδήλωσας περὶ τῆς νῦν διαλέξεως τῆς γενομένης &c. Plura de eâdem Epiſtolâ vide Libri tertij horum Commentariorum pag. 86 in recenſione Codicis manuſcripti Theologici Græci LVIIImi, num. 46.

Duodecimò, & quidem à fol. 132 pag. 1 usq; ad fol. 142 pag. 1, *S. Athanasij, Archiepiscopi Alexandrini, Epistola circularis ad Episcopos Ægypti & Libyæ contra Arianos*; quæ in præsenti Codice, sine ullâ *S. Athanasij* mentione, inscribitur atque incipit hoc modo: Περὶ τῆς πανηγυρίας καὶ ὑποκρίσεως τῶν Ἀρειομανιτῶν, καὶ πῶς μετασχηματιζόμενοι, πλανεῖν ἐπιχειροῦσι τοὺς ἀγνοοῦντας αὐτούς. Πάντα μὲν ὅσα ὁ Κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὡς ἔγραψεν ὁ Λουκᾶς, πεποίηκέ τε καὶ ἐδίδαξεν, εἰς τὴν ἡμετέραν &c. Plura de hâc *Epistolâ* vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 78 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci LVIImi, num. 4.

Decimo tertiò, & quidem à fol. 142 pag. 1 usque ad fol. 158, pag. 1, anonymi cujusdam *Collectio miscella de Theodori Mopsuestiæ in Ciliciâ Episcopi, & Nestorij atque Eutychis hæresibus*, ut & *de differentiâ inter Essentiam atque Naturam, & inter Substantiam atque Personam*.

Decimo quartò, & quidem à fol. 158 pag. 1 usque ad fol. 162 pag. 2, *S. Anastasij Sinaitæ, Patriarchæ Antiocheni*, qui A. C. 599 obijt, *Definitiones Theologicæ centum sexaginta duæ*, quarum titulus & principium: Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας τῆς Συρίας κεφάλαια ἐμφιλόσοφα, ἅτινα ἐν τοῖς θείοις δόγμασι διάπαντος ἐμφέρεται. Ἐπειδήπερ χωρὶς ὀρθοδόξου πίστεως πᾶς ὁ τῶν ἀρετῶν χορὸς ἀνόητος, ὥσπερ σῶμα κεφαλῆς ἔρημα, διότι οὐδὲν οὕτω παρὰ Θεῷ τίμιον, ὡς ἡ περὶ αὐτοῦ ἀπαθὴς ἔννοια, ἀρχόμεθα ἐντεῦθεν, τί ἐστιν ὅρος, καὶ τί ἐστιν ὁρισμός. Ὅρος ἐστὶ λόγος σύντομος δηλωτικὸς πῶς τῆς ὑποκειμένης οὐσίας τοῦ πράγματος &c. Plura de hoc *S. Anastasio* ejusque scriptis vide Libro III, IV, & Vto, horum Commentariorum in recensione Codicum manuscriptorum Theologicorum Græcorum.

Decimo quintò, & quidem à fol. 162 pag. 2 usque ad fol. 203 pag. 2, ejusdem *S. Anastasij Sinaitæ Orationes quinque de Orthodoxâ fide*: quarum prima *de Sanctâ Trinitate* inscribitur atque incipit hoc modo: Ἀναστασίου Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων λόγος πρῶτος. Τὸν περὶ τῆς ὑγιοῦς ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν ἀληθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων ἀκραιφνῆ καὶ ἀκίβδηλον λόγον &c; secunda *de Incircumscripto*: Λόγος δεύτερος περὶ ἀπεριγράπτου. Πάντα τολμᾷ γλῶσσαν δολία, καταφρονοῦσα τοῦ κτίσαντος καὶ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, &c; tertia *de Divinâ Incarnatione*: Λόγος τρί-

τρίτος περὶ θείας οἰκονομίας. Ἱκανῶς ἡμῖν τῶν περὶ θεολογίας εἰρημένων &c; quarta *de Passione & impassibilitate Christi*: Λόγος τέταρτος περὶ πάθους καὶ ἀπαθείας Χριστοῦ. Δείξας ἑαυτὸν διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων τε καὶ πραττομένων Θεὸν ἀληθινὸν &c; quinta *de Resurrectione Christi*: Λόγος πέμπτος περὶ ἀναστάσεως. Ἀλλὰ γὰρ οὐ μέχρι τούτων μόνον κατὰ τὸν σωτῆρα καὶ κύριον ἡμῶν πάντα τετέλεστο &c. Earundem *quinque Orationum versio latina* per R.P. *Franciscum Turrianum* S.I. exstat in *Petri Stevartij* Auctario Antiquarum Lectionum *Henrici Canisij*, Ingolstadij typis Ederianis A. 1616 edito in quarto, à pag. 460 usque ad pag. 516.

Decimo sextò, & quidem à fol. 203 pag. 2 usque ad fol. 206 pag. 2, ejusdem *Anastasij Sinaitæ, Patriarchæ Antiocheni, Primi sive Senioris, Oratio ad Antiochenos, cùm post triginta trium annorum exilium, in quod ab Imp. Justino Juniore injustè pulsus fuerat, ad Thronum Patriarchalem reverteretur, habita die vigesimo quinto Martij, feriâ quartâ Sanctæ hebdomadis, Indictione undecimâ, currente anno Imperij Imp. Mauricij undecimo à die decimo quarto Augusti anni præcedentis.* Inscribitur ea atque incipit his verbis: Τοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου, Πατριάρχου Ἀντιοχείας, λόγος ὁπηνίκα ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον διὰ τριῶν καὶ εἴκοσι χρόνων· ἐλέχθη δὲ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἑβδομάδι, μηνὸς Μαρτίου εἰκάδι πέμπτῃ, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ἰνδικτιῶνος ιά, βασιλεύοντος Μαυρικίου τοῦ εὐσεβεστάτου, ἡμῶν βασιλέως. Εἰρήνην, καὶ πάλιν εἰρήνην, καὶ τρίτον εἰρήνην, τιμῇ τῆς Τριάδος· εἰρήνην, τῶν πάντων ἥδιον καὶ τερπνότατον ὄνομα, καὶ τοῖς εὐφρονοῦσι ἅπασι ἐπέραστον. αὕτη μοι σύνθημα πρὸς ἡμᾶς &c. Hæc igitur est illa ipsa *S. Anastasij Sinaitæ Senioris Oratio*, hactenùs inedita, quam *Nicephorus Callisti* Historiæ Ecclesiasticæ lib. 18 cap. 44, tanquam à se lectam, expressè quidem laudat, sed *S. Anastasio Sinaitæ Secundo* sive *Juniori*, qui priori in Throno Patriarchali Antiocheno proximè successit, & tandem à Judæis crudelissimè occisus est, perperàm attribuit. Ipsa ejus verba sunt hæc: Τούτου καὶ ἡ βίβλος, ἡ Ὁδηγὸς ὄνομα ἔχον οἵ τε Ὅροι τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, καὶ ἄλλα πολλά· καὶ ὁ εἰς τὸν ἕκτον ψαλμὸν λόγος ταῖς εἰσβάσεσι τῶν νηστειῶν ἐκδοθείς. ἐμοὶ δ' ἐντυχεῖν ἐγένετο καὶ λόγῳ αὐτοῦ, ὃν πρὸς Ἀντιοχεῖς ἔγραψεν ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ, καὶ ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ἕτερον, διὰ τριῶν καὶ εἴκοσι ἐτῶν αὖθις ἐπανήκων ἐπὶ τὸν θρόνον, Μαυρικίου τὴν ἡγεμονίαν ἰθύνοντος· ὃν δὴ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἐξαίρει, καὶ ὡς τῆς ὑπερορίας ἀνεκλήθη φυγῆς. Hoc est: *Hujus Liber est, cui nomen*

nomen Ὁδηγὸς, *sive, Viæ Dux; & Definitiones dogmatum Ecclesiæ, & alia multa. Mihi verò etiam Orationem ejus videre contigit INTROITORIAM ad Antiochenos, cùm primâ vice Patriarchalem Thronum conscendit, scriptam; & PACIFICAM alteram, quam ad eosdem habuit, cùm post viginti trium annorum exilium ad Thronum reversus est, Mauricio Imperium obtinente: quem etiam in eâdem Oratione laudibus effert, quòd per ipsum ab exilio revocatus fuerit.* Hæc *Nicephorus.* Vbi notandum est, Orationem hanc appellari Λόγον ΕἸΡΗΝΙΚΟ'Ν, sive, *Sermonem PACIFICVM*, quia, ut suprà jam indicatum est, his incipit verbis: Εἰρήνην, καὶ πάλιν εἰρήνην, καὶ τρίτον εἰρήνην, τιμῇ τῆς Τριάδος· &c; hoc est: *Pacem, & iterùm Pacem, & tertiùm Pacem, in honorem videlicet Sanctissimæ Trinitatis;* &c. Ad hoc quoque ejusdem Orationis principium respicit *S. Gregorius Magnus*, dum Libri quarti Epistolam trigesimā septimam, quâ *S. Anastasio* de reditu ad Ecclesiam Antiochenam congratulatur, inchoat his verbis: *Gloria in excelsis Deo, & in terrâ PAX hominibus bonæ voluntatis; quia magnus ille fluvius, qui quondam arentia Antiochiæ saxa reliquerat, tandem ad proprium alveum reversus, & subjectas & juxta positas valles rigat,* &c; & eandem Epistolam similiter quoque claudit his verbis: *De vitâ igitur vestrâ dicamus pariter, dicamus omnes: Gloria in excelsis Deo, & in terrâ PAX hominibus bonæ voluntatis.* Verisimile nimirùm videtur, *S. Anastasium* ipsam illam Orationem suam, post reditum ad Antiochenos habitam, *S. Gregorio Magno* descriptam transmisisse unà cum istis *literis*, quarum *S. Gregorius* in suprà memoratâ Epistola meminit his verbis: *Suscepi verò epistolas dulcissimæ mihi atque suavissimæ Sanctitatis vestræ, ipsum, ut ita dicam, laborem sudantes.* Cæterùm quod ad tempus, quo *Oratio* illa *post reditum* habita est, attinet, illud in suprà exhibitò ejusdem antiquo titulo græco satis clarè ac rectè indicatur per concursum *Indictionis undecimæ* & *feriæ quartæ Sanctæ Hebdomadis in diem vigesimum quintum mensis Martij tunc incidentis.* Hinc enim rectè colligitur, *S. Anastasium* Patriarcham ab exilio ad Sedem Antiochenam redijsse anno Christi *quingentesimo nonagesimo tertio*, utpote quo, (1) currente *Indictione undecimâ, Festum Paschale die vigesimo nono Martij* celebratum est; non autem, ut (2) vulgò perperàm creditur, anno Christi *quingentesimo nonagesimo quinto*, quo, currente *Indictione decimâ tertiâ, Pascha* celebratum est *die tertio Aprilis.* Nam etsi

Y S. Gre-

(1) *Vide* R. P. Philippi Labbei *S. I. Concordiam Chronologicam pag.* 147. (2) *Vide Card.* Baronij *Annal. Ecclesiast. Tom. VIII, A. C.* 594 & 595. *pag.* 78 & 95 *editionis Plantinianæ, &* R. P. Philip. Labbei *Dissertationem de Scriptoribus Ecclesiasticis Tom. I pag.* 68, 69.

S. Gregorius Magnus S. Anastasio jam memoratâ *Indictione decimâ tertiâ* de reditu ad Sedem Antiochenam congratulatus sit, non tamen inde sequitur, ipsum reditum eâdem Indictione contigisse; sed ex varijs circumstantijs liquet, inter *reditum* & *congratulationem biennium* circiter intercessisse: quia nempe *S. Gregorius S. Anastasio* non ultrò congratulatus est, sed postquam eâ de re ab ipso per literas, honorificâ legatione missas, certior factus esset, cúmque *S. Anastasius* in recepto Patriarchatûs munere denuò non mediocres labores jam sustinuisset, ideóque *S. Gregorius* expresse scribit, *literas S. Anastasij ipsum sudare laborem.* Cùm igitur ex suprà exhibito Orationis post reditum habitæ antiquo titulo græco certò constet, *S. Anastasium* A. C. 593 d. 25 Martij Patriarchalem Thronum Antiochenum secundâ vice conscendisse, eodémque die ad Antiochenos jam memoratam Orationem habuisse, necessariò in Em. Card. *Baronij* Annalium Ecclesiasticorum Tomo septimo & octavo etiam reliqua Patriarchatûs S. Anastasij Chronologia ita reformanda est, ut cum vero isto tempore reditûs illius ab exilio rectè concordet. Quo facto, apparebit, *S. Anastasium* Sedem Antiochenam *primùm* obtinuisse non anno Christi 561, sed 559; nec anno 572, sed anno 570 ab *Imp. Justino Juniore* in exilium pulsum esse; ita ut, secundum *S. Nicephori* Patriarchæ Constantinopolitani Chronographiam, Ecclesiæ Antiochenæ ante exilium præfuerit *annos undecim*, post exilium autem integros *annos sex & viginti octo dies*, nempe à die 25 Martij anni 593 usque ad diem 21 Aprilis anni 599, quo (1) obijt.

(1) *Vide Martyrologium Romanum d. 21. Aprilis.*

Decimo septimò, & quidem à fol. 206 pag. 2 usque ad fol. 209 pag. 2, *S. Basilij Magni, Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopi, Homilia de Fide*; cujus principium: Θεοῦ μεμνῆσθαι μὲν διηνεκῶς &c. Plura de eâ vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 130 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci LXVIImi, num. 23.

Decimo octavò, & quidem à fol. 209 pag. 2 usque ad fol. 210 pag. 2, *S. Anastasij Archiepiscopi Alexandrini Confessio de Incarnatione Dei Verbi*; cujus titulus & principium: Ἔκθεσις Ἀθανασίου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς θείας σαρκώσεως τοῦ Λόγου, συμφωνοῦσα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐν Νικαίᾳ. Ὁμολογοῦμεν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν πρὸ αἰώνων ἀϊδίως ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα, Θεὸν ἀληθινὸν, &c. Plura de eâ vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 95 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci LVIImi, num. 102.

Decimo nonò, & quidem à fol. 211 pag. 1 usque ad fol. 217 pag. 2, *S. Basilij Magni Homilia contra Sabellianos, Arianos, & Anomœos*; cujus

cujus principium: Μάχεται μὲν Ἰουδαϊσμὸς Ἑλληνισμῷ, καὶ ἀμφότεροι Χριστιανισμῷ, ὥσπερ &c. Plura de eâ vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 130 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci LXVIImi, num. 25.

Vigesimò, & quidem à fol. 217 pag. 2 usque ad fol. 220 pag. 2, ejusdem *S. Basilij Magni Homilia contra eos, qui nos calumniantur, quòd tres Deos colamus*; cujus principium: Μεγάλη ψυχαῖς παράκλησις &c. Plura de eâ vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 130 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci LXVIImi, num. 24.

XCI.

Nonagesimus primus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, principio mutilus constátq; nunc folijs *quadraginta quinque*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 41 pag. 1, *Georgij Gemisti Plethonis Librorum trium de Legibus & Optimâ Republicâ*, à (2) *Georgio Scholario*, qui post adeptionem Patriarchatûs Constantinopolitani *Gennadius* appellatus est, publicè combustorum, *Capita decem residua*, quorum *primum* inscribitur atque incipit hoc modo: Πλήθωνος νόμων συγγραφῆς βιβλίον α΄. Κεφάλαιον α΄ περὶ διαφορᾶς τῶν περὶ τῶν μεγίστων ἀνθρώποις δοξῶν. Τάδε συγγέγραπται περὶ νόμων τε καὶ πολιτείας τῆς ἀρίστης &c; *secundum*: Περὶ ἡγεμόνων τῶν βελτίστων λόγων, κεφάλαιον β΄. Τίνι οὖν ἄν τις τρόπῳ ἐπὶ τὴν τούτων ἔλθοι σκέψιν, &c; *tertium*: Περὶ τοῖν δυοῖν ἐναντίοιν λόγοιν τοῦ τε Πρωταγορείου καὶ τοῦ Πυῤῥωνείου, κεφάλαιον γ΄. Λόγω δὴ δὴ ἐκείνω ἀλλήλοιν μὲν ἐναντιωτάτω &c; *quartum*: Εἰς Θεοὺς τοὺς λογίους εὐχὴ, κεφάλαιον δ΄. Ἄγετε δὴ ὦ Θεοὶ λόγιοι, οἳ, τινές τε καὶ ὅσοι ἐστὲ, οἱ ἐπιστήμας τε καὶ δόξας ἀληθεῖς ἐπιτροπεύετε, &c; *quintum*: Κοινὰ περὶ Θεῶν δόγματα, κεφάλαιον ε΄. Νόμοι μὲν δὴ, οὓς ὡς μάλιστα παρὰ τῶν ἀεὶ θείων ἀνδρῶν γενομένων παρειλήφαμεν, διδάσκουσι Θεοὺς εἶναι, σύμπασαν τὴν κρείττω τε καὶ μακαριωτέραν, ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον, φύσιν, οὓς δὴ καὶ ἀνθρώπων τῇ ἀγαθῶν τῶν σφετέρων περιουσίᾳ προνοεῖν, &c; *sextum*: Ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου. Περὶ μέτρου τε καὶ συμμετρίας, κεφάλαιον κε΄. Τόδε δὴ καλὸν τοῦτο ἐν μέτρῳ τε καὶ συμμέτροις διωκτέον, καὶ ὅλως &c; *septimum*: Περὶ τῶν θηρείων ἐνίοις κατὰ λόγον

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos septuagesimus septimus.

(2) Vide suprà pag. 161.

δρωμένων, κεφάλαιον κς΄. Περὶ δὲ τοῖς τῶν θηρίων ἐνίοις κατὰ λόγον δρωμένων, ἄλλωντε δὴ συχνῶν καὶ τῶν γνωριμωτάτων μελιττῶν τε πολιτείας καὶ μυρμήκων οἰκονομίας, &c; *octavum*, absque ullâ inscriptione, & principio ac fine carens: - - - καὶ θανάτων ἤδη ζημιῶν. τῶν δὲ ἀδικημάτων &c; usq; ὅτε καὶ ἀνθρώπων γε ἐνίοις, πολλῶν ἀγῶν μεστοῖς - - -: Sequitur deinde anonymi cujusdam latina hæc subscriptio: *Amplius non exstabat præter hoc; posteà reperi quod sequitur.* Hæc ille anonymus. Sequitur enim ibidem aliud ejusdem Operis *Plethonis* Caput, inscriptum *de Fato*; quod ibi quidem appellatur *sextum*, à me autem *nonum*, respectu videlicet octo præcedentium Capitum. Ipsa inscriptionis & principij verba græca sunt hæc: Τοῦ αὐτοῦ περὶ εἱμαρμένης, κεφάλαιον ς΄. Πότερα δὲ ὥρισταί τε καὶ εἵμαρται ἅπαντα τὰ μέλλοντα, ἢ &c. Huic tandem Capiti subjungitur ibidem *Conclusio totius Operis, sive omnium trium Librorum*, hoc modo, Τοῦ αὐτοῦ Ἐπινομὶς τῆς ἑαυτοῦ βίβλου, (1) κεφάλαιον μγ΄. (2) Ἃ μὲν οὖν τῆς βίβλου ἐν ἀρχῇ ἡμῖν προὐτέθη, ἐξείργασταί τε σὺν Θεῶν τοῖς τῶν τοιούτων ἐφόροις· ἐφ' οἷς δὴ ἡμεῖς καὶ Ποσειδῶ κορυφαῖον τήνδε ἀναφέρομεν τὴν συγγραφὴν, καὶ &c. Notandum porrò est, ante jam memorata *decem residua Capita* in eodem Codice manuscripto adhuc exstare *partem aliquam antiqui Indicis omnium Capitum Libri tertij, à vigesimo nono usque ad quadragesimum tertium*, hoc modo: κθ΄· Περὶ τοῦ ἐν δωρεαῖς πρέποντος. λ΄· Περὶ τῶν ἐς τὸ κοινὸν ταμιεῖον εἰσφορῶν. λα΄· Περὶ δικῶν. λβ΄· Περὶ τῶν Θεῶν ὀνομάτων. λγ΄· Περὶ προσευχῆς. λδ΄· Ἐς τοὺς Θεοὺς προσρήσεις. λε΄· Ὕμνοι ἐς Θεούς. λς΄· Προσρήσεών τε καὶ ὕμνων χρήσεως διάταξις. λζ΄· Τίσι Θεῶν τίνα θυτέα. λη΄· Ἐπὶ τίσι πράξεσι, τίσι τε Θεῶν, καὶ ὅπως θυτέα. λθ΄· Ὅπως ἔχουσι τῶν θυσιῶν μεταληπτέα. μ΄· Περὶ ἀκριβείας τῆς πρὸς τοὺς Θεούς. μα΄· Κατὰ τίνων εὐκτέα τοῖς Θεοῖς. μβ΄· Περὶ μαντειῶν. μγ΄· Ἐπινομίς. Quâ finitâ *Indicis* omnium Capitum totius Operis superstite particulâ, sequitur eodem folio primo generale universi Operis Argumentum his verbis: Ἡ βίβλος ἥδε περιέχει θεολογίαν μὲν τὴν κατὰ Ζωροάστρην τε καὶ Πλάτωνα, ὀνομαζομένων τῶν διὰ φιλοσοφίας ἀναγνωριζομένων Θεῶν τοῖς πατρίοις

τοῖς

(1) Caput quadragesimũ tertium sive ultimum Librum tertij.

(2) *Vide Libri quinti horũ Commentariorum paginam 227. in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci* CCLXXIX*ni, num.* 2, *ubi eandem hanc* Epinomidem, *sive, Conclusionem Operis* Ple*thonis de Legibus perperàm anonymi cujusdam antiqui Philosophi ethnici Fragmentum appellavi, quia illud in eo Codice nullam prorsùs habebat inscriptionem, & Codex iste manuscriptus Philosophicus Græcus, de quo in præsens agitur, tunc temporis in Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ nondum à me inventus fuerat. Atenimverò posquam deinceps, invento illo Codice, simul etiam* Plethonis *nomen reperi, ingenuè hoc monui in Appendice Libri* sexti *inter Errata residua Libri quinti.*

τοῖς Ἕλλησι Θεῶν ὀνομάτων ἐλκομένοις ἑκάστοις, (1) ἐκτὸς οὐ πάνυ τοι συνῳδοῦ φιλοσοφίᾳ διὰ τὰς ὑπὸ τῶν ποιητῶν διαστροφὰς, ἐπὶ τὸ ὡς μάλιστα δὴ φιλοσοφίᾳ σύνῳδον. ἠθικὰ κατά τε τοὺς αὐτοὺς τούτους σοφοὺς, καὶ ἔτι μὴν τοὺς Στωϊκούς. πολιτείαν δὲ Λακωνικὴν, ἀφῃρημένην μὲν αὐτῆς τοῦ ἄγαν τῆς σκληραγωγίας, καὶ τοῖς γε πολλοῖς οὐκ εὐπαραδέκτου· προστεθειμένης δὲ τῆς ἐν τοῖς ἄρχουσι μάλιστα φιλοσοφίας τοῦ κρατίστου δὴ τούτου τῶν Πλατωνικῶν πολιτευμάτων, ἁγιστείας εὐσταλεῖς καὶ οὔτε περιέργους, οὔτ' αὖ τοῦ δέοντος ἐκλιπεῖς. φυσικὰ δὲ δὴ κατὰ Ἀριστοτέλους τὰ πολλά. ἅπτεται δέ πως ἡ βίβλος καὶ λογικῶν ἀρχῶν, ἀρχαιολογίας τε ἑλληνικῆς, καί τι καὶ ὑγιεινῆς διαίτης. Hoc est: *Liber hic continet Theologiam secundùm Zoroastris & Platonis dogmata; in quâ recensentur Dij, per Philosophiam cognobiles, vernaculis apud Græcos Deorum nominibus; singulis eorum, quæ non omninò per Poetarum perversos abusus ab omni convenientiâ aliena sunt, ad Philosophiam quàm congruentissimè redactis: Ethica porrò sive Moralia, tùm secundùm eosdem Sapientes, tùm secundùm Stoicos: Rempublicam quoque Laconicam, sed cum detractione istius, à plerisque improbatæ, nimiùm severæ educationis, & contrà cum adjectione Philosophiæ, Principibus secundùm optimæ Reipublicæ Platonicæ administrationem maximè necessariæ, ut & frugalium in Sacris cæremoniarum, nec curiosarum nimis, nec in necessarijs deficientium: Physica insuper sive Naturalia multa, & ea quidem præcipuè (2) contra Aristotelem. Attingit denique hic Liber aliquatenùs etiam Principia rationalia, & Antiquitates Græcorum, & non nusquam quoque salubrem diætam.* Hucusque antiquum illud *Argumentum;* quod etiam doctissimus *Leo Allatius,* (3) *(ut tanti Thesauri aliquem gustum Lector haberet.)* Dissertationi suæ de Georgijs, & quidem in recensione Scriptorum *Georgij Gemisti Plethonis*, paginâ 388 integrum græcè inseruit, sed cum adjectâ versione latinâ, quæ ab hâc meâ, ut cuivis videre licet, diversa est. Cæterùm quòd *Georgius Gemistus Pletho* Operis istius publicatione, & quòd plerique etiam alias ob causas in eum parùm essent propensi, tantam multorum, & præcipuè quidem *Georgij Trapezuntij*, *Georgij Scholarij* sive *Gennadij Patriarchæ Constantinopolitani*, & *Manuelis Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Rhetoris*, offensionem incurrerit, ut in eum acriter invecti, non ludibrio tantùm hominem habuerint, & maledictis onerârint, sed eundem etiam à fide Christianâ non aliâ ratione, quàm horum trium Librorum doctrinâ, ad *Gentilismum* descivisse affirmârint, &

(1) *Apud Allatium legitur* ἐκ τῶν.

(2) *Ita hic præpositionem* κατὰ *interpretandam esse arbitror, nempe* contra Aristotelem, *non autem* ex sententiâ Aristotelis, *ut vertit* Allatius. *Fuit enim* Pletho *maximus* Aristotelis *adversarius; ut suprà pag.* 162 *jam indicatum est. Similia exempla usûs præpositionis* κατὰ *pro* contra *petenda sunt ex Græcis Lexicis.* (2) *Hæc non sunt mea verba, sed ipsius* Allatij.

& cæteros Christianos monuerint, ut à similibus libris & ipso homine abstinerent, caveréntque sibi ab ejusmodi dogmatibus, tanquam non minùs ipsâ *Mahumetanâ* doctrinâ perniciosis, id suprà laudatus *Allatius* in eâdem de Georgijs Diatribâ prolixè refert, ibidemque hanc *de Plethonis religione* subjungit *Apologiam* lectu dignissimam: *Ego dixerim, Plethonem eloquentiâ, ingenij acumine, & disciplinis omnibus excelluisse, & assiduâ Scriptorum lectione supellectilem sibi multam, ac tantam comparâsse; hinc eruendis è latebris Philosophorum, & Platonicorum potissimùm, sententijs, ijsque scripto tradendis, plusquam par erat, materiæ addictum animum advertisse, & studio pertinaci contrà sentientium opiniones dente etiam maledico vellicâsse, non ut eorum prava dogmata de novo, quæ doctè ipse refellit, in hominum animos per se infixa prorogaret, sed ut ex tàm vasto ac lachrymabili naufragio tabulas discissas ac vagas in unum veluti portum sanas atque incolumes recolligeret, indéque majestas Christianæ religionis ac veritas dilucidior appareret; quod & sanctissima nostræ religionis Capita ante, & post Plethonem, non contemnendo neque illaudato labore & diligentiâ, & admodùm proficuo studio confecerunt, neque illos quisquam de impietate postulavit. Quid enim vetat antiquorum arcana & ceremonias comprobando, sine offensâ Christianæ rei nescientibus pandere? At Hymnum conscripsit, eúmque in Solem elegantissimum; fateor; ideóne Solem tanquam Deum laudavit, retulit in Deos ut Deum, ad eúmque tanquam ad Deum manus supplices tetendit? fabulæ. Admirandam Planetæ splendidissimi vim, profusa in genus humanum beneficia, Dei omnipotentis ad quemlibet nutum servum irrequietum, ac fidum ministrum expressit. Aliam ab Christianâ non post multos dies religionem futuram asseveravit. An hoc in Gentilismum degenerare? An hoc pietatem dejerare fuerit? Hoc quoque ævo à prudentissimis & pijssimis hominibus, dum pravi hominum mores quotidiè in pejora ruentes, ita ut nullam pietatis, nullam bonitatis Christianæ speciem præ se ferant, conspiciuntur, fidem ac religionem Christianam in aliam atque aliam formam commutatam, ruituram tandem in externum quippiam asseveratur continuò, & vultu tristi illachrymatur. Quid mores ad religionem ipsam? Quid usus ad dogmata? Fidei finem ego non video, non probo; ad exitum usque Mundi, vita hominum suppar producetur; ideóne & probati ac Christiani mores semper perstabunt, neque in vitia à pietate Christianâ & religione longè aliena degenerabunt? Illud verum est, Plethonis ingenium licet ab adversarijs reprehensum est, nunquam tamen ejus vitæ institutum ab illis etiam, qui ejus omnia arguerunt,

runt, fuisse damnatum; ut hinc arguas, tali viro simile facinus non potuisse nisi per scelus omne appingi. Dum ergò Trapezuntius, Scholarius, alijque in Platonem, tanquam Scriptorum omnium perniciosissimum invehuntur, Pletho, Platoni addictissimus, non potuit neque crimen inconstantiæ, neque calumniatum effugere. Hæc *Allatius* de Plethonis religione; idémque de ejusdem eruditione & eloquentiâ ibidem paulo pòst hæc addit: *An ergò sapientia vel eloquentia defuit Gemisto, quam illi vindicant, & plenis buccis asserunt adversarij? Et reverà Scholarij & Manuelis sententia non ex judicio, sed rabie & calumniandi libidine effusa est. Est enim Pletho, stylo quidem accurato, eleganti, presso, Attici succi pleno, sententijs grave, argumentis vehemente; eruditione verò, & antiquarum rerum congerie quandoque obscuro atque difficili, non tamen ob Gratias ac Venerem, quas ubique dictionem aspergit, molesto; adeò ut cum antiquis, nec immeritò, æquiparetur, & sui ævi scriptoribus à plerisque anteponatur. Ego sanè cùm illius aliquid lego, vetustissimæ antiquitatis succum, & venustatem planè Atticam, quidquid alij parum æqui dicant, admiror.* Hucusque *Allatius.*

Secundò, & quidem à fol. 41 pag. 2 usque ad fol. 43 pag. 2, ejusdem *Georgij Gemisti Plethonis Collectio summaria Zoroastreorum & Platonicorum Dogmatum*, cujus titulus & principium: Ζωροαστρείων τε καὶ Πλατωνικῶν δογμάτων συγκεφαλαίωσις. Ἐκεῖνα μάλισθ' ἂν δέοι κεφάλαια εἰδέναι τούς γε δὴ φρονίμους &c. Plura de eodem Opusculo vide suprà pag. 164 & 165 in recensione proximè præcedentis Codicis XCmi, num. 6.

Tertiò, & quidem à fol. 44 pag. 1 usque ad fol. 45 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Consolatio ad Georgium Gemistum Plethonem de suprà memoratorum trium Librorum de Legibus combustione per Georgium Scholarium, sive, Gennadium Patriarcham Constantinopolitanum;* cujus titulus & principium: Πρὸς Πλήθωνα, ἢ περὶ τοῦ βίβλου. Ὦ Πλήθων ἄριστε καὶ σοφὲ, φίλον μὲν καὶ εἰδότα κέκτησαι, συγγραφέα δὲ φίλον οὐ· καί τοι ἄξιος μάλα &c. Quæ verò ibi ad rem præsentem maximè pertinent, ea sunt hæc: Ἔφθειρε ταύτην πυρὶ ὁ μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἐκεῖνος, τηκόμενος ὑπὸ φθόνου, καὶ ἐκχέων τὸν ἰὸν, ὃν ἀεὶ ἔτρεφε κατ' ἐμοῦ, εὗρε καιρόν. ἀλλ' οἶδα καλῶς, ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀνδρῶν καὶ σπουδαῖοι καὶ ἀπό τινων λειψάνων τῆς συγγραφῆς γνώσονται, εἰ ἄρα ἦν τι χρήσιμον ἐν ἐκείνῃ. Et aliquanto post: Ἡμεῖς δὲ τί φῶμεν, ἢ τί ἀπαριθμήσωμεν ἐκ τῶν πλεονεκτημάτων

ἐκείνου

ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς; τὴν σοφίαν, ἢ τὴν ἀρετήν; τὰ μαθήματα, ἢ τὴν σωφροσύνην; τὴν ῥητορικήν, ἢ τὰ ἤθη; τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς, ἢ τὴν ἐγκράτειαν; τὸ νομοθετικὸν, ἢ τὸ φιλάνθρωπον; τὸ πολιτικὸν, ἢ τὸ ἐλευθέριον; τῶν παλαιῶν πράξεων καὶ ἠθῶν τὸν ζῆλον, ἢ τὸ γενναῖον; τὴν θεοσέβειαν, ἢ τὴν δικαιοσύνην; τὴν ἀχρηματίαν, ἢ τὸ λιτὸν τῆς διαίτης; ἀλλ', ὦ βέλτιστε, αὐτὸς μὲν ὑπὸ τῆς ἄγαν διαθέσεως καὶ προθυμίας τοῦ φιλικοῦ χρέους ἄγομαι βίᾳ, ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ὕδωρ τίς ἄνω φέρειν βούλοιτο, &c. Meminit *combustionis* eorundem Librorum etiam *Leo Allatius* in Diatribâ de Georgijs, pag. 391, his verbis: *In Bibliothecâ Barberinâ, Codice 263, habetur* Πλήθωνος νόμων συγγραφῆς βιβλίον α΄, *hoc est Plethonis de Legibus Liber primus. Sunt tantùm Capita sex. In quibus adnotavit nescio quis: Hoc tantum ex divino illo Volumine Politicorum sive de Legibus GEMISTI ad nos pervenit; reliquum sacrilegus SCHOLARIUS flammis consumpsit, veterique odio & inimicitijs adeò indulsit, ut ne communi quidem utilitati pepercerit, sæviens in Libros, quando in Autorem nequiverit.*

XCII.

Nonagesimus secundus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiqus in *quartò*, constátq; folijs *centū triginta quatuor*, & ad *Joañem Sambucum* olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus quadragesimus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 8 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis* Λόγος περὶ ἀρετῶν, sive, *Liber de Virtutibus*, cujus principium: Ἀρετή ἐστιν ἕξις, καθ' ἣν ἀγαθοὶ ἐσμέν. ἀγαθὸς μὲν δὴ &c. Primus hunc Librum *græcè* & *latinè* edididit *Adolphus Occo*, Medicus Augustanus doctissimus, Basileæ typis Joannis Oporini A. 1552 in octavo; secundus verò eundem, sed *græcè* tantùm, ex Bibliothecâ *Joannis Sambuci* edidit *Gulielmus Canterus* Antverpiæ typis Christophori Plantini A. 1575 in folio. Plura de eodem Libro vide suprà pag. 107 & 137.

Secundò, & quidem à fol. 9 pag. 2 usque ad fol. 16 pag. 1, *Xenophontis Liber de Lacedæmoniorum Republicâ*, cujus titulus & principium: Ἀλλ' ἐγὼ ἐννοήσας ποτὲ, ὡς ἡ Σπάρτη &c. Vide Opera *Xenophontis*, à *Friderico Sylburgio* græcè & latinè edita Francofurti typis Wechelianis A. 1596 in folio, Tom. II pag. 675.

Tertiò, & quidem à fol. 17 pag. 1 usque ad fol. 100 pag. 1, *Joannis Grammatici*, cognomine *Philoponi*, *Scholia in Aristotelis Analyticorum priorum Librum primum*, quorum *Proœmium* sine ullo titulo

incipit

incipit his verbis: Ἤδη μὲν ἡμῖν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἴρηται συγγράμμασιν, οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως ὑπομνῆσαι καὶ νῦν, &c. Plura de ijsdem *Scholijs* vide suprà pag. 59 & 60 in recensione Codicis XXVti, num. 5, & pag. 68 in recensione Codicis XXXmi, num. 2.

Quartò, & quidem à fol. 101 pag. 1 usque ad fol. 115 pag. 1, *Leonis Magenteni* vel *Magentini*, *Metropolitæ Mitylenensis*, *Expositio in Aristotelis Analyticorum priorum Librum secundum*, quæ fine ullo titulo incipit his verbis: Διαφόρως τῆς (1) παρούσης πραγματείας ὁ σκοπὸς ἀποδέδοται παρὰ τῶν παλαιῶν. Πρόκλος μὲν γὰρ εἶπεν, ὅτι &c. Plura de eodem *Magenteno* seu *Magentino* vide suprà pag. 68 in recensione Codicis XXIXni, num. 2.

(1) Perperàm in hoc Codice pro παρούσης legitur ενεστωσης.

Quintò, & quidem à fol. 116 pag. 1 usque ad fol. 120 pag. 2, *Libanij Sophistæ Declamatio, in quâ Parasitus, cœnâ fraudatus, seipsum defert.* Titulus ejus cum principio est talis: Παράσιτος ἐπὶ δεῖπνον κληθεὶς, βουλόμενος θᾶττον ἀπαντῆσαι, ἵππον λαβὼν τὸν ἐξ Ἱπποδρομίου, &c. Ἰσχύω μὲν, οὐδ', ἃ πέπονθα, πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν &c. Vide Operum *Libanij* editionem græco-latinam Parisiensem Morellianam A. 1606 in folio Tom. 1 pag. 315.

Sextò, & quidem à fol. 121 pag. 1 usque ad fol. 122 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris *Calendarium Græcum*, cujus titulus & principium: *Ratio Kalendarum Græcorum:* Νουμηνία ἱσταμένου· δευτέρα ἱσταμένου· τρίτη &c.

Septimò, & quidem à fol. 123 pag. 1 usque ad fol. 134 pag. 1, *Galeni Commentariorum Liber primus in Hippocratis Librum de Diætâ sive Victûs ratione in morbis acutis*; cujus titulus & principium: Γαληνοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ Διαίτης ὀξέων νοσημάτων· λόγος ά. Οἱ ξυγγράψαντες τὰς Κνιδείας καλεομένας γνώμας &c.

XCIII.

Nonagesimus tertius (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, sed circa finem aquâ marinâ adeò fœdatus, ut nonnullis locis vix ampliùs sit legibilis, constátque folijs *ducentis quatuordecim*. Continetur eo *Nicephori Blemmidæ*, Monachi ac Philosophi doctissimi, qui (3) circa annum Christi 1272 obijt, *Epitome Physica*, *divisa in Capita triginta duo*, quorum *primum* inscribitur atque incipit hoc modo: Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου. Περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν. Πᾶν τὸ αἴτιον, καὶ

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos septuagesimus sextus.

(3) Vide Georgij Pachymeris *Historiam Imperij Michaelis Palæologi lib. 5 cap. 2, & R. P.* Petri Possini *S. I. Chronologiam Pachymerianam A. C. 1272. Consule etiam Librum* quintum *horum Commentariorum pag.* 171 *&* 218.

ἀρχὴ, οὐ πᾶσα δὲ ἀρχὴ, ἤδη καὶ αἴτιον ῥητέον δὲ πρότερον περὶ τοῦ ἰσαχῶς τοῦ αἰτίου λεγομένης ἀρχῆς. λέγεται τοίνυν ἀρχὴ, τὸ ἐξ οὗ, &c ; ultimum autem: (1) Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ὄγδοον ψαλμὸν ἐξηγήσεως. Ἐπεὶ ὁ Προφήτης πρὸς τὸν Κύριον, ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, &c ; idemque deſinit his verbis: εἰ δὲ λόγου καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη, πῶς ἂν καταγνοῖεν οἱ φιλολόγοι; μᾶλλον μὲν οὖν καὶ χάριν ὁμολογήσαιεν τῷ Θεῷ. Primus hanc *Epitomen Phyſicam* ex duobus Bibliothecæ Auguſtanæ Codicibus manuſcriptis *gracè* in lucem edidit *Joannes Wegelinus* Auguſtanus Auguſtæ Vindelicorum typis Davidis Franci A. 1605 in octavo, ſed abſque verſione latinâ; potéſtque ea editio beneficio hujus, & ſecundo ab hinc loco ſequentis Codicis XCVti, haud mediocriter meliorari & ſuppleri.

XCIV.

Nonageſimus quartus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Gracus* eſt *chartaceus* antiquus (3) & bonæ notæ in *quarto*, ſed nonnullis locis aquâ marinâ adeò foedatus, ut vix ampliùs ſit legibilis, conſtátque folijs *centum nonaginta*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continetur eo *Nicephori Blemmida Logica, in Capita triginta ſex diviſa*; cujus titulus & principium: Νικηφόρου, Μοναχοῦ καὶ Πρεσβυτέρου, τοῦ (4) Βλεμμύδους, εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς (5) βιβλίον. α΄. Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν, καὶ πάντας τοὺς τῆς ἀληθείας λόγους οὐκ ὀλίγον φέρει τὸ χρήσιμον &c. Περὶ ὅρου, κεφάλαιον α΄. Ὅρος λέγεται μὲν καὶ τὸ ὁροθέσιον· λέγεται δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πράγματος &c. Edidit eam *Joannes Wegelinus Auguſtanus* ex Bibliothecâ Auguſtanâ, ut ipſe teſtatur in Præfatione ad Lectorem, quæ ſuprà memoratæ editioni *Epitomes Phyſica* præfixa eſt. Vide etiam ſuprà Codicem XLIVtum, num. 5, atque ibi dele ultima illa verba: *Edita autem ea jam eſt gracè & latinè aliquoties.* Hæc enim re verâ intelligenda ſunt de altero illo *Gregorij Monachi aneponymi Compendioſo Logices Syntagmate*, quod à *Georgio Vallâ Placentino* perperàm *Nicephoro Blemmida* attribuitur, ut pluribus indicavi ſuprà, pag. 62, in recenſione Codicis XXVIti, num. 3. Id tamen nunc addo, jam memoratum *Gregorij Syntagma Logicum* vulgò perperàm nimis generaliter inſcribi Συνοπτικὸν τῆς Φιλοσοφίας σύνταγμα, hoc eſt, Com-

(1) *De* Nicephori Blemmidæ Expoſitione in Pſalterium Davidis *vide Librum quintum horum Commentariorum pag.* 44, 45 *&* 171.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus ſeptuageſimus octavus.

(3) *Exceptis* quinque prioribus *&* tribus poſterioribus *foliis recentioribus, quæ in locum veterum deperditorum foliorum ſubſtituta ſunt.*

(4) *Ita ibi ſcriptum eſt; nempe* Βλεμμύδους, *non autem* Βλεμμίδου, *ut in proximè præcedenti Codice.*

(5) *Notandum eſt,* Logicam *hanc appellari* Epitomæ introductoriæ Librum primum *reſpectu* Phyſicæ, *quæ eſt ejuſdem Epitomæ* Liber ſecundus, *ideóque in ſuprà memoratâ editione græcâ Auguſtanâ rectè inſcribitur:* Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς βιβλίον δεύτερον.

Compendiosum Philosophiæ Syntagma; re verâ autem ab ipso Autore olim inscriptum fuisse, & etiam nunc inscribendum esse Συνοπτικὸν τοῦ τῆς Φιλοσοφίας ὀργάνου σύνταγμα, hoc est, *Compendiosum Organi sive Instrumenti Philosophiæ Syntagma.* Hoc enim manifestè apparet ex ipso Opusculi istius principio, quod est tale: Ὥσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες, πρῶτον μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσιν, ἀπὸ δὲ στοιχείων ἐπὶ τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν ἐπὶ τὰς λέξεις μετέρχονται· οὕτως οἱ ΤΟ͂ ΤΗ͂Σ ΦΙΛΟΣΟΦΙΆΣ μετιόντες ὌΡΓΑΝΟΝ, περὶ μὲν τῶν ἄλλων τὰς δέκα κατηγορίας παιδεύονται, ἀπὸ δὲ τούτων &c. Sequitur enim hâc in re *Gregorius* ille *Peripateticos* sive *Aristotelicos*, quibus *Logicam* appellare placet *Organon Philosophiæ*; nempe quia Logicam *Instrumentum*, non autem *partem Philosophiæ* asserunt: dissentientibus *Stoicis*, qui eam *partem*, non autem *Instrumentum Philosophiæ* statuunt. Quas duas diversas opiniones *Academici* sive *Platonici* tertiâ suâ opinione inter sese conciliant, dum *Logicam* & *partem* & *instrumentum Philosophiæ*, sed diverso respectu, profitentur. Vberiorem de hâc controversiâ Dissertationem vide in suprà memorati *Joannis Wegelini Scholijs* in ipsum illud Syntagma.

XCV.

Nonagesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *ducentis duobus*, & ad *Sebastianum Tengnagelium*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) Fuit & olim extra numerum.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 71 pag. 2, *Nicephori Blemmidæ Logica*, cujus principium: Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν &c. Βασιλείας καὶ φιλοσοφίας πολὺ τὸ συγγενές τε καὶ ὁμοιότροπον, &c. Περὶ ὅρου, κεφάλαιον α΄. Ὅρος λέγεται μὲν καὶ τὸ ὀροθέσιον, λέγεται δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πράγματος &c. Plura de eâdem vide in recensione proximè præcedentis Codicis XCIVti.

Secundò, & quidem à fol. 72 pag. 1 usque ad fol. 73 pag. 2, *Georgij Pachymeris Proœmium in Aristotelis Libros octo Naturalis Auscultationis sive Physicorum*; cujus titulus & principium: Γεωργίου τοῦ Παχυμέρους, τίς ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου. Ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου ἐστὶ, ζητῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων, ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι τὰ ὄντα καὶ ἐπίστασθαι, ὥσπερ καὶ περὶ πάσας τὰς μεθόδους, οὐκ ἄλ-

λως συμβαίνοι ἂν, εἰ μὴ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια τῶν ὄντων καὶ τὰ στοιχεῖα τούτων γνωρισθεῖεν. ἀρχαὶ δὲ καὶ αἴτια &c. Vide etiam suprà Codicem XLIIdum, num. 1, & Codicem XLIVtum, num. 2.

Tertiò, & quidem à fol. 74 pag. 1 usque ad fol. 95 pag. 1, & à fol. 107 pag. 1 usque ad fol. 154 pag. 2, *Nicephori Blemmidæ Physica*, cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου Νικηφόρου, Μοναχοῦ καὶ Πρεσβυτέρου, τοῦ Βλεμμύδους, ἔκδοσις ἀκριβὴς περὶ φυσικῆς θεωρίας καὶ σκέψεως. Περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων, κεφάλαιον ά. Πᾶν τὸ αἴτιον καὶ ἀρχὴ, οὐ πᾶσα δὲ ἀρχὴ ἤδη καὶ αἴτιον· ῥητέον δὲ πρότερον &c. Vide etiam suprà Codicem XCIIItium.

Quartò, & quidem à fol. 96 pag. 1 usque ad fol. 106 pag. 1, *Arsenij, Monembasiæ in Peloponneso Archiepiscopi, Syntagma Logicum, Nicolao Rodulpho Florentino*, (1) qui ab Avunculo suo *Papâ Leone Decimo* A. C. 1517, Calendis Julij, S. R. E. Cardinalis creatus est, & A. 1550 Calendis Februarij obijt, peculiari *Præfatione* dedicatum, quo continentur *Michaelis Pselli, Nicephori Blemmidæ, & Georgij Pachymeris Opuscula varia ad Logicam pertinentia. Epistola dedicatoria* inscribitur atque incipit hoc modo: Τῷ αἰδεσιμωτάτῳ καὶ θειοτάτῳ Καρδινάλει τῷ Ῥοδούλφῳ, τῷ Μουσῶν καὶ Χαρίτων τροφίμῳ, Ἀρσένιος, ὁ Μονεμβασίας Ἀρχιεπίσκοπος, ἐν Κυρίῳ χαίρειν πάντοτε. Ἔναγχος τὰ τοῦ Ψελλοῦ Μαθηματικὰ ἐντυπώσαντες, ἐκπεπόμφαμεν τῇ ὑμετέρᾳ μεγίστῃ αἰδεσιμότητι. μετ᾽ ἐκεῖνα δέ μοι οὐκ ἀπᾷδον ἔδοξεν εἶναι, καὶ τὴν Σύνοψιν τούτου, τὴν εἰς τὰς πέντε τοῦ Πορφυρίου φωνὰς &c. Quâ finitâ Epistolâ dedicatoriâ, sequitur primò *Michaelis Pselli* Ἐπίλυσις εἰς τοὺς ἓξ τῆς φιλοσοφίας τρόπους, sive, *Introductio in sex Philosophiæ modos*; cujus principium: Οἱ φιλοσοφίας λόγων ἐρῶντες &c; secundò, ejusdem *Pselli* Σύνοψις τῶν πέντε φωνῶν καὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν τῆς φιλοσοφίας, sive, *Compendium quinque Vocum & decem Prædicamentorum Philosophiæ*; cujus principium: Οἱ παλαιοὶ ἰδόντες τὰ ἄτομα, ὅτι &c; tertiò, *Nicephori Blemmidæ Libellus* Περὶ τῶν πέντε φωνῶν, διατί εἰσὶ μόναι, καὶ οὐ πλείους ἢ ἐλάττους, sive, *De quinque Vocibus, cur sint hæ solùm, neque plures aut pauciores*; cujus principium: Ἡ φωνὴ, ἢ ἔναρθρός ἐστιν, ἢ ἄναρθρος· &c; quartò, *Georgij Pachymerij Libellus* περὶ τῶν ἓξ τῆς φιλοσοφίας ὁρισμῶν, sive, *De sex Philosophiæ definitionibus*; cujus principium: Φιλοσοφία ἐστὶ κατὰ μὲν τὸν Πυθαγόραν φιλία σοφίας· οὗτος γὰρ &c; quintò, ejusdem *Georgij*

(1) *Vide* Onuphrij Panvinij *Epitomen Historiæ Summorum Pontificum Romanorum & S. R. E. Cardinalium pag.* 378, 381, *&* 421, *&* Alphonsi Ciaconij *Opus ejusdem argumenti pag.* 1074, 1081 *&* *&* 1136.

Georgij Pachymeris, seu, ut ibi scriptum est, Παχυμερῆς, Διαίρεσις τῆς Φιλοσοφίας, sive, *Divisio Philosophiæ;* cujus principium: Τῆς γὰρ φιλοσοφίας, τὸ μὲν ἐστι θεωρητικὸν, τὸ δὲ &c; sextò, ejusdem *Pachymeris Libellus* Περὶ τῶν πέντε φωνῶν, sive, *De quinque Vocibus;* cujus principium: Φωναὶ δὲ εἰσὶ πέντε &c; septimò, ejusdem *Pachymeris Libellus* Περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν, sive, *De decem Prædicamentis;* cujus principium: Δέκα δὲ καὶ αἱ κατηγορίαι οὖσαι &c. Hæc igitur ea sunt, quæ continentur toto illo *Arsenij Syntagmate Logico*, quod prorsùs eodem modo, unà cum suprà memoratâ *Epistolâ dedicatoriâ, græcè* impressum est Parisijs A. 1540 in duodecimo, & similiter ibidem *latinè, Jacobo Foscareno* interprete, A. 1541, itidem in duodecimo. Plura de *Arsenio* illo, *Monembasiæ Archiepiscopo*, vide Libri *primi* horum Commentariorum paginâ 150, Libri *tertij* pag. 48 & 200, & Libri *quarti* pag. 205 & 225.

Quintò, & quidem à fol. 158 pag. 1 usque ad fol. 173 pag. 2, *Compendiosum Organi Philosophiæ Syntagma*, quod in hoc Codice manuscripto sine ullo titulo incipit his verbis: Ὥσπερ ὁ ἀναγινώσκοντος πρῶτον μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσι, ἀπὸ δὲ τῶν στοιχείων &c; & à nonnullis perperàm *Nicephoro Blemmidæ*, ab alijs autem rectè *Gregorio* cuidam *Monacho aneponymo* attribuitur. Quâ de re vide plura suprà pag. 62 in recensione Codicis XXVIti, num. 3, & pag. 178 in recensione Codicis XCIVti.

Sextò, & quidem à fol. 174 pag. 1 usque ad fol. 197 pag. 2, *S. Joannis Damasceni Logica*, cujus *Præfatio ad Cosmam Episcopum Majumæ* inscribitur atque incipit his verbis: Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ θεοτιμήτῳ πατρὶ Κοσμᾷ, τῷ ἁγιωτάτῳ Ἐπισκόπῳ τοῦ Μαϊουμᾶ, Ἰωάννης ὁ ταπεινός. Τὸ μὲν στεῤῥὸν τῆς διανοίας, καὶ τὸ ἄπορον τῆς γλώσσης &c. Plura de hac *S. Joannis Damasceni Logicâ*, ut & de *Cosmâ Episcopo Majumæ*, Portûs & Emporij Palæstinæ, vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 116 & 117 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CXLVIIImi, num. 14, & Libri *quinti* pag. 2, 3, 4, in recensione Codicum Theologicorum Græcorum CCIIdi, num. 2, CCIIItij, CCIVti, num. 1, & CCVti, num. 1, & aliàs sæpiùs, ut ibidem pag. 334 in primo istius Libri Indice videre est.

Septimò, & quidem à fol. 198 pag. 2 usque ad fol. 202 pag. 2, *antiquus Index Græcus Materiarum hoc Codice comprehensarum, sed imperfectus.*

XCVI.

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos septuagesimus quintus.

Nonagesimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *sexaginta*, & ad *Georgium Comitem Corinthium*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo *Nicephori Blemmidæ Logica*, cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου Πρεσβυτέρου καὶ Μοναχοῦ Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου ἔκδοσις ἀκριβὴς περὶ λογικῆς ἐπιστήμης. Προοίμιον. Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν &c. Subjunctæ eidem in fine sunt variæ *Tabulæ synopticæ græcæ*, similiter *ad Logicam pertinentes*. Plura de eâdem *Nicephori Blemmidæ Logicâ* vide suprà in recensione duorum proximè præcedentium Codicum XCIVti & XCVti.

XCVII.

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus sexagesimus octavus.

Nonagesimus septimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *octavo*, constátque folijs *octoginta sex*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 45 pag. 2, *Nicephori Blemmidæ Logica*, cujus *Proœmium*, ut suprà, incipit his verbis: Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν &c. Est autem ea in hoc Codice maximâ parte posteriori mutila. Plura de eadem *Nicephori Blemmidæ Logicâ* vide suprà in proximè præcedentibus Codicibus XCIVto, XCVto, & XCVIto.

Secundò, & quidem à fol. 46 pag. 1 usque ad fol. 53 pag. 2, *Agapeti, Diaconi Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Liber ad Imp. Justinianum de Imperio benè administrando*; cujus titulus & principium: Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, σχεδιασθεῖσα παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ὧν ἡ ἀκροστιχὶς οὕτως ἔχει. Τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ Βασιλεῖ ἡμῶν Ἰουστινιανῷ Ἀγαπητὸς ὁ ἐλάχιστος Διάκονος. Τιμῆς ἁπάσης ὑπέρτερον ἔχων ἀξίωμα &c. Plura de eodem *Agapeti* Libro vide Libri *tertij* horum Commentariorum pag. 38 & 152, Libri *quinti* pag. 116 & 225, & Libri *sexti* pag. 33; atque insuper consule editionem græco-latinam Lipsiensem cum Notis *Jacobi Brunonis* A. 1659 in octavo.

Tertiò, & quidem à fol. 54 pag. 1 usque ad fol. 86 pag. 2, *Matthæi Camariotæ Epitome Rhetorices ex Scriptis Hermogenis de Arte Oratoriâ*; cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου ῥητορικῆς ἐπιτομὴ ἐκ τῶν τοῦ Ἑρμογένους.

γῥως. Ὅρος ῥητορικῆς. Ῥητορικὴ ἐστι δύναμις τεχνικὴ πιθανοῦ λόγου &c.

XCVIII.

Nonagesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *octavo*, constátque foliis *octoginta tribus*. Continetur eo *Logicæ Nicephori Blemmidæ pars aliqua*, quæ inscribitur atque incipit his verbis: Νικηφόρου περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. Κατάφασις δὲ καὶ ἀπόφασις τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς πράγματος &c. Vide suprà memoratum Codicem XCVtum folii quadragesimi quinti paginâ primâ.

(1) *Fuit à olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* ducentesimus sexagesimus nonus.

XCIX.

Nonagesimus nonus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque foliis *sexaginta novem*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 2 usque ad fol. 26 pag. 1, *Tractatus Dialecticus*, qui sine ullo titulo incipit his verbis: Μόνα τῶ ζῶα ψόφων ἀκροώμεθα, ἐπιστημονικά εἰσι, καὶ τοῦτο ἐστιν, ὅτι &c.

Secundò, & quidem à fol. 27 pag. 1 usque ad fol. 69 pag. 2, *Fragmenta quædam Logicæ Nicephori Blemmidæ*, cujus suprà jam aliquoties facta est mentio.

(2) *Fuit olim extra numerum.*

C.

Centesimus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *octavo*, constátque foliis *viginti quatuor*. Continetur eo *anonymi cujusdam Autoris Collectio Definitionum Philosophicarum*, cujus titulus & principium: Περὶ ὅρων ἀνακεφαλαίωσις. Ὅρος ἐστὶ λόγος σύντομος, δηλωτικὸς τῆς φύσεως τοῦ ὑποκειμένου πράγματος. &c.

(3) *Fuit olim extra numerum.*

CI.

Centesimus primus (4) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* pervetustus & bonæ notæ in *folio*, sed principio & fine mutilus, constátque nunc foliis *viginti quatuor*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 8 pag. 2, & à fol. 10 pag. 1 usque ad fol. 22 pag. 2, *Imp. Constantini Porphyrogeniti Geoponica sive Commentaria de Agriculturâ*, de quibus Libri *secundi* horum Commentariorum pag. 537, 538, 539 & 540, & Libri *sexti* pag.

(4) *Fuit à olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus vigesimus.

(1) Possunt enim Geoponica hæc, diverso respectu, & ad Medicam Classem referri, & ad Philosophicam.

pag. 163, 164 & 165 in recensione Codicis manuscripti (1) Medici Græci XLIXni, jam satis prolixa mentio facta est. Quamvis autem præsens hoc eorum exemplar manuscriptum injuriâ temporis admodùm imperfectum, & culpâ imperiti bibliopegi, qui verum foliorum ordinem prorsùs invertit, valdè confusum sit, magna tamen ejus habenda est ratio, quoniam à *duobus* istis Codicibus manuscriptis, ex quibus prima editio impressa, tùm latina, tùm græca, in lucem prodijt, diversum est, & ab ijsdem varijs modis non mediocriter discrepat. Quod porrò ad folium, perperàm nunc primo loco collocatum, attinet, incipit illud à fine libri tertij & principio Libri quarti hoc modo: - - - φυτεύειν ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ κύαμον σπείρειν εὔκαιρον. Φλωρεντίνου περὶ ἀναδενδράδων. Αἱ ἀναδενδράδες τοῖς πᾶσι χρησιμώτεραι· καὶ γὰρ καλλίονα τὸν οἶνον, καὶ μονιμώτερον, καὶ γλυκύτερον ἀποτελοῦσι, &c.

Secundò, & quidem folio 9 pag. 1 & 2, & à fol. 23 pag. 1 usque ad fol. 24 pag. 2, *ex Flavij Josephi Libris septem de Bello Judaico & Excidio Urbis per Titum Imp. Vespasiani filium Fragmenta quædam*, quorum ultimum inscribitur hoc modo: Τέλος τῆς Ἱεροσολύμων πολιορκίας. Φλαβίου Ἰωσήπου κεφάλαια τοῦ ἑβδόμου λόγου τῆς Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.

CII.

(2) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos octogesimus secundus.

Centesimus secundus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *viginti sex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo *Michaelis Pselli Liber quadripartitus de quatuor Mathematicis Scientijs, Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ*; cujus *Pars prima de Arithmeticâ* absq; nomine Autoris inscribitur atq; incipit hoc modo: Σύνοψις τῆς ἀριθμητικῆς. Μέλλοντί μοι περὶ τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ἐν ἐπιτόμῳ τῷ λόγῳ διαλαβεῖν, &c. Plura de eodem Libro vide suprà pag. 20 in recensione Codicis Xmi, num. 4, & pag. 62 & 63 in recensione Codicis XXVIti, num. 4. Exstant prætereà in fine ejusdem Codicis CIIdi etiam *Fragmenta aliquot ex Joannis Philoponi Commentarijs in Aristotelis quatuor priores Libros Naturalis Auscultationis sive Physicorum*.

CIII.

Centesimus tertius (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est (4) *membranaceus* antiquissimus & optimæ notæ in *folio*, constát-

(3) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus primus. (4) *Exceptâ posteriori parte à folio 243 usque ad folium 292 sive ultimum, quæ pervetusta quidem est, sed* chartacea.

constátque folijs *ducentis nonaginta duobus*, & ab *Angerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 254 pag. 1, *Euclidis Elementorum Geometricorum Libri quindecim, cum elegantissimis Diagrammatibus, & anonymi cujusdam antiqui Autoris Scholijs Græcis marginalibus.* *Primus* eorum Librorum inscribitur atque incipit his verbis: Εὐκλείδου ἐκ τῆς Θέωνος ἐκδόσεως στοιχείων πρῶτον. Σημεῖόν ἐστιν, οὗ μέρος οὐθέν· γραμμὴ δὲ &c; *decimus quintus* autem sive ultimus desinit his verbis: ὡς ἐν τοῖς στοιχείοις συναποδέδοται τοῦτο. Dignissimum profectò multas ob causas est hoc exemplar manuscriptum, ut eorundem Elementorum *editio* (1) *græca Simonis Grynæi*, Basileæ apud Joannem Hervagium A. 1533 in folio impressa, accuratissimè diligentissiméque cum eo conferatur. Plura de *Euclide* ejúsq; *ætate*, & de Elementorum ipsius Geometricorum per *Theonem Alexandrinum* editione, vide suprà pag. 60 & 61 in recensione Codicis XXVti, num. 7; quibus nunc supplementi loco de eorundem Elementorum *inscriptione, genuinitate, & divisione*, ex *Gerardi Joannis Vossij* Capite decimo quinto doctissimi Operis de Scientijs Mathematicis hæc pauca, ad rem præsentem maximè pertinentia, adjungo: *Ut Porphyrius Librum de quinque Vocibus simpliciter appellat* Εἰσαγωγὴν *sive Introductionem, cùm Logicam Introductionem intelligeret, sic Euclides Opus suum* Στοιχείων *sive Elementorum Doctrinam, vel* Στοιχείων βιβλία *sive Elementorum Libros inscripsit, cùm signare vellet Geometrica; ideóque ab his* Στοιχείων *sive Elementorum Libris* Στοιχειώτης *sive Elementorum Scriptor vocatur Proclo. Constant hæc Elementa Libris quindecim; nisi quòd de duobus postremis res non sit ita aperta. Plerique enim eos non Euclidis putant, sed Commentarios* (2) *HYPSICLIS ALEXANDRINI; alij & ipsos Libros Hypsicli tribuunt. Sanè in Græcâ editione decimus quartus Liber Præfationem habet propriam, quam nec primus habet Euclidis; non vano argumento, Libros duos ultimos alterius esse, quàm Euclidis. Partes hujus Operis propriè sunt* (3) *duæ:* Ἐμπεδοθεωρία *sive Planorum doctrina, &* Στερεομετρία *sive Solidorum contemplatio. Sed Stereometria intelligi nequit sine notitiâ linearum* συμμέτρων *sive paris mensuræ,*

(1) *Extant in Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi* Euclidis Elementorum Geometricorum Libri tredecim priores, *ex traditione doctissimi Nasiridini Tusini, etiam Arabicè impressi Romæ in Typographiâ Mediceâ A. 1594 in folio.*

(2) *Hinc etiam in vetustissimo ac præstantissimo illo, de quo in præsens agitur, Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ Codice manuscripto* Liber Elementorum decimus quartus *inscribitur atque incipit hoc modo:* Εὐκλείδου ιδʹ. ΥΨΙΚΛΕΟΥΣ τὰ εἰς Εὐκλείδην ἀναφερόμενα. Βασιλείδης ὁ Τύριος, ὦ Πρώταρχε, *&c.* (3) *Proclus in primum Librum Euclidis pag.* 11.

ſuræ, & ἀσυμμέτρων ſive imparis menſuræ; nec hanc ſcire poſſumus, niſi notitiam habeamus numerorum. Quare Euclides Elementa ſua Geometrica commodè in quatuor diſpeſcuit partes. Prima eſt Ἐμπεδοθεωρία *ſive Planorum doctrina, quæ ſex Libris continetur: quorum quatuor primis agitur de Planis abſolutè, duobus autem proximis comparatè, ſive, de Proportionibus; in genere quidem Libro quinto, particulatim verò Libro ſexto. Altera pars eſt de Numerorum affectionibus; nempe Liber ſeptimus, octavus, & nonus, qui Arithmeticorum vocantur. Tertia eſt de Lineis* συμμέτροις, *inter quas eſt quantitatis commenſio, &* ἀσυμμέτροις, *inter quas quantitatis commenſio non eſt; unde hæc pars Symetria dicitur, ac Libro decimo continetur. Quarta eſt Stereometria, ſive, de Solidis; quæ quinque reſiduis Libris abſolvitur. Atque hæc de Euclide & ejus Geometricis; quorum, ut Cardanus Libro XVIto de Subtilitate ait, inconcuſſa dogmatum firmitas, perfectióque adeò abſoluta, ut nullum Opus jure huic comparare audeas. Quibus fit, ut adeò veritatis lux in eo refulgeat, ut ſoli hi in arduis quæſtionibus videantur poſſe à vero falſum diſcernere, qui Euclidem habent familiarem.*

Secundò, & quidem à fol. 254 pag. 2 uſque ad fol. 271 pag. 2, *Euclidis Optica, in Theoremata ſeptuaginta unum diviſa, & neceſſarijs Diagrammatibus, atque anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus illuſtrata*; quorum titulus & principium eſt: Εὐκλείδου Ὀπτικοὶ ὅροι. Ὑποκείσθω τὰς ἀπὸ τοῦ ὄμματος ἐξαγομένας εὐθείας φέρεσθαι διάστημα μεγεθῶν μεγάλων, καὶ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν ὄψεων περιεχόμενον σχῆμα εἶναι κῶνον, &c; finis autem: ὁμοίως γὰρ δείξομεν συμβαίνοντα καθάπερ καὶ ἐν τοῖς κύκλοις. Edidit hæc *Euclidis Optica Joañes Pena* Pariſijs typis Dionyſij Duvallij A. 1604 in quarto, ſed tantùm *latinè*; potéſtque ea editio beneficio hujus vetuſtiſſimi ac præſtantiſſimi Codicis manuſcripti Cæſarei non mediocriter meliorari.

Tertiò, & quidem à fol. 271 pag. 2 uſque ad fol. 282 pag. 2, *Euclidis Phænomena cum Diagrammatibus eo pertinentibus, & anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus*; quorum titulus & principium: Εὐκλείδου Φαινόμενα. Ἐπειδὴ ὁρᾶται τὰ ἀπλανῆ ἄστρα ἀεὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἀνατέλλοντα, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον δυόμενα, &c.

Quartò, & quidem à fol. 283 pag. 1 uſque ad fol. 292 pag. 2, *Euclidis Lemmata varia*, quorum *primum* inſcribitur atque incipit hoc modo: Λῆμμα, ὅπερ λείπει εἰς τὸ ιβ′ θεώρημα. Πρῶτον τόδε ἔστω τρίγωνον ἰσόπλευρον τὸ αβγ· &c.

CIV.

CIV.

Centesimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs quindecim, & ad *Joannem Sambucum* olim pertinuit. Continentur eo *Procli Lycij*, Philosophi Platonici celeberrimi, per excellentiam Διαδόχου Πλατωνικοῦ sive *Successoris Platonici* cognominati, *Commentariorum in primum Elementorum Euclidis Librum Liber tertius*, qui sine ullâ inscriptione incipit his verbis: Τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν τριχῆ διῃρημένων εἴς τε ὑποθέσεις, καὶ αἰτήματα, καὶ ἀξιώματα, τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα τούτων διαφορὰν &c. Plura de ejusdem *Procli* Libris quatuor Commentariorum in *Euclidis* Elementorum Librum primum vide suprà pag. 14 in recensione Codicis VIImi, num. 2.

(1) *Fuit & olim extra numerum.*

CV.

Centesimus quintus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, constátq; folijs *octoginta*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit & olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 74 pag. 1 (3) *Joannis Pediasimi, Primæ Justinianæ ac totius Bulgariæ Chartophylacis, sive, Custodis Sigilli Patriarchalis, Synopsis Geometrica, seu potiùs Geodætica, de dimensione & partitione terræ;* cujus titulus & principium: Γεωμετρία. Τοῦ σοφωτάτου Χαρτοφύλακος Βουλγαρίας κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου Σύνοψις περὶ μετρήσεως καὶ μερισμοῦ γῆς. Πολλοὶ τῶν ἀμυήτων γεωμετρίαν μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν τοῦ Εὐκλείδου τῶν θεωρημάτων στοιχείωσιν, καὶ εἴ τι τοιοῦτο θεώρημα γεωμέτρικον μαθηματικὸν, γεωδαισίαν δὲ τὴν τῆς γῆς καταμέτρησιν, παντάπασι τῆς ἀληθείας ἀποσφαλέντες· οὗ χάριν &c. Meminit hujus Opusculi *Joannes Jacobus Frisius* in Bibliothecâ Universali Gesnerianâ, à se auctâ, his verbis: *Joannis, Chartophylacis τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς & totius Bulgariæ, cognomento Pediasimi, Liber græcus de Nuptijs exstat Romæ in Vaticanâ Bibliothecâ. Synopsis de mensione & partitione terræ servatur alicubi in Italiâ. Privatæ quædam Enarrationes in Cleomedis locos aliquot obscuriores exstant Bononiæ in Bibliothecâ S. Salvatoris & Venetijs ad S. Antonium. Ibidem habetur Liber ejus de laboribus Herculis. Ejusdem Compendium Geometriæ exstat in Bibliothecâ Regiâ. Liber de dimensione terræ græcè servatur in Augustanâ Bibliothecâ.* Hæc *Frisius*; sed more suo minùs accuratè. *Compendium* enim *Geometriæ*, & *Liber de dimensione terræ*, quæ ille perperàm duo diversa Opuscula esse existimat, re verâ unus atque idem Liber sunt; ut manifestè apparet

(3) *Ejusdem mentionem vide etiam suprà pag. 55 in recensione Codicis XXImi, num. 2.*

ex præsenti Codice manuscripto *Cæsareo*, quippe in quo is Γεωμετρία, simul, & Σύνοψις περὶ μετρήσεως καὶ μερισμοῦ γῆς inscribitur. Hoc enim necessariò monendum esse duxi propter Virum doctissimum, *Gerardum Joannem Vossium*, qui *Frisij* autoritate deceptus, Capite quinquagesimo quarto eruditissimi atque utilissimi Operis de Scientijs Mathematicis, pag. 330, eundem errorem inseruit his verbis: *Ijsdem temporibus, (nempe* (1) *anno Christi CIↃ CCCL) vel proximis, vixit Joannes Pediasimus, Primæ Justinianæ, ac totius Bulgariæ, Patriarchalis Sigilli Custodis, qui Græcis* Χαρτοφύλαξ *vocatur, Geometriæ Compendium reliquit; Item Librum de dimensione. Prior Liber asservatur in Bibliothecâ Regis Christianissimi; alter in illâ Augustæ Vindelicorum.* Hucusque *Vossius.* Quod superest, etiam hoc obiter addo, ipsum *Joannem Pediasimum* in jam memorati Opusculi principio expressè testari, se in eo conscribendo *Heronem Juniorem* præcipuè sequi, ejusque *Librum de Geodæsiâ* partim abbreviare, partim supplere. Ipsa ejus verba sunt hæc: Ὁ γὰρ τῆς μετρήσεως ταύτης ἡγησάμενος ἭΡΩΝ σοφῶς ἅμα καὶ σαφῶς περὶ τούτων διδάσκει· ὅθεν ὁρμώμενος, συνοψίσω σοι τὸν περὶ τούτων λόγον, εἴ τι που καὶ παραλελειμμένον ἐκείνῳ ἐστι, συντόμως ἀναπληρῶν. καὶ γὰρ &c.

(1) Vide idem illud Vossij Opus Capite 18, § 6, pag. 78. Nam pag. 330 legitur tantùm anno CIↃ CCC.

Secundò, & quidem à fol. 75 pag. 1 usque ad fol. 80 pag. 2, *Heronis Junioris*, qui, (2) ut à *Josepho Blancano* in Chronologiâ Mathematicorum rectè demonstratum est, anno Christi 623 sub *Imp. Heraclio* floruit, *Introductio in Geodæsiam*, cujus *Proœmium* inscribitur, atque incipit his verbis: Εἰσαγωγὴ Ἥρωνος. Ἡ πρώτη γεωμετρία, καθὼς ἡμᾶς ὁ παλαιὸς διδάσκει λόγος, τὰ περὶ τὴν γεωμετρίαν καὶ διανομὰς κατησχολεῖτο, ὅθεν καὶ γεωμετρία ἐκλήθη· ἡ γὰρ τῆς μετρήσεως ἐπίνοια παρ᾽ Αἰγυπτίοις εὑρέθη διὰ τὴν τοῦ Νείλου ἀνάβασιν. πολλὰ γὰρ φανερὰ ὄντα χωρία πρὸ τῆς ἀναβάσεως, τῇ ἀναβάσει ἀφανῆ ποιεῖ. πολλὰ δὲ &c; desinit autem: εἰς οὖν τὸν περὶ μετρήσεως λόγον, ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰδέναι τὴν τῶν μέτρων ἰδέαν, πρὸς ὃ βούλεταί τις ἀναμετρεῖν, καὶ ἑκάστου σχήματος τὸ εἶδος, καὶ πῶς δεῖ ἀναμετρεῖν. ὑποδείξομεν δὲ πρῶτον τὴν τῶν μέτρων ἰδέαν. Hinc sequitur ipsius Introductionis principium hoc modo: Περὶ εὐθυμετρικῶν. Εὐθυμετρικὸν μὲν οὖν ἐστὶ, πᾶν τὸ κατὰ μῆκος μόνον μετρούμενον, ὥσπερ &c. Eadem *Introductio Geodætica*, sed aliquantùm abbreviata & interpolata, exstat etiam suprà in Codice XLVIImo, num. 13; & utrobique prorsùs diversa est ab ejusdem *Heronis Libro de Geodæsiâ*, ad usum rei militaris accommodatâ, quem *Franciscus Barocius*, Patricius Venetus, latinitate donavit, & Figuris

(2) Vide Vossium de Scientijs Mathemat. cap. 27 § 8, & cap. 48 § 8 & 20.

Figuris ac Scholijs illustratum, Venetijs apud Franciscum Franciscium Senensem A. 1572, sed tantùm *latinè*, in quarto edidit, tanquam Appendicem alterius *Libri* ejusdem *Heronis Junioris de Machinis Bellicis*, qui ab antiqui *Heronis Alexandrini Belopœeticis* sive *Telifactivis* planè diversus est. *Proœmium Libri de Geodæsiâ*, à *Barocio* editi, secundùm latinam ipsius versionem incipit his verbis: *Quoniam autem non licet obsidere volentibus à longè murorum altitudines ac spatiorum intervalla, nec non fluviorum latitudines in mensuratione supputare, sed exercitatos linearum peritiâ, Dioptricâque facultatis cognitione considerationem facere, ad hoc ut* &c. Circa finem autem Propositionis decimæ sive ultimæ ejusdem Libri testatur ipse *Hero* expressè, (1) *stellas fixas à Ptolemæi Alexandrini tempore usque ad suam ætatem progressas esse gradibus septem; quæ res, ex sententiâ Albategni, requirit annos quadringentos sexaginta. Atqui Ptolemæus floruit sub Imp. M. Aurelio Antonino, qui imperare cœpit A. C. 163. His igitur annis si addamus numerum superiorem, exsurget annus Christi sexcentesimus vigesimus tertius; cujus die quinto Octobris cœpit annus Imperij Heraclij decimus quintus.* Quamobrem haud mirum est, inter alios antiquos *Scriptores Mechanicos*, quorum in *Proœmio Libri de Machinis Bellicis Hero* iste *Junior* meminit, etiam ab eo citari *Anthemium* illum, qui sub *Imp. Justiniano* omnium Architectorum, quibus is in ædificandâ Magnâ Ecclesiâ Constantinopolitanâ S. Sophiæ usus est, præcipuus fuit atque excellentissimus; ut paulo pòst accuratiùs & prolixiùs indicabitur.

(1) *Retinui hîc consultò ipsa doctissimi Vossij verba, quæ, ut suprà jam indicavi, extant in Opere de Scientijs Mathematicis cap. 48 § 20.*

CVI.

Centesimus sextus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *ducentis tribus*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 49 pag. 2, *Nicomachi Geraseni, Philosophi Pythagorei, Introductio Arithmetica*, quæ sine ullâ Inscriptione incipit his verbis: Οἱ παλαιοὶ καὶ πρῶτοι μεθοδεύσαντες ἐπιστήμην, κατάρξαντος Πυθαγόρου, &c. Plura de eâdem vide suprà pag. 94 in recensione Codicis LImi, num. 3.

Secundò, & quidem à fol. 50 pag. 1 usque ad fol. 203 pag. 2, *Euclidis Elementorum Geometricorum Libri decem priores*; de quibus vide plura suprà pag. 60 & 61 in recensione Codicis XXVti, num. 7, & pag. 184, 185 & 186 in recensione Codicis CIIItij, num. 1.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus secundus.*

CVII.

Centesimus septimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *sexaginta novem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo (2) *Joannis Philoponi Expositio in Nicomachi Geraseni Libros duos Introductionis Arithmeticæ*; quæ quatenus ad Librum *primum* pertinet, sine ullo Autoris nomine, inscribitur atque incipit his verbis: Ἐξήγησις τοῦ Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ πρῶτον. Ἐπεὶ ἡ ψυχὴ διπλᾶς ἔχει τὰς ἐνεργείας, τὰς μὲν ζωτικάς καὶ ὀρεκτικὰς, τὰς δὲ νοερὰς, &c; quatenus autem ad secundum: Ἀρχὴ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ δευτέρου, Ἐνταῦθα μέλλει δεῖξαι, ὅτι ἡ ἰσότης &c. In fine demùm expositionis hujus Libri secundi legitur hæc subscriptio:

ΝΙΚΟΜΆΧΟΙΟ ΓΕΡΑΣΗΝΟΥ, ὃς ἔλω Πυθαγορείων,
Ἧδ' Ἀριθμητικῆς ἑρμηνεία μέγ' ἀείσῃ.
Γράψε δέ μιν πυξίδα μακάρτατος ἀρχιθύτης
ἈΡΣΕΝΙΟΣ θεουδὴς ὀλβιόδωρος Περγάμου
Ἔρωτ' ἠδὲ πόθῳ σοφίης, ὃς καὶ δὴ κάμεν
Εὐσεβείης οὕνεκα παθὼν ἄλγεα πολλά.

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus trigesimus octavus.

(2) Vide R. P. Philippi Labbei S. I. Novam Bibliothecam Manuscriptorum Librorum pag. 118.

CVIII.

Centesimus octavus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & elegans in *folio*, constátqne folijs *centum quinquaginta novem*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus Constantinopoli. Continetur eo à folij 15 pag. 1 usque ad fol. 126 pag. 1, *anonymi cujusdam Autoris Arithmetica, divisa in Capita ducenta quadraginta duo*, quorum *primum*, quod est Procemium, inscribitur atque incipit his verbis: Προοίμιον α. Ἡ τῆς ἀριθμητικῆς μεθοδός τε καὶ μεταχείρισις δύο κανόνας περιεκτικοὺς ἔχει, &c; *secundum* autem: Περὶ τῶν δέκα σημείων, δι' ὧν πᾶς ψῆφος γίνεται· β'. Δεῖ τοῦτο πρῶτον γινώσκειν, ὅτι αὕτη ἡ μέθοδός τε καὶ μεταχείρισις δέκα ψήφων μόνον σημεῖα χρᾶται, &c; *ultimum* denique: Περὶ τοῦ πῶς ἔστι εἰδέναι καὶ ἑτέρου παντὸς ἀριθμοῦ ῥίζαν διὰ τῆς ὁμοίας μεταχειρίσεως τῶν δύο ἀριθμῶν τῶν ἐχόντων ῥίζας ἀκεραίας· σμβ'. Εἴρηται, πῶς ἔστι εἰδέναι προχείρως ῥίζας ἀριθμῶν τῶν ἐλλειπῶς καὶ ὑπερβετικῶς ὄντων &c. Cæterùm præter jam memorata *Capita ducenta quadraginta duo*, exstant in eodem

(3) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus tertius.

dem Codice tùm in principio à fol. 1 pag. 2 usque ad fol. 14 pag. 1, tùm in fine à fol. 143 pag. 2 usque ad fol. 159 pag. 2, etiam alia quædam ejusdem scripturæ ac styli *Capita Arithmetices varia*, sed nullis numeris notata; quorum *primum* inscribitur atque incipit his verbis: Περὶ τοῦ πῶς ἔστι εἰδέναι τοὺς κατὰ τὸν Νικόμαχον τελείως ὄντας ἀριθμούς. Κατὰ τὸν Νικόμαχον τέλειος ἀριθμός ἐστι, οὗ τὰ μόρια ληφθέντα, καὶ αὖθις συντεθέντα, ἀπογεννῶσι τὸν αὐτόν, ὡς ὁ ϛ καὶ ὁ κη· &c. His insuper à fol. 126 pag. 2 usque ad fol. 140 pag. 1, intermixtæ sunt aliæ aliquot *Observationes Arithmeticæ miscellaneæ*.

CIX.

Centesimus nonus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, constátque folijs *triginta tribus*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 23 pag. 1, *Anthemij Tralliani*, Mechanici celeberrimi, qui sub *Imp. Justiniano I^mo^* sive *Magno* floruit, *Liber de admirabilibus Machinis per Specula ustoria*, hactenùs, quod ego sciam, nondum editus; cujus titulus & principium: Ἀνθεμίου περὶ παραδόξων μηχανημάτων. Δεῖ ἐν τῷ δοθέντι τόπῳ κατασκευάσαι ἀκτῖνα ἡλιακὴν ἀμετακίνητον &c. Meminit hujus *Anthemij* cum singulari laude *Agathias* libro quinto de Imperio & rebus gestis Justiniani Imperatoris, pag. 149, 150, 151 & 152 editionis Regiæ Parisinæ græco-latinæ in Corpore Historiæ Byzantinæ in folio, utpote ubi illum non solùm appellat ἄριστον ἐν τοῖς τῶν μηχανοποιῶν εὑρήμασι, καὶ εἰς ἄκρον ἥκοντα τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, hoc est, *præstantissimum in inventionibus Mechanicis, & in Mathematicâ scientiâ eximium*, verùm etiam prolixè refert, quomodo is, cum maximâ insciorum admiratione & summo metu ac terrore, *terræmotum*, & *fulgura* & *tonitrua* ingeniosissimis machinationibus suis exactissimè imitatus sit. Idem *Anthemius* omnium Architectorum, quibus *Imp. Justinianus* in ædificandâ Magnâ Ecclesiâ Constantinopolitanâ *S. Sophiæ* usus est, præcipuus fuit atque excellentissimus, ut testatur *Procopius Cæsariensis* (2) Libri primi de Ædificijs Justinianeis capite primo his verbis: Ὁ μὲν οὖν Βασιλεὺς ἀφροντιστήσας χρημάτων ἁπάντων, ἐς τὴν οἰκοδομὴν σπουδῇ ἵετο, καὶ τοὺς τεχνίτας ἐκ πάσης γῆς ἤγειρεν ἅπαντας. ἈΝΘΕΜΙΟΣ δὲ ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΣ, ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ ΜΗΧΑΝΙΚΗ͂ λογιώτατος οὐ τῶν κατ' αὐτὸν μόνον ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτοῦ προγεγενημένων πολλῷ, τῇ Βασι-

(1) Fuit olim extra numerum.

(2) Vide etiam ibidem Lib. 1 cap. 3.

λέως

λέως ὑπούργει σπουδῇ, τοῖς τεκταινομένοις τὰ ἔργα ῥυθμίζων, τῶν τε γλυπτομένων προδιασκευάζων ἰνδάλματα. Hoc est: *Imperator igitur, nullâ sumptuum habitâ ratione, ad ædificationem incubuit, atque artifices coegit ex toto Orbe; inter quos ANTHEMIVS TRALLIANVS, Mechanicorum omnium non solùm sui, verùm etiam multo superioris ævi facilè princeps, illius studio præcipuè deserviebat, intentus digerendo fabris operi, agendorúmque imaginibus præformandis.* Item *Paulus Silentiarius* in (1) Descriptione ejusdem Magnæ Ecclesiæ, pereleganti Carmine heroico compositâ, à Partis primæ versu 134 usque ad versum 140 hoc modo:

(1) *Edidit eam* græcè & latinè *cum subjuncto eruditissimo Commentario suo Nobilissimus atque doctissimus Dominus* Carolus du Fresne *in* Corpore *Historiæ Byzantinæ Parisiensi A.*1670 *in folio cum* Joannis Cinnami *Historiâ de rebus gestis Imperatorum Joannis & Manuelis Commenorum.*

\- - - - - - Ἐπευφήμησε δὲ τέχνην,
Καὶ νόον ἈΝΘΕΜΊΟΙΟ, κεκασμένον ἔμφρονι βουλῇ.
Κεῖνος ἀνὴρ τὰ πρῶτα θεμείλια πήξατο νηοῦ,
Εὐκαμάτων βουλῇσιν ὑποδρήσσων Βασιλήων·
Δεινὸς ἀνὴρ καὶ κέντρον ἑλεῖν, καὶ σχῆμα χαράξαι,
Ὃς τοίχοις ἀνένηκε τόσον σθένος, ὅσσον ἐρίζειν
Δαίμονος ἀντιβίοιο βαρυτλήτοισιν ἐρωαῖς.

Hoc est, secundùm editionem latinam prosaicam Du-Fresnianam: *Laudavit verò Imperator Justinianus artem, & prudenti instructam consilio mentem ANTHEMII. Vir ille primùm jecerat Templi fundamenta, laboriosorum Imperatorum obsecutus mandatis; vir admodùm industrius in eligendo centro, & in formis ædificiorum delineandis: qui muris tantum tribuit firmitatis, quantum satis erat, ut cum contrarij & obnitentis dæmonis intolerando impetu contendere possent.* Hæc *Paulus Silentiarius:* qui etiam in secundâ ejusdem Poematis Parte, versu 135, eundem *Anthemium* ob varias ab eo excogitatas admirandas Machinas appositissimè cognominat Πολυμήχανον; quemadmodum eundem *Joannes Tzetzes* in Opere Variarum Historiarum, Chiliadis secundæ versu 151, ob suprà memoratum Librum Περὶ παραδόξων μηχανημάτων, sive, *de admirandis Machinis*, appellat Παραδοξογράφον. Ipsa *Tzetzæ* verba, quibus ibi narrationem suam de *Archimedis Syracusani* interitu claudit, sunt hæc:

Ὁ Δίων καὶ Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν·
Καὶ σὺν αὐτοῖς δὲ μέμνηνται πολλοὶ τοῦ Ἀρχιμήδους·
ἈΝΘΕΜΙΟΣ μὲν πρώτιστον Ὁ ΠΑΡΑΔΟΞΟΓΡΆΦΟΣ,
Ἥρων, καὶ Φίλων, (2) πάππος τε καὶ παῖς, μηχανογράφος·

(2) *Lege:* Πάππος τε καὶ παῖς μηχανογράφος.

Ἐξ

Ἐξ ὧνπερ ἀνεγνώκειμεν κατοπτρικὰς ἐξάψεις,
Καὶ πᾶσαν ἄλλην μάθησιν τῶν μηχανικωτάτων,
Βαρυολκὴν, Πνευματικὴν, τὰς Ὑδροσκοπικάς τε,
Κἀκ τούτου δὲ τοῦ γέροντος τῶν βίβλων Ἀρχιμήδους.

Hoc est, *Paulo Lacisio Veronensi* ad verbum interprete:

Dion atque Diodorus scribunt hanc historiam;
Et cum ipsis verò multi meminerunt Archimedis:
ANTHEMIUS quidem in primis, QUI PARADOXA SCRIPSIT,
Heron, & Philon, (1) avusque & filius machinarum scriptor;
Ex quibus legimus & speculares incensiones,
Omnémque aliam disciplinam rerum præcipuè ad machinas spectantium,
Ponderum tractricem, Spiritalem, aquarúmque specimina,
Idque ex senis hujusce libris Archimedis.

(1) Lege: Pappúsque & omnis alius machinarum scriptor.

Hæc *Tzetzes*. Ubi quidem versus ille, in quo *Anthemij* mentio fit, benè se habet; proximè autem sequens gravi & inveterato laborat mendo, & corrigendus est hoc modo:

Ἥρων, καὶ Φίλων, ΠΆΠΠΟΣ τε καὶ ΠΑ͂Σ μηχανογράφος.

Hoc est:

Hero, & (2) Philo, PAPPUSque, & OMNIS alius machinarum scriptor.

(2) Nempe Byzantius ille, quem Vitruvius in Præfatione Libri septimi refert scripsisse de Ædium sacrarum symmetrijs, & de armamentario quod fuerat in Piræi portu.

Intelligitur enim hîc *Pappus Alexandrinus*, Mathematicus celeberrimus, qui *octo Mathematicarum Collectionum Libros* reliquit, inter quos *octavus* est *Mechanicus*; in cujus Procœmio & *Archimedis Syracusani* & *Heronis Alexandrini*, tanquam eorum, ex quibus ipse sua hauserit, aliquoties honorifica fit mentio. Quod superest, ut ad *Anthemium* revertar, meminit ejusdem etiam *Hero Junior*, qui, ut suprà (3) jam indicavi, sub *Imp. Heraclio* floruit, in *Procœmio Libri de Machinis Bellicis* secundùm *Francisci Barocij* versionem latinam hoc modo: *Quæcunque autem à reliquis sparsim collegimus, cognitu ad verámque intelligentiam captu facilia, communis sententiæ pronunciata secundùm ANTHEMIUM existentia, quæque solo problemate ac solâ configuratione percipi possunt, cùm nullâ doctrinâ vel interpretatione indigeant, dictionum proprietate sermonisque simplicitate à nobis ipsâ quoque in majorem facilitatem transmutata, ita ut à quibuscunque fabricari construique facilè possint, ijs, quæ ab APOLLODORO inventa fuerant, cùm contexerimus atque unà cum figuris exactè designaverimus, in ordinem redegimus, quandoquidem* cogno-

(3) Vide suprà pag. 188.

cognovimus, quòd sola etiam configuratio benè designata potest id, quod circa constructionem obscurum est & inexplicabile, perspicuum efficere. Hucusque *Hero Junior.*

Secundò, & quidem à fol. 24 pag. 1 usque ad fol. 33 pag. 1, *Claudij Ancantheri Versio latina suprà memorati Libri Anthemij de admirabilibus Machinis, sed imperfecta;* quam composuit rogatu Viri Perillustris, Domini *Jacobi Curtij*, S. Cæsareæ Majestatis Consiliarij Initimi & Procancellarij Aulici, cui illam peculiari *Epistolâ*, *Pragæ* sine anno ac die datâ, dedicat. Fuit *Ancantherus* ille professione *Medicus*, ideóque in nonnullis Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ libris, qui ad illum olim pertinuerunt, propriâ ipsius manu scriptum legitur: Κλαυδίȣ Ἀγκανθήρȣ τȣ̃ Ἰατροσοφίςȣ κτῆμα. Notabilis autem inter eos libros præcipuè est editio *Alexandræ* sive *Cassandræ Lycophronis* cum Commentario græco *Isacij Tzetzæ* & Syntagmatis græco-latini *Variarum Historiarum Joannis Tzetzæ* versibus politicis, Basileæ typis Joannis Oporini A. 1546 in folio impressa, utpote in quâ ille passim ad marginem multa eruditè annotavit.

CX.

Centesimus decimus(1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, constátque folijs *nonaginta sex*, & primùm quidem ad (2) *Joannem Alexandrum Brassicanum*, posteà autem ad *Sebastianum Tengnagelium*, ut ambo solitis propriarum manuum inscriptionibus testantur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 30 pag. 1, *Heronis Alexandrini*, qui seculo ante Christum secundo sub *Ptolemæo Euergete II* floruit, *Spiritalium Machinarum Libri duo cum elegantissimis Figuris*, quorum *primus*, in *viginti quatuor Theoremata* divisus, inscribitur atque incipit his verbis: Τύχῃ ἀγαθῇ. Ἥρωνος Ἀλεξανδρέως Πνευματικῶν πρῶτον. Τῆς πνευματικῆς πραγματείας σπουδῆς ἠξιωμένης πρὸς τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τε καὶ μηχανικῶν, &c; desinit autem: ὡς ἂν βιαιοτέρα καὶ συνεχεστέρα ἡ ἐπιστροφὴ γίνηται. *Secundus* autem, in *triginta Theoremata* divisus inscribitur atque incipit hoc modo: Ἥρωνος Ἀλεξανδρέως Πνευματικῶν δεύτερον. Ἀγγείου κατασκευὴ τȣ̃ λεγομένου δικαιομέτρου· τούτου δὲ πληρωθέντος ὑγροῦ, &c; desinit autem: ὅταν δὲ βουλώμεθα ῥέειν, πάλιν ἐκκρεμάσομεν τὸ βάρος. Vide *Spiritalium Heronis Versionem latinam Federici Commandini Vrbinatis*, unico Libro, in Theoremata septuaginta sex diviso, comprehen-

(1) *Fuit is olim extra numerum.*
(2) *Vide Lib. I. horū Commentar. cap. 7. pag. 539 & 540. ubi eadem illa exhibentur Insignia gentilitia, quæ etiam in præsenti hoc exstant Codice.*

prehenſam, & primùm à *Valerio Spaciolo* publicatam Vrbini A. 1575 in quarto; ut & *Verſionem* eorundem *Spiritalium Italicam Joannis Baptiſtæ Aleotti de Argenta*, editam Ferrariæ typis Victorij Baldini A. 1589 in quarto; nec non alteram *Verſionem Italicam Alexandri Giorgi Vrbinatis cum Annotationibus*, impreſſam Vrbini apud Bartholomæum & Simonem Raguſios fratres A. 1592 in quarto. Conſule inſuper *Heronis Vitam*, à *Bernardino Baldo Vrbinate*, Guaſtallæ Abbate, *latinè* conſcriptam, & ejuſdem *Heronis Senioris Belopœeticis*, ab eodem *Baldo græcè* & *latinè* editis, & Auguſtæ Vindelicorum typis Davidis Franci A. 1616 in quarto impreſſis, ſubjunctam; in cujus fine rectè ſcribit *Heronem* hunc *Seniorem floruiſſe circa Olympiadem centeſimam ſexageſimam quintam, hoc eſt, anno ante Æram Chriſtianam vulgarem centeſimo vigeſimo, ita ut Archimede ſeculo ferè integro fuerit junior.*

Secundò, & quidem à fol. 31 pag. 1 uſque ad fol. 59 pag. 1, ejuſdem *Heronis Alexandrini Dioptrica*, cujus titulus & principium: Ἥρωνος Ἀλεξανδρέως περὶ Διόπτρας. Τῆς διοπτρικῆς πραγματείας πολλὰς καὶ ἀναγκαίας παρεχομένης χρείας, καὶ πολλῶν περὶ αὐτῆς λελεχότων, ἀναγκαῖον νομίζω, τά τε ὑπὸ τῶν πρὸ ἐμοῦ παραλειφθέντα, καὶ, ὡς προείρηται, χρείας παρέχοντα, γραφῆς ἀξιῶσαι, τὰ δὲ δυσχερῶς εἰρημένα εἰς εὐχέρειαν μεταγαγεῖν, τὰ δὲ ψευδῶς εἰρημένα εἰς διόρθωσιν προάξαι. οὐχ ἡγοῦμαι δὲ ἀναγκαῖον εἶναι τά τε ἡμαρτημένα καὶ δυσχερῶς ἐκτεθειμένα ἢ διημαρτημένα ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν νῦν ἐς μέσον φέρειν· ἔξεστιν γὰρ τοῖς βουλομένοις ἐντυγχάνουσι κρίνειν τὴν διαφοράν. ἔτι δὲ καὶ ὅσοι &c; finis autem: δηλώσει τὸ καθ' ἕκαστον κίνημα τῆς κινήσεως.

Tertiò, & quidem à fol. 59 pag. 1 uſq; ad fol. 61 pag. 2, ejuſdem *Heronis Alexandrini Manuballiſtræ conſtructio & ſymmetria*; cujus titulus & principium: Ἥρωνος Ἀλεξανδρέως Χειροβαλλίστρας κατασκευὴ καὶ συμμετρία. Γεγονέτωσαν κανόνες δύο πελεκινωτοὶ &c; finis autem: ὕψος δὲ ἐχούσας δακτύλου τὸ ἥμισυ. Edidit hoc *Heronis* Fragmentum *Bernardinus Baldus Vrbinas* cum ſuprà memoratis ejuſdem *Heronis Belopœeticis* pag. 64, 65, 66; ſed tantùm græcè.

Quartò, & quidem à fol. 61 pag. 2 uſque ad fol. 63 pag. 1, ejuſdem *Heronis Alexandrini Fragmenta duo de Campeſtribus & Camario*, Machinis bellicis ita dictis; quorum *primum* incipit his verbis: Κατασκευάσθωσαν δὲ καὶ τὰ καλούμενα Καμβέστρια τρόπῳ τοιῷδε. ποιήσαντες

(1) *Apud Baldum legitur δακτύλους ἑξακόσιοι.* (2) *Apud Baldum legitur μικρῶν πλείων.* σαντες γὰρ σιδηροῦς κανόνας τέσσαρας, μῆκος ἔχοντας ἑκάτερον (1) δακτύλους ις', πλάτος δὲ δακτύλου διμοίρου (2) μικροῦ πλείω, &c; alterum autem: Γέγονε δὲ τὸ καλούμενον Καμάριον τῷ σχήματι, οἷον ὑπογέγραπται τὸ α β γ δ ε ζ η, &c. Edidit quidem etiam hæc *Heronis* Fragmenta *græcè Bernardinus Baldus* cum suprà memoratis *Belopœeticis*, sed non mediocriter diversè.

Quintò, & quidem à fol. 64 pag. 1 usque ad fol. 77 pag. 1, ejusdem *Heronis Alexandrini Belopœetica sive Telifactiva*; quorum titulus & principium: Ἥρωνος Ἀλεξανδρέως (3) Βελοποιητικά. Τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς τὸ μέγιστον καὶ ἀναγκαιότατον μέρος ὑπάρχει τὸ περὶ ἀταραξίας, περὶ ἧς πλεῖσταί τε ὑπῆρξαν ζητήσεις &c; finis autem: δύο μέσαι ἀνάλογοι εἰσὶν αἱ α ζ γ η. Edidit quidem hunc *Heronis* Librum *græcè* & *latinè* cum subjunctis *Scholijs* suis suprà memoratus *Bernardinus Baldus Vrbinas*, sed ita, ut ea editio beneficio hujus, & aliorum *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* Codicum manuscriptorum, valdè possit meliorari.

(3) *Apud Baldum græcè legitur Βελοποιικα, & latinè Belopœeca.*

Sextò, & quidem à fol. 78 pag. 1 usque ad fol. 94 pag. 2, *Georgij Gemisti Plethonis Methodus Astronomica, cum subjunctis Canonibus eò pertinentibus, & introductione in Genethliologiam, sive, Artem Astrologicam erigendi Themata genethliaca. Methodus* illa *Astronomica* inscribitur atque incipit his verbis: Γεωργίου Φιλοσόφου τοῦ Γεμιστοῦ μέθοδος εὑρέσεως ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ τῆς τῶν ἀστέρων ἐποχῆς ἀπὸ κανόνων, οὓς αὐτὸς συνεστήσατο. Νυχθήμερον ἐστιν, ἡλίου μία περὶ γῆν περιφορὰ καὶ ἡμέρα &c; *Introductio* autem *in Genethliologiam*: Περὶ ἐκθέσεως τοῦ θεματίου. Τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου εἰς ιβ' ἴσα διῃρημένου τμήματα, &c.

Septimò, & quidem fol. 95 & 96, ejusdem *Georgij Gemisti Plethonis Canon Chronologicus à Nabonassaro usque ad suam ætatem*. Est autem is ibi imperfectus, & pertingit tantùm usque ad *Imp. Michaelem Palæologum Imum* sive *Seniorem*, qui cœpit imperare Calendis Januarij A. 1260, & A. 1282 d. 11 Decembris obijt.

CXI.

Centesimus undecimus (4) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *trecentis septuaginta uno*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 17 pag. 2, *Heronis Alexan-*

(4) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos ducentesimus trigesimus nonus,*

Alexandrini Βελοποιητικὰ ſive *Teliſactiva cum Figuris;* quorum principium: Τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς τὸ μέγιστον καὶ ἀναγκαιότατον μέρος ὑπάρχει τὸ περὶ ἀταραξίας &c. Plura de ijſdem vide in recenſione proximè præcedentis Codicis CXmi, num. 5.

Secundò, & quidem à fol. 18 pag. 2 uſque ad fol. 81 pag. 1, *Apollodori Poliorcetica cum Figuris Machinarum obſidionalium;* quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου Πολιορκητικά. Ἀνέγνων σου, Δέσποτα, τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολὴν, καὶ μακάριος ἐγενόμην, ὅτι &c. Meminit hujus Autoris & Operis Hero Junior in Proœmio Libri de Machinis Bellicis, ut ſuprà pag. 193 in recenſione Codicis CIXni videre eſt. Vide etiam *Iſaaci Caſauboni* initium Notarum in *Æneæ* Commentarium Poliorceticum.

Tertiò, & quidem à fol. 81 pag. 1 uſque ad fol. 104 pag. 2, *Philonis Byzantij*, qui ſeculo ante Chriſtum quarto *Demetrio Phalereo* fuit ſynchronus, *Liber de fabricâ turrium, murorum, aliarúmque munitionum, & de obſidione tùm tolerandâ, tùm faciendâ;* cujus principium: Φίλων Ἀρίστωνι χαίρειν. Πρῶτον μὲν δεῖ τοὺς οἰκοδομοῦντας πύργους, ὀρύξαντας μέχρι πέτρας, ἢ ὕδατος, ἢ τινος ἐδάφους, ἀσφαλῶς τοῦτον ἀποστερεώσαντας τὸν τόπον, &c. Meminit hujus *Philonis Vitruvius* in Præfatione Libri ſeptimi de Architecturâ, ubi illum refert ſcripſiſſe *de Ædium ſacrarum ſymmetrijs, & de armamentario, quod fuerat in Piræi portu;* & circa finem ejuſdem Præfationis ætatem ejuſdem *Philonis* indicat his verbis: *Eleuſinæ Cereris & Proſerpinæ cellam immani magnitudine Ictinus Dorico more ſine exterioribus columnis ad laxamentum uſûs ſacrificiorum pertexit. Eam autem poſteà, cùm DEMETRIVS PHALEREVS Athenis rerum potiretur, PHILO ante templum in fronte columnis conſtitutis proſtylon fecit: Ita aucto veſtibulo, laxamentum initiantibus operiſque ſummam adjecit autoritatem.* Hæc *Vitruvius*. Floruit igitur *Philo* iſte *Byzantius*, ſeu, ut apud *Vitruvium* legitur, *Byzanteus*, eo tempore, quo *Demetrius Phalereus Athenis* præfuit; nempe ab Olympiadis centeſimæ decimæ quintæ anno tertio uſque ad Olympiadis centeſimæ decimæ octavæ annum ſecundum, hoc eſt, ab anno ante Æram Chriſtianam 318 uſque ad annum ante eandem Æram 307. Vide prætereà de eodem *Philone* notabilem Variarum Hiſtoriarum *Joannis Tzetzæ* locum, quem citavi & illuſtravi ſuprà pag. 193 in recenſione Codicis CIXni, atque inſuper conſule *Iſaaci Caſauboni* Notas in ſuprà citatum *Æneæ*, vetuſtiſſimi Scriptoris, Poliorceticon, ſive, Librum de tolerandâ & repellendâ obſidione.

Quartò, & quidem à fol. 105 pag. 1 usque ad fol. 167 pag. 2, ex *Sexti Julij Africani* magno multiplicis argumenti & variæ eruditionis Opere, in *novem Libros* diviso, quod ob lectu jucundam diversarum materiarum contexturam, metaphorâ *à variegato Veneris cingulo* desumptâ, Κεστοὺς sive *Cestos* inscripserat, *Liber de Re militari*; cujus titulus generalis est: Ἰουλίου Ἀφρικανοῦ Κεστοί. Sequitur deinde *Index Capitum sexaginta octo*, in quæ totus Liber ibi divisus est. Eorum primum est Περὶ ὁπλίσεως, sive, *De Armaturâ*, ultimum autem Περὶ φυλακῶν, sive, *De Custodibus*. Finito Indice, incipit Prooemium his verbis: Κατὰ λόγον, ἢ εἱμαρμένην, ἢ τύχην αἱ τῶν πραγμάτων ἐκβάσεις, ἐπιγοναί, καὶ φθοραί. &c; & Prooemio subjungitur *Caput primum* hoc modo: Περὶ ὁπλίσεως. Καλὸν δὲ ἐν πᾶσι καὶ πολέμων εἰδέναι. πολλάκις γὰρ καὶ ἐθαύμασα τὴν αἰτίαν τῆς διαφόρου τῶν ἐνοπλίων ἀγώνων ῥοπῆς, καὶ ἐκ τούτων μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων Ἕλληνας, ὑπὸ Ἑλλήνων δὲ τοὺς Πέρσας, μηδέπω δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων Πέρσας νενικῆσθαι, ἀλλ' &c. Ex solo igitur primi hujus Capitis principio satis apparet, Librum hunc *Polemicum* sive *Militarem* esse Partem aliquam magni cujusdam Operis, in quo jam anteà de alijs diversis materijs actum fuerit. Cùm etiam eidem huic Libro, respectu usûs in re militari, multa *arcana Medica, Physica*, & *Georgica* inserta sint, ut exempli gratiâ Capite quarto & quinto *Remedia* πρὸς τομὴν πληγέντος, & πρὸς τὴν ἀπὸ σιδήρου πληγήν, Capite decimo nono Γεωργίας παράδοξα, οἴνου σκευασία, ὄξους σκευασία, ἐλαίου σκευασία, Capite vigesimo quarto *Secretum ex Neptuniani Physicis* περὶ τοῦ τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἀμετακινήτους ποιεῖν, & passim plura ejus generis alia, mamanifestè hinc atque abundè patet, verissimum esse, quod de toto *Sexti Julij Africani Cestorum Enneabiblo Eusebius Pamphili* Libro primo Chronicorum, & *Georgius Syncellus* Chronographiæ pag. 359, de Imperatoris *Alexandri Severi* temporibus agentes, referunt his verbis: Ἐμμαοῦς ἡ ἐν Παλαιστίνῃ κώμη, περὶ ἧς φέρεται ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις, Νικόπολις ἐτιμήθη καλεῖσθαι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Αὐτοκράτορος, ἈΦΡΙΚΑΝΟΥ πρεσβεύσαντος, τοῦ τὰς ἱστορίας ἐν Πενταβίβλῳ συγγραψαμένου. ἈΦΡΙΚΑΝΟΣ τὴν ἘΝΝΕΑΒΙΒΛΟΝ ΤΩΝ ΚΕΣΤΩΝ ἐπιγεγραμμένην πραγματείαν, ἸΑΤΡΙΚΩΝ, καὶ ΦΥΣΙΚΩΝ, καὶ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ, καὶ (1) ΧΥΜΙΚΩΝ περιέχουσαν δυνάμεις, Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ προσφωνεῖ.

(1) Apud Georgium Syncellum legitur Χυμευτικῶν.

Hoc

Hoc eſt: *Emmaus Palæſtinæ Vicus, cujus in Sacris Evangelijs fit mentio, ab Imp. Alexandro Severo dignata fuit appellari Nicopolis, AFRICANO legationem gerente, qui Hiſtorias ab Orbe condito uſque ad ſuam ætatem quinque Libris conſcripſit. Eidem Imp. Alexandro dedicavit AFRICANVS etiam Opus illud NOVEM LIBRORVM de variarum rerum Medicarum, Phyſicarum, Ruſticarum, & Chymicarum potentijs, quod inſcripſit CESTORVM.* Hæc uno ore *Euſebius Pamphili* & *Georgius Syncellus*. Meminit quoque ejuſdem Operis idem *Euſebius* Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 6 cap. 31 his verbis: Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ἈΦΡΙΚΑΝΟΣ ὁ τῶν ἐπιγεγραμμένων ΚΕΣΤΩΝ συγγραφεὺς ἐγνωρίζετο. ἐπιστολὴ τούτου Ὠριγένει γραφεῖσα φέρεται, ἀποροῦντος ὡς ἂν νόθου καὶ πεπλασμένης οὔσης τῆς ἐν τῷ Δανιὴλ κατὰ Σωσάνναν ἱστορίας· πρὸς ἣν Ὠριγένης ἀντιγράφει πληρέστατα. τοῦ δ' αὐτοῦ ἈΦΡΙΚΑΝΟΥ καὶ ἄλλα τὸν ἀριθμὸν πέντε Χρονογραφιῶν ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ἐπ' ἀκριβὲς πεπονημένα σπουδάσματα· ἐν οἷς &c. Hoc eſt: *Eodem tempore claruit etiam AFRICANVS, qui Libros, CESTORVM titulo inſcriptos, compoſuit. Hujus extat Epiſtola ad Originem ſcripta, in quâ hiſtoriam Suſannæ, quæ in Danielis Libro legitur, ſpuriam & commentitiam eſſe ſuſpicatur. Ad quam Epiſtolam Origenes copioſiſſimè reſpondit. Ejuſdem AFRICANI etiam alij quinque de Chronographiâ Libri ad nos pervenerunt, accuratiſſimè compoſiti; in quibus* &c. Item *Nicephorus Calliſti* Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 5 cap. 21: Οὗτος δὲ ἸΟΥΛΙΟΣ ἈΦΡΙΚΑΝΟΣ καὶ τῶν ἐπιγραφομένων ΚΕΣΤΩΝ λόγων συγγραφεὺς ὤν, ἐπιστολὴν σχεδιάσας ἔπεμπεν Ὠριγένει, τὴν κατὰ Σωσάνναν περὶ τῷ Δανιὴλ ἱστορίαν, ὡς ἂν νόθον τῆς γραφῆς ἀποσειόμενος σύγγραμμα· πρὸς ὃν Ὠριγένης &c; hoc eſt: *Idem hic JVLIVS AFRICANVS, Librorum eorum, qui CESTI inſcribuntur, autor exiſtens, Epiſtolam ſcripſit ad Originem, in quâ hiſtoriam Suſannæ apud Danielem velut ſuppoſititiam reijcit. Ad quam Origines* &c. Idem confirmat *Photius* Patriarcha Conſtantinopolitanus, in recenſione Codicis trigeſimi quarti ſuæ Bibliothecæ ſic ſcribens: Ἀνεγνώσθη ἈΦΡΙΚΑΝΟΥ Ἱστορικόν. οὗτός ἐστι, ὁ καὶ τοὺς λεγομένους ΚΕΣΤΟΥΣ ἐν λόγοις συντάξας θ'. Hoc eſt: *Lectum eſt AFRICANI Opus Hiſtoricum; eſtque hic idem ille, qui etiam Libros novem, CESTOS inſcriptos, compoſuit.* Ad quæ verba notandum eſt, vulgò quidem ibi apud *Photium* legi, *Africani Ceſtos* conſtituiſſe *Libris*

Libris ιδʹ, hoc eſt, *quatuordecim*; ſed magis audiendos eſſe *Euſebium Pamphili* & *Georgium Syncellum*, apud quos non notis numerorum, quæ librariorum negligentiâ facillimè corrumpi poſſunt, ſed integrâ ſcripturâ legitur, *Ceſtos* illos fuiſſe Ἐννεάβιβλον, ſive, *Opus novem Librorum.* Minimè igitur dubium eſt, quin imperiti aut oſcitantes librarij literalem numeri novenarij notam θʹ, quâ ipſe *Photius* rectè uſus fuerat, nimis licentioſâ deſcriptione paulatim perperàm transformârint in ιδʹ. Idem error deinde multo etiam magis auctus eſt apud *Suidam*, utpote ubi, propter longè pejorem mutationem numeri ιδʹ in κδʹ, vulgò perperàm legitur *Africani Ceſtos* conſtitiſſe *Libris viginti quatuor*: ibidémque verum *Africani prænomen* Σέξτος ſive *Sextus* mendosè & abſurdè mutatum eſt in falſum cognomen Σέκτος ſive *Sectus*; quod nonnulli (1) Viri docti, errorem errore cumulantes, pravâ emendatione mutandum cenſent in cognomen Κέστος ſive *Ceſtus*, quaſi *Africanus* ob *Ceſtorum* Libros agnominatus fuerit *Ceſtus*, & Κέστος idem ſit atque Κεστογράφος ſive *Ceſtorum Scriptor*; reclamante ipſo ab illis allegato *Clementis Alexandrini* exemplo, quia multùm inter ſe differunt ὁ στρωματεύς, quo ſignificatur Liber multiplici variarum rerum cognitione refertus, & ὁ στρωματογράφος, quo ſignificatur hujuſmodi Libri autor. Ipſa igitur *Suidæ* verba, à jam memoratis mendis purgata, & priſtinæ integritati reſtituta, ſunt hæc: ἈΦΡΙΚΑΝΟΣ, ὁ (2) ΣΕΞΤΟΣ χρηματίσας, Φιλόσοφος Λίβυς, ὁ τοὺς ΚΕΣΤΟΥΣ γεγραφὼς ἐν βιβλίοις θʹ. εἰσὶ δὲ οἱονεὶ φυσικὰ, ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ γραπτῶν τινων χαρακτήρων, ἰάσεις τε καὶ ἀλλοίων ἐνεργειῶν δυνάμεις. κατὰ τούτου ἔγραψεν Ὠριγένης, ἔνστασιν ποιησάμενος περὶ τοῦ τῆς Σωσάννης βιβλίου τοῦ εἰς τὸν Δανιήλ. Hoc eſt: *AFRICANVS*, *prænomine SEXTVS*, *Philoſophus Libycus, qui CESTOS ſcripſit Libris NOVEM. Sunt autem ij quodammodo Phyſica volumina, quibus continentur curationes per certas verborum formulas, & incantamenta, & ſcriptos quoſdam characteres, atque aliarum ejus generis operationum potentiæ. Contra hunc ſcripſit Origenes, defendens libellum de Suſannâ, qui extat apud Danielem.* Hucuſque *Suidas*. Quod ſupereſt, minimè (3) illis aſſentior, qui contra ſuprà citata *Euſebij Pamphili, Georgij Syncelli, Photij, Nicephori* & *Suidæ* teſtimonia, *Sextum Julium Africanum*, qui

(1) *Vide* R. P. Philip. Labbei *Diſſertationem de Scriptoribus Eccleſiaſticis Tom. 1 pag. 659, &* V. CL. Henrici Valeſij *Annotat. in Hiſtor. Eccleſ. Euſebij Pamphili caput 31 Libri ſexti.*

(2) *Haud temerè* Suidas *prænomen* Sexti *hic expreſſè indicat, ſed conſultò & de induſtriâ; nempe quia poſt hunc* Sextum Julium Africanum *ibidem deinceps agit de* Scipione Africano, *cui fuit prænomen* Publij. *Plura ejus generis exempla extant paſſim apud eundem Suidam.*

(3) *Vide* Joſephi Scaligeri *Notas & Animadverſiones in Euſebij Pamphili Chronicon pag. 425 & 232, atque* Henrici Valeſij *Annotationes in Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ejuſdem Euſebij capus 31 libri ſexti.*

qui *Cestos* scripsit, tùm à *Julio Africano*, qui *Chronologiam* & *de Historiâ Susannæ* scripsit, tùm à *Julio Africano*, cujus exstat *Liber de re militari*, diversum esse existimant, & hâc ratione *ex uno atque eodem Sexto Julio Africano tres diversos Africanos* faciunt. Argumenta enim, quibus id persuadere conantur, nimis imbecilla sunt, & nullo nituntur firmo fundamento, quia ex (1) suprà citatis *Eusebij* verbis: Ἀφρικανοῦ πρεσβευσαμένου, hoc est, *Africano legationem gerente*, non potest certò colligi, patriam Africani fuisse *Emauntem*, nec ex eo, quod *Cestorum Libris* multa ad *Magiam naturalem* pertinentia inserta fuerint, necessariò sequitur, autorem eorum fuisse *gentilem*. (1) *Vide suprà pag. 198.*

Quintò, & quidem à fol. 168 pag. 1 usque ad fol. 195 pag. 2, *Imp. Constantini Porphyrogeniti Liber Tacticus, terrâ marique pugnantium ordinationem continens*; cujus titulus & principium: Κωνσταντίνου Βασιλέως Κωνσταντινουπόλεως βιβλίον τακτικὸν, τάξιν περιέχον τῶν κατὰ θάλατταν καὶ γῆν μαχομένων. Ὑπολαμβάνω χρήσιμον εἶναι τὸ μνημονεῦσαι εἰς ὀλίγον περὶ τῆς ἀρχαίας ἐξοπλίσεως τῶν πεζῶν καὶ τῶν καβαλλαρίων, καθὼς Αἰλιανὸς &c; finis autem: ἐποίησε τοῦτο οὕτω, καὶ λαμπρὰ πολλὰ, καὶ - - -. Sequitur deinde *Sambuci* manu hæc subscriptio: *Desunt paucula, nec usquam reperiri potuere diligenter perquirenti.* Hoc igitur est illud ipsum Exemplar manuscriptum, ex quo *Joannes Meursius* inter *Imp. Constantini Porphyrogeniti* Opera, Lugduni Batavorum typis Elzevirianis A. 1617 græcè & latinè in octavo edita, *Librum* hunc *Tacticum* primus edidit, sed tantùm *græcè*, & similiter in fine *imperfectè*. Quamvis enim ibi in titulo Libri latino *Joannes Meursius* scribat, se illum è *Codice Bibliothecæ Palatinæ* edere, in fine tamen ejusdem Libri ipsa rei veritas eundem cogit fateri, gloriam hanc potiùs deberi *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ*, utpote ex cujus Codice *Codex Palatinus* descriptus fuerit. Ipsa *Meursij* verba sunt hæc: *Hic desinebat Codex Palatinus, qui descriptus erat ex altero è Bibliothecâ Viennensi Cæsaris.* Hæc ibi ipse *Meursius*. Neque verò mirum id cuiquam videbitur, qui Libri *primi* horum Commentariorum paginâ quinquagesimâ quintâ legerit, *Jano Grutero*, Bibliothecæ Palatinæ Heidelbergensis Præfecto, magnam ac singularem amicitiam cum Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ Præfectis *Hugone Blotio* & *Sebastiano Tengnagelio* intercessisse. Huc quoque pertinet fragmentum *Epistolæ Tengnagelianæ* ad R. P. *Jacobum Gretserum* S. I. paginâ sexagesimâ secundâ ejusdem Libri primi, ubi versu nono & decimo tertio duæ voces *Palatinæ* & *Bavariam* consultò omissæ, & loca vacua lineolis notata sunt.

 Sextò,

Sextò, & quidem à fol. 196 pag. 1 usque ad fol. 250 pag. 1, *Heronis Junioris*, (1) qui sub *Imp. Heraclio* floruit, *Excerpta Instructionum militarium*; quorum titulus & principium: Ἥρωνος παρεκβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων, περὶ τοῦ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγόν. Ὅτι ἐπιμελητὴν, καὶ ὀξὺν, καὶ ἀνδρεῖον, καὶ εὐεργετικὸν, καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους μὴ ὀκνοῦντα μηδὲ καταπίπτοντα, καὶ σπουδάζοντα ἐπιμελῶς τὸν Θεὸν θεραπεύειν διά τε δικαιοσύνης καὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων· ἀλλὰ καὶ τὰς ἡδονὰς ἐπέχοντα, καὶ &c. Meminit quidem horum *Excerptorum*, tanquam hactenùs ineditorum, V. CL. *Nicolaus Rigaltius* in Glossario Tactico græco-barbaro, sed attribuit is ea perperàm *Julio Africano*, de cujus *Cestorum* Libris suprà actum est num. 4.

(1) Vide supra pag. 188.

Septimò, & quidem à fol. 251 pag. 1 usque ad fol. 286 pag. 2, ejusdem *Heronis Junioris Excerpta de tolerandâ & repellendâ obsidione*; quorum titulus & principium: Τοῦ αὐτοῦ, ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀπιέναι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι ταῦτα ἀποκρούεσθαι. Ὅτι οὐ δεῖ ἀπαγορεύειν τὸν πολιορκούμενον, κἂν χρόνιοι πολὺν ἀπειλῇ ἡ πολιορκία. ἢ γὰρ οὐχ ὁμονοήσουσιν αἱ τῶν ἐχθρῶν δυνάμεις πρὸς ἑαυτὰς, ἢ περισπασμοί τινες περιπέσοιεν κατὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν χώραν &c.

Octavò, & quidem à fol. 287 pag. 1 usque ad fol. 371 pag. 1, *Nicephori, Imperatoris Constantinopolitani, Liber de Re militari, in Capita quinquaginta quinque divisus*; cujus *Proœmium* inscribitur atque incipit his verbis: Περὶ παραδρομῆς πολέμου, τοῦ κυροῦ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως. Τὴν τῆς παραδρομῆς μέθοδον παραδοῦναι βουλόμενοι, εἰ τάχα καὶ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν μὴ χρεώδης ἐστὶν εἰς τὰ τῆς ἕω μέρη, ἅτε Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν τὸ πολὺ τῆς καθ' ἡμῶν δυναμέως καὶ ἰσχύος τῶν τοῦ Ἰσμαὴλ ἐκγόνων ἀμβλύναντος καὶ τὰς ἐφόδους αὐτῶν ἀναχαιτίσαντος, ἀλλ' οὖν ἵνα μὴ τὴν λήθην καὶ ἄγνοιαν ἐπεισαγαγὼν ὁ χρόνος, φθείρῃ τὸ ταυτῆς ἐπωφελὲς &c. *Primi* autem *Capitis* titulus cum principio est talis: Περὶ βίγλης, καὶ πόσον διάστημα ὀφείλουσιν ἀπ' ἀλλήλων μία ἑκάστη διΐστασθαι. Τοὺς τῶν μεγάλων ἀκριτικῶν θεμάτων τὴν πρόνοιαν ἀναδεχομένους, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτῶν ἐπικράτειαν τὰς κλεισούρας ἔχοντας, πάσῃ μηχανῇ καὶ προθέσει καὶ ἀγρύπνῳ ἐπιμελείᾳ προσήκει σπουδάζειν καὶ ἀγωνίζεσθαι τὰς τῶν Ῥωμαίων χώρας διαφυλάττειν τῆς τῶν πολεμίων ἐπιδρομῆς, ἀσινεῖς καὶ ἀνεπηρεάστους βιγλάτορας ἐφιστῶντας ῥωμαλαίους καὶ ἐπιτηδείους, καὶ τὰς ὁδοὺς εἰς ἄκρον ἐπισταμένους, &c.

Citatur quidem hic Liber, tanquam hactenus ineditus, sæpissimè à *Joanne Meursio* in Glossario Græco-barbaro, & ibidem quoque *Imperatori Nicephoro* attribuitur: sed, ut verùm fatear, mihi de eo nondum satis liquet; ideóque, donec ipse certiùs quid indagavero, considerandam hîc exhibeo Viris doctis eam *Præfationis* partem, quæ ob ipsius *Imperatoris Nicephori* in eâ mentionem diversos mihi injecit scrupulos. Ipsa illa verba sunt hæc: Ταύτην τὴν μέθοδον (1) ΒΆΡΔΑΣ ὁ μακαρίτης Καῖσαρ, ὅσα ἐμὲ γινώσκειν εἰς ἄκρον κατώρθωκε, καὶ παντελῶς ἀφανισθεῖσαν ἀνενεώσατο, ἵνα μὴ τὸν τῶν στρατηγῶν ἀπαριθμῶμαι καθ' ἕκαστον, μόνους δὲ τὸν πᾶσι γνωρίμους καὶ καθ' ἡμᾶς· ὃς ἐν τοῖς γειτονοῦσι τῷ Ταρσῷ θέματι, τῇ τε Καππαδοκίᾳ, καὶ τῷ ἀνατολικῷ στρατηγῷ, μυριάκις τὰς τῶν Ταρσέων καὶ λοιπῶν Κιλίκων δυνάμεις ἐτραυμάτισε, καὶ μέγιστα κατ' αὐτῶν ἀνεστήσατο τρόπαια. παρ' οὗ καὶ ἩΜΕΙ͂Σ ταύτην γυμνασθέντες τὴν μέθοδον, τὴν ταύτης κἂν ποσῶς παρειλήφαμεν πεῖραν. πρὸς τούτῳ καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ͂ΝΟΣ Πατρίκιος, ᾧ ΜΕΛΕΙ͂ΝΟΣ ἐπίκλησις, χρόνους πλείστους Καππαδοκῶν στρατηγήσας, καὶ ταύτην σύνεργον ἔχων, οὐκ ἐλάχιστα ἀπειργάσατο κατορθώματα. σὺν τούτοις καὶ ὁ κύρις ΝΙΚΗΦΌΡΟΣ ὁ ἀοίδιμος Βασιλεὺς ταύτην ἄκρως μετῆλθεν, ὃς δήπου στρατηγῶν, καὶ ταύτῃ χρώμενος, πάμπολλα καὶ ἀξιάγαστα ἔργα πεποίηκε, μυριάκις ὡς εἰπεῖν τοὺς πολεμίους τρεψάμενος, καὶ μέγιστα τούτων στρατεύματα κατακόψας· οὗ τὰς ἀριστείας, καθ' ὃν ἐστρατήγει καιρὸν, συγγράφειν ἢ ἀπαριθμεῖσθαι ὀχληρὸν ἔσται τοῖς ἐντυγχάνουσι, διά τε τὸ ὑπερβάλλον πλῆθος καὶ τὸ πᾶσα πολλῶν γινώσκεσθαι· ὃς ταύτην ἔργῳ μεμαθηκὼς, εὔχρηστον οὖσαν, ἐγγράφως πρὸς κοινὴν λυσιτέλειαν, ὅπως δεῖ χρῆσαι ταύτῃ, ἐξέθετο, Κ'ἈΜΟΙ͂ παρηγγύησε, καθ' ὅσον οἷόν τε, ἀκριβῶς περὶ αὐτῆς συγγράψαι, καὶ παραδοῦναι τοῖς καθεξῆς· μὴ μόνον τὸ περὶ ταύτης τῶν τῇ ἕω προσηκούσης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν τῇ ἑσπέρᾳ ὠφελίμους καθεστηκυίας, διὰ τὸ &c.

(1) *Vide Annalium* Joannis Zonaræ *Tomum tertium, ubi agitur de Imperio* Michaelis Methystæ *sive* Ebriosi.

CXII.

Centesimus duodecimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, constátque foliis *quinquaginta*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 36 pag. 2, *Heronis Alexandrini Belopœetica cum elegantibus Figuris coloratis*; quorum principium: Τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς τὸ μέγιστον καὶ ἀναγκαιότα-

τον μέρος &c. Plura de ijs vide ſuprà pag. 196 in recenſione Codicis CXmi, num. 5, & Codicis CXImi, num. 1.

Secundò, & quidem à fol. 37 pag. 1 uſque ad fol. 50 pag. 1, *Michaelis Pſelli Liber de Chryſopœiâ, ſive, de Arte conficiendi Auri, ad* (1) *Michaelem Cerularium, Patriarcham Conſtantinopolitanum*; cujus titulus & principium: Τοῦ λογιωτάτου καὶ πανσόφου ὑπερτίμου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ περὶ Χρυσοποιΐας πρὸς τὸν Πατριάρχην κύριον Μιχαήλ. Ὁρᾷς ὁ ἐμὸς δυνάστης, ὃ μὴ ποιεῖς, ἡ τῆς ἐμῆς ψυχῆς τυραννίς. ἀπὸ τοῦ τῆς φιλοσοφίας μεγέθους, ἐπὶ τὴν ἔμπυρον μεταβιβάζων τέχνην, &c. Meminit hujus Opuſculi doctiſſimus *Gerardus Joannes Voſſius* in Libro ſingulari de Philoſophiâ, cap. 12 § 36, his verbis: *Idem Michael Pſellus* περὶ χρυσοποιΐας, *ſive, de conficiendo Auro Librum miſit ad Michaelem Cerularium, Patriarcham Conſtantinopolitanum. Eum inter Græcos Codices repertum, ac manu ſuâ deſcriptum, Lilius Gyraldus cum Epigrammate, quo Opus id commendaret, Joanni Pico Mirandulano miſit; ut ipſe Lilius teſtatur dialogiſino VIII. Atque hinc eſt, quod crebrò ejus Operis mentio fiat à Joanne Pico Mirandulano in Libris de Auro, ac præcipuè lib. 11 Democriticæ & Abderiticæ ſectæ cap. 11.* Hæc *Voſſius*. Plura de *Chryſopœiâ*, & de varijs antiquis Græcis Chryſopœiæ Scriptoribus hactenùs ineditis, vide Libri *ſexti* horum Commentariorum Parte ſecundâ in fine.

(1) *Plura de eo vide Lib. III horum Commentar. pag. 253.*

CXIII.

Centeſimus decimus tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, conſtátque folijs *quadraginta ſeptem*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit is olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 3 pag. 1 uſque ad fol. 16 pag. 1, *Heronis Alexandrini Belopœetica*, quorum principium: Τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς τὸ μέγιστον καὶ ἀναγκαιότατον μέρος &c; *cum Appendice de Manuballiſtræ Conſtructione, & Fragmentis duobus de Campeſtribus & Camario:* de quibus omnibus licet in proximè præcedentibus tribus Codicibus CXmo, CXImo & CXIImo jam uberiùs actum ſit, in præſenti tamen Codice CXIIItio illud ſpeciatim ac ſingulariter notandum eſt, quòd ibi in fine jam memoratorum Opuſculorum, nempe fol. 16 pag. 1, hæc legitur æquè antiquâ manu exarata ſubſcriptio: Τέλος τῶν ἈΡΧΙΜΉΔΟΥΣ Βελοποιϊκῶν, τῶν ἐξηγηθέντων παρὰ ἭΡΩΝΟΣ ΚΤΗΣΙΒΊΟΥ. Hoc eſt: *Finis ARCHIMEDIS Belopœicorum, expoſitorum ab HERONE CTESIBII.*

Hinc

Hinc nimirùm apparet, *Heronis Alexandrini Belopœetica* ſeu *Belopœica* ipſi etiam *Archimedi Syracuſano* olim fuiſſe attributa, & *Heronem Alexandrinum* eorundem *Explanatorem* potiùs fuiſſe habitum, quàm *Autorem*. Præterea quoque hinc patet *Heronem Alexandrinum* fuiſſe cognominatum *Cteſibij*, ſubaudito videlicet *diſcipulum*; quia nempe diſcipulus fuit iſtius *Cteſibij Alexandrini*, Machinarum pneumaticarum & Organorum hydraulicorum inventoris, ſub Rege Ægypti *Ptolemæo Euergete II* florentis, cujus *Vitruvius* lib. 9 cap. 9, *Plinius* lib. 7 cap. 37, & *Athenæus Deipnoſophiſta* lib. 4 mentionem faciunt. Conſule etiam *Heronis Vitam*, conſcriptam à *Bernardino Baldo Vrbinate*, qui eadem *Belopoeica*, ut jam (1) aliàs uberiùs indicavi, Auguſtæ Vindelicorum græcè & latinè edidit, & quidem ſub eodem titulo, Ἥρωνος Κτησιβίου. Errant igitur, qui *Heronem* illum appellant *Heronem Cteſibium*, cùm reverà appellandus ſit *Hero Cteſibij*; ſimiliter nempe ac Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptor *Euſebius* non eſt vocandus *Euſebius Pamphilus*, ſed *Euſebius Pamphili*, ob ſingularem videlicet amicitiam cum *S. Pamphilo*, Eccleſiæ Cæſarienſis Presbytero & Martyre.

(1) Vide ſuprà pag. 196.

Secundò, & quidem à fol. 17 pag. 1 uſque ad fol. 26 pag. 2, ut & fol. 1 & 2, & à fol. 34 pag. 1 uſque ad fol. 39 pag. 1, *Heronis Alexandrini Pneumatica*; quorum titulus & principium: Ἀρχὴ τῶν πνευματικῶν τοῦ Ἥρωνος. Τῆς πνευματικῆς πραγματείας σπουδῆς ἠξιωμένης πρὸς τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τε καὶ μηχανικῶν, &c. Plura de ijſdem vide ſuprà pag. 194 in recenſione Codicis CXmi, num. 1.

Tertiò, & quidem à fol. 28 pag. 1 uſque ad fol. 30 pag. 1, *Athenæi*, Mechanici celeberrimi, qui *Archimedi Syracuſano* fuit ſynchronus, *Liber de Machinis bellicis ad Marcum Marcellum*, Syracuſanæ Vrbis expugnatorem, *cum Figuris*, ſed principio ac fine mutilus. Quamvis enim is ibi inſcribatur atque incipiat his verbis: Ἀθηναίου περὶ μηχανημάτων. Ὁ μὲν μηχανικὸς Ἀγησίστρατος ἀναγκαιότατον μὲν εἶναι ἀποφαίνεται, ἐμπειρίαν γραμμῶν ἔχειν τοὺς τὰ μηχανικὰ μεταχειρίζεσθαι θέλοντας. οὕτω γὰρ τὰ πρὸς πολιορκίαν &c; hoc tamen non eſt verum iſtius Libri principium, ſed ſuppoſititium. Deeſt enim *Proœmij ad Marcellum* pars prior integri ferè folij uſque ad hæc verba: διὸ ὅσα περιεγνώκαμεν τοῦ μηχανικοῦ Ἀγησιστράτου περὶ αὐτῶν, διέξιμεν. ἀναγκαιότατον μὲν οὖν ἀποφαίνεται, ἐμπειρίαν γραμμῶν ἔχειν. οὕτω γὰρ τὰ πρὸς πολιορκίαν &c. Ob defectum igitur veri principij, quod in

in recensione proximè sequentis Codicis CXIVti indicabitur, interpolavit nescio quis proximè citata *Athenæi* genuina verba, eáque satis absurdè transformata, Lectoribus ignaris pro vero principio obtrudere ausus est.

Quartò, & quidem à fol. 30 pag. 2 usque ad fol, 33 pag. 2, *Bitonis Liber de constructione Instrumentorum bellicorum & catapultariorum cum Figuris;* cujus titulus & principium: Βίτωνος κατασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπαλτικῶν. Λιθοβόλου ὀργάνου κατασκευὴν ἐπιβέβλημαι γράψαι ὦ πάλαι Βασιλεῦ, καὶ μὴ σκόψης &c. Meminit hujus Libri *Gerardus Joannes Vossius* in Libro de Scientijs Mathematicis, cap. 48 § 22 his verbis: *Etiam in Bibliothecis publicis, ac quorundam privatis, supersunt BITONIS* (1) Παρασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ (2) καταπελτιστῶν, *hoc est, Præparationes Instrumentorum militarium, déque catapultarijs. Bitonem hunc advocat Hesychius:* Σαμβύκη, οὐ μόνον τὸ μουσικὸν ὄργανον, οὗ μέμνηται Ἰόβας, ἀλλὰ καὶ πολιορκητικὸν, οὗ ΒΙΤΩΝ. *Hoc est: Sambuca non solùm est instrumentum musicum, quod memorat Juba; sed etiam obsidionale, cujus meminit BITON. Opusculum suum inscripsit* τῷ πάλαι Βασιλεῖ, *hoc est, quondam Regi. Num iste Dionysius, Siciliæ tyrannus, & Corinthi exulans? Potuit hoc illi dicare, spe bonâ, hanc Poliorceticam disciplinam fore illi utilem ad Regnum recuperandum. Neque obstat, quod Biton meminerit Posidonij mechanici, quem ait Alexandro Magno fabricâsse Helepolim. Dum enim Dionysius Corinthi versaretur, multa jam bella gesserat Alexander. Et quoscunque memorat Bito, vel ætate Alexandri, vel anteà, vixere. Sed cum librarij illud,* ὦ πάλαι Βασιλεῦ, *non assequerentur, variè immutârunt. Fortasse autem Biton* ἁπλῶς *scripserat* Βασιλεῖ, *non* πάλαι Βασιλεῖ, *quod fuerit à librarijs vel ejusdem, vel proximi temporis. Nec enim absurdè credamus, voluisse affectum suum erga Regem, jam ejectum Regno, commonstrare Opere aliquo, quod ad recuperandum Regnum ei posset inservire. De obsidionalibus Instrumentis agere, satis indicat inscriptio; ut inter alia, de machinis ac scalis, quæ conducunt Vrbem obsidentibus.* Hæc *Vossius.* Quibus aliquamdiu diligenter consideratis, animadverti tandem, vocem πάλαι non esse rejicendam ut superfluam, sed in eâ latitare inverteratum aliquod mendum nominis proprij istius Regis, cui *Biton* illud Opus dedicaverat, eúmque non fuisse *Dionysium Juniorem, Siciliæ tyrannum, Corinthi exulantem,*

(1) Παρασκευαὶ *perperàm pro* κατασκευαί. (2) Καταπελτιστῶν *perperàm pro* καταπελτικῶν. *Vt enim promiscuè dicitur* καταπέλτης *&* καταπάλτης, *sic quoque* καταπελτικὸς *&* καταπαλτικός.

sed

ſed (1) *Attalum, primum ejus nominis Pergami Regem*, ingenti clade, quâ *Gallos* in Aſiâ affecit, & per occaſionem belli inteſtini inter duos fratres Syriæ Reges Seleucum Callinicum & Antiochum Hieracem, ſe mutuò atterentes, Regni ſui non parvâ augmentatione percelebrem, ac *Romanorum* contra *Philippum* penultimum Macedoniæ Regem, atq; alios hoſtes, ſocium fidiſſimum, qui anno ante Æram Chriſtianam centeſimo nonageſimo ſeptimo obijt. Hanc enim notitiam debemus *Heroni Juniori*; quippe qui in Libri de Machinis bellicis, ſuprà jam ſæpius citati, Procemio, ſecundùm latinã *Franciſci Barocij* verſionem, *Apollodori*, *Athenæi*, & *Bitonis*, eorumque, quibus illi Opera ſua Mechanica dedicârunt, expreſsè ac nominatim meminit his verbis: *Quemadmodum ea, quæ ab APOLLODORO ad ADRIANVM Imperatorem obſidionales Machinæ conſtructæ fuerunt; & ea, quæ ab ATHENÆO ad MARCELLVM ex* (2) *Ageſiſtrati & aliorum Sapientum compoſitionibus ad obſidionem expoſita ſunt Commentaria; necnon, quæ à BITONE ad ATTALVM de conſtructione bellicorum Inſtrumentorum ex diverſis antiquioribus Mechanicis collecta fuere Jaculatoria*; &c; Minimè igitur dubium eſt, quin in ſuprà exhibito *Bitonis* Procemio, pro ὦ πάλαι Βασιλεῦ, ab ipſo *Bitone* ſcriptum fuerit ὦ ἌΤΤΑΛΕ Βασιλεῦ, eáque vera ac genuina lectio uſque ad *Imp. Heraclij* quidem tempora, quibus *Hero Junior* floruit, incorrupta permanſerit; poſteà autem, negligentiâ deſcribentium aut imperitiâ, per duarum literarum Τ Τ pravam mutationem in unicam literam Π, ex ἌΤΤΑΛΕ perperàm ſit factum ἌΠΑLE, & porrò, per eliſionem primæ literæ Α, cum proximè præcedenti particulâ ὦ concurrentis, ΠΑΛΕ; ac denique Viri quidam docti, emendandæ hujus incognitæ & abſurdæ vocis causâ, mutaverint Π Α Λ Ε in Π Α'Λ Α Ι, hoc eſt, olim ſive quondam; alij verò in Π Α' Λ Λ Α, ut perſpicuè legitur in proximè ſequenti Codice CXIVto, quaſi Πάλλα ſive *Palla* ſit vocativus nominis proprij Πάλλας ſive *Pallas*, & *Biton* Opus ſuum dedicaverit *Regi* cuidam, nomine *PALLANTI*. Ejuſdem *Bitonis* meminit quoque *Claudius Ælianus* capite primo Tacticorum, ſive, Libri de Aciebus ordinandis: ſed ibi vulgò pro Βίτων perperàm legitur Βίων; nec audiendus eſt *Theodorus Gaza*, qui ibidem pro Βίων legendum cenſet Βρύων. Conſule etiam *Nicolai Rigaltij* eruditiſſimas Notas ad *Onoſandri Strategicum*; utpote quibus non ſolum ex ſuprà memorato *Bitonis* Libro, verùm etiam ex *Athenæi* & aliorum veterum Autorum hactenùs ineditis Scriptis Mechanicis nonnulla ſatis

(1) *Genealogiam hujus* Attali *vide Prodromi mei Hiſtoriæ Literariæ lib. 2 cap. 15, pag. 228, & apud* Vbbonem Emmium *in Chronologiâ Regum Pergamenorum pag. 137.*

(2) *Perperàm ibi legitur* Angiſiſtrati.

magna fragmenta, cum antiquis quibusdam *Figuris* ligno incisis, tanquam specimina integrorum Operum, inserta sunt.

Quintò, & quidem à fol. 40 pag. 1 usque ad fol. 47 pag. 2, *Imp. Leonis Philosophi seu Sapientis Tactica*, sive, *Liber de re militari*; qui absque *Proœmio* incipit his verbis: Τακτική ἐστιν ἐπιστήμη πολεμικῶν κινήσεων· κινήσεις δὲ πολεμικαὶ δύο· &c. Posterior autem Libri pars plusquam dimidia deest. Vide *Joannis Meursij* editionem græco-latinam Lugduno-Batavam anni 1612 in quarto, & Libri *sexti* horum Commentariorum Partem secundam pag. 120 & 121 in recensione Codicis manuscripti Medici Græci XXVIti, num. 10 & 11.

CXIV.

(1) Fuit is olim extra numerum.

(2) Vide Lib. 1 horum Commentar. pag. 67, 68, 69.

Centesimus decimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & valdè elegans in *folio*, constátq; folijs *trecentis viginti novem*, & ad celeberrimam instructissimámque (2) *Bibliothecam Fuggerianam*, quæ A.C. 1656 *Augustâ Vindelicorum* in *Augustissimam Bibliothecam Cæsaream Vindobonensem* translata est, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 8 pag. 1, *Athenæi Mechanici, qui Archimedi fuit synchronus, Liber de Machinis bellicis ad M. Marcellum, Syracusarum anno ante Æram Christianam ducentesimo duodecimo expugnatorem, cum elegantissimis Figuris coloratis*; cujus titulus & principium: Ἀθηναίου περὶ μηχανημάτων. Ὅσον ἐφικτὸν μὲν ἀνθρώπῳ τῶν ὑπὲρ μηχανικῆς ποιουμένῳ λόγους, ὦ σεμνότατε ΜΑΡΚΕΛΛΕ, ἐμνήσθην τοῦ Δελφικοῦ παραγγέλματος, ὡς ἔστι θεῖόν τι τὸ ὑπομιμνῆσκον ἡμᾶς, χρόνου φείδεσθαι &c. Idem hujus Libri principium exhibet quidem etiam doctissimus *Gerardus Joannes Vossius* cap. 48 de Scientijs Mathematicis § 7; sed culpâ mendosi ac mutili Codicis, quo is usus est, legitur ibi perperàm hoc modo: Ὅτι μὲν ἀνθρώπῳ τῶν ὑπὲρ &c. Minimè porrò audiendus est *Isaacus Casaubonus*, qui *in Notis ad Trebellij Pollionis Gallienos duos* scribit, Apollodorum hunc videri illum ipsum esse, cujus jam memoratus *Trebellius* meminit his verbis: *Inter hæc Scythæ per Euxinum navigantes, Istrum ingressi, multa gravia in solo Romano fecerunt. Quibus compertis, Gallienus Cleodamum & ATHENÆUM Byzantios instaurandis Urbibus muniendisque præfecit.* Inter *duos* enim illos *Athenæos*, quorum alter *M. Marcello* Librum suum de Machinis bellicis dedicavit, alter autem sub *Imp. Gallieno* claruit, intercesserunt integri *anni quadringenti septuaginta novem*, si tempus supputetur ab

ex-

expugnatione Vrbis Syracusanæ per *M. Marcellum* usque ad *Imp. Gallieni* interitum.

Secundò, & quidem à fol. 8 pag. 1 usque ad fol. 14 pag. 1, *Bitonis Liber de constructione Instrumentorum bellicorum & catapultariorum ad Attalum, primum ejus nominis Pergami Regem*; cujus principium: Λιθοβόλων ὀργάνων κατασκευὴν ἐπιβέβλημαι γράψαι, ὦ Πάλλα Βασιλεῦ, καὶ μὴ σκόψης &c. Sed, ut suprà in recensione Codicis CXIIItij, num. 4, jam fusiùs monui, pro, ὦ ΠΑ´ΛΛΑ Βασιλεῦ, legendum ibi est, ὦ ἌΤΤΑΛΕ Βασιλεῦ.

Tertiò, & quidem à fol. 14 pag. 1 usque ad fol. 16 pag. 1, *Heronis Alexandrini Manuballistræ constructio & symmetria, cum duplici Appendice de Campestribus & Camario*; cujus principium: Γεγονέτωσαν κανόνες δύο &c. Plura de eâdem vide suprà in recensione Codicis CXmi, num. 3.

Quartò, & quidem à fol. 16 pag. 1 usque ad fol. 26 pag. 2, *Heronis Alexandrini Belopœetica*, quorum titulus & principium: Ἥρωνος Κτησιβίου Βελοποιϊκά. Τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς &c. Plura de ijsdem vide suprà in recensione Codicis CXmi, num. 5, Codicis CXImi, num. 1, Codicis CXIImi, num. 1, & Codicis CXIIItij, num. 1.

Quintò, & quidem à fol. 27 pag. 2 usque ad fol. 69 pag. 1, *Apollodori Architecti Poliorcetica ad Imp. Hadrianum*; quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου πολιορκητικά. Ἀνέγνων σου, Δέσποτα, τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολὴν, καὶ μακάριος ἐγνώμην, ὅτι με κοινωνῆσαι ταύτης σου τῆς φροντίδος ἄξιον ἔκρινας. ποιήσας οὖν ὑποδείγματά τινα πρὸς πολιορκίαν εὔχρηστα, ἔπεμψα &c. Eadem Poliorcetica exstant etiam supra in Codice CXImo, num. 2. Meminit hujus *Apollodori Hero Junior* in Procemio Libri de Machinis bellicis, ut suprà pag. 193 & 207 videre est. Quibus duobus *Heronis* testimonijs alia duo nunc addo *Ælij Spartiani* & *Dionis Cassij*; quorum primus in Vitâ *Imp. Hadriani* mentionem facit *Apollodori* his verbis: *Et cum hoc simulacrum* (nempe Colossum) *post Neronis vultum, cui anteà dicatum fuerat, Soli consecrâsset, aliud tale, APOLLODORO Architecto autore, facere Lunæ molitus est. Dio* autem *Cassius* ejusdem *Apollodori* opera architectonica, variámque fortunam sub *Impp. Trajano* & *Hadriano*, atque indignum interitum, Historiæ Romanæ lib. 69, pag. 788, 789 & 790 editionis græco-latinæ Leunclavianæ, eleganter & accuratè memorat hoc modo: Ἦν δὲ ἈΔΡΙΑ-

ΝΟΣ, γένος μὲν Ἀδριανοῦ Ἄφρου υἱός, φύσει δὲ φιλόλογος ἐν ἑκατέρᾳ τῇ γλώσσῃ· καί τινα πεζὰ καὶ ἐν ἔπεσι ποιήματα παντοδαπὰ καταλέλοιπε. φιλοτιμίᾳ τε γὰρ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ τἆλλα πάντα καὶ τὰ βραχύτατα ἐπετήδευε. καὶ γὰρ ἔπλαστε καὶ ἔγραφε, καὶ οὐδὲν ὅ, τι οὐκ εἰρηνικὸν, καὶ πολεμικὸν, καὶ βασιλικὸν, καὶ ἰδιωτικὸν εἰδέναι ἔλεγεν. ἐκ τούτου καὶ τῶν ἔν τινι προεχόντων πολλοὺς μὲν καθεῖλε, συχνοὺς δὲ καὶ ἀπώλεσε, βουλόμενος πάντων ἐν πᾶσι περιεῖναι· κἀκ τούτου καὶ τὸν Φαβωρῖνον τὸν Γαλάτην, τόν τε Διονύσιον τὸν Μιλήσιον, τοὺς σοφιστὰς, καταλύειν ἐπεχείρει, τῷ τοὺς ἀνταγωνιστὰς σφῶν ἐξαίρειν. ὅτε Διονύσιος πρὸς τὸν αὐτοῦ ἴδιον Ἡλιόδωρον, τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ διαγαγόντα, εἰπεῖν λέγεται, ὅτι Καῖσαρ χρήματα μέν σοι καὶ τιμὴν δοῦναι δύναται, ῥήτορα δέ σε ποιῆσαι οὐ δύναται. καὶ ὁ Φαβωρῖνος μέλλων παρ' αὐτῷ περὶ τῆς ἀτελείας, ἣν ἐν τῇ πατρίδι ἔχειν ἠξίου, δικάσασθαι, ὑποτοπήσας καὶ ἐλαττωθήσεσθαι καὶ προσυβρισθήσεσθαι, ἐσῆλθε μὲν ἐς τὸ δικαστήριον, εἶπε δὲ οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι, ὁ διδάσκαλός μου ὄναρ τῆς νυκτὸς ταύτης ἐπιστάς μοι, ἐκέλευσε λειτουργεῖν τῇ πατρίδι, ὡς καὶ ἐν ἐκείνῃ γεγεννημένον. Ἀδριανὸς δὲ τούτων μὲν, καίπερ ἀχθεσθεὶς σφίσιν, ἐφείσατο, μηδεμίαν εὔλογον ὀλέθρου κατ' αὐτῶν ἀφορμὴν λαβών. τὸν δὲ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΝ τὸν ἀρχιτέκτονα, τὸν τὴν ἀγορὰν, καὶ τὸ ᾠδεῖον, τό, τε γυμνάσιον, τὰ τοῦ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ποιήματα, ἐν τῇ Ῥώμῃ κατασκευάσαντα, τὸ μὲν πρῶτον ἐφυγάδευσεν, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπέκτεινε, λόγῳ μὲν ὡς πλημμελήσαντά τι, τὸ δὲ ἀληθὲς, ὅτι τοῦ Τραϊανοῦ κοινουμένου τι αὐτῷ περὶ τῶν ἔργων, εἶπε τῷ Ἀδριανῷ παραλαλήσαντί τι, ὅτι Ἄπελθε καὶ τὰς κολοκύνθας γράφε· τούτων γὰρ οὐδὲν ἐπίστασαι. ἐτύγχανε δὲ ἄρα τότε ἐκεῖνος τοιούτῳ τινὶ γράμματι σεμνυνόμενος. αὐτοκρατορεύσας οὖν, τότε ἐμνησικάκησε, καὶ τὴν παρρησίαν αὐτοῦ οὐκ ἤνεγκεν. αὐτὸς μὲν γὰρ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης τῆς τε Ῥώμης ναοῦ τὸ διάγραμμα αὐτῷ πέμψας, δι' ἔνδειξιν ὅτι καὶ ἄνευ ἐκείνου μέγα ἔργον γίγνεσθαι δύναται, ἤρετο εἰ εὖ ἔχοι τὸ κατασκεύασμα. ὁ δὲ ἀντεπέστειλε περί τε τοῦ ναοῦ, καὶ ὅτι καὶ μετέωρον αὐτὸν καὶ ὑπεκκεκενωμένον γενέσθαι ἐχρῆν, ἵν' ἔς τε τὴν ἱερὰν ὁδὸν ἐκφανέστερος ἐξ ὑψηλοτέρου εἴη, καὶ ἐς τὸ κοῖλον τὰ μηχανήματα ἐσδέχοιτο, ὥστε καὶ ἀφανῶς συμπήγνυσθαι, καὶ ἐξ οὐ προειδότος εἰς τὸ θέατρον εἰσάγεσθαι· καὶ περὶ τῶν ἀγαλμάτων, ὅτι μείζονα ἢ κατὰ τὸν τοῦ ὕψους τοῦ μεγάλου λόγον ἐποιήθη. ἂν γὰρ αἱ θεαὶ, ἔφη, ἐξαναστήσεσθαι τε καὶ ἐξελθεῖν ἐθελήσωσιν, οὐ δυνηθήσονται.

ταῦτα

ταῦτα γὰρ ἀντικρὺς αὐτοῦ γράψαντος, καὶ ἠγανάκτησε καὶ ὑπερήλγησεν, ὅτι καὶ ἐς ἀδιόρθωτον ἁμαρτίαν ἐπεπτώκει· καὶ οὔτε τὴν ὀργὴν οὔτε τὴν λύπην κατέσχεν, ἀλλ᾽ ἐφόνευσεν αὐτόν. Hoc est: *HADRIANVS, quod ad genus pertinet, fuit Hadriani Afri filius; naturâ autem philologus sive eloquentiæ & variæ eruditionis studiosus in utrâque lingua, Græcâ videlicet & Latinâ; ideoque & solutâ oratione quædam, & versibus omnigena Opera reliquit. Erat enim gloriæ cupidissimus, eâmque ob causam cæteris quoque vel minimis rebus operam dedit. Nam & statuas fecit, & tabulas pinxit, nec quidquam eorum, quæ ad pacis bellique tempora, quæque tùm ad Imperatoriam, tùm ad privatam vitam pertinent, se ignorare professus est; multósque propterea, quod in aliquâ arte aut facultate excellerent, oppressit, & non paucos quoque sustulit, cupiens scilicet in omnibus ipse omnibus antecellere. Hinc etiam Favorinum Gallum & Dionysium Milesium, Sophistas, subvertere conatus est, dum adversarios eorum extolleret. Dionysius quidem Heliodoro, Magistro epistolarum ipsius ita fertur dixisse: Cæsar tribuere tibi honores, & largiri pecuniam potest, Oratorem verò te facere non potest. Favorinus autem, cùm causam immunitatis, quam habere in patriâ volebat, apud Hadrianum agere statuisset, veritúsque esset, ne causâ caderet, atque insuper contumeliâ afficeretur, postquam in jus venit, nihil dixit, quàm præceptorem suum eâ nocte sibi in somnis adstitisse, monuisséque, ne in patriâ, in quâ natus esset, obire publica munera gravaretur. Hadrianus utrique, quamvis graviter iratus esset, tamen ignoscendum putavit, propterea quod idoneam causam ad mortem ijs afferendam non haberet. APOLLODORVM verò Architectum, qui Forum, & Odeum, & Gymnasium, opera Trajani, Romæ fecerat, primùm exsilio, deinde etiam morte mulctavit, prætextu quidem, ac si aliquid deliquisset, re verâ autem, quòd olim, cùm Trajanus cum APOLLODORO de jam memoratis Operibus colloqueretur, & Hadrianus isti sermoni aliquid inepte immisceret, APOLLODORVS ipsi responderit: Abi, & cucurbitas pinge; hæc enim prorsùs ignoras. Hadrianus enim tùm fortè tali picturâ se jactabat. Postquam igitur Imperium adeptus est, memor veteris injuriæ, libertatem ejus in dicendo non pertulit, sed formam Templi Veneris & ipsius Romæ ad eum misit, ut magnum opus absque ejus operâ fieri posse ostenderet: quæsivitque ex eo, num id Templum benè ac rectè ædificatum videretur. Is verò rescripsit, quod ad ipsum Templum attineret, altius illud multòque amplius fieri oportuisse, quo magis & propter altitudinem in Viam sacram emineret, & propter amplitudinem machinas*

reciperet, quæ clam in eo compactæ, de improviso in theatrum perducerentur; Simulacra autem majora facta esse, quàm ratio altitudinis amplitudinisque Templi pateretur. Etenim, inquit, si Deæ surgere, atque inde exire voluerint, non poterunt. Quæ cùm APOLLODORUS apertè rescripsisset, Hadrianus irâ incitatus, magnum animo dolorem cepit, propterea quòd commisisset errorem, quem jàm corrigere amplius non poterat, ideóque & iræ & dolori indulgens, illum eam ob causam interfici jussit. Hucusque *Dio Cassius.*

Sextò, & quidem à fol. 69 pag. 1 usque ad fol. 86 pag. 1, *Philonis Byzantij Liber de fabricâ turrium, murorum, aliarúmque munitionum, & de obsidione tùm tolerandâ, tùm faciendâ*; cujus principium: Φίλων Ἀρίστῳ χαίρειν. Πρῶτον μὲν δεῖ τοὺς οἰκοδομοῦντας πύργους &c. Plura de eodem Libro vide suprà in recensione Codicis CXImi, num. 3; sed ibi pro Ἀρίστῳ rectiùs legitur Ἀρίστωνι.

Septimò, & quidem à fol. 86 pag. 2 usque ad fol. 122 pag. 1, *ex Sexti Julij Africani Cestorum Enneabiblo Liber de re militari*, cujus principium: Κατὰ λόγον, ἢ εἱμαρμένην, ἢ τύχην, αἱ τῶν πραγμάτων ἐκβάσεις, ἐπιγοναὶ καὶ φθοραί &c. Κεφάλαιον α΄ περὶ ὁπλίσεως. Καλὸν δὲ ἐν πᾶσι καὶ πολέμων εἰδέναι. πολλάκις γὰρ &c. Plura de eodem Libro vide suprà in recensione Codicis CXImi, num. 4.

Octavò, & quidem à fol. 122 pag. 2 usque ad fol. 141 pag. 2, *Heronis Junioris Excerpta de tolerandâ & repellendâ obsidione*, quæ sine ullâ *Heronis* mentione inscribuntur atque incipiunt hoc modo: Ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν αὐτοῦ τάττεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι ταύτην ἀποκρούεσθαι. Ὅτι οὐ δεῖ ἀπαγορεύειν τὸν πολιορκούμενον, κἂν χρόνιον πολὺν &c. Plura vide suprà in recensione Codicis CXImi, num. 7.

Nonò, & quidem à fol. 142 pag. 1 usque ad fol. 173 pag. 1, *Heronis Junioris Excerpta Instructionum militarium*, quæ sine ullâ *Heronis* mentione inscribuntur atque incipiunt hoc modo: Παρεκβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων. Περὶ τοῦ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγόν. Ὅτι ἐπιμελητὴν, καὶ ὀξὺν, καὶ ἀνδρεῖον, καὶ εὐεργετικὸν, &c. Plura vide suprà in recensione Codicis CXImi, num. 6. Eadem Excerpta tribuit V. CL. *Nicolaus Rigaltius* in Glossario suo Tactico mixo-barbaro perperàm *Julio Africano*, quia in Codice manuscripto, quo is usus est, itidem ferè ut in præsenti Codice manuscripto *Cæsareo*, *Sexti Julij Africani Cestorum Libro de re militari* jam memorata *Heronis Junioris Excerpta militaria*, sed absque expresso *Heronis* nomine, subjuncta reperit.

Decimò,

Decimò, & quidem à fol. 173 pag. 2 uſque ad fol. 298 pag. 2, *Imp. Leonis Philoſophi Tactica*, ſive, *Liber de re militari*; cujus titulus & principium: ΛΕΌΝΤΟΣ ἐν Χριστῷ Αὐτοκράτορος τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν σύντομος παράδοσις. Ὀυ βασιλικὴ δορυφορία, καὶ ἐξουσία, οὐ τῆς ἐξουσίας δυναστεία καὶ περιουσία, οὐ τῆς περιουσίας ἐπίδειξις καὶ ἀπόλαυσις, οὐδὲ ὅσα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπιθυμητῶν καὶ τιμίων τὴν ἡμετέραν οὕτως εὐφραίνει βασιλείαν, ὡς ἡ τῶν ὑπηκόων εἰρήνη καὶ εὐημερία, καὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἡ δι' αὐτῶν ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατάστασις. ὥσπερ τὸ ἐναντίον &c. Hoc eſt: (1) *Neque Imperatoria Stipatio & Libertas, neque Libertatis Potentia & Divitiæ, neque Divitiarum Splendor atque Fruitio, neque alia omnia, quæ hominibus expetenda & honorata ſunt, Majeſtatem Noſtram perinde oblectat, atque ſubditorum noſtrorum Pax & Tranquillitas, & per illas Reipublicæ noſtræ pacifica & tranquilla conſtitutio. Quemadmodum è contrario* &c. Plura vide ſuprà in recenſione Codicis CXIIItij num. 5. Differt autem hoc exemplar manuſcriptum non mediocriter ab editione græco-latinâ *Meurſianâ*, cujus ibidem mentio facta eſt.

(1) *Confer cum hâc verſione meâ verſionem* Joannis Checi, à Joanne Meurſio *cum contextu græco editam Lugduni Batavorum A. 1612 in quarto.*

Vndecimò, & quidem à fol. 299 pag. 1 uſque ad fol. 329 pag. 2, *Imp. Nicephori Liber de re militari*; cujus titulus & principium: Περὶ παραδρομῆς τοῦ κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βασιλέως. Τὴν τῆς παραδρομῆς μέθοδον παραδοῦναι βουλόμενοι, &c. Plura vide ſuprà in recenſione Codicis CXImi, num. 8.

CXV.

Centeſimus decimus quintus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *membranaceus* pervetuſtus & optimæ notæ in *quarto*, conſtátque folijs *ducentis quadraginta novem*, & ab *Augerio Buſbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continentur eo *Imp.* (3) *Leonis Philoſophi Tactica*, ſive, *Liber de re militari cum antiquis Scholijs græcis marginalibus*; nec dubium videtur, quin ipſo *Imp. Leonis* ævo præſtantiſſimus hic Codex exaratus ſit. In principio ejus unum deeſt folium, &, quod nunc primum folium eſt, incipit his *Proœmij* verbis: - - - (4) δι' αὐτῆς ἡ Ῥωμαίων πάλαι πολιτεία εὐμοίρησεν, &c. In fine autem pertingit hic Codex uſque ad *paragraphi 45 Capitis vigeſimi* hæc verba: (5) καὶ γὰρ οἴδασιν ὡς ἐὰν μὴ στερρῶς ἀντι - - -. Reliqua enim injuriâ temporis perierunt. Edidit hæc *Tactica* primus græcè *Joannes Meurſius* Lugduni Batavorum A. 1612 in quarto, cum adjunctâ *Jo-*

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus decimus nonus.

(3) *Capit is imperare A.C. 886, & A. 911 obijt.*

(4) *Vide editionem græco-latinam Meurſianam pag. 7.*

(5) *Vide ſuprà citatam editionem Meurſianam pag. 364.*

Joannis Checi è Codice Anglicano versione latinâ, usus ad eam editionem adornandam *tribus Codicibus*, ut ipse in Præfatione ad Lectorem scribit, *imperfectis*, uno nempe *Bibliothecæ Regiæ Parisinæ*, altero *Bibliothecæ Electoralis Palatinæ*, tertio *Bibliothecæ privatæ Joannis Pistorij;* antiquissimus autem hic & eximius Codex manuscriptus Cæsareus fuit illi prorsus incognitus, ideóque valdè necessarium est, ut tota illa editio cum eo diligentissimè conferatur. Exempli gratiâ, in Procemio editionis Meursianæ legitur ita: Ταῖς γὰρ ἀρχαίαις καὶ ταῖς νεωτέραις στρατηγικαῖς τε καὶ τακτικαῖς φιλοπόνως ἐντυχόντες μεθόδοις, καὶ τὰς ἄλλας ἱστορίας ἀνερευνήσαντες, καὶ εἴπ χρήσιμον ἔδοξε τῶν ἐν πολέμοις ἀναγκαίων ἐκεῖθεν ἐπιλεξάμενοι, καὶ ὅσα δι' ὀλίγης πείρας ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἀνεμάθομεν &c. In præstantissimo autem hoc Codice manuscripto *Cæsareo* exstat idem locus melior ac perfectior hoc modo: Ταῖς γὰρ ἀρχαίαις καὶ δὴ καὶ ταῖς νεωτέραις στρατηγικαῖς τε καὶ τακτικαῖς ἐμφιλοχωρήσαντες μεθόδοις, καὶ ταῖς ἄλλαις καταλογάδην ἐντυχόντες ἱστορίαις, καὶ εἴ τι κατὰ χεῖρας ἔδοξε χρήσιμον τῶν ἐν πολέμοις ἀναγκαίων ἐκεῖθεν ἀναλεξάμενοι, καὶ οἷον ἐρανισάμενοι, ὅσα καὶ διὰ μετρίας πείρας ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἀνεμάθομεν &c. Vt etiam sciatur, quorum Rei militaris Scriptorum Strategicas & Tacticas Methodos *Imp. Leo* præcipuè innuat, adscriptum ibidem in margine est *majusculis literis* hoc *Scholion:* 'ΑΡΡΙΑΝΟΥ, 'ΑΙΛΙΑΝΟΥ, ΠΕ'ΛΟΠΟΣ, 'ΟΝΗΣΑ'ΝΔΡΟΥ, ΜΗΝΑ, ΠΟΛΥΑΙ'ΝΟΥ, ΣΥΡΙΑΝΟΥ, ΠΛΟΥΤΑ'ΡΧΟΥ.

CXVI.

Centesimus decimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *octavo*, constátque folijs *septuaginta duobus*, & ad V. CL *Sebastianum Ericium*, Patricium Venetum, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo *ex Imp. Leonis Philosophi* suprà memoratis *Tacticis*, sive, *Libro de re militari Caput decimum septimum & decimum octavum*, quorum *primum* sine ullâ Autoris mentione inscribitur atque incipit hoc modo: Πολεμικῶν παρασκευῶν διάταξις περὶ ἐφόδων ἀδοκήτων. (2) 'Αρχαῖος τις διδάσκει λόγος ἡμᾶς, ὅνπερ καὶ ὁ μάλιστα συνετώτεροι τῶν στρατηγῶν &c; *alterum* autem sine ullâ inscriptione sive lemmate incipit his verbis: (3) Τοσαῦτα μὲν οὖν εἰρήσθω καὶ περὶ τούτων· ἑξῆς δὲ καὶ διαφόρων παρατάξεων &c.

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

(2) *Vide suprà citatam editionem græco-Latinam Meursianam pag. 246.*

(3) *Vide jam citatam editionem pag. 276.*

CXVII.

CXVII.

Centesimus decimus septimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *ducentis quinquaginta sex*, & ad V.CL. (2) *Sebastianum Ericium*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim extra numerum.*
(2) *Vide Lib. V horum Commentar. Appendicem pag. 414, & suprà pag. 17 & 37.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 58 pag. 2, *Aristidis Quintiliani Libri tres de Musicâ ad Eusebium & Florentium, amicos suos & familiares*; quorum primus inscribitur atque incipit his verbis: Ἀριστείδου τοῦ Κοϊντιλιανοῦ περὶ μουσικῆς βιβλίον πρῶτον. Ἀεὶ μὲν ἐμοὶ θαυμάζειν ἔπεισιν, ὦ τιμιώτατοί μοι ἑταῖροι Εὐσέβιε καὶ Φλωρέντιε, τὴν τῶν παλαιῶν φιλοσόφων περὶ ἅπαν μάθημα σπουδήν, καὶ ὡς τὰ μὲν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ἀνευρίσκοντες, τὰ δὲ &c; secundus: Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο δεόντως ἂν ἐπισκεψώμεθα, πότερον δυνατὸν παιδεύειν διὰ μουσικῆς ἢ &c; tertius: Τὰ μὲν δὴ παιδείας τε πέρι καὶ χρήσεως τῆς κατὰ μουσικὴν τόδε ἡμῖν ἐχέτω τέλος· ταντεῦθεν δή μοι περὶ τῆς φυσικῶς ἂν κατὰ ταύτην ῥηθησομένων ὁ λόγος &c.

Secundò, & quidem à fol. 59 pag. 1 usque ad fol. 251 pag. 2, *Jamblichi Chalcidensis ex Cœle-Syriâ, Philosophi Platonici, Libri quatuor de Sectâ Pythagoricâ*, quorum titulus generalis est hic: Ἰαμβλίχου Χαλκιδέως λόγοι περὶ τῆς Πυθαγορικῆς αἱρέσεως. πρῶτος, περὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ βίου· δεύτερος, προτρεπτικὸς εἰς φιλοσοφίαν· τρίτος, περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης· τέταρτος, περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, ἥτις περιέχει καὶ περὶ ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης, καὶ περὶ γεωμετρίας, καὶ περὶ μουσικῆς τῆς περὶ Πυθαγορείοις. Hoc est: *Jamblichi Chalcidensis Libri quatuor de Pythagoricâ Sectâ: quorum primo agitur de Pythagoricâ Vitâ; secundo continetur Exhortatio ad Philosophiam; tertio agitur de communi Mathematicâ scientiâ; quarto agitur de Nicomachi Arithmeticâ Introductione, quæ & scientiam Arithmeticam, & Geometriam, & Musicam Pythagoricam complectitur.* Sequitur deinde *Index triginta quinque Capitum*, in quæ *Liber primus* divisus est, eoq; finito, inscribitur atque incipit ipse *Liber primus* hoc modo: Ἰαμβλίχου Χαλκιδέως τῆς Κοίλης Συρίας περὶ τοῦ Πυθαγορείου βίου λόγος πρῶτος. Ἐπὶ πάσης μὲν φιλοσοφίας ὁρμῇ Θεὸν δήπου παρακαλεῖν ἔθος ἅπασι τοῖς γε σώφροσιν· ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θείου Πυθαγόρου &c. Hinc porrò sequitur *Liber secundus*, in *Capita viginti unum* divisus, cujus titulus & principium: Ἰαμβλίχου

Χαλκι-

Χαλκιδέως τῆς Κοίλης Συρίας Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περιεχόντων τῶν προτρεπτικοὺς λόγους εἰς φιλοσοφίαν λόγος δεύτερος. Περὶ μὲν Πυθαγόρου, καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν βίου, τῶν τε Πυθαγορικῶν ἀνδρῶν, τὰ σύμμετρα ἐν τοῖς περὶ τούτων εἰρήκαμεν. ἀρχόμεθα δὲ τὸ λοιπὸν αὐτῆς τῆς αἱρέσεως &c. Succedit deinde *Liber tertius*, in *Capita triginta quinq;* divisus, quorum *Index* præfixus inscribitur atque incipit hoc modo: Θαυμαστὸν ἐξήνεγκε τοῦτον τὸν λόγον, γέμοντα πάσης γνωστικῆς θεωρίας, καὶ δείξεων ἔχοντα πίστεις εὐτόνους. Κεφάλαια τοῦ τρίτου λόγου. Κεφάλαιον α'. Τίς ἡ πρόθεσις τοῦ παρόντος βιβλίου ὅλη, καί τινες οἱ ὑπ' αὐτὴν μερικοὶ σκοποί, καὶ ποσαχῶς, καὶ εἰς τίνα διαιρούμενοι, πόθεν τε ἔχοντες τὰς πρώτας αἰτίας τῆς οἰκείας ἐπισκέψεως, καὶ ἀπὸ ποίας οὐσίας. Κεφάλαιον β'. Τίς ἡ κοινὴ θεωρία περὶ τῶν μαθημάτων ὅλων, καὶ περὶ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης· ὁπόθεν τε αὐτὴν, καὶ ἀπὸ τίνων τῶν ὅρων αὐτῆς ληπτέον· πόσην τε ἔχει τὴν διάστασιν, &c. Quo finito *Indice*, inscribitur atque incipit ipse *Liber tertius* hoc modo: Ἰαμβλίχου Χαλκιδέως τῆς Κοίλης Συρίας περὶ κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης λόγος τρίτος. Ἡ μὲν πρόθεσις τῆς παρούσης ἐπισκέψεως τὴν κοινὴν βούλεται τῶν μαθημάτων θεωρίαν παραδεῖξαι, &c. *Quartus* denique *Liber*, in nulla Capita divisus, inscribitur atque incipit his verbis: Ἰαμβλίχου Χαλκιδέως τῆς Κοίλης Συρίας περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, ἥτις περιέχει τῆς ἁπλῶς μαθηματικῆς διδασκαλικῶς τῶν ἀρχικοὺς λόγους. Ἀρχόμενοι τοῦ ἰδίου λόγου περὶ τῶν ἐν μέρεσι διωρισμένων μαθημάτων, ἀπὸ τῆς ἀριθμητικῆς ἀρχόμεθα· αὕτη γὰρ φύσει πρεσβυτέραν ἔχει τὴν θεωρίαν, &c. Ex hisce quatuor Libris *priores duos* primus græcè cum latinâ versione suâ in lucem edidit *Joannes Arcerius Frisius* typis Commelinianis A. 1598 in quarto, sed, ut ipse in Præfatione ad Lectorem, Castigationibus & Notis suis præfixâ, ingenuè fatetur, ex unico tantùm Codice manuscripto Eminentissimi Cardinalis *Antonij Perrenotti Granvellani*, ideóque multis locis mendosè & imperfectè; potéstque ea editio ope hujus Codicis manuscripti Cæsarei passim emendari & suppleri, ut cuivis primo intuitu videre licet, si ea tantum loca obiter inspiciat, quæ *Theodorus Canterus* per *variantes lectiones ex Bibliothecâ Vaticanâ* descriptas emendavit & supplevit. Eædem enim etiam exstant in hoc Codice manuscripto *Cæsareo*. Quod porrò ad *tertium* eorundem quatuor Librorum attinet, is, quantum quidem mihi cognitum est, nec græcè nec latinè hactenùs unquam editus est. *Quartum* autem, quo agitur

de

de (1) *Nicomachi Geraseni Arithmeticâ Introductione*, primus græcè cum versione latinâ & Notis suis publicavit doctissimus *Samuel Tennulius* Daventriæ A. 1668 in quarto, & quidem ex quatuor diversis Codicibus manuscriptis, nempe Bibliothecæ *Vaticanæ*, Bibliothecæ *Regiæ* Parisinæ, Bibliothecæ *Memmianæ* Parisinæ, & Bibliothecæ *Claromontanæ* Parisinæ RR. Patrum Societatis Jesu. Idem quoque *Tennulius* in principio suprà memoratarum Notarum promisit, se etiam *tertium Jamblichi Librum de communi Mathematicâ scientiâ* propediem in lucem prolaturum; sed utrum hoc jam factum sit, nec ne, mihi incompertum est.

(1) Vide suprà pag. 94.

Tertiò, & quidem à fol. 252 pag. 1 usque ad fol. 256 pag. 2, *Aristotelis Liber de insecabilibus lineis*; cujus titulus & principium: Ἆρά γε εἰσὶν ἄτομοι γραμμαὶ, καὶ ὅλως ἐν ἅπασι &c. Plura de eodem Libro vide suprà pag. 93 in recensione Codicis Lmi, num. 2, & pag. 101 in recensione Codicis LVIti, num. 8.

CXVIII.

Centesimus decimus octavus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque folijs *centum septuaginta sex*. Continetur eo *Porphyrij Expositio in Harmonicorum Ptolemæi Librum primum & secundum*; quæ quaternus ad *Librum primum* pertinet, inscribitur atque incipit his verbis: Ἐξήγησις Πορφυρίου εἰς τὰ ἁρμονικὰ Πτολεμαίου. Ὑπόμνημα πρῶτον. Πολλῶν αἱρέσεων οὐσῶν ἐν Μουσικῇ περὶ τοῦ ἡρμοσμένου, ὦ Εὔδοξε, δύο πρωτεύειν ἄν τις ὑπολάβοι, τήν τε Πυθαγόρειον καὶ τὴν Ἀριστοξένειον· &c. Plura de his *Porphyrij in Ptolemæi Harmonica Commentarijs* vide suprà pag. 87, 88, 94 & 95, in recensione Codicis XXXVIIIvi, num. 15, & Codicis LImi, num. 4.

(2) Fuit & olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus sextus.

CXIX.

Centesimus decimus nonus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *folio*, constátque folijs *centum & novem*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 81 pag. 1, *Porphyrij Expositio in Harmonica Ptolemæi*; cujus titulus & principium: Πορφυρίου εἰς τὰ ἁρμονικὰ Πτολεμαίου ὑπόμνημα. Πολλῶν αἱρέσεων οὐσῶν ἐν μουσικῇ περὶ τοῦ ἡρμοσμένου, ὦ Εὔδοξε, &c. Plura vide in recensione proximè præcedentis Codicis CXVIIIvi.

(3) Fuit & olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus septimus.

Secundò, & quidem à fol. 81 pag. 1 usque ad fol. 109 pag. 2,

Plutarchi Liber de Musicâ, cujus titulus & principium: Πλουτάρχου περὶ μουσικῆς. Ἡ μὲν Φωκίωνος τοῦ Χρηστοῦ γυνὴ κόσμον αὐτῆς ἔλεγεν εἶναι τὰ Φωκίωνος στρατηγήματα· ἐγὼ δὲ &c. Vide *Operum Plutarchi* editionem græco-latinam Francofurtensem Wechelianam anni 1620 in folio Tom. II pag. 1131.

CXX.

(1) Fuit is olim extra numerum.

Centesimus vigesimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, constátque folijs *quadringentis quinquaginta novem*, & ad celeberrimam instructissimámque *Bibliothecam Fuggerianam*, quæ A. C. 1656 Augustâ Vindelicorum in *Augustissimam Bibliothecam Cæsaream Vindobonensem* translata est, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 238 pag. 1, *Manuelis Bryennij Harmonicorum Libri tres;* quorum *primus*, in Τμήματα sive Sectiones novem divisus, inscribitur atque incipit his verbis: Μανουὴλ Βρυεννίου ἁρμονικῶν βιβλίον α. Τμῆμα πρῶτον. Ἐπειδήπερ ὁ χρόνος καὶ τὴν ἁρμονικὴν ἐπιστήμην, ταύτῃ οὕτω φύσει καλὴν καὶ τιμίαν ὑπάρχουσαν, &c; *secundus*, in Τμήματα sive Sectiones quindecim divisus: Βιβλίον δεύτερον. Τμῆμα πρῶτον περὶ τῶν πεντεκαίδεκα ἁρμονιῶν λόγων, καὶ τῶν τὰ σύμφωνα περιεχόντων συστήματα. Ἐπειδὴ περὶ τῶν θεωρουμένων μερῶν ἐν τῇ ὀργανικῇ αἰσθητῇ ἁρμονίᾳ &c; *tertius*, in Τμήματα sive Sectiones undecim divisus: Βιβλίον τρίτον. Τμῆμα πρῶτον περὶ τῆς ἐν τῷ ὀργάνῳ τάξεως καὶ κατασκευῆς τῶν προειλημμένων ὀκτὼ τόνων. Διαλαβόντες συντόμως, καθάπερ ὁ διηκριβωμένος ἀπῄτει λόγος, &c. Vide etiam suprà pag. 77, 78, & 95. Ijdem *tres Libri* exstant in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ manuscripti* etiam *latinè;* interprete *Antonio de Albertis*, ut posthac, volente Deo, accuratiùs indicabo, cum in Continuatione horum Commentariorum pervenero ad Codices manuscriptos *Philosophicos Latinos;* utpote inter quos ille, cujus in præsens obiter memini, secundùm antiquum numerum est *septuagesimus tertius*.

Secundò, & quidem à fol. 239 pag. 1 usque ad fol. 459 pag. 1, *Porphyrij Expositio in Harmonicorum Ptolemæi Librum primum & secundum*, itidem ut suprà in Codice CXVIIIvo.

CXXI.

(2) Fuit is olim extra numerum.

Centesimus vigesimus primus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus*

phicus Græcus eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *quarto*, conſtátque folijs *centum & octo*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 48 pag. 1, *Nicomachi Geraſeni, Philoſophi Pythagorici, Enchiridion Harmonices, in duos Libros diviſum*, quorum *primus* inſcribitur atque incipit his verbis: Νικομάχου Γερασηνοῦ, Πυθαγορικοῦ, ἁρμονικῆς ἐγχειρίδιον. Βιβλίον α΄. Κεφάλαια τῶν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ. Κεφάλαιον α΄ Ὅτι τὸ βιβλίον ἐγχειρίδιόν ἐστιν ὑπόμνημα τῆς ἁρμονικῆς στοιχειώσεως. Κεφάλαιον β΄ Περὶ τῶν δύο τῆς φωνῆς εἰδῶν &c. Προοίμιον. Εἰ καὶ πολύχους καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ δυσπερίληπτος ἐνὶ συμπεριαχθῆναι ὑπομνήματι περὶ τοῖς ἁρμονικοῖς στοιχείοις &c; *ſecundus* autem: Νικομάχου Γερασηνοῦ, Πυθαγορικοῦ, ἁρμονικὸν ἐγχειρίδιον. Βιβλίον α΄ Τὴν λύραν τὴν ἐκ τῆς χελώνης φασὶ τὸν Ἑρμῆν εὑρηκέναι, καὶ &c. De eodem *Nicomacho* vide plura ſuprà pag. 94, & apud *Ger. Joan. Voſſium* cap. 22 de Scientijs Mathematicis § 4.

Secundò, & quidem à fol. 49 pag. 1 uſque ad fol. 82 pag. 2, *Gaudentij Philoſophi Introductio Harmonica*; cujus titulus & principium: Γαυδεντίου Φιλοσόφου ἁρμονικὴ εἰσαγωγή. Φειδὼ ξυνετοῖσι, θύρας δ᾽ ἐπίθεσθε βέβηλοι, τῶν ἁρμονικῶν λόγων ἁπτόμενος, δικαίως ἄν τις προοιμιάσαιτο. εἰσὶ μὲν γὰρ &c. Meminit hujus *Gaudentij Caſſiodorus* in principio Libri de Muſicâ his verbis: *GAVDENTIVS quidam de Muſicâ ſcribens, Pythagoram dicit hujus rei inveniſſe primordia ex malleorum ſonitu & chordarum extenſione percuſſâ. Quam amicus noſter Vir diſertiſſimus MVTIANVS tranſtulit in latinum, ut ingenium ejus aſſumpti operis qualitas indagaret.* Hæc *Caſſiodorus*.

Tertiò, & quidem à fol. 87 pag. 1 uſque ad fol. 108 pag. 1, *Autolyci*, qui *Ariſtoteli Stagiritæ* ſeculo ante Chriſtum quarto fuit ſynchronus, *Liber de Sphærâ, quæ movetur*; cujus titulus & principium: Αὐτολύκου περὶ κινουμένης σφαίρας. Ὁμαλῶς λέγεται φέρεσθαι σημεῖα, ὅταν ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσα τε ἢ καὶ ὅμοια μεγέθη διεξέρχεται. Ἐὰν δὲ ἐπί τινος γραμμῆς &c. Ediderunt hunc *Autolyci* Librum, *Franciſcus Maurolycus Siculus*, Abbas Meſſanenſis, Meſſanæ typis Petri Spiræ A. 1558 in folio, & *Joſephus Auria Neapolitanus* Romæ apud hæredes Antonij Bladij, impreſſores Camerales, A. 1587 in quarto; ſed uterque tantùm latinè. Plura de ætate & ſcriptis *Autolyci* vide apud *Ger. Joan. Voſſium* cap. 33 de Scientijs Mathematicis § 14; ubi tamen *Maurolyciana* editionis nulla fit mentio.

CXXII.

Centesimus vigesimus secundus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *quadringentis nonaginta tribus.* Continetur eo Τȣ̃ Μαΐστωρος κυρȣ̃ Ἰωάννȣ τȣ̃ (2) Κȣκȣζέλη Τέχνη ψαλτικὴ καὶ σημάδια ψαλτικὰ μετὰ πάσης χειρονομίας καὶ συνθέσεως, sive, *Magistri Joannis Cucuzelæ Ars psaltica cum varijs Canticorum exemplis & adjunctis antiquis Notis Musicis.* Plura de hoc *Joanne Cucuzele* vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 273 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CCCVIIIvi.

(1) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Theologicos Græcos* ducentesimus vigesimus sextus.

(2) *Ita in hoc* Codice *scriptum est; nempe* Κȣκȣζέλη *per ε in penultimâ syllabâ, non autem, ut in alijs nonnullis* Codicibus, Κȣκȣζήλη *per η.*

CXXIII.

Centesimus vigesimus tertius (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *octavo*, constátque folijs *centum octoginta quatuor*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli.* Continetur eo eadem *Magistri Joannis Cucuzelæ Ars psaltica cum varijs Canticorum exemplis & adjunctis antiquis Notis Musicis*, quæ exstat in proximè præcedenti Codice CXXIIdo.

(3) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Theologicos Græcos* centesimus nonagesimus.

CXXIV.

Centesimus vigesimus quartus (4) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *octoginta duobus*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo *Cleomedis*, qui sub *Imp. Theodosio Juniore* circa annum Christi 427 claruisse creditur, *Sphæra*, sive, *Circularis Meteororum Inspectio, in duos Libros divisa*, quorum *primus* inscribitur atque incipit his verbis: Κλεομήδȣς κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων ά. περὶ κόσμȣ. Τοῦ κόσμȣ πολλαχῶς λεγομένȣ, ὁ νῦν ἡμῖν ἐνεστηκὼς λόγος περὶ τȣ̃ κατὰ τὴν διακόσμησιν ἐστὶν, ὃν ὁρίζονται ὅτως. κόσμος ἐστὶ σύστημα ἐξ ȣ̓ρανȣ̃ καὶ γῆς, καὶ τῶν ἐν τȣ́τῳ φύσεων. ȣ̃τος δὲ &c. Plura de hoc *Cleomede* & jam memorati Opusculi diversis editionibus vide apud *Ger. Joan. Vossium* cap. 33 de Scientijs Mathematicis § 24.

(4) *Fuit is olim inter* Codices *MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus quinquagesimus nonus.

CXXV.

Centesimus vigesimus quintus (5) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & elegans in *folio*, constátque nunc folijs *ducentis viginti uno*, & unus est ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos à reliquâ ipsius Bibliothecâ avulsos, *Sebastianus Tengnagelius* redemit, & *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* legavit. Continentur eo hæc:

(5) *Fuit is olim extra numerum.*

Primò,

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 8 pag. 2, *ex Procli Lycij, Diadochi Platonici*, *Hypotyposi Astronomicarum Hypothesium Capita duo*, quorum *primum de Astrolabij constructione & usu* inscribitur atque incipit his verbis: Περὶ ἀστρολάβου χρήσεως καὶ κατασκευῆς. Ἐπειδὴ καὶ πρὸς τὰς τῆς σελήνης τηρήσεις, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀπλανῶν, ὄργανον χρήσιμον ὁ ΠΤΟΛΕΜΑΓΟΣ ἐν τῷ (1) πέμπτῳ τῆς συντάξεως ἐκδέδωκε, λέγω δὲ τὸν διὰ τῶν ἑπτὰ κύκλων ΑΣΤΡΟΛΑΒΟΝ, ἐκθήσομαί (2) ΣΟΙ καὶ τὴν τούτου κατασκευὴν, καὶ τὴν χρῆσιν, ὡς οἷόν τε σαφέστατα. διαφέρει μὲν οὖν τὸ μετεωροσκοπεῖον τοῦ ἀστρολάβου τούτου, καθ' ὅσον &c; alterum autem: Ἐπανάληψις τῆς ὅλης πραγματείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἐν προοιμίοις εἴπομεν, ἀπὸ τίνων μάλιστα προήχθησαν οἱ τῶν τοιούτων φιλοθεάμονες εἰς τὰς τούτων ζητήσεις, φέρε πρὸς ἕκαστα &c. Plura de eodem *Procli* Libro vide in recensione proximè sequentis Codicis CXXVIti, num. 2.

Secundò, & quidem à fol. 9 pag. 1 usque ad fol. 11 pag. 1, *Michaelis Pselli Libellus admirabilium Lectionum Medico-Physicarum*; cujus titulus & principium: Περὶ παραδόξων ἀναγνωσμάτων, τοῦ Ψελλοῦ. Μηδὲ καινῶν ἀναγνωσμάτων εἴης ἀνήκοος. ἴσθι τοιγαροῦν, ὡς ὁ Ἐπιμενίδειος (3) ἄλιμος μίγμα ἐστὶν ἀσφοδέλου ξηροῦ καὶ μαλάχης ῥίζης, καὶ σησάμης πεπλυμένης, μήκωνός τε λευκῆς, σκίλλης τε ὠμῆς τῆς ξανθῆς· καὶ ὁ λαμβάνων τοῦτο, ἄσιτος ἐφ' ἡμέρας πολλὰς διαμετρήσειεν ἀλυπότατος. Τὸ νηπενθὲς συγκείμενόν ἐστιν ἐξ ἱππομανοῦς τοῦ φυτοῦ &c. Est certè totus hic Libellus publicâ luce dignissimus, ut qualitercunque apparet ex ipso ejus principio, quippe quod valdè notabile est propter *Epimenideos trochiscos alimos*, sive, *Epimenideos pastillos contra famem*; quorum usus olim frequentissimus fuit in obsidionibus urbium, ut testatur *Hero Junior* in Proœmio Libri de Machinis bellicis, secundùm (4) latinam *Francisci Barocij* versionem, his verbis: *Quapropter ut neque in pacifico statu, neque instante bello, vel in quocunque tempore ac statu inimicorum vel hostium ingressibus perturbemur, unà cum ijs, quæ in OBSIDIONIBUS & exercitibus componuntur, valdè nutrientibus* (5) *frugalibus EPIMENIDEIS vocatis MEDICAMENTIS, nec non parcissimis cibis, gulæ gratis,* (6) *sitimq; prohibentibus, de jaculatorijs etiam instrumentis providentiam habemus.* Hæc *Hero* ille *Junior*. Quibus illustrandis hoc ibidem *Francisci Barocij* adjunctum est Scholion: *Epimenideum est quoddam medicamentum valdè nutriens,* (7) *famèmque prohibens,* quo

(1) *Vide* Pappi Alexandrini *Commentarium in Librum quintum Magnæ Constructionis* Ptolemæi.

(2) *Nempe* ἑταίρῳ *sive* Amico & sodali suo, *cui totum Librum*, Hypotyposin Astronomicarum Hypothesium *inscriptum, dedicavit.*

(3) *Subauditur hic nomen substantivum* τροχίσκος *sive* pastillus.

(4) *Ipse enim* Heronis græcus contextus, *quod ego sciam, nondum in lucem prodijt.*

(5) *Pro* frugalibus *malim legi*: & famem prohibentibus. *In græco enim exemplari sine dubio scriptum fuit* ἀλίμοις. (6) *Ea græcè vocantur* ἄδιψα. (7) *Ita ibi re verâ legendum est, non autem, ut vulgò perperàm legitur,* sitimque.

quo vescebantur cùm ij, qui Civitates obsidebant, tùm ij, qui in Civitatibus obsidebantur. Epimenideum autem dictum est ab Epimenideâ Scillâ, in ejus compositionem ingrediente; de quâ herbâ vide Theophrastum Eresium Historiæ Plantarum lib. 7 cap. 11. Addit deinde idem *Barocius* ibidem, ex anonymi cujusdam antiqui Autoris in eundem *Heronis Junioris* Librum *Scholijs græcis*, duplicem istius Pharmaci Epimenidei compositionem his verbis: *Componebatur hoc Pharmacum ab antiquis hoc modo. Decoctâ scillâ, & aquâ ablutâ, & exsiccatâ, ac demùm parvissimas in partes dissectâ, & posthac in ipsâ sesamo admisto quintæ partis, papaveris autem quintæ decimæ, atque hisce omnibus in ipso mele tanquam optimo, massâmque agente mitigatis, totum dividendum est veluti in maximas olivas, & harum unam quidem circa horam secundam, unam verò circa horam decimam absumentes, nullum à fame malum patientur. Alia ejusdem Pharmaci compositio, quæ fit hoc modo. Suscipientes sesami Attici semisextarium, & melis dimidiam partem, & olei cotilem, & chœnicem amigdalarum dulcium decorticatarum, exsiccando sesamum, & amigdalas molere & vibrare oportet; deinde scillas circumcirca decorticando, & radices ac folia abscindendo, & in parvas partes dissecando, ponentes in mortario contundere opus est, donec maximè levigentur; posthac verò contusarum scillarum æqualem meli partem æquabiliter unà cum oleo subigere, atque in ollam infundendo, & super carbones imponendo, coquere oportet. Cùm autem incœperint calefieri, sesamum & amigdalas interponendo, simul ligno hinc inde permovenda sunt, donec omnia uniantur. Cùm verò valdè solidum corpus factum fuerit, ipsum accipientes, in parvas buccellas circiter dividere operæ pretium est, atque unam mane, unámque vesperi quispiam absumens, nutrimentum sufficiens habet. Hoc autem Pharmacum apud exercitus etiam optimum est; dulce enim existit & saturitatem invehens, & sitim non inducit.* Hucusque *Barocius.* Cæterùm inter alia multa, quæ in suprà memorato *Michaelis Pselli admirabilium Lectionum Libello* observatu digna sunt, notandum in primis est, *Sextum Julium Africanum* ibi non solùm nominatim citari, verum etiam ex illius *Cestorum Enneabiblo* varia *Arcana Medica, Physica,* & *Magica* breviter ac summatim recenseri. Qui locus licet satis prolixus sit, cùm tamen *Eusebij Pamphili, Georgij Syncelli,* & *Suidæ Lexicographi* (1) suprà adducta de *Africani Cestis* testimonia luculentissimè confirmet, & uberrimi instar Commentarij illustret ac suppleat, integrum eum hîc exhibeo: ʼΑΦΡΙΚΑΝΟ῾Σ δέ φησιν, ὅτι καὶ τεχνική τίς ἐστι γέννησις, καὶ γεννηθήσεται

(1) *Vide suprà pag.* 198, 199 & 200.

τεχνι-

τεχνικῶς, εἰ ὁ ἀνὴρ, μέλλων εἰς συνουσίαν ἐλθεῖν, ἐπιχρίσοι τὸ μόριον αἵματι λαγωοῦ, ἢ χηνείῳ στέατι, ἀλλ' ἐκείνως μὲν, ἄῤῥεν, οὕτω δὲ, θῆλυ. Κατάγει δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ γάλα ἐκ μαστῶν τεχνικῇ μεθόδῳ, καὶ σπαργῶντας μετὰ τὸν τοκετὸν σβεννύει κηρωτῇ κιτρίνῃ. ποιεῖται δὲ καὶ ἄτοκον γυναῖκα, ἀτόκιον αὐτῇ περιάπτων· τοῦτο δέ ἐστι, βατράχου ὀμφαλὸς ῥάκει περιειλημμένος λινῷ. καὶ ταῖς δυστοκούσαις γαγάτην λίθον τῇ ἀριστερᾷ ἐγχειρίζων χειρὶ, ὠκυτοκεῖν ταύτας ἐργάζεται. πεποίηται δὲ αὐτῷ καὶ συλληπτικὰ ἕτερα μίγματα καὶ τεχνάσματα, καὶ παιδοποιϊκὰ ἔμπλαστρα. ἔστι δὲ αὐτῷ ἰσχαιμόν τι ἐξ ἀκρεμόνων στεχαμίνου συντεθειμένον, τῶν φωστήρων ὑπὸ γῆν ὄντων, περίαπτον· δίδοι δὲ αὐτῷ τὴν δύναμιν ἐπῳδῇ τινι ἀπορρήτῳ. βάπτει δὲ καὶ τρίχας λευκὰς ἐκ λιθαργύρου κεκομμένας. ποιεῖται δὲ καὶ φωνασκικὸν ἐξ ἴρεως καὶ τραγακάνθης. ἰοῖ δὲ καὶ τὸν χρυσὸν, στέλῳ λυττῶντος κυνός· ἀντιπαθές τε ποιεῖται θηρίων πληγαῖς τῇ διαπερσώπῳ ἐμπλάστρῳ. καὶ σκορπιακά τινα ὀνομάζει παράδοξα· καί τινα ἔλεγχον ποιεῖται κλεπτῶν ἀφανῶν, γυρίνων βατράχων τὰς γλώσσας ἀποτέμνων καὶ ταριχεύων· εἶτα ἐπὶ τῆς χρείας ἀλφίτοις ἀναμιγνὺς, καὶ τοῖς ἐν ὑπονοίᾳ τῆς ὑφαιρέσεως τοῦ ζητουμένου παραδιδοὺς, καὶ ὁ ἀφελόμενός φησι τὸ φώριον, ἐν ἐκστάσει ὥσπερ γινόμενος, ἑαυτὸν ἀριδήλως δημοσιεύει· ὀνομάζει δὲ τὸ βρῶμα κλεπτέλεγχον. Καὶ περὶ γεωργίας δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος λέγει παράδοξα. συκάμινα γάρ φησι λευκὰ φέρει συκάμινος, δεξαμένη λευκὴν ἐγκεντρισθεῖσαν. τὰ αὐτὰ δὲ ἐνέγκοι καὶ λεύκη, ἐν ᾗ ὀφθαλμισθείη συκάμινος. κατάγραπτα δὲ ἐρυθρότατα περσικὰ γίνεται, εἰ καταγράψεταί τις τὸν ἐγκείμενον τῇ πυρήνῃ καρπόν. καταπαύει δὲ καὶ λοιμὸν, ἢ ὀπῷ βαλσάμου, ἢ συνοχῇ δυσώδει τῇ θυρσοδευτικῇ, τοῖς ἐναντίοις. σκευάζει δὲ καὶ οἶνον παντοδαπὸν, τὸν μὲν νάρδου στάχυϊ, τὸν δὲ ῥόδου ἄνθει, καὶ ἄλλον ἑτέρῳ φαρμάκῳ. πλάττει δὲ καὶ ὑακινθίνας λίθους, καὶ ἀμαραγδίνας, καὶ σαρδώνυχας. θεραπεύει τε ἀσπίδων δήγματα, καὶ ἀχλὺν ὀφθαλμῶν, οὐ τοῖς ἐγνωσμένοις φαρμάκοις, ἀλλὰ περιάπτοις τισὶ καὶ ἐπάσμασιν. ἐκ δὲ ἀποπατημάτων τῶν συνελθόντων βοῶν καὶ τοῦ ὄνου, ἀποπατεῖν ἄνδρα ποιεῖ, καὶ γυναῖκα οὐρεῖν, ὅτε βούλοιτο, καὶ γελᾶν πάμμεγα. εὐφορίαν τε τεχνικὴν, ἢ μᾶλλον γοητικὴν, χωρίοις ἐργάζεται, καὶ τὴν ἐναντίαν ἀφορίαν ἐξ ἀντιπαθειῶν. τὸ δὲ ἀφροσέληνον συλλέγει ἐκ τῆς δρόσου τῶν φυτῶν καὶ τῶν σεληναίων αὐγῶν. ἀμεθύστους δὲ διατηρεῖ τοὺς ἐν οἴνῳ διανυκτερεύοντας. τερατεύεται δέ τινας ὠφελείας ἀπὸ χελώνης ἀπὸ ἀρκτείου αἰδοίου, ἐξ

ἄλλων

ἄλλων ζώων τὲ καὶ θηρῶν. πεποίηται δὲ αὐτῷ καὶ ἰχνοποιὸν φάρμακον ὑπερεθρίων σαρκῶν. ἀφανίζει τὲ τὰ ἐν τοῖς λαχάνοις ζωύφια, καινὰς τινας τρόπους ὑποτιθείς. λέγει δὲ περὶ τοῦ γοργονίου· πόα δέ ἐστι τοῦτο ὑπόγειος τὰ πολλά. λέγει γοῦν, ὡς εἴτις κόρη πλησίον αὐτῆς, ὡς ἀφροδίτης νόμος, συμπλακείη, ἄνεισιν ἐπὶ τὴν θέαν ἡ πόα, καὶ τὸ γινόμενον, περιέργως ὁρᾷ. ποιεῖται δὲ καὶ καλλιβλέφαρα φάρμακα, καὶ ἐποπτικά. ἔστιν δὲ αὐτῷ, καὶ τὴν πολλοῖς ἐγκυκλιωθεῖσαν ἀνδράσι γυναῖκα, παρθένον αὖθις ἐργάσασθαι. κοιμίζει δὲ καὶ τὸν ἀγρύπνητον, καὶ ἔστιν αὐτῷ τὸ γινόμενον, εὐθυμίας πηγή. ἐπέχει δὲ καὶ ὀνείρων ἔξω· καὶ ῥᾷστα τὰ δευτερεῖα κατάγει· καὶ γλαυκὰ μελαίνει ὄμματα. ἔστι τὲ αὐτῷ καὶ κλεῖς φλεβῶν ὀλισθήμασι, καί τι ἄλλο νυκτιφαές. ἔρωτας δὲ καὶ ἀνάπτει καὶ σβέννυσι· καὶ τρίχας λευκὰς μὲν μελαίνει, λευκαίνει δὲ μελαίνας· καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα ὁ ἀνὴρ οὗτος ἘΝ ΤΟΙ͂Σ ΚΕΣΤΟΙ͂Σ ἈΥΤΟΥ͂ τερατολογεῖ καὶ διέξεισι. Hæc ibi *Michael Psellus* de *Sexti Julij Africani Cestis*; quæ curiosis rerum naturæ exploratoribus consideranda & examinanda in medio relinquo. Quod superest, etsi in suprà memorati Libelli inscriptione haud significetur, cui *Michael Psellus* illum dedicaverit, satis perspicuè tamen illud apparet ex his, quæ circa finem exstant, verbis: Ἐγὼ δὲ οὐ περιεργίας ἕνεκα, ΝΗ῝ ΤΗ῝Ν ἹΕΡΑ῍Ν ΣΟΥ ΨΥΧΗ῝Ν, ἀλλὰ φιλομαθείας, τὰ πλείω τῶν μαθημάτων συνελεξάμην. ἐγένετο γάρ μοι ἡ φύσις ἀκόρεστος πρὸς ὁτιοῦν μάθημα, καὶ οὐδὲν &c. Intelligitur enim hoc loco *Patriarcha Constantinopolitanus Michael Cerularius*, cui etiam dedicavit *Librum de Chrysopœiâ*, sive, *de Arte conficiendi auri*, qui exstat suprà in Codice CXIImo, num. 2.

Tertiò, & quidem à fol. 11 pag. 1 usque ad fol. 12 pag. 2, ejusdem *Michaelis Pselli ad eundem Patriarcham Constantinopolitanum Michaelem Cerularium Libellus de Omoplatomantiâ, sive, de Divinatione ex* (1) *ossibus humerarijs mactatarum ovium vel agnorum*, & de *Oeonoscopiâ*, sive, *de Divinatione ex avibus*, quæ propriè appellatur *Auspicium*, quasi *Avispicium*. Inscribitur is atque incipit hoc modo: Περὶ ὠμοπλατοσκοπίας καὶ οἰωνοσκοπίας. Ὁ Σωκράτης ἐκεῖνος ὁ Σωφρονίσκου, τοῖς Πλατωνικοῖς ἐντυχὼν διαλόγοις, οὗτος μὲν, φησιν, ὁ νεανίας, περὶ Πλάτωνος λέγων, ἄγει ἔνθα καὶ βούλεται. τοῦτο δὴ κἀγὼ περὶ σοῦ προσηκόντως ἐρῶ· ἄγεις γὰρ ἔνθα βούλει ταῖς ἐρωτήσεσι, καὶ ὅταν ὕψου ἀναγάγης, αἰθέριον καταβιβάζεις εἰς γῆν. ἐρωτᾷς γὰρ, πότε

ἐστὶ

(1) *Græci ea vocant* ὠμοπλάτας. *Latini autem* Scoptula operta, *ut testatur* Cornelius Celsus *lib.* 8 *cap.* 1 *his verbis*: Rursus à cervice duo lata ossa utrinque ad scapulas tendunt. Nostri SCOPTVLA OPERTA; ὨΜΟΠΛΑ΄ΤΑΣ Græci nominant.

ἐστι τὸ τῆς ΩΜΟΠΛΑΤΟΣΚΟΠΙΑΣ χρηστήριον, καὶ τίνα τὴν δύναμιν ἔχει· ὡς δὲ φυσικὰ αἴτια καὶ ἀπόρρητα περιλαβεῖν σε τῶν ἐσομένων ζητεῖς. τὸ μὲν οὖν δεύτερον παρεξετάσοι ἄν τις ταῖς ὑψηλοτέραις πεύσεσι· τὸ δὲ τῆς ΩΜΟΠΛΑΤΟΣΚΟΠΙΑΣ, βάρβαρον μὲν καὶ ἀλλόκοτον. ἔχει δὲ ὅμως, ὡς τοῖς χρωμένοις δοκεῖ, μελλόντων προαναφώνησιν. οἱ γὰρ ἐντεῦθεν χρησμειάζοντες, πρόβατον ἢ ἄγρια τῆς ἀγέλης ἀπολεξάμενοι, πρῶτον μὲν κατὰ νοῦν τιθέασιν, ἢ καὶ τῇ γλώσσῃ προφέρουσιν, περὶ οὗ ἂν μαθεῖν βούλοιντο. εἶτα καταθύσαντες, τὸν ΩΜΟΠΛΑΤΗΝ τοῦ παντὸς ἀφαιροῦσι σώματος, ὡς μαντεύματος ὄργανον· &c.

Quartò, & quidem à fol. 12 pag. 2 usque ad fol. 14 pag. 2, ejusdem *Michaelis Pselli ad eundem Patriarcham Constantinopolitanum Michaelem Cerularium Libellus de Lapidum potentiâ seu virtutibus*; cujus titulus & principium: Περὶ λίθων δυνάμεως. Ἀπολογήσασθαι μέν σοι τὰς ἐν τοῖς λίθοις δυνάμεις, οὐκ ἂν τολμήσαιμι, &c.

Quintò, & quidem à fol. 15 pag. 1 usque ad fol. 32 pag. 2, *Nicephori Blemmydæ Oratio de Regno seu Imperio, in clariorem stylum translata à Georgio Galesiotâ Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diacono, & Georgio Oenæotâ.* Ipsa tituli græci verba sunt hæc: Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου λόγος περὶ βασιλείας, μεταφρασθεὶς πρὸς τὸ σαφέστερον παρὰ τοῦ (1) σακελλίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνου κυροῦ Γεωργίου τοῦ (2) Γαλησιώτου, καὶ τοῦ (3) Οἰναιώτου κυροῦ Γεωργίου, τῶν λογιωτάτων ἀνδρῶν καὶ ῥητόρων. Incipit deinde ipsa Oratio his verbis: Παλαιός τις νόμος ἐπεκράτησε τοῖς πράγμασι συμφωνῶν, ὥς τε τοὺς δούλους διδόναι τῷ βασιλεῖ, ὅπερ περιέξει πολλὴν τοῖς τοιούτοις δούλοις ὠφέλειαν· οὕτως γὰρ μέλλουσι πληροῦσθαι τὰ πρέποντα. ὁ γὰρ ἐμπιστευθεὶς τὴν τῶν πάντων διοίκησιν, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν προμήθειαν. διὰ τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν βασιλέα μηδὲν ἔχοντα ἴδιον, πρέπον ἐστὶν ἐκ τῶν κοινῶν λαμβάνειν, &c. Meminit hujus Orationis *Conradus Gesnerus* in Bibliothecâ Universali, dum, de *Nicephoro Blemmidâ* agens, scribit, inter varia ejus Opuscula græca manuscripta, quæ *Romæ in Bibliothecâ Vaticanâ* exstant, etiam esse *Sermonem, qualem oporteat esse Regem.* Quod porrò ad *Georgium Galesiotam* attinet, illius mentio exstat apud *Leonem Allatium* in Diatribâ de *Georgijs* pag. 383 his verbis: *GEORGIUS* (4) *GALESIOTA composuit Orationem*

(1) *Vide* Joan. Meursij *Glossarium Græcobarbarum in explicatione vocis* Σακέλλιον.
(2) *Nempe à* Monasterio montis Galesij; *de quo vide Lib. V horũ Commentar. pag.* 227.
(3) *Nempe ab* Oeneo, *Urbe circa Paphlagoniam, ut ex* Nicetâ Choniate & Michaele Glycâ *refert* Abrahamus Ortelius, *in Thesauro Geographico. Græcè appellatur is locus* τὸ Οἰναῖον.

(4) *Ita ibi re verâ scribendum est, nempe* Galesiota, *non autem, ut vulgò perperàm legitur,* Gelesiota.

tionem funebrem in Theodorum Xanthopulum; cujus principium: Ἄνδρες οἵ τε τοῖς βασιλείοις ἤθεσι καὶ παιδεύμασιν ἐντεθραμμένοι *&c.* *Vivebat sub Andronico Palæologo, Gregorij Cyprij Patriarchæ Constantinopolitani apprimè familiaris; auditor verò, ut ipse in eâdem Oratione fatetur, Theodori Xanthopuli, quem propterea laudandum susceperat.* Hæc *Allatius* de *Georgio Galesiotâ; Georgij* autem *Oenaotæ* mentio in eâdem Diatribâ de *Georgijs* prorsùs omissa est.

Sextò, & quidem à fol. 33 pag. 1 usque ad fol. 41 pag. 1, *ex Photij Patriarchæ Constantinopolitani Bibliothecâ Librorum à se lectorum Excerpta Historiæ Memnonis de rebus Heracleæ Ponticæ;* quorum titulus & principium: Ἐκ τῶν τοῦ Ἱστορικοῦ Μέμνονος. Φησὶν ὁ Ἱστορικὸς Μέμνων, Κλέαρχον ἐπιθέσθαι πρῶτον κατὰ τῆς Ποντικῆς Ἡρακλείας, παιδείας μὲν τῆς κατὰ φιλοσοφίαν οὐκ ἀγύμνασον, ἀλλὰ καὶ &c. Pertingunt autem ea ibi tantùm usque ad hæc verba: ὁ δὲ κατὰ τὴν Ἡράκλειαν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τοῦ Διὸς ἱερῷ. Vide suprà memoratæ *Bibliothecæ Photianæ* Codicem CCXXIVtum à capite primo usque ad finem capitis vigesimi octavi, atque insuper consule *Ger. Joan. Vossium* de Historicis Græcis lib. 2 cap. 5.

Septimò, & quidem à fol. 42 pag. 1 usque ad fol. 44 pag. 1, *ex eâdem* suprà memoratâ *Bibliothecâ Photianâ Excerptum ex Diodori Siculi Historiarum libro trigesimo secundo de prodigiosâ mutatione cujusdam foeminæ in virum, quæ mortem Alexandri Magni præcessit.* Inscribitur illud atque incipit his verbis: Ἐκ τοῦ λβ΄ λόγου τῶν ἱστορικῶν Διοδώρου. Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως χρηστηριαζομένου κατὰ τὴν Κιλικίαν, ἔνθα φασὶν Ἀπόλλωνος Σαρπηδονίου ἱερὸν εἶναι, &c. Vide jam memoratæ Bibliothecæ Codicem CCXLIVtum.

Octavò, & quidem à fol. 45 pag. 1 usque ad fol. 48 pag. 2, *Nicetæ Choniatæ Fragmentum Historicum*, cujus titulus & principium: Τοῦ Χωνιάτου, ἐκ τοῦ ἐννάτου τόμου. Χρεὼν δὲ εἰδέναι, ὡς τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου καθαιρέσει Διόσκορον ὑποβαλούσης τὸν γενόμενον Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπον, οἱ τούτου ἀντιλαμβανόμενοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀπέστησαν, καὶ διακρινομένους ὠνόμασαν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ μὴ συντίθεσθαι τοῖς δογματισθεῖσι παρὰ τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων πατέρων, καὶ εἰς δώδεκα διηρέθησαν τμήματα· ὧν οἱ μὲν, Εὐτυχιανισταὶ λεγόμενοι, Εὐτύχιον καὶ Διόσκορον δέχονται· οἱ καὶ λέγουσι &c. Plura de hoc Fragmento aliàs; in præsens enim nondum mihi satis liquet.

Nonò, & quidem à fol. 49 pag. 1 usque ad fol. 90 pag. 1, *Theonis Alexan-*

Alexandrini, qui sub *Imp.* (1) *Theodosio Magno* sive *Seniore* floruit, *Expositio in Claudij Ptolemai Alexandrini Canones Astronomicos expeditos*; cujus *Proœmium* inscribitur atque incipit his verbis: Θέωνος Ἀλεξανδρέως εἰς τοὺς προχείρους κανόνας τῆς ἀστρονομίας ἐξήγησις ἢ παράδοσις. Ἡ μὲν λογικωτέρα ἔφοδος τῆς διὰ τῶν προχείρων κανόνων ψηφοφορίας τῶν ἀστέρων, τέκνον Ἐπιφάνιε, γέγονεν ἡμῖν δι' ἀκριβείας ἐν πέντε βιβλίοις ἐν ἑτέρῳ συντάγματι. ἐν τούτῳ δ' ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν προσιόντων ἡμῖν πρὸς τὴν τῆς τοιαύτης διδασκαλίας μάθησιν μὴ ὅτι μηδὲ τοῖς πολλαπλασιασμοῖς ἢ μερισμοῖς τῶν ἀριθμῶν ἱκανῶς παρακολουθεῖν δύνασθαι, ἔτι τε καὶ ἀμύητοι παντάπασι καὶ τῶν γραμμικῶν ἀποδείξεων τυγχάνουσιν, ἐσπουδάσαμεν καὶ πρὸς τούτους κατὰ τὸ δυνατὸν μεθοδικώτερον ὑπομνηματίσασθαι, &c. Huc etiam ibidem accedit *Appendix Astronomica*, alterius cujusdam recentioris Autoris, qui, ut ipse in fine indicat, anno Mundi 6852, sive, anno Christi 1344 floruit.

(1) Capit imperare A. C. 379. & A. 395 obiit.

Decimò, & quidem à fol. 91 pag. 1 usque ad fol. 110 pag. 1, *Claudij Ptolemai Explanatio, Ordinatio, & Methodus usualis Canonum Astronomicorum expeditorum*; quæ inscribitur atque incipit his verbis: Κλαυδίου Πτολεμαίου σαφήνεια καὶ διάταξις τῶν προχείρων κανόνων τῆς ἀστρονομίας, καὶ ὅπως χρηστέον αὐτῆς μέθοδος ἐναργής. Ἡ μὲν σύστασις, ὦ Σύρε, τοῦ εἰς τὰς παρόδους τῶν πλανωμένων προχείρου κανόνος, ὅπως γέγονεν ἡμῖν ἀκολούθως πως ταῖς ὁμαλαῖς καὶ ἐγκυκλίοις αὐτῶν ὑποθέσεσιν, ἕνεκεν τοῦ δύνασθαι &c.

Vndecimò, & quidem à fol. 111 pag. 1 usque ad fol. 169 pag. 1, *Hipparchi Bithyni*, patria (2) *Nicæni*, qui seculo ante Christum *secundo* ab Olympiadis CLIV anno tertio usque ad Olympiadis CLXIII annum primum, sive, ab anno ante Æram Christianam 162 usque ad annum 128, floruit, & ob commorationem in Insulâ *Rhodo* à *Claudio Ptolemao* appellatur *Rhodius*, *Expositionum in Arati & Eudoxi Phænomena Libri tres*; quorum *primus* inscribitur atq; incipit his verbis: Ἱππάρχου Βιθυνοῦ τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου φαινομένων ἐξηγήσεων τὸ α. Ἵππαρχος Αἰσχρίωνι χαίρειν. Ἡδέως ἐπέγνων διὰ τῆς ἐπιστολῆς τὸ ἐπίμονόν σου τῆς πρὸς φιλομαθίαν οἰκειώσεως. τά τε γὰρ φυσικὰ &c. Primus hosce tres Libros ex *Bibliothecâ Mediceâ* græcè edidit *Petrus Victorius* Florentiæ typis Juntarum A. 1567 in folio; multis autem locis eosdem emendavit ex Codice manuscripto *Bibliotheca Regia Parisina*, & latinè simul ac græcè edidit R. P. *Dionysius Petavius* S. I. in *Vrano-*

(2) Secundum Scribonem & Suidam.

Vranologio, ſive, Syſtemate variorum Autorum, qui de Sphærâ, ac Sideribus, eorumque Motibus græcè commentati ſunt, quod Lutetiæ Pariſiorum ſumptibus Sebaſtiani Cramoiſij A. 1630 in folio impreſſum eſt. Haud infructuosè tamen etiam Codex hic *Cæſareus* ob variantes nonnullas lectiones conſuli poteſt.

Duodecimò, & quidem à fol. 170 pag. 1 uſq; ad fol. 192 pag. 2, *ex Claudij Ptolemæi Alexandrini Magnæ Conſtructionis libro ſeptimo & octavo Expoſitio canonica Aſteriſmorum Hemiſphærij Septentrionalis & Meridionalis*; cujus *Pars prior* inſcribitur atque incipit his verbis: Ἔκθεσις τοῦ κατὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἀστερισμῶν. Ἄρκτου μικρᾶς ἀστερισμός. Ὁ ἐπ' ἄκρας τῆς οὐρᾶς &c. Vide ſuprà memoratam Magnam Conſtructionem cum *Theonis Alexandrini Commentarijs*, à *Simone Grynæo* Baſileæ typis Joannis Walderi A. 1538 græcè editam in folio, à pag. 172 uſque ad pag. 201. Eandem Aſteriſmorum Expoſitionem canonicam attribuit *Petrus Victorius* perperàm *Hipparcho Bithyno*, & ſub ejus nomine illam edidit cum ſuprà memoratis tribus *Hipparchi* genuinis Libris, quia illam in Codice *Mediceo*, itidem ut in præſenti Codice *Cæſareo*, ſine ullâ *Ptolemæi* mentione Expoſitioni *Hipparchi* in Arati & Eudoxi Phænomena ſubjunctam reperit.

Decimo tertiò, & quidem à fol. 193 pag. 1 uſq; ad fol. 221 pag. 1, *Eutecnij Sophiſtæ in Oppiani Cynegetica, ſive, Poema de Venatione, in Libros quatuor diviſum, Paraphraſis proſaica, hactenùs inedita*; cujus *Proœmium* inſcribitur atque incipit his verbis: Παράφρασις εἰς τὰ τοῦ Ὀππιανοῦ Κυνηγετικά. Τὰς Ὀππιανοῦ κυνηγίας βίβλους ἐκ τῆς σκοτεινῆς τοῦ μέτρου δυσφωνίας εἰς πεζὸν εἶδος τοῦ λόγου μεθαρμόσας, προὔθηκά σοι, μέγιστε Καῖσαρ, &c. Ipſa autem Paraphraſis Libri primi incipit hoc modo: Σοὶ τὴν περὶ κυνηγεσίων ἀνατίθημι πόνους, θειότατε Βασιλεῦ Ἀντωνῖνε, τὸ πολυέραστον φῶς τῶν κρατίστων Ῥωμαίων, &c. Quarti denique ſive ultimi Libri Paraphraſis deſinit his verbis: οἷα φιλεῖ συμβαίνειν πολλάκις ἐν τοῖς τοιούτοις· ἔνθεν τοι καὶ τάχυ τὴν ἄρκτον πεδήσαντες, οἴκαδε ἤγαγον. Plura de *Eutecnij Sophiſtæ in Oppiani Cynegetica aliáque Poemata*, tùm edita, tùm inedita, *Paraphraſibus proſaicis* hactenùs ineditis vide Libri *ſecundi* horum Commentariorum capite ſeptimo, pag. 595 & 596.

CXXVI.

Centeſimus vigeſimus ſextus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, conſtátque folijs *centum ſexa-*

(1) *Fuit is olim inter Codices MSStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus ſexageſimus quintus.

ſexaginta quinque, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 6 pag. 1, *Claudij Ptolemæi Libellus de Hypotheſibus errantium*; cujus titulus & principium: Κλαυδίου Πτολεμαίου περὶ ὑποθέσεων τῶν πλανωμένων. Τὰς ὑποθέσεις, ὦ Σύρε, τῶν οὐρανίων φορῶν ἐν μὲν τοῖς τῆς μαθηματικῆς συντάξεως ὑπομνήμασιν ἐφωδεύσαμεν διὰ λόγων, ἀποδεικνύντες καθ' ἑκάστην &c.

Secundò, & quidem à fol. 6 pag. 2 uſque ad fol. 45 pag. 1, *Procli Lycij, Diadochi Platonici, Hypotypoſis Aſtronomicarum Hypotheſium*; cujus titulus & principium: Πρόκλου, Διαδόχου Πλατωνικοῦ, ὑποτύπωσις τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων. Πλάτων μὲν ὁ μέγας, ὦ ἑταῖρε, τόν γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον ἀξιοῖ, τὰς αἰσθήσεις χαίρειν ἀφέντα, καὶ &c. Inter cætera præſtantiſſimi hujus, & hactenùs, quod ego ſciam, nondum editi Libri *Capita* ſunt etiam illa *duo*, Περὶ τοῦ ἀστρολαβικοῦ ὀργάνου & Ἐπανάληψις τῆς καθόλης πραγματείας inſcripta, quæ exſtant in proximè præcedenti Codice CXXVto, num. 1, ſed *abſque nomine Autoris*; ideóque *Joánnes Sambucus* & *Sebaſtianus Tengnagelius* perperàm ibi in margine adnotârunt ea eſſe *Ariſtarchi Samij*, cùm tamen *Claudius Ptolemæus*, cujus in iiſdem Capitibus expreſſa fit mentio, integris ferè *quatuor ſeculis Ariſtarcho Samio* ſit *Junior*. *Ariſtarchus* enim floruit ſeculo ante Chriſtum *tertio*, & fuit *Archimedi Syracuſano* ſynchronus; at *Claudius Ptolemæus floruit* ſeculo poſt Chriſtum *ſecundo* ſub *Imp. M. Aurelio Antonino Philòſopho*.

Tertiò, & quidem à fol. 45 pag. 2 uſque ad fol. 54 pag. 2, *Iſaaci Monachi*, cognomine *Argyri*, *Tractatus Aſtronomicus* hactenus ineditus, cujus titulus & principium: Ἰσαὰκ μοναχοῦ τοῦ Ἀργυροῦ πραγματεία νέων κανονίων, συνοδικῶν τε καὶ πανσεληνιακῶν, μεταποιηθέντων ἀπὸ τῶν ἐν τῇ συντάξει, καὶ συστάντων πρός τε ἔτη Ῥωμαϊκὰ καὶ πρὸς τὸν διὰ Βυζαντίου μεσημβρινὸν, ἔτι δὲ καὶ χρονικὴν ἀρχὴν ἐχόντων τὸ (1) ,ϛωοϛʹ ἔτος ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐν τῇ συντάξει τοὺς τῶν συνοδοπανσελήνων κανόνας πρὸς Αἰγυπτιακὰ ἔτη καὶ πρὸς τὸν δι' Ἀλεξανδρείας μεσημβρινὸν ὁ Πτολεμαῖος ἐπραγματεύσατο, διὰ δὲ τὴν προχειροτέραν εὕρεσιν τῶν ὁμαλῶν συζυγιῶν πρὸς τὰ Ῥωμαϊκὰ ἔτη ἔδοξεν ἡμῖν μέτρα ποιῆσαι αὐτὰ καὶ πρὸς τὸν διὰ Βυζαντίου μεσημβρινὸν· ἅμα δὲ &c. Compoſuit igitur *Iſaacus* hoc Opuſculum, ut ex jam exhibitâ ejus Inſcriptione liquet, anno Mundi ſecundùm

(1) Huic anno Mundi 6876 reſpondet annus Æræ Chriſtianæ 1368 à Calendis Januarijs uſque ad Calendas Septembres.

dùm vulgarem Ecclesiæ Orientalis supputationem *sexies millesimo octingentesimo septuagesimo sexto*, cui respondet annus Æræ Christianæ *millesimus trecentesimus sexagesimus octavus* à Calendis Januarijs usque ad Calendas Septembres; estque illud omninò diversum ab ejusdem *Isaaci Computo*, (1) anno Mundi 6881, Christi autem 1373 composito, quem primus omnium ex *Bibliothecâ Palatinâ græcè* & *latinè* edidit *Jacobus Christmannus*, Academiæ Heidelbergensis Professor, A. 1611 in 4to; deindè verò R. P. *Dionysius Petavius* S. I. *Vranologio* suo, A. 1630 Lutetiæ Parisiorum in folio edito, inseruit cum novâ versione *latinâ*, & cum *secundo* ejusdem *Isaaci Computo*, ex *Bibliothecâ Regiâ Parisinâ* deprompto, atque itidem *græcè* & *latinè* edito. Cùm itaque hinc certò constet, ac manifestè appareat, *Isaacum Argyrum* floruisse seculo post Christum *decimo quarto*, corrigendus necessariò est *Gerardi Joannis Vossij* Liber de Scientijs Mathematicis cap. 40 § 15 & cap. 62 § 13, ubi perperàm legitur, eum claruisse seculo *undecimo*.

(1) *Compleverat is tunc jam annum ætatis quinquagesimum.*

Quartò, & quidem à fol. 55 pag. 1 usque ad fol. 165 pag. 2, *Theonis Alexandrini in manuales sive expeditos Canones Astronomicos Expositio*, cujus titulus & principium: Θέωνος Ἀλεξανδρέως εἰς τοὺς προχείρους κανόνας τῆς ἀστρονομίας ἐκδόσεις. Ἡ μὲν λογικωτέρα ἔφοδος τῆς διὰ τῶν προχείρων κανόνων ψηφοφορίας τῶν ἀστέρων, τέκνον Ἐπιφάνιε, γέγονεν ἡμῖν δι' ἀκριβείας ἐν ε΄ βιβλίοις ἐν ἑτέρῳ συντάγματι. ἐν τούτῳ δὲ &c; *cum antiquis Scholijs Græcis marginalibus*, & *cum amplissimâ Appendice, varios Canones Astronomicos continente, qui itidem antiquis Scholijs Græcis marginalibus illustrati sunt.* Vide etiam proximè præcedentem Codicem CXXVtum, num. 9; sed ibi, tùm *Scholia* illa *antiqua Græca*, tùm *Canones* isti *Astronomici*, sive, *Tabulæ Astronomicæ*, desunt.

CXXVII.

Centesimus vigesimus septimus (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *octavo*, constátque folijs *quadraginta octo*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 43 pag. 1, *Arati Solensis Phænomena & Diosemeia*, quorum titulus & principium: Ἀράτου Σολέως Φαινόμενα. Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα &c; cum *anonymi cujusdam antiqui Autoris Scholijs Græcis*, quæ à *Theonis Alexandrini Commentario* diversa sunt.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Theologicos Græcos* trecentesimus vigesimus septimus.

Secundò, & quidem à fol. 43 pag. 2 usque ad fol. 48 pag. 2, anonymi cujusdam *Collectio miscella variarum Sententiarum Ethico-Politicarum* ex diversis antiquis Græcis Autoribus.

CXXVIII.

Centesimus vigesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *centum quinquaginta sex*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 80 pag. 1, *Arati* (2) *Solensis Phænomena & Diosemeia*, sive, *Poema bipartitum de Siderum naturâ & motu, & de Tempestatum præsignificationibus*, cum *Theonis Alexandrini Commentario*, itidem ut illud à *Joanne Valdero*, seu *Waldero* Basileæ A. 1536 in quarto editum est. Primò nempe exstat *Vita Arati*, cujus titulus & principium: Γένος Ἀράτου. Ἄρατος πατρὸς μὲν ἦν Ἀθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Δηλωδώρας, ἐκ Σόλων τῆς Κιλικίας ὠνόμασται δὲ ἡ πόλις &c. Hinc sequitur *Argumentum Poematis*: Ὑπόθεσις τῶν Φαινομένων Ἀράτου. Πρῶτον ἀπαγγέλλει προοίμιον εἰς τὸν Δία· δεύτερον δὲ διεξέρχεται τὴν τῶν φαινομένων ἀπλανῶν διακόσμησιν, εἰς τρία μέρη &c. Subjungitur deinde *Collocatio Sphæræ*: Πῶς δεῖ ἱστᾶν σφαῖραν. Ὁ βουλόμενος ὁμοίως τῷ κόσμῳ θεῖναι τὴν σφαῖραν, τὸν πόλον &c; & porrò *Divisio Sphæræ*: Διαίρεσις τῆς σφαίρας. Διαιρεῖται ἡ σφαῖρα εἴς τε τὰ νότια καὶ βόρεια, &c. Quibus finitis *Prolegomenis*, incipit ipsum *Poema*: Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· &c; & simul *Theonis Alexandrini Commentarius*: Πάνυ πρεπόντως Ἄρατος τὴν τῶν ἀστέρων διεξιέναι μέλλων θέσιν, τὸν πατέρα τούτων καὶ δημιουργὸν Δία ἐν πρώτοις προσφωνεῖ &c; qui tandem desinit his verbis: καὶ τὰ ὅλα ὅσα γράφουσιν ἀμέτρως, οὐ πολυμάθειαν τὴν αὑτῶν εἰς μέσον τιθέντες, πάντες δὲ φιλόσοφοι θέλοντες εἶναι. Τέλος τῶν Ἀράτου Φαινομένων καὶ Διοσημείων. Floruit *Aratus* (3) seculo ante Christum *tertio*, & Poema hoc composuit hortatu *Antigoni Gonatæ*, Regis Macedoniæ, ut ea, quæ *Eudoxus* de eodem argumento *prosâ oratione* scripsisset, tanquam metaphrastes *versibus* redderet. Quod enim ipse *Aratus ignarus* fuerit *Astrologiæ*, expressè testatur *Cicero* libro primo de Oratore his verbis: *Si constat inter doctos, HOMINEM IGNARUM ASTROLOGIÆ, ornatissimis atque optimis versibus ARATUM de Cœlo Stellisque dixisse; si de rebus rusticis, hominem ab agro remotissimum, Nicandrum Colophonium, poeticâ quâdam facultate, non rusticâ, scripsisse præclarè; quid est, cur non Orator de rebus ijs eloquentissimè dicat, quas ad certam causam tempúsque cognôrit?* Plura de *Arato*, ejusque Poemate vide apud Gerar-

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus octogesimus primus.*

(2) Σόλοις *sive* Soli, *Urbs Ciliciæ.*

(3) *Refertur enim ab* Eusebio Pamphili *ad Olympiadis CXXVIIme annum primum, qui respondet anno ante Æram Christianam ducentesimo septuagesimo secundo.*

Gerardum Joannem Vossium in Opere doctissimo de Scientijs Mathematicis cap. 33 § 19, 20, 21, & in R. P. *Dionysij Petavij* S.I. suprà laudato *Vranologio*, utpote cui, præter *Gemini*, *Archillis Tatij*, *Hipparchi*, & *Pseudo-Eratosthenis*, in Arateum Poema Introductiones & Commentarios, etiam *anonymi* cujusdam Autoris amplissima Dissertatio græca *de* ejusdem *Arati Vitâ & Opere* inserta est. Ibidem quoque pag. 267 inprimis notabilis est *Catalogus veterum Scriptorum Græcorum, qui Aratum Expositionibus suis illustrare dignati sunt*. Quod denique ad *editiones* Poematis Aratei attinet, ratio inprimis habenda est *Valderianæ* istius *Basileensis*, cujus suprà jam memini; eámque *Daniel Heinsius* tanti olim fecit, ut pro rarissimâ ac pretiosissimâ strenâ *Josepho Scaligero* donaverit. Quod multas ob causas servatu dignissimum exemplar, cum reliquâ Bibliothecâ meâ *Hamburgo Vindobonam* translatum, nunc exstat in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ*, & idiographâ hâc Heinsianæ manûs inscriptione insignitum est: *Illustri & Incomparabili JOSEPHO SCALIGERO, Domino meo æternùm colendo, anni hujus νέου ἰσαμβρίοιο felicem successum ex animo optans, d. d. DANIEL HEINSIVS.* Post *Valderianam* autem istam editionem elegantissima atque optima est editio græco-latina *Hugonis Grotij*, Lugduni Batavorum typis Christophori Raphelengij A. 1600 in quarto impressa, & *Syntagma Arateorum* inscripta; quâ, præter politissimam novam versionem *Grotianam*, etiam exhibentur *Ciceronis, Germanici Cæsaris*, & *Festi Avieni* antiquæ interpretationes latinæ, cum doctissimis Notis, & pulcherrimis *Imaginibus Siderum*, æri incisis, quæ ex pervetusto quodam Codice manuscripto desumptæ sunt.

Secundò, & quidem à fol. 81 pag. 1 usque ad fol. 88 pag. 2, *Joannis* (1) *Diaconi, cognomine Pediasimi*, (2) *Principis Philosophorum*, *in Hesiodi Poema*, cujus titulus *Scutum Herculis*, *Scholia paraphrastica*, quæ inscribuntur atque incipiunt hoc modo: Ἡσιόδου Ἀσπὶς Ἡρακλέους. Τοῦ Ὑπάτου τῶν Φιλοσόφων Ἰωάννου Διακόνου τοῦ Πεδιασίμου σχόλια παραφραστικά. Ὑπόθεσις τῆς Ἀσπίδος. Οἱ Τάφιοι καὶ οἱ Τελεβόαι (3) εἰς ἔρον ἐλθόντες περὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἀλκμήνης, ἐφόνευσαν αὐτούς. ἡ δὲ &c. Ἡ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν] Ἡ Ἀλκμήνη, φησὶν, ἡ μεγάλη καταλιποῦσα τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ τὴν πατρίδα, ἦλθεν εἰς τὴν Θήβαιν Ἀμφιτρύωνα, ἥτις ἐνίκα πάσας τὰς γυναῖκας ἐν τῷ κάλλει καὶ τῇ φρονήσει, &c. Exstant quidem hæc

(1) *Idem est, qui suprà pag. 55 & 187 appellatur* Primæ Justinianæ & totius Bulgariæ Chartophylax. (2) *De hoc titulo τοῦ Ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, sive,* Principis Philosophorum, *vide suprà pag. 148.* (3) *In editione* Heinsianâ *perperàm ac mutilè legitur*, Οἱ Τάφιοι καὶ οἱ Τελεβόαι ἰσσελθόντες ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἀλκμήνης, &c.

hæc *Scholia* in *Syntagmate Poematum Hesiodi, cum variorum veterum Autorum Scholijs Græcis* à *Daniele Heinsio* Lugduni Batavorum typis Raphelengianis A. 1603 in quarto edito, pag. 186, 187 & deinceps; sed ita, ut beneficio hujus Codicis manuscripti *Cæsarei* emendari possint ac suppleri.

Tertiò, & quidem à fol. 89 pag. 1 usque ad fol. 94 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris, *Expositio in Hesiodi Scutum Herculis*, quæ inscribitur atque incipit hoc modo: Ὑπόθεσις τῆς Ἀσπίδος. Τάφιοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς Ἠλεκτρύωνος βοῦς, ἀνεῖλον τοὺς τῆς Ἀλκμήνης ἀδελφοὺς, &c. Ἡ ὅτι] Οἷα ἡ ὁποία, καὶ ἡ μεγάλη, ὡς ἐνταῦθα. ὀξύνεται δὲ, ὅτι τὸ α μακρόν ἐστι· τὰ γὰρ εἰς α θηλυκά, &c.

Quartò, & quidem à fol. 95 pag. 1 usque ad fol. 107 pag. 2, *Scholia antiqua Græca in Hesiodi Theogoniam*; quorum titulus & principium: Εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν σχόλια τινὰ μερικὰ παλαιά. Ἰστέον ὅτι ὁ περὶ τῆς θεογονίας λόγος φυσικὴν διήγησιν τῶν ὄντων ὑπαγορεύει. ἀπὸ Μουσῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ποιεῖται τοῦ λέγειν, ὅτι αὗται &c. Exstant hæc *Scholia* in suprà memoratâ *Poematum Hesiodi editione Heinsianâ* pag. 233 & deinceps. Vide etiam ibidem pag. 225, ubi doctissimus *Heinsius*, peculiari Præfatione græcâ rectè monet, *Scholia* ista vulgò quidem *Joanni Tzetzæ* attribui, ex multis tamen validissimis indicijs verisimilius videri, οὐ τοῦ Τζέτζου μόνου, ἀλλὰ διαφόρων τε καὶ παλαιοτάτων εἶναι αὐτά, hoc est, *ea non solius Tzetzæ, sed diversorum, & quidem vetustissimorum Autorum esse*.

Quintò, & quidem à fol. 108 pag. 1 usque ad fol. 109 pag. 2, *Joannis Diaconi*, cognomine τοῦ Γαληνοῦ sive *Tranquilli*, qui aliàs etiam fuit cognominatus *Pediasimus*, *Allegoria anagogica in quatuor primos Libri quarti Iliados Homeri versus*:

Οἱ δὲ Θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ· μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη
Νέκταρ ἐῳνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
Δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.

Hoc est, ad verbum:

Dij autem apud Jovem sedentes concionabantur
Aureo in pavimento; inter verò hos veneranda Hebe
Nectar ministrabat; illi autem aureis poculis
Excipiebant se mutuò, Trojanorum Civitatem aspicientes.

Ipsa tituli græci verba sunt hæc: Ἀλληγορία ἀναγωγικὴ εἰς τὸ παρ'

'Ομήρῳ ῥηθὲν· 'Οι δὲ Θεοὶ πὰρ Ζηνὶ &c, τοῦ αὐτοῦ ὡς ἔοικε τοῦ σοφωτάτου Διακόνου, κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Γαληνοῦ. Προοίμιον. Καὶ τινα τῶν σωμάτων, οἷς οὐκ ὀλίγον τὸ δυσειδὲς καὶ μελάντερον φαίνεσιν, ἐπιθέτοις κόσμοις ἐγκαλλωπίζεται. τοῖς γὰρ κομμωτικοῖς &c. Παράφρασις. 'Ο παντοίας σοφίας ἴδμων ὢν Ὅμηρος, καὶ τῶν λόγων ὠκεανὸς, Θεῶν ὁμιλίαν πρὸς τὸν ὕπατον, καὶ, ὥσπερ τὸ δεῖνον οὐκ ἐπιεικτὸν, Ζῆνα, τοῖς αὐτοῦ ποιήμασι συνεστήσατο. ἦν δὲ τὸ ὑπερεσωμένον τούτοις δάπεδον, χρύσεον· Ἥβη δέ τις τὸ νέκταρ ἐωνοχόει· ⊕ οἱ χρυσοῖς δεπάεσσι &c.

Sextò, & quidem fol. 109 pag. 2 & fol. 110 pag. 1, ejusdem *Joannis Diaconi Triplex Modus Allegoriæ Fabularum Poeticarum, nempe Physicus, Ethicus & Theologicus, cum adjunctis Exemplis.* Principium ejus est hoc: Τρισὶ τούτοις ὁ τῆς ἀλληγορίας περιωρίσθη τρόπος· ἢ γὰρ φυσικῶς &c.

Septimò, & quidem à fol. 110 pag. 1 usque ad fol. 114 pag. 1, *Michaelis Pselli Allegoriæ variarum Fabularum Poeticarum;* quarum *prima* inscribitur atque incipit his verbis: 'Αλληγορία περὶ τοῦ Ταντάλου, τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ. Παίζωμεν καὶ ἡμεῖς εἰ δοκεῖ περὶ τὸν ἐκ Διὸς φῦντα Τάνταλον, καὶ θεασώμεθα τοῦτον τῷ λόγῳ, ὅπως &c. Adjuncta his *Pselli Allegorijs* in fine est alia quædam *Sylloge* sive *Collectio* ejusdem generis *Fabularum Poeticarum*, cujus titulus & principium: Ἔν τινι ταῦτα εὑρέθη παλαιῷ βιβλίῳ. Ταϋγέτη καὶ Ἠλέκτρα Ἄτλαντος ἐγένοντο θυγατέρες· ταύταις ὁ Ζεὺς συγγενόμενος &c.

Octavò, & quidem à fol. 115 pag. 1 usque ad fol. 121 pag. 1, *Scholia antiqua in Hesiodi Theogoniam*, inter quæ etiam nonnulla *Demetrij Triclinij* sunt. Inscribuntur ea atque incipiunt his verbis: Σχόλια παλαιὰ εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν, ἐν οἷς εἰσὶ καὶ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΚΛΙΝΙΟΥ μερικά. Μουσάων Ἑλικωνιάδων] 'Ο Ἑλικὼν ὄρος ἐστὶ τῆς Βοιωτίων χώρας, ἀφ' ἧς καὶ ὁ ποιητής· εἰς ὃ ἱερὸν ἦν Μουσῶν, &c.

Nonò, & quidem à fol. 122 pag. 1 usque ad fol. 148 pag. 1, *Joannis Diaconi*, cognomine τοῦ Γαληνοῦ sive *Tranquilli*, qui aliàs etiam fuit cognominatus Πεδιάσιμος, quasi (1) *Æquanimus, Allegoriæ in Hesiodi Theogoniam*, quarum titulus & principium: Εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου Θεογονίαν ἀλληγορίαι τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Γαληνοῦ. Κεραμεία τὸν πίθον, ἡ παροιμία φησί. ταῦτ' ἄρα καὶ σὺ ἤδη πρώτως

(1) *Nempe metaphorâ desumptâ à planitie campestri, quam Græci* πεδίον *nuncupant. Sic enim etiam apud* Dioscoridem *lib. 1 cap. 77* Myrrha campestris *vocatur* σμύρνα πεδιάσιμος.

πρώτως εἰς τὴν ἀληθῆ καὶ μόνην ἐμβιβάζεσθαι μέλλοντας νέους εὐσέβειαν, οὐκ εὔλογον εἶναί μοι δοκεῖ, &c. Exſtant etiam hæ *Allegoriæ* in ſuprà memorato *Poematum Heſiodi Syntagmate Heinſiano* pag. 228 & deinceps. Quid autem doctiſſimus *Heinſius* de ijs ſentiat, indicat ipſe in Præfatione Notarum ſuarum his verbis: *De Joanne Diacono quid dicam? Me quidem autore nunquam ſuſcepiſſet opus tàm frivolum & ineptum, ut ſenſum ex Theogoniâ occultum, & allegoriarum ſcrutaretur abyſſum. Scimus quantopere in hoc ſcribendi genere ſibi placuerint Philoſophi veteres, quantum in hoc ipſo Heſiodi ſcripto tentârint, quantum ſibi licere voluerint. Quorum exemplo ſi quid audendum erat Chriſtiano homini, & fide puriori imbuto, at certè divinæ religionis ſuæ myſteria, ineffabilem ſalutis noſtræ œconomiam, diſpenſationem æternæ ſapientiæ, ab his ſordibus immunem habere debuit. Minus enim hîc licet quàm in Philoſophorum placitis. Theologi itaque cùm legent, ea, quæ de Hercule ſuo fabulati ſunt veteres, ad Chriſtum referri, quæ de Jovis generatione, ad Dei Filium ἄναρχον καὶ ἄχρονον trahi, tela Jovis Sanctam Crucem appellari, quæ bonos ſervet, malos perdat; vel ringentur, vel ridebunt, vel miſerabuntur hominem.* Hucuſque *Heinſius*.

Decimò, & quidem à fol. 148 pag. 2 uſque ad fol. 153 pag. 1, *Joannis Protoſphatarij Expoſitio Phyſica in Heſiodi Poema, inſcriptum* Ἡμέραι ſive *Dies*; cujus titulus & principium: Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Ἰωάννου τοῦ Πρωτοσπαθαρίου Ἐξήγησις φυσικὴ τῶν Ἡμερῶν Ἡσιόδου. Εἰ καὶ μὴ μέχρι τοῦ νῦν ῥητῶν τινων ἐπεβαλόμην ἐξήγησιν, ἀλλά γε νῦν διά σε, ὦ τέκνον, ἐπιβλητέον τῷ πράγματι, &c. Exſtat etiam hæc Exegeſis in ſuprà memorato *Poematum Heſiodi Syntagmate* Heinſiano pag. 181 & deinceps.

Vndecimò, & quidem à fol. 153 pag. 2 uſque ad fol. 156 pag. 1, *Manuelis Moſchopuli Expoſitio in Heſiodi* Ἡμέρας ſive *Dies*, cujus titulus & principium: Ἐξήγησις τῶν Ἡμερῶν Ἡσιόδου Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου αὐτεψιοῦ τοῦ Κρήτης. Ἤματα δ᾽ ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος] Ποιητικῶς λέγεται τὸ ἐκ Διόθεν, &c. Exſtat etiam hæc Expoſitio in ſuprà memorato *Poematum Heſiodi Syntagmate Heinſiano* pag. 166 & deinceps.

Duodecimò, & quidem fol. 157 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Hiſtorica Annotatio de Vitâ & Obitu* (1) *Arſenij, Monembaſiæ in Peloponneſo Metropolitæ ſive Archiepiſcopi*, qui orthodoxam Religionem Catholicam contra *Græcos ſchiſmaticos* ſtrenuè defendit, ideóque à *S. Sede*

(1) De eodem Arſenio vide Lib. I horum Commentariorum pag. 150, Lib. II pag. 48 & 200; & Lib. III pag. 203 & 225.

à *S. Sede Apostolicâ* ope *Venetorum*, ad quos *Monembasia* tunc pertinebat, ad eam dignitatem promoveri meruit, contrà autem eandem ob causam à *Pachomio*, decimo septimo post Vrbis Constantinopolitanæ per Turcas expugnationem Patriarchâ Constantinopolitano, excommunicatus est; ut prolixè refert *Emanuel Malaxus Peloponnesius* in Historiâ Ecclesiasticâ Constantinopolitanâ, vulgari sermone græcobarbaro conscriptâ, & à *Martino Crusio*, Tybingensis Academiæ Professore, *Turco-Græciæ* Libro secundo cum versione latinâ editâ, pag. 146, 147, 148, 149, 150 & 151; cui narrationi etiam ipsum *Patriarchæ Pachomij Diploma exaugurationis & excommunicationis Arsenij* integrum insertum est. Verumenimverò neque *Emanueli Malaxo*, neque ipsi *Patriarchæ Pachomio* ulla hâc in re habenda est fides, neque criminationes & convitia eorum contra *Arsenium* majoris momenti ac validitatis sunt, quàm reliquæ omnes *Schismaticorum Græcorum* contra universam *Ecclesiam Catholicam Occidentalem* virulentæ calumniæ, quæ pro ratione ac fundamento nihil aliud habent, quàm ignorantiam recti, & invidiam, & odium. Cum igitur *Emanuel Malaxus* & *Patriarcha Pachomius* iniquissimè ac injustissimè *Arsenium* accusent & condemnent tanquam impium, improbum, inobedientem ac contumacem Ecclesiæ Orientalis turbatorem, singulari, ut opinor, Providentiâ Divinâ evênit, honorificentissimum ac verissimum testimonium de ejusdem Arsenij vitâ, moribus, & obitu etiamnunc in suprà memorato *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ* antiquo Codice manuscripto adservari atque exstare his verbis: Ἐκ τῆδε τοῦ βίου, καὶ περὶ ὧν ἄλλοι κρείττονα ὁ σοφώτατος καὶ ἁγιώτατος καὶ πάντ᾽ ἄριστος ἈΡΣΕΝΙΟΣ, ὁ τῆς Μονεμβασίας Πρόεδρος, ἀπεδήμησεν, Ἐνετίησιν διάγων ἀναγκαίων ὑποθέσεων τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ χάριν καὶ τῶν πολιτῶν· καὶ τὸ μὲν πνεῦμα παρέδωκεν ἐν τῇ νυκτὶ τῆς παρασκευῆς τῇ ὑστέρᾳ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς, καὶ ἐν τῇ κυριακῇ τῇ νεωστὶ ἐρχομένῃ, ἤγουν εἰς τὰς δύο τοῦ Μαΐου τοῦ μηνὸς ἔτυχεν ταφῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος, ἔτους τρέχοντος ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ,αφλέ. Τὸ μὲν γένος ἐκ μὲν πατρὸς ἦν Βυζάντιος, ἐκ δὲ μητρὸς Πελοποννήσιος· ἐγεννήθη δὲ ἐν Κρήτῃ. γονέων δὲ ἔτυχεν ἐξ εὐγενῶν, καὶ σοφῶν. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ ἦν Μιχαῆλος Ἀποστόλης, τὸ γένος Βυζάντιος· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ κατῆγεν τὸ γένος ἐκ τῆς Μονεμβασίας ἐκ τῆς οἰκίας Κομήτων τῶν Κορινθίων. ἦν γὰρ θυγάτηρ τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς Θεοδοσίου Κόμητος τοῦ Κορινθίου. ἐλείφθη δὲ ὀρφανὸς πάνυ ἐκ πατρὸς· φιλόπονος δὲ ὢν καὶ φύσεως δεξιᾶς

ἐπιτυχὼν, ἐπέδωκεν ἐς λόγους, ὥστε δοκεῖν ἕνα εἶναι τῶν πάνυ διαπρε-ψάντων ἐπὶ λόγοις. ἐβίω δὲ περὶ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη· καὶ κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἦν ἄντικρυς ἥρως· κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν, σώφρων, ἐπιεικὴς, θεοσεβὴς, πρᾷος, γενναῖος, μεγαλόψυχος, ἀνδρεῖος, ἀγχίνοος πάνυ. Hoc eſt: *Ex hâc vitâ, & quidem ad aliam meliorem, emigravit ſapientiſſimus, ſanctiſſimus & optimus ARSENIVS, Monembaſiæ Archiepiſcopus, Venetijs degens ob neceſſarias quaſdam Metropolis ſuæ ac Civium cauſas, & ſpiritum quidem reddidit nocte diei Veneris, qui ultimus fuit menſis Aprilis, & proximè ſequenti die Dominico, ſecundo videlicet die menſis Maij, ſepultus eſt in Templo Sancti Magni Martyris Georgij, currente anno à Nativitate Chriſti milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto. Erat is genere quidem paterno Byzantius, materno autem Peloponneſius; natus verò eſt in Inſulâ Cretâ ex nobili ſimul & ſapienti proſapiâ. Pater enim ipſius fuit* (1) *MICHAEL APOSTOLES ſeu APOSTOLIVS, oriundus Byzantio; mater autem originem duxit ex Vrbis Monembaſiæ Familiâ* (2) *Comitum Corinthiorum, fuitque filia generoſi Viri THEODOSII Comitis Corinthij. Relictus verò eſt à patre valdè orphanus; cùmque naturâ laborioſus & dexter eſſet, literarum ſtudijs ita dedit operam, ut videretur unus eſſe ex ijs, qui eruditionis gloriâ fuerunt clariſſimi. Vixit annos circiter ſeptuaginta; & corpore quidem planè fuit heros, animâ verò continens, modeſtus, pius, manſuetus, generoſus, magnanimus, fortis, & valdè prudens atque ingenioſus.* Hucuſque anonymi iſtius ſynchroni Autoris de *Arſenio* teſtimonium, quo ſuprà memorata *Emanuelis Malaxi* & *Patriarchæ Pachomij* malignitas abundè refellitur. Huc quoque pertinet aliud de eodem *Arſenio* inſigne teſtimonium, quod exſtat in *Martini Cruſij* Annotationibus in ſuprà citatam *Emanuelis Malaxi* Hiſtoriam Eccleſiaſticam Conſtantinopolitanam pag. 199 his verbis: *Hic Arſenius, Monembaſiæ Archiepiſcopus, collegit ex antiquis libris in Cretâ, & Venetijs, &* (4) *Florentiæ, Scholia in ſeptem Tragœdias Euripidis Græca; nempe in Hecubam, Oreſtem, Phœniſſas, Medeam, Hippolytum, Alceſtin, & Andromachen. Excudit ea Venetijs Lucas Antonius Juncta A. 1534. Arſenius autem, eleganti Epiſtolâ præfixâ, dedicat illa Paulo Tertio Pontifici; cujus Epiſtolæ hoc argumentum eſt: Primò gratulatur ei de Pontificatu adepto, quem gerere cœpit* (5) *A. 1534, multa in eo laudans, vocanſque* κλεινόν τε καὶ

(1) *Plura de eo vide Lib. V horum Commentariorum pag. 175, & ſuprà pag. 113, 114, 115, 116. in recenſione Codicis Philoſophici Græci LXIXni.* (2) *Vide ſuprà pag. 20 & 93.* (3) *Vide ſuprà pag. 57, ubi agitur de Codice manuſcripto Philoſophico Græco XXIVto, qui ad hunc* Theodosium Comitem Corinthium *olim pertinuit.* (4) *Ibidem quoque, nempe* Florentiæ, *emit* Joannes Sambucus *Codicem manuſcriptum Philoſophicum Græcum, de quo in præſens agitur, ut ipſe folij primi paginâ primâ propriâ manu indicat.* (5) *Ita ibi legendum eſt; nempe A. 1434, non autem, ut vulgò perperam legitur, A. 1435. Electus enim eſt Pontifex* Paulus III *d. 13 Octobris A. 1434, & d. 3 Novembris ejuſdem anni coronatus eſt.*

ἀξιάγαστον, καὶ τὰ ἑλλήνων ἐκ σπαργάνων θαυμάζοντα τε καὶ ἐκθειάζοντα. *Secundò conqueritur de violentiâ & libidine Italorum, qui præficiantur illis locis, ubi ipse sit, petens à Pontifice auxilium afflictis rebus;* μάχονται, *inquit,* Ἀγαρηνοὶ Χριστιανοῖς ἀμφότεροι δὲ τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τὸ ἡμέτεροι βασίλειον ἀπηνέως ἠνδραπόδισαν, καὶ τὸ γένος ἡμῶν εἰς τὰ γῆς πέρατα περιπλανᾶσθαι διεσκέδασαν· τῶν δὲ ἑσπερίων τινὲς, εἴ τι καὶ πόπανον ὑπὸ τῶν θεοστυγῶν ἐκείνων εἴη που καταλελειμμένον ἐν τῇ Ἑλλάδι, κἀκεῖνο ἁρπάζοντες κατεσθίουσι. *Conqueritur quoque, non etiam unum aut alterum Græcum esse inter tot Cardinales, gestantes* σκιάδιον πορφυρόβαφον, πολυτελές τε καὶ πολυπρόσοδον. *Quanquam, inquit,* οὐ ζητοῦμεν πολυταλάντους ἀρχιεπισκοπὰς, οὐδὲ ἐπισκοπὰς καὶ ἀββαδείας τῶν παχειῶν, ἀλλ᾽ ὀλίγον τε φίλον τε. *Tertiò, cùm propter podagram & paupertatem,* δύο ἐξολέστατα θηρία, *Romam venire gratulatum non potuerit,* καὶ ἰδεῖν μὲν τὴν αὐτοῦ ἀρχιερωπρεπεστάτην καὶ θεοείκελον πρόσοψιν, προσκύσαι δὲ καὶ περιπτύξασθαι καὶ τοὺς ἱερωτάτους αὐτοῦ πόδας, *dedicat ei loco* ὀπτηρίου δώρου *hæc Scholia:* οἶδα γάρ σε, *inquit,* μακαριώτατε, Ὁμηρικώτατον ὄντα, καὶ ποιηταῖς οὐχ ἧττον, ἢ καὶ τοῖς φιλοσόφοις προσκείμενον. *Quartò indicat utilitatem lectionis Tragœdiarum ex Timocle dicente:*

Ὡς ὠφελοῦσι πάντας. ὁ μὲν γὰρ πένης,
Πτωχότερον αὐτοῦ καταμαθὼν τὸν Τήλεφον
Γενόμενον, οὕτω τὴν πενίαν ῥᾶον φέρει
Χωλός τίς ἐστι, τὸν Φιλοκτήτην ὁρᾷ.

Hæc *Martinus Crusius* de *Arsenio* Monembasiæ Archiepiscopo, & de primâ editione *Venetâ* veterum Scholiorum Græcorum in Euripidis septem Tragœdias, ab eo collectorum. Ego verò, cùm hæc scriberem, usus sum editione secundâ *Basileensi* Joannis Heruagij anni 1544 in octavo, cui itidem suprà memorata græca *Epistola dedicatoria ad Papam Paulum III* præfixa est, quæ inscribitur atque incipit his verbis: Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ ἡμετέρῳ, Κυρίῳ Παύλῳ τρίτῳ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ῥωμαϊκῆς καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἄκρῳ Ἀρχιερεῖ, Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας Ἀρχιεπίσκοπος ἐν Κυρίῳ χαίρειν πάντοτε. Εἰ καὶ πρὶν περιττῶς, μακαριώτατε Πάτερ, τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος ἐξευτελίζων καὶ ταλανίζων ἐτύγχανον, ὑποπεσὸν ἤδη μυρίοις χειμῶσιν ἀνιαροῖς, ἀλλά τό γε νῦν ἔχον, ἂν τὸ εὐδαιμον ἥγημαι καὶ μακαριστὸν, ἅτε δή σε Ἀρχιερέα μέγαν ἔναγχος κληρωσάμενον, &c.

CXXIX.

Centesimus vigesimus nonus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Graecus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *trecentis septem*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

(1) Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Graecos centesimus quinquagesimus octavus.

Primò, & quidem fol. 1 pag. 2 & fol. 2 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris Σχῆμα σφαιροειδὲς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου, sive, *Schema Sphæricum totius Mundi visibilis*, cum Explicatione Nominum duodecim Ventorum.

Secundò, & quidem fol. 3 pag. 1, anonymi cujusdam *Observatio Physica triplex de Nubibus, Aquâ & Oceano;* cujus principium: Περὶ νεφελῶν ἐπίσκεψις. Ἀι νεφέλαι &c.

Tertiò, & quidem à fol. 4 pag. 1 usque ad fol. 14 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Capita quædam Chronologica de Paschate;* quorum titulus & principium: Περὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα. Κεφάλαιον ζ. Ἔιτα τὰς μὲν ἄλλας τῶν ὑποθέσεων, ὡς τὸ προκείμενον ἀπαιτεῖ σύνταγμα, &c.

Quartò, & quidem à fol. 15 pag. 1 usque ad fol. 48 pag. 2, *Michaelis Pselli Opus Chronologicum de Motu temporis Cyclorum Solis & Lunæ, Eclipsibus, & inventione Paschatos, per Interrogationes & Responsiones;* cujus titulus & principium: Ποίημα τοῦ μακαριωτάτου Ψελλοῦ περὶ τῆς κινήσεως τοῦ χρόνου τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τῆς ἐκλείψεως αὐτῶν, καὶ τοῦ Πάσχα εὑρέσεως. Ἐρώτησις. Διατί ὁ ἅπας χρόνος νυχθήμερα ἔχει τξε &c. Ἀπόκρισις. Πρὸ τῶν ἄλλων πάντων τοῦτο χρὴ πάντας γινώσκειν περὶ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ τῆς ἀληθοῦς θεμελίου γνώσεως, ὅπερ ὁ Προφήτης προεσαφήνισεν, ὅτι πάντα αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν· &c.

Quintò, & quidem à fol. 49 pag. 1 usque ad fol. 58 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Tractatus Medico-Physicus de Homine & Corporis humani partibus atque accidentijs, per Interrogationes & Responsiones;* cujus principium sine ullo titulo est tale: Ἐρώτησις. Τί ἐστιν ἄνθρωπος; Ἀπόκρισις. Ζῶον λογικὸν θνητὸν, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. Ἐρώτησις. Τί ἐστιν ἐγκέφαλος; Ἐγκέφαλός ἐστιν &c.

Sextò, & quidem à fol. 59 pag. 1 usque ad fol. 60 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris *Annotamentum de Re nummariâ & de Mensuris;* quod sine ullo titulo incipit his verbis: Τάλαντον, κατὰ μὲν τὸν λιτρισμὸν, ρκέ λιτρῶν ὑπάρχει &c.

Septimò,

Septimò, & quidem fol. 60 pag. 2 & fol. 61 pag. 1, *Nonni Panopolitæ Narratio historica de morte Homeri, à S. Gregorio Nazianzeno in Scriptis suis memoratâ*; cujus titulus & principium: Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἱστορία λγʹ, ἡ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν ζήτημα· ἔστι δὲ αὕτη. Ὅμηρος ὁ ποιητὴς, περὶ τὴν Ἀρκαδίαν γεγονὼς, &c. Vide Librum *tertium* horum Commentariorum pag. 99, 182, 183, 205, 206, 207.

Octavò, & quidem à fol. 61 pag. 1 usque ad fol. 65 pag. 1, anonymi cujusdam *Collectio Physica miscella de Terræ motu, Nubibus, Grandine, Nive, Tonitru & Fulgure*; cujus principium: Περὶ σεισμοῦ. Ὁ σεισμὸς δοκεῖ γίνεσθαι, τῆς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ὀνομαζομένης θερμῆς καὶ ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως ἀπολαμβανομένης κάτω καὶ ὑπόγην ἀθροιζομένης τε καὶ συναγομένης εἰς ἓν, κἀντεῦθεν πνεύματος ἰσχυροῦ συνισταμένου, καὶ &c.

Nonò, & quidem à fol. 65 pag. 2 usq; ad fol. 73 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Collectio miscella Astronomica & Astrologica*; cujus principium: Περὶ τοῦ οὐρανίου σώματος. Ὁ οὐρανὸς, λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, ὅτι ἐστὶ καπνοειδής. ἄλλοι δὲ λέγουσι, ὅτι ἐστὶν κρυσταλλοειδής· ἕτεροι δὲ &c. Exstat etiam ibidem peculiare *Caput* περὶ Ὡροσκόπου, sive, *de Horoscopo*; ut Ὡρολόγιον τῶν ιβʹ μηνῶν, sive, *Horologium duodecim mensium*; cujus principium: Μέθοδος τοῦ γινώσκειν τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Σταθεὶς ὀρθῶς ἐν ὁμαλῷ τόπῳ &c; item *Observatio Astrologica* περὶ Φλεβοτομίας, sive, *de Sanguinis missione*; nec non *Tabula dierum fortunatorum cujusque mensis, quos Deus revelavit Esdræ Sacerdoti*; cujus Inscriptio: Ἀγαθαὶ ἡμέραι, ἃς ἔδειξεν ὁ Θεὸς τῷ Ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ.

Decimò, & quidem à fol. 74 pag. 1 usque ad fol. 85 pag. 2, *Melampodis Astrologi Methodus Prædictionum Lunarium*, cujus titulus & principium: Ἑτέρα μέθοδος σεληνιακὴ περὶ τῆς σελήνης προγνώσεων, ΜΕΛΑΜΠΟΔΟΣ τοῦ Ἀστρολόγου. Ἐν τῷ Μαρτίῳ ἡ σελήνη κατὰ τὴν πρώτην &c. Huc accedunt etiam aliæ quædam *Observationes Astronomicæ miscellaneæ absque nominibus Autorum*.

Undecimò, & quidem à fol. 86 pag. 1 usque ad fol. 254 pag. 2, *Georgij Chrysococæ*, seu potiùs *Chrysococcæ*, *Medici*, *Expositio in Syntaxin Astronomicam Persarum ad fratrem suum Joannem Charsaniten, cum subjunctis Tabulis Astronomicis, Geographicis & Chronologicis*. Inscribitur ea atque incipit his verbis: Τοῦ σοφωτάτου ἰατροῦ, κυροῦ Γεωργίου τοῦ Χρυσοκόκκη ἐξήγησις εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Περσῶν,

ἐκτε-

ἐκτεθεῖσα πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν κυρὸν Ἰωάννην τὸν Χαρσιανίτην. Πάλαι μου, καὶ αὐτὸς ὡς οἶδα, ὦ φίλτατε Ἰωάννη, τοῦ Περσικοῦ τοῦδε προχείρου σπουδάζοντος μάθησιν, διδασκάλου χρωμένου τινὶ ἱερεῖ, ᾧ ὄνομα Μανουὴλ, πόλεως ὄντι Τραπεζοῦντος, καὶ αὐτὸς δέ μοι πολλάκις συνών, &c. Quâ finita *Præfatione*, in quâ præcipuè narratur, quomodo Syntaxis illa à quodam *Chioniade* ex *Persiâ Trapezuntem* perlata, & ab eodem in linguam Græcam conversa sit, sequitur *Index Capitum quadraginta octo*, in quæ tota illa Expositio divisa est; eique porrò subjungitur aliud *Proœmium*, quod inscribitur atque incipit his verbis: Προοίμιον. Ἐπειδήπερ τὴν σύστασιν τῶν προκειμένων προχείρων κανόνων, τὴν περιέχουσαν τὰς τῶν ἀστέρων κινήσεις, ἀπὸ χρόνου τινὸς περιουσιάσθαι ἔχρῆν, καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου τῶν ἀστέρων, ἐπεὶ καὶ κινήσεως ἀρχὴ τόπος ἐστὶ καὶ χρόνος, πεποίηται αὕτη ἀπὸ πρώτου ἔτους τοῦ (1) Ἰασδαγέρδου Σαριὲρ, βασιλέως Περσῶν, θαύματος ἄξια ἐργασαμένου πολλὰ, &c. Quo finito *secundo Proœmio*, inscribitur atque incipit *Caput primum* hoc modo: Κεφάλαιον α΄ περὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ χρόνου. Τοῦ ζωδιακοῦ τοίνυν κύκλου εἰς ιβ΄ ἴσα διῃρημένου, &c. Meminit hujus *Autoris* & *Operis* R. P. *Philippus Labbeus* S. I. in Novâ Bibliothecâ manuscriptorum Librorum Græcorum pag. 124, ubi refert, *Georgij Chrysococcæ Medici Tabulas Astronomicas & Geographicas exstare in Codice Regio Parisino 1404.* Multo autem prolixiùs de eodem *Autore* & *Opere* agit *Leo Allatius* in Diatribâ de Georgijs pag. 359 & 360; quem locum, quia ad rem præsentem maximè facit, & Animadversionibus quibusdam marginalibus indiget, integrum hîc exhibeo: *GEORGIUS CHRYSOCOCCA, peritiâ linguarum, & Mathematicis artibus clarus, circa Palæologorum extrema tempora innotuit. Commentationem Persicam in linguam Græcam vertisse, eámque in Vaticanâ Bibliothecâ servari tradit* (2) *Gesnerus. Legi in Indice Græco manuscriptorum:* Γεωργίου τοῦ Χρυσοκόκκη ἐξήγησις εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Περσῶν ἐν κεφαλαίοις (3) μζ σὺν τοῖς Ἀστρονομικοῖς διαγράμμασι καὶ Γεωγραφικοῖς πίναξιν *hoc est: Georgij Chrysococcæ Expositio in Constructionem Persarum per Capita XLVII cum*

(1) *Appellatur is vulgò* Jezdegerdes *vel* Isdegerdes, *& A. C. 632 à Saracenis in prælio occisus est. Plura vide in R. P.* Dionysij Petavij *Magno Opere de DoctrinâTemporum lib. 3 cap. 11 & 12, & lib. 7 cap. 15.*

(2) *Minimè verò. Nam ipsa* Conradi Gesneri *verba, quæ hîc longè aliter citantur, quàm re verâ se habent, sunt hæc:* Georgius Choniates Antidota Persica in Græcum sermonem transtulit; quem Librum Diegus Hurtadus, Cæsaris apud Venetos Legatus, habet. Cyri (*Κυροῦ græcobarbarè pro Κυρίου, hoc est, Domini*) GEORGII CHRYSOCOCCÆ Medici Expositio *εἰς τὴν Σύνταξιν τῶν Περσῶν* Romæ servatur in Vaticanâ. Vide ne idem sit antecedenti. *Hæc* Gesnerus; *à quibus quantum Allatiana illa discrepent, cuilibet videre licet.* Georgius *enim* Chrysococca *non scripsit* Commentationem Persicam, *sed* Expositionem in Syntaxin Astronomicam Persarum, *nec eam Syntaxin* ipse *vertit in linguam Græcam, sed* Chioniades, *qui illam primus ex* Persiâ Trapezuntem *attulit.* (3) *At in Codice hoc* Cæsareo *μη΄ sive XLVIII.*

Astronomicis designationibus & Geographicis tabulis. Principium: Ἐπειδήπερ τὴν σύστασιν τῶν προκειμένων προχείρων &c. *Erat in Bibliothecâ Antonij Augustini, ut ipse observavi Cod.* 223. *Et nunc quoque in Bibliothecâ Ambrosianâ est; quamvis, ut mihi relatum est, in uno ex Codicibus (binos namque Codices Bibliotheca illa habet)* (1) *Præfatiuncula quædam ante Capitulorum Elenchorum præscribitur, cujus principium:* Πάλαι (2) μὲν, ὡς καὶ αὐτὸς οἶδα, &c. *Argumentum est:* (3) Πῶς καὶ διὰ τίνος εἰς ἡμᾶς ἦλθε τὸ μάθημα· *hoc est: Quomodo & per quem ad nos Mathemata pervenerunt. Nec aliud Opus fuisse existimo, quàm quod in Bibliothecâ Regis Gallorum legitur, & in Bibliothecâ Regis Catholici:* Γεωργίου τοῦ Χρυσοκόκκη τοῦ Ἰατροῦ Ἀστρονομικά· *hoc est: Georgij Chrysococcæ Medici Astronomica. v.* θ'. 7. *&* IV. θ'. 16. *&* 11. κ'. 19. *In Bibliothecâ Regis Gallorum Cod.* 1219: Γεωργίου ἰατροῦ τοῦ Χρυσοκόκκη περὶ τῆς εὑρήσεως τῆς ἡμέρας τῆς ἁπλῶς συζυγίας ἡλίου καὶ σελήνης, *sive, De inveniendis Syzygijs Lunæ solaribus per singulos anni menses. Principium:* Πρῶτον μεθόδους ἐκθεῖναι δέον, ὡς οἷόν τε, δι' ὧν τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς συζυγίας εὑρίσκειν ἁπλῶς. *Ex his habetur, eum professione Medicum fuisse. In Bibliothecâ Madritensi conservatur ejusdem* Πῶς δεῖ κατασκευάζειν ὡροσκόπον, ἤτοι ἀστρολάβον· *hoc est: Quomodo construendum sit Horoscopium, aut Astrolabium,* 11. κ'. 19. *Homeri Odysseam cum Scholijs alijsque correctissimè exscripsit, quæ ex Palatinâ in Bibliothecam Vaticanam advecta est; quod in calce Libri ipse adnotaverat:* Γεώργιος Χρυσοκόκκης ἔγραψε τὴν Ὁμήρου Ὀδύσσειαν μετὰ σχολίων καὶ ἄλλων ἐν ἔτει ͵ϛωμδ', Ἰνδικτ. δ'.

Πονῶν, μογῶν ἄμετρα ταύτην τὴν βίβλον
Τέλει δέδωκα τοῦ Θεοῦ νεύοντος.
Γεννῶσι δόξαν τοῖς φιλοῦσιν οἱ πόνοι,
Τοῖς δ' αὖ ἀέργοις μῶμον ἡ ῥᾳθυμία.

Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος, καὶ μὴ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει κόπος. *Hoc est: Georgius Chrysococca scripsit Homeri Odysseam cum Scholijs & alijs anno Mundi 6844, Indictione quartâ. Laborans insudánsque præter mensuram, hunc Librum ad finem perduxi Deo annuente. Laborantibus gloriam generant sudores; non laborantibus opprobrium segni-*

(1) *Nempe similiter ut in Codice* Cæsareo. (2) Μὲν *perperàm pro* μοῦ *ut rectè legitur in hoc Codice* Cæsareo. (3) *Hoc reverá longè se habet aliter.* Argumentum *enim istius Præfationis non est*, quomodo & per quem Mathemata ad nos pervenerint, *sed*, quomodo & per quem Syntaxis illa Astronomica Persarum ex Persiâ deportata, & in linguam Græcam translata sit. *Ipsa* Chrysococcæ *verba sunt hæc:* Πρῶτον τοίνυν ἄξιον ἐπιμνησθῆναι τοῦ ἐκείνου ...., ὅπως ἐκ Περσίδος ἐκομίσθη αὕτη ἡ σύνταξις, καὶ παρὰ τίνος εἰς τὴν ἑλλάδα μετηνέχθη γλῶτταν. ἔλεγε τοίνυν ἐκεῖνος ὅτι Χιονιάδης τις, ἐν Κωνσταντινουπόλει τραφεὶς, &c.

ſegnities. Deo dante, nihil poteſt invidia, & non dante, nihil poteſt labor. Hinc eum anno Chriſti 1336 vixiſſe comperimus. Hucuſque *Leo Allatius.* Cætera enim, quæ ibidem ſequuntur *de Amurati, primi ejus nominis Turcarum Imperatoris, cæde*, minùs ad rem præſentem pertinent; uti etiam illa, quæ porrò ibidem adduntur *de Chryſococcâ Juniore, Theodori Gazæ ſocio & amico.* Obijt enim *Theodorus Gaza* A. C. 1478, hoc eſt, *centum quadraginta duobus annis*, poſtquam *Chyſococca ſenior* Odyſſeam Homeri deſcripſerat. Quod ſupereſt, ſpeciatim moneo, in præſtantiſſimo Codice manuſcripto *Cæſareo*, de quo hactenùs actum eſt, inprimis rationem habendam eſſe *Tabularum Geographicarum longitudinis & latitudinis præcipuarum Vrbium Europæ, Aſiæ & Africæ* fol. 146, 147 & 155, quia eorum beneficio non pauca *Theſauri Geographici Abrahami Ortelij* loca poſſunt emendari & illuſtrari.

Duodecimò, & quidem à fol. 255 pag. 1 uſque ad fol. 307 pag. 2, ejuſdem, ut videtur, *Georgij Chryſococcæ Editio atque Expoſitio Syntagmatis Canonum Aſtronomicorum Judaicorum*, quod Ἑξαπτέρυγον ſive *Sexalare* inſcribitur, quia ipſi illi *Canones* Πτερὰ ſive *Alæ* appellantur. Ipſa tituli verba græca cum principio Procemij ſunt hæc: Ἔκδοσις εἰς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἑξαπτέρυγον. Τῆς τῶν πλανωμένων ἀστέρων φορᾶς ποικίλης γε οὔσης καὶ πολυειδοῦς, &c. Huc accedunt in fine etiam aliæ quædam *Obſervationes Aſtronomicæ miſcellaneæ.*

CXXX.

Centeſimus trigeſimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus & optimæ notæ in folio, ſed principio & fine mutilus, totúſque ruinoſus, & aquâ marinâ valdè inquinatus, conſtátque nunc folijs *quadringenta ſeptem*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur olim fuit comparatus *Conſtantinopoli.* Continentur eo *Georgij Chryſococcæ Tabulæ Aſtronomicæ, Geographicæ & Chronologicæ*, de quibus jam ſuprà in recenſione proximè præcedentis Codicis CXXIXni fuſiùs & accuratiùs actum eſt.

(1) *Fuit is olim extra numerum.*

CXXXI.

Centeſimus trigeſimus primus (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, conſtátque nunc folijs *quadraginta octo*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli.* Continetur eo *Georgij Chryſococcæ Editio atque Expoſitio Syntagmatis*

 Cano-

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos du*centeſimus ſeptuageſimus tertius.

Canonum Aſtronomicorum Judaicorum, quod Ἑξαπτέρυγον ſive *Sexalare* inſcribitur, quia ipſi *Canones* Πτερὰ ſive *Alæ* nuncupantur. Ipſa *Tituli* verba græca cum principio *Præfationis* ſunt hæc: Ἔκδοσις εἰς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἑξαπτέρυγον. Τῆς τῶν πλανωμένων ἀστέρων φορᾶς ποικίλης γε οὔσης καὶ πολυειδοῦς, ποικίλας τε καὶ διαφόρους ἐφόδους, καὶ πολλοὺς ἑλληνικούς τε καὶ βαρβαρικοὺς κανόνας πρὸς κατάληψιν τοῦ τόπου τῆς αὐτῶν κινήσεως οἱ περὶ τὰ σφαιρικὰ ἐσχολακότες ἡμῖν ἤδη παραδεδώκασιν, ὅθεν &c. Idem Opuſculum exſtat etiam in ſuprà memorato Codice manuſcripto Philoſophico Græco CXXIXno, num. 12.

CXXXII.

Centeſimus trigeſimus ſecundus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, conſtátque nunc folijs *quinquaginta quatuor*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Theologicos Græcos* ducenteſimus octogeſimus nonus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 5 pag. 1, *Miſcellanea quædam Aſtronomica*, quæ præcipuè ad *Solennitatem Paſchalem* pertinent, & anno Mundi 6781, ſive, anno Chriſti 1273 ſcripta ſunt, ut folij quarti paginâ primâ & ſecundâ videre eſt.

Secundò, & quidem à fol. 5 pag. 1 uſque ad fol. 54 pag. 1, *Michaelis Pſelli Opus Chronologicum de Motu temporis Cyclorum Solis & Lunæ, Eclipſibus, & Inventione Paſchatis, per Interrogationes & Reſponſiones*; cujus titulus & principium: Ποίημα τοῦ μακαριωτάτου Ψελλοῦ περὶ τῆς κινήσεως τοῦ χρόνου τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τῆς ἐκλείψεως αὐτῶν, καὶ τῆς τοῦ Πάσχα εὑρέσεως. Ἐρώτησις. Διατί ὁ ἅπας χρόνος νυχθήμερα ἔχει τξέ &c. Plura de eo vide ſuprà in recenſione Codicis CXXIXni, num. 4.

CXXXIII.

Centeſimus trigeſimus tertius (2) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* antiquus in *quarto*, conſtátque folijs *trecentis quadraginta octo*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipſe ſolitâ propriæ manûs inſcriptione teſtatur, olim fuit comparatus *Conſtantinopoli*. Continentur eo hæc:

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philoſophicos & Philologicos Græcos* centeſimus decimus quintus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 19 pag. 1, *Miſcellanea quædam Aſtronomica*, inter quæ præcipuum locum obtinet *Joannis Caloidæ Canon Paſchalis ab anno Mundi 6938 ſive anno Chriſti 1430 uſque ad annum Mundi 7000 ſive annum Chriſti 1492*. Quamvis autem

autem is Canon usque ad jam memoratum tempus pertingat, ipse tamen Autor in fine ejus propriâ manu testatur, se illum composuisse & absolvisse anno Mundi 6937 sive anno Christi 1429. Ipsa ejus verba sunt hæc: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ Πασχαλίου, ͵ϛϡλζ ἔτους, ἰνδικτιῶνος ζ, μαΐῳ λά. Ἐτελειώθη παρ' ἐμοῦ ἸΩΑΝΝΟΥ ΚΑΛΟΕΙΔΑ ἐν ἔτει ͵ϛϡλζ ἰνδικτιῶνος ζ.

Secundò, & quidem à fol. 19 pag. 2 usque ad fol. 22 pag. 2, *S. Joannis Chrysostomi Oratio in Annunciationem Beatissimæ Virginis Deiparæ*, cujus titulus & principium: Μαρτίῳ κέ. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἀδελφοί, βασιλικῶν μυστηρίων ἑορτὴν ἑορτάζομεν σήμερον, εἰς ἣν &c. Plura de hâc Oratione vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 75 in recensione Codicis manuscripti Theologici Græci CXVIti, num. 27.

Tertiò, & quidem fol. 22 pag. 2, *Maximi Planudis*, *Monachi Constantinopolitani*, *Epistola*, cujus titulus & principium: Ἐπιστολὴ κυρίου Μαξίμου τοῦ Πλανούδη. Ἐρήμην ποτὲ καταδικασθεὶς &c. Plura de ipso *Maximo Planude* ejusque *Epistolis* vide Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 56 & 57.

Quartò, & quidem fol. 23 pag. 1 & 2, *Herodiani Grammatici*, qui *Apollonij Dyscoli* fuit filius, & seculo post Christum secundo sub *Imp. Commodo* claruit, *Observatio de vetustissimis Numerorum Notis, apud Græcos usitatis*; cujus titulus & principium: Ἡρωδιανοῦ. Ἐν τῶν σημείων &c. Vide *Ger. Joan. Vossium* de Scientijs Mathematicis cap. 8 § 3; atque insuper consule *Matthæi Hosti* doctissimum Libellum de Numeratione emendatâ, veteribus Latinis & Græcis usitatâ, editum Antverpiæ typis Christophori Plantini A. 1582 in octavo.

Quintò, & quidem fol. 24 pag. 1 & 2, *Nomina duodecim Mensium apud Athenienses*, *Ægyptios*, *Macedones*, *Cappadoces*, & *Asianos sive Bithynos olim usitata*; ut & *duodecim Versus Heroici de totidem Mensibus Ægyptiacis*.

Sextò, & quidem fol. 24 pag. 2 & fol. 25 pag. 1 & 2, *ex Pauli Æginetæ Opere de Re Medicâ Caput ultimum Libri ultimi de Ponderibus & Mensuris*, quod inscribitur atque incipit his verbis: Περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων. Ὁ σταθμὸς βάρει μετρούμενος &c. Vide Libri *sexti* horum Commentariorum Partem secundam pag. 93, 104, 210 & 211.

Septimò, & quidem fol. 25 pag. 2, *ex Galeni Operibus Excerptum* περὶ οὔρων, sive, *de Vrinis*.

Octavò, & quidem à fol. 26 pag. 1 usque ad fol. 27 pag. 1, *Carmen alphabeticum de Extremo Judicio, versibus politicis*; cujus principium: Ἄνθρωπε κάμνεις καὶ θαῤῥεῖς &c.

Nonò, & quidem à fol. 27 pag. 2 usque ad fol. 29 pag. 2, anonymi cujusdam *Observationes quædam Chronologicæ*, quarum principium: Ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει μῆνας ιβ', &c.

Decimò, & quidem à fol. 29 pag. 2 usque ad fol. 30 pag. 2, *S. Tryphonis Martyris Exorcismus Insectorum aliorumque animalium, quæ hortis, vineis & agris noxam ac perniciem inferunt*; cujus titulus & principium: Εὐχὴ τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Τρύφωνος. Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐγὼ ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Τρύφων, βόσκοντός μου ποτὲ χῆνας, εἶδον τὰ δένδρα καὶ τοὺς κήπους τῶν ἀνθρώπων ἀδικηθέντας παρὰ τῶν φθοροποιῶν καὶ ἰοβόλων θηρίων, καὶ ἐδεήθην Κυρίου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου αὐτοῦ δυνάμεως, ἵνα ἀποπέμψει αὐτὰ εἰς τὰ ἄγρια ὄρη καὶ εἰς τὰ ἄκαρπα δένδρα, ἔνθα οὐκ οἰκοῦσιν ἄνθρωποι, &c. Exstat quidem hic *Exorcismus* iisdem ferè verbis etiam in *Euchologio* sive *Rituali Græcorum*, Lutetiæ Parisiorum à R. P. *Jacobo Goar* O. P. A. 1647 græcè & latinè in folio edito, pag. 697 & 698; sed rectè ibidem jam memoratus R. P. Goar monet, illum esse supposititium. Ipsa ejus verba pag. 699 & 700 eâ de re sunt hæc: Εὐχὴ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Τρύφωνος] *Exorcismus est, non Oratio; eáque non TRYPHONIS Martyris, sed forsan ignoti nominis, & notissimæ rusticitatis viri, supposititius, adulterinus, & reprobrandus omninò fœtus. Quamvis enim admissus sit in Ecclesiam noxiorum animalium Exorcismis fugandorum sacer ritus; (draconem námque, ne homines infestaret, Apostoli Simon & Judas apud D. Thomam 2. 2. quæst. 90 adjurârunt: Petrum prætereà, Joannem, Andream & Thomam exorcismorum, de quibus est sermo, autores agnoscit Martinus Del-Rio lib. 3 part. 2 qu. 4 sect. 8, nec ab eis unquam sancti Viri abhorruerunt: quin & B. Guillelmus Lausanensis Episcopus anguillas omnes è suæ potestatis limitibus, noxâ ab eis receptâ, exorcismis fugavit; & iisdem S. Pruminius Insulam S. Marci prope Constantiam vermium omnia corrodentium lue liberavit) sicut tamen vana omnis & superstitiosa observatio, quâ insecta accusationibus, litibus intentatis, judiciariisque actibus condemnantur, & in exilium aguntur, vitanda sunt, sic & incertæ autoritatis & apocryphus hic Exorcismus autori suo remit-*

remittendus est, cùm nec TRYPHONIS (1) *Vita, aut Historia Ecclesiastica Autores, eum ullatenùs commendârint, & magnum illud Dei nomen petræ insculptum, cujus characteribus exaratis, ipsa confracta est & contrita, fabulam redoleat; propterèaque Exorcismum hunc Orationibus, præcipuo cultu excipiendis, temerè à simplicis ingenij autore insertum puto.* Hucusque R.P. *Goar.* Si quis porrò integram S. *Tryphonis Martyris Vitam*, à *Simeone Metaphraste* græcè conscriptam, legere desideret, is eam inveniet in R.P. *Laurentij Surij* Carthusiani Tomo primo de probatis Sanctorum Historijs die primo Februarij, à pag. 789 usque ad pag. 794, sed tantùm *latinè*. Verba autem ejus Vitæ, quæ ad rem præsentem maximè pertinent, sunt hæc: *Beatus Tryphon è Phrygiâ quidem primùm fuit editus, vico verò Campsade, qui est vicinus Civitati Apameæ. A pijs autem parentibus ortus magis pius filius, ab ineunte ætate visus est Deo adeò esse gratus, ut judicatus sit idoneus ad ministrandas operationes spiritûs. Quamobrem varij quidem morbi fugiebant à corporibus: dæmoniorum verò universa hominibus infesta natura, solo nomine Tryphonis flagellata, vel potiùs usta virtute ejus, qui in eo erat spiritûs, fugabatur quidem ab hominibus, abigebatur autem in intima deserti penetralia. Atque omnia quidem recensere miracula, quæ ab eo facta sunt, non est præsentis temporis; cùm unius autem in præsentiâ fecero mentionem, per quod gratiæ, quæ in eo erat, virtus possit esse evidens, ad Martyrium præclari Athletæ me conferam. Anno Christi* 225 &c. Narratur deinde, quomodo *Imp. Gordiani filia* obsessa fuerit à dæmone, & ipse dæmon indicaverit, se ab eâ non esse recessurum, nisi advenisset *S. Tryphon*, & porrò, quomodo *S. Tryphon* jussu Imperatoris per totum ferè terrarum Orbem quæsitus sit, eáque inquisitio etiam pervenerit ad partes *Phrygiæ*, ibique innotuerit, eum, qui quæreretur, agere in vico *Campsade*, & tandem re ipsâ inventus sit propter paludem lacûs (2) *ANSERUM curam gerens*, atque inde Romam deductus sit ad Imperatorem, ejusque filiam à dæmone liberaverit, &, hoc facto, honorificè ad suos remissus sit, ac denique A. C. 250 sub Imperatore quidem *Decio*, Præfecto autem Orientis *Aquilino*, *Niceæ* in Bithyniâ cruentum pro Christo martyrium constantissimè ac gloriosissimè consummaverit.

Undecimò, & quidem fol. 30 pag. 2, *Precatio* quædam *superstitiosa*, seu potiùs *magica*, cujusdam *Mariæ*; cujus principium: Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσαάκ, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰακώβ, διαφύλαξον τὴν δούλην σου Μαρίαν· &c.

(1) *Videtur tamen* Simeon Metaphrastes *in ejus Vitâ* exorcissationem *illam* insectorum *comprehendere sub generali mentione* miraculorum, *quæ de industriâ silentio præterit.*

(2) *Huc pertinent verba illa suprà exhibita*, βόσκοντός μου τοὺς χῆνας. *vel, ut in* Euchologio Græcorum *legitur*, Ὄντος μου ἐν Καμψάδε κώμῃ, καὶ τὰς χῆνας ἐπιμελουμένου μου καὶ βόσκοντος, &c.

Duo-

Duodecimò, & quidem à fol. 31 pag. 2 usque ad fol. 35 pag. 1, alia quædam ejusdem suprà memoratæ *Mariæ* Precatio contra infirmitates corporis, aliáque varia mala; cujus principium: Δέσποτα Κύριε, ὁ ἰατρὸς τῶν σωμάτων, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ μὴ βουλόμενος εἶναι τὸν ἄνθρωπον νοσερὸν ἢ κατώδυνον, ἀλλὰ ἱλαρὸν καὶ ὑγιῆ ὁλοτελῆ, αὐτὸς καὶ τὴν δούλην σου Μαρίαν, &c.

Decimo tertiò, & quidem à fol. 35 pag. 1 usque ad fol. 36 pag. 1, *Asclepiadis & Dioscoridis Præcepta salutaria Medica*, quorum titulus & principium: Ὑγιεινὰ παραγγέλματα σύντομα Ἀσκληπιάδου καὶ Διοσκορίδου &c. Εὐεξίας τράπεζαν εἰ θέλεις &c.

Decimo quartò, & quidem à fol. 36 pag. 2 & fol. 37 pag. 1, anonymi cujusdam Annotamentum *de origine Alphabeti Græcorum*; cujus principium: Πρῶτον μὲν τῶν παρ' Ἕλλησι στοιχείων τὴν ἐξαγωγὴν συστῆναι φασιν ἀπὸ τοῦ ἄλεφ ἑβραϊκοῦ στοιχείου, ὃ ἑρμηνεύεται μάθησις, &c. Exstat illud in *Varini Phavorini Camertis*, Episcopi Nucerini, Lexico Græco editionis Basileensis A. 1538 in folio, columnâ 345 in fine literæ A.

Decimo quintò, & quidem à fol. 37 pag. 2 usque ad fol. 45 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris *Poema paræneticum*, cujus principium: Εἰ μὲν γηπονίας ἐθέλεις &c; item *Sententiæ Septem Sapientum*, & *Pythagoræ Symbola*, & anonymi cujusdam *Epigramma in Vanitatem Vitæ humanæ*: nec non Excerpta quædam miscellanea ex *Hippocratis* & *Theophrasti Eresij* Operibus; & anonymi cujusdam Recensio præcipuorum Spectaculorum totius terrarum Orbis, inter quæ primum locum ibi obtinet *Capitolium Urbis Romæ*, ultimum autem *Imp. Justiniani Templum Constantinopolitanum S. Sophiæ*; ac demùm breve simul atque elegans Judicium de *S. Gregorio Nazianzeno*, *S. Basilio Magno*, *S. Joanne Chrysostomo*, *S. Cyrillo Alexandrino*, *S. Athanasio*, & *S. Joanne Eleemosynario*.

Decimo sextò, & quidem à fol. 45 pag. 2 usque ad fol. 46 pag. 2, *Georgij Codini Curopalatæ Catalogus Officiorum Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ S. Sophiæ*; cujus titulus & principium: Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια ἔχουσι οὕτως. Ἡ πρώτη (1) ἑξάς. Ὁ μέγας Οἰκονόμος, κρατῶν πάντα τὰ κτήματα τῆς ἐκκλησίας, &c. Operæ pretium fuerit, Catalogum hunc manuscriptum conferri cum editione impressâ græco-latinâ Parisinâ R. P. *Jacobi Goar* in Corpore Historiæ Byzantinæ.

Decimo

(1) *Ita in hoc Codice manuscripto Cæsareo rectè legitur, nempe* ἑξὰς *sive* Senarius, *non autem, ut vulgò perperàm legitur,* πεντὰς *sive* Quinarius. *Ipse enim numerus* Officiorum, *quæ primâ hâc Classe continentur, manifestè reclamat.*

Decimo ſeptimò, & quidem fol. 46 pag. 2, *Septem Graciæ Sapientum Præcepta*, quorum titulus & principium: Τὰ τῶν ἑπὰ Φιλοσόφων παραγγέλματα. Θεὸν σέβου· γονεῖς αἰδοῦ· φίλοις βοήθει· &c.

Decimo octavò, & quidem à fol. 47 pag. 1 uſque ad fol. 254 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Lexicon Græcum:* cujus prima litera, nempe τὸ Ἄλφα, deeſt, ſecunda autem, nempe τὸ Βῆτα, incipit hoc modo: Ἀρχὴ τοῦ Βῆτα μετὰ τοῦ Ἄλφα. Βαβύλας, ὁ πηλὸς, καὶ ὄνομα κύριον. Βάθρον, βῆμα, καὶ ὄνομα κύριον. Βάβαξ, λάλος, φλύαρος, παρὰ τὸ βάζω, βάξω. Βαβάκτης, ὀρχηστὴς, &c. Haud inutilis profectò fuerit labor, ſi *Heſychij, Suidæ*, & *Phavorini* Lexica Græca, ut & *Magnum Etymologicum Græcum*, cum hoc Lexico manuſcripto diligenter conferantur.

Decimo nonò, & quidem à fol. 255 pag. 1 uſque ad fol. 269 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Lexicon Biblicum Græcum*, continens Ἑρμηνείαν σύντομον τῶν δυσνοήτων λέξεων τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς Διαθήκης, ſive, *Interpretationem ſuccinctam obſcurorum Vocabulorum, quæ exſtant in Verſione Græcâ Sacrorum Bibliorum Veteris Teſtamenti, ſimul etiam in Teſtamento Novo.*

Vigeſimò, & quidem à fol. 269 pag. 2 uſque ad fol. 278 pag. 2, anonymi cujuſdam Autoris *Interpretatio Hebraicorum Nominum & vocabulorum, in Sacris Scripturis occurrentium, ordine alphabetico.* Inſcribitur ea atque incipit hoc modo: Ἑρμηνεία ὀνομάτων καὶ λέξεων Ἑβραϊκῶν, τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἐμφερομένων, κατὰ στοιχεῖον. Ἀββᾶ, ὁ πατήρ· &c.

Vigeſimo primò, & quidem fol. 278 pag. 2, *Alphabetum Hebræorum cum Explicatione Græca:* Ἀλφάβητον Ἑβραίων. Ἄλεφ, ματαίωσις, τελείωσις· Βὴθ, &c.

Vigeſimo ſecundò, & quidem à fol. 278 pag. 2 uſque ad fol. 280 pag. 1, *S. Epiphanij, Conſtantiæ ſive Salaminis in Cypro Inſulâ Archiepiſcopi*, qui A. C. 403 valdè ſenex obijt, *Libellus de Menſuris & Ponderibus Sacræ Scripturæ;* cujus titulus & principium: Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου περὶ τῶν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ μέτρων καὶ σταθμῶν. Ἀλάβαστρον &c. Vide Operum *S. Epiphanij* editionem græco-latinam Pariſinam Tom. II pag. 177, & Librum quintum horum Commentariorum pag. 229 & 232.

Vigeſimo tertiò, & quidem fol. 280 pag. 1, *Nomina duodecim Apoſtolorum & quatuor Archangelorum cum Explicatione.*

Vigesimo quartò, & quidem fol. 280 pag. 2, Inscriptio græca, quâ *Joannes* ille, cognomine ὁ Καλοειδὴς, cujus suprà quoque jam est facta mentio, indicat, se hunc Codicem scripsisse anno Mundi 6939 sive anno Christi 1431, Indictione nonâ.

Vigesimo quintò, & quidem à fol. 281 pag. 1 usque ad fol. 293 pag. 1, *S. Joannis Chrysostomi Epistolæ quatuordecim ad diversos*, & ejusdem *Oratio in proditionem Christi & lotionem pedum*; cujus principium: Ἐβουλόμην μὲν εἰς τέλος διανύσαι &c. Plura de hâc Oratione vide Libri *quarti* horum Commentariorum paginâ 129.

Vigesimo sextò, & quidem à fol. 293 pag. 1 usq; ad fol. 294 pag. 2, Annotamenta quædam miscellanea: inter quæ sunt *Prædictio Jatromathematica de vitâ & morte ægroti*, & aliæ nonnullæ *Prædictiones Astrologicæ*; item *Divisio Vitæ humanæ in septem* ἡλικίας sive *Ætates*, & *Ænigma aliquod Manuelis Moschopuli*.

Vigesimo septimò, & quidem fol. 295 pag. 1 & 2, & fol. 305 pag. 1 & 2, *Catonis Disticha parænetica, à Maximo Planude, Monacho Constantinopolitano in græcam linguam translata, ab anonymo quodam Scholiaste Annotationibus græcis marginalibus & interlinearibus illustrata*; quorum titulus & principium: Κάτωνος Ῥωμαίου γνῶμαι παραινετικαὶ δίστιχοι, ἃς μετήνεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον κῦρις Μάξιμος ὁ Πλανούδης καὶ μοναχός. Προοίμιον. Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν, &c. Plura de his Distichis, eorumque Autore vide Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 215, 293 & 373.

Vigesimo octavò, & quidem à fol. 296 pag. 1 usque ad fol. 304 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris *Collectio Proverbiorum ordine alphabetico*, cujus principium: Ἀγαθώνιος αὔλησις, ἀγαθὴ καὶ μέση καὶ καλή. Ἀγάθων γὰρ &c. Ex quo principio satis apparet Collectionem hanc Proverbiorum à *Zenobij*, *Diogeniani*, *Suidæ*, & *Michaelis Apostolij* Proverbijs aliquantùm differre, ideóque eorum collationem fore haud inutilem.

Vigesimo nonò, & quidem fol. 304 pag. 1, anonymi cujusdam *Annotamentum de viginti duobus Veteris Testamenti Libris*; cujus principium: Δεῖ εἰδέναι, ὅτι τῆς παλαιᾶς διαθήκης βιβλία εἰσὶν κβ'. ὧν τὸ α' &c.

Trigesimò, & quidem fol. 304 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Observationes quædam Prognosticæ*, quarum *prima*, quæ est *Methodus sciendi, uter duorum Conjugum prior moriturus sit*, constat his verbis: Εἰ θέλεις μαθεῖν ποῖος ἀπὸ τῶν δύο πρῶτον τελευτήσει, μάνθανε τῶν δύο

δύο τὰ ὀνόματα, καὶ ἀναβίβαζε τῶν ἀμφοτέρων τὰς συλλαβὰς οὕτως. ἔστω ὁ ἀνὴρ Γεώργιος, καὶ εἰσὶν συλλαβαὶ δ', καὶ ἡ γυνὴ Μαρία· ἰδοὺ καὶ αὗται γ'· ὁμοῦ ζ'· καὶ ἀνάλυε οὕτως· Ἀδὰμ, Εὔα, μέχρις ἂν πληρωθῶσιν αἱ συλλαβαί. καὶ εἰ μὲν τῷ Ἀδὰμ πληρωθεῖ, θνήσκει ὁ ἀνὴρ, εἰ δὲ ἐν τῇ Εὔα, ἡ γυνή. Hinc igitur sequeretur, si ex duobus Conjugum prænominibus, per additionem conjunctis, impar oriatur syllabarum numerus, Maritum priùs esse moriturum; si autem par, Vxorem: sed frivolum hoc est atque ludicrum.

Trigesimo primò, & quidem à fol. 305 pag. 2 usque ad fol. 310 pag. 2, *Antisthenis Atheniensis*, qui discipulus fuit *Socratis*, & Autor *Sectæ Cynicæ, Dialogus, in quo ipse cum Polycrate disserit de varijs selectis Quæstionibus Physicis*; quarum prima, *Cur Ruta serpentibus infesta sit eósque fuget*, inscribitur atque incipit his verbis: Ποίῳ λόγῳ πήγανον ὄφεσιν ἐστὶ πολέμιον. Πολυκράτης. Ὡς ἀγαθὸς κυνηγέτης ὦ φίλος, μεγίστην θηράσας τινὰ τοῦ περιπάτου κατάληψιν. νῦν ἡμᾶς μουσικαὶ περιπνέουσιν αὖραι καλῇ ὑπὸ πλατανίσῳ, ὅθεν ἀγλαὸν ἔστιν ἀρρύσασθαι λόγιον. δεῦρο δὴ ἐπὶ τὰ τῆς Λιβύης ξεναγώγει με θαύματα. ἐκεῖ γάρ τι παράδοξον ὁ Κορίνθιος ἔφη θεάσασθαι, ἀποφεύγειν τοὺς ὄφεις τὸ πήγανον, ὥσπερ τινὸς αὐτοὺς ἀποσοβούσης δυνάμεως. τίς ὁ νοῦς ἀπόκρινε τῷ σῷ Πολυκράτει, ὥσπερ ἐκ τινὸς τρίποδος τὰς ἀποκρίσεις ποιούμενος. Ἀντισθένης. Φιλοπευθὴς ἄγαν τις ἦν ὁ Πολυκράτης. ἐμὲ δὲ νὴ τὴν φρόνησιν διελανθάνη· ἀλλ' ἐπεί σοι καὶ τοῦτο πρὸς θεωρίαν ἐπέρασον, &c. Finis autem ejusdem *Dialogi* est talis: Πολυκράτης. Ἐγώ σοι τῆς ἐπιστήμης ὀναίμην Ἀντίσθενες· ἄπειμι χαίρων. ἕρμαιον γάρ τι μοι ἐυάντητον τῶν δυσπορίστων λόγων τὴν ἐπιστήμην ἀπείληφα. Τέλος τοῦ διαλόγου. Videtur itaque hic *Dialogus Physicus* illud ipsum *Antisthenis Syngramma* esse, quod *Diogenes Laertius* in illius Vitâ appellat Ἐρώτημα περὶ φύσεως. Quod autem ad *Polycratem* attinet, qui introducitur *Antisthenem* interrogans, videtur is esse *Sophista* ille *Atheniensis*, qui sexto post mortem *Socratis* anno scripsit τὴν κατηγορίαν τὴν κατὰ Σωκράτους, sive, *Accusationem Socratis*; in quâ omnia *Socratis* vitia, ea tamen præcipuè, quorum justissimè damnatus esse videri poterat, diligenter exposuit; ostentandæ videlicet eloquentiæ causâ in vituperando Viro optimo, quemadmodum contrà quoq; scripsit Ἀπολογίαν Βουσίριδος, sive, *Defensionem Burisidis*, ut ostentaret eloquentiam laudatione Viri pessimi. Quâ de re vide plura apud *Isocratem*, ipsius

Polycratis æqualem & amicum, in Oratione de laude Busiridis, ubi *Polycratem* alloquitur his verbis: Αἰσθανόμενος οὖν οὐχ ἥκιστά σε μεγαλαυχούμενον ἐπί τε τῇ Βουσίριδος ἀπολογίᾳ καὶ τῇ τοῦ Σωκράτους κατηγορίᾳ, πειράσομαί σοι ποιῆσαι καταφανὲς, ὅτι τοῦ δέοντος πολὺ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις διήμαρτες· hoc est: *Cùm igitur animadvertam, defensione Busiridis & Socratis accusatione te vel inprimis gloriari, ostendere tibi conabor, te in utrâque Oratione longè ab Oratoris officio aberrâsse.* Vide etiam *Æliani* Variam Historiam lib. 11 cap. 10. Minimè igitur audiendi sunt, qui *Polycratem* existimant fuisse unum ex ijs, qui *Socratem* coram Judicibus accusârunt; nec satis certò constat, sed Suidæ probandum relinquitur, an, ut ipse refert, *Anytus* & *Melitus* in Orationibus contra Socratem scribendis *Polycratis* operâ usi sint. Ipsa ejus verba sunt hæc: Πολυκράτης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, δεινός τε, καὶ τὸν κατὰ Σωκράτους λόγους δεύτερος Ἀνύτῳ καὶ Μελίτῳ γράψας. Majorem enim hîc meretur fidem *Diogenes Laertius*, qui in Vitâ *Socratis* eâ de re sic scribit: Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα λέγων καὶ πράττων, πρὸς τῆς Πυθίας ἐμαρτυρήθη, Χαιρεφῶντι ἀνελούσης ἐκεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον·

Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐφθονήθη μάλιστα, καὶ δὴ καὶ ὅτι διήλεγχε τὸν μεγαλοφρονοῦντας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὡς ἀνοήτους, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸν Ἄνυτον, ὡς καὶ ἐν τῷ Πλάτωνός ἐστι Μένωνι. οὗτος γὰρ οὐ φέρων τὸν ὑπὸ Σωκράτους χλευασμὸν, πρῶτον μὲν ἐπήλειψεν αὐτῷ τὸν περὶ Ἀριστοφάνην. ἔπειτα καὶ Μέλιτον συνέπεισεν ἀπενέγκασθαι κατ' αὐτοῦ γραφὴν ἀσεβείας καὶ τῶν νέων διαφθορᾶς. ἀπηνέγκατο μὲν οὖν τὴν γραφὴν ὁ Μέλιτος· εἶπε δὲ τὴν δίκην Πολύευκτος, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. συνέγραψε δὲ τὸν λόγον ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ ὁ Σοφιστὴς, ὥς φησιν Ἕρμιππος, ἢ Ἄνυτος, ὥς τινες. προητοίμασε δὲ πάντα Λύκων ὁ δημαγωγός. Ἀντισθένης δ' ἐν ταῖς τῶν Φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ Πλάτων ἐν ἀπολογίᾳ, τρεῖς αὐτοῦ κατηγορῆσαι φασὶν, Ἄνυτον καὶ Λύκωνα καὶ Μέλιτον· τὸν μὲν Ἄνυτον περὶ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ὀργιζόμενον· τὸν δὲ Λύκωνα, ὑπὲρ τῶν ῥητόρων καὶ τὸν Μέλιτον, ὑπὲρ τῶν ποιητῶν· οὓς ἅπαντας ὁ Σωκράτης διέσυρε. Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, μὴ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦ ΠΟΛΥΚΡΑΤΟΥΣ κατὰ Σωκράτους· ἐν αὐτῷ γὰρ, φησὶ, μνημονεύει τῶν ὑπὸ Κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων, ἃ γέγονεν ἐν ἔτεσιν ἓξ τῆς Σωκράτους τελευτῆς

ὕστερον καὶ ἐσιν ὅτως ἔχοι. Hoc est: *Hæc igitur & similia cùm Socrates & diceret & faceret, testimonium ei à Pythiâ datum est, cùm Chærephonti illud omnium sermone celebratum oraculum edidisset:*

Hominum omnium Socrates sapientissimus.

Ex quo magna est ei invidia conflata; sed & ex eo quoque, quod seipsos magnificè efferentes tanquam insipientes redarguebat; veluti certè Anytum, ut est apud Platonem in Menone. Is enim cùm se à Socrate irrideri non ferret, primùm quidem Aristophanem in eum incitavit; deinde Melito quoque persuasit, ut ejus nomen de impietate & adolescentium corruptelâ deferret. Ac nomen quidem illius Melitus detulit; dixit verò in eum Polyeuctus, quemadmodum Phavorinus ait in Variâ Historiâ; Orationem autem, ut est apud Hermippum, POLYCRATES Sophista conscripsit, vel, ut alij malunt, Anytus. Sed omnia Lycon, Populi assentator, prius adornavit. Antisthenes in Philosophorum Successionibus, & Plato in Apologia, tres ipsius accusatores fuisse ajunt, Anytum, Lyconem & Melitum: Anytum quidem, quod illi iratus esset nomine Rempublicam administrantium & Politicorum; Lyconem autem nomine Oratorum, & Melitum nomine Poetarum; quos omnes Socrates derisit. Verùm Phavorinus in primo Commentariorum Orationem POLYCRATIS in Socratem veram esse negat: in eâ enim, inquit, mentionem facit de moenibus à Conone ædificatis, quæ annis sex post Socratis mortem exstructa sunt; quod & re verâ ita est. Hucusque *Laertius. Polycrates* igitur, ut suprà jam indicavi, non scripsit *Accusationem Socratis*, vivente adhuc *Socrate*, tanquam accusator ipsius coram Judicibus, vel accusatorum ejusdem instinctu, sed *sexto post Socratis mortem anno*; nec seriò, sed eâdem intentione, quâ laudavit *Busiridem*, nempe ut eloquentiam suam ostentaret in tractando argumento maximè paradoxo. Quàm ineptè autem & inconvenienter utrumque ab illo præstitum fuerit, satis apparet ex suprà citatâ *Isocratis* Oratione de laude *Busiridis*. Huc quoque pertinent verba *Quintiliani* Institut. Orator. lib. 2 cap. 17: *Equidem illos qui contrà disputarunt, non tàm id sensisse quod dicerent, quàm exercere ingenia materiæ difficultate credo voluisse; sicut POLYCRATEM, cùm Busirim laudaret & Clitemnestram; quanquam is, quod his dissimile non esset, composuisse Orationem, quæ est habita contra Socratem, dicitur.*

Trigesimo secundò, & quidem fol. 310 pag. 2, *Diogeniani Heracleotæ Pontici, qui sub Imp. Hadriano floruit, Proverbia aliquot*, quorum titulus & principium: Παροιμίαι δημώδεις ἀπὸ τῆς Διογενιανοῦ

 συναγω-

συναγωγῆς· εἰσὶ δὲ κατὰ στοιχεῖον. ἀρχὴ τοῦ α. Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα. Ἐπὶ τῶν ἀηδῶν τάττεται ἡ παροιμία· τινὲς δέ φασι ἀπὸ τοῦ ἐξ αὐτῶν συκοφαντεῖσθαι τοὺς ξένους. ἐντεῦθεν Ἀριστοφάνης τὸν συκοφάντην Ἀβυδηνοκόμην ἐκάλεσεν. Ἄβρωνος βίος. Ἐπὶ τῶν πολυτελῶν &c. Vide R.P. *Andreæ Schotti* S.I. Syntagma Proverbiorum Græcorum, Antverpiæ typis Plantinianis A. 1612 græcè & latinè in quarto editum, pag. 169 & deinceps.

Trigesimo tertiò, & quidem à fol. 311 pag. 1 usque ad fol. 341 pag. 2, *Æsopi Fabulæ ordine alphabetico, cum præfixâ ejusdem Vitâ*, cujus titulus & principium: Αἰσώπου τοῦ λογοποιοῦ μῦθοι κατὰ στοιχεῖον. (1) Αἴσωπος ὁ λογοποιὸς, Λυδὸς μὲν ἦν τῷ γένει, ἐδούλευε δὲ ἐν Ἀθήναις &c. Prima autem Fabula literæ A incipit his verbis: Ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ, (2) φιλίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι, πλησίον (3) ἑαυτῶν οἰκεῖν διέγνωσαν, βεβαίωσιν φιλίας τὴν συνήθειαν (4) ἡγούμενοι, &c. Ex solo igitur hoc principio satis superque apparet, manuscriptum hoc Fabularum Æsopicarum exemplar *Cæsareum* ab *Isaaci Nicolai Neveleti* editione græco-latinâ impressâ, quæ omnium editionum impressarum optima est, valdè discrepare, ideóque ejus collationem ob multas notabiles variantes lectiones fore necessariam. Vltima Fabularum in hoc Codice manuscripto *Cæsareo* est ea, quæ literam habens initialem Ω, his incipit verbis: Ὥρα θέρους μύρμηξ περιιὼν κατά τινα ἄρουραν, &c; & in fine ejusdem hæc exstat subscriptio: Τέλος τῶν κατ' ἐκλογὴν Αἰσωπικῶν μύθων.

Trigesimo quartò, & quidem à fol. 341 pag. 2 usque ad fol. 345 pag. 1, *Ignatij* (5) *Magistri Tetrasticha Jambica ex Fabulis Æsopicis Babriæ*; quorum titulus & principium: Βαβρίου ἐν ἐπιτομῇ, μεταγραφὲν ὑπὸ Ἰγνατίου Μαγίστρου. Ἀνδρὸς ποσὶ πατεῖτο πέτρινος λέων, &c. Plura de ijsdem *Tetrastichis* vide suprà pag. 137 in recensione Codicis LXXVIII, num. 4.

Trigesimo quintò, & quidem à fol. 345 pag. 1 usque ad fol. 346 pag. 1, *Hippocratis Coi Epistola ad Ptolemæum Regem de sanitate tuendâ*; cujus titulus & principium: Ἐπιστολὴ Ἱπποκράτους πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα. Ἐπιμελούμενοι τῆς σῆς ὑγείας ὦ Βασιλεῦ, &c. Vide etiam Libri *sexti* horum Commentariorum Partem secundam pag. 96 & 124.

Trigesimo sextò, & quidem à fol. 346 pag. 2 usque ad fol. 348 pag. 2, *Noæ Patriarchæ Methodus Geomantica prædicendi futura*, ab

(1) *Vita hæc Æsopi prorsùs diversa est ab eâ, quam scripsit* Maximus Planudes.

(2) *In editione Neveleti pro* φιλίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι *legitur unicâ voce.* φιλιωθέντες.

(3) *In editione Neveleti pro* ἑαυτῶν *legitur* ἀλλήλων, *&* *pro* διέγνωσαν *legitur* ἔγνωσαν.

(4) *In editione Neveleti pro* ἡγούμενοι *legitur* ποιούμενοι.

(5) *Suprà pag. 137 cognominatur* Diaconus.

ab Angelo ipsi revelata; cujus principium: Ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ Προφήτου Νῶε ἀπεκαλύφθη διὰ Ἀγγέλου Κυρίου τῶν ιϛ´ τούτων σχημάτων τοῦ προφητεύειν τῷ λαῷ τὰ μέλλοντα. γίνεται δὲ οὕτως. λαβὼν &c. Est autem Opusculum hoc suppostitium & superstitiosum.

Quod de cætero ad eos attinet, qui ante *Augerium Busbeckium* Codicem hunc manuscriptum olim possederunt, exstat ibi fol. 345 pag. 2 hæc inscriptio: Τὸ παρὸν βιβλίον ἠγοράσθη παρ' ἐμοῦ Φωκᾶ τοῦ ἐκ Πελοποννήσου ἐν ἔτει ϛϡϟγ´, μηνὶ μαΐῳ, Ἰνδικτιῶνος γ´ hoc est: *Præsens Liber emptus est à me Phocâ Peloponnesio anno Mundi 6993, sive, anno Christi 1485, mense Majo, Indictione tertiâ.* Exstat quoq; prorsùs in fine ejusdem Codicis, & quidem in ipso operculo, altera hæc Inscriptio: Τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐστὶ Παχωμίου τοῦ Ἀλβανίτου τὸ παρὸν βιβλάριον hoc est: *Præsens Liber est peccatoris Pachomij Albanitæ.*

CXXXIV.

Centesimus trigesimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* pervetustus, principio & fine mutilus, constátque nunc folijs *ducentis viginti sex*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 160 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Syntagma Astrologicum, divisum in Capita centum triginta septem*, quorum *sextum*, quod nunc primum est, incipit folij decimi paginâ primâ his verbis: Περὶ χρωμάτων ἐκλείψεων καὶ κομητῶν καὶ τῶν τοιούτων. Τηρητέον δὲ πρὸς τὰς καθόλου περιστάσεις καὶ τὰ περὶ τὰς ἐκλείψεις χρώματα ἤτοι τῶν φώτων &c. Inserta etiam huic Syntagmati sunt *Fragmenta quædam Astrologica* (2) *Hephæstionis Thebani*, (3) *Juliani Laodicensis*, & *Pseudo-Hermetis Trismegisti*, ut capite 27, 58 & 71 videre est.

Secundò, & quidem à fol. 161 pag. 1 usque ad fol. 226 pag. 2, *Heliodori Commentarius in Pauli Alexandrini Doctrinam Astrologicam, divisus in Capita quinquaginta tria*, quorum *primum* inscribitur: Ἡλιοδώρου εἰς τὴν Παύλου διδασκαλίαν. Κεφάλαιον α´ περὶ ποιότητος τῶν σχημάτων καὶ εἰς τί συμβάλλονται. Plura de *Heliodoro* & *Paulo Alexandrino* vide suprà pag. 90 & 91 in recensione Codicis XLVIImi, num. 6 & 7.

CXXXV.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus quinquagesimus quartus.

(2) *Hujus* Apotelesmatica *quædam edidit* Joachimus Camerarius *Norimbergæ apud Joannem Petrejum A. 1532 græcè & latinè in quarto. Vide etiam* Ger. Joan. Vossium *de Scientijs Mathematicis cap. 37 § 11.* (3) *Vide suprà pag. 91 in recensione Codicis XLVII., num. 7 & 8.*

CXXXV.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* ducentesimus quinquagesimus secundus.

Centesimus trigesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus, principio mutilus, constátque nunc folijs *ducentis sedecim*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 82 pag. 2, *Miscellanea quadam Astrologica* absque nominibus Autorum & sine nomine Collectoris.

Secundò, & quidem à fol. 83 pag. 1 usque ad fol. 173 pag. 2, *Heliodori Commentarius in Pauli Alexandrini Doctrinam Apotelesmaticam;* cujus principium: Τὸ ἑξάγωνον σχῆμα ἀγαθὸν ἐστι, καὶ μάλιστα &c. Vide etiam proximè præcedentem Codicem CXXXIVtum, num. 2.

Tertiò, & quidem à fol. 173 pag. 2 usque ad fol. 216 pag. 1, *Theophili Philosophi Opus Astrologicum de eventibus bellicis, Deucalioni cuidam Inscriptum;* cujus titulus & principium: Θεοφίλου Φιλοσόφου πόνοι περὶ καταρχῶν πολεμικῶν. Ἡ φυσικὴ τῶν ἀστέρων ἰδιοτροπὴ, ὦ κοσμιώτατε Δευκαλίων, οὐχ ἑνιαίαν καὶ μόνην ἔχει τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ ποικίλην τε καὶ διάφορον πρὸς πᾶσαν ἀποτελεσματικὴν ἐπιτηδειότητα· εἰ καὶ μάλιστα &c. Accedunt quoque alia quædam *Miscellanea Astrologica*, inter quæ etiam est (2) *Serapionis Alexandrini Opusculum Astrologicum*, quod inscribitur atque incipit his verbis: Σαραπίωνος Ἀλεξανδρέως εἰσαγωγὴ ἐπισκοπῆς περὶ οἰκοδεσπότου καὶ περὶ ὑψωμάτων. Ὑψώματι δέ ἐστι τῷ ἀστέρι, καθ' ἣν μοῖραν τίς ὑφᾶται καὶ μᾶλλον λάμπει, &c.

(2) *Videtur hic esse* Serapion *ille, cujus meminit Suidas.*

CXXXVI.

(3) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus vigesimus nonus.

Centesimus trigesimus sextus (3) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *trecentis sexaginta octo*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 12 pag. 1, *ex Imp. Constantini Porphyrogeniti Geoponicorum, sive, Commentariorum de Agriculturâ Libro primo & secundo Excerpta quadam Astrologica seu Apotelesmatica*, quorum principium: - - - - διόμβρος δὲ δίχα νεφῶν καθαρὸς &c. Vide horum *Geoponicorum* editionem græcam Basileensem *Symonis Grynæi* A. 1539 in octavo pag. 53 atque insuper consule suprà paginam 183 in recensione Codicis CImi, num. 1.

Secundò, & quidem à fol. 12 pag. 1 usque ad fol. 368 pag. 1, *Neophyti Epitome in Porphyrij quinque Voces, & in Aristotelis Organon, sive,*

ſive, Libros pertinentes ad Logicam. Inſcribitur illa atque incipit his verbis: Ἐπιτομὴ Νεοφύτου εἰς τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου. Τὶς μὲν τοι ὁ τῆς παρούσης πραγματείας σκοπὸς, καὶ διατὶ φωναὶ λέγονται, εἴρηται τῷ ταύτας γεννήσαντι Πορφυρίῳ, καὶ τοῖς τούτων ἐξηγηταῖς πλατυκώτερον· εἰρήσεται δὲ καὶ ἡμῖν παχυμερῶς καὶ ἐπιδρομάδην, &c.

CXXXVII.

Centeſimus trigeſimus ſeptimus (1) Codex manuſcriptus *Philoſophicus Græcus* eſt *chartaceus* mediocriter antiquus in *folio*, conſtátque folijs *ducentis duodecim*, atque unus eſt ex illis *Joannis Sambuci* libris, quos à reliquâ ipſius Bibliothecâ avulſos *Sebaſtianus Tengnagelius* redemit, & *Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ* legavit. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit olim extra numerum.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 uſque ad fol. 8 pag. 2, *Rhetorij Excerpta ex Antiochi Theſauris Apoteleſmatum;* quorum titulus & principium: ῬΗΤΟΡΊΟΥ ἔκθεσις καὶ ἐπίλυσις περί τε τῶν προειρημένων δώδεκα ζωδίων, καὶ περὶ ἑτέρων διαφόρων, ἐκ τῶν ἈΝΤΙΌΧΟΥ Θησαυρῶν. Τίνος ἕνεκα, τῶν ιβ΄ ζωδίων κυκλοειδῶς τετυχηκότων, (2) ἀπὸ κριοῦ τὴν ἀρχὴν ἐποιησάμεθα, καὶ μὴ μᾶλλον &c. Plura de ijſdem *Excerptis* vide ſuprà pag. 89 in recenſione Codicis XLVIImi, num. 5; ſed ibi *Rhetorij* nomen deeſt. Vide etiam R. P. *Philippi Labbei* S. I. Novam Bibliothecam Manuſcriptorum Librorum pag. 121, ubi hæc leguntur: *RHETORII Expoſitio de duodecim Signis Zodiaci ex ANASCHOLII Theſauro; in Codice Naudæano 24.* Verùm minimè dubium eſt, quin ibi pro *Anaſcholij* legendum ſit *Antiochi*. Conſule etiam ibidem pag. 278, ubi itidem *Rhetorij* ſit mentio.

(2) *Suprà pag. 89 in recenſione Codicis XLVIImi, num. 5 pro* ἀπὸ *legitur* ὑπὸ, *&* *paulo pòſt pro* ἐποιησάμεθα *legitur* πεποιησάμεθα.

Secundò, & quidem à fol. 9 pag. 1 uſque ad fol. 48 pag. 2, *Joannis Itali Expoſitio Libri ſecundi, tertij & quarti Topicorum Ariſtotelis;* cujus titulus & principium: ἸΩΆΝΝΟΥ, Ὑπάτου καὶ Διδασκάλου τῶν Φιλοσόφων, τοῦ ἸΤΑΛΟΥ, ἔκδοσις εἰς τὸ β΄ τῶν Τοπικῶν. Ἐις μὲν δὴ τόπος τὸ ἐπιβλέπειν &c. Plura de hâc *Expoſitione*, ut & de ipſo *Joanne Italo*, vide in Appendice Libri *quarti* horum Commentariorum pag. 322, 323, 324, 325, & ſuprà pag. 148 & 149 in recenſione Codicis LXXXVIti, num. 1 & 2.

Tertiò, & quidem à fol. 49 pag. 1 uſque ad fol. 173 pag. 2, *Syntagma Expoſitionum variorum Autorum in Hermogenis Artem oratoriam: nempe Longini, Jamblichi, Syriani & Simplicij, qui fuerunt gentiles; & Joannis Siculi, Joannis Geometræ, Gregorij Metropolitæ*

Corinthi, Joannis Doxopatræ, & Georgij Diaretæ, qui fuerunt Christiani. Principium istius Syntagmatis in Codice hoc manuscripto *Cæsareo* est tale: Προλεγόμενα εἰς τὸ περὶ εὑρέσεως Ἑρμογένους τοῦ Διαιρέτου Γεωργίου. Τὰς στάσεις ὁ τεχνικὸς ποιησάμενος, μεταβῆναι ᾠήθη καὶ εἰς τὴν περὶ εὑρέσεως τέχνην· καὶ γὰρ τὰ μὲν κεφάλαια τῶν στάσεων παρέδωκεν ἐν αὐταῖς· τὴν δὲ εἰσαγωγὴν καὶ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν &c. Præcipuum igitur in hoc Syntagmate locum obtinent ea, quæ sunt *Georgij Diaretæ*, & ubique peculiari Inscriptione & expresso Autoris sui nomine insignita sunt; reliquis autem diversorum Autorum Interpretamentis miscellaneis præfixa sunt hæc verba: Συριανοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, hoc est, *Syriani & cæterorum.* Luculentum de eodem Opere exstat testimonium apud *Leonem Allatium* in Diatribâ de Georgijs pag. 321, ubi de *Georgio Diaretâ* agens, sic scribit: *GEORGIUS DIÆRETA, ex quo, sicut & alijs non contemnendi nominis Scriptoribus, Expositiones nonnullæ in Hermogenis Rhetoricam collectæ sunt sub hoc titulo:* Συναγωγὴ ἀναγκαιοτάτων ἐξηγήσεων εἰς τὴν ῥητορικὴν, τῶν ἀποδοθεισῶν ὑπό τε Χριστιανῶν ἐξηγητῶν, καὶ ἑλλήνων· ὧν εἰσὶ Χριστιανοὶ μὲν, Ἰωάννης φιλόσοφος μέγας καὶ ὀρθοδοξότατος· ὁ Σικελιώτης, καὶ ἕτερος Ἰωάννης διδάσκαλος ὁ Γεωμέτρης, Γρηγόριος Μητροπολίτης Κορίνθου, ἕτερος Μητροπολίτης Σάρδεων ὁ Δοξοπατρῆς κύριος Ἰωάννης, Γεώργιος ὁ Διαιρέτης λεγόμενος· ἕλληνες Σιμπλίκιος, Λογγῖνος, Συριανὸς, Ἰάμβλιχος. *Hoc est: Collectio Interpretationum maximè necessariarum in Rhetoricam, quæ à Christianis, itèmque Gentilibus Expositionibus traditæ sunt. Ex his Christiani fuere Joannes Philosophus magnus & apprimè orthodoxus Siculus, alius (1) Joannes Magister Geometra, (2) Gregorius Metropolita Corinthi, alius Metropolita Sardensis Doxopatra Dominus Joannes, Georgius Diareta dictus; gentiles verò Simplicius, Longinus, Syrianus, Jamblichus. Fuit Georgius ille Diareta patriâ Alexandrinus, cognomento Monus, professione Sophista. Diaretam autem dictum existimo ob Scholia quæ in* Διαίρεσιν *sive Divisionem scripserat. Habeo ex Indice manuscriptorum Librorum, in quo legitur:* Γεωργίου τοῦ Μόνου, Σοφιστοῦ Ἀλεξανδρέως, Σχόλια εἰς τὴν διαίρεσιν· ἔστι δὲ ῥητορικὸν τὸ βιβλίον. *Hoc est: Georgij Moni, Sophistæ Alexandrini, Scholia in Divisionem. Est autem Liber ad Rhetoricam pertinens. Fuit igitur Georgius ille cognominatus Monus, si non fallit titulus, &* μόνου *pro* μοναχοῦ *irrepserit. Nec aliud videtur Opus, quod in Bibliothecâ Regis Gallorum asser-*

(1) Vide Lib. V horum Commentar. pag. 337.
(2) Vide Lib. V horum Commentar. pag. 329.

asservatur, & inscribitur: Georgij Monachi Scholia in Librum de divisione Rhetor. cap. 53. Hucusque *Allatius* de *Georgio Diaretâ.* Quod porrò autem ad *Joannem Siculum* attinet, notabile est, ultimam Partem suprà memorati Syntagmatis variarum Expositionum in *Hermogenem* fol. 155 pag. 2 inscribi atque incipere hoc modo: Περὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου ἐκ τῶν τοῦ Σικελιώτου Ἰωάννου. Τὰ μέρη καὶ μόρια τοῦ ἐν λόγῳ ζώου φιλοτεχνησάμενος Ἑρμογένης, τὴν κρᾶσιν αὐτῶν καὶ ἕνωσιν νῦν παραδίδωσιν εἰς ὁλότητος σύμπηξιν· καθ' ἣν &c.

Quartò, & quidem à fol. 174 pag. 1 usque ad fol. 201 pag. 2, ex Scriptis *Herodiani Grammatici*, qui seculo post Christum secundo sub *Imp. Commodo* claruit, *Excerpta de Verbo*, quorum titulus & principium: Παρεκβολαὶ τοῦ μεγάλου Ῥήτορος. Τί ἐστι ῥῆμα; μέρος λόγου ἄπτωτον, ἐν ἰδίοις μετασχηματισμοῖς διαφόρους χρόνους δηλοῦν &c. Primus hæc Excerpta in lucem edidit *Aldus Manutius* in Syntagmate græco veterum Grammaticorum Græcorum, Venetijs A. 1496 in folio edito, fol. 189 & deinceps; sed ibi legitur Παρεκβολαὶ τοῦ μεγάλου ῥήματος ἐκ τῶν τοῦ Ἡρωδιανοῦ.

Quintò, & quidem à fol. 202 pag. 1 usque ad fol. 212 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Dissertatio contra Plotinum de Praexistentiâ & Transmigratione animarum*; cujus titulus & principium: Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ, μήτε ἐξ ἑτέρων μεταχωροῦσιν εἰς ἕτερα, ἀλλ' οὐδὲν &c. Ἐμοὶ τὸ παρὸν σπούδασμα πρὸς Πλωτῖνον καὶ τοὺς ἐκείνου περὶ ἀφθάρτου ψυχῆς λόγους· καὶ γὰρ ὅτι μὲν ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς ἁπλοῦς καὶ ἀσύνθετος, καὶ &c.

CXXXVIII.

Centesimus trigesimus octavus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *viginti quatuor*. Continentur eo *Canones Astronomici Judaici*, Ἑξαπτέρυγοι dicti, de quibus suprà in recensione Codicis CXXIXni, num. 12, & Codicis CXXXImi, num. 1, jam fusius actum est.

(1) *Fuit* olim extra numerum.

CXXXIX.

Centesimus trigesimus nonus, (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus & bonæ notæ in *quarto*, sed principio & fine mutilus, constátque nunc folijs *quadraginta uno*. Continetur eo *Procli Lycij, Diadochi Platonici, Hypotyposis Astronomicarum Hypothesium*, de quâ suprà in recensione Codicis CXXVIti, num. 2,

(2) *Fuit* olim extra numerum.

num. 2, jam prolixius actum est. Est autem ea in præsenti Codice CXXXIXno principio & fine mutila.

CXL.

(1) Fuit is olim inter Codices MSStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus sexagesimus primus.

Centesimus quadragesimus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *ducentis quindecim*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 211 pag. 2, *Zanatæ, Philosophi Persæ, Geomantia, ex Persicâ linguâ in Græcam versibus politicis translata ab Arsenio Monacho anno Mundi 6774, sive, anno Christi 1266*; cujus *Prolegomena* incipiunt his verbis: Ποίημα Πέρσου Φιλοσόφου τοὔνομα ΖΑΝΑΘΗ. αὐτὸς ἐτεχνεύσατο καὶ ἐκατεσοφίσατο τὴν δὲ τὴν βίβλον διὰ ψάμμου πρὸς μεταβολὰς καὶ ποιότητας τῶν ἀστέρων, τοῖς βουλομένοις λέγων τὰ συμβησόμενα, ἀγαθά τε καὶ φαῦλα, καθὼς μετὰ μικρὸν δηλωθήσεται. ὑπομνήσω δὲ ἀρτίως τὸ πῶς καὶ πότε ἐμετεστοιχειώθη ἀπὸ στοιχείων καὶ γλώσσης Περσίδος εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων γραφὴν καὶ διάλεκτον παρὰ ἈΡΣΕΝΙΟΥ Μοναχοῦ. ἐν γὰρ τῷ ,ϛψοδʹ ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐξ ἐπιτροπῆς τῆς διαφήμου καὶ πανευτυχεστάτης κυρίας (2) - - - ἡ βίβλος αὕτη τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο. Χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι οἱ παράλληλοι τῶν ἀστέρων σχηματισμοὶ &c. Quibus finitis, incipit ipsa *Geomantia* hoc modo:

(2) Videtur hic deesse nomen Vxoris Imp. Michaelis Palæologi primi sive Senioris.

Εἴπερ ὦ ποθούμενε ποθεῖς τὸ προγινώσκειν,
Καὶ τῶν μελλόντων ἀκριβῶς εἰδέναι τὰς ἐκβάσεις,
Εἰ βούλει σημειώσασθαι τὰς μοίρας τῶν ἀστέρων,
Καὶ τῶν λεπτῶν σὺν ἀριθμοῖς καὶ τῶν λεπτολέπτων,
Ὡς μόχθον προξενοῦντά σοι καὶ σύγχυσιν παμπόλλην,
Κἀντεῦθεν ἁμαρτήματα τῶν ἀποτελεσμάτων,
Ἐγὼ τὸ λαξευτήριον τὸ κλέος Πυθαγόρα,
Καὶ τῶν Περσῶν τὴν ἡδονήν, καὶ τὴν τρυφὴν Χαλδαίων,
Πολιτικῇ διδάξω σε συντόμως τεχνουργίᾳ,
Καὶ χοὰς τὸ ζητούμενον ὑπὲρ σὺ Ἀστρονόμους.
Ἴσθι λοιπὸν ἐν δεκαὲξ οἴκοις πληρῶσθαι τοῦτο·
Ἀλλ' οἱ μὲν δεκατέσσαρες &c.

Secundò, & quidem à fol. 212 pag. 1 usque ad fol. 215 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Hieracosophium*, sive, *Liber de Accipitrum curatione*,

ratione, in Capita quindecim divisus; cujus titulus & principium: Ἱερακοσόφιον εἰς ἰατρείαν ὀρνέων, καὶ εἰς κοπὰς καὶ χρῶμα, οἷον ζαγάνων, φαλκονίων, πετριτῶν, ἱεραχίων, τζουραχίων, καὶ ὀξυπτερύγων. Εἰς βλάβην ὀρνέων, κεφάλαιον α΄. Ἡ βλάβη τοῦ ὀρνέου γίνεται ἀπὸ τριῶν αἰτιῶν· ἀπό τε πολυφαγίας, &c.

CXLI.

Centesimus quadragesimus primus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *folio*, constátque folijs *trecentis septuaginta uno*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli*. Continentur eo hæc:

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 23 pag. 2, *Zanatæ, Philosophi Persæ, Geomantia, ab Arsenio Monacho ex Persicâ in Græcam linguam versibus politicis translata;* de quâ in recensione proximè præcedentis Codicis CXLmi, num. 1, jam accuratiùs actum est. Est autem ea in præsenti hoc Codice mutila.

Secundò, & quidem à fol. 24 pag. 1 usque ad fol. 356 pag. 2, *anonymi cujusdam Autoris Syntagma Astrologicum, in Capita ducenta divisum*, cui, præter varias diversorum anonymorum Autorum Institutiones & Observationes Astrologicas, insertæ etiam sunt (2) *Georgij Chrysococcæ Tabulæ Astronomicæ, Geographicæ & Chronologicæ;* item (3) *Sethi Patriarchæ Astronomia, ab Angelo ipsi tradita;* (4) *Petosiris Organum Astrologicum ad Nechepsum Regem Ægypti; Ammonij, filij Hermiæ, Joannis Camateri, & Joannis Philoponi Libelli tres de usu Astrolabij;* & *Claudij Ptolemai, Theophili, Dorothei Sidonij, Petosiris Ægyptij, Antigoni Nicæni,* (5) *Joannis Camateri, Valentis Antiocheni, Hephæstionis Thebani, Stephani Alexandrini, Porphyrij, Antiochi, Apollinarij, atque Critodemi Apotelesmatica.*

Tertiò, & quidem fol. 29 pag. 1 & 2, & à fol. 357 pag. 1 usque ad fol. 371 pag. 2, *Miscellanea quædam Cabalistica & Magica cum eò pertinentibus characteribus & figuris.*

CXLII.

Centesimus quadragesimus secundus (6) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque folijs *octoginta quinque*. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quinquagesimus quintus.*

(2) *Vide suprà pag.* 240, 241, 242, 243, 244.

(3) *De* Sethi *Scriptis supposititijs vide Prodromum meum Historiæ Literariæ lib. I cap. 3 § 3.*

(4) *Vide Libri secundi horum Commentar. Partem secundam pag.* 211.

(5) *Inscribitur illud* Joannis Camateri *Opus*, Ἰωάννου Φιλοσόφου τοῦ Καματηροῦ Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἀστρονομίαν ἀποτελεσματικὴν πρὸς Βασιλέα Ἐμανουὴλ τὸν Κομνηνόν, *hoc est*, Introductio in Astronomiam Apotelesmaticam ad Imperatorem Emanuelem Comnenum; *atq; incipit his verbis:* Πρὸς ὕψος τέχνης ὡρμημενα *&c.*

(6) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* sexagesimo.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 54 pag. 2, *Synesij, Philosophi & Sophistæ Alexandrini*, qui A. C. 410 sub *Imp. Theodosio Juniore* à *Theophilo Patriarchâ Alexandrino Episcopus Cyrenæus* ordinatus est, *Liber* περὶ ἐνυπνίων, sive, *de Insomnijs cum Nicephori Gregoræ Præfatione ad* (1) *Magnum Logothetam, Theodorum Metochitam, & Expositione partim marginali, partim interlineari. Nicephori Gregoræ Præfatio* inscribitur atque incipit his verbis: Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Γρηγορᾶ ἑρμηνεία εἰς Συνεσίου περὶ ἐνυπνίων λόγον πρὸς τὸν μέγαν Λογοθέτην τὸν Μετοχίτην. Οὐδὲν καινὸν, εἰ πολλὰ τῶν πάλαι καλῶς εὑρημένων καινοτομοῦσιν ἐπὶ τὸ βέλτιον, &c. Quâ finitâ, sequitur ipse *Synesij Liber*: Εἰ δέ εἰσιν ὕπνοι προφῆται, &c; & simul etiam *Expositio Nicephori Gregoræ*: Εἰ δέ εἰσιν ὕπνοι] Ὥσπερ τὰ τῶν Βασιλέων κειμήλια, καὶ ὁπόσα ἀνθρώποις ἱερά τε καὶ τίμια, &c. Edidit quidem hæc omnia R. P. *Dionysius Petavius* S. I. inter Opera *Synesij*, Lutetiæ Parisiorum græcè & latinè impressa, sed ex alijs antiquis Codicibus; ideóque operæ pretium fuerit, eam editionem cum Codice hoc *Cæsareo* accuratè conferri.

(1) *Plura de eodem* Theodoro Metochitâ *vide suprà pag.* 149 & 150 *in recensione Codicis* LXXXVII*mi.*

Secundò, & quidem à fol. 55 pag. 1 usque ad fol. 56 pag. 1, *Logaræ*, qui in Aulâ Constantinopolitanâ (2) ἐπὶ ἀναμνήσεων sive (3) *Magister Memoriæ* fuit, *Oratio deprecatoria ad Imperatorem pro quibusdam sontibus*; cujus titulus & principium: Τοῦ ἐπὶ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Λογαρᾶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα. Ἔδει μὲν σε, ἔδει θεῖε Βασιλεῦ, ἀκούοντα τὸ δίκαιος πατούμενον ὑπὸ τῶν πάλαι τούτῳ βοηθεῖν κελευθέντων, μηδὲν μετρίως χαλεπῆναι, ἀλλὰ πολλὴν ἀφέντα τὴν ὀργὴν εἰς τούτους, διδάξαι καὶ τοὺς ἔπειτα δικάζειν μέλλοντας, &c.

(2) *Vide* Georgij Codini *Librum de Officijs Magnæ Ecclesiæ & Aulæ Constantinopolitanæ cap.* 2, 4 & 5.

Tertiò, & quidem à fol. 57 pag. 1 usque ad fol. 72 pag. 2, *ex Nicetæ Paphlagonis*, qui aliàs etiam *David Philosophus* appellatur, *Orationibus septem*: nempe εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, sive, *in Novam Dominicam*; εἰς τὴν μεσοπεντηκοστὴν, sive, *in Mediam Pentecosten*; εἰς τὴν ν', sive, *in Pentecosten*; εἰς τοὺς Προφήτας, sive, *in Prophetas*; περὶ νηστείας, sive, *de Jejunio*; εἰς τὴν β' παρουσίαν, sive, *in secundum Christi adventum*; & εἰς τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἡμέραν, sive, *in sanctam Dominicam diem*, *Excerpta*, quorum titulus & principium: Νικήτα, τοῦ καὶ Δαβίδ, δούλου Χριστοῦ, τοῦ Φιλοσόφου. Ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν λόγου. Χριστοῦ ἔγερσις, ἡ μὲν, ἰδία τε καὶ οἰκεία τῆς αὐτοῦ καθέστηκεν ἀνθρωπότητος, ἡ προσλήψεως, ἡ δὲ, παντὸς τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τῶν τιμίων αὐτοῦ μελῶν ἐστὶν ἐξανάστασις,

(3) *Vide* Jacobum Gutherium *de Officijs Domûs Augustæ lib.* 3 *cap.* 3.

ἀλλὰ τοῦ μὲν &c. Plura de eodem *Nicetâ*, sive, *Davide Philosopho*, vide Libri *quarti* horum Comentariorum pag. 249 & Libri quinti pag. 347.

Quartò, & quidem à fol. 73 pag. 1 usque ad fol. 85 pag. 2, *Dissertatio de Numero Senario & Septenario*, cujus titulus & principium: Τοῦ Σκηπίωνος τοῦτο. Ὁ ἑκταδικὸς ἀριθμὸς στερεὸν σῶμα ἀποτελεῖται· σχεῖν καὶ ἰδία τέλειος εὐλόγως ῥηθήσεται διὰ τὸ στερεὸν σῶμα ἀποτελεῖσθαι· καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τοῦτον τὸν ἀριθμὸν Δικαιοσύνην ὠνόμαζον, ὅτι πρῶτος ἁπάντων οὗτος ἀναλίσκεται εἰς ἀριθμοὺς ἀρτιάκις ἀρτίους, τουτέστι, δὶς, τέτταρα· ὡς μηδὲν &c. In fine autem legitur hæc subscriptio: Ἐκ τῶν τοῦ (1) Μαζαράχτου ἀπομνημονευμάτων. Plura de hâc *Dissertatione* alij deinceps tempori ac loco reservanda sunt, quia in præsens nondum mihi satis liquet. Interim vide *Photij Patriarchæ Constantinopolitani* Excerpta ex *Nicomachi Geraseni* Arithmeticis Theologicis Cod. CLXXVII, ut & *Petri Bongi*, Canonici Bergomatis, doctissimum Opus de Mysticâ Numerorum Significatione pag. 184 & 198, atque *Joannis Meursij* Denarium Pythagoricum, sive, Librum singularem de Numerorum, usq; ad Denarium, qualitate ac nominibus secundùm Pythagoricos, cap. 8 & 9.

CXLIII.

Centesimus quadragesimus tertius (2) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *membranaceus* pervetustus in *folio*, constátque folijs *quadraginta duobus*. Continetur eo *Achmetis*, filij (3) *Sereim*, qui (4) *Mamunis*, vel Mammunis, (5) *Caliphæ Babylonij*, *Oneirocrites*, sive *Somniorum Interpres* fuit, *Oneirocriticon*, sive, *Opus de Interpretatione Somniorum secundùm Indorum*, *Persarum & Ægyptiorum doctrinam, in Capita trecenta quatuor divisum*, cujus *Inscriptio generalis* est hæc: Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Βιβλίον ὀνειροκριτικὸν, ὅπερ συνῆξε καὶ συνέταξεν ἈΧΜΕΤ υἱὸς ΣΗΡΕΙΜ, ὁ ὀνειροκρίτης τοῦ (6) Πρώτου Συμβούλου ΜΑΜΟΥΝ. Primum autem Caput, quod Præfationem continet, est tale: Πρόλογος τῶν ὀνειρικτῶν κεφάλαιον α΄. Πολλὰ κοπιάσας εἰς τὸ ἀνευρεῖν τῷ (7) Δεσπότῃ μου τὴν ἀκριβῆ ἑρμηνείαν τῶν ὀνειρικτῶν, καθὼς αὐτὸς δι'

(1) *Nomen hoc valdè obscurè ibi scriptum est, & videtur etiam legi posse* Μαστεζάγγου.

(2) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* nonagesimus sextus.

(3) *Ita in hoc Codice MSto legitur, nempe* Σηρεὶμ *sive* Sereim, *non autem* Σειρὴμ *sive* Seirem, *vel* Σειρεὶμ *sive* Seireim, *ut in alijs nonnullis antiquis* Codicibus *promiscuè scriptum reperitur.* (4) *Nomen hoc variè scriptum occurrit, nempe* Mamun, Mammun, Mamon *&* Maimon. (5) Calipha; *seu potius* Chalifa, *appellatur successor Pseudo-Prophetæ Muhammedis in Religione & Imperio Muhammedanorum; quâ de re vide plura apud* Valentinum Schindlerum *in Lexico Pentaglotto.* (6) *Notabile est,* Mamunem *non solùm in hâc Inscriptione, verùm etiam in ipso Oneirocritico cap.* 18, 19, 36, 45, 95, 143, 154 *&* 193, *honoris causâ appellari* Πρῶτον Σύμβουλον, *vel unicâ voce* Πρωτοσύμβουλον, *hoc est,* Primum Consiliarium, *nempe* Pseudo-Prophetæ Muhammedis; *cumque titulum Græcum usurpari pro Arabico titulo* Calipha, *quòd* Mamun, *tanquam unus ex Successoribus Muhammedis, de Religione Muhammedanâ præcipuè consulendus fuerit.* (7) *Per Despotam sive Dominum intelligitur hîc ipse* Mamun.

δι' ἐπιθυμίας εἶχε πολλῆς, εὗρον ἐκ τῶν ποιησάντων τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν κατὰ ἀλήθειαν, ἤτοι Ἰνδῶν, Περσῶν καὶ Αἰγυπτίων, ὧν τὴν ἀκριβῆ ἀλήθειαν ἀκριβολογησάμενοι καὶ λεπτολογήσαντες, ἐξέθεντο καὶ ἐλογογράφησαν τὴν παροῦσαν ἑρμηνείαν, καὶ ἐξ ἑκάστου τούτων ἐκλεξάμενος κεφαλαιωδῶς, ἐξεθέμην τῶν τριῶν τὰς κρίσεις καὶ λύσεις ἐν ἑκάστῳ κεφαλαίῳ, ὥσαν καὶ ὁ ἐμὸς Δεσπότης γνοὺς τὴν περὶ αὐτὸ κεφαλαίου ἑκάστου κρίσιν καὶ λύσιν, συλλογίσηται καὶ μάθῃ τὸ ἀληθές, καὶ πειραθῇ τοῦ γλύκεως καὶ βάθεως, καὶ πεποθημένου καὶ δυνατοῦ τῆς παρούσης σοφίας, δι' ἧς τοῦ μέλλοντος ἔκβασις προγινώσκεται. Ἐκ τοῦ λόγου τῶν Ἰνδῶν· κεφάλαιον β΄. Συρβαχὰμ ὁ ὀνειροκρίτης &c. Primus hoc *Oneirocriticon* ex *Joannis Sambuci* antiquo Codice manuſcripto Græco, de quo non multo pòſt ſeparatim agetur, *latinè* vertit, & tantùm *latinè* edidit *Joannes Leunclavius* Francofurti typis Andreæ Wecheli A. 1577 in octavo: ſed adeò imperfectè ac mutilè, ut ſtatim in principio integra ferè *quatuor*, & ibidem aliàs plura etiam deſint *Capita*; nec ſub vero *Achmetis* nomine, ſed ſub falſo *Apomaſaris*. Ipſa *Leunclavij* verba, quæ in jam memorati Oneirocritici Præfatione dedicatoriâ ad rem præſentem maximè pertinent, ſunt hæc: *Quis ipſe Apomaſar fuerit, certò non conſtat. Exiſtimabat ornamentum illud Germaniæ, Joachimus Camerarius, Apomaſarem eundem eſſe, qui Albumaſar nuncupatur, ſed pace tanti Viri dixerim, nullo id pacto veriſimile videri. Nam Albumaſar cognomentum erat ejus, qui vero nomine Japhar appellabatur, ut in ejus Vitâ perſcriptum legimus. Deinde conſtat, Albumaſarem fuiſſe Arabem, & religionem Saracenicam ſecutum. At noſter hic Apomaſar, ſi Græcus non fuit, Arabs tamen, & Saracenus haberi nullo modo poteſt, cùm apertiſſima Chriſtianæ religionis indicia Liber ipſe contineat. Vtinam quidem illum* (1) *INTEGRVM exhibere potuiſſemus! Nam in* (2) *Libri veteris principio, quem SAMBVCVS habet, folium unum deeſt, & prætereà duo periere folia; quæ pro ſingulari ſtudio ſuo, quo Vir præſtantiſſimus in omni literarum genere prodeſſe rei literariæ nititur, jamdudum ut ſuppleret, operam dedit, ſed irrito conatu: nec eſt, quod dubitem, horum publicationem Viris bonis & eruditis gratam fore, cùm Apomaſaris Commentatio longo poſt ſe intervallo Libros Artemidori, qui ejuſdem ſunt argumenti, relinquat.* Hucuſque *Leunclavius*. Edidit deinde idem *Oneirocriticon* ſub *Achmetis filij Seirim* nomine *græcè* & *latinè* V. CL. *Nicolaus Rigaltius*, cum *Artemidori* Onei-

(1) *At fieri hoc poteſt beneficio* trium *veterum Codicum manuſcriptorum* Auguſtiſſimæ Bibliothecæ Cæſareæ, *qui* Joanni Leunclavio & Nicolao Rigaltio *fuerunt prorsùs incogniti. Inter hos autem & ille eſt, de quo in præſens agitur.*

(2) *Vide infrà recenſionem Codicis CXLVII.*

Oneirocritico, Lutetiæ Parisiorum typis Claudij Morelli A. 1603 in quarto, & quidem *ex duobus antiquis Bibliothecæ Regiæ Parisinæ Codicibus manuscriptis*, sed principio mutilis; ideóq; etiam in eâ editione, non solùm *Inscriptio Operis*, sed & suprà exhibitum totum *Caput primum*, sive, *Proœmium* deest, exceptis paucis hisce ultimis verbis: - - - τοῦ τῆς παρούσης σοφίας, δι' ἧς ἡ τοῦ μέλλοντος ἔκβασις προγινώσκεται. Ipsa *Rigaltij* verba, tùm de *Achmete* ipso, tùm de *Oneirocritici* ejus translationibus & editionibus latinis, in Præfatione ad Lectorem sunt hæc: *Paucula quædam hîc de Achmete dicere habemus: nempe Achmetem sive Achamatem* (1) *Medicum Arabem fuisse, nec* (2) *alium ab eo, cujus Libros septem de Medicinâ recenset Gesnerus, quos penes se esse testatur Vir benè literatus Janus Antonius Saracenus in Notis ad Dioscoridem. Hæc autem Oneirocritica Artemidori Libris adtexere visum, tùm quia ob argumenti similitudinem ex utriusque comparatione utilitas aliqua percipi potest, tùm quòd satis antiquum Interpretem Græcum cœlo literario redonari intererat. Nam latinū quidem ante viginti sex aut septem annos edidit Joannes Leunclajus, sed plerisque partibus imminutum & mutilum, ac perperàm Apomasaris nomine nuncupatum, ut ipse posteà in Annalibus Turcicis admonuit. Et, ne quid dissimulem, in duobus, quos è Bibliothecâ Regiâ mihi deprompsi, Codicibus, non est, unde* (3) *Achmetis nomen constanter asserere possim: sunt enim ambo* ἀκέφαλοι; *nisi quod eorum alteri Achmetis titulus recentiore manu præfixus est. Sed & in exemplari Græco, quod latinè versum circa annum Christi* CIↃ CLX *Hugoni* (4) *Echeriano dedicavit Leo Tuscus, Autoris deerat nomen, ut ex* (5) *Italicâ Tricassi Mantuani interpretatione conijcere est, ex quâ Prologum quem hîc subjectum vides, latinè transcripsi; non quòd* (6) *Achmetis esse existimem, (nam Leonis illius esse magis puto,) sed ne quid huic nostræ editioni deesse videatur.* Hæc *Rigaltius*. Vbi præter alia, quæ suprà jam indicata sunt, inprimis notandum est, *Achmetem, filium Sereim*, professione Ὀνειροκρίτην sive *Somniorum Interpretem*, perperàm confundi cum *Achmete Syro, filio*

Ll

(1) *Immò* Oneirocritam, *sive* Somniorum Interpretem, *ut ex ipso apparet Oneirocritico, ubi semper* Ὀνειροκρίτης *appellatur, non autem* Medicus.

(2) *Immò planè alium ac prorsùs diversum, ut paulo pòst accuratiùs indicabitur.*

(3) *At exstat illud nomen expressè & perspicuè* in duobus *pervetustis* Codicibus *manuscriptis* Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ; *quorum unus est, de quo in præsens agitur. Vide etiam proximè sequentem Codicem* CXLIV*tum.* (4) *Immò* Etheriano, *natione* Tusco. *Vide Autores, qui scripserunt de Scriptoribus Ecclesiasticis, & quidem in primis consule* R. P. Philippi Labbei *S. I. Bibliothecam Chronologicam Scriptorum Ecclesiasticorum A. C.* 1177, *ubi etiam de* Leone Tusco *fit mentio, quod fuerit Imperialium Epistolarum Interpres sub Imperatore Constantinopolitano* Manuele Comneno. (5) *Prodijt ea in lucem in octavo A. C.* 1525 *sub hoc titulo:* Expositione de gli Insomnij secondo la Interpretatione de Indi, Persi, & Egyptij, tradutta de Greco in Latino per Leone Toschano, & al presente data in luce per il Tricasso Mantuano ad Alexandro Bichatia Patricio Pavese. *Vnde satis clarè apparet,* Rigaltium *pro*, Italica Tricassi Mantuani Interpretatione, *debuisse scribere*, Italicâ Tricassi Mantuani Editione. (6) *Immò verò est ille reverà* Achmetis Prologus, *sed à* Leone Tusco *valdè interpolatus, & auctus; ut cuilibet videre licet, si interpolatum hunc* Latinum *Prologum conferat cum* Græco *illo, quem eam ob causam suprà integrum exhibui.*

filio Abramij, nepote Chaletis, professione *Medico*, de cujus Scriptis Pars secunda Libri sexti horum Commentariorum pag. 126 & 127 consulenda est; atque pariter errare *Conradum Gesnerum*, cujus autoritate *Rigaltius* frustrà se tuetur. Quod porrò ad *Achmetis, filij Sereim ætatem* attinet, eam ipse apertissimè indicat, dum Oneirocritici sui capite decimo octavo, alijsque suprà citatis pluribus locis, se appellat *Oneirocritam* sive *Somniorum Interpretem Mamunis*. Ipsa ejus verba sunt hæc: Ἐλθών τις ἄνθρωπος, ἠρώτησέ (1) με τὸν Ἄχμετ τὸν υἱὸν Σηρεὶμ, τὸν ὀνειροκρίτην τοῦ Πρώτου Συμβούλου Μαμοῦν λέγων; εἶδον ἐν ὁράματι, ὅτι &c. Intelligitur enim hîc *Mamun*, seu *Mamon* vel *Maimon, Calypha Babylonius*, qui A. C. 813 cœpit imperare, & A. 833 obijt. Fuit is Princeps eruditissimus, literásque & literatos summo amore prosecutus est, ac plurimos libros è *Græcâ* linguâ, quàm benè calluit, in *Arabicam* transferri curavit. Præcipuè verò deditissimus fuit tùm alijs disciplinis Mathematicis, tùm potissimùm *Geometriæ* & *Astronomiæ*, ut præ cæteris elucet ex *Claudij Ptolemæi Almagesto*, quod ipsius jussu A. C. 827 ex *Græcâ* in *Arabicam* linguam translatum est. Huc quoque pertinet memorabilis illa de eodem *Mamune* Historia, quæ exstat apud *Georgium Cedrenum* pag. 548 & 549 editionis græco-latinæ Parisinæ, ubi refert, Juvenem quendam Græcum, Geometriæ peritissimum, à Saracenis in bello fuisse captum, &, cùm is ad (2) *Mamunem* perductus, varia doctrinæ suæ eximia specimina edidisset, *Mamunem* interrogâsse, an Constantinopolis alios tales haberet, cúmque Juvenis respondisset, plurimos; simul & Magistri sui *Leonis*, tanquam eâ scientiâ excellentissimi, præ cæteris mentionem fecisset, *Mamunem* ad eum per ipsum illum Juvenem has misisse literas: Ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον, καὶ ἐκ τοῦ μαθητοῦ ἔγνωμεν τὸν διδάσκαλον. ἐπεὶ γοῦν τηλικοῦτος ὢν περὶ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην, ἄγνωστος εἶ τοῖς συμπολίταις, τῆς γνώσεως καὶ σοφίας καρπὸν μὴ δρεπόμενος, μὴ ἀπαξιώσῃς ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς, καὶ τῆς σῆς μεταδοῦναι σοφίας. ἐρχομένῳ γάρ σοι αὐχένα ὑποκλινεῖ γένος ἅπαν τὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ πλούτου καὶ δωρεῶν ἀξιωθήσῃ, ὧν οὐδ' εἷς πώποτε τῶν ἀνθρώπων ἠξίωται. Hoc est: *Ex fructu arborem, & ex discipulo Magistrum agnovimus. Ergò tu, qui tantâ rerum instructus scientiâ, ignotus tuis civibus, sapientiæ fructum*

(1) *Ita in antiquo hoc Codice MSto membranaceo legitur; nempe* ἠρώτησέ με τὸν *&c, non autem, ut in* Rigaltianâ *editione impressâ,* ἠρώτησέ μοι τῷ *&c. Vide* Henrici Stephani *Thesaurum Linguæ Græcæ Tom. I colum.* 1901 *& deinceps, ubi de multiplici significatione & usu verbi* Ἐρωτάω *fusè & accuratè agitur.*

(2) Mamun *enim, ut ipsis* Cedreni *verbis utar,* ἄλλοις τε μαθήμασιν Ἑλληνικοῖς σχολάζων, καὶ δὴ καὶ γεωμετρείας διαφερόντως ἐξεχόμενος ἦν, *hoc est*, cùm alijs disciplinis Græcis vacans, tùm præcipuè Geometriæ erat deditus; *vel, ut apud* Zonaram *legitur:* ἦν γὰρ ὁ Μαμοῦν φιλολόγων καὶ φιλοσόφων θεωρημάτων ἐπιμελῶς ἀκροώμενος, πλέον δὲ τῶν ἄλλων ταῖς γεωμετρικαῖς μεθόδοις προσκείμενος· *hoc est:* Mamun enim Theoremata Philologica & Philosophica studiosè audiebat; præ cæteris tamen Geometricis methodis erat deditus.

Ctum non fers, ne dedigneris ad nos venire, tuâque nos doctrinâ impertire. Venienti enim tibi tota Saracenica Natio cervicem submittet, iisque divitiis & donis cumulaberis, quibus nemo unquam hominum. Quas literas cùm *Leo* Imperatori Constantinopolitano *Theophilo* ostendisset, ditatum ab eo, & publicè docere jussum esse; *Mamunem* autem, *Leonis* ad se adventu desperato, (1) Geometricas aliquot & Astronomicas, aliarumque scientiarum quæstiones ad eum misisse, solutionem earum poscentem; quas omnes cùm *Leo* rectè discussisset, &, majoris admirationis excitandæ gratiâ, simul quædam (2) *futura prædicendi signa* addidisset, *Mamunem* ad ipsum *Imp. Theophilum* Legatos misisse cum his literis: Ἐβουλόμην μὲν αὐτὸς ἀφικέσθαι σοι, ἔργον γνησίου φίλου ἀποπληρῶν. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀνακειμένη μοι ἀρχὴ ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁ ὑπὸ τὴν χεῖρά μου τελῶν πλεῖστος κατεξουσίας λαὸς τοῦτο οὐ συγχωρεῖ, ὃν ἔχεις ἐπὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐπιστήμαις διαβόητον ἄνδρα, βραχύν τινα χρόνον αἰτῶ ἐξαποστεῖλαί μοι, τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης μεταδώσοντά μοι ἐκκαιομένῳ, καὶ ταύτης ἐρωτικῶς ἔχοντι. μὴ ἀναβολὴ δὲ διὰ τὸ σέβας, καὶ τὴν τοῦ γένους ἀλλοτριότητα ἔσοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι τοιούτοις ἀξιοῖ φίλοις ἐπιεικέσι τε καὶ χρηστοῖς, πέρας τὸ τάχος λαβέτω ἡ αἴτησις. χάρις δέ σοι ὑπὲρ τούτου καταβληθήσεται χρυσίου μὲν ἑκατὸν κεντηνάρια, εἰρήνη δὲ καὶ σπονδαὶ ἀτελεύτητοι καὶ ἀΐδιοι. Hoc est: *Statueram, quod est genuini amici officium, ipse ad te venire; sed cùm à Deo mihi commissum Imperium, populúsque mihi subditus, cujus summa est potestas, id non concedant, peto, ut Virum, quem Philosophiâ aliisque scientiis celebrem habes, ad me mittas, ut exiguum tempus mecum degens, suâ me doctrinâ, cujus amore flagro, impertiat; neque ob* (3) *religionis & gentis diversitatem hoc differas, sed quod bonis amicis debetur, quamprimùm præstes. Pro quo officio tibi auri centenaria centum reddemus, pacémque & fœdus perenne componemus.* Subjungit deinde *Cedrenus*, *Imp. Theophilum*, cùm eas literas accepisset, absurdum existimantem, Barbaris prodere scientias, ob quas Romana Gens in admiratione esset, petitioni isti non annuisse; *Leonem* autem majori deinceps in honore habuisse, eumque creâsse *Thessalonicensem Episcopum.* Eadem Historia exstat etiam apud *Joannem Zonaram* Annalium Tomo tertio pag. 129 & 130; sed tàm ibi, quàm apud *Cedrenum*, pro Μαμοῦν perperàm legitur (4) Μαμοὺμ, & Ἀμερ-Μουμνῆς pro Ἀμερ-Μαμοῦν. Plura de ejusdem *Mamunis* seu *Mamonis*, vel, præposito

(1) *Græcè:* ἀπορίας γεωμετρικῶν καὶ ἀστρονομικῶν ζητημάτων, καί τινων ἄλλων μαθημάτων.

(2) *Græcè:* καί τινα τῶν μελλόντων σημεῖα προγνωστικά: *quæ quidem ego* Schemata Geomantica *fuisse existimo.*

(3) *Hinc satis clarè liquet,* Mamunem, *licet ipse* Muhammedanus *&* Arabs *esset,* Christianorum *tamen &* Græcorum *ministrorum operam in auctâ suâ* ...

non esse aversatum. (4) *Similiter quoque apud* Petrum Bizarum *Historiæ Rerum Persicarum Libro septimo perperàm legitur* Mamumus *pro* Mamunus.

præpoſito articulo, *Almamonis*, Vitâ & rebus geſtis vide in *Georgij Elmacini Hiſtoriâ Saracenicâ*, à *Thomâ Erpenio* in Latinam linguam translatâ, & à *Jacobo Golio* A. C. 1625 Lugduni Batavorum typis Erpenianis *Arabicè* ac *Latinè* in folio editâ; & quidem Libri ſecundi Capite octavo, quod inſcribitur atque incipit his verbis: *Septimus Abbaſidarum, & Chalifa vigeſimus octavus, Abulabbas ALMAMON, qui & Abugiafar Abdalla dictus fuit, filius Haronis Rasjidi, filij Mahadis, filij Almanſoris. Mater ejus genitrix nomen habuit Maragielis. Inauguratus eſt inauguratione ſecundâ tempore matutino ejus diei, quo frater ejus ALAMINVS occiſus fuit, & bello finis impoſitus, & omnes ei ſe adjunxerunt, vigeſimo quinto ſcilicet Muharrami anni Hegiræ 198. Atque hoc eodem anno* &c. Circa finem ejuſdem Capitis exſtat hoc *Almamonis* inſigne elogium: *Quod ad naturam ejus attinet, fuit omnimodè excellens, liberalis, magnæ clementiæ, & boni regiminis; neque inter Abbaſidas quiſquam fuit eo eruditior, nec præſtantior. Didicerat egregiè Aſtronomiam, & ventorum ſtationes; unde & inter peritos hujus ſcientiæ, etiam nunc notus eſt Ventus Almamonis. Solebat etiam dicere: Si ſcirent homines, quanta ſit dulcedo clementiæ apud me, venirent utique ad me cum peccatis ſuis, ut veniam daremus ipſis.* Obitus autem ejuſdem *Almamonis* narratur ibidem his verbis: *Eodem quoque anno Hegiræ 218 Tarſo egreſſus, Regionem Romanorum ingreſſus eſt Almamon die Mercurij, 16 Giumadæ poſterioris, & ſubſtitit Badanduni, ubi & æger factus obijt, die Jovis, 19 menſis Regiebi, circa veſperam, aut, ut alij volunt, poſt meridiem. Cùm autem mortuus eſſet, portarunt eum filius ejus Abbas & frater Mutaſimus Tarſum, ubi & ſepultus eſt.* Hæc *Georgius* ille *Elmacinus*. Vnde patet, *Mamunem* ſeu *Almamonem* non perijſſe violentâ morte, ſed morbo exſtinctum eſſe. Hoc enim ſingulariter & expreſsè moneo propter *Oneirocritici Achmetis caput centeſimum nonageſimum tertium*, quod conſtat his verbis: Ἐλθὼν Ἀμὰμ, ὁ δεύτερος πολεμιστὴς τοῦ Πρωτοσυμβούλου, ἐρώτησε τὸν Σηρεὶμ, λέγων· εἶδον κατ' ὄναρ, ὅτι πάντες κέραμοι τῆς πόλεως ἄνευ ὑετοῦ ἔρρεον ἔνθολον, καὶ πάντες ἐδέχοντο τὸ ὕδωρ ἄνευ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίβουλοι καὶ ἅρπαγες ἔσονται τοῦ Πρωτοσυμβούλου πολλοὶ, σὺ δὲ ἐκεῖσε οὐ μὴ (1) ἐγχειρηθῇς· καὶ μεθ' ἡμέρας δέκα ἐγένετο σφαγὴ αὐτοῦ καὶ ἁρπαγὴ τῶν αὐτοῦ, καὶ ὁ αὐτὸς Ἀμὰμ οὐκ ἐκοινώνησεν ἐν αὐτοῖς, καθὼς εἶπεν ὁ Σηρείμ. Hoc eſt: *Veniens Amamus, ſecundus ille Protoſymbuli ſeu Caliphæ Dux bellicus, Sereimum conſuluit, dicens: In ſomno videre viſus ſum,* de-

(1) *Ita hic in antiquo illo Codice MSto membranaceo rectè ſcriptum eſt; nempe* ἐγχειρηθῇς, *non autem, ut in Rigaltianâ editione impreſſâ perperàm legitur,* ἐγχειθῇς.

de omnibus totius Urbis tegulis absq; pluviâ destillâsse turbidam aquam, eámque ab universis exceptam fuisse, me duntaxat & meis hominibus exceptis. Cui respondit Sereimus, multos perduelles & prædones adversus Protosymbulum se commoturos, sed ipsum nihil ibi moliturum. Post dies itaque decem Protosymbuli cædes & direptio facultatum ipsius accidit, Amamo nullam cum insidiatoribus habente societatem, sicuti Sereimus futurum prædixerat. Hæc quippe non sunt intelligenda de *Mamune* seu *Almamone*, sed de fratre ipsius *Alamino*, qui ante eum obtinuit Caliphatum, & A.C. 813 *occisus est.* De quâ *cæde & direptione facultatum Alamini* fusè agit suprà citatus *Georgius Elmacinus* Libri secundi Historiæ Saracenicæ capite septimo. Quod superest, ex ipso *Achmetis* Oneirocritico luculentissimè apparet, eum, licet *Caliphæ Mamunis* fuerit *Oneirocrites* sive *Somniorum Interpres*, religione tamen fuisse *Christianum*; atque insuper verisimilimum videtur, quòd origine fuerit *Græcus*, & Oneirocriticon suum *græcè* scripserit, quia ipse *Mamun*, cui illud dedicavit, linguæ *Græcè* fuit peritissimus.

CXLIV.

Centesimus quadragesimus quartus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* pervetustus, constátq; nunc folijs *centum octoginta septem*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus Constantinopoli. Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos centesimus quadragesimus primus.*

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 160 pag. 1, *Achmetis, filij Sereim*, qui seculo post Christum *nono* sub *Mamune Caliphâ Babylonio* floruit, *Oneirocriticon, sive, Opus de Interpretatione Somniorum secundùm Indorum, Persarum & Ægyptiorum doctrinam, in Capita trecenta quatuor divisum*, cujus *Prooemium* inscribitur atque incipit his verbis: Βιβλίον ὀνειροκριτικὸν, ὅπερ συνῆξε καὶ συνέταξεν Ἄχμετ, ὁ υἱὸς (2) Σειρὴμ, ὀνειροκρίτης τοῦ Πρώτου Συμβούλου Μαμοῦν. Πρόλογος τῶν ὀνείρων σὺν Θεῷ ἁγίῳ. Πολλὰ κοπιάσας εἰς τὸ ἀνευρεῖν τῷ Δεσπότῃ μου τὴν ἀκριβῆ ἑρμηνείαν τῶν ὀνειράτων, &c. Plura de hoc *Oneirocritico*, ut & de ipso *Achmete* & *Mamune*, vide in recensione proximè præcedentis Codicis CXLIIItij.

(2) *Malim hîc pro* Σειρὴμ *scribi* Σηρεὶμ, *ut in proximè præcedenti Codice membranaceo.*

Secundò, & quidem à fol. 160 pag. 1 usq; ad fol. 167 pag. 1, anonymi cujusdam Autoris *Prophetia*, principio mutila, cujus residua pars posterior incipit his verbis: - - - τοῦ σιδήρου ποταμοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀρέων ταρχσίου, καὶ τοῦ ἀκεντίνου &c; definit autem hoc modo: τότε οἱ οὐρανοὶ ὡς χαρτίον ἐνειληθήσονται, καὶ οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς σάλπιγγας δώσουσι,

καὶ οἱ ἀπ' αἰῶνος νεκροὶ ἀναστήσονται, καὶ οἱ μὲν δίκαιοι κληρονομήσουσι τὸν παράδεισον, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ τὴν αἰώνιον κόλασιν, ἧς γένοιτο ῥυσθῆναι ἡμᾶς, προσκυνεῖν δὲ Πατέρα, καὶ Υἱὸν, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον, εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας, ἀμήν. Est autem *Prophetia* hæc diversa à suppositítijs illis *S. Methodij Martyris Revelationibus*, quarum Libro *quarto* horum Commentariorum pag. 201 & 202 mentio facta est.

Tertiò, & quidem à fol. 167 pag. 2 usque ad fol. 179 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Expositio verborum S. Pauli Apostoli Epistolæ primæ ad Timotheum cap. 2 vers. 12*: Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, hoc est, *Docere autem mulieri non permitto.* Incipit ea hoc modo: Διατί λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι γυναικί οὐκ ἐπιτρέπω διδάσκειν; Διότι ἐδίδαξεν ἀπ' ἀρχῆς κακῶς τὸν Ἀδάμ. πρὸ γὰρ τῆς παρακοῆς ὁμότιμος ἦν τῷ ἀνδρὶ ἡ γυνή· καὶ γὰρ οἷς ἐχρήσατο ῥήμασιν ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τοῦ Ἀδὰμ, τούτοις καὶ ἐπὶ τῆς δημιουργίας τῆς γυναικός. ὥσπερ γὰρ εἶπεν &c. Sequuntur deinde ibidem varia *Testimonia sacra & profana de malis Mulieribus*; inter quæ etiam est *Secundi Atheniensis Philosophi* illud: Σεκοῦνδος ὁ σοφὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστι γυνὴ, εἶπεν· (1) ἀνδρὸς ναυάγιον, οἴκου ζάλη, ἀμεριμνίας ἐμπόδιον, βίου ἅλωσις, καθημερινὴ ζημία, αὐθαίρετος μάχη, πολυτελὴς πόλεμος, συνεστιώμενον θηρίον, συγκαθημένη μέριμνα, συμπλεκομένη λέαινα, κεκοσμημένη σκύλλα, ζῶον πονηρὸν, ἀναγκαῖον κακόν. Item *Joannis Pediasimi, Chartophylacis Bulgariæ, Poematia duo de Muliere malâ & de Muliere bonâ*, quorum primum incipit: Γυνὴ πονηρὰ ναυάγιον ἀῤῥένων, &c; alterum autem: Ἀνδρεία γυνὴ πλοῦς ἀκύμων συζύγῳ, &c. Edidit ea Avunculus meus *Lucas Holstenius* cum *Secundi Philosophi Sententijs*, græcè & latinè apud Mascardum Romæ impressis A. 1638 in duodecimo. Vide etiam Libri *sexti* horum Commentariorum Partem secundam pag. 120; sed ibi pro A. 1638 mendosè legitur A. 1618.

(1) *Locus hic ab editione impressa Holsteniana aliquantùm discrepat.*

Quartò, & quidem à fol. 180 pag. 1 usq; ad fol. 187 pag. 2, *Thomæ Israelitæ Liber de Infantiâ Christi*, mutilus ac lacerus, cujus titulus & principium: Παιδικὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἅπασι τοῖς ἐξ ἐθνῶν γνωρίσαι ἀδελφοῖς τὰ παιδικὰ, ὅσα ἐποίησεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ἔγω Θωμᾶς ὁ Ἰσραηλίτης &c. Τὸ παιδίον Ἰησοῦς, πενταετὴς γενόμενος, καὶ βροχῆς γενομένης, ἔπαιζεν ἐπὶ διάβασιν ῥύακος, καὶ τὰ ῥέοντα ὕδατα ῥυπαρὰ ὄντα συνήγαγεν εἰς λάκκους, καὶ ἐποίει αὐτὰ καθαρὰ εὐθέως καὶ ἐνάρετα εἶναι, λόγῳ δὲ μόνῳ

καὶ

καὶ οὐκ ἔργῳ ἐπιτάξας αὐτοῖς. εἶτα ἄρας ἐκ τοῦ ὕλεως πηλὸν τρυφερὸν, ἔπλασεν ἐξ αὐτοῦ στρουθία δώδεκα· ἦν δὲ σάββατον, ὅτε ταῦτα ἐποίησεν παίζων, καὶ πολλὰ παιδία &c. Meminit ejuſdem Libri etiam R.P. *Philippus Labbeus* S. I. in Novâ Bibliothecâ Manuſcriptorum Librorum pag. 306, ubi refert, eum exſtare *in Bibliotheca Regia Pariſina Codice MM CC LXXIX*[mo]. Atenimverò ſive ſub *Thoma Iſraelita* nomine, ſive ſub nomine *S.* (1) *Matthæi Apoſtoli*, ſive ſub quocunque alio ſpecioſo titulo *Liber de Infantiâ Chriſti* ſe venditet, certò tamen conſtat, eum, tanquam fabuloſum & ſuppoſititium, omnique autoritate & fide carentem, à Sanctâ Eccleſiâ Catholicâ jam olim meritò improbatum & rejectum eſſe, ut teſtatur *S. Gelaſius I Papa* in Decreto Gratiani diſtinct. x v c. Sancta Romana. Quòd enim *Chriſtus* ante Baptiſmum & ante nuptias in *Canâ Galileæ* nullum fecerit miraculum, communis veterum Sanctorum Patrum ſententia eſt in expoſitione verborum *S. Joannis Evangeliſtæ* cap. 2 verſ. 11: Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· hoc eſt: *Hoc fecit initium ſignorum Jeſus in Canâ Galilææ.* Inſignis eâ de re exſtat locus apud *S. Epiphanium* in Panario, ſive, Opere adverſus Hæreſes, pag. 442 editionis græco-latinæ Pariſinæ R.P. *Dionyſij Petavij* S.I., his verbis: Τελειωθέντων γὰρ τῶν πάντων τῶν κατὰ τὸ Βάπτισμα, καὶ κατὰ τὸν πειρασμὸν αὐτοῦ, εὐθὺς ἐλθόντος καὶ συμπαρειληφότος τοὺς μαθητὰς, τοῦτο πρῶτον σημεῖον πεποίηκε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ κηρύγματος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. οὔτε γὰρ πρὸ τοῦ πειρασμοῦ ἐν γάμῳ φάσκει τὸν Χριστὸν ἡκέναι· οὐ γὰρ ὅλως τι τῶν θεοσημείων καὶ τοῦ κηρύγματος πρὸ τοῦ πειρασμοῦ ὁ Χριστὸς εἰργάσατο, εἰ μή τι ἃ ᾄδεται περὶ αὐτοῦ ἐν παιδὶ πεποιηκέναι ὡς ἐν παιγνίῳ, ὡς τινὲς φάσκουσι. Hoc eſt: *Etenim toto illo Baptiſmi tentationiſque negotio perfunctus venit, ac diſcipulis adjunctis, primum illud in Canâ Galileæ miraculum fecit, tertiâ quàm prædicare cœperat die. Non enim ante tentationem Chriſtus nuptijs interfuiſſe dicitur, nec ullum omninò prodigium ante illud tempus edidit;* (2) *niſi ſi quæ forſan ludicra feciſſe in pueritiâ dicitur, ut quidam aſſerunt.* Hæc *S. Epiphanius.* Cui adſtipulatur *S. Joannes Chryſoſtomus*, Homiliâ vigeſimâ primâ in Evangelium S. Joannis de eodem argumento ſcribens hoc modo: (3) Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ, οἶνον οὐκ ἔχουσιν.] Ἄξιον ἐνταῦθα ζητῆσαι, πόθεν ἐπῆλθε τῇ μητρὶ μέγα τι φαντασθῆναι περὶ τοῦ παιδός. οὐδὲ γὰρ σημεῖον ἦν τι πεποιηκώς. ταύτην γάρ, φησιν, ἀρχὴν ἐποίησε τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. εἰ δὲ λέγοι τις, μὴ εἶναι τοῦτο τεκμήριον ἱκανὸν τοῦ

(1) *Vide* Sixti Senenſis *Bibliothecam Sanctam Libri ſecundi literâ M, ubi agitur de* S. Matthæo Evangeliſtâ.

(2) *Alluditur his verbis haud obſcurè ad illum ipſum* Librum de Infantiâ Chriſti, *de quo in præſens agitur.*

(3) *Vide Operum S.* Joannis Chryſoſtomi *editionem græcam Savilianam Tom. II pag. 638 & 639.*

ταύτην ἀρχὴν εἶναι τῶν σημείων, διὰ τὸ προσκεῖσθαι ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὡς ἐγχωρεῖν πρῶτον ἐκεῖ γεγενῆσθαι, μὴ μέντοι πάντως πρῶτον· εἰκὸς γὰρ αὐτὸν ἀλλαχοῦ πεποιηκέναι ἕτερα· ἐκεῖνο πρὸς αὐτὸν ἐροῦμεν, ὃ καὶ ἔμπροσθεν εἴπομεν. ποῖον δὴ τοῦτο; ὅτι Ἰωάννης φησὶν, ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον βαπτίζων. εἰ δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν ἐθαυματούργει, οὐκ ἂν ἐδεήθησαν Ἰσραηλῖται ἑτέρου τοῦ φανερώσαντος αὐτόν. ὁ γὰρ εἰς ἄνδρας ἐλθὼν, καὶ οὕτως ἀπὸ τῶν θαυμάτων οὐ τοῖς ἐν Ἰουδαίᾳ γνωρισθεὶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν Συρίᾳ καὶ περαιτέρω, καὶ ταῦτα ἐν τρισὶν ἔτεσι μόνον ταῦτα πεποιηκὼς, μᾶλλον δὲ οὐδὲ τῶν τριῶν τούτων δεηθεὶς εἰς τὸ δεῖξαι ἑαυτόν· εὐθέως γὰρ καὶ ἐκ τῆς πρώτης πανταχοῦ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ ἀπῆλθεν· ὁ τοίνυν ἐν βραχεῖ καιρῷ οὕτω διὰ τὸ πλῆθος τῶν θαυμάτων ἐκλάμψας, ὡς αὐτοῦ τὸ ὄνομα κατάδηλον γενέσθαι πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον, εἰ παῖς ὢν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἐθαυματούργει, ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον οὐκ ἔμελλε λήσεσθαι· τά τε γὰρ γινόμενα, παραδοξότερα ἂν ἔδοξεν εἶναι, ἅτε παρὰ μειρακίου γινόμενα, ὅ τε χρόνος διπλασίων καὶ τριπλασίων καὶ πολλῷ πλείων ἦν. ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν ἐποίησε παῖς ὢν ἀλλ' ἓν τοῦτο μόνον ἐμαρτύρησεν ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἐκαθέζετο δωδεκαέτης ὢν τῶν διδασκάλων ἀκροώμενος, καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἐδόκει θαυμαστὸς εἶναι. καὶ ἄλλως δὲ, εἰκότως καὶ κατὰ λόγον οὐκ ἤρξατο τῶν σημείων ἐκ πρώτης ἡλικίας εὐθέως· ἐνόμισαν γὰρ ἂν φαντασίαν εἶναι τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ ἐν ἡλικίᾳ γενόμενον πολλοὶ τοῦτο ὑπώπτευσαν, πολλῷ μᾶλλον, ἐὰν μειράκιον ὢν κομιδῇ ἐθαυματούργει, καὶ θᾶττον δὲ, καὶ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ὥρμησαν ἂν, τῇ βασκανίᾳ τηκόμενοι, καὶ αὐτὰ τὰ τῆς οἰκονομίας ἂν ἠπιστήθη πράγματα. Hoc eſt, *Franciſco Aretino* interprete: *Et deficiente vino, dicit Mater Jeſu ad eum: Vinum non habent.]* *Dignum hoc in loco quæſitu eſt, unde in mentem Matri venerit, magnum aliquid de filio conjectari; nullum enim adhuc ſignum fecerat. Hoc enim fecit, inquit Evangeliſta, initium ſignorum Jeſus in Canâ Galilææ. Quod ſi quis diceret, non idoneum hoc argumentum, quod primum ſignum fuerit, quoniam additum ſit in Canâ Galilææ; ac ſi diceret, non omnium primum, ſed eorum, quæ illic fecerat: ad hoc reſpondebimus, quod ſuperiùs inquit S. Joannes: Ego neſciebam eum, ſed ut manifeſtetur Iſraeli, propterea veni ego in aquâ baptizans. Nam ſi anteà miracula feciſſet, non indiguiſſet Iſrael, qui ipſum manifeſtaret. Vir enim factus, miraculorum multitudine, non Judæis modò, ſed & Syris, & longinquiora incolentibus, cognitus eſt tribus annis duntaxat; imò ne tribus quidem,*

quidem, sed quamprimùm nomen ejus in omnes diffusum est. Qui igitur tàm brevi miraculis claruit, longè magis à primâ infantiâ claruisset, si ea fecisset. Fuisset enim majori admirationi, utpote puer, quàm vir, neque tàm diu in obscuro latuisset; sed nihil tale à pueris operatus est. Unum autem duntaxat S. Lucas testatur, quòd annorum duodecim sederit in Templo medius Doctorum & audiens & interrogans, fuerit omnibus summæ admirationi. Nec immeritò à teneris annis Jesus à miraculis abstinuit; arbitrati enim essent, se præstigia videre. Nam si annorum accessu, & ætate maturo, multi id suspicati sunt, quid de puero credidissent? Prætereà maturiùs eum propter invidiam crucifixissent, & generatio ejus non fuisset credita. Huculque *S. Joannes Chrysostomus.* Vide etiam Eminentissimum Cardinalem *Baronium* Annalium Ecclesiasticorum Tomo primo, A. C. 12 § 6, & locum illum consule, quem is ibi citat ex *S. Irenæi* capite decimo septimo Libri primi adversus *Valentini* & similium Gnosticorum Hæreses.

CXLV.

Centesimus quadragesimus quintus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus, mutilus & lacerus, constátq; nunc folijs *centum nonaginta uno*, & ab *Augerio Busbeckio*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim fuit comparatus *Constantinopoli.* Continentur eo hæc:

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* centesimus quadragesimus quartus.

Primò, & quidem à fol. 1 pag. 1 usque ad fol. 137 pag. 2, *Achmetis, filij Sereim Oneirocriticon*, sive, *Opus de Interpretatione Somniorum*, de quo in recensione proximè præcedentium Codicum CXLIIItij & CXLIVti jam fusiùs actum est. Est autem illud in hoc Codice principio & fine mutilum, &, quantum ad ordinem Capitum, à *Rigaltianâ* editione valdè discrepat. Prima verba sunt ibi hæc: - - σιλεὺς, μήνυμα μέγα χαροποιὸν δέξεται ἀπροσδοκήτως &c. Vidè jam memoratæ editionis *Rigaltianæ* Caput 142, pag. 110 vers. 5.

Secundò, & quidem à fol. 138 pag. 1 usque ad fol. 181 pag. 1, anonymi cujusdam Autòris *Syntagma Astrologicum*, principio mutilum; in quo pag. 71 *Pancharius Astrologus* citatur his verbis: Πάλιν ὁ Παγχάριος ἐξηγούμενος τὸν τόπον τοῦτον, ὥσπερ εἴπομεν, φησὶν ἐπὶ τῆς λοξώσεως τοῦ ζωδιακοῦ πρὸς τὸν ἰσημερινὸν, ὅτι &c.

Tertiò, & quidem à fol. 182 pag. 1 usque ad fol. 191 pag. 2, anonymi cujusdam Autoris *Liber de differentiâ & virtutibus Lapidum*, fine mutilus; cujus titulus & principium: Περὶ διαφορᾶς λίθων ἐν συντόμῳ. Δημιουργία σφραγὶς ἐπὶ τῶν κακῶν καὶ σπεδόνων &c.

CXLVI.

Centesimus quadragesimus sextus (1) Codex manuscriptus *Philosophicus Græcus* est *chartaceus* antiquus in *quarto*, constátque nunc folijs *septuaginta octo*, & ad *Joannem Sambucum*, ut ipse solitâ propriæ manûs inscriptione testatur, olim pertinuit. Continetur eo *Achmetis*, *filij Sereim*, *Oneirocriticon*, sive, *Opus de Interpretatione Somniorum*, sed principio & pluribus alijs locis mutilum, & sub falso nomine Ἀπομάσαρ© sive *Apomasaris*; estque hoc illud ipsum *Joannis Sambuci* exemplar manuscriptum, ex quo *Joannes Leunclavius* hoc *Oneirocriticon* primus *latinè* in lucem edidit, ut suprà pag. 264 in recensione Codicis CXLIIItij jam fusiùs indicatum est. Illud tantùm nunc addo, *Apomasari* hoc *Oneirocriticon* ibi propptereà attribui, quia *Capiti septimo de Resurrectione mortuorum ex disciplinâ Persarum* nomen (2) *Apomasaris* expressè additum est hoc modo: Ἐκ τῶν Περσῶν περὶ ἀναστάσεως, Ἀπομάσαρ©. Hinc igitur aliquis perperàm çollegit, *Apomasarem* totius *Oneirocritici* autorem esse, ideóque in capite primæ paginæ instar tituli generalis rubricatè scripsit ἈΠΟΜΑ´ΣΑΡΟΣ, cùm re verâ hoc nomen non nisi ad solum *Caput septimum* pertineat.

(1) *Fuit is olim inter Codices MStos Philosophicos & Philologicos Græcos* nonagesimus septimus.

(2) *Deest tamen illud ibi tàm in* Leunclavianâ *editione latinâ, quàm in* Rigaltianâ *editione græco-latinâ; ut & in suprà memoratis Codicibus manuscriptis CXLIIItio & CXLIVto.*

Hucusque igitur quàm fidelissimè recensui, quid illis contineatur *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ centum quadraginta sex Codicibus manuscriptis Græcis*, quos respectu principij appellavi *PHILOSOPHICOS propriè dictos*. Reliqua autem ejusdem *Augustissimæ Bibliothecæ* Opera manuscripta *Philosophica Græca* quærenda sunt in alijs (3) *aliarum Classium* Codicibus manuscriptis, quibus ea nonnusquam minùs convenienter inserta sunt.

(3) *Exempli gratiâ vide Lib. III horum Commentariorum pag. 276, Lib. IV pag. 262, Lib. V pag. 379 & 380. Lib. VI Part. I pag. 79, & Part. II pag. 222.*

LIBRI SEPTIMI COMMENTARIORVM
DE AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA
VINDOBONENSI

FINIS.

LIBRI

LIBRI SEPTIMI
COMMENTARIORUM DE AUGUSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI
INDEX PRIMUS,
EXHIBENS ALPHABETICAM SERIEM ILLORUM AUTORUM, QUORUM OPERA, AD PHILOSOPHIAM PROPRIÈ DICTAM PERTINENTIA, SUPRÀ ENUMERATIS CENTUM QUADRAGINTA SEX CODICIBUS MANUSCRIPTIS PHILOSOPHICIS GRÆCIS CONTINENTUR.

A.

& in Codice LXXVIImo, num. 1, ſed *cum antiquis græcis Scholijs & Schematibus ſeu Diagrammatibus Mathematicis* cujuſdam *Joannis*, qui *Nicolai*, cognomine *Myſtici*, Patriarchæ Conſtantinopolitani, fuit *Grammaticus* ſive *Notarius*, & totum hunc poſteriorem Codicem A. C. 925 ſuâ manu exaravit.

ALEXANDRI *Aphrodiſienſis*, qui ſeculo poſt Chriſtum *tertio* ſub Impp. *L. Septimio Severo* & *Antonino Caracallâ* floruit, *Commentarius in Ariſtotelis Analyticorum priorum Librum primum* exſtat in Codice XXVto, num. 4. Ejuſdem *Commentaria in Ariſtotelis Librum de Sophiſticis Elenchis* exſtant in Codice XXVIIIvo, num. 3, & in Codice XXXIIdo, num. 1. *Ex* ejuſdem *Libro ſecundo de Animâ Excerpta quædam de Fato* exſtant in Codice XLIIdo, num. 6. *Ex* ejuſdem *Libris duobus de Animâ* exſtant Excerpta quædam in eodem Codice XLIIdo, num. 7. Ejuſdem *Difficilium Quæſtionum & Solutionum Phyſicarum Libri tres* exſtant in Codice XLVto, num. 1. Ejuſdem *Difficilium Quæſtionum & Solutionum Ethicarum Liber* exſtat in eodem Codice XLVto, num. 2. Ejuſdem *Commentaria in Ariſtotelis Libros quatuor Meteorologicorum* exſtant in Codice XLVIto. Ejuſdem *Liber de Virtutibus* exſtat in Codice LXVIto, num. 5.

Ex AMELII, *Philoſophi Alexandrini*, qui *Plotini* fuit diſcipulus, *Operibus fragmentum de S. Joannis Evangeliſtæ Theologiâ* exſtat in Codice XImo, num. 6.

AMMONII, *filij Hermiæ*, & *diſcipuli Procli* Diadochi Platonici, *Commentarius in Ariſtotelis Categorias* exſtat in Codice XXVIImo, num. 6. Ejuſdem *Ammonij Expoſitio Iſagoges Porphyrij de quinque Vocibus* exſtat in Codice XXVIIIvo, num. 2. Ejuſdem *Ammonij Expoſitio in Ariſtotelis Categorias* exſtat in Codice XXIXno, num. 1. Ejuſdem *Commentarius in Ariſtotelis Librum de Interpretatione* exſtat in eodem Codice XXIXno, num. 2. Ejuſdem *Libellus de uſu Aſtrolabij* exſtat in Codice CXLImo, num. 2.

ANCANTHERVS; vide CLAVDIVS.

ANICII *Manlij Severini Boetij*, qui A. C. 510 ſub *Theodorico* Oſtro-Gotthorum in Italiâ Rege ſolus Conſulatum geſſit, ejuſdemque juſſu A. 524, vel ſecundùm alios 526, Ticini in carcere occiſus eſt, *Libri quinque de Conſolatione Philoſophiæ*, à *Maximo Planude*, Monacho Conſtantinopolitano, ex *latinâ* in *græcam* linguam tranſlati, & ab eodem non ſolùm *Prolegomenis græcis*, verùm etiam *Annotationibus græcis marginalibus* illuſtrati, exſtant in Codice LXXXIVto. Adjuncti inſuper iſti *Verſioni græcæ* ibidem è regione ſunt *ijdem quinque Libri*

etiam

etiam *Latinè*, *cum Annotationibus latinis partim interlinearibus partim marginalibus.*

1. ANONYMI cujusdam Autoris *Collectio Definitionum Philosophicarum* exstat in Codice Cmo.

2. ANONYMI cujusdam Autoris *Fragmenta quædam Philosophica, ad Logicam præcipuè pertinentia*, exstant in Codice XXVIto, num. 9.

3. ANONYMI cujusdam Autoris *Dialectica* exstat in Codice LImo, num. 5.

4. ANONYMI cujusdam Autoris *Tractatus Dialecticus* exstat in Codice XCIXno, num. 1.

5. ANONYMI cujusdam Autoris *Collectio miscella variarũ Sententiarum Ethico-Politicarum* exstat in Codice CXXVIImo, num. 2.

6. ANONYMI cujusdam *Collectio miscella variorum Apophthegmatum tùm sacrorum tùm profanorum* exstat in Codice LXXXIIdo.

7. ANONYMI cujusdam Autoris *Poema paræneticum* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 15.

8. ANONYMI cujusdam *Collectio Physica miscella de Terræ motu, Nubibus, Grandine, Nive, Tonitru & Fulgure*, exstat in Codice CXXIXno, num. 8.

9. ANONYMI cujusdam *Observatio Physica triplex de Nubibus, Aquâ & Oceano* exstat in Codice CXXIXno, num. 2.

10. ANONYMI cujusdam Autoris *Ecloga sive Excerpta de Animâ* exstant in Codice XXVIto, num. 5.

11. ANONYMI cujusdam *Divisio Vitæ humanæ in septem Ætates* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 26.

12. ANONYMI cujusdam Autoris *Liber de differentiâ & virtutibus Lapidum* exstat in Codice CXLVto, num. 3.

13. ANONYMI cujusdam Autoris *Sermo de Providentiâ* exstat in Codice LXVIIIvo, num. 2.

14. ANONYMI cujusdam *Miscellanea quædam Physica, Arithmetica & Geometrica* exstant in Codice LXXXmo, num. 3.

15. ANONYMI cujusdam Autoris *Diagramma synopticum de quatuor Scientijs Mathematicis, Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ*, exstat in Codice XLVIImo, num. 3.

16. ANONYMI cujusdam Autoris *Arithmetica, divisa in Capita ducenta quadraginta duo, cum alijs aliquot Observationibus Arithmeticis miscellaneis*, exstat in Codice CVIIIvo.

17. ANONYMI cujusdam Autoris *Excerpta Arithmetica* exstant in Codice XXVIto, num. 8.

18. ANONYMI cujuſdam *Excerpta quædam Geometrica & Arithmetica* exſtant in Codice LXXVIIIvo, num. 14.

19. ANONYMI cujuſdam Autoris *Diſſertatio de Numero Senario & Septenario* exſtat in Codice CXLIIdo, num. 4.

20. ANONYMI alicujus *Miſcellanea quædam Aſtronomica, quæ præcipuè ad Solennitatem Paſchalem pertinent, & A.C. 1273 ſcripta ſunt*, exſtant in Codice CXXXIIdo, num. 1.

21. ANONYMI cujuſdam *Capita quædam Chronologica de Paſchate* exſtant in Codice CXXIXno, num. 3.

22. ANONYMI cujuſdam *Obſervationes quædam Chronologicæ* exſtant in Codice CXXXIIItio, num. 9.

23. ANONYMI cujuſdam *Annotamentum de Nominibus duodecim Menſium apud Athenienſes, Ægyptios, Macedones, Cappadoces & Aſianos ſive Bithynos; ut & duodecim Verſus Heroici de totidem Menſibus Ægyptiacis* exſtant in Codice CXXXIIItio, num. 5.

24. ANONYMI cujuſdam Autoris *Calendarium Græcum* exſtat in Codice XCIIdo, num. 6.

25. ANONYMI cujuſdam Autoris *Annotatio hiſtorica de Nonis, Idibus, Calendis & Indictione* exſtat in Codice LXXXImo, num. 3.

26. ANONYMI cujuſdam Autoris *Schema Sphæricum totius Mundi viſibilis* exſtat in Codice CXXIXno, num. 1.

27. ANONYMORUM quorundam Autorum *Obſervationes Aſtronomicæ miſcellaneæ* exſtant in Codice CXXIXno, num. 10.

28. ANONYMI cujuſdam *Collectio miſcella Aſtronomica & Aſtrologica* exſtat in Codice CXXIXno, num. 9.

29. ANONYMI cujuſdam Collectoris *Capita Aſtrologiæ Judiciariæ centum triginta quinque* exſtant in Codice LXXmo, num. 4.

30. ANONYMI cujuſdam *Syntagma Aſtrologicum, in Capita centum triginta ſeptem diviſum*, exſtat in Codice CXXXIVto, num. 1.

31. ANONYMI cujuſdam *Syntagma Aſtrologicum, in Capita ducenta diviſum*, exſtat in Codice CXLImo, num. 2.

32. ANONYMI cujuſdam *Syntagma Aſtrologicum* exſtat in Codice CXLVto, num. 2.

33. ANONYMI cujuſdam Autoris *Excerpta quædam Aſtrologica miſcellanea* exſtant in Codice XLVIImo, num. 12.

34. ANONYMI cujuſdam *Prædictiones Aſtrologicæ* exſtant in Codice CXXXIIItio, num. 26.

35. ANONYMORUM quorundam Autorum *Miſcellanea quædam Aſtrologica* exſtant in Codice CXXXVto, num. 1.

36.

36. ANONYMI cujusdam Autoris *Divinationes quædam superstitiosæ de vitâ & morte ægroti* exstant in Codice XLVIImo, num. 13.

37. ANONYMI cujusdam Autoris *Annotationes miscellaneæ, ad Astrologiam, Magiam naturalem, aliâque nonnulla curiosa Artificia pertinentes*, exstant in Codice LImo, num. 6.

38. ANONYMI cujusdam *Observationes quædam Prognosticæ, quarum prima est Methodus sciendi, uter duorum Conjugum prior moriturus sit*, exstant in Codice CXXXIIItio, num. 30.

39. ANONYMI cujusdam *Miscellanea quædam Cabalistica & Magica cum eò pertinentibus characteribus & figuris* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

40. ANONYMI cujusdam Autoris *Prophetia* exstat in Codice CXLIVto, num. 2.

ANTHEMII *Tralliani*, Mechanici celeberrimi, qui sub *Imp. Justiniano Primo* sive *Magno* floruit, *Liber de Admirabilibus Machinis per Specula ustoria, cum Claudij Ancantheri versione latinâ*, exstat in Codice CIXno, num. 1.

ANTIGONI *Nicæni Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

Ex ANTIOCHI *Thesauris Capita quadraginta quatuor de Astrologiâ Judiciariâ* exstant in Codice XLVIImo, num. 5. Ejusdem *Antiochi Prognosticon de Calendis mensium* exstat in eodem Codice XLVIImo, num. 14. *Ex* ejusdem *Thesauris Apotelesmatum Excerpta Rhetorij* exstant in Codice CXXXVIImo, num. 1. Ejusdem *Antiochi Apotelesmatica* quædam exstant etiam in Codice CXLImo, num. 2.

ANTISTHENIS *Atheniensis*, qui discipulus fuit *Socratis* & Autor Sectæ Cynicæ, atque seculo ante Christum *quarto* floruit, *Dialogus, in quo ipse cum Polycrate disserit de varijs selectis Quæstionibus Physicis*, exstat in Codice CXXXIIItio, num. 31.

APOLLINARII *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

APOLLODORI *Architecti Poliorcetica ad Imp. Hadrianum cum Figuris Machinarum obsidionalium* exstant in Codice CXImo, num. 2, & in Codice CXIVto, num. 5.

APOMASAR; vide suprà eandem literam A, ubi agitur de ACHMETE, *filio Sereim*, Oneirocritâ sive Somniorum Interprete.

APOSTOLIVS; vide MICHAEL.

ARATI

ARATI *Solensis*, qui circa annum ante Æram Christianam 272 *Ptolemæo Philadelpho* Regi Ægypti & *Antigono Gonatæ* Regi Macedoniæ fuit synchronus, *Phænomena & Diosemeia, sive, Poema bipartitum de Siderum naturâ & motu, & de Tempestatum præsignificationibus, cum anonymi cujusdam antiqui Autoris Scholijs Græcis, quæ à Theonis Alexandrini Commentario diversa sunt*, exstant in Codice CXXVIImo, num. 1. Eadem *Phænomena & Diosemeia cum Theonis Alexandrini Commentario* exstant in Codice CXXVIIIvo, num. 1. Vide etiam lit. H, ubi agitur de HIPPARCHO.

ARCHIMEDIS *Syracusani Belopœetica*; vide lit. H, ubi agitur de HERONE *Alexandrino*.

ARGYRUS; vide ISAACUS.

ARISTIDIS *Quintiliani Libri tres de Musicâ ad Eusebium & Florentium, amicos suos & familiares*, exstant in Codice CXVIIImo, num. 1.

ARISTOTELIS *Stagiritæ*, Præceptoris Alexandri Magni, & Principis Philosophiæ Peripateticæ, qui anno ante Æram Christianam 322 obijt, *Organum Logicum* exstat in Codice XXIVto. Ejusdem *Categoriæ cum antiquis Scholijs græcis marginalibus* exstant in Codice XXVto, num. 2. Ejusdem *Liber de Interpretatione cum Paraphrasi Michaelis Pselli* exstat in eodem Codice XXVto, num. 3, & in Codice XXVIImo, num. 5. Ejusdem *Categoriæ* & *Liber de Interpretatione* exstant in Codice XXVIto, num. 2. Ejusdem *Categoriæ cum antiquis Scholijs Græcis* exstant in Codice XXVIImo, num. 1. Ejusdem *Liber de Interpretatione cum antiquis Scholijs Græcis*; item *Liber primus Analyticorum priorum, Libri duo Analyticorum posteriorum, Topicorum Libri sex priores*, & *Analyticorum priorum Liber secundus cum Anonymi cujusdam antiquis Scholijs Græcis*, exstant in Codice XXXmo, num. 1, 2, 3, 4, 5. Ejusdem *Libri duo Analyticorum posteriorum cum Anonymi cujusdam Annotationibus græcis marginalibus & interlinearibus* exstant in Codice XXXImo, num. 1. Ejusdem *Naturalis Auscultationis sive Physicorum Libri octo* exstant in Codice XXXIVto, num. 1. Ejusdem *Libri quatuor de Cœlo, Libri duo de Generatione & Corruptione, Libri quatuor Meteorologicorum*, & *Libri quatuordecim Metaphysicorum*, exstant in eodem Codice XXXIVto, num. 2, 3, 4, 6. Ejusdem *Physicorum Libri octo, de Generatione & Corruptione Libri duo, de Cœlo Libri tres priores*, & *de Animâ Libri tres*, exstant in Codice XXXVto, num. 1, 2, 3, 4. Ejusdem *Physicorum Libri octo* exstant in Codice XXXVIto; & in Codice XXXVIImo,

num. 1,

num. 1, ſed *cum præfixâ anonymi cujuſdam antiqui Autoris Græci Tabulâ Diviſionum Phyſicarum*, & *Præfatione de varijs Philoſophorum veterum Græcorum Opinionibus Phyſicis*; quibus inſuper accedunt *anonymi cujuſdam Scholia græca marginalia*, & *Guarini Veronenſis Annotationes marginales partim græcæ, partim latinæ*. Ejuſdem *Ariſtotelis de Animâ Libri tres, de Cœlo Libri quatuor, de Generatione & Corruptione Libri duo, Meteorologicorum Libri quatuor, de Memoriâ & Reminiſcentiâ Liber*, & *de Longitudine ac Brevitate Vitæ Liber*, *cum Guarini Veronenſis Annotationibus marginalibus*, exſtant in eodem Codice XXXVIImo, num. 2, 3, 4, 5, 6, 7. Ejuſdem *Phyſicorum Libri octo cum anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus*; item *Libri quatuor de Cœlo, Libri duo de Generatione & Corruptione, Liber de Senſu & ſenſibilibus, Liber de Memoriâ & Reminiſcentiâ, Liber de Inſomnijs, Liber de Divinatione per ſomnum, Liber de Animalium motione, Liber de longitudine & brevitate Vitæ, Liber de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte, & de Reſpiratione, Liber de Coloribus, Libri quatuor Meteorologicorum cum Anonymi cujuſdam Scholijs græcis marginalibus, Libri quatuor de Partibus Animalium*, & *Libri quatuordecim Phyſicorum* exſtant in Codice XXXVIIIvo, num. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. Ejuſdem *Phyſicorum Libri octo, de Cœlo Libri quatuor*, & *de Generatione atque Corruptione Libri quatuor* exſtant in Codice XXXIXno. Ejuſdem *Phyſicorum Liber ſeptimus & octavus, de Senſu & ſenſibilibus Liber unus, de Partibus animalium Libri quatuor*, & *de Generatione animalium Libri quatuor priores*, exſtant in Codice XLmo. Ejuſdem *Libri Phyſicorum, Libri de Partibus animalium*, & *Libri de Generatione animalium* exſtant in Codice XLImo. Ejuſdem *Liber de Mundo ad Alexandrum Magnum* exſtat in Codice XLVIImo, num. 1. Ejuſdem *de Animâ Libri tres, de Senſu & ſenſibilibus Liber unus, de Memoriâ & Reminiſcentiâ Liber unus, de Somnio & Vigiliâ Liber unus, de Inſomnijs Liber unus, de Divinatione per ſomnum Liber unus, de Animalium motione Liber unus, de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte, & de Reſpiratione Liber unus*, & *de Coloribus Liber unus*, exſtant in Codice XLVIIIvo. Ejuſdem *de Animâ Libri tres, de Senſu & ſenſibilibus Liber unus, de Memoriâ & Reminiſcentiâ Liber unus, de Somno & Vigiliâ Liber unus, de Inſomnijs Liber unus, de Divinatione per ſomnum Liber unus, de Animalium motione Liber unus, de longitudine & brevitate Vitæ Liber unus, de Juventute & Senectute, Vitâ & Morte & de Reſpiratione Liber unus*, & *de Partibus animalium Libri*

quatuor, exſtant in Codice XLIXno. Ejuſdem *de Animâ Libri tres*, & *Liber de Inſecabilibus lineis*, exſtant in Codice Lmo, num. 1 & 2. Ejuſdem *Liber primus de Animâ* exſtat in Codice LImo, num. 1. Ejuſdem *Libri quatuor de Partibus animalium cum Michaelis Epheſij Scholijs* exſtant in Codice LIVto, num. 1. Ejuſdem *Liber de Animalium inceſſu cum Michaelis Epheſij Scholijs* exſtat in eodem Codice LIVto, num. 2. Ejuſdem *Libri quinque de Generatione animalium cum Annotationibus Mathuſalæ Monachi Montis Sinai* exſtant in eodem Codice LIVto, num. 3. Ejuſdem *Liber de Phyſiognomoniâ, Libellus de Ventis, Liber de Mirabilibus auſcultationibus, Liber de Mundo, Liber de Spiritu, Liber Mechanicorum, Liber de Xenophane, Zenone & Gorgiâ*, & *Liber de Inſecabilibus lineis*, exſtant in Codice LVIto, num. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Ejuſdem *Metaphyſicorum Libri quatuordecim* exſtant in Codice LVIImo & LVIIIvo. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri decem* exſtant in Codice LIXno. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri quinque priores* exſtant in Codice LXmo. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri decem* exſtant in Codice LXImo. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri decem cum Anonymi cujuſdam antiquis Scholijs græcis marginalibus*, ut & *Liber de Virtutibus & Vitijs*, exſtant in Codice LXIIdo, num. 1 & 2. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri decem cum Anonymi cujuſdam antiquis Scholijs græcis marginalibus*, ut & *Magnorum Moralium Libri duo*, exſtant in Codice LXIIItio, num. 1 & 2. Ejuſdem *Ethicorum ad Nicomachum Libri decem*, ut & *Metaphyſica*, & *Liber octavus Phyſicorum*, exſtant in Codice LXIVto, num. 1 & 2. Item *Liber de Interpretatione*, ibidem num. 6. *Anonymi cujuſdam antiqui Autoris Paraphraſis in Ariſtotelis Ethicorum ad Nicomachum Libros decem* exſtat in Codice LXVto. Ejuſdem *Ariſtotelis Liber de Virtutibus & Vitijs*, & *Definitiones Ethicæ ac Politicæ* exſtant in Codice LXVIto, num. 1, 2, 3. *Ex* ejuſdem *Logicis & Phyſicis Excerpta quædam* exſtant in Codice LXVIIIvo, num. 11. Ejuſdem *Liber de Inſecabilibus lineis* exſtat in Codice CXVIImo, num. 3. Vide etiam lit. A, ubi agitur de ALEXANDRO *Aphrodiſienſi* & de AMMONIO; lit. G, ubi agitur de GEORGIO *Pachymere*; lit I, ubi agitur de IOANNE *Italo*, IOANNE *Philopono* & S. IVSTINO *Martyre*; lit. L, ubi agitur de LEONE *Magenteno*; lit. N, ubi agitur de NEOPHYTO; lit. P, ubi agitur de PHOTIO & PORPHYRIO; lit. S, ubi agitur de SIMPLICIO & SOPHONIA *Monacho*; & lit. T, ubi agitur de THEMISTIO.

ARSE-

ARSENII *Monachi Versio græca Geomantiæ Zanatæ Philosophi Persæ, A.C. 1266 composita*, exstat in Codice CXLmo, num. 1, & in Codice CXLImo, num. 1.

ARSENII, *Monembasiæ in Peloponneso Archiepiscopi, Syntagma Logicum, Nicolao Rodulpho Florentino*, qui ab Avunculo suo Papâ *Leone Xmo* A. C. 1517, Calendis Julij, S. R. E. Cardinalis creatus est, & A. 1550 Calendis Februarij obijt, peculiari *Præfatione* dedicatum, exstat in Codice XCVto, num. 4. De ejusdem *Arsenij Vitâ & obitu* exstat *anonymi cujusdam Autoris Annotatio historica* in Codice CXXVIIIvo, num. 12.

ASCLEPII sive *Æsculapij, Hermetis Trismegisti discipuli, ad Ammonem Regem Sermones Philosophici tres supposititij* exstant in Codice XImo, num. 4.

ATHENÆI, Mechanici celeberrimi, qui *Archimedi Syracusano* fuit synchronus, *Liber de Machinis bellicis ad Marcum Marcellum*, Syracusarum anno ante Æram Christianam 212 expugnatorem, *cum Figuris*, exstat in Codice CXIIItio, num. 3, & in Codice CXIVto, num. 1.

AVTOLYCI, qui *Aristoteli Stagiritæ* seculo ante Christum *quarto* fuit synchronus, *Liber de Sphærâ*, quæ movetur, exstat in Codice CXXImo, num. 3.

B.

BESSARIONIS, *Archiepiscopi Nicæni, & S. R. E. Cardinalis*, patriâ *Trapezuntij*, qui A. C. 1472 obijt, *Epistola ad Georgium Gemistum Plethonem, continens Philosophiæ Platonicæ Quæstiones quatuor*, exstat in Codice XCmo, num. 2. Ejusdem *Epistola ad Theodorum Gazam de Georgij Trapezuntij Libro pro Aristotele contra Platonem* exstat in eodem Codice XCmo, num. 5.

BITONIS *Liber de Constructione Instrumentorum bellicorum & catapultariorum ad Attalum, primum ejus nominis Pergami Regem*, qui anno ante Æram Christianam 197 obijt, *cum Figuris*, exstat in Codice CXIIItio, num. 4, & in Codice CXIVto, num. 2.

BOETIVS; vide ANICIVS.

BRYENNIVS; vide MANVEL.

C.

CALOIDES; vide JOANNES.

CAMATERVS; vide JOANNES.

CHIONIADES; vide lit. G, ubi agitur de GEORGIO *Chrysococcâ.*

CHRYSOCOCCAS; vide GEORGIVS.

CLAVDIVS *Ancantherus;* vide lit. A, ubi agitur de ANTHEMIO *Tralliano.*

CLAVDII *Ptolemæi Pelusiotæ*, Philosophi Alexandrini, qui seculo post Christum *secundo* sub Imperatoribus *Hadriano*, *Antonino Pio* & *M. Antonino Philosopho* floruit, *Musica cum Expositione Manuelis Bryennij* exstat in Codice XXXVIIIvo, num. 15. Ejusdem *Opus quadripartitum de Astrorum Judicijs, cum multis Diagrammatibus Astrologicis hactenùs ineditis, & cum anonymi cujusdam antiqui Autoris Græci Præfatione historicâ de Claudij Ptolemæi ætate, & de Astrologiæ Judiciariæ antiquissimis apud Græcos Scriptoribus*, exstat in Codice XLVIImo, num.4. *Excerpta quædam ex eodem Opere quadripartito* exstant ibidem num. 10. *Anonymi cujusdam antiqui Autoris Præparatio in Claudij Ptolemæi Magnam Constructionem* exstat in Codice LImo, num.2. Ejusdem *Ptolemæi Harmonicorum, sive de Musicâ, Libri tres* exstant in eodem Codice LImo, num. 4. Ejusdem *Centiloquium sive Liber centum Aphorismorum* exstat in Codice LXXmo, num. 4. Ejusdem *Explanatio, Ordinatio, & Methodus usualis Canonum Astronomicorum expeditorum* exstat in Codice CXXVto, num. 10. *Ex* ejusdem *Ptolemæi Magnæ Constructionis Libro septimo & octavo Expositio canonica Asterismorum Hemisphærij Septentrionalis & Meridionalis, quæ aliàs perperàm Hipparcho Bithyno attribuitur*, exstat in Codice CXXVto, num. 12. Ejusdem *Ptolemæi Libellus de Hypothesibus errantium* exstat in Codice CXXVIto, num. 1. Ejusdem *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2. Vide etiam lit. T, ubi agitur de THEONE *Alexandrino.*

CLEOMEDIS, qui sub *Imp. Theodosio Juniore* circa annum Christi 427 claruisse creditur, *Sphæra, sive, Circularis Meteororum Inspectio, in duos Libros divisa*, exstat in Codice CXXIVto.

Imp. CONSTANTINI *Porphyrogeniti*, qui A.C. 912 cœpit imperare, & A. 959 obijt, *Geoponica, sive, Commentarij de Agriculturâ*, exstant in Codice CImo, num. 1. Ejusdem *Liber Tacticus, terrâ marique pugnantium ordinationem continens*, exstat in Codice CXImo, num. 5. *Ex* ejusdem *Geoponicorum Libro primo & secundo Excerpta quædam Astrologica seu Apotelesmatica* exstant in Codice CXXXVIto, num. 1.

CRITODEMI Apotelesmatica exstant in Codice CXLImo, nũ.2.

CVCVZELES; vide JOANNES.

D.

DAMASCII Philoſophi, qui *Marini*, ſucceſſoris *Procli* in Scholâ Athenienſi, fuit diſcipulus, & ſub *Imp. Juſtiniano I* ſive *Magno* floruit, *Supplementum Libri ſeptimi ſive ultimi Commentariorum Procli in Parmenidem Platonis* exſtat in Codice XVIIIvo, num. 1. Ejuſdem *Supplementum Scholiorum Olympiodori in Platonis Alcibiadem primum* exſtat in Codice XXmo, num. 1.

DAVID *Philoſophus*; vide NICETAS.

DOROTHEI *Sidonij Apoteleſmatica* exſtant in Codice CXLImo, num. 2.

E.

EPICTETI, Philoſophi Stoici celeberrimi, qui, ut *Ælius Spartianus* teſtatur, unus fuit ex *Imp. Hadriani* familiariſſimis, *Enchiridion ſive Manuale Philoſophiæ Stoicæ, ex præcipuis ejus ſermonibus ab Arriano Nicomedienſi excerptum & concinnatum*, exſtat in Codice LXXmo, num. 2, & in Codice LXXImo. Vide etiam lit. S, ubi agitur de SIMPLICIO.

EVCLIDIS *Geometræ, Philoſophi Platonici*, qui minimùm ſeptuaginta ſex annis poſt mortem *Socratis* Alexandriæ in Ægypto ſub *Ptolemæo Lagi filio* floruit, *Elementorum Libri ſex priores ſecundùm editionem Theonis Alexandrini, cum anonymi cujuſdam antiqui Autoris Prolegomenis, ex Procli Diadochi Platonici Commentarijs compendioſè deſumptis*, exſtant in Codice XXVto, num. 7. Ejuſdem *Euclidis Elementorum Geometricorum Libri quindecim, cum elegantiſſimis Diagrammatibus, & anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus*, exſtant in Codice CIIItio, num. 1. Ejuſdem *Optica, in Theoremata ſeptuaginta unum diviſa, & neceſſarijs Diagrammatibus, atque anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus illuſtrata*, exſtant in eodem Codice CIIItio, num. 2. Ejuſdem *Phænomena cum Diagrammatibus eò pertinentibus, & anonymi cujuſdam antiqui Autoris Scholijs græcis marginalibus*, exſtant ibidem num. 3. Ejuſdem *Lemmata varia* exſtant ibidem num. 4. Ejuſdem *Elementorum Geometricorum Libri decem priores* exſtant in Codice CVIto, num. 2. Vide etiam lit. H, ubi agitur de HYPSICLE *Alexandrino*, & lit. P, ubi agitur de PROCLO.

EVDOXVS; vide lit. H, ubi agitur de HIPPARCHO.

EVNOMIVS; vide lit. M, ubi agitur de MATHVSALA *Monacho*.

F.

FICINVS; vide MARSILIVS.

G.

GAVDENTII *Philosophi Introductio Harmonica* exstat in Codice CXXImo, num. 2.

GEMINI *Rhodij*; qui seculo ante Christum *primo L. Cornelij Syllæ, Cn. Pompeij Magni* & *M. Tullij Ciceronis* temporibus claruit, *Introductio in Phænomena, sive, Elementa Astronomiæ* exstant in Codice IIItio, num. 3.

GEORGII *Chrysococcæ, Medici*, qui circa annum Christi 1336 floruit, *ad fratrem suum Joannem Charsanitem Expositio in Syntaxin Astronomicam Persarum, à quodam Chioniade ex Persiâ Trapezuntem perlatam, & ab eodem in linguam Græcam translatam, cum subjunctis Tabulis Astronomicis, Geographicis & Chronologicis*, exstat in Codice CXXIXno, num. 11, & in Codice CXXXmo. Ejusdem *Chrysococcæ Editio atque Expositio Syntagmatis Canonum Astronomicorum Judaicorum, quod Hexapterygum sive Sexalare inscribitur*, exstat in Codice CXXIXno, num. 12; ut & in Codice CXXXImo & CXXXVIIIvo. Ejusdem *Tabulæ Astronomicæ, Geographicæ & Chronologicæ* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

GEORGIVS *Galesiota*, Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus; vide lit. N, ubi agitur de NICEPHORO *Blemmyde*.

GEORGII *Gemisti Plethonis*, qui seculo post Christum *decimo quinto* cum Cardinale *Bessarione* floruit, *Fragmentum de Fato* exstat in Codice XLIIdo, num. 16. Ejusdem *Liber de Virtutibus* exstat in Codice LXVIto, num. 4, & in Codice LXXVIIIvo, num. 5. Ejusdem *Responsio ad Georgij Scholarij, qui post Patriarchatûs Constantinopolitani adeptionem Gennadius appellatus est, pro Aristotele contra Platonem objectiones*, exstat in Codice XCmo, num. 1. Ejusdem *Epistolæ duæ responsoriæ ad Cardinalis Bessarionis Epistolam, continentem Philosophiæ Platonicæ Quæstiones quatuor*, exstant in eodem Codice XCmo, num. 3. Ejusdem *Collectio summaria Zoroastreorum & Platonicorum Dogmatum* exstat in eodem Codice XCmo, num. 6. Ejusdem *Librorum trium de Legibus & Optimâ Republicâ, à Georgio Scholario, qui post adeptionem Patriarchatûs Constantinopolitani Gennadius appellatus est, publicè combustorum, Capita decem residua* exstant in Codice XCImo, num. 1. Ejusdem *Collectio summaria Zoroastreorum & Platonicorum*

tonicorum Dogmatum exstat in eodem Codice XCImo, num. 2. *Anonymi cujusdam Autoris Consolatio ad Georgium Gemistum Plethonem de suprà memoratorum trium Librorum de Legibus combustione per Georgium Scholarium, sive, Gennadium Patriarcham Constantinopolitanum,* exstat ibidem num. 3. Ejusdem *Liber de Virtutibus* exstat in Codice XCIIdo, num. 1. Ejusdem *Methodus Astronomica, cum subjunctis Canonibus eò pertinentibus, & Introductione in Genethliologiam sive Artem Astrologicam erigendi Themata genethliaca*, exstat in Codice CXmo, num. 6. Ejusdem *Canon Chronologicus à Nabonassaro usque ad suam ætatem* exstat in eodem Codice CXmo, num. 7.

GEORGIUS *Oenaota*; vide lit. N, ubi agitur de NICEPHORO *Blemmyde*.

GEORGII *Pachymeris, Protecdici Magnæ Ecclesiæ & Dicæophylacis Aulæ Constantinopolitanæ*, qui circa annum Christi 1340 obijt, *Expositio totius Organi Aristotelis* exstat in Codice XXXIIItio. Ejusdem *Prolegomena in Aristotelis Libros octo Physicorum* exstant in Codice XLIIdo, num. 1. Ejusdem *Fragmenta varia de Cœlo, Sole, Eclipsi Solari, Diebus & Noctibus, & de quatuor anni temporibus* exstant in eodem Codice XLIIdo, num. 18. Ejusdem *Expositio in Aristotelis Physicorum Libros octo* exstat in Codice XLIIItio, num. 1. Ejusdem *Prolegomena in Libros octo Physicorum* exstant in Codice XLIVto, num. 2. Ejusdem *Epitome universæ Aristotelis Philosophiæ, divisa in Libros duodecim, Titulos quadraginta septem, & Capita ducenta triginta octo*, exstat in Codice LXVIImo. Ejusdem *Fragmenta nonnulla de Cœlo* exstant in Codice LXVIIIvo, num. 1. Ejusdem *Proœmium in Aristotelis Libros octo Naturalis Auscultationis sive Physicorum* exstat in Codice XCVto, num. 2. Ejusdem *Libellus de sex Philosophiæ Definitionibus, Libellus de Divisione Philosophiæ, Libellus de quinque Vocibus*, & *Libellus de decem Prædicamentis*, exstant in eodem Codice XCVto, num. 4.

GREGORAS; vide NICEPHORUS.

GREGORII Monachi aneponymi Compendiosum Philosophiæ Syntagma, quod aliàs perperàm *Nicephoro Blemmydæ* attribuitur, exstat in Codice XXVIto, num. 3, in Codice LXXXmo, num. 2, & in Codice XCVto, num. 5.

GUARINUS *Veronensis*; vide lit. A, ubi agitur de ARISTOTELE.

H.

Ex HELIODORI *Astrologicâ Doctrinâ Capita octo & alia quædam Excerpta* exstant in Codice XLVIImo, num. 6 & 11. Ejusdem *Commentarius in Pauli Alexandrini Doctrinam Astrologicam sive Apotelesmaticam, in Capita quinquaginta tria divisus*, exstat in Codice CXXXIVto, num. 2, & in Codice CXXXVto, num. 2.

HEPHÆSTIONIS *Thebani Fragmenta quædam Astrologica* exstant in Codice CXXXIVto, num. 1. Ejusdem *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

HERMETIS *Trismegisti*, sive, *Mercurij Termaximi*, qui seculo ante Christum XVIto floruit, *Sermones Philosophici quindecim supposititij* exstant in Codice XImo, num. 3. Ejusdem *Fragmenta quædam Astrologica* supposititia exstant in Codice CXXXIVto, num. 1. Vide etiam lit. M, ubi agitur de MATHVSALA *Monacho*.

HERMIÆ Philosophi, qui *Procli* sub *Syriano* fuit condiscipulus & *Ammonij* pater, *Scholiorum in Platonis Phædrum, sive, Dialogum de Pulchro Libri tres* exstant in Codice XVIIIvo, num. 2. *Ex* ejusdem *Hermiæ Libro primo & tertio Scholiorum in Platonis Phædrum Selecta* exstant in Codice XXIIdo.

HERMIÆ *Sozomeni, Philosophi Christiani & Historici Ecclesiastici*, qui seculo post Christum *quinto* sub *Imp. Theodosio Juniore* floruit, *Irrisio Philosophorum gentilium* exstat in Codice XXmo, num. 4.

HERONIS *Alexandrini Primi* sive *Senioris*, qui seculo ante Christum *secundo* sub *Ptolemæo Evergete IIdo* floruit, *Spiritalium Machinarum Libri duo cum elegantissimis Figuris* exstant in Codice CXmo, num. 1. Ejusdem *Dioptrica* exstant ibidem num. 2. Ejusdem *Constructio & symmetria Manuballistræ* exstat ibidem num. 3. Ejusdem *Fragmenta duo de Campestribus & Camario* exstant ibidem num. 4. Ejusdem *Belopœetica sive Telifactiva*, quæ à nonnullis etiam ARCHIMEDI *Syracusano* olim fuerunt attributa, exstant ibidem nũ. 5; item in Codice CXImo, num, 1, CXIImo, num. 1, & CXIIItio, num. 1, *cum Appendice de Manuballistræ Constructione, & Fragmentis duobus de Campestribus & Camario.* Ejusdem *Pneumatica* exstant in eodem Codice CXIIItio, num. 2. Ejusdem *Constructio & Symmetria Manuballistræ, cum duplici Appendice de Campestribus & Camario*, exstat in Codice CXIVto, num. 3. Ejusdem *Belopœetica* exstant ibidem num. 4.

HERONIS *Tertij*, qui seculo post Christum *septimo* sub *Imp. Heraclio* floruit, *Introductio in Geodæsiam* exstat in Codice XLVIImo,

num. 13,

num. 13, & in Codice CVto, num. 2. Ejusdem, ut videtur, *Excerpta Instructionum militarium* exstant in Codice CXImo, num. 6, & in Codice CXIVto, num. 9. Ejusdem, ut videtur, *Excerpta de tolerandâ & repellendâ obsidione* exstant ibidem num. 7, & in Codice CXIVto, num. 8. Notandum verò est, *Heronem* hunc à me appellari *Tertium*, respectu *duorum* antiquiorum ejusdem nominis insignium Mathematicorum, quorum *Primus* sive *Senior* floruit seculo ante Christum *secundo* sub *Ptolemæo Evergete IIdo*, *Secundus* autem sive *Junior* seculo post Christum *quinto* sub *Imp. Leone Thrace*, ut suprà Libri *septimi* horum Commentariorum pag. 47, 188 & 189 fusiùs demonstratum est.

HERODIANI *Grammatici*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Commodo* claruit, *Observatio de vetustissimis Numerorum Notis apud Græcos usitatis* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 4.

HIEROCLIS, Philosophi Stoici Alexandrini celeberrimi, qui seculo post Christum *quinto* sub *Imp. Leone Thrace* potissimùm floruit, *Commentarius in Carmina aurea Pythagorica* exstat in Codice LXXVIImo, num. 5, in Codice LXXVIIIvo, num. 1, & in Codice LXXIXno. *Ex* ejusdem *Hieroclis Libris septem de Providentiâ & Fato Excerpta Photij Patriarchæ Constantinopolitani* exstant in Codice LXXXmo, num. 1.

HIPPARCHI *Bithyni*, patriâ *Nicæni*, qui seculo ante Christum *secundo*, ab anno ante Æram Christianam 162 usque ad annum 128 floruit, *Expositionum in Arati & Eudoxi Phænomena Libri tres* exstant in Codice CXXVto, num. 11. Vide etiam lit. C, ubi agitur de CLAVDIO *Ptolemæo*.

HYPSICLIS *Alexandrini*, qui seculo ante Christum secundo floruit, *Libri duo de Stereometriâ, qui vulgò Euclidi attribuuntur*, & *inter ejus Elementorum Libros sunt decimus quartus & decimus quintus*, exstant in Codice CIIItio, num. 1.

I.

JAMBLICHI *Chalcidensis ex Cœle-Syriâ*, Philosophi Platonici celeberrimi, qui *Imp. Constantini Magni*, *filiorúmque ejus*, *atque etiam Imp. Juliani Apostatæ* temporibus floruit, *Responsio sub personatò Abammonis nomine ad Magistri sui Porphyrij Epistolam ad Anebonem Philosophum Ægyptium de Mysterijs Ægyptiorum* exstat in Codice LXXVIto. Ejusdem *Libri quatuor de Sectâ Pythagoricâ, quorum primo agitur de Pythagoricâ Vitâ; secundo de Philosophiâ in genere;*

tertio de communi Mathematicâ ſcientiâ; quarto de Nicomachi Arithmeticâ Introductione, quæ & Arithmeticam, & Geometriam, & Muſicam Pythagoricam complectitur; exſtant in Codice CXVIImo, num. 2.

JOANNIS *Caloidæ Canon Paſchalis ab A.C. 1430 uſque ad A. 1492, ab ipſo compoſitus A.C. 1429*, exſtat in Codice CXXXIIItio, num. 1. Ejuſdem *Inſcriptio græca A. C. 1431* exſtat ibidem num. 24.

JOANNIS *Camateri*, qui ſeculo poſt Chriſtum *duodecimo* ſub *Imp. Manuele Comneno* floruit, *Libellus de uſu Aſtrolabij*, & ejuſdem *Apoteleſmatica*, exſtant in Codice CXLImo, num. 2.

JOANNIS *Cucuzelæ Ars pſaltica cum varijs Canticorum exemplis & adjunctis antiquis Notis Muſicis* exſtat in Codice CXXIIdo & CXXIIItio.

S. JOANNIS *Damaſceni*, qui circa annum Chriſti 750 obijt, *Logica cum Præfatione ad Coſmam Epiſcopum Majumæ* exſtat in Codice XCVto, num. 6.

JOANNIS, origine & cognomine *Itali*, qui ſeculo poſt Chriſtum *undecimo* ſub *Imp. Michaele Ducâ* ejúſque fratribus *Andronico* & *Conſtantino*, beneficio Dialecticæ & Sophiſticarum cavillationum adeò inclaruit, ut poſt *Michaelis Pſelli*, cujus diſcipulus & æmulus fuerat, adtonſionem monaſticam & ex Vrbe Conſtantinopolitanâ diſceſſum, *Philoſophiæ univerſæ Profeſſor & Princeps omnium Philoſophorum* publicè declaratus ſit, *Reſponſa ad nonaginta tres Quæſtiones Philoſophicas miſcellaneas, ſibi, cùm à diverſis alijs, tùm præcipuè ab Imp. Michaele Ducâ, ejúſque fratre natu majore Andronico propoſitas*, exſtant in Codice LXXXVIto, num. 1. Ejuſdem *Expoſitio Libri ſecundi, tertij & quarti Topicorum Ariſtotelis* exſtat ibidem num. 2. Ejuſdem *Liber de Dialecticâ ad Andronicum Ducam, Imp. Michaelis Ducæ fratrem natu majorem* exſtat ibidem num. 3. Ejuſdem *Methodus ſynoptica Rhetoricæ* exſtat ibidem num. 4. Ejuſdem *Expoſitio Libri ſecundi, tertij & quarti Topicorum Ariſtotelis* exſtat in Codice CXXXVIImo, num. 2.

Ex JOANNIS, *Metropolitæ Naupacti*, *Epiſtolâ Excerptum de Aere* exſtat in Codice XLIIdo, num. 14.

JOANNIS *Pediaſimi*, Primæ Juſtinianeæ ac totius Bulgariæ Chartophylacis, ſive Cuſtodis Sigilli Patriarchalis, qui ſeculo poſt Chriſtum *decimo quarto* floruit, *Synopſis Geometrica, ſeu potiùs Geodætica, de dimenſione & partitione terræ* exſtat in Codice CVto, num. 1.

JOAN-

JOANNIS Grammatici & Philoſophi Alexandrini, cognomine *Philoponi*, qui ſeculo poſt Chriſtum *ſexto* floruit, *in Porphyrij Iſagogen ſive Librum de quinque Vocibus Scholia ex ore Ammonij filij Hermiæ* exſtant in Codice XXVto, num. 1. Ejuſdem *Joannis Philoponi Scholia in Ariſtotelis Analytica priora, ex ore Ammonij*, exſtant in eodem Codice XXVto, num. 5. Ejuſdem *Scholia in Ariſtotelis Categorias, partim ex ore Ammonij, partim ſecundùm proprias ſuas Conſiderationes*, exſtant in Codice XXIXno, num. 1. Ejuſdem *Scholia in Ariſtotelis Librum primum & ſecundum Analyticorum priorum* exſtant in Codice XXXmo, num. 2 & 6. Ejuſdem *Scholia in Ariſtotelis Libros duos Analyticorum poſteriorum, ex ore Ammonij, & cum quibuſdam proprijs Conſiderationibus*, exſtant in Codice XXXImo, num. 3. *Ex* ejuſdem *Joannis Philoponi Expoſitione in Ariſtotelis Metaphyſicorum Libros quatuordecim Excerpta quædam* exſtant in Codice LVIIIvo. Ejuſdem *Scholia in Ariſtotelis Analyticorum priorum Librum primum* exſtant in Codice XCIIdo, num. 3. *Ex* ejuſdem *Commentarijs in Ariſtotelis quatuor priores Libros Phyſicorum fragmenta quædam* exſtant in Codice CIIdo. Ejuſdem *Expoſitio in Nicomachi Geraſeni Libros duos Introductionis Arithmeticæ* exſtat in Codice CVIImo. Ejuſdem *Philoponi Libellus de uſu Aſtrolabij* exſtat in Codice CXLImo, num. 2. Vide etiam lit. A, ubi agitur de AMMONIO, *Hermiæ filio*.

JOANNIS *Stobæi Florilegium Sententiarum, ex præſtantiſſimis antiquis Autoribus Græcis circiter ducentis & quinquaginta collectarum, & in locos communes digeſtarum*, exſtat in Codice LXXXImo, num. 1.

JOANNIS *Tzetzæ* Grammatici, qui ſeculo poſt Chriſtum *duodecimo* circa annum 1180 floruit, *Expoſitio Iſagoges Porphyrij, ſive Libri de quinque Vocibus, verſibus politicis*, exſtat in Codice XXVIImo, num. 2.

JOANNIS cujuſdam aneponymi, qui A. C. 925 *Nicolai*, cognomine *Myſtici*, Patriarchæ Conſtantinopolitani, fuit *Grammaticus* ſive *Notarius*, *Scholia Græca & Schemata ſeu Diagrammata Mathematica in Alcinoi Epitomen Philoſophiæ Platonicæ* exſtant in Codice LXXVIImo, num. 1. Ejuſdem *Prænotamenta miſcellanea in Platonem* exſtant ibidem num. 2.

ISAACI *Monachi*, cognomine *Argyri*, qui ſeculo poſt Chriſtum *decimo quarto* floruit, *Tractatus Aſtronomicus* exſtat in Codice CXXVIto, num. 3.

ITALVS; vide JOANNES.

Ex JVLIANI *Laodicensis Opere de Astrologiâ Judiciariâ Capita novendecim* exstant in Codice XLVIImo, num. 8. Ejusdem *Fragmenta quædam Astrologica* exstant in Codice CXXXIVto, num. 1.

JVLIVS *Africanus;* vide SEXTVS.

S. JVSTINI, *Philosophi Christiani & Martyris*, qui A.C. 161 vel 163 passus est, *Aristotelicorum quorundam Dogmatum eversio* exstat in Codice Xmo, num. 3, & in Codice LXIVto, num. 5.

L.

LEONIS *Academici Dialogus, inscriptus Alcyon*, qui aliàs *Platoni* vel *Luciano* tribuitur, exstat in Codice Imo.

LEONIS *Magenteni* vel *Magentini, Metropolitæ Mitylenensis, Expositio in Aristotelis Librum de Interpretatione* exstat in Codice XXIXno, num. 2. Ejusdem *Expositio in Aristotelis Analyticorum priorum Librum secundum* exstat in Codice XCIIdo, num. 4.

Imp. LEONIS *Philosophi* seu *Sapientis*, qui A.C. 886 cœpit imperare, & A. 911 obijt, *Tactica sive Liber de re militari* exstat in Codice CXIIItio, num. 5, & in Codice CXIVto, num. 10. Eadem *Tactica* exstant in Codice CXVto *cum antiquis Scholijs græcis marginalibus. Ex* ijsdem *Tacticis sive Libro de Re militari Caput decimum septimum & decimum octavum* exstant in Codice CXVIto.

LOGARÆ, qui in Aulâ Imperatoriâ Constantinopolitanâ *Magister Memoriæ* fuit, *Oratio deprecatoria ad Imperatorem pro quibusdam fontibus* exstat in Codice CXLIIdo, num. 2.

LVCIANI *Samosatensis*, qui sub *Imp. M. Antonino Philosopho ejusque filio Commodo* floruit, *Dialogus, Alcyon inscriptus*, qui re verâ *Platonis* vel *Leonis Academici* est, exstat in Codice Imo.

LYSIDIS *Pythagorei*, præceptoris *Epaminondæ Thebani*, qui creditur autor *Aureorum Carminum*, quæ vulgò dicuntur *Pythagoræ*, & seculo ante Christum *quarto* floruit, *Epistola ad Hipparchum* exstat in Codice Vto, num. 8.

M.

MAGENTENVS vel MAGENTINVS; vide LEO.

MANVELIS *Bryennij Harmonica, seu, Musices Ptolemæi Libri tres cum Expositione Bryennij & elegantissimis Diagrammatibus musicis*, exstant in Codice XXXVIIIvo, num. 15. Ejusdem *Bryennij Harmonicorum Libri tres* exstant in Codice CXXmo, num. 1.

MA-

MANVELIS *Palæologi*, antepenultimi Imperatoris Constantinopolitani, qui patri suo *Joanni* in Imperio successit A.C. 1391, & A. 1425 obijt, *Capita centum Parænetica sive Commonitoria ad filium suum Joannem Palæologum, cum præfixâ Epistolâ procemiali*, exstant in Codice LXXXVIIIvo, num. 2, & in Codice LXXXIXno, num. 2. Ejusdem *Orationes septem Ethico-politicæ ad eundem filium suum Joannem, cum subjuncto communi Epilogo Epistolari* exstant in Codice LXXXVIIIvo, num. 3, & in Codice LXXXIXno, num. 3. Ejusdem *Oratiuncula parænetica ad benevolos suos subditos* exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 4, & in Codice LXXXIXno, num. 4. Ejusdem *Dialogus cum Matre suâ de Nuptijs* exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 6.

MARSILIVS *Ficinus*, qui A.C. 1433 natus est, & A. 1499 obijt; vide lit. P, ubi agitur de PLATONE.

MATHVSALÆ, cognomine *Machiris*, *Monachi Sancti Montis Sinai*, qui circa annum Christi 1550 floruit, *Observationes duæ Physicæ de Principijs naturalibus* exstant in Codice XLIIdo, num. 3. Ejusdem *Excerpta quædam de Fato ex Alexandri Aphrodisiensis Libro secundo de Animâ*; item *de Sanctissimâ Trinitate ex Hermete Trismegisto, Platone, Aristotele & Eunomio*. Ejusdem *Annotationes in Aristotelis Libros tres de Animâ, & in alios nonnullos ejusdem Libros* exstant in eodem Codice XLIIdo, num. 7 & 9; item *Annotatio Medico-Physica de Partu septimestri, octimestri & novimestri*, ibidem num. 10. Ejusdem *Excerpta varia Philosophica, & præcipuè quidem Physica*, exstant ibidem num. 20, & in Codice XLIIItio, num. 2. Ejusdem *Annotationes in Aristotelis Libros quinque de Generatione animalium* exstant in Codice LIVto, num. 3. Ejusdem *Annotationes in Aristotelis Librum de Interpretatione* exstat in Codice LXIVto, num. 6. Ejusdem *Excerpta ex Aristotelis Logicis & Physicis* exstant in Codice LXVIIIvo, num. 11.

MAXIMI *Planudis*, Monachi Constantinopolitani, qui circa annum Christi 1353 claruit, *Versio græca quinque Librorum Boetij de Consolatione Philosophiæ cum Prolegomenis græcis & Annotationibus græcis marginalibus* exstant in Codice LXXXIVto. Ejusdem *Epistola quædam* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 3. Vide etiam lit. A, ubi agitur de ANICIO *Manlio Severino Boetio*.

MAXIMI *Tyrij*, Philosophi Platonici celeberrimi, qui seculo post Christum *secundo* sub *Impp. M. Aurelio Antonino Philosopho* & *L. Aurelio Antonino Commodo* floruit, *Dissertationes Philosophicæ sex* exstant in Codice Xmo, num. 2.

MELAMPODIS *Astrologi Methodus Prædictionum Lunarium* exstat in Codice CXXIXno, num. 10.

METOCHITA; vide THEODORVS.

MICHAELIS *Apostolij Byzantini Liber de Aristotelicâ Substantiâ pro Georgio Gemisto Plethone contra Theodorum Gazam* exstat in Codice LXIXno, num. 1.

MICHAELIS *Ephesij Scholia in Aristotelis Libros quatuor de Partibus animalium, & in ejusdem Librum de Animalium incessu*, exstant in Codice LIVto, num. 1 & 2.

Ex MICHAELIS *Pselli*, qui circa annum Christi 1078 obijt, *Libro de quatuor Mathematicis Scientijs, Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ, Pars prima de Arithmeticâ* exstat in Codice Xmo, num. 4. Ejusdem *Paraphrasis in Aristotelis Librum de Interpretatione* exstat in Codice XXVto, num. 3. Ejusdem *Pselli Liber quadripartitus de Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ* exstat in Codice XXVIto, num. 4. Ejusdem *Rhetorica versibus politicis* exstat in Codice XXVIImo, num. 4. Ejusdem *Paraphrasis in Aristotelis Librum de Interpretatione* exstat in Codice XXVIImo, num. 5. Ejusdem *Argumenta & propriæ quædam Considerationes in Physicorum Aristotelis Librum sextum & septimum* exstant in Codice XLIIdo, num. 5. Ejusdem *Fragmenta quædam de Mente, de Animâ, de Platonicâ Psychogoniâ, & de Ideis*, exstant in eodem Codice XLIIdo, num. 11; item *Fragmentum de Necessitate*, ibidem num. 17. Ejusdem *Allegoriæ quarundam Fabularum Poeticarum* exstant ibidem num. 21. Ejusdem *Timotheus, sive, Dialogus de Dæmonibus* exstat in Codice LXXVIIIvo, num. 8. Ejusdem *Solutiones & Expositiones Dubitationum Physicarum centum viginti quinque ad Imp. Michaelem Ducam* exstant in eodem Codice LXXVIIIvo, num. 10. Ejusdem *Ecloga variarum Opinionum de Animâ cum Appendice de Differentiâ specificâ* exstant in Codice LXXXVto. Ejusdem *Introductio in sex Philosophiæ modos, & Compendium quinque Vocum & decem Prædicamentorum Philosophiæ*, exstant in Codice XCVto, num. 4. Ejusdem *Liber quadripartitus de Arithmeticâ, Musicâ, Geometriâ & Astronomiâ* exstat in Codice CIIdo. Ejusdem *Libellus admirabilium Lectionum Medico-Physicarum ad Patriarcham Constantinopolitanum Michaelem Cerularium* exstat in Codice CXXVto, num. 2. Ejusdem *ad eundem Patriarcham Michaelem Cerularium Libellus de Omoplatomantiâ, sive, de Divinatione ex ossibus humerarijs mactatarum ovium vel agnorum, & de Oeonoscopiâ sive de Avispicio*, exstat in

in eodem Codice CXXVto, num. 3. Ejusdem *ad eundem Libellus de Lapidum potentiâ seu virtutibus* exstat ibidem num. 4. Ejusdem *Opus Chronologicum de Motu temporis Cyclorum Solis & Lunæ, Eclipsibus, & inventione Paschatos, per Interrogationes & Responsiones*, exstat in Codice CXXIXno, num. 4, & in Codice CXXXIIdo, num. 2.

N.

NEMESII *Episcopi Liber de Naturâ hominis, in Capita triginta octo divisus*, exstat in Codice XXXIIdo, num. 2. Ejusdem *Opuscula tria de Junctione Animæ & Corporis, de Elementis, & de quinque Sensibus*, exstant in Codice XLIIdo, num. 15.

NEOPHYTI *Epitome in Porphyrij quinque Voces, & in Aristotelis Organon Logicum* exstat in Codice CXXXVIto, num. 2.

NICEPHORI *Blemmydæ* seu *Blemmidæ, Monachi ac Philosophi doctissimi*, qui circa A. C. 1272 obijt, *Compendiosum Philosophiæ Syntagma*, quod aliàs rectiùs *Gregorio Monacho aneponymo* attribuitur, exstat in Codice XXVIto, num. 3, in Codice LXXXmo, num. 2, & in Codice XCVto, num. 5. Ejusdem *Fragmentum quoddam Geographicum* exstat in Codice XLIIdo, num. 19. Ejusdem *Logica* exstat in Codice XLIVto, num. 5. Ejusdem *Epitome Physica, divisa in Capita triginta duo*, exstat in Codice XCIIItio. Ejusdem *Logica, in Capita triginta sex divisa*, exstat in Codice XCIVto, & in Codice XCVto, num. 1. Ejusdem *Physica* exstat in Codice XCVto, num. 3. Ejusdem *Libellus de quinque Vocibus, cur sint hæ solæ, neque plures aut pauciores*, exstat in eodem Codice XCIVto, num. 4. Ejusdem *Logica* exstat in Codice XCVIto, XCVIImo, num. 1, XCVIIIvo, & XCIXno, num. 2. Ejusdem *Oratio de Regno seu de Imperio, in clariorem stylum translata à Georgio Galesiotâ, Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diacono, & Georgio Oenæotâ*, exstat in Codice CXXVto, num. 5.

NICEPHORI *Gregoræ*, qui Historiam suam Byzantinam usque ad obitum *Imp. Andronici Junioris*, sive annum Christi 1341, perduxit, *Expositio Libri Synesij de Insomnijs, partim marginalis, partim interlinearis, cum Præfatione ad Magnum Logothetam Theodorum Metochitam*, exstat in Codice CXLIIdo, num. 1.

NICEPHORI, *Imperatoris Constantinopolitani, Liber de Re militari, in Capita quinquaginta quinque divisus*, exstat in Codice CXImo, num. 8, & in Codice CXIVto, num. 11.

Ex NICETÆ *Paphlagonis*, qui aliàs etiam *David Philosophus* appellatur, & circa annum Christi 880 claruit, *Orationibus septem*,

nempe

nempe in Novam Dominicam, in Mediam Pentecoſten, in Pentecoſten, in Prophetas, de Jejunio, in ſecundum Chriſti adventum, & in ſanctam Dominicam diem, Excerpta exſtant in Codice CXLIIdo, num. 3.

NICOMACHI *Geraſeni, Philoſophi Pythagorei, Introductionis Arithmeticæ Libri duo cum Annotationibus nonnullis antiquis græcis marginalibus* exſtant in Codice LImo, num. 3. Eadem *Introductio Arithmetica* exſtat etiam in Codice CVIto, num. 1. *In eoſdem duos Introductionis Arithmeticæ Libros Expoſitio Joannis Philoponi* exſtat in Codice CVIImo. Ejuſdem *Nicomachi Enchiridion Harmonices, in duos Libros diviſum*, exſtat in Codice CXXImo, num. 1.

NOÆ *Patriarchæ*, Generis humani poſt diluvium univerſale, quod ſeculo ante Chriſtum XXIIItio contigit, reſtauratoris ac propagatoris, *ſuppoſititia Methodus Geomantica prædicendi futura, ab Angelo ipſi revelata*, exſtat in Codice CXXXIIItio, num. 36. Obijt is ſeculo ante Chriſtum XXmo.

Ex NVMENII *Apameenſis, Philoſophi Pythagorei*, qui ſub *Impp. Lucio Ælio Vero* & *M. Antonino Philoſopho* floruit, *Operibus fragmentum de ſecundo Principio* exſtat in Codice XImo, num. 6; ut & *fragmentum de Ente ex ejuſdem Libro ſecundo de Bono*, ibidem; item in Codice XIVto, num. 4.

O.

Ex OLYMPIODORI, *magni Philoſophi Alexandrini, ore, ſive Prælectionibus vivæ vocis, Scholia in Platonis Alcibiadem primum ſive Dialogum de Naturâ humanâ, ab anonymo aliquo ejus diſcipulo primùm excepta, deinde autem ab alio quodam incognito autore ex Procli & Damaſcij ſcriptis locupletata, & in formam juſtorum Commentariorum redacta, cum inſertâ Platonis Vitâ*, exſtant in Codice XXmo, num. 1. *Ex* ejuſdem *Olympiodori ore Scholia in Platonis Phædonem ſive Dialogum de Immortalitate animæ, & in Philebum ſive Dialogum de Voluptate vel de Summo bono*, exſtant in eodem Codice XXmo, num. 2 & 3. *Ex* ejuſdem *Olympiodori ore Scholia in Platonis Gorgiam ſive Dialogum de Rhetoricâ* exſtant in Codice XXImo, num. 1. *Ex ijſdem Scholijs in Gorgiam Platonis Excerpta quædam* exſtant in Codice LXXVIImo, num. 2. Ejuſdem, ut videtur, *Olympiodori Prolegomena generalia in univerſam Platonis Philoſophiam, in Capita undecim diviſa*, exſtant in Codice LXXVIImo, num. 3.

P.

PACHYMERES; vide GEORGIUS.

PANCHARIUS *Astrologus citatur in Syntagmate Astrologico,* quod exstat in Codice CXLVto, num. 2.

Ex PAULI *Alexandrini Introductione in Astrologiam Judiciariam Capita decem & alia quædam Excerpta* exstant in Codice XLVIIImo, num. 7 & 9. Vide etiam lit. H, ubi agitur de HELIODORO.

PEDIASIMUS; vide JOANNES.

PETOSIRIS, *Philosophi Ægyptij, Epistola Astrologica ad Nechepsum Regem Ægypti, cum subjunctis Diagrammatibus ad eandem pertinentibus,* exstat in Codice LXXmo, num. 4. Ejusdem *Organum Astrologicum ad Nechepsum Regem Ægypti* exstat in Codice CXLImo, num. 2. Ejusdem *Apotelesmatica* exstant ibidem.

PHILONIS *Byzantij,* qui seculo ante Christum *quarto,* cùm *Demetrius Phalereus* inter annum ante Æram Christianam 318 & 307 *Athenis* præesset, floruit, *Liber de fabricâ turrium, murorum, aliarúmque munitionum, & de obsidione tùm tolerandâ tùm faciendâ,* exstat in Codice CXImo, num. 3, & in Codice CXIVto, num. 6.

PHILONIS *Judæi,* natione *Alexandrini,* qui A. C. 40 ad *Imp. Cajum Caligulam,* & secundâ vice ad successorem ipsius & patruum *Imp. Claudium* Legatus à suis Romam missus est, *Liber suppositițius de Mundo, sive, Quòd Mundus sit incorruptibilis,* exstat in Codice XImo, num. 5. *Ex* ejusdem *Philonis Operibus fragmentum de secundo Principio* exstat in eodem Codice XImo, num. 6, & in Codice XIVto, num. 4.

PHOTII, *Patriarchæ Constantinopolitani,* qui seculo post Christum *nono* floruit, *Synopsis Categoriarum Aristotelis* exstat in Codice XXIXno, num. 1. Ejusdem *Excerpta ex Hieroclis Philosophi Libris septem de Providentiâ & Fato, ut & ex Vitâ Pythagoræ ab anonymo quodam Autore conscriptâ,* exstant in Codice LXXXmo, num. 1.

PLANUDES; vide MAXIMUS.

PLATONIS *Atheniensis,* qui anno ante Æram Christianam 348 obijt, *Dialogi viginti duo, nempe Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Cratylus, Theætetus, Sophista, Politicus, Parmenides, Gorgias, Menon, Hippias major, Convivium, Timæus, Alcibiades primus, Alcibiades secundus, Axiochus, De Justo, De Virtute, Demodocus, Sisyphus, & Alcyon, cum anonymi cujusdam Græci Scholiastæ Annotationibus marginalibus,* exstant in Codice Imo. Ejusdem

Dialogi decem, nempe Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Cratylus, Theætetus, Sophista, Politicus, Phædrus, & Parmenides, cum anonymi cujusdam Scholiastæ Annotationibus Græcis marginalibus, exstant in Codice IIdo. Ejusdem *Dialogi octo, nempe Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Cratylus, Theætetus, Phædrus & Menexenus,* exstant in Codice IIItio, num. 1. Ejusdem *de Republicâ Libri quinque priores* exstant in eodem Codice IIItio, num. 2. Ejusdem *Dialogi novem, nempe Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Cratylus, Theætetus, Parmenides, Sophista, & Gorgias, cum Annotationibus Græcis marginalibus,* exstant in Codice IVto, num. 1. Ejusdem *Dialogi octo, nempe Apologia Socratis, Crito, Phædo, Axiochus, Alcyon, Menexenus, Phædrus, & Gorgias,* exstant in Codice Vto, num. 1. Ejusdem *Libri decem de Republicâ* exstant in eodem Codice Vto, num. 2. Ejusdem *Epistolæ decem* exstant in eodem Codice Vto, num. 5. Ejusdem *Definitiones,* quæ re verâ *Speusippi* sunt, exstant in eodem Codice Vto, num. 6. Ejusdem *Dialogi tres, nempe Crito, Convivium, & Phædrus,* exstant in Codice VIto. Ejusdem *Phædo* exstat in Codice VIImo, num. 1. Ejusdem *Phædrus* exstat in Codice VIIIvo. Ejusdem *Libri decem de Republicâ cum Marsilij Ficini Florentini Versione latinâ* exstant in Codice IXno. *Ex ejusdem Platonis Operibus fragmentum de secundo Principio* exstat in Codice XImo, num. 6, & in Codice XIVto, num. 4. Ejusdem *Platonis Vita secundùm Olympiodorum & Proclum* exstat in Codice XXmo, num. 1. Ejusdem *Timæus, sive, Dialogus de Naturâ* exstat in Codice XXIIItio. *Ex ejusdem Platonis Epistolâ septimâ ad Dionis Syracusani propinquos & familiares Excerptum* exstat in Codice XLIIdo, num. 26. Vide etiam lit. A, ubi agitur de ALCINOO, & lit. M, ubi agitur de MATHVSALA *Monacho.*

PLETHO; vide GEORGIVS *Gemistus.*

PLOTINI, *Philosophi Platonici celeberrimi,* qui seculo post Christum *tertio* floruit, *Dissertationes Philosophicæ quinquaginta quatuor, in sex Enneades divisæ,* exstant in Codice XImo, num. 1. Ejusdem *Dissertationes duæ Philosophicæ extraordinariæ* exstant in eodem Codice XImo, num. 2. *Ex Libris Plotini de Animâ fragmenta duo* exstant in eodem Codice XImo, num. 6; ut & aliud ejusdem *fragmentum de secundo Principio,* ibidem. Ejusdem *Dissertationum Philosophicarum Platonicarum Enneades sex;* item *Sermo de primo Principio Vniversi sive de Vno,* & *Fragmentum ex Libro secundo de Immortalitate animæ,* exstant in Codice XIImo. Ejusdem *Dissertationum*

Philosophicarum Platonicarum Enneades exstant etiam in Codice XIIItio. Ejusdem *Dissertationes duæ* exstant in Codice XIVto, num. 3, & alia *duo* ejusdem *Fragmenta* ibidem, num. 4. *Contra eundem Plotinum de Præexistentiâ & Transmigratione animarum Dissertatio anonymi cujusdam Autoris* exstat in Codice CXXXVIImo, num. 5.

Ex PLVTARCHI *Chæronensis*, Philosophi & Historici celeberrimi, qui seculis post Christum *primo* & *secundo* sub Imppp. *Domitiano, Nervâ & Trajano* floruit, *Opusculo de syllabâ* Ει, *Delphico Templo inscriptâ, fragmentum* exstat in Codice XImo, num. 6, & in Codice XIVto, num. 4. Ejusdem *Convivalium Disputationum Libri novem* exstant in Codice LXXIIdo. Ejusdem *Opera Philosophica varia* exstant in Codice LXXIIItio, LXXIVto & LXXVto. Ejusdem *Liber de Musicâ* exstat in Codice CXIXno, num. 2.

Ex PORPHYRII *Tyrij*, qui seculo post Christum *tertio* sub *Imp. Aureliano* & deinceps usque ad Imperium *Diocletiani* claruit, *Opere ad Boethum de Animâ fragmenta duo* exstant in Codice XImo, num. 6, & in Codice XIVto, num. 4. Ejusdem *Porphyrij Isagoge in Aristotelis Organum sive Liber de quinque Vocibus, cum Joannis Grammatici, cognomine Philoponi, Scholijs, ex ore Ammonij filij Hermiæ exceptis*, exstat in Codice XXVto, num. 1. Ejusdem *Porphyrij Isagoge* exstat in Codice XXVIto, num. 1. *Anonymi cujusdam Autoris Expositio Proœmij Isagoges Porphyrij de quinque Vocibus* exstat in Codice XXVIIIvo, num. 1. Ejusdem *Porphyrij Liber de Vitâ Pythagoræ* exstat in Codice LXXVIIIvo, num. 11. Ejusdem *Expositio in Ptolemæi Harmonica* exstat in Codice CXVIIIvo, CXIXno, num. 1, & CXXmo, num. 2. Ejusdem *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2. Vide etiam lit. A, ubi agitur de AMMONIO *Hermiæ filio*; lit. I, ubi agitur de IOANNE *Tzetze*; & lit. N, ubi agitur de NEOPHYTO.

PROCLI Lycij, Diadochi Platonici, qui A. C. 518 vel 519, currente jam anno ætatis septuagesimo sexto obijt, *Commentariorum in primum Elementorum Euclidis Librum Libri tres priores* exstant in Codice VIImo, num. 2. Ejusdem *Libri sex de Theologiâ Platonicâ cum anonymi cujusdam Græci Scholiastæ Annotationibus marginalibus* exstant in Codice XIVto, num. 1. Ejusdem *Institutio Theologiæ Platonicæ, in Capita ducenta undecim divisa*, exstat in eodem Codice XIVto, num. 2. Ejusdem *de Theologiâ Platonicâ Liber primus, secundus & quartus* exstant in Codice XVto. Ejusdem *de Theologiâ Platonicâ Liber primus, quartus & quintus* exstant in Codice XVIto. Ejusdem *de*

Theologiâ Platonicâ Liber primus, quartus, quintus & sextus exstant in Codice XVIImo. Ejusdem *Procli Commentariorum in Platonis Parmenidem sive Dialogum de Ideis Libri septem* exstant in Codice XVIIIvo, num. 1. Ejusdem *Procli Commentaria in Platonis Timæum, sive, Dialogum de Naturâ* exstant in Codice XIXno. Ejusdem *Supplementum Scholiorum Olympiodori in Platonis Alcibiadem primum* exstant in Codice XXmo, num. 1. Ejusdem *Procli Institutionis Physicæ Libri duo* exstant in Codice XXImo, num. 5. *Ex* ejusdem *Libro primo & secundo Commentariorum in Euclidis Elementorum Librum primum Excerpta quædam* exstant in Codice XXVto, num. 7. Ejusdem *Scholion Astronomicum de duodecim Signis Zodiaci* exstat in Codice XLVIImo, num. 2. Ejusdem *Commentariorum in primum Elementorum Euclidis Librum Liber tertius* exstat in Codice CIVto. *Ex* ejusdem *Procli Hypotyposi Astronomicarum Hypothesium Capita duo de Astrolabij constructione & usu* exstant in Codice CXXVto, num. 1. Ejusdem *Hypotyposis Astronomicarum Hypothesium* exstat in Codice CXXVIto, num. 2, & in Codice CXXXIXno. Vide etiam lit. E, ubi agitur de EVCLIDE, & lit. O, ubi agitur de OLYMPIODORO.

PSELLVS; vide MICHAEL.

PTOLEMÆVS; vide CLAVDIVS.

PYTHAGORÆ *Samij*, qui quidem seculo ante Christum *sexto* floruit, seculo autem *quinto*, nempe anno ante Æram Christianam 497, obijt *Arithmomantia sive Divinatio per numeros* exstat in Codice XLVIImo, num. 12. Ejusdem *Carmina aurea*, vulgò quidem dicta *Pythagoræ*, sed re verâ potiùs appellanda *Pythagorica*, quorum verus Autor creditur esse *Lysis Pythagoreus*, exstant in Codice LXXVIImo, num. 4, in Codice LXXVIIIvo, num. 1, & in Codice LXXIXno. *Anonymi cujusdam Autoris Sententiæ Pythagoricæ ordine alphabetico* exstant in Codice LXXVIIIvo, num. 2. *Ex Vitâ Pythagoræ, ab Anonymo quodam Autore conscriptâ, Excerpta Photij Patriarchæ Constantinopolitani* exstant in Codice LXXXmo, num. 1. Ejusdem *Pythagoræ Symbola* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 15. Vide etiam lit. H, ubi agitur de HIEROCLE, & lit. L, ubi agitur de LYSIDE.

Q.

QVINTILIANVS; vide ARISTIDES.

R.

RHETORII *Excerpta ex Antiochi Thesauris Apotelesmatum* exstant in Codice CXXXVIImo, num. 1. SA

S.

SALOMONIS, *Regis Hebræorum*, qui seculo ante Christum *decimo* obijt, *Arcana quædam superstitiosa supposititia* exstant in Codice XLVIImo, num. 16.

SECUNDI *Atheniensis Philosophi*, qui sub *Imp. Hadriano* floruit, *Responsio ad Quæstionem, quid sit mulier*, exstat in Codice CXLIVto, num. 3.

SEPTEM *Græciæ Sapientum*, qui seculo ante Christum *sexto* floruerunt, *Symbola* exstant in Codice VIto. Eorundem *Sententiæ & Præcepta* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 15 & 17.

SERAPIONIS *Alexandrini Opusculum Astrologicum* exstat in Codice CXXXVto, num. 3.

SETHI *Patriarchæ Astronomia supposititia, ab Angelo ipsi tradita*, exstat in Codice CXLImo, num. 2.

Ex SEXTI *Julij Africani magno multiplicis argumenti & variæ eruditionis Enneabiblo, sive Opere, in novem Libros diviso, quod ob lectu jucundam diversarum materiarum contexturam, metaphorâ à variegato Veneris cingulo desumptâ, Cestos inscripserat, Liber de Re militari* exstat in Codice CXIIno, num. 4, & in Codice CXIVto, num. 7. *Ex* ejusdem *Cestorum Enneabiblo varia Arcana Medica, Physica & Magica* exstant in Codice CXXVto, num. 2.

SIMPLICII *Cilicis*, qui seculo post Christum *sexto* sub *Impp. Justino Seniore* & *Justiniano I* sive *Magno* floruit, *Prolegomena in Aristotelis Libros octo Physicorum* exstant in Codice XLIIdo, num. 2. Ejusdem *Scholia in Physicorum Librum primum, quartum, sextum, septimum & octavum* exstant in eodem Codice XLIIdo, num. 5. Ejusdem *Prolegomena in Physicorum Libros octo* exstant in Codice XLIVto, num. 1. Ejusdem *Commentaria in Aristotelis Libros tres de Animâ* exstant in Codice LIIdo. Ejusdem *Commentarius in Epicteti Enchiridion* exstat in Codice LXXmo, num. 3, & in Codice LXXImo.

SOPHONIÆ *Monachi Paraphrasis in Aristotelis Libros tres de Animâ, in totidem Libros divisa*, exstat in Codice LIIItio, num. 1.

SPEUSIPPI, *Potonæ sororis Platonis filij, ejusdemque discipuli, & in Scholâ successoris, Divisio Platonica* exstat in Codice LXXVIIImo, num. 6. Ejusdem *Definitiones Platonicæ*, quæ vulgò perperàm ipsi *Platoni* attribuuntur, exstant in Codice Vto, num. 6, & in Codice LXXVIIIvo, num. 6.

STEPHANI *Alexandrini*, qui ſeculo poſt Chriſtum *ſeptimo* ſub *Imp. Heraclio* floruit, *Apoteleſmatica* exſtant in Codice CXLImo, num. 2.

STOBÆUS; vide JOANNES.

Ex SVIDÆ *Lexico Excerpta varia Philoſophica, & quidem præcipuè Phyſica*, exſtant in Codice XLIIdo, num. 20, 22 & 27.

SYNESII *Philoſophi & Rhetoris Alexandrini*, qui A. C. 410 ſub *Imp. Theodoſio Juniore* à *Theophilo* Patriarchâ Alexandrino *Epiſcopus Cyrenæus* ordinatus eſt, *Dion, ſive, De Vitæ ipſius inſtituto Liber, Ægyptij, ſive, De Providentiâ Libri duo*, & *Liber de Regno ad Imp. Arcadium*, exſtant in Codice XIVto, num. 5. *Ex* ejuſdem *Libro de Inſomnijs Excerpta quædam* exſtant in Codice LXVIIIvo, num. 11. Ejuſdem *Liber de Inſomnijs cum Nicephori Gregoræ Præfatione ad Magnum Logothetam, Theodorum Metochitam, & Expoſitione partim marginali, partim interlineari* exſtat in Codice CXLIIdo, num. 1.

T.

THEMISTII, cognomine *Euphradæ* ſive *Eloquentis*, qui ſeculo poſt Chriſtum *quarto* ſub *Imp. Theodoſio Magno* ſive *Seniore* floruit, *Paraphraſis in Ariſtotelis de Animâ Libros tres* exſtat in Codice XXVto, num. 6. Ejuſdem *Paraphraſis duorum Librorum Analyticorum poſteriorum Ariſtotelis* exſtat in Codice XXXmo, num. 7, & in Codice XXXImo, num. 2. Ejuſdem *Paraphraſis Libri primi Analyticorum poſteriorum* exſtat in Codice XLIIdo, num. 4. Ejuſdem *Paraphraſis in Libros octo Phyſicorum* exſtat in eodem Codice XLIIdo, num. 5. Ejuſdem *Paraphraſis in Ariſtotelis Libros tres de Animâ, & in Librum de Memoriâ & Reminiſcentiâ*, exſtat in eodem Codice XLIIdo, num. 7 & 8. Ejuſdem *Paraphraſis in Libros octo Phyſicorum* exſtat in Codice XLIVto, num. 3.

THEOCTISTI *Sententiæ paræneticæ ordine alphabetico* exſtant in Codice LXXXImo, num. 2.

Ex THEODORETI, *Epiſcopi Cyrenſis*, qui non multò poſt A. C. 451 obijt, *Opere Curationis ethnicarum affectionum Excerpta quædam Phyſica* exſtant in Codice XLIIdo, num. 25.

THEODORI *Metochitæ*, in Aulâ Imperatoriâ Conſtantinopolitanâ ſub *Imp. Andronico Palæologo Primo ſive Seniore Magni Logothetæ ſive Cancellarij*, qui ſub *Imp. Andronico Palæologo Secundo* ſive *Juniore* magnam fortunæ mutationem perpeſſus, A. C. 1332 obijt, *Capita Philoſophica & Hiſtorica centum viginti* exſtant in Codice LXXXVIImo.

THEO-

THEODORI *Prodromi*, qui principio seculi post Christum duodecimi sub *Imp. Alexio Comneno* floruit, *Poema Astronomicum versibus politicis* exstat in Codice XLIIdo, num. 24.

THEONIS *Alexandrini*, qui seculo post Christum *quarto* sub *Imp. Theodosio Magno* sive *Seniore* floruit, *Expositio in Claudij Ptolemai Alexandrini Canones Astronomicos expeditos* exstat in Codice CXXVto, num. 9, & in Codice CXXVIto, num. 4.

THEOPHILI *Philosophi*, aliàs cognominati *Protospatharij*, *Opus Astrologicum de eventibus bellicis*, *Deucalioni cuidam dedicatum*, exstat in Codice CXXXVto, num. 3. Ejusdem *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

THEOPHRASTI *Eresij*, *discipuli & successoris Aristotelis*, *Metaphysica* exstant in Codice XXXIVto, num. 5. Ejusdem *Liber de Igne* exstat in Codice LXIVto, num. 4. *Ex* ejusdem *Operibus Excerpta quædam miscellanea* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 15.

TIMÆI *Locri*, *Philosophi Pythagorei celeberrimi*, qui seculis ante Christum partim *quinto*, partim *quarto* floruit, *Liber de Animâ Mundi & Naturâ* exstat in Codice Vto, num. 3, & in Codice XXXVIIIvo, num. 16.

TZETZES; vide JOANNES.

V.

VALENTIS *Antiocheni*, qui seculo post Christum *quarto* sub *Imp. Constantino Magno* floruit, *Apotelesmatica* exstant in Codice CXLImo, num. 2.

X.

XENOCRATIS *Chalcedonij Dialogus*, *Axiochus inscriptus*, qui aliàs *Platoni* vel *Æschini Socratico* tribuitur, exstat in Codice Imo.

XENOPHONTIS *Atheniensis*, *Philosophi*, *Historici*, *Oratoris*, *& Imperatoris clarissimi*, qui *Socratis* fuit discipulus, & seculo ante Christum *quarto* præcipuè floruit, *Symposion sive Convivium* exstat in Codice Vto, num. 4. Ejusdem *de memorabilibus dictis & factis Socratis Libri duo priores* exstant in Codice XImo, num. 7. Ejusdem *Opera Philosophica varia* exstant in Codice LXXmo, num. 1. Ejusdem *Liber de Lacedæmoniorum Republicâ* exstat in Codice XCIIdo, num. 2.

Z.

ZANATÆ, *Philosophi Persæ, Geomantia, ex Persicâ linguâ in Græcam versibus politicis translata ab Arsenio Monacho A. C. 1266,* exstat in Codice CXLmo, num. 1, & in Codice CXLImo, num. 1.

EJUSDEM INDICIS PRIMI

Repetitio succincta *respectu temporis,* quo suprà memoratorum Operum manuscriptorum Græcorum *Philosophicorum propriè dictorum* Autores vel floruerunt, vel obierunt.

Seculo ante Christũ XXXmo:

Sethus Patriarcha, qui anno Mundi & Adami 130 natus est, &, cùm vixisset annos 912, seculo ante Christum XXXmo obijt.

Seculo ante Christum XXmo:

Noa Patriarcha respectu obitûs.

Seculo ante Christum XVIto:

Hermes Trismegistus, qui seculo ante Christum XVIto, quo Moyses natus est, præcipuè floruit.

Asclepius sive *Æsculapius, Hermetis Trismegisti* discipulus.

Seculo ante Christum Xmo:

Salomon, Rex Hebræorum, qui seculo ante Christum undecimo cœpit imperare, & seculo decimo obijt.

Seculo ante Christum VIto:

Septem Græciæ Sapientes.

Seculo ante Christum Vto:

Pythagoras Samius, qui quidem seculo ante Christum sexto præcipuè floruit, seculo autem quinto, nempe anno ante Æram Christianam 497 obijt.

Seculo ante Christum IVto:

Timæus Locrus, Philosophus Pythagoreus respectu obitûs.

Lysis Pythagoreus, præceptor *Epaminondæ.*

Xenophon Atheniensis, Socratis discipulus, qui anno ante Æ.C. 359 obijt.

Antisthenes Atheniensis, discipulus *Socratis*, & Autor Sectæ Cynicæ.

Æschines Philosophus, Socratis discipulus.

Plato Atheniensis, qui anno ante Æram Christianam 348 obijt.

Speusippus, *Potonæ* sororis *Platonis* filius, ejusdemque discipulus & successor.

Xenocrates Chalcedonius, *Speusippi* in Academicâ sive Platonicâ Scholâ successor.

Aristoteles Stagirita, qui anno ante Æram Christianam 322 obijt.

Autolycus, *Aristotelis Stagiritæ* synchronus.

Theophrastus Eresius, Aristotelis discipulus & successor.

Euclides Geometra, Philosophus Platonicus, sub *Ptolemæo Lagi filio*, Ægypti Rege, qui cœpit regnare anno ante Æram Christianam 324.

Philo Byzantius, *Demetrio Phalereo* Athenas gubernanti synchronus inter annum ante Æram Christianam 318 & 307.

Seculo ante Christum IIItio:

Aratus Solensis, *Ptolemæo Philadelpho* Regi

Regi Ægypti & *Antigono Gonata* Regi Macedoniæ synchronus circa annum ante Æram Christianam 272.
Archimedes Syracusanus, qui anno ante Æram Christianam 212 in Syracusarum per M. Marcellum expugnatione occisus est.
Athenæus Mechanicus, *Archimedi Syracusano* & *M. Marcello* synchronus.

Seculo ante Christum IIdo:

Bito Mechanicus sub *Attalo*, primo ejus nominis Pergami Rege, qui anno ante Æram Christianam 197 obijt.
Hipparchus Bithynus, qui ab anno ante Æram Christianam 162 usque ad annum 128 floruit.
Hero Alexandrinus, qui floruit sub Rege Ægypti *Ptolemæo Evergete IIdo*, qui cœpit regnare anno ante Æram Christianam 146, & anno 117 obijt.
Hypsicles Alexandrinus seculo ante Christum secundo.

Seculo ante Christum Imo:

Geminus Rhodius, Astronomus, *L. Cornelio Syllæ*, *Cn. Pompejo Magno*, & *M. Tullio Ciceroni* synchronus.

Seculo post Christum Imo:

Philo Judæus, qui sub *Impp. C. Caligulâ & Claudio* floruit.

Seculo post Christum IIdo:

Plutarchus Chæronensis, qui sub *Imp. Trajano* potissimùm floruit.
Epictetus, Philosophus Stoicus, unus ex *Imp. Hadriani* familiarissimis.
Secundus Atheniensis Philosophus, qui sub *Imp. Hadriano* floruit.
Apollodorus Architectus sub *Imp. Hadriano*.
S. Justinus, Philosophus Christianus & Martyr, qui A. C. 161 vel 163 passus est.
Claudius Ptolemæus Pelusiota, qui sub *Imppp. Hadriano*, *Antonino Pio*, & *M. Antonino Philosopho* floruit.
Numenius Apamensis, Philosophus Pythagoreus, qui sub *Impp. L. Ælio Vero* & *M. Antonino Philosopho* claruit.
Maximus Tyrius, Philosophus Platonicus, qui sub *Impp. M. Antonino Philosopho* ejúsque filio *Commodo* floruit.
Lucianus Samosatensis, qui sub *Imp. M. Antonino Philosopho* ejúsque filio *Commodo* floruit.
Herodianus Grammaticus, qui sub *Imp. Commodo* claruit.

Seculo post Christum IIIdo:

Alexander Aphrodisiensis sub *Impp. L. Septimio Severo* & *Antonino Caracallâ*.
Sextus Julius Africanus, qui sub Imperatoribus *Caracalla*, *Macrino*, *Heliogabalo* & *Alexandro Severo* floruit.
Plotinus Philosophus Platonicus.
Amelius, Philosophus Alexandrinus, *Plotini* discipulus.
Porphyrius Tyrius, qui floruit sub *Imp. Aureliano* & deinceps usque ad Imperium *Diocletiani*.

Seculo post Christum IVto:

Valens Antiochenus, Astrologus, qui sub *Imp. Constantino Magno* floruit.
Jamblichus Chalcidensis, qui sub *Imp. Constantino Magno*, *ejusque filiis*, & *Imp. Juliano Apostatâ* floruit.
Themistius Euphrades, qui sub *Imp. Theodosio Magno* sive *Seniore* floruit.
Theon Alexandrinus, qui sub *Imp. Theodosio Magno* floruit.

Seculo post Christum Vto:

Synesius, qui sub *Imp. Theodosio Juniore* Episcopus Cyrenæus ordinatus est A. C. 410.
Cleomedes sub *Imp. Theodosio Juniore* circa annum Christi 427.
Hermias Sozomenus sub *Imp. Theodosio Juniore*.
Theodoretus, Episcopus Cyrensis, qui non multò post A. C. 451 obijt.
Hierocles, Philosophus Stoicus Alexandrinus

drinus, qui sub *Imp. Leone Thrace* potissimùm floruit.

Olympiodorus, Philosophus Alexandrinus, qui circa annum Christi 460 vel 461 sub *Imp. Leone Thrace* praeceptor fuit *Procli*.

Seculo post Christum VIto:

Hermias, *Procli* condiscipulus, & *Ammonij* pater.

Proclus Lycius, Diadochus Platonicus, qui A. C. 443 vel 444 natus esse videtur, & A. 518 vel 519 obijt, cùm annum ageret aetatis septuagesimum sextum.

Ammonius, *Hermiae filius*, discipulus *Procli* Diadochi Platonici.

Simplicius Cilix, qui sub *Impp. Justino Seniore* & *Justiniano I* sive *Magno* floruit.

Joannes Philoponus.

Damascius Philosophus, sub *Imp. Justiniano Magno*.

Anicius Manlius Severinus Boetius, qui *Theodorici* Ostro-Gotthorum in Italiâ Regis jussu occisus est A. C. 524, vel secundùm alios 526.

Agapetus, Diaconus Magnae Ecclesiae Constantinopolitanae sub *Imp. Justiniano Magno*, qui A. C. 527 coepit imperare, & A. 565 obijt.

Anthemius Trallianus, Mechanicus celeberrimus sub *Imp. Justiniano Magno*.

Seculo post Christum VIImo:

Stephanus Alexandrinus, qui sub *Imp. Heraclio* floruit.

Hero Tertius, qui sub *Imp. Heraclio* floruit A. C. 623.

Seculo post Christum VIIIvo:

S. Joannes Damascenus, qui circa annum Christi 750 obijt.

Seculo post Christum IXmo:

Achmet filius Sereim, Oneirocrites sive Somniorum Interpres *Mamunis*, Caliphae Babylonij, qui A. C. 813 coepit imperare, & A. 833 obijt.

Photius, Patriarcha Constantinopolitanus, qui Patriarchalem Thronum per fraudem & vim invasit A. C. 858.

Nicetas Paphlago, aliàs dictus *David Philosophus*, qui circa annum Christi 880 claruit.

Seculo post Christum Xmo:

Imp. Leo Philosophus seu *Sapiens*, qui A. C. 886 coepit imperare, & A. 911 obijt.

Joannes, qui A. C. 925 fuit *Nicolai*, cognomine *Mystici*, Patriarchae Constantinopolitani, *Grammaticus* sive *Notarius*.

Imp. Constantinus Porphyrogenitus, qui A. C. 912 coepit imperare, & A. 959 obijt.

Seculo post Christum XImo:

Michael Psellus, qui circa annum Christi 1078 obijt.

Joannes Italus, qui sub *Imp. Michaele Ducâ*, ejúsque fratribus *Andronico* & *Constantino* floruit.

Seculo post Christum XIImo:

Theodorus Prodromus, qui sub *Imp. Alexio Comneno* floruit.

Joannes Camaterus sub *Imp. Manuele Comneno*.

Joannes Tzetzes, qui circa annum Christi 1180 floruit.

Seculo post Christum XIIItio:

Arsenius Monachus, A. C. 1266.

Nicephorus Blemmydes, qui circa A. C. 1272 obijt.

Anonymus Autor Miscellaneorum quorundam Astronomicorũ, quae praecipuè ad Solennitatem Paschalem pertinent, & A. C. 1273 scripta sunt.

Seculo post Christum XIVto:

Theodorus Metochita, qui A. C. 1332 obijt.

Georgius Chrysococca, Medicus & Astronomus, circa annum Christi 1336.

Georgius

Georgius Pachymeres, qui circa annum Christi 1340 obijt.

Nicephorus Gregoras, qui Historiam suam Byzantinam perduxit usque ad annum Christi 1341.

Maximus Planudes, Monachus Constantinopolitanus, qui circa annum Christi 1353 claruit.

Isaacus Monachus, cognomine *Argyrus*.

Joannes Pediasimus, Primæ Justinianeæ & totius Bulgariæ Chartophylax.

Seculo post Christum XVto:

Imp. Manuel Palæologus, qui cœpit imperare A.C. 1391, & 1425 obijt.

Joannes Calloides A.C. 1431.

Guarinus Veronensis, qui A. C. 1460 obijt.

Georgius Gemistus Pletho, Cardinali *Bessarioni* synchonus.

Bessarion, Archiepiscopus Nicænus, & S. R. E. Cardinalis, qui A. C. 1472 obijt.

Michael Apostolius Byzantinus, *Georgio Gemisto Plethoni* synchronus.

Marsilius Ficinus, qui A. C. 1433 natus est, & A. 1499 obijt.

Seculo post Christum XVIto:

Arsenius, Monembasiæ in Peloponneso Archiepiscopus, qui A. C. 1535 obijt.

Mathusala, cognomine *Machir*, Monachus Sancti Montis Sinai, qui circa annum Christi 1550 floruit.

AVTORES INCERTÆ ÆTATIS.

Alcinous, Philosophus Platonicus.

Anonymi num. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40.

Antigonus Nicænus, Astrologus.

Antiochus Astrologus.

Apollinarius Astrologus.

Apomasar Oneirocrites.

Aristides Quintilianus, Musicus.

Critodemus Astrologus.

Dorotheus Sidonius, Astrologus.

Gaudentius, Musicus.

Georgius Galesiota, Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus.

Georgius Oenaota.

Gregorius, Monachus aneponymus.

Heliodorus, Astrologus.

Hephæstion Thebanus, Astrologus.

Joannes Cucuzeles, Musicus.

Joannes, Metropolita Naupacti.

Joannes Stobæus.

Julianus Laodicensis, Astrologus.

Leo Academicus.

Leo Magentenus vel *Magentinus*, Metropolita Mitylenensis.

Logaras, Magister Memoriæ in Aulâ Imperatoriâ Constantinopolitanâ.

Manuel Bryennius.

Melampus, Astrologus.

Michael Ephesius.

Nemesius Episcopus.

Neophytus.

Nicephorus, Imperator Constantinopolitanus.

Nicomachus Gerasenus, Philosophus Pythagoreus.

Pancharius, Astrologus.

Paulus Alexandrinus, Astrologus.

Petosiris, Ægyptius Astrologus.

Rhetorius, Astrologus.

Serapion Alexandrinus, Astrologus.

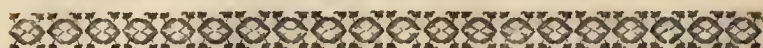
Sophonias Monachus, Aristotelis Paraphrastes.

Suidas Lexicographus.

Theoctistus.

Theophilus Philosophus & Protospatharius.

Zanates, Philosophus Persa & Geomantes.

INDEX SECVNDVS EXHIBENS ALPHABETICAM SERIEM ILLORVM AVTORVM, QVORVM OPERA, AD PHILOSOPHIAM PROPRIE' DICTAM NON PERTINENTIA, SVPRA' ENVMERATIS CENTVM QVADRAGINTA SEX CODICIBVS MANVSCRIPTIS PHILOSOPHICIS GRÆCIS INCONVENIENTER INSERTA SVNT.

A.

ÆGINETA; vide PAVLVS.

ÆSOPI *Phrygis*, qui seculo ante Christum *sexto* floruit, *Fabulæ ordine alphabetico, cum præfixâ ejusdem Vitâ*, exstant in Codice CXXXIIItio, num. 33. Vide etiam lit. B, ubi agitur de BABRIA, & lit. I, ubi agitur de IGNATIO *Diacono*.

S. ANASTASII *Sinaitæ*, *Patriarchæ Antiocheni*, qui A. C. 599 obijt, *Definitiones Theologicæ centum sexaginta duæ* exstant in Codice XCmo, num. 14. Ejusdem *Orationes quinque de Orthodoxâ Fide, nempe de Sanctâ Trinitate, de Incircumscripto, de Divinâ Incarnatione, de Passione & impassibilitate Christi, & de Resurrectione Christi*, exstant in eodem Codice XCmo, num. 15. Ejusdem *Oratio Irenica sive Pacifica ad Antiochenos, cùm post triginta trium annorum exilium, in quod ab Imp. Justino Juniore injustè pulsus fuerat, ad Thronum Patriarchalem reverteretur, habita die vigesimo quinto Martij, feriâ quartâ Sanctæ Hebdomadis, Indictione undecimâ, currente anno Imperij Imp. Mauricij undecimo à die decimo quarto Augusti anni præcedentis*, exstat in eodem Codice XCmo, num. 16.

1. ANONYMI cujusdam *Annotamentum de viginti duobus Veteris Testamenti Libris* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 29.

2. ANONYMI cujusdam Autoris *Narratio de Daniele in captivitatem Babylonicam abducto* exstat in Codice LImo, num. 8.

3. ANONYMI cujusdam Autoris *Expositio verborum S. Pauli Apostoli Epistolæ primæ ad Timotheum cap. 2 vers. 12: Docere autem mulieri non permitto;* exstat in Codice CXLIVto, num. 3.

4. ANO-

4. ANONYMI cujusdam *Lexicon Biblicum Græcum* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 19; item *Interpretatio Hebraicorum Nominum & vocabulorum, in Sacris Scripturis occurrentium, ordine alphabetico;* ut & *Alphabetum Hebræorum cum explicatione Græcâ,* atque *Nomina duodecim Apostolorum & quatuor Archangelorum cum Explicatione,* ibidem num. 20, 21, & 23.

5. ANONYMI cujusdam *Judicium de S. Gregorio Nazianzeno, S. Basilio Magno, S. Joanne Chrysostomo, S. Cyrillo Alexandrino, S. Athanasio, & S. Joanne Eleemosynario,* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 15.

6. ANONYMI cujusdam *Collectio miscella de Theodori Mopsuestiæ in Ciliciâ Episcopi, & Nestorij atque Eutychis hæresibus; ut & de differentiâ inter Essentiam atque Naturam, & inter Substantiam atque Personam,* exstat in Codice XCmo, num. 13.

7. ANONYMI cujusdam *Carmen alphabeticum de Extremo Judicio versibus politicis* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 8.

8. ANONYMI cujusdam Collectoris *Excerpta varia arcana ex diversis antiquis Medicis* exstant in Codice LImo, num. 7.

9. ANONYMI cujusdam Autoris *Annotationes quædam miscellaneæ, ad Medicinam pertinentes,* exstant in Codice LImo, num. 6.

10. ANONYMI cujusdam *Tractatus Medico-Physicus de Homine & Corporis humani partibus atque accidentijs, per Interrogationes & Responsiones,* exstat in Codice CXXIXno, num. 5.

11. ANONYMI cujusdam Autoris, qui *Michael Psellus* vel *Joannes Italus* esse videtur, *Interpretatio Partium Corporis humani* exstat in Codice LXXVIIIvo, num. 7.

12. ANONYMI cujusdam *Prædictio Jatromathematica de vitâ & morte ægroti* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 26.

13. ANONYMI cujusdam *Recensio præcipuorum Spectaculorum totius terrarum Orbis* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 15.

14. ANONYMI cujusdam Autoris *Observatiuncula de Inventoribus diversarum Artium* exstat in Codice XLVIImo, num. 13.

15. ANONYMI cujusdam *Annotamentum de Re nummariâ & de Mensuris* exstat in Codice CXXIXno, num. 6.

16. ANONYMI cujusdam Autoris *Epistolæ duæ fictæ* exstant in Codice LXXVIIIvo, num. 12.

17. ANONYMI cujusdam *Scholia antiqua Græca in Hesiodi Theogoniam* exstant in Codice CXXVIIIvo, num. 4 & 8.

18. ANONYMI cujusdam Autoris *Expositio in Hesiodi Scutum Herculis* exstat in Codice CXXVIIIvo, num. 3.

19. ANONYMI cujusdam *Epigramma in Vanitatem Vitæ humanæ* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 15.

20. ANONYMI cujusdam *Epigrammata quædam in Hortum* exstant in Codice XLIIdo, num. 23.

21. ANONYMORUM quorundam veterum Autorum *Epigrammata Græca varia* exstant in Codice LXVIto, num. 12.

22. ANONYMI cujusdam *Collectio Proverbiorum ordine alphabetico* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 28.

23. ANONYMI cujusdam *Lexicon Græcum* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 18.

24. ANONYMI cujusdam Autoris *Observatio de Doricâ Dialecto* exstat in Codice LXVIto, num. 7.

APOSTOLIUS; vide MICHAEL.

APPIANUS *Alexandrinus*; vide lit. G, ubi agitur de GEORGIO *Gemisto Plethone*.

ARISTIDIS *Adrianensis*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. M. Antonino Philosopho* potissimùm floruit, *Oratio contra Platonem pro Quatuorviris Pericle, Cimone, Miltiade & Themistocle* exstat in Codice IVto, num. 2. Ejusdem *Aristidis contra Platonem pro Rhetoricâ Orationes duæ* exstant in eodem Codice IVto, num. 3. Vide etiam literam S, ubi agitur de SOPATRO.

ASCLEPIADIS, *Myrleani*, qui, seculo ante Christum *primo*, Olympiade CLXXVIII & deinceps floruit, *Præcepta salutaria Medica* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 13.

S. ATHANASII *Magni*, *Archiepiscopi Alexandrini*, qui A. C. 373 obiit, *Epistola de S. Dionysio Episcopo Alexandrino, quòd idem cum Nicænâ Synodo contra Arianam hæresin senserit, quódque Ariani falsò ac frustrà eum calumnientur tanquam hæreseos suæ adstipulatorem*, exstat in Codice XCmo, num. 11. Ejusdem *S. Athanasii Epistola circularis ad Episcopos Ægypti & Libyæ contra Arianos* exstat ibidem num. 12. Ejusdem *Confessio de Incarnatione Dei Verbi* exstat ibidem num. 18.

B.

BABRIAS; vide lit. I, ubi agitur de IGNATIO *Diacono*.

S. BASILII *Magni*, *Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopi*, qui Cal. Januar. A. C. 378 obiit, *Homilia de Fide* exstat in Codice XCmo, num. 17.

DIÆRETA; vide GEORGIVS.

DIODORVS *Siculus;* vide lit. G, ubi agitur de GEORGIO *Gemisto Plethone*, & lit. P, ubi agitur de PHOTIO, *Patriarchâ Constantinopolitano.*

Ex DIOGENIS *Laertij Libris decem de Vitis, Dogmatibus & Apophthegmatibus illustrium veterum Philosophorum Græcorum Excerpta quædam* exstant in Codice Vto, num. 7. Ejusdem *Fragmenta quædam de Vitâ & Scriptis Platonis* exstant in Codice LXXVIImo, num. 2. *Collectio Apophthegmatum & Sententiarum insigniorum ex ejusdem Laertij Libris decem* exstat in Codice LXXVIIIvo, num. 3.

DIOGENIANI *Heracleotæ Pontici*, qui sub *Imp. Hadriano* floruit, *Proverbia* aliquot exstant in Codice CXXXIIItio, num. 32.

DIONYSIVS *Longinus*, seculo post Christum *tertio Zenobiæ Palmyrenorum Reginæ* & *Porphyrij Philosophi* præceptor; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

DIONIS *Prusæensis*, ob eloquentiam cognominati *Chrysostomi*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Trajano* potissimùm floruit, *Orationes septendecim* exstant in Codice Vto, num. 9. *Excerpta ex reliquis ejusdem Dionis Chrysostomi Scriptis* exstant in eodem Codice Vto, num. 10. Ejusdem *Oratio de Regno & Tyrannide* exstat in eodem Codice Vto, num. 11. Ejusdem *Oratio, inscripta Philoctetes,* exstat in eodem Codice Vto, num. 12.

DIOSCORIDIS *Anazarbensis*, qui seculo ante Christum *primo* sub *Impp. C. Julio Cæsare* & *Augusto* floruit, *Præcepta salutaria Medica* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 13.

DOXOPATRA; vide JOANNES.

E.

S. EPIPHANII, *Constantiæ* sive *Salaminis in Cypro Insulâ Episcopi*, qui A. C. 403 valdè senex obijt, *Physiologus, sive, Excerpta ex Libris Aristotelis, Physiologi sive Exploratoris Naturæ per excellentiam dicti, de Naturâ animalium, cum Expositione & Applicatione Theologicâ*, exstant in Codice LVto. Ejusdem *Libellus de Mensuris & Ponderibus* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 22.

EVGENICVS; vide MARCVS.

Ex EVSEBII *Pamphili Opere de Præparatione Evangelicâ Excerpta varia* exstant in Codice XImo, num. 6, & in Codice XIVto, num. 4.

EVTECNII

EVTECNII *Sophistæ in Oppiani Cynegetica, sive, Poema de Venatione, in Libros quatuor divisum, Paraphrasis prosaica* exstat in Codice CXXVto, num. 13.

F.

Ex FLAVII *Josephi*, qui seculo post Christum *primo* floruit, *Libris septem de Bello Judaico & Excidio Vrbis Hierosolymitanæ per Titum Imp. Vespasiani filium Excerpta quædam* exstant in Codice CImo, num. 2.

G.

GABRIAS; vide BABRIAS.

GALENI, qui seculo post Christum *secundo* floruit, *Liber primus Commentariorum in Hippocratis Librum de Diætâ sive Victûs ratione in morbis acutis* exstat in Codice XCIIdo, num. 7. *Ex ejusdem Operibus Excerptum de Vrinis* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 7.

Ex GENNADII *Scholarij*, qui ante Monachatum *Georgius Scholarius* fuit appellatus, & à *Gennadio Patriarchâ Constantinopolitano*, qui ante Patriarchatum itidem fuit appellatus *Georgius Scholarius*, planè diversus est, *Opere Schismatico adversus Latinos de Processione Spiritûs Sancti ex solo Patre Ecloga sive Excerpta Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai*, exstant in Codice LXVIIIvo, num. 7.

GEOMETRA; vide JOANNES.

GEORGII Codini Curopalatæ, qui seculo post Christum *decimo quinto* non tantùm sub ultimis Imperatoribus Constantinopolitanis floruit, verùm etiam ipsi Vrbis Constantinopolitanæ expugnationi aliquamdiu superstes fuit, *Catalogus Officiorum Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ S. Sophiæ* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 16.

GEORGIVS *Diæreta;* vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

GEORGII *Gemisti Plethonis*, qui seculo post Christum *decimo quinto* cum Cardinale *Bessarione* floruit, *ex Diodori Siculi Bibliothecæ Historicæ Libro secundo Excerptum de Assyriorum & Medorum Regno, & ex Appiani Alexandrini Historiarum Romanarum Libro de Bellis Syriacis Excerptum de Macedonicis Syriæ Regibus*, exstat in Codice LIIItio, num. 2 & 3. Ejusdem *Protheoria in Imp. Manuelis Palæologi Orationem funebrem in fratrem suum natu minorem Theodorum Despotam Laconiæ* exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 7. Ejusdem *Epistola ad Imp. Manuelem Palæologum de rebus Peloponnesiacis*,

& præcipuè quidem de Isthmo, exstat in Codice XCmo, num. 4. Ejusdem *Chorographia Thessaliæ* exstat ibidem num. 7.

Ex S. GREGORII, *Episcopi Nysseni*, qui A.C. 395 vel 396 obijt, *Hexaemero Excerpta quædam* exstant in Codice XLIIdo, num. 13.

GREGORIVS, *Metropolita Corinthi*, qui aliàs etiam vocatur *Georgius*; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

H.

HARMENOPVLVS; vide CONSTANTINVS.

In HERMOGENIS *Tarsensis*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. M. Antonino Philosopho* claruit, *Artem oratoriam Syntagma Expositionum variorum Autorum, nempe Dionysij Longini, Jamblichi, Syriani & Simplicij, qui fuerunt Gentiles; & Joannis Siculi, Joannis Geometræ, Gregorij Metropolitæ Corinthi, Joannis Doxopatræ, & Georgij Diæretæ, qui fuerunt Christiani*, exstat in Codice CXXXVIImo, num. 3. Vide etiam lit. I, ubi agitur de JOANNE *Tzetze*, & lit. M, ubi agitur de MATTHÆO *Camariotâ*.

HERODIANI *Grammatici*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Commodo* claruit, *Excerpta de Verbo* exstant in Codice CXXXVIImo, num. 4.

HESIODVS; vide lit. A, ubi agitur de ANONYMIS num. 17 & 18; lit. D, ubi agitur de DEMETRIO *Triclinio*; lit. I, ubi agitur de JOANNE *Pediasimo* & JOANNE *Protospathario*; & lit. M, ubi agitur de MANVELE *Moschopulo*.

HIPPOCRATIS *Coi*, qui seculo ante Christum *quinto* floruit, *Prognosticon de valetudine humanâ secundùm temperiem quatuor anni temporum* exstat in Codice XLVIImo, num. 15. *Ex ejusdem Operibus Excerpta quædam miscellanea* exstant in Codice CXXXIIItio, num. 15. Ejusdem *Epistola supposititia ad Ptolemæum Regem de sanitate tuendâ* exstat ibidem num. 35. Vide etiam lit. T, ubi agitur de THEOPHILO *Protospathario*.

HOMERI, qui seculo ante Christum *decimo* natus est ac floruit, seculo autem *nono* obijt, *quatuor priores Versus Libri quarti Iliados cum Joannis Pediasimi Allegoriâ anagogicâ* exstant in Codice CXXVIIIvo, num. 5. Vide etiam lit. N, ubi agitur de NONNO *Panopolita*.

JAM-

I.

JAMBLICHVS *Chalcidensis ex Cœle-Syriâ*, Philosophus Platonicus celeberrimus, qui *Imp. Constantini Magni*, filiorúmque ejus, atque etiam *Imp. Juliani Apostatæ* temporibus floruit; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

IGNATII *Diaconi*, qui aliàs etiam cognominatur *Magister*, *Tetrasticha Jambica ex Fabulis Æsopicis Babriæ*, vulgò perperàm appellati *Gabriæ*, exstant in Codice LXXVIIIvo, num. 4, & in Codice CXXXIIItio, num. 34.

S. JOANNIS *Chrysostomi, Patriarchæ Constantinopolitani*, qui A. C. 407 obijt, *Oratio in Annunciationem Beatissimæ Virginis Deiparæ* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 2. Ejusdem *Epistolæ quatuordecim ad diversos*, & *ejusdem Oratio in proditionem Christi & lotionem pedum*, exstant in Codice CXXXIIItio, num. 25.

S. JOANNIS *Damasceni*, qui circa annum Christi 750 obijt, *Oratio de Incorruptibili Corpore Christi, quod in Sacrâ Synaxi accipimus*, exstat in Codice LXIVto, num. 3.

JOANNES *Doxopatra*; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

JOANNES *Geometra*; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

JOANNIS, cognomine *Jejunatoris, Patriarchæ Constantinopolitani*, qui A. C. 596 obijt, *Canones Pœnitentiales* exstant in Codice XCmo, num. 10.

JOANNIS *Pediasimi, Chartophylacis Primæ Justinianæ & totius Bulgariæ*, qui seculo post Christum *decimo quarto* floruit, *Expositio in Theocriti Idyllium, quod Syrinx sive Fistula inscribitur*, exstat in Codice XXImo, num. 2, Ejusdem *Scholia paraphrastica in Hesiodi Scutum Herculis* exstant in Codice CXXVIIIvo, num. 2. Ejusdem *Allegoria anagogica in quatuor priores Libri quarti Iliados Homeri versus* exstat in eodem Codice CXXVIIIvo, num. 5. Ejusdem *Triplex modus Allegoriæ fabularum Poeticarum, nempe Physicus, Ethicus & Theologicus, cum adjunctis Exemplis*, exstat ibidem num. 6. Ejusdem *Allegoriæ in Hesiodi Theogoniam* exstant ibidem num. 9. Ejusdem *Poemata duo de Muliere malâ & de Muliere bonâ* exstant in Codice CXLIVto, num. 3.

JOANNIS *Protospatharij Expositio Physica in Hesiodi Poema, quod inscribitur Dies*, exstat in Codice CXXVIIIvo, num. 10.

JOANNES *Siculus*; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

Ex JOANNIS *Tzetzæ Grammatici*, qui seculo post Christum *duodecimo* circa annum 1180 floruit, *Variâ Historiâ, versibus politicis compositâ, Fragmenta quædam* exstant in Codice XXVIImo, num. 2. Ejusdem *Epitome Artis Rhetoricæ Hermogenis, versibus politicis*, exstat in eodem Codice XXVIImo, num. 3.

JOASAPHI *Hieromonachi Judicium de Charactere Orationis funebris Imp. Manuelis Palæologi in fratrem suum natu minorem Theodorum, Despotam Laconiæ*, exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 7.

JOSEPHUS; vide FLAVIUS.

ISOCRATIS, *Oratoris Atheniensis* celeberrimi, qui annos natus centum & sex, secundùm *Suidam* obijt anno ante Æram Christianam 330, secundùm *Dionysium* autem *Halicarnassensem* & *Plutarchum* novennio antè, *Oratio admonitoria ad Demonicum* exstat in Codice LXVIto, num. 6.

L.

LAERTIUS; vide DIOGENES.

Ex LEONTII *Byzantini, Lauræ S. Sabæ prope Urbem Hierosolymitanam Monachi*, qui seculo post Christum *sexto* sub Imperatoribus *Justino Juniore, Tiberio Thrace* & *Mauricio* floruit, *Scholijs ex ore Theodori Abbatis & Philosophi de diversis contra S. Trinitatem hæresibus Excerpta quædam* exstant in Codice XXVIto, num. 6.

LIBANII *Sophistæ*, qui seculo post Christum *quarto* floruit, *Progymnasmata sive Exercitia Oratoria* exstant in Codice VIImo, num. 3. Ejusdem *Declamatio trigesima sexta de Moroso lapso cum antiquis Scholijs Græcis* exstat in Codice XXImo, num. 4. Ejusdem *Declamatio, in quâ Parasitus, cœnâ fraudatus, seipsum defert*, exstat in Codice XCIIdo, num. 5. Vide etiam lit. D, ubi agitur de DEMOSTHENE.

LONGINUS; vide DIONYSIUS.

M.

Ex MACARII *Metropolitæ Ancyrani Opere schismatico contra Latinos Ecloga sive Excerpta Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai*, exstant in Codice LXVIIIvo, num. 10.

MACARII *Hieromonachi Epistola ad Symeonem Hieromonachum* exstat in Codice LXXVIIIvo, num. 13. MA-

MANVELIS *Moschopuli*, qui seculo post Christum *decimo quinto* floruit, *Expositio in Hesiodi Poema, inscriptum Dies*, exstat in Codice CXXVIIIvo, num. 11. Ejusdem *Ænigma aliquod* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 26.

MANVELIS *Palæologi, antepenultimi Imperatoris Constantinopolitani*, qui patri suo *Joanni* in Imperio successit A. C. 1391, & A. 1425 obijt, *Oratio glorificatoria ad Deum cum Confessione & Gratiarum actione* exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 5, & in Codice LXXXIXno, num. 5. Ejusdem *Oratio funebris, valdè prolixa & tota ferè historica, in fratrem suum natu minorem Theodorum Despotam Laconiæ, cum præfixâ Georgij Gemisti Plethonis Protheoriâ & Joasaphi Hieromonachi Judicio de Charactere ejusdem Orationis* exstat in Codice LXXXVIIIvo, num. 7. Ejusdem *Carmen catanycticum sive compunctorium in sex Præcepta Christi* exstat in Codice LXXXIXno, num. 6. Ejusdem *Canon paracleticus ad Beatissimam Virginem Deiparam de suorum temporum calamitatibus* exstat in Codice LXXXIXno, num. 7. Ejusdem *Descriptio Imaginis Veris* exstat in Codice LXXXIXno, num. 8. Ejusdem *Meditamentum Rhetoricum, quibus verbis Temires sive Tamberlanes, Persarum & Scytharum Imperator, Bajazetem Turcarum Imperatorem, à se victum & captum, alloqui potuerit*, exstat in Codice LXXXIXno, num. 9. Ejusdem *Gratiarum actio ad Deum instar Psalmi ob interitum Bajazetis* exstat ibidem num. 10.

MARCI *Eugenici, Metropolitæ Ephesini*, qui *Concilium Florentinum*, A. C. 1438 & 1439 partim *Ferrariæ* partim *Florentiæ* celebratum, acerrimè oppugnavit, *Responsiones duæ schismaticæ ad Latinorum assertiones de Igne purgatorio* exstant in Codice LXVIIIvo, num. 3 & 4. Ejusdem *aliæ quædam Quæstiones Theologicæ* exstant ibidem num. 5. Ejusdem *Capita syllogistica adversus Latinos de Processione Spiritûs Sancti* exstant in eodem Codice LXVIIIvo, num. 6.

MARIÆ cujusdam aneponymæ *Precatio superstitiosa, seu potius magica*, exstat in Codice CXXXIIItio, num. 11. *Ejusdem alia quædam Precatio contra infirmitates corporis, aliáque varia mala*, exstat ibidem num. 12.

MATHVSALÆ, cognomine *Machiris, Monachi Sancti Montis Sinai*, qui circa annum Christi 1550 floruit, *Excerpta varia schismatica contra Latinos* exstant in Codice LXVIIIvo, num. 7, 8, 10. Vide etiam lit. G, ubi agitur de GENNADIO *Scholario*; lit. M, ubi agitur de S. MAXIMO & de MACARIO *Metropolitâ Ancyrano*;

no; & lit. T, ubi agitur de THEOPHANE *Metropolitâ Nicæno.*

MATTHÆI *Camariotæ Epitome Rhetorices ex Scriptis Hermogenis de Arte Oratoriâ* exſtat in Codice XCVIImo, num. 3.

MATTHÆI *Chryſocephali Epigramma funebre in Theodorum Deſpotam Laconiæ, fratrem Imp. Manuelis Palæologi*, exſtat in Codice LXXXVIIIvo, num. 7.

S. MAXIMI *Confeſſoris*, qui aliàs etiam *Monachus*, *Abbas* & *Martyr* ſolet appellari, & A. C. 662 obijt, *Fragmenta quædam de Animâ* exſtant in Codice XLIIdo, num. 12, & in Codice LXVIIIvo, num. 11. Ejuſdem *Expoſitio rectorum Eccleſiæ Catholicæ dogmatum ad Joannem Cubicularium & contra Severum atque Eutychen* exſtat in eodem Codice LXVIIIvo, num. 9. Ejuſdem *Loci communes Sententiarum ex varijs ſacris & profanis Autoribus collecti, & in Capita ſeptuaginta unum diviſi*, exſtant in Codice LXXXIIItio.

MAXIMI *Planudis, Monachi Conſtantinopolitani*, qui circa annum Chriſti 1353 claruit, *Epiſtola quædam* exſtat in Codice CXXXIIItio, num. 3. Ejuſdem *Verſio græca Diſtichorum Catonis cum Annotationibus græcis marginalibus & interlinearibus* exſtat in eodem Codice CXXXIIItio, num. 27.

MEMNON *Hiſtoricus*; vide lit. P, ubi agitur de PHOTIO, *Patriarchâ CPno.*

MICHAELIS *Apoſtolij Byzantini Menexenus, ſive, Dialogus de Sanctiſſimâ Trinitate, nempe utrum Judæi & Turcæ rectiùs ſimpliciter unum credant Deum, an Chriſtiani Deum Triunum*, exſtat in Codice LXIXno, num. 2. Ejuſdem *Oratio conſultoria ad ſocerum ſibi iraſcentem, cùm ad ſecundas tranſiret nuptias*, exſtat ibidem num. 3. Ejuſdem *Appellatio ad ultimum Imperatorem Conſtantinopolitanum Conſtantinum Palæologum, quâ continetur ſuſpectæ Religionis ipſius Confeſſio*, exſtat ibidem num. 4. Ejuſdem *Oratio ad Magiſtrum ſuum Joannem Argyropulum, cùm ipſe Conſtantinopoli publicè docere inciperet, ſuperſtite adhuc ultimo Imperatore Conſtantinopolitano Conſtantino Palæologo*, exſtat ibidem num. 5. Ejuſdem *Epiſtolæ quadraginta quinque ad diverſos* exſtant ibidem num. 6.

MICHAEL, *Eccleſiæ Hieroſolymitanæ Syncellus*; vide lit. T, ubi agitur de THEODORO *Abucarâ.*

MOSCHI *Syracuſani*, qui ſeculo ante Chriſtum *ſecundo* circa Olympiadem 155 & deinceps floruit; *Idyllium, inſcriptum Epitaphium Dionis bubulci amatoris*, quod à nonnullis perperàm *Theocrito* at-

tribuitur,

tribuitur, exſtat in Codice LXVIto, num. 8. Ejuſdem *Idyllium, inſcriptum Amor fugitivus*, & *Idyllium, inſcriptum Megara*, exſtant ibidem num. 10 & 11. Vide etiam lit. T, ubi agitur de THEOCRITO.

MOSCHOPVLVS; vide MANVEL.

N.

NICETÆ *Acominati Choniatæ*, qui initio ſeculi poſt Chriſtum *decimi tertij* claruit, *Fragmentum hiſtoricum* exſtat in Codice CXXVto, num. 8.

S. NILI, *ex Præfecto Vrbis Conſtantinopolitanæ Monachi & Abbatis*, qui circa annum Chriſti 440 obijt, *Capita octo de octo Spiritibus malitiæ*, ut & *Liber de Chriſtianâ Philoſophiâ*, & *Capita centum quinquaginta tria de Oratione*, exſtant in Codice LIIItio, num. 4, 5, 6.

NONNI *Panopolitæ*, qui ſeculo poſt Chriſtum *quinto* ſub *Imp. Theodoſio Iuniore* floruit, *Narratio hiſtorica de morte Homeri, à S. Gregorio Nazianzeno in Scriptis ſuis memoratâ*, exſtat in Codice CXXIXno, num. 7.

O.

OPPIANVS; vide lit. E, ubi agitur de EVTECNIO *Sophiſtâ*.

P.

Ex PAVLI *Æginetæ Opere de Re Medicâ Caput ultimum Libri ultimi de Ponderibus & Menſuris* exſtat in Codice CXXXIIItio, num. 6.

PEDIASIMVS; vide JOANNES.

PHOTII, *Patriarchæ Conſtantinopolitani*, qui A.C. 858 Patriarchalem Thronum per fraudem & vim invaſit, *Fragmentum ſchiſmaticum de Proceſſione Spiritûs Sancti* exſtat in Codice XLIIItio, num. 2. Ejuſdem *Excerpta ex Hiſtoriâ Memnonis de rebus Heracleæ Ponticæ* exſtant in Codice CXXVto, num. 6. Ejuſdem *Excerptum ex Diodori Siculi Hiſtoriarum Libro trigeſimo ſecundo de prodigioſâ mutatione cujuſdam fœminæ in virum, quæ mortem Alexandrini Magni præceſſit*, exſtat in Codice CXXVto, num. 7.

PLVTARCHI *Chæronenſis*, Philoſophi & Hiſtorici celeberrimi, qui ſeculis poſt Chriſtum *primo* & *ſecundo* ſub *Imppp. Domitiano, Ner-*

vâ & *Trajano* floruit, *Vita duorum Imperatorum Galbæ & Othonis* exſtant in Codice LXXIVto & LXXVto.

R.

RHODIORVM *Juris navalis, ex Libro decimo quarto Digeſtorum excerpti, Capita poſteriora tredecim* exſtant in Codice XCmo, num. 9.

S.

SIMPLICIVS *Cilix*, qui ſeculo poſt Chriſtum *ſexto* ſub *Impp. Juſtino Seniore* & *Juſtiniano I* ſive *Magno* floruit; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

SOPATRI *Apamenſis*, Sophiſtæ celeberrimi, qui juſſu *Imp. Conſtantini Magni*, cui familiaris fuerat, tandem ſecuri percuſſus eſt, *Vita Ariſtidis & Prolegomena de Charactere Orationum Ariſtidis* exſtant in Codice IVto, num. 2. Ejuſdem *Sopatri Hypotheſis duarum Ariſtidis Orationum contra Platonem pro Rhetoricâ* exſtat in eodem Codice IVto, num. 3.

STEPHANI *Athenienſis Medici & Philoſophi Remedia quædam contra dolores dentium & capitis, aliósque nonnullos morbos* exſtant in Codice LImo, num. 6.

SYRIANVS *Alexandrinus*, *Philoſophus Platonicus*, qui circa annum Chriſti 470 floruit; vide lit. H, ubi agitur de HERMOGENE.

T.

In THEOCRITI *Syracuſani*, qui ſeculo ante Chriſtum *tertio* ſub *Ptolemæo Lagide* & *Ptolemæo Philadelpho* floruit, *Idyllium, quod Syrinx ſive Fiſtula inſcribitur, Expoſitio Joannis Pediaſimi* exſtat in Codice XXImo, num. 2. Ejuſdem *Theocriti Idyllium, inſcriptum Europa à Jove rapta*, quod aliàs perperàm *Moſcho Syracuſano* attribuitur, exſtat in Codice LXVIto, num. 9. Vide etiam lit. M, ubi agitur de MOSCHO *Syracuſano*.

THEODORI *Abucaræ*, *Epiſcopi Cariæ*, qui ſeculo poſt Chriſtum *nono* floruit, *Opuſcula quædam contra hæreticos & infideles* exſtant in Codice XXVI, num. 7, & in Codice LXXVIImo, num. 7. Ibidem quoque exſtat *Thomæ Patriarchæ Hieroſolymitani Epiſtola adverſus Armenios hæreticos, à Theodoro Abucarâ Arabicè dictata, & à Michaele Eccleſiæ Hieroſolymitanæ Syncello in Linguam Græcam translata, & cum eodem tranſmiſſa.*

Ex

Ex THEOPHANIS *Metropolitæ Nicæni Libro quarto contra Judæos Eclogæ sive Excerpta Mathusalæ, Monachi Sancti Montis Sinai, de Processione Spiritûs Sancti ex solo Patre* exstant in Codice LXVIIIvo, num. 8.

THEOPHILI *Protospatharij Scholia in Hippocratis Aphorismos* exstant in Codice XCmo, num. 8.

THOMÆ *Israelitæ Liber de Infantiâ Christi* exstat in Codice CXLIVto, num. 4.

THOMAS *Patriarcha Hierosolymitanus*; vide suprà, ubi agitur de THEODORO *Abucarâ*.

S. TRYPHONIS *Martyris*, qui A. C. 250 sub *Imp. Decio Nicææ* in *Bithyniâ* passus est, *Exorcismus supposititius Insectorum et omnimque animalium, quæ hortis, vineis & agris noxam ac perniciem inferunt*, exstat in Codice CXXXIIItio, num. 10.

V.

Ex VARINI *Phavorini*, seu potiùs *Favorini, Camertis, Episcopi Nucerini*, qui sub *Papâ Leone Decimo* floruit, *Lexico Græco Annotamentum de Origine Alphabeti Græcorum* exstat in Codice CXXXIIItio, num. 14.

EJUSDEM INDICIS SECVNDI

Repetitio succincta *secundùm differentiam materiarum*, simul & *respectu temporis*, quo suprà memoratorum Operum manuscriptorum Græcorum, *ad Philosophiam propriè dictam non pertinentium*, Autores vel floruerunt, vel obierunt.

Ex jam memoratis Autoribus respectu Operum, *ad Philosophiam propriè dictam non pertinentium*, pertinent

AD CLASSEM THEOLOGICAM

S. TRYPHO *Martyr*, qui A. C. 250 passus est;

EVSEBIVS *Pamphili*, Cæsareæ in Palæstinâ Episcopus Arianus, qui A. C. 340 obijt;

S. ATHANASIVS, Archiepiscopus Alexandrinus, qui A. C. 373 obijt;

S. BASILIVS *Magnus*, Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopus, qui Cal. Januarij A. C. 378 obijt;

S. GREGORIVS, *Episcopus Nyssenus*, qui A. C. 395 vel 396 obijt;

S. EPIPHANIVS, qui A. C. 403 valdè senex obijt;

S. JOANNES *Chrysostomus*, qui A. C. 407 obijt;

S. NILVS, *ex Præfecto Vrbis Constantinopolitanæ Monachus & Abbas*, qui circa A. C. 440 obijt;

S. CYRILLVS, Archiepiscopus Alexandrinus, qui A. C. 444 vel 445 obijt;

LEONTIVS *Byzantinus*, qui seculo post Christum *sexto* sub *Imp. Justino Juniore, Tiberio Thrace* & *Mauricio* floruit;

JOANNES *Nesteuta* sive *Jejunator*, Patriarcha Constantinopolitanus, qui A. C. 596 obijt;

S. ANASTASIVS *Sinaita*, Patriarcha Antiochenus, qui A. C. 599 obijt;

S. MAXIMVS *Confessor*, qui A. C. 662 obijt;

S. JOANNES *Damascenus*, qui circa annum Christi 750 obijt;

PHOTIVS, Patriarcha Constantinopolitanus, qui Patriarchalem Thronum per fraudem & vim invasit A. C. 858;

THEODORVS *Abucara, Episcopus Cariæ*; qui seculo post Christum *nono Photio* Patriarchæ CPno fuit synchronus;

THOMAS *Patriarcha Hierosolymitanus*, Theodoro Abucaræ synchronus;

MICHAEL, *Ecclesiæ Hierosolymitanæ Syncellus*; Theodoro Abucaræ synchronus;

MANVEL *Palæologus*; antepenultimus Imperator Constantinopolitanus, qui cœpit imperare A. C. 1391, & A. 1425 obijt;

MARCVS *Eugenicus, Metropolita Ephesinus*, Concilij Florentini, A. C. 1438 & 1439 celebrati, antagonista sive oppugnator;

GEORGIVS *Scholarius*, in Monachatu dictus *Gennadius*, qui seculo post Christum *decimo quinto* floruit;

MATHVSALA, cognomine *Machir*, *Monachus Sancti Montis Sinai*, qui circa annum Christi 1550 floruit;

ANONYMI Autores ætatis incertæ num. 1, 3, 4, 5, 6, 7.

MACARIVS *Metropolita Ancyranus* ætatis incertæ;

MARIA quædam aneponyma ætatis incertæ;

THEOPHANES *Metropolita Nicænus* ætatis incertæ;

AD CLASSEM JVRIDICAM

Imp. BASILIVS *Macedo*, qui cœpit imperare A. C. 867, & A. 886 obijt;

RHODIORVM *Jus navale*;

AD CLASSEM MEDICAM

HIPPOCRATES *Cous*, qui seculo ante Christum *quinto* floruit;

ASCLEPIADES *Myrleanus*, Medicus, qui anno ante Æram Christianam 68 & deinceps floruit.

DIOSCORIDES *Anazarbensis*, qui seculo ante Christum *primo* sub *Impp. C. Julio Cæsare* & *Augusto* floruit;

CLAVDIVS *Galenus*, qui circa finem seculi post Christum *secundi* obijt;

ANONYMI Autores ætatis incertæ num. 8, 9, 10, 11, 12.

PAVLVS

PAVLVS *Ægineta* ætatis incertæ;
THEOPHILVS *Protospatharius* ætatis incertæ;
STEPHANVS *Atheniensis* ætatis incertæ;

AD CLASSEM HISTORICAM

ÆSOPVS *Phryx*, qui seculo ante Christum *sexto* floruit;

DIODORVS *Siculus*, qui seculo ante Christum *primo* sub *Impp. C. Julio Cæsare* & *Augusto* floruit;

MEMNON Historicus, qui seculo ante Christum primo sub *Impp. C. Julio Cæsare & Augusto* floruit;

FLAVIVS *Josephus*, qui seculo post Christum *primo* sub *Imp. Vespasiano* & deinceps floruit usque ad *Imp. Domitiani* interitum;

PLVTARCHVS *Charonensis*, qui seculis post Christum *primo* & *secundo* sub *Imppp. Domitiano, Nervâ* & *Trajano* floruit,

APPIANVS *Alexandrinus*, qui quidem seculo post Christum *secundo* sub *Impp. Trajano* & *Hadriano* vixit, sed potissimùm sub *Imp. Antonino Pio* floruit;

DIOGENES *Laertius*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Antonino Pio* floruit;

NONNVS *Panopolita*, qui seculo post Christum *quinto* sub *Imp. Theodosio Juniore* floruit;

NICETAS *Acominatus Choniates*, qui initio seculi post Christum *decimi tertij* claruit;

GEORGIVS *Codinus*, qui seculo post Christum *decimo quinto* floruit, & Vrbis Constantinopolitanæ expugnationi aliquamdiu fuit superstes;

ANONYMI Autores ætatis incertæ num. 2, 13, 14, 15.

IGNATIVS *Diaconus* ætatis incertæ;

THOMAS *Israelita* ætatis incertæ;

AD CLASSEM PHILOLOGICAM

HOMERVS, qui seculo ante Christum *decimo* natus est ac floruit, seculo autem *nono* obijt;

HESIODVS Poeta, qui seculo ante Christum *nono* natus est ac floruit, seculo autem *octavo* obijt;

ISOCRATES, Orator Atheniensis, qui secundùm *Suidam* anno ante Æram Christianam 330 obijt;

DEMOSTHENES, Orator Atheniensis, qui anno ante Æram Christianam 322 veneno sibi necem conscivit.

THEOCRITVS *Syracusanus*, qui seculo ante Christum *tertio* sub *Ptolemæo Lagidê* & *Ptolemæo Philadelpho* floruit;

MOSCHVS *Syracusanus*, qui seculo ante Christum *secundo* floruit;

M. PORCIVS *Cato*, cognomine *Major* vel *Censorius*, qui Consul fuit anno ante Æram Christianam 195;

DIO *Chrysostomus*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Trajano* potissimùm floruit;

DIOGENIANVS *Heracleota*, Paræmiographus, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Hadriano* floruit;

ARISTIDES *Adrianensis*, Rhetor, qui seculo post Christum *secundo* præcipuè floruit sub *Imp. M. Antonino Philosopho*;

HERMOGENES *Tarsensis*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. M. Antonino Philosopho* claruit;

HERODIANVS *Grammaticus*, qui seculo post Christum *secundo* sub *Imp. Commodo* claruit;

OPPIANVS *Cilix*, qui seculo post Christum *tertio* sub *Impp. Septimio Severo* & *Antonino Caracallâ* floruit;

DIONYSIVS *Longinus*, qui seculo post Christum *tertio Zenobiæ* Palmyrenorum Reginæ & *Porphyrij* Philosophi fuit præceptor;

SOPATER *Apamensis*, Sophista, qui jussu *Imp. Constantini Magni* securi percussus est seculo post Christum *quarto*;

JAMBLICHVS *Chalcidensis*, qui sub *Imp. Constantino Magno* ejúsque filijs, atque etiam sub *Juliano Apostatâ* floruit;

LIBANIVS Sophista, qui seculo post Christum *quarto* floruit;

SYRIANVS *Alexandrinus*, Philosophus Platonicus, qui circa annum Christi 470 floruit;

SIMPLICIVS *Cilix*, qui seculo post Christum *sexto* sub *Impp. Justino Seniore* & *Justiniano Magno* floruit;

JOANNES *Tzetzes*, Grammaticus, qui circa annum Christi 1180 floruit;

CONSTANTINVS *Harmenopulus*, qui circa annum Christi 1345 floruit;

MAXIMVS *Planudes*, Monachus Constantinopolitanus, qui circa annum Christi 1353 claruit;

JOANNES *Pediasimus*, Chartophylax Primæ Justinianæ & totius Bulgariæ, qui seculo post Christum *decimo quarto* floruit;

DEMETRIVS *Chrysoloras*, synchronus *Imp. Manueli Palæologo*, qui cæpit imperare A. C. 1391, & A. 1425 obijt;

JOASAPHVS *Hieromonachus*, *Imp. Manueli Palæologo* synchronus;

MATTHÆVS *Chrysocephalus*, *Imp. Manueli Palæologo* synchronus;

MANVEL *Moschopulus*, qui seculo post Christum *decimo quinto* floruit;

GEORGIVS *Gemistus Pletho*, qui seculo post Christum *decimo quinto* cum *Cardinale Bessarione* floruit;

MICHAEL *Apostolius* Byzantinus, *Georgio Gemisto Plethoni* synchronus, qui seculo post Christum *decimo quinto* floruit;

VARINVS *Phavorinus Camers*, Episcopus Nucerinus, qui seculo post Christum *decimo sexto* sub Papâ *Leone Xmo* floruit;

ANONYMI Autores ætatis incertæ num. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24.

DEMETRIVS *Triclinius* ætatis incertæ;

EVTECNIVS Sophista ætatis incertæ;

GEORGIVS *Diareta* ætatis incertæ;

GREGORIVS, *Metropolita Corinthi*, ætatis incertæ;

JOANNES *Doxopatra* ætatis incertæ;

JOANNES *Geometra* ætatis incertæ;

JOAN-

INDEX TERTIVS
RERVM OBSERVATV DIGNARVM, QVÆ RECENSIONI SVPRA' ENVMERATORVM CENTVM QVADRAGINTA SEX CODICVM MANVSCRIPTORVM GRÆCORVM PHILOSOPHICORVM PROPRIE' DICTORVM SPARSIM INSERTÆ, AVT MARGINATIM ANNOTATÆ SVNT.

A.

D.

Diogenes

Ὑπατ-

I.

N.

O.

P.

T.

V.

INDICIS TERTII LIBRI SEPTIMI COMMENTARIORVM DE AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI.
FINIS.

COLLATIO NOVI ET ANTIQVI NVMERI CODICVM MANVSCRIPTORVM GRÆCORVM PHILOSOPHICORVM PROPRIE' DICTORVM CENTVM QVADRAGINTA SEX, DE QVIBVS SEPTIMO HOC COMMENTARIORVM LIBRO SECVNDV'M PRÆSENTEM COLLOCATIONIS EORVM ORDINEM SINGVLATIM ACTVM EST.

Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*	Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*
1	4.	30	16.
2	15.	31	253.
3	31.	32	81.
4	sine numero.	33	69.
5	13.	34	8.
6	137.	35	3.
7	162.	36	47.
8	sine numero.	37	35.
9	5.	38	36.
10	sine numero.	39	27.
11	sine numero.	40	67.
12	sine numero.	41	114.
13	168.	42	65.
14	sine numero.	43	59.
15	sine numero.	44	262.
16	33.	45	10.
17	34.	46	93.
18	sine numero.	47	261.
19	7.	48	40.
20	sine numero.	49	86.
21	sine numero.	50	171.
22	sine numero.	51	82.
23	170.	52	28.
24	38.	53	sine numero.
25	48.	54	108.
26	91.	55	sine numero.
27	47.	56	260.
28	sine numero.	57	237.
29	12.	58	113.

Numerus

Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*	Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*
59	2.	96	75.
60	22.	97	268.
61	244.	98	269.
62	ſine numero.	99	ſine numero.
63	49.	100	ſine numero.
64	267.	101	120.
65	ſine numero.	102	82.
66	136.	103	151.
67	ſine numero.	104	ſine numero.
68	94.	105	ſine numero.
69	32.	106	152.
70	23.	107	238.
71	148.	108	143.
72	98.	109	ſine numero.
73	66.	110	ſine numero.
74	6.	111	239.
75	18.	112	ſine numero.
76	142.	113	ſine numero.
77	39.	114	ſine numero.
78	103.	115	119.
79	271.	116	ſine numero.
80	282.	117	ſine numero.
81	235.	118	156.
82	277.	119	157.
83	125.	120	ſine numero.
84	ſine numero.	121	ſine numero.
85	ſine numero.	122	226.
86	ſine numero.	123	190.
87	ſine numero.	124	159.
88	ſine numero.	125	ſine numero.
89	167.	126	165.
90	ſine numero.	127	327.
91	77.	128	181.
92	240.	129	158.
93	76.	130	ſine numero.
94	178.	131	273.
95	ſine numero.	132	Theolog. 289

Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*	Numerus *novus:*	Numerus *antiquus:*
133	115.	140	161.
134	154.	141	155.
135	252.	142	60.
136	129.	143	96.
137	ſine numero.	144	141.
138	ſine numero.	145	144.
139	ſine numero.	146	97.

Ex jam enumeratis

Codicibus manuſcriptis Philoſophicis Græcis

ſunt.

Membranacei ſeptendecim:

nempe ſecundùm Numerum novum 1^{mus}, 6, 23, 34, 35, 36, 59, 66, 72, 73, 77, 81, 88, 89, 103, 115, 143;

Chartacei autem centum viginti novem:

nempe ſecundùm Numerum novum 2^{dus}, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146.

LIBRI SEPTIMI COMMENTARIORVM DE AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI APPENDIX,

QVA CONTINENTVR VARIA ADDITAMENTA, NON SOLVM AD JAM MEMORATVM LIBRVM SEPTIMVM, VERVM ETIAM AD PRIORES SEX LIBROS PERTINENTIA.

ADDITAMENTVM I,

pertinens ad Libri *tertij* pag. 46 & 47, ubi exhibetur *Hippolyti Thebani Fragmentum de Genealogiâ Christi*, & ad ejusdem Libri pag. 52 & 53, ubi exhibetur *S. Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani Fragmentum de Baptismate Sanctorum duodecim Apostolorum*.

Cùm Libro *tertio* horum Commentariorum, in recensione Codicum manuscriptorum Theologicorum Græcorum *vigesimi noni* & *trigesimi quarti*, necessariò à me fuerit indicandum, exstare in eorum priori *Fragmentum de Genealogiâ Christi & Beatissimæ Matris ipsius Mariæ*, ex Hippolyti Thebani Opere Chronologico desumptum, in posteriori autem *Fragmentum de Baptismate Sanctorum duodecim Apostolorum*, desumptum ex *S. Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani* Commentarijs; cúmque ob variantes Lectiones, quibus Fragmenta illa manuscripta ab editionibus impressis discrepant, integra ea ibi exhibuerim, & Annotationibus marginalibus illustraverim; ideóque (1) non potuerim occultare, quod

(1) *Nempe eâdem ratione, ut* R. P. Dionysius Petavius *S. I. in editione Operum S. Epiphanij*, R. P. Fronto Ducæus *S. I. in editione Historiæ Ecclesiasticæ Nicephori Callisti*, *V. CL.* Henricus Canisius *IC. & SS. Canonum in Academiâ Ingolstadiensi Professor ordinarius in editione Chronici Hippolyti Thebani*, *Em. Card.* Baronius *in Apparatu ad Annales Ecclesiasticos*, & *R. P.* Christophorus de Castro *S. I. in Historiâ Deiparæ Virginis Mariæ, eandem traditionem, licet eam omninò improbarent, non tamen potuerunt occultare & dissimulando aut omittendo supprimere.*

quod in utroque illo Fragmento expresse traditur, *S. Josephum, Christi Nutritium, antequam Sponsus fieret Beatissimæ Virginis Deiparæ, veram habuisse uxorem, nomine Salomen, & ex eâ quatuor filios, & duas vel tres filias suscepisse*, minimè velim hanc istius traditionis mentionem à quoquam ita accipi, ut communem atque receptam Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ sententiam de *perpetuâ S. Josephi Virginitate* vel ignorare vel improbare existimer. Si quis enim ipsa Commentariorum meorum suprà memorata loca rectè inspexerit, ne unicum quidem ibi inveniet verbulum, ex quo bonâ fide possit elici, me alteram illam contrariam opinionem de *S. Josephi* cum *Salome* matrimonio ullatenus affirmare, eámque autoritate *S. Sophronij* & *Hippolyti Thebani* velle renovare ac defendere; contra autem re verâ animadvertet, propugnatores Virginitatis *S. Josephi* magnas mihi debere gratias, quia duorum illorum contrariorum Testimoniorum fides per variantium lectionum à me ibi exhibitam discrepantiam non mediocriter labefactatur. Vt igitur omnem sinistram suspicionem à me prorsùs amoliar, exhibeo hîc ex Eminentissimi Cardinalis *Baronij* Apparatu, qui Annalium Ecclesiasticorum Tomo primo præfixus est, integrum illum lectu dignissimum locum à § 59 usque ad § 68, ubi is de totâ illâ controversiâ piè, doctè ac verè differit, &, refutatâ contrariâ traditione, *perpetuam S. Josephi Virginitatem* solidissimè demonstrat & validissimè tuetur his verbis: *Quid porrò, adveniente ætatis nubilis tempore, non fine divino consilio de Sanctissimâ Virgine Mariâ, quæ se voto virginitatis perpetuæ Deo consecrâsset, à Sacerdotibus Hierosolymitanis statutum esset, S. Gregorius Nyssenus* (1) *his verbis recitat: Cùm puella crevisset, & adulta esset, Sacerdotes consilium agitare, ne quid de sacro illo corpore statuentes in Deum peccarent, cœperunt. Nam subjugare eam legi naturæ, & addicere quasi servam, si quis eam in matrimonium duceret, res longè absurdissima, miniméque decora videbatur. Sacrilegum enim prorsùs existimabatur, si homo jus ac potestatem in donarium, quod Deo consecratum & dedicatum esset, haberet; quoniam legibus sancitum & constitutum est, ut vir potestatem habeat in uxorem: ut autem intra Templum unà cum Sacerdotibus mulier versaretur, & in sanctis conspiceretur, neque usitatum erat, & simul gravitas & honestas rei non aderat. Deliberantibus igitur eis super hâc re, divinitùs incidit consilium, ut darent eam cuidam viro nomine desponsationis; is autem ad custodiendam virginitatem ejus esset idoneus. Inventus est igitur Joseph talis, qualem ratio consilij requirebat, ex eâdem cum Virgine Familiâ & Tribu, isque de consilio Sacerdotum sibi puellam despondet;* con-

(1) In Oratione de Sanctâ Christi Nativitate.

conjunctio autem non ultra sponsalia progrediebatur. Hæc S. Gregorius. His consentientia S. Epiphanius (1) scripsit, cùm ait: Primum enim quando Virgo tradebatur ipsi Joseph, sortibus cogentibus ipsam ad hoc venire, non tradita est ipsi ad conjunctionem (si verum dicere oportet) quoniam VIDVVS *erat, sed propter legem quidem vir ipsius vocatus est. Juxta consequentiam verò ex Judæorum traditione ostenditur, quòd non conjunctionis gratiâ ipsi tradebatur Virgo, sed quò conservaretur in testimonium futurorum, quòd non spuria dispensatio adventûs in carne accessit, sed quæ testimonia haberet in veritate, extra semen viri in Spiritu sancto dispensata in veritate. Hæc S. Epiphanius. Sed quòd affirmat,* VIDVVM *fuisse Joseph, exactiorem requirit indaginem. Cùm itaque ijdem dicant, ex Sacerdotum consilio, divino confirmante assensu, datum Joseph sponsum Virgini, non ad opus conjugij, sed potissimùm ob virginitatis custodiam, & non prolis causâ, votum Deo factum de eâ conservandâ, satis affirmare videntur. Fuit tamen de Mariæ voto aliorum sententia, nimirum Beatissimam Virginem, postquam est desponsata, votum virginitatis, quod animo diu conceperat, sponso assentiente, verbis expressisse. Horum auctor est S. Thomas (2), quem complures sunt secuti. Perfacile fuit id suaderi homini justo, ab illâ præsertim, quæ & Deum ipsum (si ita licet dicere) in suum traxit obsequium. Quidni præstaret hoc justus, quod Pharisæi ad præscriptum tempus, & Esseni in perpetuum eâ ætate observabant. Jam verò reliquum est, antequam cœptam historiam ulteriùs prosequamur, de Sancti Josephi Sanctissimæ Virginis sponsi statu differere,* VIDVVSne *fuerit, an cælibem vitam usque ad Mariæ desponsationem duxerit, sicque semper* VIRGO *permanserit.* ANTIQVA *est hæc* QVÆSTIO, *quæ &* VTRIVSQVE PARTIS GRAVISSIMOS *habuit* ASSERTORES. *Invaluit olim nonnullorum antiquorum Patrum opinio, illos qui in Evangelio* FRATRES DOMINI *dicti inveniuntur, Judam Thadæum, Simonem, Joseph, & Jacobum Minorem nominatum, ex Joseph & uxore, quam longè ante sponsalia Virginis duxerat, esse susceptos. Habuit, inquit, S.* EPIPHANIVS, *(3) hic Joseph primam suam uxorem ex Tribu Juda, & peperit hæc ipsi liberos numero sex, quatuor masculos & duas femellas, quemadmodum Evangelium secundùm Matthæum & secundùm Marcum declaraverunt. Hæc S. Epiphanius; existimans nimirùm, omnes quos fratres Domini Evangelistæ nominant, esse ex Joseph, ex primâ, quam putat habuisse, uxore progenitos. Qui huic opinioni adhæserunt, recensentur complures antiquorum Patrum, ac inprimis* HIPPO-

(1) In Panario, hæresi 78 adversus Antidicomarianitas, & in Ancorato fusius.

(2) Part. 3 q. 28 art. 4.

(3) In Panario, hæresi 78 adversùs Antidicomarianitas.

LYTUS PORTUENSIS (1), qui ait, Joseph ex uxore suâ SALOME genuisse quatuor masculos, Jacobum, Simonem, Judam & Joseph; duas itidem filias Esther & Thamar. Testatur de filijs S. Joseph etiam ORIGENES (2), EUSEBIUS (3), idem, qui suprà, EPIPHANIUS (4) sæpiùs, GREGORIUS NYSSENUS (5), JOANNES CHRYSOSTOMUS (6), & alij (7) Græcorum; Latinorum autem HILARIUS (8) & AMBROSIUS (9). Quo autem fundamento innitantur hi, qui in hanc sententiam abierunt, & è quo fonte ista hauserint, Origenes (10) testatur his verbis: Fratres autem Jesu putabant nonnulli esse ex traditione Hebræorum sumptâ occasione ex Evangelio, quod titulum habet, juxta Petrum, aut ex Libro Jacobi, filios Joseph ex priore uxore, quæ convixerat ipsi, antequam duceret Mariam. Hæc ille. S. Hieronymus (11) adversus hos, qui ex apocryphis isthæc hauserunt, declamans, hæc ait: Quidam fratres Domini de aliâ uxore Joseph filios suspicantur, sequentes deliramenta apocryphorum, & à quâdam Escha mulierculâ confingentes. Nos autem, sicut in Libro, quem contra Helvidium scripsimus, continetur, FRATRES DOMINI, non FILIOS JOSEPH, sed CONSOBRINOS SALVATORIS, Mariæ liberos intelligimus materteræ Domini, quæ esse dicitur mater Jacobi Minoris, & Joseph, & Judæ, quos in alio loco Evangelij, Fratres Domini legimus appellatos. Fratres autem consobrinos dici omnis Scriptura demonstrat. Hæc S. Hieronymus, ac doctè quidem. Quæ enim vel S. Petri aut S. Jacobi nomine ferebantur Pseudoevangelia, à Leucio seu Seleucio quodam fuisse conficta, testatur Innocentius (12) Papa. De his & Gelasius (13): Evangelium, inquit, nomine Petri apocryphum; Evangelium nomine Jacobi Minoris apocryphum. Fuit igitur de his aliorum magis probabilis ac recepta sententia, Joseph non bigamum, nec aliud ante Sanctissimam Virginem iniisse conjugium. Hujus fortissimus adstipulator, seu potiùs auctor, Hieronymus (14) adversus Helvidium, infamem hæresiarcham, pugnans, hæc ait: Tu dicis, Mariam virginem non permansisse; ego mihi plus vendico, etiam ipsum Joseph virginem fuisse per Mariam, ut ex virginali conjugio virgo filius nasceretur. Si enim in virum sanctum fornicatio non cadit, & aliam eum uxorem habuisse non scribitur, Mariæ autem, quam putatus est habuisse, custos potiùs fuit, quàm maritus, relinquitur eum virginem mansisse cum Mariâ, qui Pater Domini meruit appellari. Hæc ille. In eandem sententiam etiam S. Augustinus (15): Habe, inquit, Joseph cum

(1) Apud Nicephorum Hist. Eccles. lib. 2 cap. 3. (2) In Matth. 13. (3) Hist. Eccles. lib. 2 cap. 1. (4) In Panario hæres. 28, 51, 78, & in Ancorato. (5) Homil. de Resurrect. Christi 2. (6) Homil. de Annunciat. Virginis. (7) THEOPHYLACTUS in Matth. c. 7, EUTHYMIUS in Matth. cap. 2. (8) In Matth. c. 1. (9) In Epist. ad Galat. c. 1. (10) Vbi suprà in Matth 13. (11) In Matth. 12 in fin. (12) Epist. 3 ad Exuperium. (13) Concil. Rom. III de Scriptis Apocryphis. (14) In Helvidium prope finem. (15) Serm. 14 in Nativit. Domini.

cum Mariâ conjuge tuâ communem virginitatem membrorum, quia de Virginis membris virtus nascitur Angelorum. Sit Maria sponsa Christi in carne suâ, virginitate servatâ; sis autem & tu Pater Christi curâ castitatis & honorificentiâ virginitatis, ut de virgineis membris Genitricis seculis Christianis nulla sit Zelotypia. Idem & paulo pòst: Gaude itaque Joseph, nimiúmque congaude virginitati Mariæ, qui solus meruisti virginalem affectum possidere conjugij, quia per meritum virginitatis ita separatus es à concubitu uxoris, ut Pater dicaris Salvatoris. Hæc S. Augustinus. Consentit & his Theodoretus (1); dum ait: *Vocatur quidem Jacobus Frater Domini, sed non erat naturâ; sed nec fuit Josephi filius, ut quidam existimârunt, ex priori matrimonio natus, sed erat quidem Cleophæ filius, Domini enim consobrinus.* Hæc Theodoretus. Huic sententiæ cæteri omnes (2), qui posteà vixerunt, Latinorum orthodoxi Scriptores consenserunt, adeò ut Petrus Damiani, suorum temporum Scriptor nobilissimus, dicat magnâ fiduciâ, Ecclesiæ fidem in eo esse, ut non modò Deipara, verùm etiam putativus Pater atque Nutricius virgo habeatur. Certè quidem, quantum probabilibus conjecturis agere licet, quomodo non homini virgini Deus Virginem, ex quâ carnem suscepturus erat, tradidisset, si factus homo, ex hoc Mundo migraturus ad Patrem, eandem jam senescentem nonnisi virgini commendavit? Quod autem ad historicam veritatem spectat, totius hujus Quæstionis cardo in eo vertitur, ut efficaci demonstretur ratione, illos, qui in Evangelio dicti sunt FRATRES DOMINI, alterius potiùs esse filios, nec ad Josephum ullatenùs pertinere. Sanè quidem usitatam in Divinis Scripturis esse consuetudinem, quisque curiosus investigator facilè intelliget, ut nomini proprio filij nomen etiam proprium patris subjungatur, ut, cùm dicimus Jacobum Zebedæi, filium ipsius Zebedæi intelligamus. Ex quâ quidem regulâ, mille exemplis in Scripturâ testatâ, illud infertur, quòd, qui dicti sunt Fratres Domini, non alium habuerunt patrem, quàm eum, cujus esse dicuntur. Unde Jacobus, & ipse dictus Frater Domini, cùm Jacobus Alphæi ab Evangelistis (3) nominatus habeatur, eum utique non alio quàm Alphæo patre genitum jure dixerimus. An verò eodem parente procreati sint cæteri, qui & Fratres Domini à S. Matthæo (4) dicuntur, dum ait: *Fratres ejus Jacobus, & Joseph, & Simon, & Judas, & sorores ejus, nonne omnes apud nos sunt?* De Josepho nulla est dubitatio, fuisse germanum Jacobi, testantibus id Evangelistis; de cæteris autem haud facilè his consenserimus, qui putant hos omnes fuisse germanos, iisdemque parentibus

(1) *In Epist. ad Galat. c. 1 in fine.*

(2) Beda, Albinus Flaccus Alcuinus, Bernhardus, Anselmus, Rupertus, Thomas Aquinas, Gerson *& alij recentiores, &* Lipomannus *uberiùs in schol. præposito hom. Chrysost. de Annunciatione.* Petrus Damianus *Epist. 11 c. 4 ad Nicol. Rom. Pontificem. His similia* Gerson *Serm. de Nativit. Mariæ.*

(3) *Matth. 10, Marc. 3, Luc. 6, Act. 1 5.* (4) *Cap. 13.*

tibus natos, nullâ aliâ de causâ, nisi quòd simul sint nominati. Sed eâdem ratione, quòd, dum nominantur Jacobus Minor & Joseph filij Mariæ uxoris Alphæi, ut modò dicemus, prætermittuntur verò Simon & Judas, eos alijs parentibus esse genitos, credere suademur. Sed quibusnam parentibus exorti sint Simon & Judas, dicemus inferiùs. Cùm igitur ex nuper dictis probè noverimus, quis fuerit pater Jacobi Minoris & Josephi, restat ut de eorundem matre, quænam exstiterit, inquiramus, ac demùm de cæteris, qui dicti sunt Fratres Domini, investigemus. Quod ad Jacobi & Josephi matrem spectat, eam dictam esse Mariam,

(1) Marc. 15. *Evangelicus (1) sermo testatur, dum ait: Erant autem & mulieres à longè aspicientes, inter quas erant Maria Magdalene, & Maria Jacobi Minoris & Josephi mater, & Salome. Quænam autem fuerit ista*

(2) Cap. 27. *Salome, S. Matthæus (2) declarat, sic eundem sermonem retexens: Erant ibi mulieres multæ à longè, inter quas Maria Magdalene, & Maria Jacobi & Josephi mater, & mater filiorum Zebedæi. Ecce tibi, quam S. Marcus Salomen nominat, eam matrem filiorum Zebedæi Matthæus appellat. Ex quibus errare convincuntur, qui dixerunt SALOMEN fuisse VXOREM JOSEPHI, Sponsi Virginis, & ex eâ dictos suscepisse liberos. Sicut etiam erroris argui necesse est eos, qui ipsam Mariam, Jacobi matrem & Josephi, esse dixerunt uxorem ejusdem Josephi, Mariæ Sponsi. Nam si vivebat illa adhuc tempore passionis Christi, absurdum illud, auribúsque piorum omnium molestissimum dicere opus esset, eundem Josephum eodem tempore duas habuisse uxores, nempe Mariam Jacobi matrem, & Sanctissimam Deigenitricem; quod vel cogitare animus horret. Ex eo verò, quod dictum est, Mariam, cujus S. Matthæus & S. Marcus meminerunt, eorundem autoritate constare, fuisse matrem Jacobi Minoris, eandémque Alphæi uxorem, à quo idem Jacobus nomen accepit, ut diceretur Alphæi, suboritur dubitatio,*

(3) Cap. 19. *num eadem una sit cum eâ, quam S. Joannes (3) Mariam Cleophæ nominat.* S. Hieronymus (4), *post multa de his disputata, sic concludens*

(4) Contra Helvidium. *ait: Restat conclusio, ut Maria ista, quæ Jacobi Minoris scribitur mater, fuerit uxor Alphæi, & soror Mariæ Matris Domini, quam Mariam Cleophæ S. Joannes Evangelista cognominat, sive à patre, sive à gentilitate familiæ, aut quacunque aliâ ex causâ ei nomen imponens. Si autem inde tibi alia atque alia videtur, quòd alia dicatur Maria Jacobi Minoris mater, & hîc Maria Cleophæ, disce Scripturæ consuetudinem, eundem hominem diversis nominibus nuncupari. Hæc S. Hieronymus.*

(5) In Matth. c. 27. *Theophylactus (5) etiam tradit, dictam Mariam Cleophæ sic nuncupatam, quòd fuerit filia Cleophæ, eadémque uxor Alphæi. Dixerunt*

alij,

alij, Mariam Cleophæ sic esse dictam, quod fuerit Cleophæ uxor, solitásque uxores Judæorum à viris suis cognominari, eadémque ratione S. Gregorium Nyssenum (1) eodem uti argumento, cùm probare intendit, Mariam sororem Moysis fuisse virginem, quòd semper fratrum, & non viri nomine nuncupetur, dictáque reperiatur Maria soror Moysis & Aaronis. At hæc irrita erunt, si credimus Josepho Judæo (2), Judaicarum Antiquitatum Scriptori disertissimo, cujus autoritate exploratum habetur, Mariam sororem Moysis virum habuisse Vr, qui orantis Moysis manus sustinebat, ex eóque filium suscepisse, nomine Beselehel, cujus frequens & clara est in Divinis Scripturis mentio. Non autem omnia expressa esse in Sacris Literis, & sæpè ab alijs esse dicta, quæ in illis silentur, haud difficulter eruditus quisque concedet. Verùm quod spectat ad Mariam Cleophæ, eam non filiam Cleophæ, sed uxorem fuisse putamus, missísque cæteris, in his omnibus inhæremus, ut par est, Hegesippo (3), omnium antiquissimo, ac proximo Apostolorum temporibus, qui ait Cleopham fuisse fratrem Josephi, eóque genitum Simonem, seu dicere velimus Simeonem, qui Jacobo Minori in Sede Hierosolymitanâ successit. Cujus dum meminit (4), & non dicit eos fuisse inter se germanos, facilè inducor, ut opiner diversos prorsùs fuisse Cleopham & Alphæum, distinctásque esse inter se Mariam Cleophæ, & Mariam, quæ ab ijsdem Evangelistis mater dicitur Jacobi Minoris & Josephi, eandémque Mariam Cleophæ, ut habet S. Joannes, sororem fuisse Sanctissimæ Virginis, non germanam ex Annâ genitam, ut superiùs dictum est, sed consobrinam ex sorore vel fratre patris vel matris genitam. Nec est quòd quis possit arguere, eandem esse Mariam Jacobi & Josephi matrem cum Mariâ Cleophæ; quasi, quod plerumque accidit, S. Joannes expresserit, quod cæteri Evangelistæ tacuerint: nam diversus prorsùs est eorundem sermonum contextus, dum S. Matthæus (5) & S. Marcus (6) Mariam matrem Jacobi & Josephi à longè stantem cum cæteris mulieribus tradunt; S. Joannes (7) verò de Mariâ Cleophæ habens sermonem, eandem cum Mariâ Virgine juxta crucem manentem constituit. Hæc sentiens, puto, S. Hieronymus (8), haud fixus in priori permansit sententiâ; ut eadem fuerit Maria mater Jacobi cum Mariâ Cleophæ. Sed quid ait in fine disputationis? Verum, inquit, in hâc parte contentiosum funem non traho. Alia fuerit Maria Cleophæ, alia Maria mater Jacobi & Josephi, &c. His igitur de Sancti JOSEPHI, Sanctissimæ Virginis Sponsi, VIRGINITATE stabilitis, jam reliquam de Verbi incarnatione ex Evangelio historiam prosequamur.

Hucusque Eminentissimus Cardinalis *Baronius*. Vide etiam R.P. *Christophori*

(1) Lib. de Virginit. c. 9.
(2) Antiquit. Iud. lib. 3 c. 2 & 4.
(3) Apud Eusebium Hist. Eccl. lib. 3 c. 10 & 26.
(4) Apud Eusebium Hist. Eccl. lib. 2 c. 1.
(5) Cap. 27.
(6) Cap. 15.
(7) Cap. 19.
(8) Contra Helvidium.

stophori de Castro, Societatis Jesu in Complutensi Collegio Theolog. doctissimi, Historiam Deiparæ Virginis Mariæ, primùm quidem Compluti A. 1605, deinde autem Moguntiæ A. 1610 in octavo editam, capite primo & quarto, ubi tùm de *S. Josepho*, tùm de ijs, qui à SS. Evangelistis *Fratres Domini* appellantur, accuratissimè agit, & tandem totam illam Dissertationem rectè claudit hâc *perpetuæ Virginitatis S. Josephi* firmissimâ asseveratione: *GRAVIS QVÆSTIO est propter Auctorum sacrorum varietatem, num Josephus, antequam duxisset Virginem, fuisset alteri conjunctus? Nam quamplurimi ita fuisse affirmant, ut quidem Mariæ virginitatem tueantur contra hæreticos, quòd in Evangelio FRATRES DOMINI & SORORES numerentur; qui si non sunt ex Mariâ Virgine, ut non sunt, debent esse Josephi ex aliâ uxore. Veruntamen cùm suprà cap. I. num. 11 satis fusè ostenderimus, hos Fratres non potuisse filios esse Josephi, quòd mater eorum Maria Jacobi viveret cum Deigenitrice, nec probari posse duabus uxoribus conjunctum fuisse Josephum, simul viventibus, & apud omnes sit exploratum, præter hos nullum alium filium ab Autoribus tribui Josepho; satis apertum debet esse, constans, nulli uxori fuisse conjunctum, præterquam Virgini Deiparæ, ac propterea castitatem coluisse, ut jam relati Patres dixerunt.* Hæc illè.

ADDITAMENTVM II,

pertinens ad Libri *quinti* Appendicem pag. 418 & 419, ubi fit mentio cùm de alijs varijs rarissimis *Rei literariæ & pictoriæ Sinensis* monumentis, quæ in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ* adservantur, tùm vel præcipuè de *Confucij*, Principis Philosophiæ Sinensis, *Scientiâ Politico-morali*.

QUandoquidem intellexi, non paucis Viris doctis rem me facturum esse gratissimam, si *Sinarum Scientiam Politico-moralem*, cujus in Appendice Libri *quinti* horum Commentariorum pag. 419 obiter feci mentionem, cum ipsis communicarem, integram ecce eam bonâ fide hîc exhibeo, sed *latinè* tantùm, & absque *Sinicis Characteribus*, qui in authentico Exemplari, partim quidem A.C. 1667 in *Quàm-cheū* Metropoli Sinensis Provinciæ *Quàm-tūm*, partim autem A. 1669 *Goæ* in Indiâ intra Gangem impresso, cum *pronunciatione latinâ* è regione adjuncti sunt. Huc porrò etiam accedit *Confucij Vita*, ex ipsis antiquis Sinicis monumentis desumpta, quæ jam memoratæ *Scientiæ Politico-morali* in eodem authentico Exemplari subjuncta est.

SINA-

SINARVM SCIENTIA POLITICO-MORALIS,

SECVNDV'M AVTHENTICVM EXEMPLAR SINICO-LATINVM,

A R.P. PROSPERO INTORCETTA SICVLO, SOCIETATIS JESV,

PARTIM QVIDEM A. C. M DC LXVII IN VRBE QVA'M-CHEV̄, METROPOLI SINENSIS PROVINCIÆ QVA'M-TV̄M, PARTIM AVTEM A. C. M DC LXIX GOÆ IN INDIA INTRA GANGEM, PRIMV'M IN LVCEM EDITVM, QVOD ADSERVATVR IN AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI.

Moderatores Societatis JESV in Sinensi V.Provincia	*E JESV Societate*		
Ignatius à Costa Lusitanus,	*Antonius de Govea Lusitanns,*	*Humbertus Augeri Gallus,*	*EmmanuelGeorgius Lusitanus,*
Jacob. le Faure Gallus,	*PetrusCanevari Genuensis,*	*Adrianus Grelon Gallus,*	*PhilippusCouplet Flandro-Belga,*
Matth. à Maya Lusitanus,	*Franciscus Brancato Siculus,*	*Jacobus Motel Gallus,*	*Franciscus Rougemont Flandro-Belga,*
Felicianus Pacheco Lusitanus,	*Jo. Franciscus de Ferrarijs Pedemontanus,*	*Jo. Dominicus Gabiani Pedemontanus,*	*Christian' Herdtrich Austriacus,*
suo singuli tempore Approbarunt.	*Recognoverunt.*		

FACVLTAS.

R. P. Vice-Provincialis,

EGo infrascriptus Societatis JESV *in Sinis Præpositus Vice-Provincialis, potestate mihi factâ ab A. R. P. N. Joanne Paulo Olivâ Præp. Generali, do facultatem P. Prospero Intorcetta ejusdem Societatis, ut typis excudendam curet* Sinarum Scientiam Politico-Moralem: *quod Opus primùm à P. Ignatio à Costa, deinde à P. Jacobo le Faure, demùm à P. Matthiâ à Maya Prædecessoribus meis approbatum; & à duodecim alijs Patribus Soc.tis nostræ in Sinis recognitum, & publicâ luce dignum judicatum fuit. In quorum fidem has manu meâ signatas, & sigillo officij mei munitas dedi. In urbe Quàm-chēu Metropoli Sinensis Provinciæ Quàm-tūm die 31 mensis Julij Anni 1667.*

Felicianus Pacheco.

AD LECTOREM.

NOn injucundum tibi fuerit, Amice Lector, si causas atque argumentum brevis Opusculi, Laconicâ brevitate olim descripti à Principe Philosophiæ Sinensis CONFVCIO, *brevibus hic præcognoscas. Scias itaque velim, mihi è Sinis Romam proficiscenti, res Sinicæ Missionis acturo, placuisse quidem Goæ potius, quæ fœcunda Mater, & prima veluti Radix Orientalium Missionum jure censeri potest, quàm alibi terrarum editionem hanc, in Sinis jam anteà cœptam, prosequi atque perficere; ut scilicet publico Missionis bono propiùs ac citiùs consuleretur; & Opus ipsum orientale, Orienti extremo proficuum, sub auspiciis* APOSTOLI ORIENTIS *successu prospero oriretur: quæ & fuerunt Sociorum vota, quando ijs, degentibus in exilio Quantoniensi propter Christum, postremum non sine lachrymis vale dixi. De opusculi utilitate, sive animarum lucro, atque incremento autoritatis, quod ex notitiâ Opusculi hujus ac reliquorum Confucij accedit Præconi Evangelico, vineam Christi Sinensem, Couchinchinensem, ac Tunkinensem excolenti, non ipse hîc loquar; (Japones, aliæque nationes Sinarum imperio vicinæ, semper sapientiæ primas Sinicæ Genti detulerunt) eam tamen utilitatem magnam esse necessè est fateantur Europæorum hominum quotquot, præter idioma gentis, literas quoque atque priscorum*

Libros accurate didicerunt; & quotquot sententias, quibus referti sunt Libri, placita, instituta, maximéque pervetusta monumenta, in proprios nunc usus convertunt; sic ut sibi aditum aperiant amplissimum ad afferendam literatæ genti VERI SVMMIQVE NVMINIS notitiam: ut non loquar de primis Sinicæ Missionis Patribus, quorum directione atque industriâ in more fuit positum, vel ab ipsis Missionis exordijs, ut quicunque in eâ Christi Præcones versarentur, Confucij Libris accuratè pervolvendis darent operam. Nisi prædecessores nostri magnam inde utilitatem oriri posse usu ipso didicissent, ecquis judicabit, eos & sibi & posteris, sine ullo animarum lucro, tantum onus imponere voluisse? Hæc itaque omnia (præter ea quæ in EXPLANATIONE SCIENTIÆ SINARVM POLITICO-MORALIS paulo fusiùs declarantur) me impulerunt ad hoc Opusculum Goæ prosequendum, perficiendúmque.

Opusculi verò titulus & argumentum est, CHVM TVM, MEDII scilicet, seu AVREÆ MEDIOCRITATIS CONSTANTIA. Çu-su, Confucij nepos ex filio, hunc Librum vulgavit, & quædam de suo addidit; sed & desiderantur multa, sic ut fragmentorum veriùs quàm Libri speciem habeat. Ob hanc causam, & quia doctrinæ, quæ traditur, sublimitas quandoque ipsius Naturæ limites videtur excedere, hunc Librum Sinenses Magistri tanquam subobscurum captúque difficilem, cùm numero secundus sit, postremo tamen loco in Scholis exponunt. Est interim Præconi Evangelico (uti suprà dicebam) sanè utilis, quatenus & morum egregius Magister est, & naturali lumini vitiorum tenebris offuso, ceu auroræ beneficio, eam veritatis lucem subministrat, quæ Soli Evangelico præluceat, viámque pandat.

Vt autem hîc Europæo Lectori, antiquitatis non minùs quàm veritatis amanti, quidpiam præberem condimenti, quo posset Laconicæ lectionis nauseam sibi adimere, aut saltem temperare, Confucij Vitam, ex præcipuis Sinarum monumentis erutam, ad finem hujus Opusculi addendam esse censui; non eo quidem consilio, quòd cum Senecâ vel Plutarcho Sinensem hunc Philosophum conferri velim, sed ut in Europâ nostrâ tanto Viro nobilitatis tàm antiquæ Europæorum æqua æstimatio suum illud duntaxat, quod meretur, precium daret. Rogo tamen te, Lector benevole, ut, si fortè quis velit de Confucij doctrinâ tecum disserere, vel eum cum Europæis Philosophis comparare, tuam non priùs sententiam feras, quàm alibi accuratè perlegas, cùm hujus Opusculi, tùm reliquorum Confucij, explanationem: ex quâ profectò plurimum tibi lucis

lucis accedet ad ferendum sine erroris periculo judicium. Demum illud quoque notandum est, ea, quæ minutiori charactere impressa sunt, claritatis gratiâ textui esse interposita. Hæc sunt, quæ obiter indicanda volui. Fruere & vale.

Omnium Servus
Prosper Intorcetta.

SCIENTIÆ SINICÆ LIBER SECVNDVS.

Chũm 中 Medium

Yûm 庸 Constanter tenendum.

VERSIO LITERALIS.

§. 1. Quod à Cœlo inditum est dicitur Natura rationalis: quod conformatur huic Naturæ, dicitur Regula: restaurare hanc Regulam dicitur Institutio.

§. 2. Regula hæc non potest momento temporis abesse: si posset abesse, non esset Regula. Hâc de causâ perfectus vir attendit & invigilat in his etiam, quæ non videntur; timet ac pavet in his etiam, quæ non audiuntur.

§. 3. Non apparent, quia recondita: non sunt manifesta, quia subtilia. Ideò perfectus vir invigilat sui secreto.

§. 4.

§. 4. Gaudium, ira, tristitia, hilaritas, priusquam pullulent, dicuntur medium seu natura indifferens: ubi *pullulârint, & omnia attigerint* rectam *mensuram, dicuntur concordia. Medium* est *Orbis magnum fundamentum: concordia* est *Orbis universalis Regula.*

§. 5. Perfectis Medio & Concordia, Cœli ac *Terræ status quietus, & omnium rerum propagatio* existit.

§. 6. Confucius ait: Perfectus vir tenet medium: improbus prævaricatur medium.

§. 7. Vir perfectus habet *medium, &,* quia *perfectus* est, *ideò semper tenet medium. Improbus* etiam habet *medium,* quod teneat; sed, quia *improbus, ideò non veretur* illud prævaricari.

§. 8. Confucius ait: Medium ò quàm *illud sublime!* quàm è *vulgo pauci* illud *teneant, jam diu* est.

§. 9. Confucius ait: Cur *via* hæc *non frequentetur, ego novi;* quia scilicet *prudentes transgrediuntur; rudes non pertingunt.* Cur item *via* hæc *non* sit *perspecta, ego novi;* quia scilicet *sapientes excedunt; inertes non attingunt.*

§. 10. Hominum nullus non bibit & comedit; at *pauci valent dignoscere sapores.*

§. 11. Confucius ait: Viam hanc non frequentari, proh! quàm dolendum!

§. 12. Confucius ait: Xún Imperatoris, *illius* quàm *magna prudentia! Xún solebat consulere* suos, *& solebat examinare* quæcunque etiam *vulgaria* suorum *responsa, dissimulando mala, & deprædicando bona; arripiensque illorum* responsorum *duo extrema, utebatur eorum medio ad populum* regendum. Atque *hæc illa* fuêre, *propter quæ factus est Xún,* talis scilicet ac tantus Imperator.

§. 13. Confucius ait: Hominum quivis dicit: ego prudens sum; sed ut *impellitur, mox intrat* in *mille retia & laqueos; incidit* in *foveæ medium, & nequaquam scit effugere. Hominum quilibet* item *dicit: ego prudens* sum: *seligit medium; sed non valet* per *spatium* unius *mensis servare.*

§. 14. Confucius ait: Hoêi discipulus, ille planè *erat vir; seligebat medium, & assecutus unam* aliquam *virtutem, illicò arctè* eam *stringebat, fovebat* in *pectore, & nunquam dimittebat.*

§. 15. Confucius ait: Orbis Regna possunt pacificè regi: dignitates & census possunt recusari: nudi enses possunt calcari: at *medium non potest* tàm facilè *teneri.*

§. 16. Discipulus *Çù-lú quæsivit* de *fortitudine.*

ſ. 17. Confucius ait: De Australisne regionis fortitudine, vel de Borealis regionis fortitudine: an de vestrâ fortitudine quæris?

ſ. 18. Esse largum lenémque in aliorum institutione; nec immoderatiùs pœnas exigere à refractarijs, Australium regionum fortitudo est; & in hâc perfecti viri immorantur.

ſ. 19. Cubare laneeas super & loricas; mori, & non pertimescere, Borealium regionum fortitudo est, & in hâc fortes immorantur.

ſ. 20. Itaque virum perfectum accommodare se alijs, & non diffluere; hæc fortitudo proh quanta! In medio aliorum, ipsum unum rectum stare, & nusquam inclinare; hæc fortitudo proh quanta! Si in Regno vigeant virtus ac leges, non mutari, nec intumescere; hæc fortitudo proh quanta! Si in regno jaceant virtus ac leges, etiam redactum ad mortem, non mutari; hæc fortitudo proh quanta!

ſ. 21. Confucius ait: Sectari recondita & patrare miranda, ut posteris seculis sint qui deprædicent, id ego non fecero.

ſ. 22. Perfectus vir aggreditur viam, & progreditur: progredi ad medium viæ, & deficere; ego non possem sic sistere.

ſ. 23. Perfectus vir conformat se cum medio; fugere sæculum; non videri, nec cognosci; & id non sentire, solus sanctus potest.

ſ. 24. Perfectorum regula ampla est & subtilis.

ſ. 25. Viri fœminæque rudes, possunt tamen accedere ad notitiam; at pervenire ad hujus apicem, quamvis sit sanctus, equidem habebit, quod non sciat. Viri fœminæque inutiles, fieri potest, ut queant juxta regulam operari: at pervenire ad hujus apicem, quamvis sit sanctus, equidem habebit quod non possit. Cœlum & Terra cùm magna sint, homines adhuc habent, quòd de his conquerantur. Legitur, si de perfecti viri agamus magnitudine; Orbis universus non potest eam capere ac sustentare: si agamus de subtilitate; Orbis totus non potest eam perrumpere.

ſ. 26. Oda ait: Tuên avis volando penetrat cœlos: piscis immergitur in pelagus: id est (inquit Çu-sù) illa virtus in summis, & imis manifestatur.

ſ. 27. Perfecti viri regula ducit initium ab homuncionibus & mulierculis; extendénsque se ad suum apicem, manifestatur in Cœlo & terrâ.

ſ. 28. Confucius ait: regula non longè est ab homine: si quam sibi homines fabricent regulam, quæ longè sit ab homine, non potest ea censeri regula.

ſ. 29. Oda ait: Cùm quis exscisso uno manubrio, exscindit formâque manubrium aliud, hujus exemplar non longè abest. Arripiens manubrium

brium

brium (explicat Confucius) ut sibi exscindat formámque aliud simile manubrium, obliquè contuetur, & explorat, & adhuc tamen abest longiùs. Ideò vir perfectus per hominem regit hominem: & si emendetur, tùm acquiescit.

§. 30. Qui omni cum fide ac sinceritate ex se metitur alios, discedit à regulâ non procul; hæc autem est: quæ fieri sibi quis non optat, itidem non faciat erga alios.

§. 31. Perfecti viri regulæ sunt quatuor: ego Kieū necdum benè servo unicam: quod enim exigitur à filijs, ut serviant parentibus, nondum exactè servo; quod exigitur à subditis, ut serviant Regi, nondum perfectè servo; quod exigitur à fratribus natu minoribus, ut serviant majoribus, nondum ad amussim servo; quod exigitur inter amicos, ut alter alteri primas deferat, necdum satis observo. Perfectus vir ordinarias has virtutes exercet, & in quotidianis sermonibus circumspectus est. Si quid est, in quo deficiat; non audet non sibi vim facere; si habeat verborum copiam, non audet totam effundere; verba respondent operibus; opera respondent verbis. Vir perfectus quomodo non sit solidus ac stabilis hoc modo?

§. 32. Perfectus vir pro ratione sui statûs agit; nec cupit quidquam ab hoc alienum.

§. 33. si existat dives & honoratus; agit ut dives & honoratus: si existat pauper & ignobilis, agit ut pauper & ignobilis: si existat alienigena, agit ut alienigena: si versetur inter ærumnas, agit pro ratione statûs ærumnosi. Perfectus vir nusquam intrat, ubi non sit suâ sorte contentus.

§. 34. Constitutus in superiori dignitate, non inclementer tractat inferiores: constitutus in inferiori dignitate, non adulatur superioribus: perficit se & non quærit ærumnarum suarum causam in alijs; adeòque nunquam indignatur: suprà non queritur de Cœlo; infrà non culpat homines.

§. 35. Ideò perfectus vir commoratur in plano, ut expectet Cœli ordinationem: improbus ambulat vias periculosas, ut quærat gratuita.

§. 36. Confucius ait: Sagittarius habet similitudinem cum viro perfecto: si aberrat à depicto scopo, reflectens exquirit erroris causam à suâmet personâ.

§. 37. Perfectorum regula est instar facientis iter longinquum; utique à propinquiori incipit; vel instar subeuntis in altum; utique ab infimo incipit.

§.38. Oda ait: Uxor amans concordiæ est instar pulsantis cymbala: fratres ubi concordant, concordia gaudium utique diu perseverat, & rectè ordinatur tua domestica familia; exhilaratur tua uxor, filij ac nepotes.

§.39. Confucius ait: Pater hoc modo, & mater; ipsi ô quàm læti & tranquilli vivent!

§.40. Confucius ait: Spiritibus inest operativa virtus; & hæc quidem quàm præstans est!

§.41. Illos quasi visu percipis; & tamen non vides; quasi auditu percipis; & tamen non audis: intimè sociantur rebus, adeóque sunt id, quod res non possunt dimittere.

§.42. Efficiunt, ut Orbis homines sint puri & mundi, ac splendidiorem habitum induant, ut offerant sacrificia. O multitudo immensa Spirituum! ac si assisterent ipsis supernè; ac si assisterent ipsis ad lævam & dexteram.

§.43. Oda ait: An Spiritus adveniant, non potest determinari: magisne verò poterit, si negligenter colantur?

§.44. Hujus subtilitatis manifestatio reverà non potest occultari: sic est omninò.

§.45. Confucius ait: Xún, illius quàm magna obedientia! virtute fuit sanctus: dignitate fuit Imperator: opulentiâ obtinuit quidquid quatuor maria intra est: in majorum templis sacrificabat: & filios ac nepotes conservavit.

§.46. Ideò magna ipsius virtus haud dubiè obtinuit tantam illam dignitatem: haud dubiè obtinuit tantos illos census: haud dubiè obtinuit tantum illud nomen: haud dubiè obtinuit illam tàm longævam ætatem.

§.47. Etenim Cœlum in productione rerum haud dubiè accommodat se earum dispositionibus, & dat incrementa: ideóque rectè consita fovet, dejecta destruit.

§.48. Oda ait: Laudandus jubilis perfectus vir: resplendet ejus præclara virtus: quæ populi sunt, tribuit populo: quæ competunt Magistratibus, tribuit Magistratibus: recipit census à Cœlo: conservat ac protegit imperium, & ab ipso Cœlo bonis cumulatur.

§.49. Ideò tantæ virtutis vir utique accipit imperium.

§.50. Confucius ait: Expers mæroris, is solus fuit Vên-Vâm Rex: quia Vâm-Kí fuit ei pater, & quia Vù-Vâm fuit ei filius: quæ pater est orsus, filius pertexuit.

§.51. Vù-Vâm Imperium propagavit & Tài-Vâm & Vâm-Kí avorum, & Vên-Vâm patris stirpem: semel arma induit, & obtinuit Imperium:

perium: ejus persona nunquàm amisit toto Orbe illustrem famam: dignitate fuit Imperator: opulentiâ obtinuit quidquid quatuor maria intra est: in majorum templis sacrificabat: filios item ac nepotes conservavit.

§. 52. Vù-Vâm jam senior suscepit Imperium: deinde Chēu-cūm (prædicti frater) adimplevit Vên & Vù (patris ac fratris) virtutes: posthumo ornavit Regulorum titulo proavum Tai-Vâm, & avum Vâm-Kí: solemniùs augustiúsque sacrificabat defunctis majoribus juxta Imperatorum ritus. Et hi erga Majores ritus propagabantur ad Regulos & Magnates, usque ad Literatos, & plebeios homines. Si pater fuisset de Magnatibus, & filius esset Literatus; sepeliebat patrem ut Magnatem, & sacrificabat ut Literato; si verò pater fuisset Literatus, & filius esset de Magnatibus; sepeliebat patrem ut Literatum, & sacrificabat ut Magnati. Vnius anni luctus pertingebat usque ad Magnates; triennij verò luctus pertingebat usquè ad Imperatorem. In hoc patris & matris triennali luctu non alia nobilium, alia ignobilium, sed una omnium ratio.

§. 53. Confucius ait: Vù-Vâm, & Chēu-cūm, horum quàm propagata fuit obedientia!

§. 54. Hi tàm obedientes Principes præclarè valuerunt prosequi majorum suorum voluntatem: præclarè valuerunt enarrare majorum suorum illustria facinora.

§. 55. Verè & autumno adornabant suorum avita templa; rectè disponebant eorum antiqua vasa: exponebant eorum togas & vestes: offerebántque illius temporis edulia.

§. 56. Et quia erat majorum templi ritus, propreteà observabatur ordo assistentium ad lævam, & assistentium ad dexteram: item observabatur ordo dignitatis; ac propterea distinctio fiebat nobilium & ignobilium: præterea ordo tenebatur officiorum; quapropter & discrimen sapientiorum. Cùm deinde omnes se mutuò invitarent ad vina, inferiores ministrabant majoribus: eáque propter solemnitas illa pertingebat aliquo modo etiam ad ignobiliores. Cùm denique inter se consanguinei epularentur; canities præcedebat; adeóque ratio dentium, id est ætatis, habebatur.

§. 57, Vù-Vâm & Chēu-cūm prosequebantur suorum Majorum dignitatem: exercebant eorum ritus: canebant eorum Musicam: ea venerabantur, ij quæ coluerant: ea amabant, ij quæ dilexerant: serviebant modò mortuis, ac si servirent adhuc viventibus: serviebant olim mortuis, ac si servirent adhuc superstitibus; & hic erat obedientiæ apex.

§. 58. Sacrificiorum Cœli & Terræ ritus erat id, quo colebant supremum Imperatorem: & majorum aulæ ritus erat id, quo sacrificabant suis majoribus. Qui clarè intellexerit hos Kiāo-Xè ritus & rituum Tí-châm

 rationes,

rationes, administrabit Regnum is eâ facilitate, ac si respiceret ad palmam manus.

§. 59. *Ngâi-Cūm (Rex Regni Lù) quæsivit de regimine.*

§. 60. *Confucius respondit: Vên & Vù Regum regimen ad extensum exstat in tabulis & cannis. Similes viri si existerent, mox & ipsorum regimen resurgeret: at similes viri interierunt; adeóque & eorum regimen interijt.*

§. 61. *Hominum virtus expeditum reddit regimen, uti terræ virtus accelerat incrementa plantarum: ejusmodi regimen est instar fluviatilium cannarum.*

§. 62. *Enimverò recta gubernatio pendet ab hominibus. Rex deligat homines ad normam personæ suæ. Excolitur autem persona per regulam: perficitur regula per universalem amorem.*

§. 63. *Amare, hominis est: amare autem parentes, est præcipuum. Justum esse, æquitatis est: colere autem sapientes, est præcipuum. Hoc in amandis parentibus ac propinquis discrimen, & in colendis sapientibus ordo, ab officiorum ratione quâdam rectè commensuratâ enascitur.*

§. 64. *Ideò perfectus Rex non potest non excolere suam personam: meditans excolere suam personam, non potest non servire parentibus: meditans servire parentibus, non potest non cognoscere homines: meditans cognoscere homines, non potest non cognoscere Cœlum.*

§. 65. *Orbis universales regulæ sunt quinque: ea quibus exercentur illæ, tria: videlicet Regem inter & subditum: patrem inter & filium: maritum inter & uxorem: fratres majores natu inter & minores, & ejus quæ amicos inter est societatis regula. Hæ quinque sunt Orbis generales viæ. At Prudentia, Amor universalis & Fortitudo; tria hæc sunt Orbis generales virtutes: id verò quo exercentur ipsæ, unum quid est.*

§. 66. *Sive quis nascatur sciens, sive discendo sciat, sive laborando sciat, ubi pertigerunt ad ipsam scientiam, unum quid est. Sivè quis spontè quietèque operetur, sive ob lucrum operetur, sive violentè operetur, ubi pertigerunt ad ipsius complementum operis, unum quid est.*

§. 67. *Confucius ait: Qui amat discere, appropinquat ad Prudentiam: qui nititur operari, appropinquat ad Amorem: qui novit verecundari, appropinquat ad Fortitudinem.*

§. 68. *Si nosti hæc tria, jam nosti id, quo excolitur persona: si nosti id, quo excolitur persona, jam nosti id, quo regas homines: si nosti id, quo regas homines; jam nosti id, quo regas totius Orbis Regna.*

§. 69. *Quicunque regunt Orbis Regna, habent has novem regulas,*

las, videlicet: excolere ſeipſos; colere ſapientes: amare parentes ac propinquos; honorare præſtantiores Miniſtros; accommodare ſeſe cum reliquis miniſtris; filiorum inſtar amare populum; accerſere plurimos artifices; benignè excipere è longinquo advenas; denique fovere Regulos.

§. 70. *Si Rex excolat ſeipſum, mox regulæ illæ vigebunt: ſi colat ſapientes, jam non hæſitabit in negotiis; ſi amet parentes, jam inter reliquos patruos, fratres majores natu, & minores non erunt ſimultates; ſi veneretur præcipuos Miniſtros, jam non caligabit in regimine; ſi ſeſe accommodet cum reliquis miniſtris; jam omnes Præfecti reddent obſequia ſua impenſiùs; ſi filiorum inſtar amet populum, tunc populus animabitur; ſi accerſat plurimos artifices, tunc divitiarum ad utendum affatim erit; ſi benignè excipiat è longinquo advenas, mox quatuor terrarum populi ad ipſum ſe conferent; ſi foveat Regulos, jam toto orbe formidabilis erit.*

§. 71. *Abſtinentem & purum eſſe; gravi cultu indui; illicita non attingere; ea ſunt, quibus Regia excolitur perſona. Repellere detractores; procul abeſſe à venereis; vilipendere opes; & magnipendere virtutem; ea ſunt, quibus animantur ſapientes. In pretio habere ſuorum dignitatem; augere eorum redditus; eadem cum illis amare & odiſſe; ea ſunt, quibus animantur omnes ad amandos parentes. Habere Præfectos inferiores in magno numero, qui majoribus ſubordinati ex officio minora quæque negotia adminiſtrent; eſt id, quo animantur ſuperioris ordinis Præfecti. Suis fidere & credere, ampláque conferre ſtipendia; ea ſunt, quibus animantur Regii Miniſtri. Congruo tempore occupare populum, & moderari vectigalia; ea ſunt, quibus animatur populus. Quotidie examinare, & quovis menſe per ſe explorare, an operariorum alimenta reſpondeant operi, eſt id, quo animantur opifices. Proſequi abeuntes, & comiter excipere adventantes, collaudando aliorum præclaras dotes, & miſerando aliorum imbecillitatem; eſt id, quo benignè tractantur è longinquo advenæ. Perpetuare Regulorum intereuntes familias, & erigere eorundem collabentia Regna, moderando tumultus & propulſando pericula; celebrare Regulorum comitia, & excipere eorundem Legationes juxtà ſtatuta tempora; lautè tractare abeuntes, & moderari adventantium munera; ea demùm ſunt, quibus foventur Reguli.*

§. 72. *Quicunque regunt Orbis Regna, habent prædictas novem regulas: id verò, quo exercent illas, unum eſt.*

§. 73. *Si omnes res & actiones, quæ ſpectant ad prædictas regulas, præcogitentur, hoc ipſo ſolidæ ſubſiſtent; ſi verò non præmeditatæ fuerint, hoc ipſo incaſſum abibunt. Sic ſi verba priùs determinaveris; hoc ipſo non ceſpitabis: ſi res agendas priùs ſtatueris, eo ipſo deinde non angeris: ſi opus ipſum*

præde-

prædeterminaveris, hoc ipſo deinde non te pigebit. Si itaque regula rectæ rationis priùs fixa firmáque fuerit; tùm indeficiens tibi ejus uſus fuerit.

§.74. Si conſtituti in inferiori dignitate non obtinent gratiam apud ſuperiores, populus nequit fieri ut regatur. Ad obtinendam autem gratiam apud ſuperiores, datur regula: ſi non ſervent fidem cum amicis, nec obtinebunt gratiam apud ſuperiores. Ad ſervandam fidem cum amicis, datur regula: ſi non ſint obſecundantes erga parentes, nec ſervabunt fidem cum amicis. Vt ſint obſecundantes erga parentes, datur regula: ſi reflectentes ad ſuammet perſonam, compererint ſe non ſinceros eſſe, nec erunt obſecundantes erga parentes. Ad ſincerè perficiendam ſuammet perſonam, ſeu ſe ipſos, datur regula: niſi exploratam habeant rationem boni, nec ſincerè perficient ſuammet perſonam.

§.75. Verâ ſolidâque perfectione dotatum eſſe, cœleſtis quædam eſt ratio: ad hanc veram ſolidâmque perfectionem contendere, humana quædam eſt ratio. Verâ ſolidâque perfectione dotatus non ſibi vim infert, & tamen attingit finem: non operosè diſcurrit, & tamen aſſequitur: cum tranquillitate & facilitate attingit virtutem: atque hoc ſanctorum eſt. Qui ad veram ſolidámque perfectionem contendit, ſeligit bonum, & fortiter manu tenet.

§.76. Et hic quidem multa perdiſcit: præmaturè diſcutit quærenda: attentè meditatur: res inter ſe clarè diſtinguit: ſolidè ac conſtanter operatur.

§.77. Sunt, qui nolunt diſcere, quia diſcendo non proficiunt; ne tamen deſiſtant: ſunt qui nolunt interrogare, quia interrogantes non capiunt reſponſa; ne tamen deſiſtant: ſunt qui nolunt meditari, quia, quod meditantur, non facilè aſſequuntur; ne tamen deſiſtant: ſunt qui nolunt argumentari, quia argumentando non clarè percipiunt; ne tamen deſiſtant: ſunt qui nolunt operari, quia in operando non ſunt ſolidi & conſtantes; ne tamen deſiſtant: nam quod alij unicâ vice aſſequi potuêre, tu ipſe ſaltem centeſimâ poteris: quod alij decimâ vice aſſequi potuerunt, tu ipſe ſaltem milleſimâ poteris.

§.78. Reverà qui ſervare valet hanc regulam, quamvis rudis ſit, tandem erit clarè intelligens; quamvis imbecillis ſit, tandem fortis evadet.

§.79. Se ipſo verè ſolidéque perfectum eſſe, ſimulque rerum omnium intelligentem, dicitur natura, ſeu nativa virtus: ſe ipſum priùs illuminare, reddereque intelligentem, ac deinde in verâ virtute ſeu perfectione ſolidare, dicitur inſtitutio. Qui nativâ perfectione dotatus eſt, eo ipſo intelligens eſt: qui autem priùs rerum intelligentiam ſibi comparavit, poterit deinde perfectus evadere.

§.80.

§.80. Solùm in universo hoc summè perfectus potest exhaurire suam naturam: si potest exhaurire suam naturam, jam poterit exhaurire aliorum etiam hominum naturam: si potest exhaurire hominum naturam, jam poterit exhaurire rerum naturas: si potest exhaurire rerum naturas, jam poterit adjuvare Cœlum & Terram in productione & conservatione rerum: si potest adjuvare Cœlum & Terram in productione & conservatione rerum; jam etiam poterit cum Cœlo & Terrâ ternarium principium constituere.

§.81. Ab his primi ordinis perfectis viris secundi sunt, qui nituntur restaurare nondum extinctam nativæ bonitatis particulam. Restaurantes nativæ bonitatis particulam, poterunt obtinere solidam perfectionem: ubi assecuti fuerint solidam perfectionem, mox illa sese prodet: ubi sese prodiderit, mox illucescet: ubi illuxerit, mox lucis radios latè diffundet: ubi ita irradiaverit, eo ipso motum faciet animorum: ubi motum fecerit, jam morum mutationem inducet: ubi mutationem induxerit, eo ipso conversionem efficiet. Solùm in hoc universo summè perfectus efficere potest conversionem hujusmodi.

§.82. Summè perfecti virtus ea est, ut possit præscire futura. Cùm Regia Familia proximè est erigenda, procul dubio passim dantur fausta prognostica: cùm Regiæ Familiæ imminet occasus, procul dubio passim dantur infausta prognostica, quæ & manifestantur in herbâ XI dictâ, & testudine; & prævio motu percellunt corpus humanum. At summè perfectus, cùm calamitas, aut felicitas proximè instat; in probis procul dubio prænoscit istam, id est, felicitatem: in improbis procul dubio prænoscit illam, id est, calamitatem. Ideò summè perfectus est instar Spiritus.

§.83. Ejusmodi vera solidáque perfectio est sui ipsius perfectio; & regula est sui ipsius regula.

§.84. Hæc vera solidáque ratio, seu perfectio, est rerum omnium finis & principium. Si desit rebus hæc vera solidáque ratio, seu perfectio, non erunt res. Hâc de causâ sapiens & probus vir veram hanc solidámque perfectionem æstimat maximi.

§.85. Verè perfectus, quia non ipse perficit sese solum, & hic sistit, propterea perficit etiam res alias. Perficere seipsum, amoris est: perficere res, providentiæ est. Et hæ quidem nativæ virtutes sunt: has autem unire applicando externis & internis, regulæ est: adeóque suis temporibus exercere convenientiæ est.

§.86. Propterea summè perfectus nunquam cessat.

§.87. Si nunquam cessat; ergò perdurat: si perdurat, ergò per effectus se prodit.

§. 88. Si per effectus se prodit, ergò latè longéque diffunditur: si latè longéque diffunditur, ergò amplus & profundus: si amplus & profundus, ergò sublimis & clarus.

§. 89. Quia amplus & profundus, ideò sustentat res: quia sublimis & clarus, ideò protegit res: quia latè diffusus & perdurans, ideò perficit res.

§. 90. Amplitudine & profunditate, æquiparatur Terræ: sublimitate & claritate, æquiparatur Cœlo: latitudine & duratione, absque termino est.

§. 91. Cùm sit talis ac tantus, non priùs exhibet sese atque ostentat, ac tùm deinde manifestus fit: non priùs motum, ac tùm deinde conversionem efficit: non priùs operoso quodam virium molimine quidpiam facit, ac tùm deinde perficit.

§. 92. Cœli Terræque ratio potest unico verbo exhauriri; & hæc quidem in efficiendis rebus non est quid duplex, sed unicum quid & simplex: adeóque hujus ejusdem in procreandis rebus virtus est inscrutabilis.

§. 93. Hæc itaque Cœli & Terræ ratio lata est & profunda, sublimis & clara, latè diffusa & perdurans.

§. 94. Jam hoc Cœlum est hæc lucis & fulgoris tantilla portio: at veniendo ad ejus totius molis interminabilem amplitudinem; Sol, Luna, Stellæ, Signáque cœlestia in eo suspensa continentur; universæ item res ab eo teguntur: Jam tantilla hæc terræ portio, quam calcamus, cum totâ ejus mole collata, vixdum unius pugilli terrei est quantitas: at veniendo ad totius ejus molis vastitatem & profunditatem, sustentat montem HOA-TO dictum; & tamen non gravatur: complectitur sinu flumina & maria, & tamen non inundatur: omnium est illa rerum sustentaculum. Jam hic unus mons unius item frusti lapidei tantillum quid est: at veniendo ad ejus totius molis latitudinem & magnitudinem; plantæ & arbores ibi nascuntur; volucres & feræ ibi commorantur; metalla item lapidésque pretiosi, in ejus visceribus latentes, in lucem prodeunt. Jam hæc aqua, unius item cochlearis tantilla est portio: at veniendo ad totius ejus molis inexhaustam abyssum, cete grandia, crocodili, serpentes, dracones, pisces, testudines, in ea procreantur; opes denique ac divitiæ ex eâ enascuntur.

§. 95. Oda ait: Solius Cœli virtus prob quàm altè recondita! nunquam cessat: quasi diceret (inquit Çu-Su): Cœlum ideò est Cœlum. Quomodo (prosequitur Oda) non ubique manifesta Ven Regis virtutum puritas? quasi diceret (addit Çu-Su): Ven Rex ideò fuit Ven, talis scilicet ac tantus vir, cujus puritas quoque nunquam defecit.

§. 96. O quàm magna Sancti Viri lex & virtus!

§. 97.

§. 97. O quàm in immensùm diffusa! producit, conservàtque omnia: adeò eminens, ut pertingat ad Cœlum.

§. 98. O abundantiam ejus maximam! rituum majorum & officiorum trecenta capita; & rituum minorum, officiorúmque ter mille capita, magna & parva omnia complectitur.

§. 99. Expectandus hic vir est: tùm demùm hæc omnia poterunt opere perfici.

§. 100. Ideò dici solet: si non existat summa virtus, summa lex nequaquam coalescet.

§. 101. Hinc virtutis studiosus summoperè colit & conservare studet rationalem naturam suam, adeóque ad rectæ rationis regulam omnia accuratè explorans, seséque instituens, implet mentis suæ capacitatem & amplitudinem; atque exhaurit ac perspicit etiam subtilissima & minutissima quæque. Prætereà perficit, & ad apicem perducit nativam ejusdem mentis suæ sublimitatem & claritatem; & quidem omnia agendo juxta regulam medij; recolit vetera, & studet scire nova. Denique stabilit & corroborat ante parta, ut augeat & perficiat, quod fas & æquum est.

§. 102. Hâc de causâ consistens in superiori loco, non insolescit: consistens in inferiori loco, non est refractarius. Si in Regno vigeant virtus ac leges, ejus sermo sufficit, ut etiam nolens promoveatur ad dignitatem. si Regnum sine virtute ac legibus sit, ejus silentium sufficit, ut imperturbatus sibi vacet. Oda ait: Quia rectè intelligens erat, ac rerum prudens indagator, (loquitur de quodam Sapiente Chûm-Xan-fu dicto) idcircò illæsam conservavit suam personam. Hoc illud est, (addit Çu-Su) quod hic suprà diximus.

§. 103. Confucius ait; Si quis rudis est, & tamen vult suo unius judicio uti: si quis è vili plebe est, & tamen vult sibi arrogare, quæ non sunt sui juris & fori: si natus in præsenti sæculo, tamen convertat se ad priscorum jam antiquatas leges: qui talia agunt, calamitates obvenient ipsorum personis.

§. 104. Nisi fuerit Imperator, nemo instituat urbanitatis officia; nec inducat novos curiæ usus; nec mutet quidquam rei literariæ.

§. 105. Moderni Imperij currus eosdem ducunt sulcos, quos olim: libri eandem servant methodum, quàm olim: morum quoque eadem ratio est.

§. 106. Tametsi quis habeat eorum (priscorum scilicet Regum) dignitatem, si tamen careat eorum virtute; ne ausit instituere ritus & Musicam: tametsi quis habeat eorum virtutem, si tamen careat eorum dignitate, item nec ausit instituere ritus & Musicam.

§. 107. Confucius dicebat: Ego cum voluptate refero Familiæ Imperatoriæ

HIA ritus, at exigui Regni KI posteri non sunt horum sufficiens testimonium: ego didici Familiæ Imperatoriæ TN ritus; & sunt Regni SVM posteri, apud quos horum adhuc exstant monimenta: ego item studui hujus Familiæ Imperatoriæ CHEV ritibus, & hi nunc in usu sunt: ego igitur sequar hujus CHEV ritus.

§. 108. Ad gubernandum Imperia sunt illa tria maximi momenti: & illa rariora faciunt, seu, minuunt peccata.

§. 109. Superiorum temporum Reges quamvis probè statuerint leges, tamen carent testimonio; & cùm desit testimonium, non datur fides; si non datur fides, populus non sequitur. Vir Sanctus in inferiori seu privato constitutus, tametsi urbanitatis officia colat, est tamen privatus ac sine dignitate: & cùm sine dignitate sit, ei non datur fides; ac denique quia sine fide & authoritate est, populus ipsum non sequitur.

§. 110. Ideò perfecti Regis recta gubernandi ratio fundatur in suâ ipsius personâ, testatam faciendo virtutem suam universo populo. Explorat exigitque regimen suum ad normam trium priscorum Regum, & non aberrat: confert & combinat res à se gestas cum Cœli Terræque lege, & huic non adversatur. Testatam facit ipsis adeò Spiritibus quantumvis reconditis virtutem suam, & nihil dubitat; imò etiam post centum secula expectato Sancto, quin testata futura sit, nihil ambigit.

§. 111. Quòd testatam fore Spiritibus non dubitet, inde est, quia novit Cœlum: quòd post centum etiam secula expectato Sancto eandem testatam fore nihil item ambigat, inde est, quia novit hominem.

§. 112. Hâc de causâ perfectus Rex si quidpiam aggreditur; jam hoc ipsum omnibus seculis esse potest Orbis principium: si quidpiam agit, jam hoc omnibus seculis esse potest Orbis lex: si quid loquitur, jam id omnibus seculis esse potest Orbis norma: denique talis est, ut procul absentes jam ad ipsum anhelent; qui verò propiores sunt, jam nullo ipsius tædio afficiantur.

§. 113. Carmen ait: si existat illic, nullus eum aversatur; si existat isthic, nulli tædio est: quasi diu noctùque, & in perpetuum deprædicabitur. Perfectus Rex (addit ÇU SU) nullus dum fuit, qui non hoc modo, & quàm citissimè obtinuerit laudem & famam per universum Orbem.

§. 114. Confucius (inquit ÇU-SU) eminùs honorificè commemorabat TAO & XUN priscos Reges; cominùs verò sequebatur VEN & VU modernos Reges: suprà imitabatur Cœli tempora; infra conformabat se aqua & terra.

§. 115. Quemadmodum Cœlum & Terra, hæc quidem nihil non continet & sustentat, illud verò nihil non tegit & ambit; quemadmodum item quatuor tempora successivè procedunt; quemadmodum Sol & Luna alternatim illuminant, sic cum quâdam proportione Confucius.

§. 116.

§.116. Vniversæ res unà procreantur, & non sibi mutuò nocent: quatuor temporum, Solis item ac Lunæ successivi motus æquabiliter procedunt, & non sibi mutuò contrariantur tenues ac limitatæ, quæ rebus inditæ sunt, virtutes, seu fluenti cujusdam emanationes sunt. Illa autem magna & illimitata virtus effectrix & corroboratrix emanantium procreationum est. Istud est, Cœlum & Terra propter quod sunt magna.

§.117. Solùm in toto Orbe summè perfectus & sanctus est, qui queat omnia percipere, clarè intelligere, penetrare, & comprehendere; adeòque sufficiens est, ut habeat regimen. Ejus animi magnitudo, liberalitas, affabilitas ac benignitas sufficiunt, ut habeat capacitatem, quâ admittat, & complectatur universos. Ejus activitas, animi celsitudo, robur & constantia sufficiunt, ut omnia manu teneat. Ejus pura illa simplicitas, serietas, æquabilitas & rectitudo sufficiunt, ut obtineat honorem & venerationem. Multiplices animi dotes ac ornamenta, eorúmque mirabilis illa temperies, quâ omnia in pondere & mensurâ moderatur, minimarum etiam rerum exacta investigatio ac discussio sufficiunt, ut habeat, quo citra errorem omnia discernat.

§.118. Est etiam amplus, diffusus, profundus, rerúmque omnium fons & origo; adeóque suis temporibus sese prodit exerítque.

§.119. Amplus & diffusus, velut Cœlum; placidus & profundus, velut aquarum abyssus. Si foràs se prodat, jam è populo nullus erit, qui eum non veneretur: si loquatur, jam è populo nullus erit, qui ei non det fidem. Si quid agat, jam è populo nullus erit, qui ei non gratulabundus applaudat.

§.120. Hâc de causâ ejus fama ac nomen oceani instar exundabit per medium Sinarum Regnum, & hinc dimanans pertinget ad usque barbaros; naves & currus quocunque appellunt; hominum vires quocunque penetrant; Cœlum quidquid tegit: tellus quidquid sustinet; Sol & Luna quidquid collustrant; pruina & ros quocunque decidunt: quicunque denique habent sanguinem & respirationem, non poterunt eum non venerari & amare. Ideò suprà dicebam eum æquiparari Cœlo.

§.121. Solummodò in Vniverso hoc summè perfectus, est, qui queat distinguere & contexere Mundi magnum ordinem, & erigere Vniversi magnum fundamentum, & perspectam habere Cœli & Terræ rationem in procreatione & conservatione rerum. Si talis tantúsque est, quomodò erit res ulla, cui innitatur, vel, à quâ ipse dependeat?

§.122. Summè benevolus ac beneficus est ejus amor & pietas: placidissima ac profundissima ejus perfectionum abyss⁹: latissimè patens ejus Cœlum.

§.123. Si quis (concludit Çu-Su) non sit reverà perspicax, clarè intelligens, sanctus, prudens, & altè penetrans Cœli virtutes, hunc modò dictum Sanctum ecquis alius poterit cognoscere?

§. 124. Oda ait: Indutus vestem divitem ac variegatam, si superinduat vulgarem penulam, is scilicet odit ejusmodi ornatûs ostentationem ac splendorem. Ideò (ait Çu-Su) perfecti viri virtus occulit se illa quidem, sed indies ultrò manifestatur: improbi verò fucata virtus, quia solùm specie tenuis est talis, proinde indies magis ac magis evanescit. Perfecti viri virtus insipida videtur, & tamen non parit fastidium; exile quid, & propè contemptibile videtur, & tamen multùm habet venustatis; rudis informisque videtur, & tamen intùs perpolita est. Itaque si vir ejusmodi perfectus noverit eorum, quæ longè absunt, proximum principium, noverit item morum motuúmque originem; noverit denique subtilium & arcanorum manifestationem; poterit deinde hoc modo paulatim gradum facere ad virtutem Sanctorum.

§. 125. Oda ait: Penitùs abdita licet delitescant vitium & virtus, tamen vel sic omninò in lucem prodibunt. Ideò (exponit Çu-Su) vir perfectus cordis intima discutiens, si nihil morbidi deprehendat, non est cujus eum pudeat in corde suo. Nimirùm vir perfectus ad quod non potest, nisi difficulter, pervenire, nonne hoc ipsum solum est, homines passim quod non vident?

§. 126. Oda ait: Vide ac circumspice cùm solus degis in tuâ domo: insuper ne agas, de quo possis erubescere in tuæ domûs recessu. Ideò (ait Çu-Su) vir perfectus non aggreditur negotium, & tunc primùm attendere sibi incipit: non profert sermonem, & tunc primùm de verborum veracitate cogitat. Sed semper & in omnibus est vigilans.

§. 127. Oda ait: Archimystes ingrediens templum, movet & invitat Spiritus; & quamvis non indicat silentium, tamen tempore sacrificij nulla est populi contentio aut murmur. Eodem modo (ait Çu-Su) Rex perfectus, quamvis non largiatur multa, tamen populus excitatur ad præstandum quod sui muneris est; quamvis non irascatur, tamen populus eum pertimescit præ falcibus & securibus.

§. 128. Oda ait: Si non apparens ac velut solitaria sit Regis virtus, centum Reguli illam studiosè æmulantur. Hâc de causâ (inquit Çu-Su) si Rex perfectus virtutem solidè colat; jam Orbis universus pace perfruetur.

§. 129. Oda ait: Ego complector & amo (inducitur XAM-TI Supremus Cœli Imperator loquens) Regis Ven-Vam claram virtutem, quæ non magnoperè personabat, ut exteriùs perciperetur, & appareret. Confucius ait: Sonitus verborum, & splendor exterior, in ordine ad convertendum populum sunt quid posterius. Oda ait: Virtus hæc est quid subtile & leve instar pili. Imò verò (subjicit Çu-Su) pilus adhuc habet, quod cum eo comparetur; adeòque magis rem declarat carmen aliud, quo dicitur: Supremi Cœli res, nec sonum, nec odorem habet: sed summum quid est, & omnia transcendens.

Finis Versionis Literalis Libri Secundi.

CON-

CONFVCII VITA.

Cúm-fū-çū, sive Confucius, quem Sinenses uti Principem Philosophiæ suæ sequuntur & colunt, vulgari, vel domestico potiùs nomine Kieū dictus, cognomento Chúm-nhì, natalem habuit sedem in Regno Lù (quod Regnum in Provinciam deinde, quæ hodie Xan-tūm dicitur, redactum fuit) in pago Çeu-yĕ territorij Cnam-pim, quod ad civitatem Kiŏ-feu pertinet; hæc autem civitas paret urbi Yen-cheu dictæ. Natus est anno 21 Imperatoris Lìm-ûam; (fuit hic tertius & vigesimus è Familiâ seu Domo Imperatoriâ Cheu dictâ) Anni nomen Kem-siŏ; secundo item & vigesimo anno Siam-cum Regis, qui eâ tempestate Regnum Lu obtinebat; die 13 undecimæ Lunæ Kem-çù dictæ, sub horam noctis secundam, anno ante Christi ortum 551. Mater ei fuit Chim, è familiâ prænobili Yen oriunda; Pater Xo-leâm-he, qui non solùm primi ordinis Magistratu, quem gessit in Regno Súm, sed generis quoque nobilitate fuit illustris. Stirpem quippe duxit (uti Chronica Sinensium testantur, & Tabula genealogica, quæ Prologomenis ad Annales Sinicos inseritur, perspicuè docet) ex vigesimo septimo sive penultimo Imperatore Ti-yĕ dicto. Porrò natus est Confucius Patri jam septuagenario, quem adeò triennis infans mox amisit; sed Mater pupillo deinde superstes fuit per annos unum & viginti, conjuge in monte Tum-fàm Regni Lu sepulto. Puer jam sexennis, præmaturâ quâdam maturitate, viro, quàm puero similior; cum æqualibus nunquam visus est lusitate. Oblata edulia non antè delibabat, quàm prisco ritu, qui Çu-tèu nuncupatur, Cœlo venerabundus obtulisset. Annorum quindecim adolescens totum se dedere cœpit Priscorum libris evolvendis, & rejectis ijs, quæ minùs utilia videbantur, optima quæque documenta selegit, primùm expressurus ea suis ipse moribus, deinde alijs quoque ad imitandum propositurus. Non multo pòst unà cum Mem-ý-çū, & Nân-cūm-Kim-xŏ ad ritus civiles addiscendos se contulit. Decimo nono, aut ut alij, 20 ætatis anno duxit uxorem, quæ unica illi fuit Kiēn-quōn-xi, ex quâ sequenti mox anno suscepit filium Pĕ-yū; sed hoc deinde jam quinquagenario, cúm ipse 69 annos natus esset, orbatus est, uxore tribus ante annis amissâ. Haudquaquam tamen cum filio stirps omnis extincta est,

sed

sed per nepotem Çù,sù, (qui avitæ laudis, ac Philosophiæ studiosus Avi sui Libros commentatus est, & magnis in Imperio muneribus perfunctus) perpetuâ posterorum serie, cum non vulgari tàm opulentiâ, quàm dignitate ad hac usque tempora propagata est, nulli fortasse Familiarũ, quas vel in Africâ vel in Europâ nobilitatis antiquitas cõmendat postponenda. Sic quidem affirmare non dubitavit P. Joannes Adamus Schall Soc. Jesu Sacerdos, vir Sinicarum rerum peritus in primis, cùm fortè is, qui hâc ætate Philosophi nomen ac stirpem tuetur, eum Pekini visendi gratiâ, nec sine muneribus (qui mos est gentis) adivisset. Quod si meminerimus primam Confucianæ stirpis originem, ab antiquissimis peti Sinicæ Gentis Imperatoribus Chim-tam, Tù, Hoâm tì; hunc autem jam ante annos 4 mille & ampliùs Sinis imperavisse, nullus utique de tantâ nobilitate dubitandi locus nobis erit, si modò Sinarum Chronicis fidem, quam merentur, dare placuerit. Varijs in locis Magistratum gessit Philosophus magnâ cum laude: curas verò hujusmodi ac dignitates non alio ferè studio admittebat, quàm publicæ utilitatis, & spe propagandæ doctrinæ suæ: quâ quidem spe, si fortè falli se videret, ultrò scilicet Magistratu sese abdicabat. Hujus rei cum aliàs sæpè, tùm verò 55 ætatis suæ anno illustre testimonium dedit. Cùm enim in Regno Lù Mandarinum ageret (loquor hîc more Lusitanorum, à quibus in hoc Oriente Mandarini vocantur, qui publicas res inter Sinas administrant) tanta legum observatio, rerúmque & morum tàm felix conversio trimestri spatio mox consecuta est, ut jam vicini Reges, æmulíque invidiâ metúque aliquo tenerentur, haud ignari, Respublicas non aliâ re feliciùs conservari & crescere, quàm disciplinâ legúmque observatione. Finitimi ergò Regni, quod Çi dicebatur, Rex atque Optimates tàm præclaræ æmulorum gubernationi structuri insidias, donis eas, ut fit, tegunt: puellas formâ, canendi gratiâ, alijsque dotibus præstantes dono mittunt Regni Lù Regi. Rex ignarus insidiarum dolosum munus admittit; capitur illicò muliercularum gratiâ; capiuntur & Proceres sic prorsùs, ut ad trimestre totum, dum novis illis delicijs indulgeretur, negotia cessarint publica, & Regis adeundi via præclusa fuerit. Non tulit hoc Confucius: renunciat muneri, relinquit Aulam, atque ad Regna Çiguei, & Çu spontaneus exul contendit: Verùm nec hi bono, quòd alijs inviderant, frui voluerunt. Non admittitur Philosophus; qui adeò coactus petere Regnum Chin, hîc ad extremam victus quoque penuriam redigitur. Nec multo pòst, dum Regnum Súm peragrat, à quodam

Huôn-

Huôn-tûi, præpotenti viro, sed insigniter improbo, non semel ad mortem conquisitus est. Ipse interim tot ærumnas inter atque discrimina sui semper similis, invicto semper animo, & pro causâ tam bonâ vitam quoque ponere paratus, quamquam fretus ipse rectè factorum conscientiâ præsidióque cœlesti, rursùm negabat, quemquam sibi nocere posse, siquidem esset eâ virtute instructus, quâ ipsi Cœlo inniteretur. Ardens atque indefessum studium divulgandæ per totum Imperium sanioris doctrinæ ad extremum usque spiritum non remisit; cúmque viri ardor patrijs finibus ægrè contineretur, non semel de navigando mari, terrísque remotioribus adeundis cogitavit. Discipulos numeravit 3000. Ex his omninò quingentos extitisse memorant, qui varijs in Regnis Magistratum gesserint; qui præ cæteris autem virtute literísque eminerent, duos & septuaginta fuisse; quorum adeò nomina, cognomenta, & quâ quisque patriâ sit oriundus, memoriæ proditur. Quatuor doctrinæ suæ, ceu gradus, totidémque discipulorum ordines constituebat. Supremus ordo in excolendo virtutibus animo ponebat studium; & in hoc quidem ordine primas ferebant Mìn-çù-kiēn, Gèn-pĕ-nieû, Chûm-cūm, ac denique Yên-yuēn, charus præ omnibus Magistro discipulus, cujus immaturum funus (obijt quippe primo & trigesimo ætatis anno) continenter lugebat. Proximus ordo ratiocinandi dicendique facultati dabat operam; hujus principes erant Çài-ngò, & Çù-cúm. Tertius agebat de Regimine politico, & probè gerendis muneribus publicis; excellebant hîc Gèn-yêu, & Kí-lú. Quarti denique & postremi ordinis labor & occupatio hæc erat, ut, quæ ad mores spectabant, apto venustóque stylo declararent; quod duo Çù-yêu, & Çù-hia præcipuâ cum laude præstabant. Atque hi quidem, inter duos & septuaginta, decem erant solertiores discipuli, & flos Scholæ Confucianæ. Omne studium ac doctrina Philosophi eò collimabat inprimis, ut naturam ignorantiæ tenebris offusam, vitijsquè depravatam revocaret ad pristinam lucem atque integritatem, cum quâ à Cœlo conditam fuisse asserebat; ex quo deinde clemens & æqua rerum administratio adeóque felix & maximè pacatus Imperij Status consequeretur. Quò autem certiùs attingeretur hic scopus, volebat omnes Kīm-tiēn; Ngai-gîn; Kĕ-ki; obsequi Cœlo, ipsúmque timere & colere; amare proximum sicut seipsum; vincere se, atque appetitus suos subdere rationi, nec quidpiam agere, dicere, vel etiam cogitare, quod ab hâc esset alienum. Porrò quæ scripto verbóque præcipiebat, primus ipse moribus exprimebat ac vitâ: cujus rei testimonium satis luculentum

præbere potest tantus tot illustrium Virorum numerus, qui in disciplinam ejus se contulerunt, & quæcunque gessit dixitque, quamvis minutissima, posteritati prodidêre. Ad hæc constans ille favor tot Principum, tantus tot seculorum honor (de quo mox agemus) argumento esse potest, virtutem sanè fuisse Philosopho, non meram speciem fucúmque virtutis. Quid? quod nostris temporibus haud defuerint è Literatorum ordine, qui vel amplexi jam Religionem Christianam, vel hujus integritate sanctitatéque probè saltem perspectâ, non dubitanter affirmârunt, sperari posse, Philosophum suum, siquidem vixisset ætate nostrâ, primum fuisse futurum, qui ad Christi legem transiisset. Certè quemadmodum sectatores ejus tradunt, mira quædam fuit Viri gravitas, & corporis animíque moderatio, fides, æquitas, lenitas singularis. Severus erat ac pervigil sui ipsius observator ac censor; contemptor opum honorúmque; hoc agens unum studio prorsus indefesso, ut doctrinam suam quamplurimis mortalium impertiret. Quod autem in eo vel maximè suspicimus Europæi, & in nostratibus quidem priscæ ætatis Philosophis desideramus, tantâ fuit animi demissione Confucius, ut non solùm de se suisque rebus admodum modestè loqueretur, sed ultrò quoque & palàm argueret sese, quod nec in discendo (ut ajebat) esset impiger, nec constans in docendo, neque eâ, quâ par erat, vigilantiâ vitiorum suorum emendationi, & studio virtutum exercitióq; operam daret. Certissimum verò argumentum modesti sincerique animi tùm dedit, cùm palàm ingenuèque professus est, doctrinam suam non esse suam, sed Priscorum Sapientum, in primis Yâo, & Xún Regum, qui ipsum mille quingentis eóque ampliùs annis antecesserant. Cùm itaque non deessent, qui cum sapientiâ natum esse opinarentur, adeóque & prædicarent, pegrè id ferebat, & disertè negabat ad gradum perfectæ consummatæque virtutis aut sanctitatis pervenire se posse; dicere identidem solitus, (ut à quibusdam Sinensium traditur) Virum Sanctum in Occidente existere, Si-fam-yèu-xim-gin: quod ipse de quo, quove spiritu pronunciarit, incertum est. Hoc certum, anno post Christum natum 66, Imperatorem Mîm-ti (fuit hic è Familiâ Hán decimus septimus) motum verbis Philosophi, magis etiam oblatâ sibi per somnum specie Sancti ex Occidente Herois, cùm ipsimet ire non esset integrum, misisse Çai-çûn, & Çin-kîm legatos suo nomine occasum versùs; inibi veram legem & sanctitatem quæsituros; qui quidem cum ad Insulam quandam appulissent, quæ non procul distabat à Rubro mari, non ausi longiùs procedere, Idolum quoddam, & monstrum hominis Fê dictum

ctum (qui quingentis circiter annis ante Confucium in Indiâ floruerat) nec non execrabilem ipsius legem in hoc Imperium & vicina circum Regna retulerunt; felices æternúmque de patriâ suâ benè merituri, si pro hâc peste salutarem Christi doctrinam, quam per eadem tempora Thomas Apostolus apud Indos propagabat, reportassent. Sed enim felicitas humana, & quæ hinc nascebatur, superbia Gentis opulentæ, potentis, & florentissimæ, veræ felicitati tunc, ut opinor, aditum obstruxit. Sinenses ergò cùm Idola jam magis magísque venerarentur, nec sine exemplo quorundam Regum, qui prorsùs impensè novam superstitionem sectati sunt, paulatim scilicet discesserunt à genuinâ Magistri sui doctrinâ, & præclaris institutis Priscorum; ac tandem in contemptum Religionis omnis verúmque Atheismum sunt prolapsi. In hunc porrò literatos & acutiores quosque ceu manu duxit doctrina illius ipsius Fe, qui rudi vulgo idololatriæ magister extitit. Duplicem quippe perditissimus impostor iste atque Atheorum Princeps doctrinam reliquit; alteram, quâ rerum omnium principium finémque NIHIL esse docet; quam qui sectantur, Athei sunt, & arcanam atque interiorem vocant; alteram, quæ exterior dicitur, atquè illius adumbratio quædam est, ad vulgi & rudiorum ferè captum & superstitionem accommodata. De Confucio tamen dubitari non potest, quin ab hâc, & illâ peste immunis fuerit: idolorum certè cultorem fuisse ne illi quidem, qui vitio temporis idola jam venerantur, affirmare ausint; ab Atheismo verò quàm fuerit alienus non ipse tantum, sed prisca Sinarum ætas omnis, in Explanatione Libri CHVM YVM declaramus.

Migravit è vitâ Confucius anno ætatis 73, lunâ 4, Ki-cheù vulgò dictâ, anni, cui Gin-siò nomen, è sexagenario Sinensis æræ cyclo, & quasi aureo Gentis numero, petitum. Erat hic annus primus & quadragesimus Imperij Kìm-uâm, vigesimi quinti è Familiâ Cheū Imperatoris: quo etiam tempore Regulus Ngāi-cūm patrium Philosophi Regnum, Lù dictum, annum jam 16 tùm moderabatur. Paulo antè, quàm morbo, qui supremus ei fuit, corriperetur, lugens suorum temporum perturbationem, hunc versum cygneâ voce concinere auditus est: PRÆGRANDIS MONS (doctrinam suam intelligebat) QVO DECIDISTI! TRABALIS MACHINA EVERSA EST: SAPIENTES, ET SANCTI EXARVERE. Mox inde languere incipiens, septimo die ante mortem ad discipulos suos conversus: Superiori nocte, inquit, per somnium visa mihi sunt in Aulâ justa fieri. Reges, quæ doceo, non observant. Ecquis horum per

Imperium noſtrum inſtituti mei ſectator & cultor eſt? hoc unum ſupereſt, ut moriar. Hæc effatus lethargo corripitur, & cùm totos ſeptem dies dormientis inſtar perſtitiſſet, tandem vivere deſijt. Sepultus eſt in Lu patrio Regno (domum quippe ſe cum diſcipulis ſuis contulerat) prope Civitatem Kio-féu, ad ripam fluminis Sù, in ipsâ Academiâ ſuâ, in quâ docere conſueverat, quæ hodiè quidem muris, veluti Civitas, cincta cernitur. Luxerunt inibi Magiſtrum ſuum diſcipuli habitu lugubri, multâque cum inediâ & lachrymis, non ſecus ac filij parentem; idque per annum totum; nec defuerunt qui ad annos omninò tres, Çù-cúm verò ſex ipſos annos, in eodem loco, luctúque perſtiterunt. Fuit admodùm procero corpore Philoſophus, &, ſi fas eſt Sinis credere, giganteo; ſed cui tamen læti humeri, pectúſque amplum decorem conciliabat ac majeſtatem. In ipſo vertice capitis grandiſculus ei tuber erat; quare à Patre ſuo, Kieu, id eſt, Colliculus, cujus ſpeciem aliquam præbebat tuber, nominatus eſt; quo ipſo nomine vir modeſtus identidem quoque utebatur. Facies ei lata, ſubfuſcus oris color, oculi nigri ac prægrandes, capillus niger, barba promiſſa, naſus ſimus, vox gravis, ac tonitrui inſtar, ut Sinæ tradunt.

Porrò quantum honoris per annos bis mille eóque ampliùs detulerit Magiſtro ſuo, ejúſque lucubrationibus & virtuti grata Sinarum poſteritas, pro me loquantur quotquot Imperio toto ad dignitates & munia publica præſidio literarum ſunt evecti: qui omnes utique fatentur à Confucij inprimis Scholâ, & Libris, è quibus ad Gradum examinantur, opes, honores, & illuſtre ſibi nomen obveniſſe. Loquantur item ſingulis in Oppidis Vrbibúſque erectæ Viro ac dicatæ Aulæ, ante quarum fores quotieſcunque tranſeunt, qui è Literatorum ordine publicos gerunt Magiſtratus, protinùs è ſublimi auguſtâque ſellâ, in quâ more Gentis geſtantur, venerabundi deſcendunt, & paſſus aliquot pedites viam ſuam proſequuntur. Loquantur denique tituli ſanè honorifici, qui in ijs Aulis, quas modò dicebamus, cernuntur trabalibus auratíſque literis exarati: MAGNO MAGISTRO, ILLVSTRI LITERARVM REGI, SANCTO, ſeu eximiâ quâdam Sapientiâ ornato, alijſque ſimilibus, quibus hunc Gentis ſuæ Doctorem Imperatorum Familiæ Hán, Suî, Tàm, Súm, Tuen (fuit hæc Tartarorum occidentalium) & quæ hodiernam Tartarorum orientalium Çim proximè anteceſſit, Mim dicta, tantùm non ſuprà laudes humanas evexerunt.

Quo-

Quoniam tamen voce Xîn, quæ Spiritum sonat, quàmque posterior ætas multis suorum superstitiosè tribuit, semper hîc abstinuerunt Sinæ, hodièq; abstinent, (quatenus saltem vox hæc Numen aliquod, vel Idolum significat: titulus quippe Xîn-gúei, vel huic similis, funebribus tabellis inscribi solitus, & defunctis omnibus communis, superstitione caret) satis utique declarat, non alio ritu, quàm prisco Majorum suorum, qui ab idololatriâ fuerunt alieni, coli nunc quoque Magistrum suum; maximè cùm, præter hosce titulos & ipsum nomen tabulæ inscriptum, nulla plerúmque statua cernatur inibi, imago nulla. Vna tamen extat imago Philosophi, vivæ ac spiranti non modò similis, sed re ipsâ spirans ac viva; Nepos ille videlicet, cujus antè jam meminimus, quem adeò propter Avi, quamvis intervallo bis mille annorum, & plusquàm sexaginta generationibus jam remoti memoriam, summi pariter infimique colunt, sic prorsùs, ut eum Xún-chí, Monarchiæ Sino-Tartaricæ Fundator, cùm Aulam de more adijsset, perhonorificè exceperit, & familiariter quoque cum eodem agere observatus fuerit. Gaudet ipse perpetuâ & hæreditariâ Mandarinorum dignitate; raro item privilegio, neque ullis, præterquàm Regij sanguinis Principibus, concesso, ut Imperatori nullum vectigal pendat. Adhæc quotquot singulis triennijs ad Doctoris Gradum evehuntur, pignus aliquod grati animi, & quasi Minerval, quod Avo non possunt, Nepoti persolvere consueverunt. Quod autem meritò laudemus ac suspiciamus etiam nos Europæi, cùm China fortunæ varietatem sanè magnam sit experta, cúmque tot bellorum casus & calamitates subierit, tot ortus viderit interitúsque Familiarum, penes quas erat rerum summa, nunquàm tamen honores, quos memoravi, gratáque posteritatis erga Confucium monumenta sunt interrupta; si tamen paucos annos exceperimus, quibus tertio post seculo, quam Philosophus obijt, Çin-xì-hoâm, secundus è Familiâ Çin Imperator, non in Libros tantùm, sed etiam Literatos barbarè crudelitèrque sævijt. Cæterùm cum hujus morte literæ mox revixerunt, & ijs honorum incrementis, quæ sub Tartaris quoque spectamus hodiè, Confucij quoque nomen & fama crevit.

Intelliget ex his omnibus prudens Lector, quàm non inutilis futura sit Evangelico Præconi Viri hujus autoritas, siquidem eâ apud hanc Gentem, quæ Magistri sui & literarum suarum usque adeò studiosa est, uti quandóque possit (& verò potest) ad Christianam Veritatem

ritatem confirmandam; quemadmodum videmus, Apostolum Paulum Poetæ Græci autoritate olim apud Athenienses fuisse usum. Vnum tamen hîc solicitè cavendum nobis erit, posito semper ante oculos eorum Patrum exemplo, qui Missionem hanc cum singulari virtute prudentiâque fundatam nobis reliquêre, ut apud Sinas admodum moderatè commendemus ac laudemus Confucium, ne testimonio nostro atque autoritate æstimatio hominis, doctrinâque ejus, quæ justo propè major est, immodicè prorsùs augescat; maximè apud Gentem naturâ sanè superbam, & aliena ferè præ suis contemnentem. Multò magis tamen cavendum nobis erit, ne verbo scriptove damnemus aut lædamus eum, quem tota Gens tantoperè suspicit ac veneratur, ne huic odiosi reddamur non nos ipsi tantùm, sed ipsemet, quem prædicamus, Christus; &, dum fortè contemnimus aut condemnamus eum, qui tàm consentanea rationi docuit, quique vitam ac mores cum doctrinâ suâ conformare semper studuit, videamur nos Europæi, Sinis saltem, non tàm cum Magistro ipsorum, quàm cum ratione ipsâ pugnare velle, & hujus lumen, non autem Confucij nomen extinguere.

Hucusque SINARVM SCIENTIA POLITICO-MOLALIS, unà cum CONFVCII VITA, uti ea ex ipsis antiquis Sinicis monumentis desumpta, & jam memoratæ *Scientiæ Politico-morali* subjuncta est. Cæterùm quamvis ego in præsens rebus Sinicis non possim diutiùs immorari, sed ijs, qui plura de his scire desiderant, *R. P. Athanasij Kircheri S. I. Chinam Illustratam* & *Theophili Spizelij Commentarium de Re Literariâ Sinensium* præcipuè commendem, hoc unum tamen, priusquam ad alia pergam, corollarij instar addo, inter cæteros raros Libros Sinicos, qui post annum 1672 S. CÆS. MAJESTATI ex Regno Sinarum usque ad hunc diem transmissi sunt, multas ob causas lectu dignissimum inprimis esse eum, quo continentur *Acta Judicialia accusationis & absolutionis Præconum Religionis Christianæ Catholicæ in Regno Sinensi A. C. 1669, 1670 & 1671.* Cùm igitur is non nimiùm prolixus sit, & vel solâ novitate Lectori jucundus fore videatur, integrum eum quàm fidelissimè hîc publico, sed *latinè* tantùm, & absque *Sinicis Characteribus*, qui in authentico Exemplari, in *Quàm-cheu* Metropoli Provinciæ *Quàm-tùm* A. C. 1671 impresso, cum *pronunciatione latinâ* è regione adjuncti sunt.

INNO-

INNOCENTIA VICTRIX,

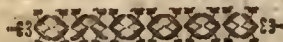
SIVE,

SENTENTIA COMITIORVM IMPERII SINICI PRO

INNOCENTIA

CHRISTIANÆ RELIGIONIS, LATA JVRIDICE PER ANNVM M DC LXIX, ET JVSSV R. P. ANTONII DE GOVVEA, SOCIETATIS JESV IBIDEM VICE-PROVINCIALIS,

SINICO-LATINE EXPOSITA IN QVA'M-CHEV, METROPOLI PROVINCIÆ QVA'M-TVM IN REGNO SINARVM, ANNO SALVTIS HVMANÆ M DC LXXI.

PSALM. XCVII:

IN CONSPECTV GENTIVM REVELAVIT JVSTITIAM SVAM.

FACVLTAS R. P. Vice-Provincialis.

Opusculum Sinico-Latinum, cui titulus INNOCENTIA VICTRIX, *quod exaratum fuit, ut constaret liquidiùs ac magis autenticè veritas eorum, quæ de Sinicâ persecutione vulgata sunt per Europam variorum literis atq; sermonibus, cùm jam recognitum fuerit atq; approbatum à quatuor Societatis nostræ Sinicæque Missionis Patribus, Ego infrascriptus potestate mihi factâ ab Adm. R. P. N. Joanne Paulo Olivâ, Societatis ejusdem Præposito Generali, facultatem concedo, ut typis excudatur. In quorum fidem has manu meâ signatas, & sigillo officij mei munitas dedi. In Quàm-chëu metropoli Provinciæ Quàm-tùm, die 28 Decembris Anni 1670*

Antonius de Gouuea.

Accusaverat Evangelicos Pracones in Chinâ livor & impietas Ethnicorum de ignorantiâ artis Astronomica, de meditatâ perduellione, de falsitate Religionis ac pravitate. Verùm pugnante pro suis illo, qui ipsa est Veritas; Cœlum quidem, experimentáque cœlestia, erroris & ignorantia convicerunt æmulos: suspicionem perduellionis communis ubique Neophytorum quies, innocentia, patientiáque dispulit: calumniam falsæ pravǽque Religionis Christiana tàm Veritas quàm Sanctitas oppressit: pœnas interim severissimas de perversis impiisque tùm calumniatoribus, tùm etiam Judicibus exigente DEO, Teste, Judice, & Vltore; ac tandem INNOCENTIAM & æquitatem causæ suæ per illos ipsos, à quibus damnata quondam fuerat, eo, quo subijcimus, ordine, & modo, mirabiliter declarante, & in conspectu Sinarum revelante Justitiam suam.

Multa quidem peccaverant quatuor Proceres natione Tartari, à quibus, Imperatore etiamnum puero, Sinica res administrata fuerat vicariâ cum potestate. Veruntamen haud aliâ re ullâ peccaverant graviùs, quàm quòd innocentissimam Christi Legem, uti seditiosam pravámque damnaverant. Neque tulit injuriam Innocentia Vindex DEVS. Vnum ex ipsis (Soni vulgò nominabatur) mors, morbum consecuta, humano quidem eripuit judicio suppliciόque; at non Divino. Alterum, Sucamà nomine, ipsemet Imperator, simul atque suscepit Imperium Anno 1667 totâ cum stirpe jussit interfici. Reliqui duo per anni spatium non impuniti modò perstiterunt, sed in gratiâ quoque ipsius Principis; cujus adolescentia indigere adhuc videbatur consilio ipsorum; quoad tandem Anno Christi 1669 is, cui Patrocùm, nec non Ngao-Pai nomen erat, conscientiâ meritorum suorum (quæ utique non fuerant mediocria in Familiam hanc Imperatoriam Tartarorum) tumidus atque insolens, jámque non autoritatem modo Regiam, sed etiam potestatem visus affectare, idémque hostis acer & acerbus Christianæ Religionis, cecidit tandem aliquandò; reúsque agitatæ defectionis, alios complures, qui ipsò nitebantur, nec non Collegam suum Erpicùm nomine in eandem secum (minùs tamen atrocem) suspicionem traxit ac ruinam.

Edictum protinùs, ut, quicunque damni quidpiam ab alterutro passi fuerant, oblatis de more Libellis, id exponerent Imperatori. Plurimum passa fuerat Christiana res. Hujus ergò causam suscipiunt tres è Societate JESV Sacerdotes, Ludovicus, Gabriel, Ferdinandus; qui, destinato planè consilio Numinis, jussi fuerant in Aulâ persistere, reliquis omnibus Divinæ Legis Praconibus numero viginti quinque

in extremam Provinciarum Australium ablegatis. Commodissimè etiam paucis antè mensibus acciderat, ut peritia singularis rei Astronomicæ, quâ pollebat Ferdinandus, eam denuò portam reseraret Evangelio, quam cùm olim aperuisset industria Societatis JESV, Sinarum deinde superbia, invidiáq; Mahometanorum occluserat: sed nunc, demonstratis Sole propè ipso clariùs & horum & illorum erroribus, emerserat quodammodo velut ex eclipsi suâ annorum circiter quatuor Astronomia Europæa, pristinóque usui & dignitati restituta, plurimorum studijs ac sermonibus, maximè quidem Tartarorum, celebrabatur; eránt que jam isto nomine non modò Ferdinandus, sed etiam duo Socij perquàm gratiosi apud ipsum Imperatorem: cui adeò non per Libellum supplicem, sed (quod rarissimæ felicitatis est) coràm & per se exponunt omnia, occasionem prorsus insperatam tantæ rei offerente DEO.

Et spem quidem successûs optati audientis attentio benignitásque fecerat. Eâ tamen haud contenti, exacto deinde biduo, Regulis, sive Principibus Stirpis Regiæ, quibus suscipiendorum libellorum datum erat munus, de scripto quoque declarant acceptas in re Christianâ injurias atque damna.

Libellus supplex.

OFferunt Libellum supplicem Ludovicus Buglius, Gabriel Magellanius, Ferdinandus Verbiest. Causa supplicandi multiplex: fraus inprimis, quâ circumventus Princeps; & violentia, quâ præcipitati in interitum innocentes, communi cum indignatione & offensâ tàm Superûm quàm mortalium. Obtestamur itaque Majestatem Regiam, ut extinguat quidquid etiamnum latet nequitiæ confœderatæ; & sic palàm faciat Mundo causam innocentiámque Joannis Adami Schall, vitâ licet jam defuncti. Hoc igitur cum dolore gemitúque nos tres dicimus, annum jam agi quadragesimum octavum, quòd popularis ille noster & longinquus advena Joannes Adamus pervenit ab Occidente in hanc Aulam, & imperante etiam tùm Familiâ superiore Mîm, protinùs ex mandato Regio curam suscepit rei Astronomicæ: deinde verò beneficio singulari novæ hujus Familiæ (Tartaricæ), novo jussus diplomate perseverare in illo munere, constanter annos viginti & ampliùs, nemine omnium vel adversante, vel obtrectante, motus cœlestes, annuásque vicissitudines accuratè supputatas, ritè quotannis vulgavit per Imperium; quoad (proh dolor!) tandem incidit in insidias ac manus improbi veteratoris Tâm-quām-siēn: qui quidem homo imperante Familiâ Mîm, jussu regio cœsus fustibus, jam pœnas semel dederat accu-

fationis absq; justo fundamento, & cum pervicaciâ instituta; & tamen idem nunc rursus tyrannicâ fretus autoritate (unius maximè Patrocini) haud dubitavit erroris arguere Astronomiam Europæam, eámq; regulam, quam præcedens Imperator ab annis decem & ampliùs stabiliverat, temerè criminari: quoad indictis nuper Comitijs (in rem nostram sanè feliciter) jussi sunt Principes primi & secundi Ordinis, nec non Regiorum tribunalium Præsides & Assessores examinare denuò novam illam methodum; quæ & approbata tunc fuit summo consensu omnium, ipséq; mox Ferdinandus, jussu beneficióq; Regio, Astronomicæ rei curam denuò suscepit; nec fas deinde cuiquam fuit movere ampliùs hanc controversiam.

Sola nunc superest declaranda similiter Lex atq; Religio Domini Cælorum, de quo pervetustus ille Codex vester ait: SVPREMVS EST ET MAXIMVS IMPERATOR, SCILICET QVI DESCENDENS IN HÆC INFERIORA, TREMENDAM SVAM MAIESTATEM MANIFESTAT; éstq; ipse Conditor omnium rerum ac Dominus. In Occidente quidem nostro servant ipsius Legem triginta & ampliùs tùm Regna tùm Satrapiæ, unius omnes Familiæ adinstar; idq; jam per annos mille ac trecentos, nec secùs ac si foret dies una: ex quo etiam potest intelligi Legis ejusdem tàm antiquitas, quàm amplitudo. Quid? quòd, imperante Vân-liê Rege, jam existebat in hâc Chinâ; súntq; adeò jam anni octoginta & ampliùs, quòd eam Doctor Europæus Matthæus Riccius, fixo hîc domicilio, scripto verbóq; vulgavit. Summa porrò Christianæ Legis hæc est, ut veneremur Cæleste Numen, ac diligamus proximum: nec aliò ferè spectant, quæ docet prætereà, quàm ut nos vincamus ipsi, & impleamus naturæ nostræ leges omnes, fidei inprimis erga Regem, obedientiæ observantiǽq; erga majores; moderationis item modestiǽq;; quæ omnia præcipua sunt illius capita. Et talis quidem inter ipsa statim principia passim hîc audiebat Lex nostra: quàm adeò tùm Nobilitas, tùm etiam Magistratus habebant charam & in pretio. (Xún chí) certè, conditor Familiæ hujus Imperatoriæ, adivit sæpenumerò ædes nostras ac templum; & in hujus quidem atrio jussit ipse de censu Regio marmoreum erigi monumentum suæ erga nos benevolentiæ: aliud item præfigi voluit ipsis foribus, quo ædes ipsas more Gentis celebrabat, nimirùm: SEDES ILLVSTRIS PENETRANTIS ARCANA. Ipsum deniq; Adamum honoravit novo hoc cognomento: PRÆSTANTIS ET ARCANÆ LEGIS DOCTOR. Quòd si Religio Christiana perversa est ac falsa; quomodò virtus illa ac sapientia

me-

memorati Imperatoris non eam severè omnibus interdixit? Et nunc tamen propter ea, quæ Tâm-quam-sien confinxit, concremati fuerunt Libri Divinæ Legis, adésq; destructæ. Quin & idem prætereà Tâm-quam-sien reum egit Joannem Adamum meditatæ perduellionis: atqui nos, cæteriq; sociorum, tàm remotis è Regnis advenæ, & qui terrâ mariq; posuimus annos omninò tres in hoc itinere stadiorum nonagesies mille, & ampliùs; nos, inquam, qui nunc in Chinâ degimus homines duntaxat viginti & aliquot, nati quidem in Occidente, sed viventes ac morientes in hoc Oriente, quibus tandem aliis instructi sumus, quibus, obsecro, subsidijs ad suscipienda perduellionis consilia, & occupandum armis scilicet hoc Imperium? Et tamen os illud tortuosum, subdolæq; confictiones, tantum effecerunt, ut innocentes isti advenæ viginti & aliquot ablegati sint in Provinciam Cantoniensem; ubi etiamnum hærent miseri vinctorum instar, & nec progredi sinuntur nec regredi; cúmq; nullum crimen admiserint, quod bonorum publicationem mereatur, ædes tamen ipsorum traditæ sunt alijs incolendæ: loca sepulturæ destinata alij invaserunt; quò magis etiam urgemur nos tres clarâ voce conqueri de tantâ iniquitate. Cúmq; jam tyrannis illa Patrocùm tandem protracta sit in lucem, & insignis ista insolentia Solis instar jam patescat, obsecramus Majestatem Regiam, ut demittat se se, ac discooperiat hos, qui etiamnum latitant, dolos, ritèq; examinet ac declaret causam istam: ut, sic patefactâ defuncti jam Ministri innocentiâ, deprædicet is ipse beneficentiam Regis sui, quam vivus mortuúsque senserit. Offerebant hunc Libellum anno octavo Cam-Hí Imperatoris, Lunæ quintæ die quinto, Salutis humanæ 1669, 21 Junij.

Exceperunt eum Reguli cum inusitatâ quâdam significatione voluntatis erga nos suæ; quamvis id haudquaquàm tunc probaretur Concilij Rituum Præsidi, quippe hosti capitali Christiani nominis: quo etiam acerbiùs ipsum deinde usserit, opinor, quòd eundem Libellum jussus ipsemet è Sinico reddere Tartaricum, referri viderit inter alios primi ordinis ac primo loco recitandos Imperatori. Recitatus est igitur, & quidem ab eo, qui nunc Colaos inter est primus, idémq; patruus Imperatricis. Verùm perspecta jam dudum erat Principi causa nostra, & causæ æquitas: placuit ipsi nihilominùs (quo perennius, credo, esset firmiúsq; beneficium suum) referri de postulatis nostris ad Concilium, quod modò dixi, Rituum. Est illud inter sex majora Concilia Regia ordine tertium, propriúmq; illius munus de rebus ad Religionem spectantibus sententiam dicere. Cæterùm nunquam adhuc favere visum

est rei Christianæ; postremis verò hisce temporibus adversari damnóq; esse persæpè. Cujus rei egregiè conscij tres Patres, ubi delatam eò causam cognoverunt, angi animo atq; æstuare scilicet: nec mora; is cui Ferdinando nomen, adit rursus Imperatorem; rogat cum lachrymis, & obtestatur, ad aliud Tribunal causam traduci ut jubeat. Annuit: jubet traduci. Sed enim favorem benigni Principis celeritas inimicorum jam anteverterat. Prodit illicò responsum, quo homines impij ipsam illam sententiam, quæ ante annos quatuor iniquè lata fuerat, tuentur & confirmant iniquiùs.

Responsum Concilij Rituum ad postulata trium Patrum.

PRæses Concilij Rituum cum suis Assessoribus cæterísq; Consiliarijs Libellum offert, quo exquirit reverenter voluntatem Suæ Majestatis. Ego Subditus ac Minister Regius, cæteriq; Administri, institutâ communi consultatione, comperimus, secundùm ea, quæ referuntur in Libello supplice Ludovici Buglij, Gabrielis Magellanij, Ferdinandi Verbiest, quòd Lex & Religio Domini Cæli jam existebat in Chinâ temporibus Vân-liè, qui fuit superioris Familiæ Mîm (sive Taimingæ) Imperator: jámq; adeò effluxisse annos octoginta & ampliùs, quòd Europæus Doctor Matthæus Riccius pervenit in hunc Orientem, fixóq; hic domicilio, vulgare cœpit doctrinam suam; quam & scripto verbóq; declaravit. Summam porrò Christianæ Legis hanc esse: Venerari Cæleste Numen, ac diligere proximum: nec aliò ferè spectare, quæ Lex ista præterea doceat, quàm ut vincamus nos ipsi, & impleamus naturæ nostræ leges omnes, fidei inprimis erga Regem, & obedientiæ observantiǽq; erga Majores; nec non modestiæ & moderationis. Nos interim, factâ disquisitione, rursùm comperimus, quòd anno decimo tertio Xún-chì, Imperatoris proximè defuncti, Lunâ undecimâ, exceperimus venerabundi Edictum Regium, quo præcipiebat is huic Rituum Concilio hisce verbis: Ego ut administrem rectè hoc Imperium, debeo antè omnia necessariò dirigere probéq; instituere subditorum meorum corda; adeóq; rejicere doctrinas omnes artésq; pravas ac perversas. Et tres quidem Sectæ, una Literatorum scilicet, ac duæ quæ suo quæq; ritu idola colunt, si pariter considerentur, omnes hoc efficiunt, ut agant homines, quæ bona sunt; abjiciant, quæ mala; ut avertant sese ab eo, quod pravum est, & ad id, quod est rectum, convertant. Verùm, dantur præter istas aliæ quædam Sectæ aberrantes ac sinistræ, quæ confundunt

fundunt imperitam multitudinem; quæ sociant inter sese homines improbos; noctu congregantur, disperguntur ortâ luce. Ex harum sectatoribus, ij, qui tenuiores sunt, nummis ferè inhiant, ac turpitudini dedunt sese; qui verò potentiores sunt, prorsùs abijciunt obedientiam Regi debitam, & clanculùm machinantur defectiones. Porrò adhibui ego sæpenumerò severa quædam remedia: nondum tamen (utique præter meam opinionem) penitùs extingui potuerunt reliquiæ istius mali. Totum hoc reverà oritur ex eo, quòd dentur in ipsâ Aulâ sectatores quidam, qui cùm assistant Imperatori, patrocinantur interim illis hominibus, qui specioso utentes nomine religiosarum supplicationum & oblationum, multa interim perpetrant temerè & inverecundè, viris pariter ac fœminis parùm honestè concurrentibus; &c.

Nos igitur voluntati Regiæ tàm disertæ reverenter morem gerentes, vulgavimus tunc severam interdictionem; exstàtque Processus totius rei in Archivio nostro.

Prætereà Fundator hujus novæ Dominationis, Imperator (defunctus) honoravit Joannem Adamum elogio marmori insculpto. Elogij pars una sic habebat: Ego dum lustro septa mea venatoria, sita ad meridionalem plagam Regiæ nostræ, fortè transivi per Templum quoddam, in quo vidi Spiritûs cujusdam venerandam effigiem, similem hominibus illius Regni (1); forma quoque Templi & supellex, & ornamenta respondebant normæ illius Regni. Libri denique mensæ impositi dicebantur agere de rebus, quæ spectant ad Legem Domini Cœli. Joannes autem Adamus, qui ante decades aliquot annorum in Chinam est ingressus, præclarè servat Legem istam, servitque dicto Spiritui (cui etiam exstruxit novum istud Templum) non sine laude insignis observantiæ, integritatis innocentiàque. Planè vir est egregiâ vitæ morúmque constantiâ: adhac verè impiger ac sedulus; & denique vir prorsùs eminens; aliàque ibi dicuntur ejusdem ferè sententiæ.

(1) *Scilicet Europæi; estque sermo de pictâ Christi Salvatoris imagine.*

Dicimus prætereà Ferdinandum Verbiest, ac Socios ipsius, prout ipsimet, quondam juridicè interrogati, professi sunt, admittere in Legem suam mares æquè ac fœminas, quo etiam tempore utentes aquâ purâ abluunt ipsis frontem, & sic remittunt eorundem peccata. Ad hæc quotiescunque seu viri seu fœminæ ex ijs, qui jam susceperunt Legem, quodpiam delictum commiserunt, ipsos tunc loco DEI solvere illud ac remittere: quotquot item ægrotant cum periculo, inungere illis oleo sacro organa quinque sensuum, & DEUM tunc procul dubio miseratum illos, ignoscere peccata. Cæterùm ijdem isti Christiani non cremant

cremant papyrum avis suis ac majoribus vitâ functis (1); quod est utique non observare legem honorandorum parentum. Nec est interim quidpiam, ex quo dilucidè patescat vel solutio peccatorum, vel opitulatio; vel alia quapiam utilitas istius Legis, sed pertinet ipsa ad sectas à tribus suprà memoratis diversas. Non est igitur vera lex, Lex Christiana, neque expedit eam admitti.

(1) Ridicula superstitio est, quâ ij maximè, qui Bonzios audiunt, fabulásque Pythagoricas, opitulari conantur suorum manibus apud inferos detentis.

Ad id verò quod prætereà in Libello suo prædicant tres Europæi homines, crematos fuisse Libros suos; ædium suarum alias fuisse destructas; alias verò traditas certis hominibus, qui incolerent: loca item sepulturæ suæ destinata, ab alijs fuisse occupata, &c; respondemus, Libros quidem qui tractant de Religione Europæâ; item area numismata; tabulas item Libelli de propagatione Religionis ejusdem novissimè excusi: hæc, inquam, omnia, tanquam res proprias Christianæ Religionis, jam tùm fuisse concrematas; Templum quoque ipsorum ac domicilium, quod ad plagam Occidentalem Regiæ Pekinensis situm est, ex mandato Regio (2) tradita fuisse duobus summis Præsidibus (3) Collegij Astronomici: alterum verò eorundem Templum situm ad plagam Orientalem ejusdem Regiæ, concessum fuisse Adamo, Ludovico, Gabrieli, Ferdinando incolendum; tertium denique Templum situm extra portam Feù-chîm dictam, traditum fuisse Concilio Regio operarum publicarum, à quo & venundatum est; emptor verò demolitus est illud in usum suum. Alia interim Templa extra Pekinensem Provinciam sita, nos, obtemperantes mandato item Regio, nondum destruximus; sed habitari jussimus ab alijs. Loca tamen destinata sepulturæ ipsorum, nondum cuiquam attribuimus; sed ipsis relicta sunt. Prætereà quod attinet ad titulum favore Regio præfixum foribus, SEDES ILLVSTRIS PENETRANTIS ARCANA, simul cum altero titulo, qui similiter collatus fuit ipsimet Joanni Adamo, scilicet, PRÆSTANTIS ET ARCANÆ LEGIS DOCTOR, uterque hic titulus ideò collatus ei fuit à Fundatore novæ Dominationis, quia callebat ipse Astronomiam; non autem ut commendaret vel illustraret ipsius Religionem; quin imò propter ipsam illam causam, quòd exerceret Joannes Adamus, ac propagaret Christianam Religionem; idcircò privatus fuit suâ dignitate, & traditus Criminum Tribunali, ut castigaretur (4); dum autem deliberatur de supplicio, nos interim titulos modò dictos eradi jussimus.

(2) Quatuor scilicet dictorum Procerum, tunc vices gerentium Imperatoris pueri.

(3) Tartaro & Sina.

(4) Veri-

(4) Veritatem hanc ex inimicis nostris audiat Europa, causámque persecutionis tàm gloriosam gratuletur nobis, qui utique gloriari novimus etiam inter Sinas in Cruce Domini nostri IESV Christi.

De reliquis interim hominibus Europæis numero suprà viginti, cùm vereremur, ne, si relinquerentur hìc, denuò vulgarent pravam Legem & doctrinam suam; nos, consultâ priùs Majestate Regiâ, ablegavimus illos in Provinciam Cantoniensem (1).

(1) Invidenda sors nostra! exilium ter felix! tametsi decennale fiat, quod jam nunc est quinquennale, quando talis fuit exulandi causa.

Ad extremum quod attinet ad tres illos Ministros Regios, Tûm-quĕ-ki (2), Doctores item Hiù-cūm-çēm, Hiù-chī-çièn, aliósque; hos omnes vel propter collatas pecunias in exstruenda Templa; vel quia susceperant Legem ipsam; vel propter conscriptum Proœmium Libelli suprà dicti de propagatione Religionis Christianæ; reos esse tunc judicavimus, adeóque privandos dignitate publicâ. Neque est quòd res istæ vocentur jam ampliùs in deliberationem: quippe post examen accuratum latæ fuerunt sententiæ; exstâtque processus rei totius in Archivio nostro. Cæterùm par erat à nobis simul omnia sic exponi, & exquiri sententiam Majestatis Tuæ.

(2) Hic tribus in Provinciis, quas Prorex administraverat, impensè faverat rei Christianæ, sumptúsque fecerat in exstruendas Ædes sacras.

Hæc illi; multa nequidquam cogitantes consilia, quæ nunquam stabilire potuerunt. Protinùs enim cognovit vel Imperator ipse, vel certè privatum ipsius ac supremum Concilium (quod ex Colais ferè constat) non aliò tendere ambages tàm subdolas istorum Judicum, & narrationes nomini Christiano tàm invidiosas, quàm ut tenebras offunderent animo Principis adolescentis, & inani quâdam specie æquitatis, iniquitatem maximam superiorum temporum ac judiciorum offuscarent: parùm interim memores, peccari ab se hoc pacto non solùm adversùs eum, qui nunc imperat, sed etiam adversùs Xunchium ejusdem Patrem, & Fundatorem Tartaricæ Dominationis, dum sic perseverant reos agere doctrinæ falsæ perversǽque homines illos, è quibus alterum Filius, tantâ cum significatione honoris ac benevolentiæ, rei Astronomicæ rursùm præfecerat; alterum Pater ipse tàm raris celebrârat encomiis, iisque non ab unâ petitis Astronomiâ, sed multò etiam magis, ab observantiâ cultûs religiosi, ab eximiâ vitæ morúmque constantiâ, innocentiâ, integritate; à præstantiâ denique ipsiusmet Divinæ Legis, quam vox illa Kiào citra controversiam significat isto loco, uti Sū vox altera Magistrum seu Doctorem, quæ adeò Legis auditores atque discipulos ei similiter permisisse dici debet: quam denique

denique Legem, ut alia defuissent omnia, solæ septem voces Regio præfixæ monumento Elogij suprà memorati: yú chi tiēn chù tām pōi ki; id est: MONVMENTVM INCISVM MARMORI AVTORITATE REGIA PRO TEMPLO DOMINI COELORVM; satis superque & tueri debuerant & commendare: cæcis interim hominibus impijsque nihil prorsus afferentibus, quo probarent innocentissimæ Legis pravitatem, præter neglectum superstitionis unius, quam ipsamet Literatorum Sinensium Schola disertis verbis cō siāo, hoc est, ridiculam & inanem, vocat: Sic ut miranda planè fuerit cæcitas ista hominum verè pertinacium, & eò quidem magis miranda, quòd suis ipsi oculis jam pœnas viderant justissimas, quas dederant (dederant autem non isto quidem rei nomine; verè tamen & illo rei, & occulto justóque judicio D E I vindicantis) omnes illi, qui tribus antè annis in utroque Concilio, & Rituum & Criminum, causam rei Christianæ tàm iniquè violentéque tractaverant; omnes scilicet præter unum, qui nunc Præses erat, spoliati suâ dignitate; succedentibus in eorum locum hisce, qui, uti nunc videmus, & errare cum prioribus, & pugnare secum ipsi perseverabant. Cæterùm Imperator multò plus tribuens æquitati causæ nostræ, & Ferdinandi lachrymis, quàm patronis impijs tot calumniarum, & Judicij tàm perversi, jubet sine morâ transferri causam totam à tribunali Rituum ad Comitia ipsius Imperij; quæ dum verbis edicit, sanè gravibus ordiri voluit (utique de industriâ) ab illo nomine, quod Consiliarij illi consultò malitioséque prætererant, veteratoris scilicet Tām-quām-siēn, qui quidem dux & administer fuerat totius fraudis ac sceleris.

Mandatum Imperatoris, quo causa nostra Comitijs Imperij traditur examinanda.

SUperioribus mensibus jam semel similibus in Comitijs judicatus fuit Tām-quām-siēn reus esse gravioris criminis (1), propter accusationem, quam instruxerat quondam contra Joannem Adamum: quâ quidem accusatione & processu judiciali homines item aliquot (2) damnati fuerunt capitis, alijq; alijs addicti pœnis. Verùm cùm nunc apertè dicatur, quòd crimen & condemnatio Joānis Adami ex inimicitiâ calumniâque processerit, quomodo fas sit non examinare dilucidè, nùm ita res habeat nec ne? Quocirca præcipio Principi Comitiorum Præsidi, alijsq; Principibus ac Primoribus Stirpis Regiæ, item Præsulibus (3) Conciliorum nostrorum, nec non Censoribus Imperij nostri, ut coacto ritè

cœtu

cœtu examinent denuò accuratè ſingula; ac deinde faciant me de omnibus certiorem. Hactenùs Imperator.

(1) *Atque adeò & capitis; quamvis id ei protinùs condonatum fuit periniquâ violentâque ſententiâ, non tàm Imperatoris, quàm dictorum Procerum Patrocùm & Erpicùm, qui etiamtùm dominabantur.*

(2) *Quinque ſcilicet Mandarini Chriſtiani ex Collegio Aſtronomico.*

(3) *Tàm Sinis quàm Tartaris.*

Omninò ſexies coactus eſt cœtus iſte graviſſimus, nec niſi ob res admodùm graves ſolitus indici. Tres Societatis JESV Sacerdotes ter adeſſe juſſi; & in ſecundis quidem Comitijs cum impio Tâm-quām-siēn, præcipuo perſecutionis adminiſtro, pugnatum fuit acerrimè: perduellionis ſimul ac falſæ Religionis infame crimen, cujus ille nos reos agere perſeverabat, egregiè dilutum; ſic prorſus, ut, cùm indignabundi Principes ac Primores Tartari calumniatorem tàm gravem ſine morâ vinciendum eſſe judicarent, Judices autem Sinæ hìc diſſentirent, conſulto per internuncios Imperatore, & aſſentiente Tartaris, in ipſo ſtatim veſtigio conſpectúque omnium catenis vinciretur. Confecta res erat, niſi fraus interceſſiſſet; cùm enim Comitia, quæ proximè ſecuta ſunt, multa præclarè ſtatuiſſent in rem noſtram, memoratus ille Præſes Concilij Rituum, à nobis & à Chriſto alieni, alieniſſimus & ipſe, dum acta Comitiorum deſcribit Imperatori recitanda, voculæ unius fraudulentâ commutatione evertit rem noſtram. Sed Imperator fraudem, credo, ſubodoratus, (Præſes certè quidem non multo pòſt dignitate ſuâ privatus eſt) iterum jubet, iterúmque haberi Comitia, & quæ minùs declarata videbantur, rurſum diſcuti. Prioribus iterùm adſtitere Patres, & pro libertate innocentiâque Chriſtianâ fortiſſimè dimicaverunt: quo autem ſucceſſu, patebit ex ſententiâ Comitiorum, quam ſubjungimus.

Sententia Comitiorum.

EGo ſummus Præſes Comitiorum (1), cæterique mecum Judices, obtemperantes huic mandato Imperatoris noſtri, poſtquam coacto ritè cœtu denuò inſtituimus diſquiſitiones & conſultationes noſtras; comperimus Tâm-quām-siēn hominem improbum & nequam, confictis malignè criminibus, importunè violentéque accusâſſe Religionem Chriſtianam falſitatis ac pravitatis: quæ quidem Religio rejecta tunc fuit ac vetita per ſententiam.

(1) *Primus hic eſt Principum ſanguinis Regij, idémque mirificè nunc favet hominibus noſtris, & rei Chriſtianæ.*

(2) *Trium Conciliorum, cui deinde ſubſcripſerunt Imperatoris nomine quatuor Proceres.*

Nunc autem perſpicuè nos cognovim⁹, quòd profeſſio illa Chriſtianæ

 Religionis

Religionis nihil prorsùs contineat, quod pravum sit, vel ad defectiones vergat perturbationésque publicas. Quapropter par est rursùm constituere, ut ijs, qui sequuntur Religionem Christianam, liceat eandem profiteri pristino cum ritu ac libertate; sic tamen, ut prohibeantur instituere cœtus majores; item spargere supradictum Libellum de propagatione ejusdem Religionis; ærea item numismata (1).

(1) *Ne detetur ansa scilicet renovandæ suspicionis & calumniæ, quâ nos jam absolverant, de agitatâ clàm defectione.*

Cognomentum Joannis Adami (2), scilicet PRÆSTANTIS ET ARCANÆ LEGIS DOCTOR, eidem restituatur.

(2) *Quo ipsum Xúnchí Imperator honoris gratiâ quondam ornavit.*

Curæ sit etiam Concilio Magistratuum (3), ut eidem similiter restituatur gradus suus, dignitásque pristina (4).

(3) *Primum est inter sex Regia, propriúmque illius munus dispensare magistratus, & de eorundem causis cognoscere.*

(4) *Tametsi vitâ jam pridem functo: more pervetusto Gentis scilicet, quotiescúnque pòst mortem comperta est cujusquam innocentia.*

Pari modo, quod attinet ad Doctorem Hù-çuōn-çēm, & alios (5), mandetur dicto Concilio, ut exquirat, ecquid publici muneris ipsi quondam gesserint, & restituatur unicuique munus suum.

(5) *Circiter duodecim Christianæ Legis causâ privatos suâ dignitate.*

Quod item attinet ad Templum ac domicilium (6), sita quondam extra portam hujus Regiæ Feù-chîm dictam, restituatur & pretium, quo venundata fuerunt (7), & fundus ipse, Ferdinando ac Socijs.

(6) *Societatis JESV.*

(7) *A Questore Regio, & ab emptore dein destructa.*

Detur verò in mandatis supremo Gubernatori Provinciarum Quàm-tūm & Quàm-sī, nec non Proregi proprio Provinciæ prioris, ut expediant aliquos è ministris suis, qui homines Europæos quinque & viginti, ob causam Religionis Christianæ ablegatos in dictam Provinciam, deducant in hanc Aulam; qui ubi pervenerint, exquiret tunc Concilium Rituum voluntatem Suæ Majestatis.

Prætereà Mandarinis Lì-çù-pè, & alijs (8) procuret Concilium Magistratuum, ut singulis pro suo cujusque gradu ea impendatur beneficentia Regia, quæ mortuis consuevit impendi; filijque & fratres eorundem ab exilio revocati, quotquot publicam gesserunt dignitatem, eam recuperent.

(8) *Quatuor è Collegio Astronomico, privatis publico munere, fortunis ac vitâ.*

Jam si agatur rursùm de Yâm-quām-siēn: utique nixus ille fuit

iniquo

iniquo patrocinio gratiâque (1). Nuper certè cùm per se examinâsset Imperator, quæ ab illo peccata fuerant (2), sine morâ privavit hominem suo magistratu, usurus deinceps operâ Ferdinandi ad Astronomicæ rei curam & administrationem. Ex quo potest colligi, eundem Tâm-quām-siēn, dum grassatus quondam fuit tot mendacijs & calumnijs, id reverà fecisse fretum autoritate potentiâque perfidi Ngáo-pâi (3); qui & autor ipsi fuit, ut sic faceret. Planè sic res habet: innixus Tâm-quām-siēn isti societati improborum atque rebellium per meras fraudes & calumnias præcipitavit homines innocentes in interitum.

(1) *Patrocinium.*
(2) *Varijs in rebus spectantibus Astronomiam, cui fuerat Præfectus; impunè tamen peccata, propter autoritatem perfidi patroni.*
(3) *Sive Patrocinium.*

Idem quoque suâpte autoritate demolitus est ac destruxit altare (seu pegma sacrum); nec non marmoreum monumentum in Templo Domini Cœli; cùm tamen ea mandato Regio vetita fuissent violari.

Quæ cùm ita sint, cùm fuerint octo capita accusationum ex odio & temeritate profectarum, quibus Tâm-quām-siēn nocuit certis hominibus: cúmque alias similiter instruxerit calumnias paulò antememoratas, ipse quidem plectatur capite, uxor verò & liberi exules abeant in Tartariam nostram Nim-cù-tā. Hactenùs Comitia.

Quid nunc aliud expectet, quisquis priora consideràrit attentiùs, quàm promptissimè subscripturum Principem æquitati justitiæque tàm patenti? Poscebat id quidem res ipsa & ratio; sed enim voluit is vincere duntaxat Innocentiam Christianam; triumphare (quod tamen erat justissimum) necdum voluit.

Responsum Imperatoris ac Sententia.

Oportebat me quidem hìc subscribere sententijs vestris, ipsúmque Tâm-quām-siēn morti addicere, verùm tamen consideratâ hominis ætate admodùm jam provectâ (4), ego pro lenitate meâ & clementiâ ipsum hâc quidem vice mortis supplicio, uxorem verò & liberos exilij pœnâ absolvo (5). Europæos homines quinque & viginti non est necesse adduci in Aulam. Ad Christianam Religionem quod attinet, (excepto quidem Ferdinando & reliquis, qui eam sicut priùs ipsimet exerceant licet) quoniam verendum est, ne foris in hâc Provinciâ Pekinensi cæterisque denuò fortè exstruantur Templa, & suscipiatur ista Religio, mando rursus expediri diplomata, quibus id severè interdicatur. Cætera verò quæ censuistis (6), omnia approbo & rata habeo.

 (4) Erat

(4) *Erat septuagenario jam major inveteratus ille dierum malorum.*
(5) *At non absolvit DEVS: quippe duobus pòst mensibus extinxit impium calumniatorem, sæve prorsus ac pestilenti morbo correptum.*
(6) *De innocentiâ scilicet Legis Christianæ, atque adeò ut Sinis, qui Christiani jam sunt, perseverare liceat in illâ, more pristino; ut item recuperent suam libertatem, nec non honores pristinos ac facultates, quicunque ea propter Christianam Religionem nuper amiserunt.*

Protinùs itaque executioni mandata omnia, revocati exules, restituta bona, &c. Non respondit quidem hæc sententia spei nostræ, qui summa quæque (nec temerè) speraveramus, fatendum tamen, eâ nos id fuisse consecutos, quod temporibus maximè secundis & per annos octoginta summis expetitum votis, nunquam potueramus consequi, ut scilicet Innocentia Christianæ Legis gravissimo testimonio Comitiorum Imperij & ipsiusmet Imperatoris tandem confirmaretur. Regijs itaque diplomatibus vulgata per universam Chinam hæc sententia, adeò non dejecit animos Neophytorum (quod principio timuerant Socij) ut è contrario erexerit dejectos, & quæ religio apud Ethnicorum non paucos in odio & contemptu fuerat propter calumnias superiorum temporum, hâc tandem auditâ sententiâ, cœpit esse in honore. Formidines interim nescio quæ injectæ animo Principis, etiamnùm adolescentis, ab uno alterove Consiliario, plus quàm par erat, politico, hîc in causâ fuerunt, ne penitùs explerentur spes nostræ ac vota. Veruntamen nunquam fuit, neque nunc erit consilium contra Dominum. Cœpit; utique perficiet. Sic sperare nos jubet ejusdem Bonitas summè sapiens, summè potens; quin & ille ipse, qui erravit, (Imperator, inquam,) creduli timoris ac facilitatis suæ quodammodò pœnitens, haud multo pòst coràm solatus Ferdinandum, sperare illum jussit meliora. Et verò exploraverat jam ipse studiosiùs, quo animo ferrent Socij promulgandæ Legis Evangelicæ interdictionem, certòque cognoverat instar acerbissimi fuisse vulneris. Quocirca spem datam quantocyùs confirmare volens, missis postridiè duobus aulicis ad ædes nostras, significari jussit suo nomine Socijs in genua provolutis (sic enim mos est audire, quidquid nuntiari jubet Sinica Majestas) æqua sibi videri, adeòque jam tùm probari, quæ postulabant: quo tamen ordinatiùs stabiliùsque fierent omnia, Libellum de more supplicem denuò offerrent. Quibus quidem verbis inde etiam suum accedebat pondus, quòd idem Princeps tribus ante diebus Apologiam nostram, & summam doctrinæ Christianæ, gemino comprehensas volumine, exhiberi sibi voluisset. Quamvis igitur hoc in negotio nunc quoque adversarios habeamus & acres & potentes, procul dubio tamen (sed favente Regum Rege) quæ nunc vicit Innocentia, brevi etiam triumphabit.

Favoris

Favoris interim humani, & spei similiter humanæ pignus haud exiguum, præterea, quæ paulo antè commemorata sunt, fuit eximius honor ille, sumptúsque è fisco petitus Regio, quo celebrari jussit idem Imperator memoriam & exequias P. Joannis Adami Schall: illius nimirùm viri, quem tribus antè annis per tot raptatum tribunalia, tot oppressum calumnijs & injurijs, quatuor illi Proceres, quamvis iniqui infestique, absolverant tamen; primùm quidem peracerbo mortis supplicio, ad quod ipsum calumniatrix (ut ita loquar) superstitio, ceu reum perduellionis, condemnaverat; quasi consultò scilicet diem infaustum designâsset ad funus efferendum Infantis Regij: deinde verò absolverant ipso etiam crimine, quando nempe Imperatoris nomine declaraverunt: Exercere judiciarias observationes & electiones temporum, non esse munus proprium illius, qui supremus Astronomiæ est Præses. Quem item Virum Imperij Comitia, uti modò vidimus, altero crimine, sed longè gloriosissimo, liberaverant, promulgatæ Legis Christianæ; quatenùs scilicet eam Legem sine ullo esse crimine pronuntiarant: & tandem Princeps ipse Sinarum simul ac Tartarorum vitâ jam defunctum tantis est prosecutus non modò laudibus, sed etiam gratijs, quantæ non solent, nisi in Viros summos, optimèque meritos de Imperio conferri.

Elogium Exequiale.

I*Mperator deferri jubens honores funebres pijs manibus Joannis Adami, Ministri quondam sui ex primo Ordine (1), nec non rerum Astronomicarum Præsidi supremo, sic ait: Impendere summâ cum reverentiâ vires omnes animi corporisque* in obsequium Principis & utilitatem publicam, *laus fuit, atque opus illustre hujus Ministri mei,* velut alterius Chū-Cō-Leám, qui id olim sermone factóque usurpavit *(2). Commiseratione verò nunc affici vitâ functi, meritísque ejusdem munus aliquod ac præmium rependere, est hoc* vicissim *meum Imperatoris præcipuum quoddam & officium & beneficium. Venisti huc, ô Joannes Adame, à finibus Occidentis, & cùm peritus esses Astronomiæ, in eâque exercitatus, administratio suprema rerum Astronomicarum uni tibi fuit commissa; quin & condecoratus fuisti cognomento illo honorifico: PRÆSTANTIS ET ARCANÆ LEGIS DOCTOR; quando ecce derepentè longum illud à nobis iter moriens ingressus es. Ego sentio vehementer hanc mortem tuam, datâque operâ collaturus tibi beneficium, cujusmodi solet in mortuos conferri, legavi unum ex Ministris meis Regijs, qui honores hosce exequiales tibi meo nomine ritè persolvat. Ah! Ah! Tu quidem*

 inter

inter nos immortalem famam relinquis ac gloriam nominis tui: at suscipe tamen hanc qualemcunque remunerationem constantis fidei, quâ tuimet oblitus, totum te utilitati publicæ quondam consecrâsti; & quando is es, qui etiamnunc percipias sensum animi mei, potes utique venire, & quæ deferimus, suscipere.

(1) *Sinicæ Dignitatis Ordines omninò sunt novem: Primus idem est, qui Supremus, adeòque paucissimorum.*

(2) *Colaus ille, quicum defunctus hic comparatur, vir fuit integerrimæ fidei publicæque salutis studiosissimus, & nulli propè eorum, quos China deprædicat, secundus. Imperator quidem Chāo-Liě jam moriturus (anno Christi 223) sic eum relinquebat filio suo & hæredi Consiliarium, Magistrum, & Patrem, ut simul capessere juberet Coronam & Imperium dejecto filio, si quando is monitis illius haud obtemperaret. Floruit imperante Familiâ Heù-Hán, inter Familias Imperatorias ordine sextâ.*

Hunc igitur in modum quatuor illi Præcones innocentissimi Legis Christi, Adamus, Ludovicus, Gabriel, Ferdinandus, (præter alios sex & viginti: quatuor scilicet ex Sacrâ Divi Dominici Familiâ; ex Seraphicâ S. Francisci unum; reliquos minimæ Societatis nostræ) cùm Legis ejusdem causâ, innocentes & ipsi, multas tamen gravêsque ærumnas & contumelias passi fuissent præ reliquis in Regiâ Pekinensi, præ reliquis etiam honorati sunt in eadem Regiâ; volente sic ipsos honorari non tàm Sinico Rege, quàm eo, in cujus manu sunt omnium corda Regum: qui uti potuit, ita etiam voluit illustrare Innocentiam Legis immaculatæ innocentium contumeliâ simul & honore; idque eò admirabiliùs, quo suaviùs fortiùsque & accommodatiùs (ut ita loquar) ad ingenium Sinarum. Cujus quidem fortissimæ suavitatis, &, quæ huic famulata est, Regiæ voluntatis adeò propensæ in rem nostram, & plerisque magistratuum procul dubio jam perspectæ non minùs illustre, quàm recens argumentum hoc est, quòd videamus interdictionem illam, seù veriùs suspensionem propagandæ Religionis Christianæ, sic esse vulgatam, ut timori quidem officióque politico factum sit satis; re autem verâ, propagetur ipsa Religio, numerúsque Christianorum novis in dies accessionibus, tàm in hâc cæterisque Provinciarum, quàm in ipsâ Regiâ, nemine vel prohibente, vel inquirente, feliciter augeatur.

Duobus circiter pòst mensibus, quàm superior narratio typis edita fuerat, cum nos admodum suspensi animo, successus novos expectaremus novorum conatuum atque certaminum, tandem die nonâ Martij anni hujus 1671 ex privatis publicisque nuntijs cognovimus, desideratam diu potestatem nobis fieri ab Imperatore ad Ecclesias ac Stationes pristinas revertendi. Annus erat, eóque ampliùs, quod Socij Pekinenses conscripserant Libellum, & ex consilio virorum prudentum atq; amicissimorum sapiùs ad limam revocatum, verbis instruxerant ac rationibus

tionibus ad ingenium Gentis utriúsque, Sinensis ac Tartaræ, mirè accommodatis, quibus adeò gratiam illam ac potestatem supplices flagitabant. Verùm cùm usitata ac propè necessaria offerendi Libelli ratio ac via hæc esset, ut per manus illius, qui Rituum Concilio præsidebat, offerretur, nunquam hic, id ut faceret, exorari potuerat. Quarè Socij aliam ingressi viam, patrocinante nobis tùm Patruo Imperatricis, eodémq, primo Imperij Administro, tùm etiam Principe Stirpis Regiæ, qui Præses fuerat Comitiorum antecedentium, tandem assecuti sunt, ut admissus ab illo Magistratu (qui Tūm-chím-sū vulgò dicitur) Libellus ad manus Principis perveniret. Magistratum hunc, qui tertij est Ordinis, Literati complures constituunt, quos quidem rectè Magistros supplicationum voces: ipsorum námque munus est admittere Libellos supplices, admissos discutere, & siquidem æqua postulari videantur, Colais ac Principi repræsentare.

Libellus supplex.

NOs Ludovicus Buglius, Gabriel Magellanius, Ferdinandus Verbiest, cæterique ex remoto Occidente subditi Tui, reverenter ac supplices certiorem facimus Tuam Majestatem de rebus ad Tuam ipsius spectantibus Munificentiam, cui perdifficile est referre vices ac grates. Nos subditi Tui suspicimus admirabundi, réque ipsâ experimur Imperatoriæ Majestatis Tuæ perspicacitatem, prudentiam, clementiámque amplissimam, nunc & olim semper unam & eandem. Sicut patuit nuper, quando scilicet, examinato processu judiciali, quo Yâm-quām-siēn falsi criminis accusaverat Joannem Adamum Schall, post totam illam causam, Tuo jussu per Principem Comitiorum Præsidem, alióśque Principes ac primores Stirpis Regiæ, Præsides item Conciliorum Tuorum, nec non Censores Imperij, coactis ritè Comitijs, singillatim & accuratè discussam, ijs quidem omnibus, qui munere publico fuerant privati, restituta fuit dignitas pristina; qui verò in exilium ablegati, restituta patria; mortuis ea, quæ solet, impensa est miseratio: superstites autem (eorum filij) gaudent jam humanitatis & clementiæ Tuæ, munificentiæque donis (censu paterno scilicet ac dignitate). Nihil denique tàm fuit humile, támque exile, quò non pertigerit collustratio benignitatis Tuæ. Soli ex omnibus Antonius (1) cæteríque homines (2) supra viginti multo jam tempore vinctorum in morem detinentur in Provinciâ Cantoniensi. Observantur autem assiduè oculis mentis nostræ dicti Socij: ex quibus multi jam nati sunt annos plus minus septuaginta vel

octoginta; plures item quàm decem, artis Astronomicæ periti, anno decimo sexto Imperantis Xún-chi, mandato ejusdem Chinam sunt ingressi; postquam nempe Concilium Rituum (cujus acta etiamnùm exstant) voluntatem Regiam exquisiverat. Porrò nos subditi ab ineunte jam ætâte nostrâ res omnes curásque humanas abjecimus, & disciplinæ religiosæ operam damus: cúmque vitam hauserimus in Europâ, tamen finimus illam in Chinâ, idque per annos prope centum à temporibus Familiæ Taimingæ ad hunc usque diem. Et defuncto quidem Imperatori (Patri Tuo) penitùs perspectum fuit Legem Divinam expertem esse labis omnis ac vitij, quocircà etiam beneficè nobis concessit ipse Templum; tribuit titulum foribus ejusdem præfixum; tribuit Elogium marmori incisum; repetitis quoque vicibus Sacra Majestas Illa accessit ad Templum nostrum, & permisit nos, caterósque Sociorum commorari singulos proprijs in Templis, & vacare divino cultui studióque virtutum. Obsecramus ergò supplices Tuam Majestatem, ut demittas in nos perennem illam magnámque beneficentiam Tuam, & benignè memor ærumnarum Antonij ac reliquorum, omni culpâ vacantium, digneris permittere, ut eâdem cum libertate, quâ tempore Imperatoris defuncti, liceat ipsis, qui vegetioris quidem ætatis sunt, remigrare proprias ad ædes ac Templa, qui verò senes atque decrepiti, ad loca sepulturæ suæ destinata; ut sic humanitas atque benignitas illa, quâ (Pater Tuus) Imperantis Familiæ conditor, homines exteros complecti ac fovere consueverat, per Te perpetuetur. Hoc pacto, si quid vitæ nobis omnibus subditis Tuis erit reliquum, id omne Virtutis Tuæ, quâ nos ad vitam quodammodo revocaveris, munus erit. Iterum hîc supplices imploramus Sapientiam Tuam, quâ expendas ea, quæ modò proposuimus, & executioni mandari jubeas. Concilio quidem Rituum similiter exposueramus hæc omnia de scripto; sed impetrare non potuimus, ut referret ea pro nobis Majestati Tuæ. Quocircà nos ipsi, oblato reverenter Libello, certiorem facimus Tuam Majestatem, ejúsque mandatum præstolamur.

Ex remoto Occidente subditi

Buglius, Magellanius, Verbiest.

Imperantis Cām Hī anno IX, die 20 mensis undecimi.

(1) De S. Maria scilicet, ex Divi Francisci Familiâ, qui cùm persecutionis tempore primus in aulam perductus fuisset, primum Regijs in catalogis locum, qui stylus est curiæ, mortuus quoque semper obtinuit.

(2) Sacerdotes Europæi.

Libellū hunc admisit Imperator, & in intimo ac supremo Colaorum Concilio perlectum, transmisit de more ad Concilium Rituum.

Man-

Mandatum Imperatoris, quod prodijt ejusdem anni & mensis die 28.

QUæ continentur hoc Libello, Concilium Rituum singula consideret ac discutiat accuratè, nósque certiores faciat.

Cùm necessè fuerit huic mandato vel invitos morem gerere, patebit ex duplici, quod hîc subjicitur, Consulto, quantâ cum pervicaciâ simul & calliditate homines politici adversati sint propensæ in rem nostram voluntati Regiæ, pristinæque libertati ad Legem Divinam suscipiendam.

Primum Consultum ac Responsum Concilij Rituum.

NOs è Concilio Rituum subditi Majestatis Tuæ, institutâ consultatione communi, comperimus, quâ ratione Buglius ac Socij exposuerint Majestati Tuæ, quòd Antonius cæterique homines supra viginti jam diu hæreant quasi vincti in Provinciâ Cantoniensi: ex quibus cum multi jam senes sint annos nati plus minus septuaginta vel octoginta; reputantes hoc ipsi apud animum suum, supplices rogant Majestatem Tuam, ut demittat perennem illam magnámque beneficentiam, & recordetur ærumnarum Antonij ac Sociorum, omni culpâ vacantium; quibus adeò liceat, vegetioribus quidem remigrare ad Templa sua; senioribus verò ad loca sepulturæ suæ destinata; &c. Quarum rerum per nos factâ disquisitione, comperimus, quòd pòstquam nuper instituimus communem consultationem his ipsis de rebus, mentémque nostram exposuimus Tuæ Majestati, Edictum haud multo pòst prodijt, quo significabatur, non esse necessarium, ut Antonius cæterique homines viginti quinque adducerentur in Aulam. Ad Religionem verò Christianam quod attinebat, (excepto quidem Ferdinando ac cæteris, quibus fas esset eandem sicut priùs exercere) quoniam verebatur Majestas Tua, ne foris in hâc Provinciâ Pekinensi reliquisque denuò fortè exstruerentur Templa, & Religio ista susciperetur, mandabat iterùm expediri diplomata, quibus id severè interdiceretur. Nos itaque venerabundi morem gessimus huic mandato. Nunc autem, siquidem Antonius ac cæteri jubeantur singuli redire ad sua Templa, veremur & nos, ne lapsu temporis denuò instituant ipsi Templa exstruere & facere Christianos: res est saltem incerta. Quapropter ea quæ de Antonio cæterisque proposita sunt Tuæ Majestati, non vocentur ampliùs in deliberationem, sed reverenter procedatur secundùm Edictum præcedens.

At certè non edixit Imperator, ut ij, quos innocentes declarârat, ejecti domicilijs suis, perpetuo in exilio contabescerent, quæ vestra hîc videtur esse sententia.

Alterum Consultum & Responsum ejusdem Concilij.

Rebus iterùm discussis, comperimus, quòd sententia superiorũ Comitiorum proposita Majestati Tuæ fuerit, ut restitueretur privatis dignitate dignitas pristina; ut exulibus restitueretur solum patrium; vitâ functis ut impertiretur solita miseratio; Antonio cæterisque etiamnùm detentis in Provinciâ Cantoniensi potestas ut fieret singulis ad propria Templa redeundi (1). Sed quoniam venerandum Majestatis Tuæ Responsum deinde fuit ac placitum, vereri te, ne forte in hâc alijsque Provincijs denuò exstruerentur ab ipsis Templa, atque indigenæ Legem istam susciperent, cúmque adeò rursùm præscripseris severam ejusdem prohibitionem: censemus & nos haud expedire, ut singuli revertantur ad sua Templa. Veruntamen quia carituri sunt ijdem communi illâ noxarum condonatione & gratiâ, siquidem detineantur etiamnùm in ProvinciâCantoniensi; & quia plures quàm decem dicuntur esse inter ipsos periti Astronomiæ; poterunt satis convenienter evocari omnes in hanc Regiam, ut ibidem simul cum Ferdinando commorentur. Die 18 mensis duodecimi.

(1) *Liquet igitur, idque testimonio hominum tàm acriter nobis adversantium, placuisse tunc Comitijs Imperij evocari nos Pekinum, eo maximè consilio, ut dimitteremur inde majori cum honore & autoritate ad pristinas Ecclesias ac Stationes nostras, & quidem sine ullâ prohibitione Divinæ Legis propagandæ.*

Mitior aliquanto sententia; verùm Divinæ Legis promulgationi nostræque libertati non minùs quàm prima adversans. Quanquam sperari non poterat quidquam melius ab eo cœtu Consiliariorum, à quo nulla unquam Secta vel Religio legitimè recepta vel approbata fuisse dicitur, quamdiu stetit hæc Monarchia, præter unam, quæ Iû Kiáo nuncupatur, estque propria hominum Literatorum ac Magistratuum: quantumvis interim multi sæpè Principes Imperij totius; quin & Præsides ac Senatores hujus ipsius Consilij, privatâ quâdam superstitione Sectis alijs alijsque impensè faverint. Secta porrò Iû Kiáo rationi Legíque Naturæ satis consentanea, primis illis Monarchiæ temporibus, diu sanè perstitisse videtur inviolata, (quantum nobis licet conijcere ex vetustissimis Gentis libris ac monumentis) quoad lapsu vitioque temporum depravari cœperunt, qui illam maximè profitebantur, ac tot erroribus tótque superstitionibus tandem inquinari, ut hoc tempore prisci quidem Codices illam conservent; Literatorum verò multi solo illius nomine & fucatâ quâdam specie glorientur. Quo minùs est mirandum adversari tàm constanter Legi Gratiæ, qui Legi Naturæ parere desierunt. Accedit etiam, quod tàm Sinæ quàm Tartari proprijs insuper stimulis contra nos concitentur: Sinæ quidem livoris ac invidiæ, dum se non æquari modò, sed etiam superari vident ab ijs, quos in incultis barbarisque numeraverant; dum item Lux Evangelica suas vel invitis exhibet maculas, ac palàm facit, quàm tenue lumen fuerit priscæ ipsorum Philosophiæ; quàm cùm usque adeò deprædicent tumidi, suis tamen erroribus vitijsque tàm fœdè commaculant. Tartaros autem perpetuæ quædam suspiciones agitant atque formidines, quas gignit paucitas sua, conscientiáque occupati Imperij, & sic occupati: quo etiam fit, ut nihil ipsis esse videatur alienius ab omni prudentiâ cautionéque politicâ, quàm homines exteros, & quidem Magistros peregrinæ Legis, per Vrbes ac Provincias suas dispergi. Malitiosè interim callidéque metus istos & curas nonnulli Si-

narum exaggerant, non tàm ut consulant publicæ incolumitati, quàm ut ferociùs barbari creduli que victoris animus contra nos concitetur. Superstitio denique & Dæmoniorum cultus multorum animos vehebementer à nobis alienat: (quamvis hoc ipsum mirâ tegant dissimulatione, quotiescunque jus dicunt) ferunt enim peracerbè, quod ea Numina, quæ ipsi tantâ cum superstitione colunt, Christiana Religio spernat ac detestetur, & Dæmonia esse doceat æternis inferorum suppliciis addicta. Et his quidem aliisque de causis, ubi duo ista Senatus-consulta ad supremum intimúmque Concilium delata sunt, tàm ferociter ibi contra nos ac vota nostra pugnatum fuit, ut ab amico nunciaretur tribus Sociis, non posse jam diutiùs adolescentulum Principem tàm obfirmatis tot ac tantorum virorum sententiis reluctari. Constabat certè Colaos omninò tres, natione Sinas, palàm adversari rebus nostris, sic ut stupendum fuerit, ac Divinæ tribuendum Potentiæ, evicisse bonum Principem, ut reditus nobis ad Ecclesias, cum tàm illustri testificatione innocentiæ nostræ, tametsi non cum eâ, quâ par erat, libertate, concederetur.

Placitum Imperatoris ac Sententia data ejusdem mensis duodecimi die vigesimâ primâ.

Secundùm ea, quæ nobis significata sunt à Ludovico Buglio ac Sociis, Antonius ac cæteri, (quos inter multi sunt annos plus minus septuaginta vel octoginta nati,) jam diu & absque culpâ suâ detinentur in Provinciâ Cantoniensi, &c. Ex his igitur qui periti sunt rei Astronomicæ, jubemus seligi ac venire in Regiam, unà cum Ferdinando commoraturos: qui verò periti non sunt, iis gratiam facimus, ut revertantur singuli ad propria Templa. Verùm præter exercitia virtutum cultûsque divini propria Religionis ipsorum, haud permittimus, ut quisquam in hâc aliisque Provinciis suscipiat Legem istam; sed etiamnùm vigere volumus superiorem prohibitionem.

Effluxerunt duo menses cum dimidio post decretoriam hanc in causâ nostrâ Sententiam, quando perlatæ sunt literæ curiales ad Gubernatorem Provinciæ Cantoniensis, à duobus exaratæ Conciliis Regiis, Rituum scilicet, Reique militaris, quibus executio Sententiæ de more demandata fuerat. Repetebatur autem dictis literis magnâ cum fide supplex Libellus noster, ac deinde recensebantur nostra Sacerdotum Europæorum nomina; nec non Provinciarum, in quibus dicata DEO habemus Templa. Dignúmque est animadversione, quòd cùm similis enumeratio Templorum bonâ fide per nos facta in Libello quodam, paulò ante persecutionem edito, tàm graviter offenderit, ac Innocentiam nostram in suspicionem crimenque vocaverit, nunc ubi declarata fuit Innocentia, Judices ipsimet in favorem nostrum eandem repetant Provinciarum ac Templorum enumerationem hoc ordine.

Nos omni cum reverentiâ obsequentes mandato Regio, comperimus, quòd annis superioribus degebant, in Ecclesiis quidem Provinciæ Xān-Tūm; Antonius de S. MARIA (Hispanus) (1), Joannes Valat (Gallus); in Ecclesiis Provinciæ Xān-Si, Michael Trichault (Gallobelga) (2), Chri-

(2), Christianus Herdtrich (Austriacus); in Ecclesijs Provinciæ Nân-Kīn, Emmanuel Georgius (Lusitanus), Franciscus Rougemont (Flandrobelga), Joannes Dominicus Gabiani (Pedemontanus), Franciscus Brancati (Siculus) (3), Jacobus le Faure (Gallus), Felicianus Pachecus (Lusitanus), Philippus Couplet (Flandrobelga); in Ecclesijs Provinciæ Hû-Quàm, Jacobus Motel (Gallus); in Ecclesijs Provinciæ Kiām-Sī, Petrus Canevari (Genuensis), Adrianus Grelon (Gallus), Prosper Intorcetta (Siculus); in Ecclesijs Provinciæ Chĕ-Kiām, Humbertus Augeri (Gallus), Dominicus Navarrete (Hispanus), Philippus Leonardi (Hispanus), Dominicus Sarpetri (Siculus); in Ecclesijs Provinciæ Fŏ-Kién, Antonius de Gouvea (Lusitanus), Ignatius à Costa (Lusitanus) (4); in Ecclesijs Provinciæ Xèn-Sī, Franciscus de Ferrarijs (Pedemontanus), Claudius Motel (Gallus); in Ecclesijs Provinciæ Quàm-Tūm, Stanislaus Torrens (Romanus), Andreas Lubelli (Lupiensis).

(1, 2, 3, 4) Hi quatuor obierunt in Cantoniensi exilio.

Post hæc referebantur ea, quæ duplici Consulto statuerant Consiliarij, & quæ Imperator ipse cum supremo Colaorum Concilio decreverat: ac tandem hâc sequenti clausulâ literæ finiebantur:

Ubi decretum hoc Regium debitâ cum veneratione delatum est ad Curiam nostram, oportuit nos pro officio expedire literas ad Gubernatorem supremum Provinciæ Cantoniensis, qui adeò perlectis illis diligenter examinet, quàm multi sint inter ipsos valdè periti rei Astronomicæ, & curet, ut honorificè deducantur in Aulam: efficiat etiam, ut, qui minùs periti sunt Astronomiæ, ad suas singuli Provinciæ cujusque ædes ac Templa revertantur. Nos itaque præmittimus hîc causæ totius seriem & acta. Gubernator autem Provinciæ istius non gravetur expendere omnia, & secundùm ea, quæ Imperatoris Placito continentur, reverenter executioni mandare. Hactenùs Concilium.

Porrò quòd vix ausi fueramus sperare, permissum nobis fuit eligere pro arbitrio, qui pergerent in Aulam, nec coacti fuimus plures duobus eò destinare; magno utique commodo rei Christianæ in tantâ Ministrorum penuriâ. Dum hæc itaque prelo committuntur, ipsi nos ad iter accingimus; & alij quidem ad leucarum ducentarum iter, ad quadringentarum alij; multi etiam ad quingentarum eòque amplius. Qui Aulam petent, expensis ibunt Regijs, & singulari cum honore, quem Gubernatores Oppidorum, Urbium, Provinciarum, eis de more deferent. (*) Quoniam verò superioris argumenti literæ ad Præfectos aliarum quoque Provinciarum sunt expeditæ, dubitari vix potest,

quin

Imago hæc pertinet ad Libri ſeptimi Commentariorum de Auguſtiſſimâ Bibliothecâ Cæſareâ Vindobonenſi Appendicem, pag. 397 (*).

通政司

湯若望

R.P. Ioannes Adamus Schall, Coloniensis, Regis Chinensis Monitor, Soc.tis IESV, ætatis anno 75.

Imago hæc pertinet ad Libri septimi Commentariorum de Augustissimâ Biblio„ thecâ Cæsareâ Vindobonensi Appendicem, pag. 397 (* *).

quin diu antè quàm revertamur ad Ecclesias nostras, eæ curâ Ministrorum Regiorum (sic quidem sperare nos jubent Socij Pekinenses) vacuæ serventur in adventum nostrum.

(*) Reliquit etiam omnibus (quod modò nobis nunciatur) Protex hujus Provinciæ navigia per trecentas circiter leucas attribuenda esse Edicto censens, simul docet id ita fieri oportere, ut Ministri Regij cum exemplo ipsius Regis, benignè foventis exteros, conformentur.

Quòd interim prohibeantur indigenæ Legem Christi suscipere, non usquequaque nos angit; tùm quia non vetantur in eâ perseverare, qui jam susceperunt; tùm verò maximè, quod viri graves ac prudentes, & in his Ethnici, fidenter asserant, specietenùs id factum. Et verò qui potest fieri, ut quo Edicto Lex ista tàm serio, tamque disertè pronunciatur innocens, & innocentes, qui illam profitemur, ac promulgamus, eodem ipsa Edicto seriò prohibeatur. Quòd si post interdictum, anno 1670 primà vice vulgatum, tamen illo ipso anno, & quidem in Aulâ conspectúque Principis, tria circiter millia Christo sunt adjuncta, (uti ex postremis Sociorum literis accepimus) quid in terris ab Aulâ remotioribus erit sperandum? Necessaria tamen erit in posterum summeque necessaria moderatio, prudentia, vigilantia singularis: verendum est enim, ne errore quamvis levi, & peccato Zeli præfestinantis atque præfervidi, sive eorum, qui foris cùm degant, aditum sibi quærent in hasce missiones, sive horum, qui filios suos in Christo, à quibus per exilium sex annorum fuerunt abstracti, denuò jam revisent, Christiana res iterum adducatur in discrimen, & multò quidem gravius eo, quo modò est perfuncta. atque adeò, quæ Sinarum claustra portæque Europæis hominibus adhuc quidem non fuerunt nisi ænea, metuendum erit, ne culpa nostra reddantur adamantina, æternúmque obseratæ, cum incredibili damno tot animarum, pro quibus mortuus est Christus; nec minori injuriâ Divini Nominis, dum atroces impiæque suspiciones & calumniæ, quæ in multorum animis non tàm extinctæ sunt, quàm consopitæ, denuò (quod avertat DEVS) suscitabuntur; & multò quàm antè vehementiùs exardescent: cùm è contrario sperare possimus non libertatem modò pristinam, sed æmulam Constantiniani quoque temporis pacem ac felicitatem, siquidem freti DEO, cum prudenti charitate Apostoli Gentium, qui omnibus fiebat omnia, conjunxerimus mansuetudinem ac patientiam Christi JESV; cujus Innocentia peccatorum alienorum pondere quondam oppressa, & in crucem acta, tàm gloriosè vicit ac triumphavit, & triumphabit in æternum.

Hucusque Opusculum illud *Sinico-Latinum;* in quo cum *Xunchi*, Regis Tartarorum ac Sinensium, & R. P. *Joannis Adami Schall* è Societate JESU, frequenter ac præcipuè fiat mentio, exhibeo hic utriusque *Imaginem*, summâ diligentiâ & fide delineatam, & æri incisam, secundùm authenticas illas *Tabulas pictas*, quæ Sacratissimo Potentissimóque Imperatori Nostro LEOPOLDO I ante aliquot annos ex ipso *Sinarum* Regno transmissæ sunt; estque ibi inprimis notatu dignum, inter habitûs Regij pretiosissima ornamenta præcipuum obtinere locum *Draconem barbatum & cornutum*, eúmque Regis ac Regni Sinici proprium Insigne esse, quemadmodum *Aquila* Insigne est Imperatoris & Imperij Romano-Germanici. Causa autem, cur *Sinenses* illud insigne sibi elegerint, eóque in publicis monumentis religiosissimè utantur, hæc est, quòd secundùm vulgarem quandam fabulam unus ex antiquis eorum Regibus, tali insidens *Draconi cum* (1) *barbâ longâ & cornibus*, qualis hîc in Schemate pectorali habitûs Regij cernitur, in aerem ascenderit. Quâ de re vide plura apud R. P. *Atha-*

(1) *Huc quoq; pertinet proverbium Sinense:* Draconis barba longa licet longè sit, arcus tamen ejus & enses manibus prehendi possunt; *hoc est:* Imperator quamvis sit absens, memoriam tamen sui ubique præsentem relinquit.

Athanasium Kircherum in Declaratione paraphrasticâ antiqui Monumenti *Sino-Chaldaici*, Chinæ Illustratæ inserti, pag. 25, 32 & 41. Cæterùm quod attinet ad *Insigne Gruis* in Schemate pectorali R. P. *Joannis Adami Schall*, id ei ab ipso Rege *Xunchi* honoris causâ fuit concessum, æquè ac Titulus (1) *præstantis & arcanæ Legis Doctoris*. Et certè sive is consideretur ut *Theologus* (2) *Christianæ Legis observantissimus*, sive ut (3) *fidelissimus Regis Monitor & vigilantissimus Consiliarius Intimus*, sive ut (4) *Supremus Rerum Astronomicarum Præses*, sive ut *Vir summâ* (5) *vitæ & morum constantiâ, observatione boni ordinis, & tolerantiâ laboris eminentissimus*, rectissimè ac meritissimò *Insigne Gruis* illi competit. Quâ de re vide plura apud *Joannem Pierium Valerianum* Hieroglyphicorum Libro decimo septimo & *Philippum Picinellum Mediolanensem* Mundi Symbolici Libro quarto, cap. 41.

(1) *Vide suprà pag.* 378 & 382.
(2) *Vide suprà pag.* 381.
(3) *Vide suprà pag.* 389.
(4) *Vide suprà pag.* 389.
(5) *Vide suprà pag.* 381.

ADDITAMENTUM III,

pertinens ad Partis secundæ Libri *sexti* pag. 96 & 124, & ad Libri *septimi* pag. 254, ubi agitur *de Hippocratis Coi Epistolis ad Ptolemæum Regem.*

PEr *Ptolemæum Regem* non est hîc intelligendus *Ptolemæus Lagides*, qui post *Alexandri Magni* obitum cœpit esse Rex Ægypti anno ante Æram Christianam 324, sed *Ptolemæus Alorites, Amyntæ*, secundi ejus nominis Macedoniæ Regis, filius nothus (6), qui, occiso fratre suo consanguineo *Alexandro*, Regnum Macedoniæ invasit anno ante Æram Christianam 368, & ab altero fratre suo consanguineo *Perdiccâ* anno ante eandem Æram 365 vicissim vitâ simul ac Regno privatus est. Tertius ejusdem *Ptolemæi Aloritæ* frater consanguineus fuit *Philippus, Alexandri Magni* pater, qui post jam memoratum fratrem suum *Perdiccam*, ab *Illyrijs* captum & occisum, cœpit regnare anno ante Æ. C. 359, & anno ante eandem Æram 336 à quodam *Pausaniâ* per insidias interfectus est, succedente in Regno filio ipsius *Alexandro Magno*. Non potuit igitur *Hippocrates* scribere ad *Ptolemæum Lagi filium*, Ægypti Regem, quia minimùm *viginti septem annis* ante initium Regni illius obijt. Natus enim est *Hippocrates* (7) secundùm *Istomachum* & *Soranum*, Olympiadis octogesimæ anno primo, hoc est, anno ante Æram Christianam 460; obijt autem, secundùm diversas variorum veterum Autorum traditiones, vel anno ætatis *octogesimo quinto*, vel *nonagesimo*, vel *centesimo quarto*, vel *centesimo*

(6) *Sequor hîc Chronologiam* R. P. Dionysij Petavij, *quæ continetur Magni Operis de Doctrinâ temporum Libro decimo tertio:*

(7) *Vide Operum* Hippocratis *editionem græco-latinam Genevensem anni* 1657 *in folio, Sect. VIII, pag.* 1297 & 1298.

ſimo nono. Unde patet, ſi ex his quatuor diverſis traditionibus recipiatur ultima, ipſum obijſſe Olympiadis centeſimæ ſeptimæ anno ſecundo, hoc eſt, anno ante Æram Chriſtianam 351.

ADDITAMENTVM IV,

pertinens ad Partis ſecundæ Libri *Sexti* pap. 160 & 161, ubi agitur *de Demetrij Conſtantinopolitani Orneoſophico, ſive, Opere de accipitrum educatione & curâ.*

DE hoc *Demetrij Conſtantinopolitani*, cognomine *Pepagomeni*, *Orneoſophico* ſeu *Orneoſophio* vide plura apud *Andream Rivinum* in pereruditâ Introductione, quæ præfixa eſt *Phænionis Philoſophi*, ſeu potiùs ejuſdem *Demetrij*, *Cynoſophio* ſive *Libro de curâ canum*, Lipſiæ typis Wittigianis A. 1654. græcè & latinè edito in quarto; ubi inprimis obſervatu dignum eſt, *Demetrium* hunc fuiſſe *Medicum Imp. Michaelis Palæologi*, qui A. C. 1260 cœpit imperare, & A. 1282 obijt, ejuſque juſſu præter alia etiam Libellum ſcripſiſſe *de Podagrâ*. Cùm igitur hinc certò conſtet, quo tempore is vixerit, neceſſariò nunc moneo, Libri *Sexti* horum Commentariorum pag. 216 in Indice Autorum incertæ ætatis delenda eſſe hæc verba: *Demetrius Conſtantinopolitanus*, Scriptor Orneoſophici; contrà autem pag. 215 ſub Seculo poſt Chriſtum XIIItio inter verſ. 22 & 23 inſerenda eſſe hæc verba *Demetrius Conſtantinopolitanus*, cognomine *Pepagomenus*, Medicus Imp. Michaelis Palæologi, qui A. C. 1260. cœpit imperare, & A. 1282 obijt.

ADDITAMENTVM V,

pertinens ad Libri *Sexti* pag. 168, 170, 171, 172, 173 & 174, ubi agitur *de Pelagij, Democriti Abderitæ, & Syneſij Scriptis Chymicis.*

LAtina eorundem Opuſculorum Chymicorum verſio, interprete *Dominico Pizimentio Vibonenſi Italo*, ſed valdè imperfecta ac mutila, & ab alterâ illâ anonymi ejuſdem translatione latinâ, quæ in *Auguſtiſſima Bibliothecâ Cæſareâ* manuſcripta adſervatur, omninò diverſa, exſtat in Appendice *Memorabilium Antonij Mizaldi Monluciani Galli*, editorum Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Birckmannum A. 1572 in duodecimo.

ADDI-

ADDITAMENTVM VI,

pertinens ad Libri *Sexti* Appendicem pag. 308 & 309, ubi agitur *de Basilisco & diversis ejus Imaginibus.*

Cùm mihi, superiori anno 1674 in Appendice Libri *Sexti* horum Commentariorum pag. 308 & 309 *de Basilisco & diversis ejus Imaginibus* agenti, incognitum adhuc fuerit, ipsam quoque *Vrbem Vindobonensem* sive *Wiennensem* à venenatissimo & perniciosissimo hujusmodi animali olim non exiguam cladem accepisse, lubet nunc mihi breviter indicare, quid eâ de re postmodùm resciverim. Cùm nempe anni hujus 1675 die 26. Augusti Religiosi aliquot Cistercienses celeberrimi Monasterij Sanctæ Crucis in Austriâ Inferiore Augustissimam Bibliothecam Cæsaream inviserent, & inter alia fieret mentio *Imaginum Basilisci*, quæ Appendici Libri *Sexti* horum Commentariorum insertæ sunt, peropportunè ex illis cognovi, juxta portam orientalem *Aulæ Sanctæ Crucis*, quæ in Vrbe Wiennensi sita, ad jam memoratum Monasterium pertinet, & vulgò appellatur *der Heiligen-Creutzer-Hoff*, contiguam quandam esse domum, quæ *Basilisci*, in profundo quodam puteo ibi olim reperti, & terrâ obruti, *Imagine* partim *lapideâ*, partim *ferreâ*, supra januam insignita sit. Quod quidem re verâ ita se habere, ipse postea meis vidi oculis, & Imaginem illam ita ruditer partim è lapide, partim è ferro, fabrefactam reperi, uti eam accuratissimè delineatam, & æri incisam, è regione hujus paginæ exhibeo; estque ibi inprimis notandum, *Coronam capitis* & *Caudam ferreas* esse, reliquum autem totum corpus *lapideum*, & *pennis ac plumis nigris* exornatum. *Longitudo* totius animalis ab extremitate rostri lapidei usque ad extremitatem caudæ ferreæ æqualis est subjunctæ lineæ majori octuplicatæ; *altitudo* autem ab extremitate coronæ ferreæ usque ad extremitatem pedum lapideorum æqualis est alteri subjunctæ lineæ minori, itidem octuplicatæ.

Linea longitudinis octuplicanda:

Linea altitudinis octuplicanda:

Hic igitur est ille *Basiliscus*, cujus *Wolfgangus Lazius* Rerum Wiennensium lib. 3 cap. 6, pag. 131 editionis Basileensis Joannis Oporini A. 1546 in folio, de varijs Vrbis Wiennæ locis, aliquo eventu vel picturâ insignioribus, agens, meminit his verbis: *Sunt & loca quædam intra Viennæ mœnia, aliquo eventu vel picturâ quâdam insigniora, & vulgo*

Imago hæc Baſiliſci pertinet ad Libri ſeptimi Commentariorum de Auguſtiſſimâ Bibliothecâ Cæſareâ Vindobonenſi Appendicem, pag. 400.

vulgò cognita: Ad montanas veteres ædes, vulgò Berghof, quam primam Viennæ positam fuisse domum existimant; in Aureo colliculo; ad Acutum angulum; in Cedente Burgo; ad Portam Beurer, hodie Peiler; ad Turriculam; in Axungiæ promptuario, vulgò Schmergrub; in Torculari; in Longo cellario; in Alto ponte; ubi Tartarus sagittas ejaculatur; ubi Lupus ad anseres concionem habet; ubi Lupus cum vaccâ aleam ludit; ad Æstatis personam, itemq; Hyemis; ad Æthiopem; ad cœlestinum caputium; ad Ferreum pyrum; ad Albam rosam; ad Pulchram portam; ad Nucis viridis arborem; ubi Truncus visitur ferro conclusus; ubi Gigantis crus appensum est; Leporina domus; Judæorum domus; ad Tergeminos; ad Umbellam; ad cœlestinum Lupum; ad Auream anatem; ad Rubram Crucem; ubi BASILISCUS repertus; in Limi fossâ, vulgò Leymgruben; ad Provinciæ coronam; & alia id genus pleraq; ædificia, quibus vel appensa, vel pictura, vel alius quispiam eventus nomenclaturas inditas ad posteritatem transmisit. Hæc Lazius. Cæterùm quo tempore *Basiliscus* ille ibi repertus fuerit, patet ex antiquâ Inscriptione germanicâ, quæ sub eo in pariete ejusdem domûs exstat his verbis:

Anno Domini M CC XII
ward erweldt Kayser Fedrich der II.
Unter seinem Regiment ist von einem
Hann entsprungen ain Basilisc, welcher
obstehender Figur gleich; und ist der Brunn
voll angeschüttet worden mit erden, dar-
innen solligs Thier gefunden worden ist:
ohne zweiffel, weil ob seiner gifftigen aigenschafft
viel menschen gestorben und verdorben seindt.

Renovirt A. 1577 durch den Haus-
Herrn Hans Spannring Buchhandler.

Hoc est ad verbum:

Anno Domini M CC XII
eligebatur Imperator Fridericus II.
Sub illius Imperio est à quodam
gallo ortus Basiliscus, qui fuit
suprà stanti figuræ similis; & est puteus ille
totus oppletus terrâ, in quo
istud animal repertum fuit:

sine dubio, quia ob ejus venenatam proprietatem multi homines mortui sunt ac perierunt.

Renovatum A. 1577 per Dominum domûs Joannem Spannring Bibliopolam.

Vt ergò ex jam exhibitâ antiquâ Inscriptione liquet, repertus fuit ille *Basiliscus* inter annum Christi 1212, quo *Imp. Fridericus II* d. 8 Decembris contra *Imp. Ottonem IV*, à *Papâ Innocentio III* excommunicatum, electus est, & annum 1250, quo idem *Imp. Fridericus* d. 13 Decembris, S. Luciæ sacro, obijt. Quod porrò autem attinet ad *Basilisci ex gallo originem*, cujus in eâdem Inscriptione fit mentio, eam, ut à plerisque Viris doctis pro fabulosâ habitam, in medio relinquo. Si quis tamen hâc de re plura scire desideret, is præ cæteris consulat *Conradi Gesneri* Librum de Serpentibus sub literâ B., *Levini Lemnij*, Librum quartum de Occultis Naturæ Miraculis cap. 12, & *Georgij Wolfgangi Wedelij* Observationem de Basilisco, quæ est Tomi tertij Ephemeridum Medico-Physicarum Germanicarum centesima vigesima octava.

ADDITAMENTVM VII,

pertinens ad Libri *Septimi* pag. 6 & 7, ubi agitur *de Gemini Rhodij Introductione in Phænomena*, sive, *Elementis Astronomiæ*.

PRimus hanc *Gemini Rhodij Introductionem in Phænomena*, sive *Institutionem Astronomicam, græcè* & *latinè* edidit *Edo Hildericus* Altorphij typis Christophori Lochneri & Joannis Hofmanni A. 1590 in octavo, & quidem *ex Codice manuscripto Joannis Sambuci*, ut ipse *Hildericus* in Epistolâ dedicatoriâ testatur his verbis: *Ad meas autem manus hujus tàm præstantis Philosophi, nempe Gemini, Sphæra, ne quis suâ laude defraudetur, hâc occasione pervenit. Viennæ eam accepit à Clarissimo Viro* (1) *JOANNE SAMBVCO* (2) *Henricus Savilius Anglus, Vir non minùs generis nobilitate, quàm Philosophiæ & Mathematum cognitione clarus, Ab hoc Anglo Vratislaviæ eandem accepit magnificus ac generosus Dominus Andreas Duditius, S. Cæsareæ Majestatis Consiliarius, Vir pietatis & eruditionis laude per totam Europam celeberrimus. Horum uterq; posteà hanc Gemini Sphæram communicavit suo amico M. Joanni Prætorio, publico Mathematum Professori in hâc Altorphianâ Noribergensium Academiâ. Hujus*

(1) Plura de Joanne Sambuco vide Libri primi horum Commentariorum Parte primâ.

(2) Plura de Henrico Savilio vide in Libri tertij horum Commentariorum Appendice, Additam. XXI.

rogatu ego hunc Gemini Sphæricum Libellum ex Græco idiomate in Latinam linguam transtuli, quâ potui perspicuitate; quod tamen ipse, si voluisset, propter majorem rerum cognitionem, feliciùs me, qui nunc in alio doctrinæ genere versor, præstare potuisset. Hæc de primâ illâ editione suâ græco-latinâ ipse *Edo Hildericus.*

ADDITAMENTUM VIII,

pertinens ad Libri *septimi* pag. 47, 188, 189, 288 & 289, ubi agitur *de tribus diversis Heronibus, Mathematicis, quorum secundus fuit Magister Procli Lycij, Diadochi Platonici.*

De *secundo* horum *trium Heronum*, qui *Proclum Lycium*, *Diadochum Platonicum*, in Mathematicis erudijt, singularis exstat locus apud *Suidam*, ex *Vitâ Procli* à *Marino* conscriptâ desumptus, sed non solùm mutilè & corruptè, verùm etiam adeò obscurè & indistinctè, ut *Hero* ille *Mathematicus Alexandrinus* perperàm confundatur cum *Herone Rhetore Atheniensi.* Ipsa *Suidæ* verba secundùm editionem græco-latinam (1) *Æmilij Porti* pag. 1202 sunt hæc: Ἥρων Κότυος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, τὰς ἐν Ἀθήναις δίκας γεγραφώς· εἶτα ἐξήγησιν Δεινάρχου· ὑπομνήματα εἰς Ἡρόδοτον, Ξενοφῶντα, Θουκυδίδην· κεκριμένων ὀνομάτων βιβλία γ΄. ἐπιτομὴν τῶν Ἡρακλείδου ἱστοριῶν περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, καὶ τῶν λόγων, οἷς ἐνίκησαν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζόμενοι. ἥρων. ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν ὁ Πρόκλος ἀνδρὶ θεοσεβεῖ, καὶ τελείαν παρασκευὴν ἐσχηκότι τῶν κατὰ τὴν παίδευσιν ὁδῶν Ἀλεξάνδρου. Hoc est, *Æmilio Porto* interprete: *Heron, Cotyos filius, Atheniensis Orator, qui causas Athenis actas scripsit; deinde Enarrationem Dinarchi; Commentarios in Herodotum, Xenophontem, Thucydidem; Selectorum verborum libros tres; De antiquis Oratoribus, & Orationibus, quibus inter se certantes, alij alios vicerunt.* (2) *Heron. Proclus se commisit viro pio, & qui perfectam præparationem ac eruditionem habebat, secundùm illam institutionis rationem, quam Alexander sequebatur.* Hucusque locus ille *Suidæ* confusus, mutilus & corruptus. Dividendus autem is re verâ est in duas diversas partes seu paragraphos: quarum priori, quæ usque ad vocem ἀγωνιζόμενοι pertingit, agitur de *Herone Rhetore Atheniensi*; posteriori autem, quæ incipit his verbis: Ἥρων. ἐπέτρεψεν &c, agitur de *Herone, secundo* ejus nominis *Mathematico Alexandrino*, qui A. C. 460 vel 461 sub *Imp. Leone Thrace Proclum* in Mathematicis erudijt. Hæc igitur posterior paragraphus, quam

(1) *Item in* Suidæ *Historicis, ab Hieronymo VVolfio separatim latinè editis.*

(2) *In supràmemoratâ VVolfianâ editione latinâ perperàm legitur* Hieron.

quam *Suidas* ex *Vitâ Procli* à *Marino* conscriptâ excerpsit, supplenda atque emendanda est hoc modo: Ἥρων, Ἀλεξανδρεὺς μαθηματικός. Ἐπὶ μαθήμασιν Ἥρωνι ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν ὁ Πρόκλος, ἀνδρὶ θεοσεβεῖ, καὶ τελείαν παρασκευὴν ἐσχηκότι τῶν κατὰ τὴν παίδευσιν ὁδῶν Ἀλεξανδρείας. Hoc est: *Hero, Alexandrinus Mathematicus. In Mathematicis disciplinis commisit se Proclus Heroni, viro pio, & perfectum habenti apparatum methodorum institutionis Alexandriæ.* Integer nempe *Marini* locus est talis: Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Πρόκλος πρότερον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ῥητορικῇ καὶ τοῖς ἄλλοις, περὶ ἃ πρώην ἐσπούδαζε, χαίρειν εἰπὼν, τὰς τῶν ἐκεῖ Φιλοσόφων μετεδίωκε συνουσίας καὶ φοιτᾷ μὲν ἐπὶ Ἀριστοτελικοῖς λόγοις παρ' Ὀλυμπιόδωρον τὸν Φιλόσοφον, οὗ κλέος εὐρύ. ἐπὶ δὲ μαθήμασιν, ΗΡΩΝΙ ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν, ἀνδρὶ θεοσεβεῖ, καὶ τελείαν παρασκευὴν ἐσχηκότι τῶν κατὰ (1) τὴν παίδευσιν ὁδῶν. (2) τοσοῦτον δὲ καὶ οὗτοι οἱ ἄνδρες τὸ ἦθος τοῦ μειρακίου ἠγάσθησαν, &c.

(1) *In Æmilij Porti editione impressâ deest* τὴν.
(2) *Apud* Suidam *tanquam glossema hic additur* Ἀλεξανδρείας. *In ipso autem* Marini *contextu ea vox est superflua, quia ibi paulo antè expressa* Urbis Alexandrinæ *fit mentio his verbis:* Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Πρόκλος πρότερον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, *&c.*

ADDITAMENTUM IX,

pertinens ad Libri *Septimi* pag. 51, ubi agitur *de obitu Procli Lycij, Diadochi Platonici.*

QUamvis Libro *septimo* horum Commentariorum pag. 49, 50 & 51 solidè demonstraverim, *Proclum* adhuc fuisse superstitem A.C. 518, atque *Imp. Anastasio Dicoro*, qui illum, licet ethnicum & Christianæ religionis infensissimum hostem, inter intimos ac familiarissimos habuit, & jam memorati anni die octavo Julij fulmine perijt, per interpretationem cujusdam præcedentis somnij mortem imminentem prædixisse, & paulo post ejusdem Imperatoris interitum obijsse, nempe vel eodem adhuc anno Christi 518, vel proximè sequenti 519, currente jam anno ætatis septuagesimo sexto, cùm tamen *de loco obitûs & sepulturæ* ejusdem *Procli* nihil tunc æquè certi addere potuerim, necessariò nunc indicandum restat; me posteà in *Photij* Patriarchæ Constantinopolitani *Excerptis ex Isidori Philosophi Vitâ*, à *Damascio* conscriptâ, singularem eâ de re invenisse mentionem his verbis: Ἀφίκετο μὲν ἈΘΗΝΑΖΕ τότε τῷ ΠΡΟΚΛΩ ἐπιταφίζων, τὴν θυμιατρίδα φέρων. Hoc est, R.P. *Andreâ Schotto* S.I. interprete: *Ivit igitur ATHENAS, PROCLO sepulcralia cum thure allaturus*; vel ut ego vertendum censeo: *Discessit quidem ATHENAS tunc, PROCLO sepulcralem thuris oblationem portans.* Ita enim, ut jam exhibitus est, exstat locus ille in Codice manuscripto

Augu-

Augustissima Bibliotheca Cæsarea, nec non in impressâ editione Augustanâ Hœschelianâ pag. 566, & in Rothomagensi colum. 1060, excepto tantùm articulo præpositivo τὴν, qui utrobique deest. In Codice autem *Henrici Stephani*, pro τῷ Πρόκλῳ ἐπιταφήσων, τὴν θυμιατρίδα φέρων, scriptum fuit τῷ Πρόκλῳ ἐπὶ ταφῆς ὄντι τὴν θυμιατρίδα φέρων, & quidem, ut ego opinor, meliùs atque rectiùs, licet *Josephus Scaliger* censuerit scribendum esse τῷ Πρόκλῳ ἐπιτάφιον θυμιατρίδα φέρων. Sed quæcunque demum ex tribus istis variantibus lectionibus pro verâ ac genuinâ recipiatur, certò tamen constat, ex hoc *Damascij* loco clarè ac luculenter apparere, quòd *Proclus* sepultus fuerit *Athenis*. Hinc igitur porrò rectè colligitur, *Proclum* A. C. 518 paulò post diem octavum Julij, quo *Imp. Anastasius Dicorus*, qui illum hactenùs protexerat, fulmine ictus perijt, metu inimicorum suorum, quós propter ethnicismum multos *Constantinopoli* habuit, *Athenas* se recepisse, atque ibi vel eodem adhuc anno, vel proximè sequenti 519 obijsse & sepultum esse.

ADDITAMENTUM X,

pertinens ad Libri septimi pag. 128, ubi fit mentio *Philisci*, qui scripsit *Vitam Lycurgi Rhetoris.*

Videtur is esse *Philiscus Æginęta*, *Diogenis Cynici* auditor & familiaris, cujus *Suidas* meminit his verbis: Φιλίσκος Αἰγινήτης, ὁ διδάξας γράμματα Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. αὐτὸς δὲ ἀκουστὴς ἦν τοῦ κυνὸς Διογένους, κατὰ δὲ Ἕρμιππον, Στίλπωνος. ἔγραψε Διαλόγους, ὧν ἐστι Κόδρος. Hoc est: *Philiscus Ægineta, qui Alexandrum Macedonem literas docuit. Ipse autem fuit auditor Diogenis Cynici, vel secundùm Hermippum Stilponis. Scripsit Dialogos, quorum unus est is, qui inscribitur Codrus.* Vide etiam *Diogenem Laertium* lib. 6, ubi in Vitâ *Diogenis Cynici* bis appellatur Διογένους γνώριμος sive *Diogenis familiaris*; atque insuper consule *Plutarchi* Librum de Vitis decem Rhetorum, ubi in Vitâ *Lysiæ* exstat ejusdem *Philisci Epigramma in Lysiam*, vocatúrque is ibidem Ἰσοκράτους μὲν γνώριμος, ἑταῖρος δὲ Λυσίου, hoc est, *Isocratis quidem familiaris, socius autem Lysiæ.* Cùm igitur idem *Plutarchus* in eodem Libro testetur, etiam *Lycurgum Rhetorem* fuisse *Isocratis* γνώριμον sive *familiarem*, verisimiliter hinc colligitur, *Philiscum* fuisse *Lycurgi* ἑταῖρον sive *socium*, ideóq; post illius obitum, ut amici memoriam ad posteros propagaret,

 Vitam

Vitam ejus conſcripſiſſe, æquè ac in *Lyſiam*, cujus itidem fuit ἑταῖρος ſive *ſocius*, *Epigramma* compoſuit, quod, ut ſuprà jam indicavi, *Plutarchus* Vitæ *Lyſiæ* integrum inſeruit.

ADDITAMENTVM XI,

pertinens ad Libri *Septimi* pag. 182 & 183, ubi agitur *de Matthæi Camariotæ Epitome Rhetorices ex Scriptis Hermogenis de Arte Oratoriâ.*

Ab hâc *Matthæi Camariotæ Epitome Rhetoricæ Hermogenianâ* diverſa prorsùs eſt *Synopſis* illa *Rhetoricæ*, quam ſub ejuſdem *Matthæi Camariotæ* nomine *David Hœſchelius* Auguſtæ Vindelicorum A. 1595 græcè in quarto edidit. Acceperat is eam à *Maximo Margunio, Epiſcopo Cytherenſi*, Venetijs ſibi dono miſſam, ut videre eſt ex ipsâ *Margunij Epiſtolâ græcâ*, quæ jam memoratæ editioni Auguſtanæ præfixa eſt, atque incipit his verbis: Ἰδού σοι καὶ τὸ περὶ ῥητορικῆς κατὰ σύνοψιν συγγραφὲν συνταγμάτιον, ὅπερ ἡμᾶς πρὸ μικροῦ ἀπῄτησας, διαπέμπεται, σοφώτατέ τε καὶ φιλικώτατέ μοι πάντων Ἑσχέλιε, παρήμερον μὲν τάχα τῆς σῆς περὶ τοῦτο σπουδῆς, τῆς δὲ δυνατῆς ἡμῖν ἐπιμελείας οὐ βραδύτερον. καὶ γὰρ &c. Notandum autem eſt, *Synopſin* illam, ſecundùm Margunianum iſtum Codicem manuſcriptum, ſine ullâ *Matthæi Camariotæ* mentione, tanquam *incerti* cujuſdam *Autoris*, inſcribi atque incipere hoc modo: Συνοπτικὴ παράδοσις τῆς ῥητορικῆς, Ἀδήλου. Ῥητορικοῦ λόγου τρία καθέστηκεν εἴδη, δικανικὸν, &c. Quòd igitur *Hœſchelius* eandem *Synopſin* in jam memoratæ editionis Auguſtanæ titulo latino *Matthæo Camariotæ* attribuit, ſolâ nititur conjecturâ *Maximi Margunij*, qui in ſuprà memoratâ Epiſtolâ opinionem ſuam eâ de re indicat his verbis: Οἶμαι δὲ Ματθαίου εἶναι τοῦ Καμαριώτου τὸ σύγγραμμα, ἀνδρὸς τά, τε ἄλλα εὐσεβοῦς, καὶ τὰ περὶ λόγους οὐκ ἀγεννοῦς. προσπεφοιτήκει δὲ τούτῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ὁ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας οἴακας κατεμπιστευθείς, ἀκμάσαντι μὲν πρὸ τῆς ἁλώσεως, ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ταύτης ἀπολιπόντι τὸν βίον. Hoc eſt: *Opinor autem hoc Scriptum eſſe Matthæi Camariotæ; Viri tùm pietate, tùm eruditione non ignobilis: qui quidem floruit ante expugnationem Vrbis Conſtantinopolitanæ per Turcas, & præter alios etiam Gennadium Scholarium, cui poſt captam Conſtantinopolim Patriarchalis Gubernatio concredita eſt, diſcipulum habuit; paulò autem poſt eandem expugnationem obiit.* Hæc

Maximus Margunius. Vbi inprimis observatu digna est *Matthæi Camariotæ ætas*, quæ mihimet ipsi, cùm suprà pag. 182 & 318 de eo agerem, adhuc fuit incognita; ideóque eum pag. 325 inter *Autores incertæ ætatis* retuli. Nunc igitur moneo, jam memoratæ paginæ 325 versu quarto delenda esse hæc verba: MATTHÆVS Camariota ætatis incertæ; contrà autem pag. 324 inter vers. 33 & 34 inserenda esse hæc verba: MATTHÆVS *Camariota*, qui floruit seculo post Christum *decimo quinto*, proximè ante Vrbis Constantinopolitanæ per Turcas expugnationem, quæ A. C. 1453 d. 29 Maij contigit; paulo autem post eandem expugnationem obijt.

ADDITAMENTVM XII,

de insigni Bibliothecâ Hispanicâ Illustrissimi Domini Marchionis Gabregæ, quæ anno hoc 1675 Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensi feliciter accessit.

INter varia eximia Incrementa, quibus S. CÆSAREA MAJESTAS *Augustissimam Suam Bibliothecam Aulicam*, tùm proximè præcedenti anno 1674, tùm quoque præsenti hoc 1675, clementissimè liberalissiméque auxit, præcipuum meritò obtinet locum *Illustrissimi & Excellentissimi Domini Marchionis Gabregæ instructissima Bibliotheca bis mille quadringentorum & nonaginta octo Voluminum, exceptis tantùm triginta circiter Latinis, Italicis & Gallicis Libris, merè Hispanicorum*, quam S. CÆS. MAJESTAS per Extraordinarium Suum in Regiâ Aulâ Catholicâ Legatum, Illustrissimum & Excellentissimum Dominum, Dominum *Franciscum Eusebium Comitem de Petting*, Equitem Inclyti Velleris Aurei, nec non S. CÆS. MAJESTATIS Suæ Consiliarium Intimum, & nunc Supremum Aulæ Cæsareæ Mareschallum, clementissimè curavit emi; Sacræ autem Regiæ Majestatis Catholicæ Satelles equestris, Dn. *Joannes Michael Pietsche Spirensis*, viginti tribus cistis inclusam, *Madrito Viennam* advexit, ac die 23 Augusti anni superioris 1674, integram & optimè conservatam, in *Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ* de manu in manum fidelissimè mihi tradidit. Quid igitur locupletissimo hoc omnigenæ doctrinæ & eruditionis Thesauro Hispanico, & quidem præcipuè non paucis exquisitis ac inventu difficilibus *Codicibus Manuscriptis*, qui eidem permixti sunt, contineatur, suo deinceps tempore & loco accuratissimè indicabitur, cùm in Continuatione horum Commentariorum ad *Catalogum Hispanicorum Librorum manuscriptorum & impressorum* pervenero; in præsens autem hoc duntaxat addo, *Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ*, præter jam me-

moratam præstantissimam *Bibliothecam Gabregianam*, eodem tempore velut rarissimum ac pretiosissimum Auctarium separatim accessisse, *Editionem Sacrorum Bibliorum Complutensem Eminentissimi S.R.E. Cardinalis & Archiepiscopi Toletani Francisci Ximenij Cisnerij ex Ordine Seraphico S. Francisci*, quam S. CÆS. MAJESTAS, cùm eam in Bibliothecâ Suâ Aulicâ desiderari intellexisset, clementissimè curavit *Madriti* per suprà laudatum Illustrissimum atq; Excellentissimum Dominum *Comitem de Petting* singulari studio & sumptu investigari ac comparari. Constat eximium illud Opus *sex Voluminibus*, in præclarissimâ Castellæ sive Castiliæ Novæ Vrbe & Academiâ (1) Complutensi A. C. 1514, 1515, 1516 & 1517 per Arnaldum seu Arnoldum Guilielmum de Brocario impressis in folio: quorum *primo* continetur Prima Pars Veteris Testamenti, sive, Pentateuchus Mosaicus Hebraicè cum Versione Græcâ Septuaginta Interpretum, Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi, & Paraphrasi Chaldaicâ Onkelosi; *secundo*, Secunda Pars Veteris Testamenti à Libro Josue usque ad finem Libri secundi Paralipomenon Hebraicè cum Versione Græcâ Septuaginta Interpretum & Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi; *tertio*, Tertia Pars Veteris Testamenti à Libro primo Esdræ usque ad finem Cantici Canticorum Hebraicè cum Versione Græcâ Septuaginta Interpretum & Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi, & porrò à Libro Sapientiæ Salomonis usque ad finem Ecclesiastici sive Libri Jesu filij Sirach Græcè cum Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi, & aliâ quâdam Versione Latinâ Interlineari; *quarto*, Quarta Pars Veteris Testamenti à Prophetiâ Esaiæ usque ad finem Prophetiæ Malachiæ Hebraicè cum Versione Græcâ Septuaginta Interpretum & Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi, & porrò à Libro primo Maccabæorum usque ad finem Libri tertij Græcè cum Versione Latinâ Vulgatâ S. Hieronymi, & alterâ quâdam Versione Latinâ Interlineari de verbo ad verbum; *quinto*, Vocabularium Hebraicum atque Chaldaicum totius Veteris Testamenti secundùm ordinem alphabeticum; item Interpretationes Hebraicorum, Chaldaicorum, Græcorúmque Nominum Veteris ac Novi Testamenti secundùm ordinem alphabeti, & Introductio Artis Grammaticæ Hebraicæ; *sexto* denique, Novum Testamentum Græcum (2) sine spiritibus & accentibus, cum Versione Latinâ, & subjuncto Lexico Græco-Latino. Cæterùm quem ad finem, quámque ingentibus impensis, & quorum operâ atque auxilio, Magnus ille *Cardinalis Ximenius* admirandum hoc Opus incœperit, continuârit & absolverit, fusè narrat *Alvarus Gomez de Castro*, Eulaliensis Toletanus, in ejusdem Vitâ, primùm

(1) Complutum *olim, nunc* Alcala de Henares, *ab anno* Henares, *muros Vrbis alluente.*

(2) *Nempe ad imitationem vetustissimorum Codicum manuscriptorum Græcorum, qui* sine spiritibus & accentibus *exarati sunt. Quâ de re vide plura Lib. II horum Commentariorum pag.* 520, 521, 522, 590, 1007, 1008, 1009, 1010.

primùm quidem Compluti apud Andream de Angulo A. 1569, deindè autem Francofurti Tomo tertio Syntagmatis Rerum Hispanicarum apud Andream Wechelum A. 1581 in folio editâ, pag. 42, 43 & 44 his verbis: *Intelligebat sanè Vir prudens* (nempe Ximenius) *Sacrorum Voluminum lectionem, quæ Biblia Græco nomine passim appellantur, cunctis, qui Sacris initiati sunt, sed præsertim Theologis, maximè esse necessariam, nullibique magis eosdem illos rerum Theologicarum Studiosos dormitare, quàm in ea versanda tractandâque, idque potissimùm è trium linguarum ignoratione provenire Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ; quibus non solùm, quicquid scitu dignum est in omnibus disciplinis profanis, est proditum, sed Sacra omnia continentur. Divinabat vir prudentissimus, in tantâ hominum nostrorum inertiâ, divinas literas negligentium, impios homines quamprimùm exorituros, qui earum lectione armati, & ad suos affectus detorquentes, Christi Ecclesiam ausu quidem nefario & immani, à nostrâ tamen imperitiâ profectò, impugnare & evertere tentarent. Qum antiquissima quæque Christianæ Religionis tempora secum reputans, Divinâ Providentiâ ita esse factum videbat, ut, quemadmodum à prudentibus Imperatoribus ex hostium, cum quibus dimicant, pugnandi naturâ, ratio & consilia sumuntur, ita quoque adversùs dæmonum artes, qui ingenijs humanis percallidè abutuntur, remedia quoque ex eodem fonte petenda esse. Christus enim Opt. Max., unde omnis sapientia ad homines emanat, Sanctos Ecclesiæ Christianæ Patres, per quasdam Doctrinarum vicissitudines, adversùs emergentes hostes convenientibus armis prudentiâ suâ instruxit. Ximenius, qui ex publicâ morum corruptelâ, ipsorúmque adeò Religionis Principum immoderantiâ, vulpeculas aliquas in occulto nutriri conjectabat, quæ vineam mysticam, cùm minùs expectaretur, demoliri tentarent, neque ad id aliunde comparato præsidio, quàm ex Sacrorum Voluminum perperàm intellectorum promptuario, non abs re timere cœpit, ne nostri imparati, & in utriusque Testamenti Libris peregrini & hospites deprehenderentur. Magni igitur Origenis diligentiam imitatus, qui Hexaplis illis decantatis, omnes Sacrorum Voluminum, quæ tunc habebantur, translationes in unum conjunxerat, editionem Bibliorum faciendam curavit. In eâ veteris Testamenti Libri ternis columnis per singulas paginas sunt distincti. Prima Hebraicam lectionem tenet; media vulgarem, quâ nunc utimur; tertia versionem Græcam LXX Interpretum, translatione etiam Latinâ illustratam. In margine verò inferiori, ne quid desideraretur, Chaldaica, quam vocant, Paraphrasis subjecta est, Latinâ versione è regione oppositâ. At Novum Testamentum Græcam*

lectionem quàm emendatissimam, & vulgarem translationem habet. Additum est postremum Volumen Hebraicarum dictionum eruditum, & copiosum Onomasticon, ab ejus linguæ peritis valdè laudatum. Id in aliquot Bibliorum hujusmodi libris, quorundam incuria, qui eos asservandos susceperant, non sine gravi jacturâ, desideratur. Res fuit cùm primis operosa, & magnifica, & quæ non modò tàm ingentem Principem, sed etiam ingentis animi Virum, ad difficultates omnes evincendas rem tàm arduam comitantes, requireret. Accersivit continuò ad se homines utriusque literaturæ peritissimos, Demetrium Cretensem natione Græcum, Antonium Nebrissensem, Lopidem Astunigam, & Ferdinandum Pincianum, Græcarum literarum & Latinarum Professores, quorum scripta & studiosa monumenta passim nunc in manibus habentur: Alphonsum Medicum Complutensem, Paulum Coronellum, & Alphonsum Zamoram, Hebræarum rerum consultissimos: qui cùm olim inter suos publicas Scholas fuissent moderati, tunc Christianæ Fidei Sacris ex animo susceptis, Ecclesiæ orthodoxæ domestici & alumni essent, meritò ad tantum negotium à Ximenio sunt vocati: quod illorum virtuti, eruditioni & constantiæ, meritò est commissum. Cum his Viris de suo Consilio sermones confert, liberalissimè impensas promittit, & singulos præmijs propositis privatim invitat. Ante omnia festinandum admonet, ne, ut sunt res mortales caducæ, & fluxæ, aut illi patrono ad eam rem promptissimo, aut ipse tàm accommodis adjutoribus privaretur, quorum præsentiam & operam pluris quàm ullas pretiosas possessiones aut divitias æstimaret. Accenduntur cuncti Ximenij verbis, & ab eo die, donec ultima manus fuit imposita, nihil est à Viris eruditissimis cessatum. Conquisiti sunt undique utriusque Testamenti vetustissimi codices, ad quorum fidem castigatio excudendorum fieret, & vitiata loca sanarentur, & quæ dubia & obscura essent illustrata collucerent. Sed potissimùm adjumento fuerunt Bibliothecæ Vaticanæ venerandæ antiquitatis apographi, quorum copia per Leonem X Pont. Max. benignissimè Ximenio facta est, cujus jam tùm magnificentiam demiratus, cœpit hominem in magno pretio habere, & ejus Consilium, quamvis in ultimis terris positi, quoties Reip. Christianæ negotia postulabant, in rebus arduis requirere. LXX tamen translationis explicatio, partim ab aliquot Academiæ Complutensis eruditis hominibus, qui jam tunc sub Demetrio & Pinciano præceptoribus in Græcis literis non vulgariter profecerant, partim à Demetrio, Pinciano, & Astuniga, adeò feliciter confecta fuit, ut nihil à LXX Interpretibus juxta Græcam eruditionem sit dictum, qualia permulta apud eos habentur, quòd à nostris

in

in tantâ brevitate fuerit prætermissum. Fuit inter hos ad hoc munus vocatus Joannes Vergara, cui Libri, quos vulgò Sapientiales vocant (ut ab eo sæpiùs audivi) explicandi sunt commissi: in quibus multa, quæ in vulgatâ translatione difficilia esse videbantur, in antiquam lectionem restituit: nihilque magis seni, cùm otio fruebatur, sibi dicebat in votis esse, quàm Librum Ecclesiastici (quem Panaretum vocant) Scholiis aliquot illustrare: sed retardavit præclarum institutum incommodissima valetudo. Duravit ab hoc anno, qui M D I I Christi nati fuit, annos continuos plus minus quindecim de Sacris Biblijs edendis cura: ut penè cum Ximenij vitâ, finem quoque editio susceperit. Ubi si per partes narrandum esset quantum laboris exhaustum sit, quantum tædij & fastidij devoratum à Viris illis operi præfectis, in exemplaribus excutiendis, quamque multiplici & ardua negotiorum mole Ximenius interim aliò evocaretur, nimiùm profectò in eis dicendis immoraremur. At illud unum, quod ad impensas à Ximenio in eâ re absolvendâ factas pertinet, reticendum nequaquam est. Septem Hebræa exemplaria, quæ nunc Compluti habentur, quatuor millibus aureorum ex diversis regionibus sibi comparâsse, Alphonsus Zamora, Hebræarum literarum Professor, sæpenumerò referebat: ut interim de Græcis & Latinis taceam, quorum illa ab Urbe Româ, hæc tùm ex peregrinis locis, tùm ex varijs in Hispaniâ Bibliothecis, ab octingentis fermè annis characteribus Gotthicis scripta, magnis sumptibus Complutum sunt delata. Jam verò Chalcographorum & scribarum salaria, doctorum hominum non vulgaria præmia, mercedes internuntijs propositas, quibus ad codices vetustos adipiscendos utebatur, assiduam denique subministrantium catervam, quam ad res, quæ insperatò emergebant, expediendas sustentabat, & mille alia, quæ longum esset referre, si bene quis ratione subductâ numeret, quinquaginta millium aureorum, & amplius, summam conficiet: quod & majores natu frequenter dicere audivi. Hâc tandem diligentiâ, & autoritate, & liberalitate, opus illud absolutissimum prodijt Leoni X Pontif. Maxim. dicatum, cùm in testimonium grati animi, tùm quòd universa, quæ ad Sacrarum Literarum illustrationem pertinent, nemini magis quàm Romano Pont., penes quem tota Ecclesiæ Christianæ autoritas est, consecrari & offerri debeant. Opus mehercule miraculo par, & cujus tanta apud omnes, qui ubicunque terrarum in Sacris literis versantur, veneratio est, ut ad Complutensium Bibliorum exemplum, quicquid alibi exceditur, certatim revocetur: & in sapientissimorum virorum scriptis, quoties de Lectione Sacrâ controvertitur, testimonia ab eisdem petita proferantur. Hoc ergò, quod Divini Beneficij loco ego quidem

dem reponendum arbitror, signo dato, mentes nostrorum hominum, atque adeò mortalium cæterorum, ad Sacras Literas tractandas sese converterunt, & velut ex longo veterno ad sacra Mysteria perscrutanda evigilarunt: quæ, ut in Proœmijs huic operi per Viros illos eminentissimos propositis, sapienter & copiosè dicitur, multam lucem, ne universam penè dixerim, ex linguarum cognitione, quibus utrumque Testamentum scriptum est, suscipiunt. Audivi Joannem Brocarium Complutensem excusorem, Arnoldi Guilielmi Brocarij filiū, sæpenumerò ad æquales dixisse, eo ipso die, quo ultima manus à patre operis excusioni imposita fuit, se puerum eleganter vestitum cum ultimo Bibliorum Volumine ad Ximenium venisse: qui impendiò lætatus, ita, Cœlum suspiciens, acclamavit: Grates tibi ago Summe Christe, quòd rem, magnoperè à me curatam, ad optatum finem perduxeris. Et ad familiares continuò conversus: Equidem (inquit) cùm multa ardua & difficilia Reip. causâ hactenùs gesserim, nihil est, Amici, de quo mihi magis gratulari debeatis, quàm de hâc Bibliorum editione: quæ una sacros Religionis nostræ fontes tempore perquàm necessario aperit: unde multò purior Theologica disciplina haurietur, quàm à rivis posteà deductis. Eadem refert atque confirmat R. P. *Petrus de Quintanilla* ex Ordine Seraphico S. Francisci in ejusdem Magni Cardinalis Vitâ, Panormi in Siciliâ A. 1653 Hispanicè in folio editâ sub hoc titulo: *Archetypo de Virtudes: Espejo de Prelados el Venerable Padre y Siervo de Dios Fr. Francisco Ximenez de Cisneros por el R. P. Fr. Pedro de Quintanilla y Mendoza, Religioso de la Sagrada Orden de S. Francesco, Agente en la Corte Romana por la causa de su Beatificacion, al Excellentissimo Señor Duque del Infantado, Conde de Lerma, Virrey, y Capitan General del Reyno de Sicilia, y Patron dela Universidad Complutense; en Palermo por Nicolas Bua, Impressor del S. Officio de la Inquisicion Año de 1653.* Vide ibi Libri tertij Caput decimum; atque insuper consule R. P. *Sixti Senensis*, Ordinis Prædicatorum, Librum quartum Bibliothecæ Sanctæ literâ F, R. P. *Antonij Possevini* S. I. Apparatum Sacrum literâ F, & *Fabiani Justiniani*, Presbyteri Congregationis Oratorij de Vrbe, Commentarium de Sacrâ Scripturâ, ejusque Vsu ac Interpretibus, Romæ A. 1614 typis Guilielmi Faciotti in octavo impressum, Partis primæ Libri primi Capite octavo.

APPENDICIS LIBRI SEPTIMI COMMENTARIORVM DE AVGVSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA VINDOBONENSI FINIS.

APPEN-

APPENDICIS LIBRI SEPTIMI COMMENTARIORUM DE AUGUSTISSIMA BIBLIOTHECA CÆSAREA INDEX.

A.

B.

C.

der

H.

I.

L.

M.

N.

O.

P.

Pepago-

ERRA-

ERRATA RESIDVA
præcedentium *ſex* Librorum.

Lib. I pag. 8 verſ. 12 pro *Piava* lege *Piave*.

Lib. II pag. 521 verſ. 2 poſt vocem *Accentus* adde *& Spiritus*.

Lib. IV pag. 237 verſ. 27 pro *num. 75* lege *num. 27*. Pag. 323 verſ. 3 pro *ſub Impp. Michaele Ducâ & Nicephoro Botaniatâ* lege *ſub Imp. Michaele Ducâ, ejúſque fratribus Andronico & Conſtantino*. Ibidem verſ. 14 pro *Comneni* lege *Comneni*. Pag. 326 verſ. 21 pro *in folio* lege *in quarto*.

Lib. V pag. 68 verſ. 4 pro *βύλει τὸ* lege *βύλοιτο*. Pag. 343. verſ. antepenult. pro *CCXXmo* lege *CCCXXmo*.

Lib. VI pag. 120 verſ. 1 pro *A. 1618* lege *A. 1638*. Pag. 192 verſ. 20 in margine pro *Peloponneſis* lege *Peloponneſus*. Pag. 193 verſ. 10 poſt *manuſcriptis* adde *Græcis*. Pag. 215, colum. 2, verſ. 22 pro *ante Chriſtum* lege *poſt Chriſtum*. Ibidem ſub Seculo poſt Chriſtum XIIItio inter verſ. 22 & 23 inſere hæc verba: *Demetrius Conſtantinopolitanus, cognomine Pepagomenus, Medicus Imp. Michaelis Palæologi, qui A. C. 1260 cœpit imperare, & A. 1282 obijt*. Pag. 216, colum. 1, verſ. 13 & 14 dele hæc verba: *Demetrius Conſtantinopolitanus, Scriptor Orneoſophici*. Pag. 303 verſ. 23 pro *Savibianam* lege *Savilianam*.

ERRATA
Libri *Septimi* Commentariorum de *Auguſtiſſimâ Bibliothecâ Cæſareâ Vindobonenſi*, quæ primâ vice inter relegendum obiter à me obſervata ſunt.

Pag. 1 verſ. 21 pro *Eutyphro* lege *Euthyphro*. Pag. 6 verſ. 2 pro *ſeptem* lege *octo*. Pag. 10 verſ. 13 pro *Architam* lege *Archytam*. Ibidem verſ. 24 poſt *Philoſophi*, adde *Hiſtorici*. Ibidem verſ. 34 pro (2) lege (4). Ibidem verſ. 33 in margine pro (2) lege (4). Pag. 23 verſ. antepenult. in margine pro *univerſi* lege *univerſis*. Pag. 39 verſ. 18 poſt *inſtituto* adde *Liber*. Pag. 60 verſ. 2 pro *Zanetti* lege *Zanetti*. Pag. 64 verſ. 27 dele *proximè præcedentis*. Pag. 71 verſ. penult. pro *Libro* lege *Libri*. Pag. 73 verſ. 14 poſt *Matthæum* adde *Aquavivam*. Pag. 76 verſ. 24 pro *collata* lege *collocata*. Pag. 84 verſ. 32 in margine pro (1) lege (5). Pag. 85 verſ. 25 dele hæc verba: *Edita autem ea jam eſt græcè & latinè aliquoties*. Pag. 86 verſ. 9 pro συναλῶν lege diſtinctè ἐν παλῶν. Pag. 91 verſ. ult. pro *Heronis Junioris* lege *Heronis Tertij*. Pag. 94 verſ. ult. poſt *Antonius* adde *Hermannus*. Pag. 96 verſ. 23. pro *Eclogus* lege *Eclogas*. Pag. 116 verſ. 27 pro *Callergen* lege *Calliergen*. Pag. 160 verſ. 14 poſt *eſt* dele *chartaceus*. Pag. 170 verſ. 31 pro *Anaſtaſij* lege *Athanaſij*. Pag. 173 verſ. penult. in margine pro (2) lege (3). Pag. 182 verſ. 24 poſt *Conſtantinopolitani* pone comma. Pag. 184 verſ. 16 poſt *Vrbis* adde *Hieroſolymitanæ*. Pag. 188 verſ. 14 pro *Heronem Juniorem* lege *Heronem Tertium*. Ibidem verſ. 20 pro *Heronis Junioris* lege *Heronis Tertij*. Pag. 189 verſ. 3 pro *Heronis Junioris* lege *Heronis Tertij*. Ibidem verſ. 20 pro *Hero iſte Junior* lege *Hero iſte Tertius*. Pag. 193 verſ. 18 pro *Hero Junior* lege *Hero Tertius*. Pag. 202 verſ. 2 & 13 pro *Heronis Junioris* lege *Heronis Tertij*. Pag. 206 verſ. antepenult. pro *inverteratum* lege *inveteratum*. Pag. 207 verſ. 8 pro *Heroni Juniori* lege *Heroni Tertio*. Pag. 208 verſ. 31 pro *Apollodorum* lege *Athenæum*, Pag. 209 verſ. 28 pro *Hero Junior* lege *Hero Tertius*. Pag. 212 verſ. 22, 29 & 37 pro *Heronis Junioris* lege *Heronis Tertij*. Pag. 221 verſ. 27 pro *Hero Junior* lege *Hero Tertius*. Pag. 232 verſ. 2 pro *cap. 33* lege *cap. 32*. Pag. 233 verſ. 7 poſt *Autoris* dele comma. Pag. 235 verſ. 20 pro *Protoſphatarij* lege *Protoſpatharij*. Pag. 247 verſ. 33 pro *Nicea* lege *Nicææ*. Pag. 250 verſ. 17 poſt *tranſlata*, adde *& vel ab eodem, vel*. Pag. 264 verſ. ult. in margine pro *CXLVII* lege *CXLVIIII*. Pag. 314 verſ. 29 poſt

318 post *Epistola* dele *supposititia.* Pag. 324 inter vers. 33 & 34 insere hæc verba: *Matthæus Camariota, qui floruit Seculo post Christum decimo quinto, proximè ante Urbis Constantinopolitanæ per Turcas expugnationem, quæ A.C. 1453 d. 29 Maij contigit; paulò autem post eandem expugnationem obijt.* Pag. 325 vers. 4 dele hæc verba: *Matthæus Camariota, ætatis incertæ.* Hæc sunt, BENEVOLE LECTOR, quæ *Librum* hunc *Septimum* primâ vice obiter relegenti mihi emendatu necessaria se obtulerunt. Reliqua autem ejusdem generis, quæ deinceps vel ipse observaturus sum, vel ab alijs mihi indicabuntur, publicabo, volente DEO, in fine *Libri Octavi.*

ADMONITIO

ad *Bibliopegum* de ordine *duodecim Tabularum anearum*, quæ ad *Librum Septimum* Commentariorum de Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi pertinent.

1. Imago *Georgij Pachymeris*, Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Protecdici, inserenda est inter pag. 70 & 71 (*).
2. Imago Imperatoris Constantinopolitani *Michaelis Palæologi I* sive *Senioris* inserenda est inter pag. 70 & 71 (**).
3. Imago Imperatoris Constantinopolitani *Andronici Palæologi I* sive *Senioris* inserenda est inter pag. 70 & 71 (***).
4. Imago *Naturæ* inserenda est inter pag. 74 & 75.
5. Imago *Aristotelis* inserenda est inter pag. 76 & 77.
6, 7. Imago *Animæ humanæ cum quatuor Virtutibus cardinalibus*, & Imago *Cupidinis naturalis sciendi cum Sphinge*, inserendæ sunt inter pag. 102 & 103.
8, 9. Imago *Herculis Musagetæ cum Mercurio*, & Imago *Urbis Atheniensis cum Noctuis & Statuâ Palladis*, inserendæ sunt inter pag. 104 & 105.
10. Imago *Xunchi*, Regis Tartarorum ac Sinarum, inserenda est inter pag. 396 & 397 (*).
11. Imago R. P. *Joannis Adami Schall*, Coloniensis è Societate JESU, Xunchi Regis Tartarorum & Sinarum Monitoris, & Supremi Rerum Astronomicarum Præsidis, inserenda est inter pag. 396 & 397 (**).
12. Imago *Basilisci*, Vindobonæ sive Viennæ sub Imp. Friderico II in puteo quodam reperti, inserenda est inter pag. 400 & 401.

FINIS.

PETRONIVS ARBITER:
AMOR INGENII
NEMINEM VNQVAM FECIT
DIVITEM;
SED
BONÆ MENTIS SOROR
EST
PAVPERTAS.